

DE JONGE VROUW

11e JAARGANG No. 1

BEDRUKTE
KATOENEN
REIS KIMONO'S

fl. 6.95

METZ & Co

LIBERTY AGENCY HOOGSTRAAT 10. DEN HAAG

FIRMA J. H. VAN ANDEL

30 WILLEMS PARKWEG — AMSTERDAM

Huishoudelijke Artikelen
Huishoudelijke Electr. Apparaten

Een mooi boek gratis

voor wie abonnee is en een nieuwe abonnee opgeeft.

VAN BAERLESTRAAT 90
AMSTERDAM. TEL. 264 31

**Woning-
Indicatie**

MEUBELN-BETIMMERINGEN
BEHANG/EL-/STOFFEERINGEN
KUNSTVOORWERPEN

DIRECTEUREN: { S. J. BURÉ JR
F. H. BURÉ.

De Eerste Indruk

beslist. Onderschat toch niet de betekenis van een goed verzorgd uiterlijk. Dagelijks wordt de waarde daarvan opnieuw bewezen. Een onontbeerlijk middel om Uw toilet te voltooien is "4711". Talloos zijn de gevallen waarin dit oud beproefde merk wordt gebruikt. Haar heerlijke, opwekkende geur verleent aan Uw verschijning een frisheid en opgewektheid, die steeds weldadig aandoet.

4711 Eau de Cologne

"4711" Eau de Cologne-Zeep — "4711" Mat-Crème en Cold Cream

MEVR. J. M. WESTERBRINK-WIRTZ
Toen 't leven ernst werd

Bandversiering van JAC. NUIVER.

Royaal formaat. Prijs in prachtband f 1.90.

De boeken van Mevrouw J. M. Westerbrink-Wirtz worden zeer gewaardeerd en dit boek is zeker niet het minste. Vooral in onzen tijd is het wel noodig dat we eens weer gaan denken aan levensernst. Toch denke niemand, dat dit boek zwaar op de hand is. Het gaat over jonge mensen met hun lief en leed, hun nooden en zorgen. En als we dan tenslotte lezen, dat er aan de verlovings van de heldin een eind komt, dan komen we tot de conclusie, dat het ook niet anders kon. Daarom is dit zulk een goed boek. Het geeft de ontwikkeling van een menschenleven en we voelen: Zoo moest het komen. Het kon niet anders.

Bestellingen aan KONING'S BOEKHANDEL
Postbus No. 10 — Baarn

DE JONGE VROUW

NUMMER 1 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOOPBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246

OCTOBER 1928.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

HIJ GENAS HEN.

En Hij genas hen.

Matth. 15 : 30b.

Groote scharen komen tot Jezus met kreupelen, blinden, stommen, lammen en vele anderen.

En Hij genas hen.

Dat staat er zoo gewoon, zoo vanzelfsprekend, en we lezen er gemakkelijk overheen. Maar wat is het eigenlijk *groot*. Hoeveel ellende wordt hier niet om Jezus heengebracht en straks, na eenige oogenblikken, is al die ellende *weg*.

Eerst is er gejammer en gekreun, maar straks uit de vreugde zich in kreten van verrukking. Eerst is er het smeeken om genezing en straks is er het verlegen stamelen van dank voor zoóveel liefde, die alles wel maakte. Ja, dat is groot.

Het is niet erg, ziek te zijn, als we weten, dat er een helper is, die genezen kan en wil.

Weten we, dat we ziek zijn, dood-ziek? Weten we, dat ons arme hart zóó krank is, dat het moet sterven, als er geen geneesheer is, die helpend ingrijpt?

Dat moeten we eerst *goed* weten, want dan alleen, als we onzen nood als zóó groot kennen, gaan we tot den Heiland.

En Hij genas hen.

Groot is de ellende, die tot Jezus gebracht wordt, maar grooter is Zijn liefde.

Wie weet, doodelijk krank te zijn, ga tot Jezus. Hij helpt, Hij helpt *zeker*.

We kunnen er staat op maken. Wij behoeven er nooit aan te twijfelen. Als Jezus helpt, dan helpt Hij afdoende. Hij *geneest*. Hij stilt niet slechts de pijn, Hij verdooft ze niet, maar Hij *geneest*. Hij neemt de kwaal weg. Er blijft niets meer van over.

Zóó kan Jezus doen en zoo wil Hij doen.

Hij alléén.

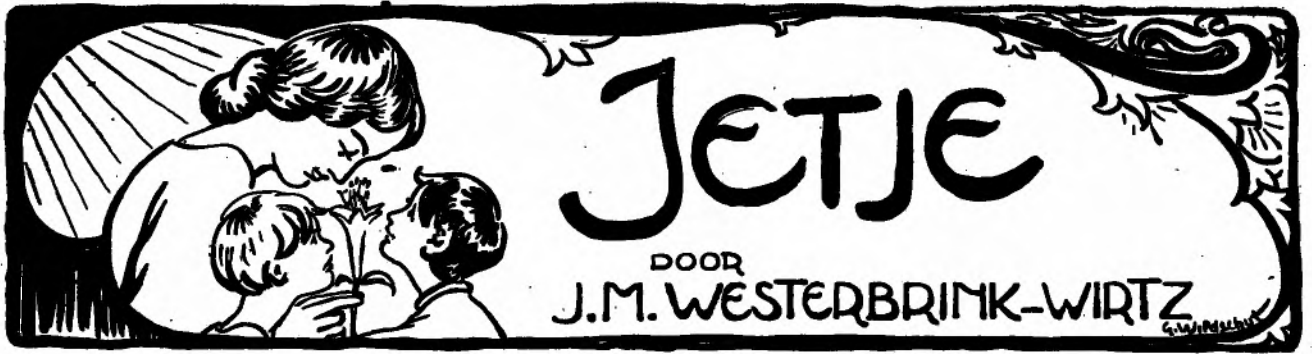
Want Hij is de Heiland, die gekomen is, om te genezen. Hij ziet de *grote* schare komen en Hij verblijdt Zich er in.

Gij moogt u ook bij de *grote* schare voegen. Als gij eerst maar weet, dat gij er bij *hoort*, dat gij óók ziek zijt.

Wat een heerlijkheid, bij Jezus te komen, om genezen te worden.

Als gij weet, dat gij ziek zijt, waarom gaat gij dan niet naar Hem toe?

K.

DRUK pratend zwermden ze het Kweekschoolgebouw uit; op straat loste de groote groep zich op in groepjes en paren, die zich in allerlei richting verspreidden.

Jolig stak Greet bij Ietje in.

„Fijn zeg! Twee dagen nog, en dan vakantie!”

„O, maar natuurlijk moeten we blokken, al hebben we geen school. Zóó gauw al examen! Vin je 't niet vreeselijk eng? 't Idee, te zullen zakken! En ik ben zoo bang.....” kwam Ietje benepen.

Greet lachte haar royaal uit.

„Natuurlijk ben je bang! Ben je wel ooit niet angstig geweest, met een repetitie, of een overgang? En wie was altijd weer nummer één, of één van de hoogsten? Even natuurlijk jij. Hazehartje! Als ik 't nou nog had over blokken! Maar ik pas er voor. Vacantie beteekent: vrij. Verder geen nonsens. We gaan winkelen, en wandelen en.... nou je weet wel. Jammer alleen, dat ze op kantoren geen Paaschvacantie geven. Maar Zaterdagmiddags.....”

„Ik weet niet. 't Is toch niet goed, Greet. En als ze het thuis hoorden.....”

Ineens boos zei de ander: „Zanik nou niet. Je gaat immers om *mij*. En we botaniseeren. En of ik nou een kennis daarbij ontmoet, dat kan jij niet helpen. En dat die weer een kennis meebrengt, omdat wij samen vrijer zijn, als jij ook iemand hebt om mee te praten!.... Stel je voor, je ben nou toch al achttien. Van de zomer slaag je, en ga je naar een andere plaats in betrekking. Dan ben je je eigen baas. En nou nog geen stap te durven verzetten, of ze moeten thuis alles haarfijn weten! Ik zou ze!”

Meteen liet ze Ietjes arm los, en gaf haar een duwtje.

„Dáág! Kijk maar niet om, dan weet je niets, en heb je ook niets te verantwoorden.”

Doch toen Ietje, onwillekeurig, toch omzag, zwaaide ze lachend met haar arm. Dadelijk daarop verdween ze met een jongensch, dat blijkbaar had staan wachten, in een zijstraat.

Ietje ging langzamer loopen nu.

In haar hoofdje wentelden zich, als gewoonlijk, allerlei gedachten rond, waarmee ze klaar komen moest, en dat kon ze 't best onderweg. 't Gebeurde wel, dat ze, in gepeinzen verloren, tegen iemand aanbodste, doch dat hinderde minder. Die ander vergat het zeker even gauw, als zij. Maar thuis voelde ze zich nooit alleen, zelfs niet als ze werkte op haar eigen kamertje. Dan nog was rond haar de verwachting van vader en

moeder, van de grootere broers en zusters, die allen wat met haar opvoeding hadden te maken gehad, en het nog hadden. Die verwachting wilde; dat ze werken zou; hard studeeren, om straks te slagen. Als ze dáár, in haar eentje, toegaf

aan haar lust om de dingen van het dagelijksch-leven om en om te keeren in haar gedachten, tot ze er de schoonheid van doorproefde of van angst om hun leelijkheid beefde, deed ze de andere huisgenooten te kort. Want dat ze, studeeren mocht, en kon, was het resultaat van hun aller bemoeiing en opoffering.

Ietje was de jongste van negen kinderen.

Maar niet het type van een verwend jongste kindje was ze.

Daarvoor waren de ouderen, die in haar zien mochten het product van hun opvoeding, te stevige, hoekige karakters. Gezwegen nog van moeder, die altijd zei, dat je jezelf er wel doorslaan moest, met zoo'n gezin, maar wier natuur daar dan ook vanzelf toe neigde.

Toen Ietje in den kinderwagen haar entree maakte in de buitenwereld, verheugde moeder zich in 't bezit van een oudste dochter, aan wie ze 't met een gerust hart kon toevertrouwen ervoor te zorgen, dat het kleintje zich keurig gedroeg en niet veel vuiler thuis kwam, dan ze uitging.

Bij 't ouder worden waren het niet meer moeder en die oudste alleen; maar evenzeer een enkele jaren jongere zuster, onder wier hoede Ietje naar school trok, die haar 't begrip van netheid en fatsoen bijbrachten en bijhielden. De verantwoordelijke geleidster immers kreeg straf, als er iets aan Ietjes kleeren mankeerde.

De broers zorgden voor het vroolijke element in dit jonge leventje, door met het zusje te spelen en te stoeien. Maar het werd hun niet vergund, al te rumoerig te zijn. En Ietje-zelf, tenger, broos poppetje, hield niet van wild; was gauw bang.

Toen Ietje van school kon, werd er familie-raad gehouden.

Er was gebleken, dat ze goed leeren kon; in 't huishouden had men haar hulp niet nodig, de trots van de familie voelde er veel voor, dat één van hen (en dan moest het natuurlijk deze jongste zijn) zou stijgen boven hun eigen maatschappelijk peil.

Er werd geïnformeerd en overlegd; ieder van de verdienende kinderen zou zijn of haar deel bijdragen in de kosten. De geleidster uit de schooljaren, die nu als naaister in allerlei huizen kwam, zorgde ervoor, dat Ietje voor niet te veel geld knap voor den dag kwam.

Maar nu pas werd „het kind“, zooals ze onder mekaar gewoon waren Ietje aan te duiden, met recht aller eigendom, over wie ieder wat te zeggen meende te hebben, en wier toekomst allen aanging. Ze waren, bij hun stevigheid van karakter en stoerheid van levensopvatting toch in den grond te goedig, om misbruik te maken

van het dus verkregen recht, of ruw tegen hun zusje op te treden. Het eenig merkbare gevolg van deze stand van zaken was, dat Ietje zich altijd en overal „het kind“ bleef voelen.

Ietwat schuchter van aanleg, werd ze dit door 't weten van 't geen er van haar verwacht werd, nog meer.

't Voortdurend inprenten van de oudere zusters: dat ze zich netjes moest gedragen, en goede manieren moest aanleeren, omdat ze anders nooit een juffrouw kon worden, maakte haar meer onbeholpen, dan bij haar natuurlijke gratie noodig was.

Ook op school.

Gewoon als ze was, steeds ouderen om en boven zich te hebben, voelde ze zich bij elke nieuwe aanraking met jongens en meisjes van haar eigen leeftijd onwennig. Vreeselijk had ze 't gevonden, toen er niet één van de andere leerlingen van haar klas ook naar de kweek ging.

Uit die verlegenheid tegenover haars gelijken werd haar vriendschap voor Greet geboren.

Greet, vroolijk, onafhankelijk, graag bazend, toonde van 't begin af een neerbuigende vriendelijkheid voor de zachte en stille Ietje. Voelde ook instinctief: als ze deze aan zich bond, kon ze haar zucht om baas te zijn bot vieren.

Ze hielp Ietje tegenover de anderen, als die plagen wilden, ze sprak haar moed in, wanneer ze bang was voor een leeraar of een les; en in ruil genoot ze mee de vruchten van Ietjes helder hoofd en stage studie. Want Greet liep er wel eens zoo'n beetje overheen, wat de lessen betrof. Doch bovenal genoot ze Ietjes aanhankelijkheid en volgzzaamheid, de jaren door, en die, gewend haar gevoelens te doen bepalen door de inzichten van oudere broers en zusters, volgde van zelfsprekend eenzelfde gedragslijn tegenover haar resolute vriendin. Ze kon eenvoudig niet anders; volgzzaamheid was een deel van haar wezen geworden.

Doch wanneer Greet haar eigen weg was gegaan, en ze nog toefde buiten de familiekring, wier druk ze niet eenmaal meer voelde door de gewoonte, dan was Ietje zichzelf. Een fijn-gevoelig droomstertje; een stil-godsdienstig kind, dat het ernstig nam met het leven.

Als vanzelf gingen haar gepeinzen 't eerst naar wat nu het zwaarst woog in haar leven: het immer-naderend examen. Als ze er maar kwam! Ze deden allen zooveel voor haar; Bert, die nu toch al een paar jaar getrouwd was, en z'n geld wel nodig had, gaf zelfs nog z'n bijdrage, omdat hij niet wilde, dat de anderen konden zeggen: hij had niet meegewerkt om Ietje wat te doen worden. En Wim en Jan, die beiden verloofd waren!

Ach, eigenlijk waren het alleen Jaan en Dien, die in voorname diensten flink verdienden, bij wie 't van heur spaarboekje afging.

Ietje voelde zich opnieuw dankbaar voor de zorg der broers en zusters. En van vader, die soms begon te praten over z'n ouden dag. Nee, 't zou vreeselijk wezen, als ze zakte. Ze zou probeeren, nog harder te leeren. En vooral: ze zou bidden. Als God haar hielp!

Toen stond ineens weer dat andere voor haar reuzen groot. Dat van Greet en, ja, ook van haar, al zei Greet, dat zij er niets aan doen kon. Greet wist ook niet.....

Ietje huiverde ineens. Durfde ze maar te zeggen tegen Greet: ik doe 't niet meer! Ga jij maar alleen. Maar dan zou ze haar vriendin verliezen. En juist nu, terwijl die haar moed moest levendig houden.....

Toen 't begon, kon zij er heusch niets aan doen. Wanneer ze niet Ietje was geweest, die nooit hard over de menschen oordeelde (wel over zichzelf) zou ze gezegd hebben: Greet had haar er laten inloopen.

Ze waren samen gaan botaniseeren, een eind buiten de stad. En daar hadden ze „hem” ontmoet: een vrind van Greet's broer, naar 't bleek, en daardoor een bekende van Greet. Hij had met haar beiden gepraat, maar Ietje, verlegen als altijd, had weinig gezegd. Later had ze begrepen: hij kwam ook enkel om Greet. Later, toen ze hem telkens weer troffen. Ietje had er wat van gezegd, op haar stille, bange manier: 't was toch niet goed, als Greet's ouders 't niet wisten, en dan: ze had hem nog nooit in de kerk gezien. Kwam hij daar wel?

Toen had Greet gelachen. Als ze het thuis goed vonden, dat haar broer kameraad met hem was, waarom dan zij niet? En wie vroeg bij zoiets dadelijk, of je naar dezelfde kerk ging, of in 't geheel niet naar een kerk? Als je alles zoo zwaar wou nemen, als Ietje het deed.... Ietje had gezwegen, overtuigd van Greet's meerdere levenskennis. Maar goed-vinden deed ze 't niet.

't Werd trouwens winter; aan de fietstochten, (Ietje mocht voor zoo'n middag Rika's fiets, wijl die op Zaterdag geen naaihuizen had, waar ze met de fiets naar toe ging) aan die tochten kwam vanzelf een eind. Rika had al een keer gemopperd, dat Ietje de fiets beter schoonmaken moest. En dan — bloemen waren er nu niet meer; waarom ging ze toch nog met Greet d'r op uit?

Ietje wist: Greet en „hij” zagen mekaar toch wel. Ze hoopte: er zou een eind aan komen, eer 't weer voorjaar werd.

Maar toen Greet gewoonweg, nadat ze onder

de onderwerpen voor een opstel ook één had gevonden over „Vroege lente”, constateerde: „dat maken we, maar dan gaan we er eerst op uit, Zaterdag”, dorst ze weer niet „nee” zeggen. 't Was ook wel heerlijk, zoo'n middag buiten, en vrij om jezelf te zijn.

Ze troffen „hem” weer, doch ditmaal had hij gezelschap meegebracht.

Een jongen van de Rijkskweek, naar Ietje uit de gesprekken bemerkte. En vreemd: tegenover hem dacht ze niet aan bleuheid. Hij praatte zoo rustig over hun beider werk; ze vergeleken hun beider vorderingen; wogen hun kansen (hij ging ook dien zomer op) en vertelden mekaar, van welke vakken ze hielden, en van welke niet. Litteratuur: daar dweepte hij mee. En hij noemde titels van boeken; meest andere, dan Ietje kende. Mocht hij eens een boek voor haar meebrengen? En gedichten? Zouden ze samen gedichten lezen, de volgende week, als haar vriendin en zijn vriend hun weer in de steek lieten?

Hij lachte bij dit laatste; Ietje kreeg een kleur. Ze had er weinig op gelet, dat Greet en de ander verdwenen waren. Nu werd ze onrustig;

deed ze zelfs later, toen ze weer samen kwamen, wat boos tegen Greet. Haar te laten zitten met zoo'n vreemde!

Greet haalde de schouders op en lachte weer.

Ze schoten zoo goed samen op, had ze gezien. En Ietje was immers zoo beginselvast; voor háár zou 't geen kwaad kunnen te praten met iemand, die later bij 't openbaar onderwijs ging.

't Leek Ietje, of ze een schok kreeg. Daaraan had ze geen oogenblik gedacht. Zouden dan de boeken, die hij haar leenen wilde, en de verzen, die ze lezen zouden samen.....

Ze durfde niet doordenken; Greet liet er haar ook geen tijd voor.

„Kijk niet zoo sip, kind, en neem niet alles zoo zwaar. 't Is immers enkel voor mij en Wim, dat jullie meegaat en mekaar gezelschap houdt!”

Toch voelde Ietje zich onrustig, die komende Zaterdag. Maar hij las zoo goed; en de verzen waren zoo idealistisch, en soms zoo weemoedig, dat ze vergat.....

Het stemde haar ook rustig, dat hij nooit probeerde, haar in de stad te treffen, zoo als Wim en Greet, die haast elken dag samen opliepen. Kwam hij haar toevallig tegen, dan nam hij z'n hoed af. Nee, hij kwam enkel mee terwille van z'n vriend, zooals zij het deed om Greet...

Maar wanneer ze, zooals nu, zich indacht haar toekomst en de zijne, dan deed dit wel even pijn. Als ze samen konden werken aan één school, hoe veilig zou ze zich dan voelen. Hoe zou zijn sterk idealisme haar dragen! Zijzelve, al

verlangde ze ernaar, voor de klas te kunnen staan, schrok er toch voor terug ook. Maar als ze hem bij zich wist!

Ze lachte nu toch even om zichzelf. 't Zou al een tref zijn, als ze konden komen aan één school. En dan: ze hadden mekaar immers nog maar een paar keer gezien. 't Was enkel doordat hij anders was dan de jongens van haar klas!

Maar meteen nam haar weer de ernst van 't weten: 't kon toch nooit; hij dacht en geloofde anders dan zij. En ze wist niet, waarom dit zooveel pijn deed.

Beiden: moeder, die met verstelwerk zat, en Rika, die een vrijen dag benutte, om alvast een voorjaarsjurk voor Ietje te maken, keken haar even licht-proevend aan, toen ze binnenkwam.

Niet, dat ze iets bijzonders aan haar zagen, of van haar verwachtten! Maar ze waren er aan gewend geraakt, zich elke keer, dat ze ergens vandaan kwam, te overtuigen, hoe het met „het kind”, het object van hun aller zorg, ging; er was in die gewoonte-blik iets van stille trots: „wat ze is, daaraan heb ik ook deel”; en van niet-uitgesproken zorg: „ze zal ons toch geen oneer aandoen?” Iets van echte bezorgdheid om Ietje-zelf ook: ze trok soms erg bleek; ze was smal en tener. Een dametje wel, ja, méér dan de toch niet onknappe Rika, en oneindig meer

dan de twee oudste zusters. Als de studie haar eens teveel aanpakte! Er werd zooveel gevraagd tegenwoordig! 't Zou erg zijn voor Ietje, maar

ook erg voor hen allen. Ze deden immers zoo-
veel voor haar!

Moeder schonk haar thee in, en vroeg: „heb
je veel werk?”

Ietje zei: „ja, 't komt er nu op aan, hé?”,
waarop Rika haar moed meende te moeten in-
spreken: „'t zal best meevallen; je hebt immers
altijd je best gedaan.”

Toen, nuchterder: „voor je naar boven gaat,
moet je even passen. Je jurk moet vandaag
klaar; verder heb ik geen dag vrij, van de week.”

Ietje keek naar 't japonnetje, waarvan de stof
door Rika gekocht en 't model door Rika uitge-
zocht was. Zelf had ze wel graag een lichter
stofje, een fleuriger kleurtje gewild. Maar na-
tuurlijk: zij kon niet zoiets besmettelijks dra-
gen, als Greet soms had. Ze waren toch al zoo
goed voor haar.

Ietje voelde meteen berouw over die even
opduikende gedachte: dat het prettig zou zijn,
als ze zelf geld verdiende, en zelf haar kleeren
kon kiezen!

Gewillig liet ze zich door Rika 't nieuwe
japonnetje aantrekken. Die schikte en plooid

even, en zei dan, tevreden over haar werk:
„'t staat je best. Heel goed. Wat u, moeder?”

Moeder keurde en stemde toe: „ja, uitstekend,”
en voelde zich trotsch op haar kinderen: Rika,
die zoo netjes naaien kon en de oudste meisjes,
die zoo lang in één dienst bleven. En de jongens
ook, ja, die pasten ook goed op. 't Was best,
dat Rika van Ietje geen nuffje maakte.

Ietje wist niet, waarom ze zich nu voelde als
een pop, die aangekleed en bewonderd werd.

Met iets van verlichting trok ze haar school-
jurk weer aan; die had ze op eenzelfde manier
gekregen, als nu deze nieuwe, maar door 't lange
dragen was er iets eigens aan gekomen.

Even treuzelde ze nog; dronk nog een keer
thee. Ze was wel moe, na de lesdag. Maar natuur-
lijk: ze moest aan 't werk.

's Avonds, terwijl ze probeerde helderheid te
brengen in een wiskundevraagstuk, hoorde ze
beneden de huiskamer zich steeds meer meten
met stemmengeroes. Soms waren er oogenblikken
van stilte; doordat het avond aan avond precies
eender ging, wist ze: dan verdiepten vader en de
jongens zich in de krant.

Waschvrouw bij de schuur.

A. Mauve.

HIJ, DIE GENEEST.

DE zieken komen tot Jezus. Ach, wie in lijden is, heeft troost noodig, verlangt naar het nabijzijn van een mensch, die mee wil lijden. Een zieke voelt zich zoo machteloos en hulpeloos en strekt zijn hand uit naar de vaste, sterke hand van een gezonde.

Nu zijn wij, menschen, moeilijke vertroosters. Want wij allen voelen ons zoo vaak machteloos, als we met ziekte en lijden in aanraking komen. Dan kunnen we wel troostwoorden spreken, maar wat baten ze, als niet wordt weggenomen het kruis, dat zoo zwaar drukt?

Jezus troost anders.

Zijn medelijden gaat uit tot de armen, die tot Hem komen. En dat *voelen* ze. Ze ervaren, dat *hier* iemand is, die hen begrijpt, die weef, *hoc* ze lijden, die doorziet de oorzaak van hun kwaal.

In alle ziekten ziet de Heiland de gevolgen der zonde. Als Hij staat bij het graf van Lazarus, weent Hij, omdat Hij kent de afschuwelijkheid van den dood. Er gaat een huivering door Zijn heilige ziel, als Hij in aanraking komt met het lijden der krankheid. Dan voelt Hij, hoe diep-ellendig het is, onder den last der zonden gebukt te gaan.

Maar daarbij blijft het niet. Hij heeft onze krankheden op Zich genomen. En als de arme zieken tot Hem hun toevlucht nemen, neemt Hij hun lijden van hen af. Hij doet, wat wij niet kunnen: *Hij geneest*. Er gaat kracht van Hem uit, kracht ter genezing. En dan is de ziekte weg.

Dan is er gezondheid en kracht.

Het is geen wonder, dat de zieken naar Jezus gaan. Hij *kan* en Hij *wil* en Hij *zal* genezen. Zij behoeven nooit te denken, dat Hij niet helpen wil. En nooit staat Hij machteloos.

* *

*

Onze illustrator teekent ons de zieken, die naar Jezus gaan.

Welk een lijden is hier opeen gehoopt.

Als wij soms eens in een ziekenhuis komen, en al het lijden dáár zien, wordt het ons wel eens te veel. We bezwijken er bijna onder. We zeggen: Dat is niet meer aan te zien. En dan haasten we ons weg. Dan trachten we te vergeten.

O, wat is de last zwaar geweest voor Jezus, de last van lijden, die Hij te dragen krijgt, als er zoovelen genezing bij Hem zoeken. Dan voelt Hij zich in aanraking gebracht met de ellende der zonde.

Maar Hij gaat niet weg. Hij vreest het lijden niet. Hij is de Sterke, die helpt. Hij is onuitputtelijk in medelijden en liefde. Hij is altijd gereed, om te genezen.

En toch, als de ziekte geweken is, is de Heiland nóg niet gereed. Dan heeft Hij wel de gevolgen der zonde weggenomen, maar de zonde zelf niet. En Hij kwam toch, opdat Hij de macht der zonde zou breken.

Helaas, er zijn zieken geweest, die hun toevlucht genomen hebben tot den Heiland en die *dit* toch niet hebben verstaan. Ze zijn, na hun genezing, van Hem heengegaan en ze hebben zich verder niet om Hem bekommerd.

Maar er zijn ook andere zieken geweest, die na hun genezing zijn gebleven, om genezing te vragen voor de krankheid hunner ziel. En tot hen heeft de Heiland gesproken: Uw zonden zijn u vergeven.

Hij geneest van de doodelijke krankheid der zonde. En, terwijl Hij geneest, is Hij op weg naar het kruis en weet Hij, dat Hij de zonden van al de Zijnen zal dragen op het hout.

Welk een Heiland is Hij. Die geen zonde gekend heeft, wordt tot zonde gemaakt. En Hij die de afschuwelijkheid der zonde *geproefd* heeft, buigt zich, vrijwillig, onder den last der zonde.

De zieken komen tot Hem en Hij geneest hen, opdat ze zouden zien, wie Hij is en opdat ze van Hem zouden begeeren verlossing van de doodelijke krankheid hunner ziel. Hij tast de zonde aan in haar wortel.

Ja, Hij *geneest*.

En dáárom wil Hij de kranken bij Zich zien. Dáárom buigt Hij zichzelf weer onder het lijden.

Wie ziek is, moet naar Jezus toe. Hij alleen kan helpen.

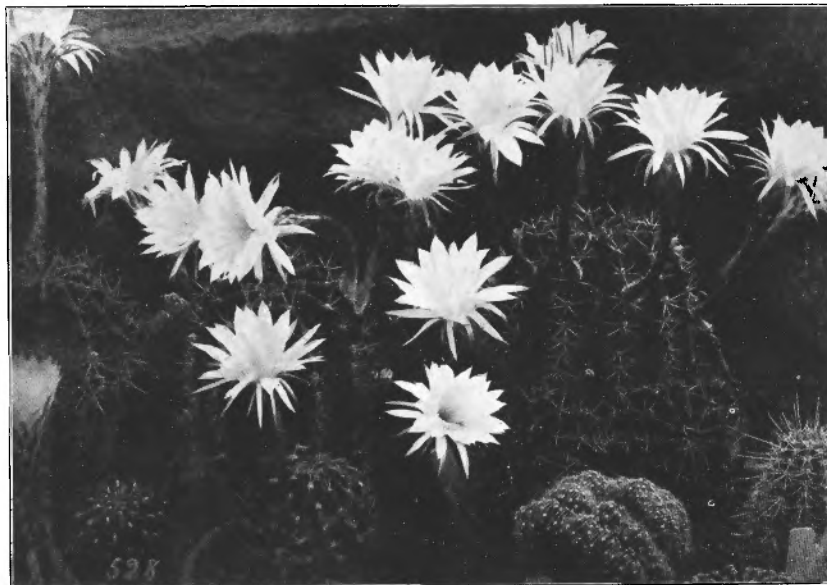
Nu is het zoo, dat wie ziek is naar het lichaam, dit weet. Maar er zijn er, die niet weten, dat hun *ziel* ziek is. Zoo waren er ook tijdens Jezus' omwandeling op aarde en ze kwamen niet tot den Heiland.

Wij moeten weten, dat we *ziek* zijn. En dan moeten we naar Jezus gaan. Hij kwam voor *zielen*, omdat Hij ze wilde genezen. En nog altijd is Hij bereid, onze zielekwaal van ons te nemen en ons gezond te maken.

Waarom zouden we dan niet naar Hem toe gaan?

K.

CACTUSSEN ALS PLANTEN VOOR IEDEREEN.

Prachtexemplaren van *Echinopsis gemmata* in weelderigen bloei.

Foto van Franz de Laet, Contich.

ALS iemand zich met toewijding aan een of andere speciale liefhebberij geeft, dan noemt men dat in Engeland diens „hobby”; hetgeen we kunnen vertalen door „stokpaardje”. Nu heeft haast iedereen zijn „hobby”; bij den een zijn het kanarievogels, duiven of kippen, bij een ander postzegels, een derde doet aan Orchideeën, een vierde denkt slechts aan honden, voor een vijfde hebben alleen paarden of schilderijen waarde en een ander heeft slechts oog voor visschen, enz. Zoo zijn er thans velen, die een groote voorkeur voor Cactussen hebben, wat weer hùn „hobby” is. Zulk een „hobby” heeft iets sterk eenzijdigs, maar toch ook veel goeds. Zij bezorgt den berijder van zoo'n stokpaardje afleiding, brengt zijn denken na den dagelijkschen arbeid in een andere richting, en, bovenal, vermag hem ontspanning en vreugde te brengen; het hangt geheel van den persoon af, of zijn „hobby” ook nog iets meer zal te beteekenen hebben dan afleiding en genoeglijke bezigheid alleen. Want, in elke hobby schuilt de mogelijkheid van iets degelijks, van studie, van verbreeding van kennis en inzicht. Dat geldt zeker niet in de laatste plaats voor de liefhebberij voor planten; want Goethe's woord geldt, met een kleine variant, ook hier: Grijp maar gerust in 't volle „planten”leven. En waar gij 't pakt, daar is het interessant!

Voor welke planten of plantengroep men dan ook de voorkeur mag hebben, voor varens, voor bolgewassen, voor rotsplanten, voor orchideeën, belangwekkend zijn ze alle! 't Is maar de vraag of men de schatten, die zij aan levenswonderen verbergen, er uit weet op te diepen!

Omgang met planten brengt verrijking in kennis, en reine vreugden. Want hij brengt in aanraking met de levende schepping in hare oneindigheid van vormen en verschijnselen!

De Cactussen nu behooren zeker tot de opvallendste plantenvormen. Zij zijn zoo heel anders dan andere planten en vol tegenstrijdigheden. Ze hebben, op een enkele uitzondering na, geen of zeer kleine, onbeduidende bladeren, daarentegen gezwollen stengels en takken, die zich tot

cylinders of platte schijven en stammen, die zich vaak tot plumpe tronken ontwikkelen. Ze leven in droge, dorre streken en zijn sappig en waterhoudend; zij zijn meerendeels niet vergiftig, en vormen dus voor vele dieren een geschikt voedsel; maar, ze zijn met vlijmscherpe stekels bekleed. Daarentegen bloeien zij voor een groot deel met de schoonst gekleurde en groote bloemen van fijnen, teederen bouw, die opgevolgd worden door sappige, besachtige vruchten.

Die tegenstrijdigheden echter zijn schijnbaar, en slechts een gevolg van uitzonderlijke omstandigheden. Ze hebben geen of slechts kleine bladen, omdat bladen te veel water zouden verdampen; hetwelk voor haar in de droge, dorre streken doodelijk zou zijn. De stengels zijn dik en gezwollen, zooals bij de bolvormige- en zuilvormige cactussen; of tot dikke, ronde schijven verbreed, zooals bij *Opuntia*, om zooveel mogelijk van dat kostelijke vocht te kunnen bergen en vasthouden, waartoe de opperhuid van slechts weinige huidmondjes is voorzien; en zij zijn groen om het werk der bladen te kunnen overnemen, d.i. te kunnen assimileren. Door de harmonica-achtige uitzetting bij vele soorten van stammen en takken, met ribben, wordt de oppervlakte vergroot, waardoor het assimilatieproces kan worden bevorderd. Ze zijn zwaar bewapend, omdat hare vochthoudende lichamen

een welkome buit voor de plantenetende, dorstige dieren zouden zijn, die thans door de vlijmscherpe stekels worden afgeschrikt, welke de planten ongenaakbaar maken. En, waar die stekels ontbreken, zooals bij *Echinocactus Williamsi* en *Astrophytum myriostigma*, zijn deze vergiftig of hebben een weerzinwekkenden smaak!

De groote bloemen verschijnen in, of kort na, een regenperiode, waarop, hoe kort hare verschijning ook is, zij door insecten bestoven worden, opdat vruchten en zaden zullen worden voortgebracht, wier taak het is te zorgen voor nieuwe generaties, voor de instandhouding der soorten.

Met dit alles maakt men zich niet druk, als men voor het eerst met deze planten kennis maakt. Het oog is vooreerst slechts geboeid door de wonderlijke gestalten der planten, de kleurige maar dreigende stekels, de groote, fraai gekleurde bloemen. Men geeft ze de voorkeur, omdat ze zoo geheel anders zijn dan andere planten en.... het is mode zich met cactussen te bemoeien. Want men ziet ze schier overal, in de wonderlijkste gewrochten.

De kweekers, handig als altijd, hebben kleine broeikasjes er voor ontworpen, en ieder kan in zijn huis zulk een kasje met die leuke plantjes, in snoezig kleine potjes, hebben, die vooral voor kinderen een groote aantrekkelijkheid bezitten.

Er is niets tegen zulke kasjes! Zij kunnen beginners goede diensten bewijzen, en al spoedig zal blijken of de eerste opwelling voor deze plantjes door een blijvende en groeiende geneugheid en belangstelling gevolgd zal worden, en de aanvankelijke liefhebberij voor deze planten een breederen basis zal erlangen. Dan zullen zulke cactuskasjes al spoedig te klein blijken.

Nu kan men, als stadbewoner, aan het aanleggen van een enigszins uitgebreide verzameling zelden denken. Er zijn bovendien tal van soorten, die nauwlettende zorg en een hoogen warmtegraad vereischen. Stadsmenschen met beperkte ruimte zullen dus een keuze moeten doen uit de groote verscheidenheid van soorten; maar, ook dan is er mogelijkheid genoeg, om een interessante collectie aan te leggen van velerlei belangwekkende soorten.

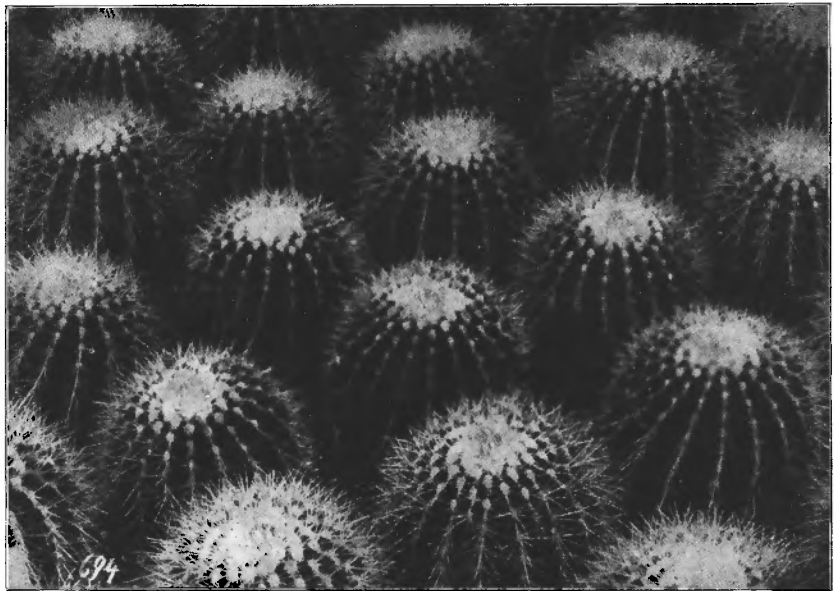
Deze soorten behoeven heusch niet alle in cactuskasjes te worden ondergebracht, maar kunnen op tafels in de kamer gekweekt

worden, liefst voor een venster op het Zuiden, Zuid-Oosten of Zuid-Westen.

Voor wie beschikt over een aan het huis gebouwde serre, of over een plantenkasje, wel, voor hen staat de mogelijkheid, om een prachtige collectie te krijgen, geheel open. Begin echter altijd met sterke soorten, d. z. soorten, die tegen een stootje kunnen, en het niet dadelijk kwalijk nemen als ge eens een fout maakt of ze een enkelen keer vergeet; geleidelijk kunt u dan uw collectie verrijken met zeldzamer soorten, waarmee ge dan méér succes kunt hebben, omdat de opgedane ervaring al grooter is.

Maar de verzorging? Er bestaat een soort van volksmeening, dat cactussen geen water mogen hebben. 't Zijn immers woestijnplanten, die groeien in de dorre streken van Centraal-Amerika, vooral in Mexico! De waarheid is, dat cactussen groote droogte en hitte kunnen doorstaan, maar, zonder water kunnen ze niet groeien! Ze groeien ook in de woestijn slechts dank zij regenperioden en dauw. Dat is voor ons dus een aanwijzing!

De beste tijd ten onzent voor den groei der cactussen is de zomer. Dan is er volop licht en warmte en dan moeten we ze ook water geven! In den winter is het koud, en het licht schaarsch; dan laten we ze rusten en geven weinig, of, als het zeer koud is, heelemaal geen water. Daar kunnen ze best tegen! We bootsen daarmee de verhoudingen in hun land van herkomst na; alleen de opvolging en de aard der seizoenen zijn anders; echter daar schikken ze zich zonder

Een groep zwaargewapende bolcactussen, *Echinocactus Grusonii*, uit zaad opgekweekt en 28 jaar oud.

Foto van Franz de Laet, Contich.

morren in. Denk er om, dat de meeste cactus-
sen niet tegen *vriesskoude* kunnen; de tempera-
tuur mag nimmer te laag zakken, liefst niet onder
de 50 gr. Fahr.

De grondsoort, die cactussen behoeven, moet
doorlatend, maar niet te schraal zijn; want om
krachtig zich te kunnen ontwikkelen, hebben de
cactussen, behalve water, ook voedsel noodig.
Precies dus als bij andere planten het geval is!
Het eenige verschil is, dat ze grooter uithou-
dungsvermogen tegen droogte hebben en niet
te groote vochtigheid kunnen; dit laatste
zelfs in den zomer niet!

Een goed mengsel voor Cactussen is kruime-
lige klei-aarde en bladaarde, half om half, waar-
aan wat korrelige kalkpuinstukjes en grof zand
worden toegevoegd. Dit mengsel bezit voldoende

bestanddeelen en laat het water goed door. Om
het wegvloeiën van overtollig gietwater nog te
bevorderen, legt men onderin het potje eenige
potscherfjes.

Wie het ernstig meent met zijn Cactuscultuur,
doet goed zich een boekje over Cactussen aan
te schaffen; er zijn er meerdere in onze en an-
dere talen. Informeer daarvoor bij uwen boek-
handelaar. In zulke boekjes vindt ge een keuze
van de mooiste en sterkste soorten opgegeven.
En gewen u er aan bij elke soort den juiststen
naam te zetten. Zonder een goede nomenclatuur
is het verzamelen van Cactussen maar half werk,
of liever onbegonnen werk. Wijl deze de sleutel
is tot het leeren kennen der planten en het
vinden van den weg in het rijke, veelsoortige
plantenmateriaal! A. J. VAN LAREN.

PRACTISCHE DINGEN.

Taschsluiting.

De nieuwste vinding voor de sluiting van een
leeren handtasch is, inplaats van een beugel
met knip, aan weerszijden een rij kleine metalen
tandjes. Een instrumentje dat er langs geschoven
wordt, doet ze in elkaar grijpen en sluit zoo-
doende de tasch van boven. Met een „rrrt...” is
die daardoor open en weer dicht.

't Zelfde werd al toegepast voor de sluiting
van een japon van voren, inplaats van de rij
knopjes die we in zooveel variaties zagen den
laatststen tijd. Maar — voor kleeding doet zoiets
toch een beetje nuchter en mechanisch aan.

De goedkoope Boekenkast.

Wie niet zoo gelukkig is een mooie eiken of
mahonie boekenkast te bezitten en wien de mid-
delen of de ruimte ontbreken er zoo een aan te
schaffen of te plaatsen, kan toch zelf een be-
hoorlijke kast inrichten, waar alle boeken enz.
een plaats kunnen vinden. Men neemt hiertoe
de deur uit een der muurkasten (zeer eenvoudig
door de scharnieren met een hamer er uit te
slaan van beneden naar boven). Men bevestigt
een glimmend koperen of gebruneerd koperen
roef precies op maat in den deuringang. Hieraan
hangt men in mooie diepe plooiën aan koperen
ringen een, liefst gevoerd, deurgordijn.

Daar de afstand tusschen de planken der kast
wel wat groot is en er dus een gapende ruimte
overblijft tusschen de boeken en de daarboven
liggende plank, kan men: of als men handig is
de planken dichter op elkaar plaatsen, door de
dwarsregels te verzetten en er een of twee plan-
ken aan toe te voegen; of, daar dit nogal be-
zwaarlijk is, bevestigt men losse strooken van

dezelfde stof als de gordijnen aan de planken
bij wijze van val, zóó breed, dat juist de bedoelde
open ruimte wordt aangevuld. Men rangschikt de
boeken netjes op de planken en heeft zoo een
heel geschikte boekenkast. Men kan er zijn kran-
ten, papieren e.d., die anders dikwijls blijven
slingeren, mede in opbergen.

Als het kan moet men de kast niet bij de deur,
doch in den hoek nemen. Dit heeft het voordeel
ten eerste, dat er niet zoo gemakkelijk stof
inwaait en ten tweede, dat men in den hoek een
poef met klein tafeltje kan zetten, liefst ook
met een schemerlamp, waardoor men een prettig
leeshoekje krijgt.

Een dergelijke indeeling is vooral zeer geschikt
voor een meisjeskamer.

Vilten hoeden.

De „Katholieke Vrouw” geeft een paar een-
voudige middeltjes voor het schoonmaken van
vilten hoeden.

Witte vilthoeden borstelt men goed af, maakt
dan een papje van bloem en tetra en wrijft
met een doekje den hoed schoon, telkens een
frisch plekje van den doek nemend. Eerst den
binnenkant behandelen, dan den buitenkant. Met
een droog borsteltje weer uitborstelen.

Lichtgekleurde vilten hoeden. Zelfde behan-
deling, maar in plaats van bloem met tetra
neme men een mengseltje van tetra met zemelen.

Donkere vilthoeden. Schoonmaken met een bor-
steltje met houtzeep, daarna met een borsteltje
met lauw water naspoeien, met een doek af-
drogen en liggend laten drogen.

Zorgen dat de hoed niet te nat wordt bij deze
behandeling, anders gaat hij zoo uit zijn model.

DE WILG.

De wilg stond in de morgen
te droomen aan de waterkant —
door z'n verwarde takken
de wind ging, als een koele hand.

Het licht, nog jong en feeder,
viel, gouden bundels, om hem neer
en over alle weien
lag frisch en onberoerd de sfeer.

De wilg stond zoo verlaten
als een gebogen, oude man,
die van de nieuwe zomer
geen jonge vreugd meer wachten kan,

een oude, moede droomer,
die diep de dingen heeft verstaan,
en die de lichte morgen
als wijding óver zich voelt gaan....

En, als de herfst gaat dalen,
de blanke bijl hem wachtend vindt,
het wonder heeft begrepen,
dat ligt in zonneschijn en wind....

E. A. J. VAN EYSELSTEYN.

WOORDEN
van LENTEKIND

C.J. NOGAREDE

Zang

'k Heb rond Uw kopje, kin-de-ke, m'n

Bege-leiding

leer gedacht ge-sponnen, en rond Uw rosig wiegje, zacht m'n

stille vreugd ge-zon-gen. 'k Heb U zoo

lief, klein zonnekind-! Als jon-ge len-te

The musical score consists of four systems. Each system includes a vocal line (labeled 'Zang') and a piano accompaniment (labeled 'Bege-leiding'). The first system is in common time (C). The second system continues in common time. The third system changes to 2/4 time. The fourth system features various time signatures: 2/4, 3/4, 2/4, and returns to common time (C). The lyrics are written below the vocal line.

morgen lichten Uw blauwe kijker-tjes na bange nacht van,

zorgen

Klein lie-ver-tje, in 't lijdensuur werd ge van

God ge geven als 't stralend-jonge len-te-licht in't

donkre menschen le - - - - - ven.

Papavers.

Foto van D. F. Eberhardt, Hilversum.

„FRUCO”.

INTERESSANT is het, op te merken, welke invloed allerlei nieuwe vindingen op het terrein der natuurkunde uitoefenen op ons huishoudelijk werk. Of, beter uitgedrukt: de vindingen op zichzelf zijn niet nieuw meer, doch pas in onze dagen legt men er zich op toe, ze dienstbaar te maken ook aan den arbeid in het gezin. Het meest geldt dit van de electriciteit. Doch ook wat betreft de stoom blijkt het, dat we hiervan lang niet genoeg profijt trokken in onze keuken. We lieven hem ontsnappen, wanneer hij zich een uitweg zocht door niet goedsluitende of gemakkelijk op te lichten deksels. En niet alleen bewasemde daardoor het vertrek, waar gekookt werd, maar de bekende „etenslucht”, die soms door 't geheele huis trok, vertelde wel, dat er met de stoom ook iets van de spijzen, iets van het aroma, ontsnapte. De nieuwere voedingsleer intusschen zegt ons, dat het nog erger is: dat ook het vitamine-gehalte van het voedsel daalt, dat de vitaminen hun kracht verliezen, bij onze gewone manier van bereiden.

„Alles onnoodig,” zegt de uitvinder van de „Fruco”-snelkookpan. „De stoom moet worden vastgehouden, en benut, om de spijzen gauwer en goedkooper klaar te krijgen, en met de stoom blijft ook het aroma en blijven evenzeer alle voedende bestanddeelen van de spijzen bewaard.”

De „Fruco”-snelkooker is gemaakt van sterk aluminium en heeft een extra stalen bodem. Deze laatste voorkomt, dat de bodem zwakke plekken zou krijgen en dat de druk in de pan daardoor een uitweg zou zoeken. Over de pan

ligt een klapbeugel, waarmee het deksel hermetisch gesloten wordt. Is de schroef, waarmee dit gebeurt, aangedraaid, dan stelt men de signaal-fluit. Spijzen, die vlug gaar zijn, stelt men op 1, minder vlug-kokende op 2, langzaam-kokende op 3. Men steekt het gas aan, en laat de pan staan, tot de signaal-fluit zich laat hooren. Staat hij op 2 b.v. dan duurt dit op z'n hoogst tien minuten, bij kleinere hoeveelheden korter. Dan draait men het gas uit, stelt de fluit op 4, om het lawaai te doen ophouden, en laat de spijzen stil staan. Ze worden dan vanzelf verder gaar. Dit duurt ongeveer zoolang als het koken zelf duurde. Het deksel mag men niet eerder van de pan afnemen, dan wanneer de signaalfluit, als hij opgelicht wordt, geen geluid meer geeft.

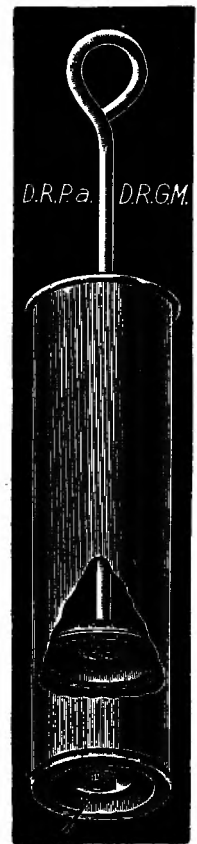
Ik heb de vertegenwoordiger der firma bij me gehad, hij heeft in mijn eigen keuken op het gasfornuis, dat ik altijd gebruik, groenten gekookt en vleesch gebraden, wat ik ook zelf in huis had, zoodat het is uitgesloten, dat er of aan de etenswaren of aan de pan iets bijzonders werd verricht.

Een groot voordeel is daarbij, dat de Fruco-snelkooker absoluut zonder gevaar is. De stoom kan nooit naar boven ontsnappen, dus nooit in 't gezicht der kokster slaan.

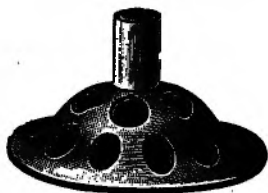
Het spreekt wel vanzelf, dat een dergelijk geconsrueerde pan aanmerkelijk duurder is dan een gewone. Doch dit wint men al heel gauw uit op het gasverbruik. Het prospectus spreekt van 80% besparing.

Vertegenwoordiger voor ons land is Fritsch-De Kruijff, Zaagmolenstraat 30, Amsterdam. Wanneer men b.v. voor een groepje van acht of tien kennissen thuis een demonstratie van de pan wensch', wende men zich tot dit adres. Ik verzeker u met nadruk: het is de moeite waard.

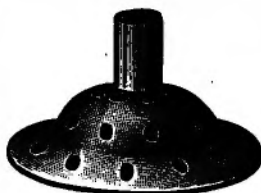
Eveneens een „Fruco” artikel is de eier- en mayonnaise-klopper, waarmee men eveneens slagroom, dun cake-beslag, ommelet en zelfs ijs maakt. Dit apparaat bestaat uit een buis waarin een stamper op en neer

gaat. Het onderste gedeelte van deze stamper kan worden afgeschroefd, en vervangen door een met grootere gaatjes voor deeg. Eiwit wordt in een paar minuten tot een zoo stevige massa, dat het

Voor dikke massa

Voor dunne massa

met een mes te snijden is. De mayonnaise schift niet. Het deksel van het apparaat heeft een klein gaatje, waardoor de olie voor de mayonnaise heendrupt. Om ijs te maken plaatst men

Om te garneren

Mayonnaiseschaal

het apparaat, als het mengsel erin is, in een emmer of pot en vult de ruimte aan met stukken ruw ijs en zout. Na ongeveer tien minuten beweegt men de grove stamper langzaam op en neer

FRUCO HELPT U.

Zij maakt Uw Huishouding gemakkelijker en goedkooper.

Zij kookt alle spijzen in 5 tot 15 Minuten zonder ooit aan te branden.

Op de Leipziger Herfst-Messe werden 8000 „FRUCO“ pannen verkocht.

„FRUCO“ Snelkookpan is onverslijtbaar door den stalen bescherm bodem, en heeft een gewichts-veiligheids-Ventiel. Overtuigt U van de waarde dezer nieuwe vinding. Desverlangd door den Vertegenwoordiger der „FRUCO WERKE“ een kosteloze demonstratie bij U aan huis.

Men schrijve aan:

H. DE KRUIJFF

ZAAGMOLENSTRAAT 30 — AMSTERDAM

in de te bevroren massa. Na ongeveer 20 minuten is het ijs klaar.

Om alles te volmaken kan men onder aan het apparaat een spuitje schroeven, en dus taarten of puddingen met eiwit, slagroom of crème garneren. Er zijn zelfs nog twee verschillende spuitjes. Geen wonder, dat er in een paar jaar in ons land reeds duizenden van deze apparaten zijn verkocht!

J. M. W.—W.

RIJKDOM.

Laat me alleen op stille wegen
 Waar het eenzaam is te gaan.
 Die, verloren midden tusschen 't koren,
 Slingeren door het hooge rijpe graan.
 Waar de zomer al den overvloed
 Van zijn wilde bloemen voluit bloeien doet.

In het leven en bewegen
 Van de breede menschenwegen
 Kom ik niet mijn bloemen tegen.
 Maar de zoom van kleine paden
 Is ermede overladen.

Daar zal ik mijn rijkdom vinden.
 Zamelen die zonnekleuren,
 En zoo keeren tot de blinde
 En de moede menschen in de
 Straten van de groote stad
 Dragend hun miju bloemenschat.

OVER FOTOGRAFEEREN.

't **F**OTOGRAFEEREN begint in ons land meer en meer populair te worden. 't Is ook een verbazend aardige liefhebberij, vol afwisseling maar soms ook vol teleurstelling. Toch kan men, wanneer men met zorg te werk gaat, zich veel moeite besparen.

In deze rubriek zullen we trachten door een reeks eenvoudige opstellen, de meest voorkomende fouten te verbeteren. Tegenwoordig laat men vaak de opgenomen foto's ontwikkelen en afdrukken door een vakfotograaf. Maar, mag men dit nu wel fotografeeren noemen? En weet men wel dat dit afwerken door een vakfotograaf het fotografeeren zoo duur maakt? Wanneer men een film van het formaat 6×9, waarop 6 beelden zijn, laat ontwikkelen en afdrukken, kost dit ± f 0.90 à f 1.—, terwijl het wanneer men 't zelf doet, ongeveer f 0.20 kost. Bovendien is men als men 't zelf doet, veel meer tevreden omdat het eigen werk is.

En heusch, zoo'n groot werk is het niet en mocht men voor moeilijkheden komen, welnu daarvoor heeft „De Jonge Vrouw” een vragenrubriek geopend, en schrijver dezes zal er voor een volgende maal dan wel raad op weten. Een ieder, die iets wil weten over fotografie, hetzij over het ontwikkelen, of over afdrukken, of het zelf samenstellen van een ontwikkelaar, kortom over alles wat de fotografie betreft, adresseere haar vraag aan de Redactie van „De Jonge Vrouw” Afd. Fotorubriek te Baarn.

Zooveel mogelijk zullen we trachten u een leidraad te geven, niet alleen voor het maken van „kiekjes”, maar ook voor het maken van landschapfoto's, portretten, interieurs, stilleven, en het maken van bliksemlicht-opnamen waarvoor de tijd nu ook gaat aanbreken.

Nevenstaand kiekje werd door een pas beginnend amateur gemaakt; hoe mooi zitten de wolken er in! En hoe aardig is de foto van belichting en compositie!

En nu moet men niet denken, dat, wanneer men een duur toestel heeft, men ook altijd mooiere foto's heeft, dan wanneer men een goedkoop toestelletje heeft. Bovenstaand kiekje is met een z.g. „Brownie” gemaakt, een goedkoop toestelletje, maar voor pasbeginnende amateurs, zeker het meest praktische. Grootere en veel duurere camera's zijn ingewikkelder en juist daardoor minder handig. Een vergeworderd amateur zal met een fijner toestel natuurlijk méér weten te bereiken. Maar om nog eens op die Brownie's terug te komen, ze zijn zoodanig inge-

richt, dat het haast onmogelijk is, iets verkeerd te doen. Altijd scherpe kiekjes en wanneer de zon schijnt kan men er heel aardige momentopnamen mee maken. Is er geen zon, dan is het werken er mede even moeilijker. Als men dan toch fotografeeren wil, moet men een z.g. tijdopname maken. Nog handiger dan de Brownie's zijn die kleine spiegelreflexcamera's „Phaff” van de Ihageefabriek.

Bij deze camera's, die denzelfden vorm hebben als de Brownie's, kan men, door een speciaal geconstrueerden spiegel, het beeld tot op het laatste oogenblik zien, *op de volle grootte van de foto*, terwijl men bij andere toestellen het beeld moet beschouwen, door den kleinen, voor in het toestel ingebouwd, zoeker. Het zien op volle grootte is werkelijk van groot belang, want men vermijdt hiermede, de zoo vaak voorkomende fout, dat personen of voorwerpen te dicht bij het toestel geplaatst zijn.

De Brownie's en Phaffcamera's zijn beiden voor rolfilms. Het meest handige formaat is 6×9 cM. of 6×6 cM. De prijzen van deze toestellen varieeren van f 5.75 tot f 13.—. Bovendien kan men ook de Phaffcamera's krijgen met betere optiek, in prijzen van f 20.— tot f 53.—.

Over andere modellen een volgende keer.

JOH. ZANDVOORT.

Nuttige wenken.

Wanneer men wil gaan fotografeeren, heeft men, buiten een camera, film of platen, noodig: 2 glazen bakjes, één voor 't ontwikkelen,

één voor 't fixeeren,	f 0.70
1 fleschje ontwikkelaar ±	f 0.35
1 busje Zuurfixeer	f 0.25
1 Rode lamp ('t beste is een elektrische).	f 1.—
1 pakje Afdrukpapier	f 0.35
1 drukraampje	f 0.40

HET TWEEDE KAMP.

I.

't WAS Maandagmorgen. Met rinkelend ge-
raas liep de wekker af en in een wip
was ik uit bed om een eind te maken aan dat
akelig lawaai, dat zoo wreed de stilte en.... m'n
heerlijke slaap verstoord had.

Met m'n slaperige oogen zag ik hoe vroeg
het nog was, pas 6 uur en zooals gewoonlijk, was
ook nu de verleiding sterk, om meteen weer in
m'n gezellige, pas verlaten holletje terug te tui-
melen en binnen een minuut weer te slapen
alsof er nooit wekkers bestaan hadden.

Maar gelukkig, dezen ochtend kreeg ik een
helder oogenblik, plots schoot mij te binnen,
waarom ik die wekker zoo vroeg had gezet: ik
zou gaan kampeeren.

En nu in eens klaar wakker, was m'n eerste
gedachte: „hoe zou 't wéér zijn?“, hm, een grauwe
regenlucht, dat trof, saai weer, ik zelf saai, dat
kon een leuke boel worden.

Waarom ik triest was inplaats vroolijk bij het
vooruitzicht van de kampweek? Ach, eerlijk ge-
zegd, was ik er een beetje tegenop gaan zien.
Alles was vreemd, het kampleven, de meisjes, de
leidsters en als je dan wat verlegen uitgevallen
bent.....

Maar ik had nu geen tijd om daar langer over
te piekeren, ik moest me zelfs nog reppen om
klaar te komen en geholpen door Moeders: „heb
je dit niet vergeten?“ of „heb je dat nu wel bij
je?“ kreeg ik m'n boeltje bij elkaar. Maar toen
ook was m'n rugzak zóó zwaar geworden, dat
Vader hem naar het station droeg, bang dat ik
er halverwege onder bezwijken zou. De lucht
was intusschen niet opgeklaard en nog vóór we
het station bereikten, genoten we al van een
stortbui.

Maar dat was om in de stemming te komen.

We liepen langs den trein, die fameljk vol
was en zochten naar een gezellig hoekje. Uit één
van de raampjes hing een leuk stel meisjes en:
„Ook naar Hellendoorn?“, hoorde ik roepen.
Verrast keek ik op. „Ja, jullie ook, dat is leuk
zeg, dat treft.“

Meteten ging hun portier open. Vader kieverde
de rugzak in 't bagagenet, we namen afscheid
en toen de trein zich in beweging zette, merkte
ik tot m'n verwondering, dat m'n sombere bui
begon te verdwijnen.

Zoolang we in den trein zaten regende het,
maar in ons hoekje was het gezellig, we praatten
over het kampleven, dat we nog geen van allen

kenden en al gauw begon ik er weer net zoo
veel zin in te krijgen als de anderen. In Rijssen
vereenigden we ons met een andere club kamp-
sters en toen we Hellendoorn bereikten begon
het weer wat op te knappen, het regende niet
meer en de lucht werd lichter.

Aan het station werden we opgewacht door de
leidsters, die zich aan ons voorstelden en tot
onze verlichting een kar aanwezen waarop we
de bagage naar het kamp konden rijden. Een
paar trekken, een paar duwen en voort ging
het langs de kostelijk geplaveide kampweg naar
Kampeergebouw 3, voorgegaan door Meneer Bal,
den goeden geest van Hellendoorn.

De koffie was bruin, natuurlijk was het kãmp-
koffie, maar ze smaakte en nadat we er een
kopje van gebruikt hadden met een plakje koek
voor de ergste trek, gingen we de koffers uit-
pakken en bedden opmaken. Die klaar was trok
er dan maar op uit om de naaste ontrek te
gaan verkennen en warempel, daar waren al een
paar vluggerds hard aan 't werk: een boer leerde
ze haver binden.

Jongens, dat leek aardig werk en al gauw
had de boer heel wat knechts in 't veld, meer dan
hij ooit in werkelijkheid had gehad, zooals hij
zei. Er werden heel wat garven klaar verklaard,
waarvan de boer oordeelde: „góed was beter,“
maar „de juffers zouden 't wel leeren.“ Toch
kregen de juffers er nog al gauw genoeg van,
hoewel, het was en bleef leuk werk.

Of die boer er ook zoo over dacht?

Aan de koffietafel, waar nu bijna alle meisjes
aanwezig waren, werden plannen gemaakt voor

Helpsters van den boer.

Foto Mej. Cor Arnoldt.

's middags. We zouden een fietstochtje maken naar de Eelerberg. De meesten hadden de fiets al in 't kamp, enkelen moesten hem nog halen van 't station, en mij bekreep de angst: „zouden ze werkelijk allemaal met de fiets zijn?” En toen ik de vraag hardop had gedaan, bleek het zoo te zijn, och arme, ik was de eenigste fietslooze.

Heel m'n vreugdig gevoel verdween, terwijl ik dacht: „zie je nou wel, je hebt den heelen morgen gedaan alsof je het leuk vondt, maar het is akelig, miserabel”.

En ik meende het van harte toen ik zei: „Als ik dat geweten had, was ik vast niet gekomen, nog al wat gezelligs om hier spelbreekster te zijn,” en ik voelde me even zóó ongelukkig en alleen, het huilen stond me nader dan het lachen.

„Kind, ben je mal,” klonk het van verschillende kanten, „heelemaal niet erg, je gaat gewoon mee en je komt bij mij achterop zitten.” Ik was veel liever stilletjes in 't kamp gebleven met de leidster die voor 't avondeten zou zorgen, maar iedereen vond beter dat ik meeging, dus ging ik uit louter gehoorzaamheid.

En het viel mee; zelfs toen na vijf minuten onze achterband „knap” zei, werd dit zoo kalm opgenomen, bleef de stemming van de club zoo gezellig, dat ik me onmogelijk langer zoo down kon voelen. De fiets werd naar 't dorp teruggebracht en voort ging het weer, nu met twee duorijdsters. En al is het een schrale troost, een beetje troost is het toch wel, een lotgenoot te hebben.

Het werd een heerlijk tochtje; eerst bracht Meneer Bal (die ons op de motor ingehaald en de twee schipbreukelingen onder z'n bescherming genomen had) ons naar het „eilandje”, waar we uitrustten van de vermoelenissen en onderwijl elkaars namen repeerden. Wist je iemands naam niet of wilde je we'en waar men vandaan kwam, dan hoefde je maar even te zien op het naamkaartje dat we allen op onze jurk gespeeld hadden. Het bleek een erg praktische maatregel, vooral wanneer je, bij het onthouden van zoveel vreemde namen, gevaar liep je eigen naam te vergeten.

Toen we voldoende uiterust waren, ging het weer verder, steeds stijgend, wat met de fietsen

De leidster en de „lijder”

Foto Mej. Annie Jelgersma

een heele toer was. Maar het was de moeite waard, het uitzicht werd schitterend.

We beklommen nog een soort Belvédère-tje, wat eigenlijk wel een te weidsche naam is, voor die wankelende houten stellage, waar we met niet meer dan vier tegelijk op mochten.

Gelukkig kwamen allen behouden beneden en daar dit het hoogtepunt van de tocht was geweest, ging het nu, al dalend, huistoe of liever, kamptoe.

Daar vonden we de tafels al gedekt, vóór het gebouw, wat een hoera'tje uitlokte, heerlijk, buiten eten! Nu, het maal werd eer aan gedaan, er bleef maar een klein beetje over. Saus kregen we zelfs wat te veel want toen we halverwege de maaltijd gekomen waren, begonnen zich donkere wolken boven ons hoofd samen te pakken. O wee, het zou toch niet gaan regenen? Eerst bleef het bij een enkel spatje, maar in eens begon het te giefen, grootse druppels zomaar op onze arme, onbeschermde hoofden, op de tafels, in de schalen en borden, zoodat we hals over kop met alles naar binnen vluchten. Geen glorieus slot van ons eerste kampdiner!

't Was gelukkig maar een los buitje, en toen we na het eten, met onze sloopen gewapend „den boer op” gingen om hooi te halen, genoten we van den mooien avond en de intense rust van het stille afgelegde dorpje.

Onder het theedrinken wachtten ons verschillende verrassingen, om te beginnen werden er een paar schalen gebakjes binnen gebracht: een tractatie van de Uitgevers. Terwijl we deze met smaak verorberden, kregen we het vervolg. De redactie had een foto- en een verslagwedstrijd uitgeschreven, terwijl ieder een gezellig klein notitieboekje kreeg waarop in gouddruk een „jonge vrouw” in den bovenhoek en de bestemming: aanteekeningen van de „kampweek 1928”, in den onderhoek.

Alles werd natuurlijk met luid gejuich ontvangen, de wedstrijden besproken, de boekjes bewonderd.

Nadat we thee gedronken hadden, hield een van de leidsters een korte inleiding over: „Waarom we kampeeren”; niet *alleen* om te genieten van de natuur, maar ook om, uit de drukte en de sleur van het dagelijksch leven, waarin zoo dikwijls ook onze godsdienst sleur dreigt te worden, hier in de stilte dichter tot God te kunnen komen.

Dan eindigde ze met bijbellezen en danken voor dezen eersten heerlijken dag, biddend om bewaring voor den nacht dien we in gingen en slaperig zochten we ons nestje op. Slaperig? Dat had niemand kunnen denken, die een kwartiertje later een kijkje was komen nemen op de slaapzalen.

Of het kwam door het geploeter bij de pomp of door het uitkleeden en het aantrekken van de frissche nachtpon, maar alles was in actie zonder een zweem van slaperigheid.

Wat gelukkig dat het schot tusschen de slaapzalen niet tot boven toe doorgetrokken was.

We hadden het wel liever heelemaal weg gehad, maar nu kon je elkaar toch ook bereiken. Grappen en wenschen, toffees en ijsbonbons waren de projectielen waarmee we elkaar heel vrede-lievend bekogelden en die aan den anderen kant van het schot hun weg wel vonden naar de altijd grage monden en magen.

Ook anderen hadden op die altijd grage magen gerekend, want toen eindelijk alles „er in” was (niet in rust, maar dan toch in bed) kwamen de dames leidsters rond, elk met een zak „lekkerbekjes” gewapend, vragen of we soms nog „ergen honger” hadden.

Honger of niet, de lekkerbekjes werden dankbaar aanvaard en we hoefden stellig niet te klagen dat we met een leege maag naar bed moesten, want je hadt er heusch een heele hap aan.

’k Zal maar niet vertellen, hoè laat het was, voor eindelijk alles donker en stil was, want precies weet ik het zelf niet meer. ’k Weet wel dat het toen geen Maandag meer was.

* * *

„Goeie morgen, snoezebollen, hè, hè, wat heb ik lekker geslapen.” Ik rekte me nog eens behagelijk uit, ging dan half op zitten om alles eens te overzien. De meesten sliepen nog, de anderen waren, net als ik, nog te lui om op te staan, een enkele was zich aan ’t aankleeden. „Waarom spook jij zoo vroeg op, zeg?”

„Vroeg? — kind, wees dankbaar, ik ga zorgen dat jullie wat te eten krijgen.”

„Dat is goed werk, krijgen we thee en beschuit van je op bed?”

„Ja zeker; ik zal je ontbijt ook brengen, dunne boterhammetjes met een zacht gekookt eitje.”

De deur ging open en een van de leidsters kwam vragen of we nog van zins waren op te staan, ’t was niet bepaald vroeg meer.

’t Werd nu een leuke bedrijvigheid, echt om van uit je bed, stilletjes naar te liggen kijken,

Maar wilde ik niet de laatste zijn, dan moest ik er nu toch ook uit, dus gooide ik de dekens van me af, schoot m’n kousen en schoenen aan plus een onderjurk en trok er ook met m’n waschblik op uit om zoo gauw mogelijk de slaap uit m’n oogen te wasschen.

’k Denk dat ik dat karweitje ’s winters maar liever binnenshuis doe, maar nu was het heerlijk dat geploeter bij de pomp, dat lekker koude pompwater over je armen te laten loopen. En

heerlijk was het dan in de zon te gaan staan en je af te drogen.

Ziezo, ’k was klaar, nu eerst even gekeken of ik soms voor de een of andere plicht op de corvéelijst stond. Jawel hoor, ik vond m’n naam onder „aardappelen- en groentenschoonmaak en afwaschcorvée”, allemschen, wat een mond vol.

Het ontbijtbelletje ging en na nog wat gehaast en gerep, zaten spoedig allen aan de drie tafels geschaard.

Zoo gauw het stil was, werd begonnen met gebed en bijbellezen, het hoofdstuk dat door het dagboek werd aangegeven, dan het dagboek zelf, waarna we een psalmvers zongen.

Aan het ontbijt werden weer verschillende plannen besproken, wat echter niet verhinderde dat er flink werd toegetast en van de brood-schaal-„tjes” spoedig de bodem te zien was. Het Hellendoornsche brood werd geprezen als „veel lekkerder dan thuis,” alleen was het jammer dat je er bijna geen jam op durfde gebruiken, uit angst dat je, mèt je hapje brood met jam, tegelijk in een wesp zou happen. Eet smakelijk!

Ik had er nog heel niet aan gedacht, hoe laat het wel zou zijn, per ongeluk keek ik op de klok, het was over half tien. Vroeg, vindt u niet?

Na het ontbijt ging ieder haars weegs, een paar die naar Nijverdal moesten, zouden meteen den fotograaf waarschuwen, de kookcorvée ging het fornuis aanmaken, dat eerst meer rook dan warmte gaf, de hulpcorvée aan het aardappelen schillen en andijvie snijden.

Ik kan niet zeggen dat alles even handig ging maar we hadden pret bij alles wet we deden, vooral toen er een melkboer kwam die op ons vragen vertelde dat hij in dienst geweest was en, natuurlijk, iedere soldaat kan piepers jassen, hij zou wel een handje helpen.

En hij liet een aardappel zoo handig door zijn vingers glijden alsof hij zijn heele leven niet anders had gedaan dan aardappels schillen. Hij liet ons echter gauw weer in de steek en we zwogden zelf weer verder.

Daar kwam de fotograaf aan, nu moest de heele groep bij elkaar getrommeld worden en dat duurde nog al eventjes.

Eindelijk was het zoover dat we allemaal vóór het gebouw opgesteld stonden en zoo werd de

Aardappel-
corvée Foto Mej.
Annie Jelgersma

Kookcorvée.

Foto Mej. Cor Arnoldt.

eerste kiek geknipt; de tweede in het veld, tusschen de schoven, en de derde aan de boschrand.

Plotseling zagen we één van de meisjes door het veld hollen naar het kamp toe, een eindje achter haar nog een, en op gelijke afstand een derde, en hollen jongens, hollen! Wie waren dat, wat mankeerde ze?

O, dat was de kookcorvée, die met schrik bedacht had, dat al het eten op het vuur stond, stel je voor dat het verbrandde en we straks zouden moeten vasten.

't Liep gelukkig heel goed af, alles smaakte voortreffelijk en de corvée zag haar zwoegen beloond, alleen het „precies om 12 uur” eten was bij half 2 geworden.

Na het eten trok het heele stel er weer per fiets op uit, nu naar Ommen. 's Morgens was er ook een wandeltocht op touw gezet, tenminste, er hadden zich vijf of zes voor aangemeld, maar de wandellust (of de opofferingsgezindheid) scheen in de loop van den ochtend allengs geslonken te zijn, alles fietste weg, dus ging ik er alleen met een van de leidsters op uit.

Ik had een beetje het land. „Nu moet u om mij het fietstochtje missen,” zei ik, „dat vind ik toch zoo spijtig.” Maar ik mocht het me niet aantrekken.

„Ik houd veel van wandelen,” was het antwoord, „en weef je, vanmiddag komt het al heel goed uit, zóó, want de anderen zullen van zoo'n verre tocht wel niet terug zijn, als het bezoek dat we verwachten komt. En wij kunnen zorgen op tijd aan het kamp te zijn.” Dat stelde m'n hart gerust.

We waren aan de oriënteertafel gekomen en genoten van het vergezicht, toen ging het verder, dwars door bosch en hei; het werd een fijne middag, we liepen gezellig te praten, steeds genietend van alles om ons heen. Het was zóó stil en zóó zonnig.

Met een paar mooie bossen hei keerden we in het kamp terug. Terwijl we voor het avondbrood zorgden arriveerden onze gasten, Meneer en Mevrouw Keuning met hun zoon Jan, een baas van een jaar of 8, die niet bepaald verlegen was. Niet lang daarna kwam ook de club terug.

's Avonds sprak Meneer Keuning een kwartiertje over de vraag, die de laatste tijd zoo dikwijls wordt gehoord: „Wat mag ik doen, en wat mag ik niet doen?” „Is er een vaste lijn te trekken? Veel dingen, die tien, twintig jaar geleden niét mochten en waar over wij nu niet zouden prakkizeeren om te vragen: mag dat, maar als een vanzelfsheid beschouwen.”

Ten slotte komt het hier op neer: „Alles mag, indien gij slechts van Christus zijt. Zoo ge niet van Hem zijt, moogt ge niets, dan is alles wat ge doet zonde, omdat ge in Hem niet gelooft en wat niet uit het geloof is, is zonde. Maar zijt ge van Christus dan moogt ge alles, dan is Zijn verzoening over heel uw leven, zèlfs als ge zoudt dwalen.

Maar dan ook zal Hij u door Zijn Geest leeren wat wel en wat niet mag en dan zult ge geen genoeg meer vinden in dingen die niet naar Zijn wil zijn. Met Hem levend zult ge Hem immers niet moedwillig kunnen bedroeven?”

Daarna las Meneer enkele verzen uit de Galatenbrief: „Staat dan in de vrijheid met welke ons Christus vrij gemaakt heeft, alleen, gebruikt de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vleesch, maar dient elkander door de liefde.”

Dan brachten we gezamenlijk Meneer en Mevrouw naar 't dorp, daar 't vreeselijk donker was, gewapend met onze zaklantaarns.

Op den terugweg begon het te regenen; zou het uit zijn met het mooie weer? Kom, morgen was het misschien weer prachtig. Nu maar vlug naar bed! En vlug slapen? DICKY.

In het veld.

Foto Mej. Cor Arnoldt.

ONZE KLEEDING.

't IS herfst.....

Dat zie ik aan de wilde wingerd, tegen het huis aan de overzijde, die gloeit in warme tinten: groen, geel, bruin, en donker- tot vuurrood.

't Is herfst.....

Dit zeide mij ook de invitatiekaart der Firma Bahlmann te Amsterdam, die mij, als steeds, nu ook zeer welwillend uitnoodigde haar Herfst- en Wintershow bij te wonen.

Eerlijk gezegd, houd ik niet van zoo'n modetentoonstelling. Ik ga er telkens weer heen, om op de hoogte van mijn tijd te blijven, maar toch —

O ja, de Firma Bahlmann ontvangt haar bezoeksters zeer hoffelijk, treedt met de uiterste welwillendheid haar tegen; dit is alles even onberispelijk, ja zelfs voorbeeldig, maar ik houd niet van de sfeer die zoo'n show schept.

Kijk, daar komt een mannequin binnentrippelen, met kleine veerkrachtige pasjes, half loopend, half dansend, beweegt ze zich door de zaal; ze draagt een keurigen Persianer mantel; ze zwenkt en draait, terwijl ze haar mantel open en dicht doet, om hem u van binnen en van buiten te laten zien; ze maakt een bevallige beweging met haar rechterarm, om u de mouwen te toonen; al trippelende komt ze op u af, héél dicht bij u, om u te overtuigen van al de schoonheid en degelijkheid van haar kleedingstuk; en houdt u het kaartje voor, dat ze, nu in de linkerhand in de rechterhand draagt, om u den prijs te laten zien. Ja, die schikt wel, f 1950. Of de mannequin, wetende dat ze een extra-mooien en -duren mantel draagt, zich nu ook bijzonder voélt? Het zal wel, vooral met háár mentaliteit. Want ze heeft haar wangen bewerkt met blanketsel en haar lippen met een stift! —

WENSCHT U UW HUIS
OF EETKAMER TE LATEN
INDICHTEN? DAN NAAR
DE **LOV** TE
OOSTERBEEK

Met allerlei bewegingen, nu eens links, dan rechts ziende, telkens zich zelf bekiijkende in de vele spiegels in den wand, verlaat ze de zaal. — Daar verschijnt een tweede.... En nu is dit het meest onschuldige in deze tentoonstelling.

Want ik voor mij houd minder van die mouwlooze, laag van voren en van achteren uitgesneden toiletten, die voor avondkleeding vertoond worden.

En nu voeg ik er dadelijk bij, dat de Firma Bahlmann de ergste excessen vermijdt; maar toch gaat ze mee in de richting, die algemeen gevolgd wordt.

'k Heb ook heel veel moois gezien. 'k Hoop, dat ik voldoende in de gelegenheid zal zijn, onze lezeressen de vruchten van mijn bezoek aan de Show te toonen.

Nu volsta ik met een paar generale opmerkingen.

Draag uw mantel van verleden jaar met plooiën in den rug en ceintuur om den middel, in den aanstaanden winter, maar gerust: de mode maakt u niet tot spot.

De nieuwste modellen mantels zijn veelal klokkend en gedetailleerd.

En wat de japonnen aangaat, de rokken zijn even langer, ze hebben vaak klokkende voorbanen, al zijn de geplooiden ook nog niet uit den tijd.

De taille is iets hooger. Van de japonnen met lange lijfjes waren de ceintuurs 18 à 20 c.M. boven de verbinding van rok en lijfje gezet.

Van één der vele bontmantels dit: deze was gemaakt van poulain-bont, bruin en glad.

„Wat voor een velletje is dit?” vroeg ik.

't Antwoord, dat ik van volkomen bevoegde zijde kreeg, was: „dit is het huidje van een veulen.”

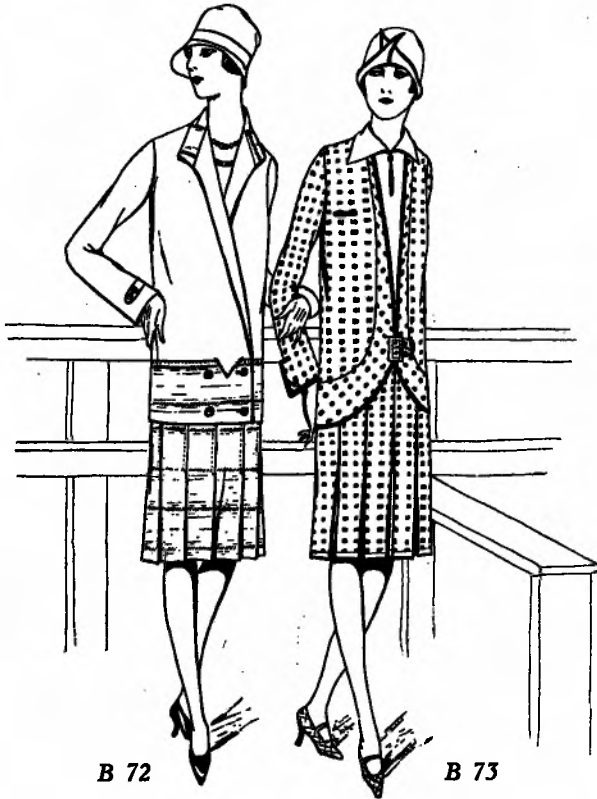
Of de zeer gracieuze houding van deze mannequin hiervan iets vertolkte, betwijfel ik; dat was niet noodig ook; de mantel kleedde heusch mooi! Maar hij kostte, meen ik, ook een kleine f 1000!

De bontkragen zijn over 't algemeen hoog; voor dames met korten nek te hoog, en dus lastig. Maar dan maken we ze maar wat lager!

Aan stoffen is er een rijke verscheidenheid. Het schijnt wel of de fabrieken de laatste jaren de volmaaktheid weten te benaderen als het erom gaat, soepele warme stoffen in gedistingueerde tinten te weven. We zagen bruin in iedere toon, van heel donker tot licht zandkleurig toe, warm diep donkergroen, ook een

tint blauw-groen, die de Franschen „algue” noemen, en die ook werkelijk doet denken aan die groenige zee-planten, verder blauw, zoowel donker-marine als ook lichter staalblauw.

Nu gaan we een paar najaars- en wintermodellen geven. Het *complet* kan, nu het kouder gaat worden, en toch nog geen tijd is voor den zwaren wintermantel, een ware uitkomst zijn.

B 72

B 73

B. 72. Complet van tweërlei stof.

Hier zijn effen en gestreepte stof gecombineerd. De rok is alleen aan den voorkant geplooid; hij is gemaakt van gestreepte kasha.

Voor het lijfje van de japon en den mantel nemen we effen stof. Langs den onderkant van den mantel naaien we een strook van de gestreepte stof, en voor den kraag nemen we ook hiervan.

Langs den hals van de japon naaien we een schuine gestreepte bies. In plaats hiervan, dit spreekt wel vanzelf, kunnen we ook een kraag op de japon zetten.

Wie dit liever heeft, vermeld dit maar even bij de patroonbestelling.

Voor dit costume hebben we 2.60 M. effen stof van 1.30 M. breedte noodig en 1.70 M. gestreepte stof van 1.20 M. breedte.

Voor de halve bovenwijdte rekenden we 50 cM., terwijl we de lengte op 1.16 M. namen.

't Mooist is den mantel geheel te voeren. We kunnen echter ook volstaan met een strook satinet, ter breedte van het gestreepte gedeelte langs den onderkant, te zoomen. De verbindingsnaad van de effen en de gewerkte stof is dan meteen afgewerkt.

Op bijgaand knipoverzicht vinden we de verschillende deelen als volgt; allereerst op de effen stof:

Fig. 1. is het voorpand van den mantel.

Fig. 2 het rugpand.

Fig. 3 de bovenmouw.

Fig. 4 de ondermouw.

Fig. 5 de binnenbekleding langs den voorkant.

Fig. 6 het voorpand van de japon.

Fig. 7 het rugpand.

Fig. 8 de mouw.

Fig. 9 de ceintuur.

De gestreepte stof leggen we geheel open. We vinden onder

Fig. 10 de rok. Deze krijgt slechts één naad; we zorgen, dat deze achter één der plooiën valt.

Fig. 11 is de gestreepte rand voor den mantel.

Fig. 12 de kraag.

Fig. 13 de manchet voor de japonmouw.

Normaalpatronen à f1.50 franco p. p.

Voor de japon alleen zende men f1.—; de prijs van het mantelpatroon bedraagt f0.75.

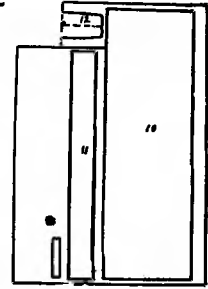
We ontvangen gaarne de gewenschte maatopgaven.

B. 73. Costume van geruite wollen stof, b.v. zwart met wit ruitje.

Deze stof bestaat in tegenstelling met vele andere stoffen al langen tijd. Wel is ze naar den achtergrond gedrongen door de vele variëteiten in linnen, katoen en zijde, maar verdwenen is ze niet. Haar bestaansrecht bleef gehandhaafd, zeker wel allermeeft omdat ze practisch en duurzaam is.

We bieden onze lezeressen hierbij een bijzonder mooi costume aan, waarbij deze stof zeer tot haar recht komt. Afgezet met zwarte biezen en een front met kraag van Fransch flanel, voldoet deze japon uitnemend.

Bij een japon van zwart met wit geruite kasha,

B 27

kunnen front en kraag van toile de soie gemaakt worden.

De voorzijde van den rok is geplooid. We naaien hem aan de voeringtaille. Hierop naaien we het front en den kraag.

Langs den onderkant van het lijfje zien we een breede bies, welke doorloopt langs het voorpand en bij den schouder smal eindigt.

Deze bies wordt in schuine richting geknipt. Deze schuine ruit garneert heel mooi op het rechte lijfje.

We nemen op deze japon voor de ceintuur een gesp van donker parelmoer, en dito knopen op de mouwen.

Voor deze japon is 2.75 M. stof noodig van 1.30 M. breedte, $\frac{3}{4}$ M. garneering voor het front en den kraag, 4 M. zwart tres om te biezen, en 1.20 M. voering.

De verschillende deelen vinden we als volgt op het knipoverzicht:

Fig. 1 is de voorbaan.

Fig. 2 de achterbaan.

Fig. 3 het voorpand.

Fig. 4 het ruggand.

Fig. 5 de bovenmouw.

Fig. 6 de ondermouw.

Fig. 6 de ondermouw.

Figuren 7 vormen samen de schuine bies.

Als we de naden op den ruit af naaien, zullen deze onzichtbaar zijn.

Normaalpatronen à f1.— fr. p. p.

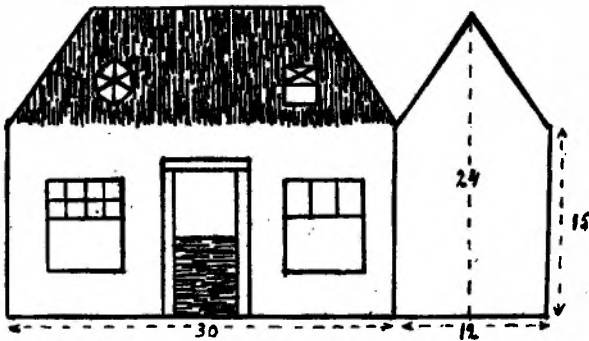
Opgave der gewenschte bovenwijdte, heupwijdte, lengte en mouwlengte is steeds noodig.

A. BALDER.

B 73

Alle correspondentie voor deze rubriek, bestellingen enz., richtte men aan: Redactie: „De Jonge Vrouw”, Baarn.

DE THEEPOT IN EEN HUISJE.

DIT is nu weer eens een heel ander idee voor het model van een theemuts, we maken er een vroolijk boerenhuisje van. Een salon-teacosy wordt dit dus niet, maar een gezellige huishoudelijke, die er tegen kan.

Als grondmateriaal is het aardigst de z.g. raffia-stof, die tegenwoordig per vel in groote handwerkzaken is te krijgen. Sterk grijs of beige linnen, mits niet al te dicht geweven, zoodat je er met raffia goed op kunt werken, kan ook heel geschikt dienen.

Op de teekening is de helft van de tea-cosy afgebeeld, de maten zijn in centimeters aangegeven, voor het dak is overal 6 cM. naar binnen afgeschuind. Voor een heel klein theepotje moet alles naar verhouding iets kleiner genomen worden.

We knippen de vier wanden zooveel mogelijk aan elkaar en beginnen dan met de bewerking. Daarvoor nemen we hel-roode, gele en groene

raffia. Rood voor het dak, dat we in steken van ongelijke lengte, maar alle in dezelfde richting gewerkt, opvullen. De dakraampjes sparen we uit, daarvan werken we de posten en lijsten met groen om, en naar verkiezing laten we voor de ruitjes den ondergrond zichtbaar, of vullen dien nog met geel in. De muur behoudt de kleur van den ondergrond, en de beide andere ramen en de deur werken we weer: deurposten en onderdeur groen, raamlijsten groen, en de bovenste ruitjes van de ramen met geel ingevuld. Wie dat aardig vindt, kan het bovenste deel van de deur nog met loodrechte groene steken invullen, en middenop b.v. een gele streep bij wijze van brievenbus.

Je ziet 't al: we doen hier en daar een beroep op je eigen fantasie, en dat wilden we ook doen voor den achterkant. Niets belet, om die gelijk aan den voorkant te werken, maar je kunt ook enkel de twee ramen nemen, of een kleinere deur, al naar het je invalt. De zijkanten blijven onbewerkt.

Om de muts in elkaar te zetten, naaien we de schuine lijsten van 't dak aan elkaar, en vouwen de zijmuur langs de stippellijn over 't midden naar binnen om, zoodat de theemuts, plat gelegd, alleen voor- en achterkant van 't huisje vertoont. 't Staat aardig de hoeklijn nog met een schuin steekje van groen om te werken. Voor de vulling is 't beste een paar lagen ongezuiverde watten, vastgehouden door een voering in de tint van den ondergrond van het huisje.

EEN VIERKANT KUSSEN.

HIERVOOR heeft men noodig: een stuk filet (51×51 mazen) en wol in 3 kleuren, b.v. donkerpaars, groen en fel-oranje. De mazen van het filet moeten $\pm 1 \text{ cm}^2$ groot zijn.

Men spant het filet op een raam en stopt alleen in verticale richting door, tot de mazen geheel zijn gevuld. De mazen onder elkaar van dezelfde kleur worden tegelijk doorgestopt, niet elk hokje apart.

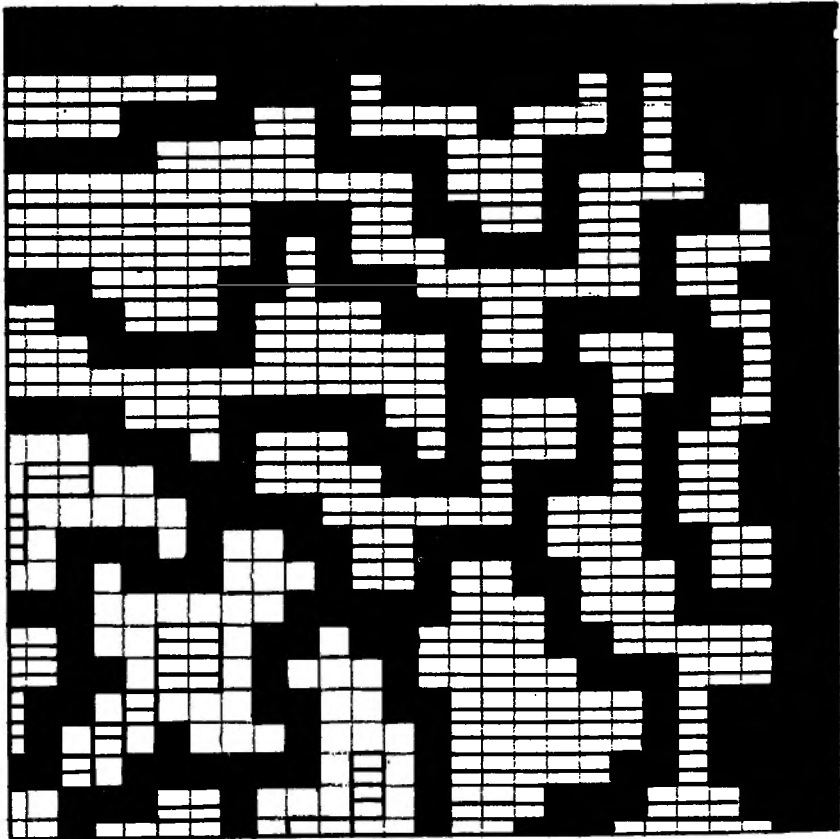
De teekening geeft $\frac{1}{4}$ deel (de rechter bovenhoek).

Wat op de teekening zwart is, maakt men paars, het gestreepte groen, de rest oranje.

Men doet het best, om nu een geheel kussen, dus voor- en achterkant, van paars wollen stof te maken. Daarna legt men het doorgestopte filet op de voorkant van het kussen en hecht de buitenrand op de naden vast.

Indien men wil, kan langs den buitenrand nog een koord gelegd worden in de kleuren van het kussen.

ANNIE VOET.

BOEKENSCHOUW.

WE beginnen met boeken, die in de eerste plaats voor de jonge vrouw bestemd zijn.

Johanna Breevoort is een bekend schrijfster. Van haar verscheen: *Martha*, uitgave van *J. H. Kok te Kampen*. Johanna Breevoort teekent in dit boek een moeilijk meisjeskarakter en ze teekent het juist. Ook de omgeving, waarin dit meisje leeft, zien we duidelijk voor ons. Soms wordt door een enkel scherp trekje even een persoon, een toestand, naar voren gebracht. Martha ervaart, dat we door veel strijd moeten ingaan in het Koninkrijk Gods.

We hebben tegen dit boek eenige bezwaren. Als Martha zich zelf aan den Heer heeft gegeven, is het, alsof ze ook bijna geen strijd meer kent. En wel is het waar, dat de vernieuwing des gemoeds ook de vernieuwing des levens met zich brengt, maar evenzeer is het waar, dat zelfs

een Paulus nog moet klagen over het kwade, dat hem bij ligt.

Een tweede bezwaar is, dat Martha, wanneer ze den man, van wien ze houdt, met haar zuster getrouwd ziet, besluit, om bij het pas gehuwd paar te gaan inwonen. Was dit noodig geweest? Is dit geen spelen met vuur? In elk geval had hier een motief niet mogen ontbreken. In de derde plaats begrijpen we niet, waarom Martha, als ze vrede gevonden heeft, nu maar dadelijk met dien dominee moet trouwen. Is dit liefde op bevel? Wij zien niet, dat dit huwelijk noodzakelijk was.

Het schijnt, dat met ditzelfde geval meer schrijfsters tobben.

Daar is *Jolly Roesele*, door *Cine Bonnema*. We hebben hier te doen met een uitgave van *D. A. Daamen's Uitgeversmij. te 's Gravenhage*.

Dit boek vinden we beter als „Martha”. Vooral het eerste gedeelte is heel goed. In de beschrijving van de woning van Jolly's tante en in de teekening der personen zit kleur.

Maar — Jolly's huwelijk. Ze is verliefd op een doordraaier en die gaat er tusschen uit. En dan trouwt Jolly toch met iemand, dien ze eerst toch *niet* lief had, maar die haar erg liefheeft en veel voor haar deed. Dit *kan* natuurlijk, maar dan moet het ook gemotiveerd worden. Hier hadden we een andere oplossing verwacht. Ook als Jolly berouw krijgt, wil het voor ons nog niet zeggen, dat ze nu ook per sé trouwen moet.

Overigens.... om zijn kwaliteiten bevelen we het boek van Tine Bonnema gaarne aan.

Het derde boek is: *De verborgen Weg*, door M. S. van IJsselsteyn. Het is uitgegeven door *de Leidsche Uitgeversmaatschappij te Leiden*. We hebben hier te doen met jong werk. Hier wordt geteekend het leven van een meisjesstudente. Ze verlooft zich, maar verbreekt dan weer de verlovings, omdat ze kiest voor haar werk, voor het studentenleven en alles, wat er aan vast zit. Dan komt ook, vóór haar sterven, van haar het berouw. Ook dit achten we onjuist. Ze kan berouw hebben, omdat ze zich lichtvaardig verloofde, maar meer niet. Dat zij koos voor haar werk enz. wil enkel zeggen, dat zij haar verloofde niet liefhad. Had ze hem wel bemind, ze zou haar werk in den steek gelaten hebben. Dat heeft de auteur niet gezien. Overigens..... dit boek maakt een indruk van onmacht. De schrijfster wil wel, maar kan nog niet. Ze kan haar onderwerp niet aan. Toch hier en daar vinden we een rake typeering.

Misschien zal deze schrijfster ons later een ander en beter boek geven.

Van geheel anderen aard is *Veenland* door *Louise Westkirch* uitgave van *P. Dr. Veen te Amersfoort*. Dit is een goed boek. Een jong onderwijzer trekt naar het veenland en heeft daar het offer van zijn leven te brengen. Zoo staat dit boek in het teken van het offer. Natuurlijk komen we in aanraking met toestanden, die wij in ons land zoo niet kennen. Maar het algemeen-menschelijke in dit boek kunnen we verstaan en begrijpen.

Een zendingsboek is: *Oemboe Dongga* door *D. K. Wielenga*, uitgave van *J. H. Kok te Kampen*. Dit is geen zendingsboek in de gewone beteekenis van het woord. Van het werk der zending vernemen we niets. Maar de angst en de benauwenis van het heidendom wordt ons hier geteekend. En misschien kan dit boek ons vuriger

leeren bidden: Uw koninkrijk kome. Laten onze lezeressen Oemboe Dongga lezen.

Van *D. A. Daamen's Uitgeversmaatschappij te 's Gravenhage* ontvingen we een keurig uitgegeven boekje: *Gedachten van Tijdgenooten van Jezus*, verzameld door *A. M. v. d. Waals*. De titel is misleidend, want we krijgen daaruit nu juist niet den indruk, dat we hier een verzameling bijbelwoorden vinden. En toch is dit zoo. We hadden liever gewild, dat het duidelijker aangegeven was. Overigens bevelen we dit mooie boekje gaarne aan.

Een uitgebreid werk vinden we in: *Blikken in Bunyan's Pelgrimsreise* door *Dr. J. H. Gunning J. Hzn.*, uitgave van *J. H. Kok te Kampen*. Inderdaad, wie de Pelgrimsreise niet mocht kennen, vindt hier alles wat noodig is. Wie de Pelgrimsreise niet mocht kennen! Vroeger kende elk christelijk mensch dit boek. Een jonger geslacht staat er anders tegenover. Er is veel in dit boek, dat zijn waarde behoudt voor alle tijden; er zijn ook wel dingen, die niet meer aansluiten bij onzen tijd. Het is goed, dat Gunning ons in dit boek inleidt. En, behalve dat, het is altijd de moeite waard, Gunning te hooren. Dit is een boek, waaraan men iets heeft. Ziehier Bunyan verklaard uit zijn geschiedenis en de geschiedenis van zijn tijd. We zijn dankbaar voor dit boek.

Speciaal voor de vrouw is geschreven: *Financiëel Allerlei voor de Vrouw* door *F. W. Drijver Jr.*, uitgave van *Nijgh en Van Ditmar's Uitgeversmaatschappij te Rotterdam*.

Er zijn heel veel vrouwen, die van financiële vraagstukken niets afweten. In dit kleine boekje vinden ze veel, wat voor hen van waarde is. Vooral vrouwen, die alleen staan en zichzelf moeten helpen, zullen den auteur dankbaar zijn.

We eindigen voor ditmaal met een korte opsomming van nog een paar ingekomen boeken.

De Galeislaaf door *Guillaume Gaulère*, uitgave van *J. H. Kok te Kampen*. Het lijden van den galeislaaf, die om des geloofs wil, in boeien geklonken, aan de galeibank is vastgemaakt, wordt hier geteekend. Een boek van vreeselijk lijden. Maar het is goed, weer eens te lezen, hoe ook in zulk een lijden het geloof overwint.

Schemering door *D. v. d. Spiegel*, uitgave van *G. F. Callenbach te Nijkerk*. Er staan goede dingen in dit boek, maar het geeft onrijp werk en van groote waarde is het niet.

Om de Dingen die vergaan door *Wilha. Riem-Vis*, uitgave van *J. N. Voorhoeve te 's Gravenhage*. Een eenvoudig verhaal, dat men wel eens in een verloren uurtje kan lezen. K.

Aren lezen.

Foto van D. F. Eberhardt, Hilversum.

LANGS DE WEGEN.

HET huishouden is langen tijd een beetje in discrediet geweest. 't Werd minderwaardig gevonden, en eentonig en laag-bij-den-gronds, en eigenlijk was huishoudelijk werk voor een vrouw van ontwikkeling, die zichzelf respecteerde, veel te min.

En wat zien we nu?

Er is tegen deze opvatting een geweldige reactie ingetreden. De vrouw keert werkelijk weer naar het huishouden terug, het huishoudelijk werk valt weer binnen den kring van haar waardeering en belangstelling.

We bemerkten dit ook in de vrouwenbladen, en in de vrouwenrubrieken van allerlei bladen en tijdschriften. Daar worden huishoudelijke kwesties besproken, en daar wordt ook besproken het verschijnsel van de terugkeer van de vrouw tot het huishouden.

In *De Vrouw en haar Huis* geeft nu b.v. Mevrouw G. A. Schouten-van Steenberg een artikel: „De huisvrouw in de moderne samenleving.”

„In onze literatuur”, zoo begint de schrijfster, „en ook daarbuiten beginnen stemmen op te gaan tegen de keerzijde der, door het feminisme ontstane, levensomstandigheden van de moderne vrouw.

Het is met het feminisme gegaan, als met zoo vele groote bewegingen: er zijn krachten ontketend, waarvan men den omvang niet kende en niet kon overzien; krachten, die niet te stuiten bleken, die de groote pioniersters der beweging over het hoofd groeiden. Er zijn fouten begaan, die niet of moeilijk met hun gevolgen te voorzien waren, maar die uit de resultaten pas blijken.

Nu grootendeels bereikt is, wat verlangd werd, staat het meerendeel der vrouwen daar: de handen vol vervulde wenschen, maar innerlijk onvoldaan met verlangend, hunkerend hart.

Toch moeten we ten eeuwigen dage de groote voorvechtsters der vrouwenbeweging dankbaar zijn en haar nagedachtenis eeren, al was het alleen maar om het verdwijnen van de tragische figuur der onontwikkelde, ongehuwde vrouw, in

haar afhankelijkheid overgeleverd aan de genade van haar familieleden.

Onze dankbaarheid, onze vereering voor de groote vrouwen, die haar leven in dienst stelden van haar ongelukkige zusters kunnen we zeker niet beter uiten, dan door mede te werken tot de bestrijding der, uit de resultaten gebleken, fouten.

Eén der voornaamste fouten der beweging is, dat ze de vrouw vervreemd heeft van haar hoogste roeping: die van echtgenoot en moeder. Er is zooveel gesproken over rechten en vrijheid, dat de gehuwde vrouw wel eens vergeeft, dat zij, met het aangaan van haar huwelijk, den grootsten en schoonsten plicht op zich genomen heeft, dien een vrouw op zich nemen kan: dien van aanstaande moeder en opvoedster van het komende geslacht. De vrouw, die dien plicht in zijn vollen omvang aanvaardt, denkt niet meer aan rechten en vrijheid, maar geeft in innige liefde en toewijding haar geheele leven aan het gezin.

Een goede moeder is nog altijd een waardevolle figuur in de maatschappij!

Wie in zijn omgeving rondkijkt en door de vernisjes heen zien kan, weet welk een rust er uitgaat van een goed bestuurd huishouden, waar de man een werkelijk „home” vindt om nieuwe krachten op te doen voor zijn werk, waar de kinderen de rustige, veilige plek vinden, zoo noodig voor de algeheele ontplooiing van lichaam en geest. Hebben wij allen in dezen tijd van gejaagde onrust niet dubbel de evenwichtige, kalmeerende sfeer van een goed geleid gezin noodig? In een goed geleid gezin is een goed geleid huishouden een belangrijke factor!

De vrouw en moeder, die dat doel voor oogen houdt, zal in haar gewone huiselijke bezigheden een middel zien om het te bereiken. In dat licht beschouwd, wordt huishoudelijk werk van zoo'n belang, dat ook de intellectueele vrouw het niet beneden haar waardigheid zal achten er haar geheele aandacht aan te schenken. Eenmaal dezen weg ingeslagen, zal zij van zelf steeds meer haar intellect in dienst van het huishouden stellen. Ze zal er naar streven groei in haar werk te leggen; ze zal er een eer in stellen steeds weer nieuwe wegen te zoeken om haar werk voor het gezin zoo productief mogelijk te maken.

Vrouwen, die met deze idealen het huwelijk ingaan, zullen zich nooit de slavin van haar huishouden voelen en ze zullen met deze hooge opvatting van haar werk, dat ook nooit kunnen worden.

Het moderne halfslachtige meisje, dat eigenlijk zelf niet weet, wat zij wil, zal weer plaats maken voor de vrouw, die vol rechtvaardigen trots op haar vrouw-zijn al haar echt vrouwelijke eigenschappen recht zal doen wedervaren. De toekomst zal ons een huisvrouw en moeder brengen, die, verrijkt door het vele moois en goeds, dat het feminisme gaf en gelouterd door de teleurstellingen, die de vervulde wenschen brachten, frank en vrij haar innigste zieleleven zal ontplooiën en uitleven in haar gezin.

Van alle zijden zoekt men naar wegen en middelen om den chaos der moderne wereld te ordenen. Zou in het opvoeren van het gezinsleven tot een hooger sfeer ook niet een belangrijke factor liggen tot herstel van het maatschappelijk evenwicht?

Als mensch, als lid van de samenleving, rust op alle echtgenooten en moeders de zware, maar schoone plicht door volle overgave aan hun gezin en door verstandige opvoeding harer dochters mede te werken tot dit grootsche doel!”

Zie, dat is een verblijdend teeken, dat er zóó weer geschreven wordt, dat er zóó eerlijk bekend wordt het tekort, dat er bij al het vechten voor rechten en vrijheden, in het moderne vrouwenleven overbleef.

Voor de Lens.

Foto van D. F. Eberhardt Hilversum.

Nanda Wijers schrijft op ongeveer dezelfde manier in *De Telegraaf*.

„De suffragettes,” zegt zij o.a., „hebben vele vergissingen begaan en onder meer vooral ook deze, dat zij voor de vrouw precies hetzelfde opeischten als voor den man; het is dwaasheid om twee wezens die zoo verschillend geschapen zijn als man en vrouw aan eenzelfde lot te willen onderwerpen en dit tot in alle uitloopers te willen volhouden.

De taak van den man in de maatschappij zoowel als in het huisgezin, kan nooit precies dezelfde zijn als de taak der vrouw in datzelfde verband.

Het is natuurlijk een feit, dat de economische omstandigheden na den oorlog de vrouw gedwon-

gen hebben, den strijd om het bestaan op gelijke wijze aan te binden als de man. Doch bij het vergelijken moeten wij in de eerste plaats met gelijkwaardige grootheden op hetzelfde terrein werken.

Als wij de menschheid overzien, kunnen wij er ruwweg een verdeling in twee ongelijke parten in maken. De grootste hoeveelheid beslaat het gemiddelde van geestkracht en arbeidsvermogen. Daar bovenuit rijst als een kleine minderheid de hoeveelheid sterk begaafden, de genialen.

Wanneer wij vergelijkingen treffen tusschen de praestaties van man en vrouw, moeten wij niet een vrouw van de eerste afdeeling meten met een van de tweede afdeeling en omgekeerd. De leidende figuren in de geschiedenis der mensche-

lijke evolutie zijn voornamelijk mannen geweest; mogen wij hier echter uit afleiden, dat de vrouw in deze richting geheel onbekwaam is?

Wellicht zouden wij de waarheid dichter benaderen, door de overpeinzing, dat de invloed van de vrouw altijd meer indirect is geweest dan die van den man, al moet worden toegegeven, dat de man creatiever is en dus meer initiatief heeft gehad in de historie.

Wat nu echter de anderen betreft, de gemiddelden van mannen en vrouwen, hier worden veel vergissingen begaan. De gemiddelde vrouw levert dikwijls beter werk dan de gemiddelde man op een terrein, waar hun beider werk vergelijkbaar is. Er zijn talloze takken van arbeid die de vrouw even goed, zoo niet beter, dan de man kan beoefenen.

Doch het komt ons voor, dat het daar niet om gaat; wij willen hier den indruk leggen op praestaties van de vrouw, die dikwijls, vooral den laatsten tijd, op den achtergrond worden geschoven en zelfs met minachting worden besproken.

De invloed die van de vrouw uitgaat bij het huishouden en gezinsleven wordt m.i. nog steeds niet op de juiste waarde geschat. Dit is werk, dat de man niet kan doen, hij heeft er niet de capaciteiten voor, de aangeboren gave, het geduld en de liefde, die de vrouw bezit.

Er wordt nog steeds, hoewel de laatste tijd reeds bezinning heeft gebracht, ondersteld, dat huishouden weinig geestelijke gaven van noode

Zwitserland - Wetterhorn.

heeft. Het tegendeel is waar; juist de kleine werkjes beheerschen het dagelijksch leven. Als de kleine werkjes niet goed gedaan worden, belemmeren zij den normalen gang van zaken en verhinderen het tot stand komen van grootere dingen.

De dagtaak van een huisvrouw vraagt in de eerste plaats organisatietalent, concentratie, praktischen zin; de lange reeks kleine werkjes vergen dikwijls méér van het uithoudingsvermogen dan 'n ingespannen geestelijk werk van grooten omvang.

Vrouwen, die in staat zijn, het raderwerk van het gezin zóó te laten loopen, dat er nooit stagnatie is, verdienen evenzeer een ridderorde als de organisator van een tentoonstelling bijvoorbeeld."

De Katholieke Vrouw vertelt van een dienstboden-school in Zwitserland. In Zwitserland is het met het huishoudelijk personeel al niet veel beter gesteld dan bij ons. De R.K. Vereeniging „Meisjesbescherming" is nu overgegaan tot het oprichten van een opleidingsschool voor dienstboden te Torny.

„De school is opgezet op bescheiden eenvoudigen voet om de meisjes niet te declasseeren;

de leerlingen behooren meestal tot den boerenstand, eenige dochters waren er van neringdoenden, terwijl er ook twee meisjes van hooger stand de school meemaakten.

Om opgenomen te kunnen worden, mogen de leerlingen niet jonger zijn dan 15 jaar; ze moeten een bewijs kunnen toonen van goed gedrag, goede gezondheid en moeten voldoende lager onderwijs genoten hebben. Ze krijgen onderricht in: godsdienst, huishoudkunde, hygiëne, rekenen, huishoudelijk-boekhouden, en in de beginselen van de sociale economie. Voorts in koken, tafeldienen, in 't inkoopen doen van levensmiddelen, 't onderhoud van kamers en keuken, de wasch, naaien en verstellen, 't verzorgen van hoenderhof en tuin. De prijs, alles inbegrepen, is 60 frs. per maand: ze worden persoonlijk aansprakelijk gesteld voor de voorwerpen, die ze gebruiken. De volledige cursus duurt 10 maanden, waarna ze 't groot diploma kunnen krijgen. De cursus van 6 maanden geeft recht op 'n klein diploma.

Zou ook in ons land," zoo vraagt de schrijfster uit „de Kath. Vrouw", „door een dergelijke school, die examens afneemt en diploma's uitreikt, de betrekking van „dienstbode" niet hooger komen te staan in 't idee van veel meisjes?"

VERZAMELHOEKJE.

Het verdwijnen der Bleekzucht.

Meisjes lijden niet meer zooveel aan bleekzucht als vroeger. Men brengt dit in verband met de gezondere levenswijze der vrouw en met de verbeterde kleeding. Vooral moet de afschaffing van het corset hier een rol spelen. Zoowel de organen van de borst- als van de buikholte stonden onder den druk van dit kleedingstuk, de ademhaling werd belemmerd en daaronder leed de geheele stofwisseling. Bedrust werkte gunstig, omdat het lichaam dan niet aan de snoering van het corset was onderworpen.

Onderteekening van Brieven.

Hoe moet een getrouwde vrouw haar brieven onderteekenen? In onzen tijd lezen we nog al eens onder een damesbrief: Mevrouw zoo en zoo.

Dat is minder aangenaam. Ook een heer onderteekent niet: de heer zoo en zoo. De eenvoudigste onderteekening is: eerst de voorletter(s), dan de naam van den man en dan de eigen familienaam. Men heeft dan geen kans, een brief terug te krijgen met het adres: Aan den heer zoo en zoo.

Maar hoe moet nu een *ongehuwde* dame haar brieven onderteekenen? Ze kan haar volle meisjesnaam plaatsen, b.v.: Jansje Verduin.

Weet een van onze lezeressen een betere manier?

Marokkaansche kunst.

In de bergen van Marokko leeft een primitief volkje, de Berbers, tentenbewoners nog, vrijwel afgesloten van de cultuurwereld.

Voor beschutting tegen de koude maken zij kleeden, tapijten en omslagdoeken, in eigenaardige rechthoekige patronen, sommige in warme, Oostersche kleuren, andere eenvoudig en sober van tint, al naarmate de streek van herkomst meer of minder verfstoffen oplevert.

De firma Metz en Co. (Liberty) is nu op de gedachte gekomen, in hun magazijnen een tentoonstelling te organiseeren van deze producten van oude, overgeleverde volkskunst. Het bleek namelijk, dat die Marokkaansche kleeden en doeken het uitstekend deden bij de sobere lijnen van een modern interieur.

Behalve weefwerk zijn er nog keurige borduurwerken geëxposeerd, door de vrouwen uit de steden vervaardigd, wonderen van geduld en van artistieke zin, en verder leerwerk, oude wapens, enz., uit het Zuiden van Marokko afkomstig.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Johan.

Ik hoop dat vele van de J.V.-Lezeressen met mij voor onze rechten opkomen en U trachten te overtuigen dat U lang niet in alles gelijk hebt. Eigenlijk vind ik dat U wel een beetje onduidelijk is ook. Ik begrijp tenminste niet zoo goed wat U nu eigenlijk bedoelt. U zegt dat een vrouw in haar gezin hoort en dat ben ik volkomen met U eens. Maar wij als jonge meisjes dan, wij hebben toch nog geen man of gezin en vindt U dan niet goed dat we met elkaar correspondeeren over vereenigingen, over boeken en over al of niet gaan naar de Bioscoop? Ik vind juist dat we zooveel van elkaar leeren zoo, door deze onderlinge gedachten wisseling. En dat onze meisjes van tegenwoordig liever een mooi boek lezen en mooi gekleed gaan en pretjes en partijtjes naloopen dan te werken, ben ik ook niet met U eens. Natuurlijk zullen ze er zijn, maar daarom hebt U nog geen recht om te zeggen, dat alle meisjes zoo zijn. Zijn ze onder de heeren ook niet die liever wat mooi gekleed langs den weg loopen, inplaats van nuttige arbeid te verrichten. Ik geloof dat er nog veel, heel veel meisjes zijn, die zich schamen om de handen uit de mouwen te steken en die weten dat Arbeid Adelt. Ik raad U aan het stukje van Mevrouw Westerbrink-Wirtz in het laatste nummer van de J.V. eens te lezen over Modern Vrouwenleven. Als zij schrijft over de groote schare meisjes die niet in strand of bosch hun ontspanning zochten de 2den Finksterdag maar er vermoedende reizen en warme zalen voor over hadden om vooraanstaande mannen en vrouwen te hooren spreken over zooveel wat een meisjesleven zoo mooi kan maken. Ik heb met genoegen dat stukje gelezen en ik ben er heelemaal weer van opgefleurd, diep terneer gebogen als ik was door Uw schrijven. Ik zou wel eens heel graag willen weten Johan, of U wellicht ook strand of bosch boven die warme zalen verkozen hebt. Dat U zooals vele andere verloofden (daar geweest bent geloof ik niet, anders hadt U dit niet geschreven. Nu Johan ik hoop dat wij (ik ben wel overtuigd dat er meer zullen zijn) U op andere gedachten hebben gebracht, en anders schrijft U nog maar eens in de O.C. we zullen het met U probeeren, vinden jullie ook niet J.V. ers? **ASTER.**

Johan en andere O.Cers

Jullie zult mij nog wel niet kennen, want het is voor de eerste maal, dat ik in O.C. schrijf.

Nadat ik eerst mijn Mulo A gehaald heb, ben ik bij Moe in het huishouden gekomen, en onder de afwisselingen van dat huishoudelijke werk behoort o.a. ook het lezen van de J.V. en dan gaat mijn belangstelling niet het minst uit naar de O.C.

Ik vind het heelemaal niet verkeerd, als wij onze meening zeggen over bioscoop-bezoek, bobbed-haar en alle dingen, die zich in het leven aan ons voordoen (al zijn wij niet van de wereld, daarom zijn wij toch wel midden in de wereld). Ik vind het juist zoo mooi, dat de Redactie een rubriek open stelt voor al die dingen, opdat wij door O.C. ons een oordeel kunnen vormen. Ik ben het wel met Johan eens, als hij zegt, dat het niet goed is, wanneer meisjes zoo'n beetje minachtend op het werk der huisvrouw neerzien. Ik wil zelfs veel verder gaan en het groote zonde noemen. Mij dunkt, dat het zich 't dichtst bij de roeping der vrouw aansluit. Maar daarnaast kan zij ook op andere terreinen, zich ontwikkelen. Dan kan zij later met haar man (als zij tenminste huwt) verschillende dingen bespreken. Dan kan het leven waarschijnlijk nog wel verrijken.

Of de meisjes te veel acht geven op pretjes of partijtjes of te veel in een boek lezen, kan ik in 't algemeen niet beoordeelen. Ik ben echter van oordeel, dat ze gerust eens een partijtje of een pretje mogen hebben, en een boek lezen natuurlijk. Als ik altijd kopjes wasschen, stoffen, naaien e.d. moest, zou de lust me misschien wel eens gaan ontbreken. Maar als ik zoo tusschentijds eens ergens naar toe ga, heb ik weer meer lust in m'n huishoudwerk.

Maar natuurlijk: zaken gaan voor vermaken.

Dat er zoo weinig verlovingsen plaats vinden, zou dat ook niet komen, omdat er zooveel geflirt wordt, door meisjes zoowel als door jongemannen? Als er liefde bestaat tusschen twee menschen, vind ik het zonde, als een meisje den band, door God gelegd, verbreken wil, omdat zij buitensporige eischen stelt. Om *dit* uit te maken is niet zoo eenvoudig; in dit alles spreekt zooveel mee: aanleg, milieu, stand etc.

Zouden er in onze tijd niet veel jongens zijn, die te weinig durf hebben om een huwelijk aan te gaan, en zich dan verbergen achter het argument van te hooge eischen van het meisje?

Nu, ik zal m'n brief maar eindigen, anders ben ik bang, dat ik geen plaatsje krijg.

Allen hartelijk gegroet

Co.

Beste allemaal,

Zeker geen van allen ooit van me gehoord, hé.

Enfin, 'k hoop dat jullie bereid zijn me nu in O.C. op te nemen.

Nu 'k de eerste beschrijving van de kampeerweek gelezen heb, ben 'k heusch de gelukkigen gaan benijden, die daaraan hebben mogen meedoen.

'k Had zelf zoo graag willen meegaan, maar 't ging niet. Al m'n hoop is nu op 't volgend jaar. We krijgen toch hoop ik meer verhalen er van en foto's?

Ik geniet! en die schrale troost willen jullie me toch wel geven niet?

't Verdere doel van m'n schrijven is, m'n meening te zeggen over de brief van Johan, die zoo brutaal was zich in onze appartementen te durven vertoonen.

'k Kan er heusch m'n mond niet over houden.

De meisjes van tegenwoordig schijnen voor sommige heeren een bijzonder interessant onderwerp te zijn. En 't is meestal in minder gunstige zin, dat we beoordeeld worden wat voor ons alles behalve prettig is.

Ik ben ook een van die nietswaardige wezens, 'n kantoorjuf nog wel en die krijgen er nog al es gauw van langs.

Depôts:

AMSTERDAM:

Haarl. straat 117.
Boeroestraat 13.

ARNHEM:

Kortestraat 5.

AMERSFOORT:

Langestraat 92.

HAARLEM:

Bakkenessergr.

WAGENINGEN:

Hoogstraat 30.

ZWOLLE:

Eiland 11.

ZAANDAM:

Hoogendijk 80.

OOK MET ELECTR. DRIJWERK

5 JAAR GARANTIE

Maar 't valt best mee hoor! M'n vriendinnen, collega's en ik zelf ook, kunnen best, zoo noodig, een kamer doen of voor 't eten zorgen, enz.

En ik denk en geloof, dat de meeste lezeressen van onze J.V. dat wel zullen kunnen.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen, maar dat ligt niet aan de „moderne tijd”.

Onder de dames van vroeger zullen er ook wel geweest zijn die liever met een rommannelijc op de divan lagen, dan behoorlijk voor hun huiswerk te zorgen.

En dan, wat wordt er eigenlijk van een meisje verwacht.

De heeren zijn gewoon, als ze thuis komen, direct rond te zien of de courant er nog niet is, terwijl ze van hun zusje die ook juist thuiskomt, verwachten, dat ze de tafel gaat dekken. Ik geloof dat heel veel van onze jongens er wel opmerkzaam op mogen worden gemaakt, dat ze ook wel eens even ergens voor kunnen helpen. Een emmer water aandragen, b.v. of een zware trap even verzetten enz.

Misschien heeft Johan daaraan ook nog niet vaak gedacht. En nu hoop ik, dat Johan, die een verloofde heeft waarvan hij overtuigd is, dat ze niet door die moderne begrippen is aangetast, ook wel zoo vriendelijk wil zijn, wat gunstiger over de overblijvende meisjes te denken.

Dag hoor!

Hartelijke groeten van

ZWARTJE.

Geachte „mijnheer Johan”.

Op verzoek van onze Redactie zal ik zachtken met U handelen, maar — U krijgt er van langs!

Dat U zoo af en toe eens in ons blad neust is niet zoo erg, daar zal ook voor U nog wel eens iets leerzaams in staan. Maar dat U er critiek op gaat uitoefenen, vooral op den inhoud van de O. C., zie, dat vind ik alles behalve

„broederlijk”. Als U altijd en alles nalas, dat zondt U zien dat we het niet altijd hebben over beuzelingen. Er mag toch verwacht worden dat zij, die de J. V. lezen, ook hunne plichten als Jonge Christen-Vrouwen kennen en, daar wij het in onzen tijd niet gemakkelijk hebben, mogen we zeker wel eens met elkander van gedachten wisselen over kort haar, vereenigingsleven enz. zonder dat er een eigenwijze mijnheer over komt kapittelen. Graag geloof ik, dat Uw verloofde het liefste meisje is van alle abonnees, doch zoudt U niet denken dat er onder de andere meisjes die dit blad lezen, worden gevonden die daarin haars gelijke zijn dat ze ook een hart vol trouwe liefde in zich omdragen? Hoeveel zijn er niet die worden voorbij gezien, juist door hun eenvoud en bescheidenheid? En aan de andere kant worden hun sportieve, moderne en kortharige vriendinnen met heel wat meer bewondering en belangstelling omringd. Ik zeg U, dat een meisje dat niet al te sterk staat, al spoedig geneigd is, om ook maar de moderne richting in te slaan. Want van dat „niet aan durven” bemerkt men niet zooveel. Natuurlijk zijn er uitzonderingen, er zijn mannen die het met zoo'n eenvoudig „antiek” meisje aandurven en er zijn gelukkig ook nog wel meisjes die sterk zijn en hun vrouwelijkheid niet prijsgeven om toch maar opgemerkt te worden en mee te kunnen doen.

Maar dat U ons verwijt van zoo'n beetje minachtend op het werk van een huisvrouw neer te zien, dat vergeven zeker velen van ons U niet.

En nu mag U best nog eens neuzen in ons blad, maar liever geen afbrekende critiek meer op de ontboezemingen van de lezeressen. Dan zal ik den vrede maar voor geteekend houden en tot bewijs daarvan zend ik U een harte ijkien groet, ook voor Uw meisje dat groot gelijk heeft als ze zegt dat U een doordrijver is. Maar kom, Schwamm darüber. LENY.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

„De Jonge Vrouw”, onder redactie van P. Keuning en J. M. Westerbrink-Wirtz, is in tien jaar van haar bestaan wel al zóó bekend geworden, dat het overbodig lijkt de aandacht er nog eens op te vestigen.

Dat we het evenwel thans doen, vindt zijn oorzaak vooral in de keurige bijlage van het Julinumner: het mooie, innige, teer-vrome vers van Peter van Alsingha „Als een kind”, op zwaar papier prachtig gecalligrafeerd, waard, om in een fijn lijstje gezet, een eervolle plaats in huis- of studeerkamer te ontvangen.

Het maandblad wil zijn een „tijdschrift voor de vrouwelijke jeugd, ter voorbereiding van de taak der vrouw in huis en maatschappij”; en we durven zeggen: dat is het. Moge het door veel geabonneerden den steun en de waardeering ontvangen, die het zoo ten volle verdient.

De Rijnlandsche Crt. 11-8-'28.

Onze Bijlage. In deze aflevering ligt een kunstbijlage „Hij die Geneest”, naar een tekening van den Heer G. Wildschut. Teekenaars die zich door Bijbelsche onderwerpen laten inspireren, zijn er zoo heel veel niet meer, en dit was de reden waarom we voor dit werk dubbel dankbaar waren. Elders in dit blad wordt de gedachte die erin ligt nader uitgewerkt.

A. S. te Den Haag. Vriendelijk dank voor 't adres.

Uitslag wedstrijd kampverslagen en foto's. In het Novembernummer wordt die bekend gemaakt. Hebben we alles? Een paar verslagen werden nog toegezegd, maar bleven achterwege, zijn de schrijfsters door aandoening overmand blijven steken?

Kampfoto's. De foto's, waarvan bij het kampverslag illustraties gemaakt zijn, zijn te bestellen, resp bij: Annie Jelgersma, Loosduinen, en bij Cor Arnoldt, Oude Groenmarkt 10a rood, Haarlem, à f 0.10 per stuk. We zijn van plan er nog meer op te nemen, ook van Leny Kuiper te Velsen.

Gonnie de L. en anderen, die ons schreven naar aanleiding van het kamp: Hartelijk dank voor de vriendelijke brieven. Als jullie genoten hebt, doet dat ons erg veel genoegen. Dat was de bedoeling van het kamp.

G. G. v. T. te U en R. V. te B. In een van de volgende nummers zullen we gaarne Uw ingezonden stukjes in de Correspondentie-rubriek opnemen.

H. E. W. te De B. Wel gevoelige gedichtjes — ben je lang ziek geweest? Dat heeft je misschien wel eens wat weemoedig gestemd, en dat kan wel de reden zijn, dat ze toch niet heelemaal zijn, wat we voor „De Jonge Vrouw” graag hebben. Wees maar niet boos op de kieskeurige Redactie.

Stadsgrachtje.

Bijlage van De Jonge Vrouw.

DE JONGE VROUW

NUMMER 2 ELFDE JAARGANG

GËILLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246

NOVEMBER 1928.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW“, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHELEN JAARGANG

VOORBEREIDING.

Toen zeide Jacob tot zijn huisgezin en tot allen
die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden,
die in het midden van U zijn.

Gen. 35 : 2a.

Jakob gaat naar Bethel, om God te ontmoeten en om daar zijn gelofte gestand te doen. God-zelf heeft hem in herinnering gebracht, wat hij beloofd had, toen hij te Bethel overnachtte. Nu moet Jakob gaan. Maar, zal hij dat kunnen, dan moeten eerst de vreemde goden uit zijn gezin verwijderd worden.

Jakob geeft daartoe bevel en dan wordt dat bevel gehoorzaamd.

Het zal misschien sommige menschen, zooals Rachel bijvoorbeeld, nog wel moeite gekost hebben, om van die goden te scheiden.

Een mensch zit zoo vast aan zijn afgoden. Jakob, die nu het bevel geeft, om de vreemde goden weg te doen, houdt er óók een afgod op na: Rachel. En om de afgodendienst uit het hart uit te roeien, dat is heel moeilijk. Dat kan men alleen, als men kracht zoekt bij God.

Wij gelooven zoo gemakkelijk, dat wij er geen afgoden op na houden. Maar alles, wat we liever hebben dan God, wordt ons ten afgod.

En nu kunnen we God niet ontmoeten, of eerst moeten die afgoden weg. Alles, alles zullen we voor Hem moeten willen opgeven.

Willen we dat?

Ach, het is zoo moeilijk. Wij *kunnen* het niet, als God ons daartoe geen kracht geeft. Het wordt een worstelen ten bloede toe tegen de vreemde goden.

Maar ook, als wij, zij het dan ook onder veel strijd, de afgoden neerwerpen, dan mogen we gaan naar Bethel, om God te ontmoeten. En dan zegt Hij tot ons: Ik ben de Heere, *uw* God.

Dan leeren we onzen rijkdom kennen.

Laten wij ons dan voorbereiden, om God te ontmoeten.

K.

BLONDE ELSE.

NAAR ETHEL TURNER.

ACHTTIEN maanden was ze oud, toen ze op een zachten zomeravond, ongeveer tusschen zessen en zevenen, allerwanhopigst begon te huilen.

Een zorgzame moeder zocht ongerust naar een of andere speld, een vader, die wel eens verstrooid was, zei: „Perziken”, — en keek naar de fruitschaal om te zien of hij soms, in een afwezig oogenblik, drie van die heerlijkheden aan zijn dochter had gegeven inplaats van de ééne, die ze elken dag mocht hebben. Maar de twee andere lagen er onaangeroerd.

Het kind had haar hand gebiedend uitgestrekt.

„Hebben,” zei ze.

„Hebben!” zei ze nog eens.

„Hebben!” gilde ze eindelijk, toen ze merkte dat er geen aandacht werd gegeven aan wat ze vroeg.

Het duurde een heele poos, voordat de ouders ontdekten dat het de ondergaande zon was, die hun spruit begeerde. Die hing daar, juist boven een berg-inham, een bal van rood en oranje, met ongelooflijk mooie stralen van purper en licht.

En al wat haar hier kon worden aangeboden was een gummi-pop met een afgesleten gezicht, en een wollen eendje.

Welk rechtgeaard kind zou niet gewild hebben dat de ouders, die immers alles kunnen, hun hand zouden uitstrekken om dat veel mooiere ding voor haar te pakken?

• • •

Toen ze vijf jaar was, werd Else's liefde voor al wat mooi is de oorzaak, dat ze door de politie werd opgepakt.

Ze wandelde in den grooten plantentuin met haar kindermisje, — of liever zonder het kindermisje, want die was op een bank gaan zitten om van haar novelletje te genieten.

Else scharrelde zoowat een uur lang tusschen de bloembedden, en geen vlinder in 't heele park deed er minder kwaad dan zij.

Maar toen kwam ze bij een bed papavers, overweldigend mooi, en direct vloog ze er middenin, plukte en plukte, gaf ze zoentjes, praatte er tegen —. Ze hield haar jurkje op en vulde dat met bloemen, ze stak er een heele bos op haar hoed.

Op het pad stonden gehoorzame kinderen, die haar bekeken en benijdden. 't Was zeker een heel

bevoorrecht persoontje, 't kindje van den Directeur of van den hoofd-tuinman. Want ze deed het heelemaal niet stilletjes, als iets dat niet mocht, maar ze gaf ze ook weg aan de andere kinderen, die daar met groote verbaasde oogen stonden te kijken, de papavers in hun hand.

Op de eene of andere manier waaide het nieuws over naar een tuinman op een ander pad. Hij kwam erbij, een hark in zijn hand, hij geloofde er niets van.

Else, in een opwelling van medelijden met hem in zijn leelijke vuile kleeren, rende naar hem toe en reikte hem een handvol papavers.

„Daar,” zei ze, één en al goedhartigheid, „die zijn voor jou, arme man.”

Gewoonlijk hebben menschen die met planten omgaan nu niet zulke harten van steen, maar deze tuinman was juist zoo bijzonder trotsch op zijn mooie papavers. En dan — al die andere kinderen die stonden te kijken, — deze overtreedster moest ten voorbeeld gesteld worden.

Op het volgende pad liep een politie-agent. De tuinman floot hem.

„Ze heeft gestolen. Breng haar direct naar de gevangenis,” zei hij hardop, met een strenge stem, en dan zachter tot den agent: „Ik wil haar een lesje geven, snap je. Neem haar maar mee tot aan den uitgang, dan zal ze de schrik wel beet hebben.”

De politie-agent legde zijn hand op haar schouder, en hem gaf ze geen papaver, want met al die mooie glimmende knopen wekte hij lang zoo'n sympathie niet bij haar als de arme leelijke tuinman.

„Ga maar mee,” zei hij.

„Waar naar toe?” informeerde kleine Else. „Meegaan”, was meestal niet zoo vervelend.

„Naar de gevangenis,” zei de man donker.

Er was geen zweem van angst in haar oogen.

„Zijn daar bloemen?” vroeg ze. „Een hoop? Zooals die?” Ze keek nog eens bewonderend naar de papavers.

„Kom mee,” zei hij. „Straks krijg je handboeien aan.”

Ze ging gewillig mee, nagestaard door den boozen tuinman en een groepje verschrikte kinderen.

Maar vóórdat ze bij den uitgang waren, was er iets in die kleine trippelbeentjes met witte sokjes, dat het hart van den tuinman verzachtte, en hij bedacht zich dat weinig kinderen zóó

iets zouden doorstaan. Hij ging weer naar den agent toe.

„Zoo,” zei hij, „nu is 't wel goed. Ze zal 't niet weer doen, hè zusje?”

Hij verwachtte een angstig gezichtje dat naar hem op zou zien, oogen vol tranen en een bevende mond, die voor heel een verder leven beterschap zou beloven.

Maar toen hij onder den zonnehoud keek, was daar een lachend, gelukkig snuitje.

Hij kreeg weer berouw over zijn zachtheid. „Misschien moest ze toch maar naar de gevangenis,” zei hij.

Maar nog kwam er geen wolkje op het kinder-gezicht. Toen begonnen ze haar samen te kaptellen, de politie-agent en de tuinman. Ze had nog nooit gehoord van zoiets als een gevangenis, en had er geen idee van, wat een politie-agent kon beteekenen.

De tuinman lichtte haar in, 't was ook wel tijd dat iemand dat deed. Hij hing een vreeselijk verhaal op van boosdoeners als zij, die door politie-agenten door de straten worden gesleept, en opgesloten worden in een donker hok, en moeten leven van water en brood.

Maar nu vond de agent, dat het een beetje bar werd. „Zoo is 't wel genoeg,” zei hij. „Straks krijgt ze nog stuipen.”

Maar de tuinman keek nog eens onder den strooheid, en vond nog steeds een volkomen vrede op dat kleine gezichtje. Toen probeerde hij 't wat dichter bij huis.

„Dan zal je moeder niet eens bij je kunnen komen; deuren op slot, ramen met ijzers ervoor.”

Else lachte hem toe. „Ik weet het wel,” zei ze, „jullie maken grapjes met me.”

Ze was eraan gewend, dat de menschen „grapjes met haar maakten”, er waren er genoeg onder de artisten-vrienden van haar vader die dat heel graag deden.

De mannen keken hulpeloos. 't Is niet te zeggen wat ze verder gedaan zouden hebben, als niet het schuldige kind-meisje was komen opdagen.

Regelrecht vanuit haar gezelschap van graven en hertoginnen — ze hield ze nog onder haar arm — behandelde ze de menschen vóór haar zóó uit de hoogte, dat ze gauw een toontje lager zongen.

„Ga weg jullie!” zei ze. „Dat staat je mooi! Een klein kind mee te nemen.”

De tuinman probeerde zich te verdedigen door op de papavers te wijzen, waarvan Elsje de meeste nog in haar handen gekneld hield.

„Weg jullie,” zei het meisje. „Hoe durf jullie je nog menschen te noemen. Een handjevol bloemen! Alsof haar vader het niet in orde ge-

maakt had, als je als fatsoenlijke menschen naar me toe was gekomen en het me rustig verteld hadt.”

't Maakte werkelijk zoo'n indruk, de deftige manieren die ze van de aristocratische personages in haar boek had overgenomen, dat 't geen vijf minuten duurde, of ze was met haar beschermeling op weg naar huis.

„Maar waarom heb je die geplukt, schat?” zei haar moeder, die er erg mee verlegen zat.

„Ze waren zoo mooi,” zei Else.

„Maar je mag maar niet alles wegnemen wat je mooi vindt,” bracht de moeder er tegen in.

„Jawel, moes,” zei Else, „als ze maar niet in winkels of in huizen zitten.” Ze was overtuigd dat al wat mooi was in de natuur, voor haar was evengoed als voor ieder ander.

De tijd en de omstandigheden — politie-agenten van het leven — hebben haar later evenzoo bij den schouder genomen. „We zullen haar een lesje geven,” zeiden ze, even grimmig als de tuinman het had gedaan.

* * *

Een ronde boog van zacht-glooiende heuvels in Australië, welig en groen als bij ons een park in het voorjaar.

Aan den voet van die heuvels het dorp Wijama, schilderachtig als men 't vanuit de hoogte zag liggen, maar heel gewoontjes als men beneden op den witten weg stond en er vlak tegenaan keek.

Hier en daar stonden nog wat huizen verspreid tegen de helling aan.

Zoo lagen er, naar het Westen toe, twee landhuisjes, 't leek wel of ze hand-aan-hand stonden, hun muren waren niet meer dan veertig of vijftig voet van elkaar. Het bijbehorende land erachter ging door tot aan den top van den heuvel, met niet eens een laag heggetje dat de afscheiding aanduidde. Van voren liepen twee lange, smalle streepjes tuin, maar daar was de laatste jaren een steenen muur tusschen gekomen.

Over het bouwen van deze twee huisjes zou Wyama u boosaardig hebben kunnen vertellen: hoe ze hadden toebehoord aan een paar broers, echt David en Jonathan samen, die van hun jeugd af naast elkander op het land hadden gewerkt, niets liever verlangend dan altijd zoo naast elkaar te werken. Hoe ze allebei waren gaan trouwen, de oude boerderij beneden hadden achtergelaten, en hooger-op waren geklommen, de hand-aan-hand huisjes hadden gebouwd, en daarheen in triomf hun vrouwen gebracht, niets liever verlangend dan daar samen te wonen tot aan het eind van hun leven. En hoe binnen een maand de vrouwen ruzie hadden. Hoe ze een jaar later, hun mannen mee in den strijd be-

trokken. En hoe na drie jaar het leven zóó absoluut onmogelijk was geworden, daar zoo afgelegen van alle anderen, dat het echtpaar David wegtrok om een winkel op te zetten in de stad, en het echtpaar Jonathan, dat die plotselinge stilte niet verdragen kon, verder 't land in ging om de veeteelt te gaan beoefenen.

Toen stonden de huisjes een half jaar leeg, want in Wyama zelf waren huizen genoeg, en zóó goed was de grond van de westerhelling niet, dat de menschen alleen daarom erheen zouden gaan. Zoo moesten David en Jonathan de huur wel verlagen, en ze plaatsten advertenties in de kranten, en zetten bordjes neer met: „te huur.” Dat van David was het eerst weg.

Johan Erwin, een artiest pas uit Europa gekomen, ofschoon hij in Australië geboren was, had in het dorpshotel gelogeerd, verrukt van de „tooneeltjes” die de watervallen en beekjes en bruggetjes voor zijn penseel leverden. Maar terwijl hij daar was, had dezelfde verlamming hem weer overvallen, waarvoor hij juist van den dokter de lange reis naar Australië had moeten maken, om ervan te herstellen. Behalve zijn dochter Else die bij hem was, had hij geen relatie ter wereld, en zijn heele huishouding kon in zijn reiskoffers, die bedekt waren met kleurige biljetten en labels uit allerlei steden van Engeland en Zuid-Europa. De dokter uit de stad, inderhaast geroepen, was het met den dokter uit Wyama eens: 't Was het beste dat Erwin bleef waar hij was, zoodat de rust in de buitenlucht zijn ontredderd zenuwgestel weer in orde kon helpen.

„Hoe lang kan het duren, dokter?” vroeg Else. „Zegt u het vooral eerlijk.”

De dokter sprak van een jaar, twee jaar, of — maar dan bedacht hij zich weer en zei dat van deze bijzondere soort van verlamming nooit iets zeker te zeggen was, en dat het altijd mogelijk was dat de patient nog veel vlugger herstelde.

„Een half jaar?” vroeg het meisje.

„Nu,” zei de dokter, „ik zou maar op iets langer rekenen.”

Dus ging ze erop uit om een huisje te zoeken, waar ze 't haar zieke gemakkelijk kon maken, en waar ze minder duur zouden kunnen leven dan in een hotel.

De huisjes van David en Jonathan waren de eenige die leeg stonden in Wyama, en ze koos direct het eerste, omdat David's vrouw een klimroos tegen de verandah geplant had, en Jonathan's vrouw niet.

Toen kwam de kwestie van het meubileeren. Mevrouw Beathie, de domineesvrouw gaf haar raad.

„Het is erg duur, als je alles uit de stad laat komen,” zei ze „De Bartons hebben dertig gulden

moeten betalen voor het vervoer van hun nieuwe buffet.”

„O,” zei Else, met een ondeugende flikkering in haar oogen, „maar dat was het dan ook wel waard, met al dat glas en beeldhouwwerk, wat zal dat zwaar geweest zijn!”

„'t Was zeker een heel mooi meubel,” stemde Mevrouw Beathie toe, en zuchtte bij de gedachte aan haar eigen buffet, dat kaal was en vol krassen, „maar ik veronderstel dat je zulke hooge onkosten niet wilt maken.”

„Neen, zeker niet,” zei Else, „'t meest eenvoudige is goed genoeg. Alle meubels moesten eigenlijk zóó gemaakt worden, dat je ze op kon vouwen en in handkoffers pakken, vindt u ook niet?”

Daarop gaf Mevrouw Beathie niet veel antwoord, de dochter van dien kunstenaar scheen haar een beetje luchthartig toe, maar ze was dan ook nog erg jong, zoowat negentien, en zooiets gewichtigs als het inrichten van een huis kon zeker niet aan haar worden overgelaten.

„Ik heb gehoord dat er een veiling van meubels is in Murwumba, morgen over een week, ik wil wel met je meegaan als je erheen wilt,” zei ze, „en de vrachtrijder zal er niet veel voor vragen, de dingen daarvandaan hierheen te brengen.”

Else nam het aanbod dankbaar aan, het leek een uitstekende gelegenheid en ze ging eens naar het huisje van David om de kamers op te meten, en te zien wat het allernoodigste was om haar huishouding te beginnen.

Toen de ochtend van de verkooping daar was, en Mevrouw Beathie naar het hotel reed in haar gele tilbury, was Else opgewonden in het vooruitzicht meubels te koopen. Nu de eerste schrik voorbij was, en haar vader wat vooruitging, had ze weer plezier in alles wat haar leven betrof. Erwin was dan ook een gezellige zieke. Wel kon hij zich niet bewegen zonder hulp, en zijn rechter-arm, vroeger altijd zoo actief, lag nu angstig stil, maar in zijn oogen was de oude glans teruggekomen, en hij had weer zijn grappen en leuke gezegden.

Hij verlangde ernaar, het huisje in te trekken, en uit de stad de pakkisten met zijn dierbare boeken en tijdschriften te laten komen.

In dezen tijd van niets doen zou hij alle schilderijen uitdenken die hij in de toekomst maken zou, vertelde hij aan Else, en hij wilde nu eens de principes van zijn kunst gaan bestudeeren, daar had hij in zijn drukke schildersleven veel te weinig tijd voor gehad.

Terwijl Else naar de verkooping was, zette hij kruisjes — met zijn linkerhand — in catalogi die naast hem lagen. En dan, met tweehonderd-

vijftig gulden — want zooveel had Else den vorigen avond voor dit doel uitgetrokken, toen ze hun berekeningen maakten, zouden de lijsten gaan naar een paar boekhandelaars in Sydney, Parijs en in Florence, voor die boeken en plaatwerken, die hem moesten helpen bij de studie van zijn kunst, zonder penseel of potlood.

Zoo lag hij daar in den zonneschijn op het balkon, verlangend aan zijn catalogi te beginnen.

En Else ratelde weg in de gele tilbury.

„Weet u,” zei ze tot de domineesvrouw, „dit zal nu de eerste keer zijn, sinds ik negen jaar was, dat ik weer een echt huis heb! Dat vind ik zoo'n heerlijke gedachte. U kunt niet denken hoe dikwijls ik verlangd heb naar bedden, en stoelen, en tafels, die werkelijk van jezelf waren.”

„Maar waarom had jullie in Europa dan geen huis?” vroeg Mevrouw Beathie belangstellend, want in Wyama was men van dezen kunstenaar en zijn dochter niet veel anders te weten gekomen dan dat hij weggegaan was, toen Else zoowat twee jaar was, om de Europeesche musea te gaan zien; dat hij daar zestien jaar gebleven was, maar toen zijn gezondheid begon te verminderen, was gaan terug verlangen naar zijn geboorteland.

Een schaduw trok over Else's gezicht. „Toen moeder stierf, tien jaar geleden, heeft Vader alles verkocht. Hij kon niet in huis blijven wonen zonder haar.”

„En heb je al dien tijd daarna net zoo gezworven en getrokken als nu, en altijd zoo'n vakantie-leventje geleid?”

Else knikte en schudde tegelijk haar blonde hoofd.

„Een paar keer vond vader, dat het zoo niet ging, en dan stuurde hij me naar een kostschool, maar als ik er een half jaar was, ging hij zich zóó eenzaam voelen, en kreeg ik zóó'n heimwee, dat hij me weer terug liet komen.”

„Geen wonder dan, dat je zoo geworden bent, zoo'n beetje...” Mevrouw Beathie wist niet hoe ze 't verder zeggen zou.

„Zoo... wat?” vroeg Else, opeens ongerust, „wat vindt u me, Mevrouw Beathie?”

De dame zag eens naar het gezichtje naast haar. Een meisjesgezicht, rond met een zachte kleur; zonnige blauwe oogen, en golvend blond haar onder een breedgeranden hoed. Die hoed was heel eenvoudig — die van Mevrouw Beathie zelf, uit een naburige stad, had waarschijnlijk tweemaal zoo veel gekost, — maar er was iets aan, in de manier waarop het lint eromheen zat, dat heel iets anders was dan wat de Wyamasche hoedenmaaksters konden leveren. Evenzoo was het met de jurk — eenvoudig mousseline, en iedereen weet dat mousseline heelemaal niet duur is, maar die had ook datzelfde artistieke, bijzondere.

„Zoo Fransch is ze”, zuchtten de meisjes van Wyama, wanneer Else voorbijkwam.

„Geen wonder dat ik — wat ben?” herhaalde Else zacht, en keek mistroostig onder den rand van Mevrouw Beathie's hoed.

„Lichtzinnig,” zou het zeker geheeten hebben in de gedachten van de domineesvrouw, maar toen die blauwe oogen haar zoo recht en open aanzagen, werd ze ontwapend.

„Ik wou zeggen,” zeide ze, „dat we dan niet kunnen verwachten dat je precies even degelijk bent als andere meisjes.”

* * *

Ze waren op de veiling.

De gele tilbury stond tusschen een stuk of vijftig andere tilbury's en wagentjes, en „Bes,” het oude paard van de Beathies, graasde in een weilandje, ook met een vijftigtal andere. Else had Mevrouw Beathie bewonderd, zoo handig die met het paard omging om hem uit te spannen en naar het weilandje te brengen, maar ze vroeg:

„Waarom heet hij Bes?”, want zoo had ze gehoord dat Mevrouw Beathie hem noemde.

Deze keek wat verontschuldiging, want het was niet voor de grap, dat men hem in de pastorie zoo noemde.

„Onze Karel noemde hem zoo,” zeide ze. „Dat is mijn zoon die naar zee gegaan is.”

De trieste uitdrukking die opeens in haar heldere oogen kwam herinnerde Else aan een verhaal dat de hotelhoudersvrouw haar verteld had, hoe de oudste zoon van den predikant, tegen diens wil, naar zee was gegaan.

„'t Is wel een rare naam,” ging de domineesvrouw voort, „toen we hem kochten heette hij Prins, maar we kunnen er maar niet toe komen, van dien anderen naam afstand te doen. Maar laten we nu naar binnen gaan.”

Ze liepen de kamers door, de verkooping werd gehouden in het huis van een boer die failliet was gegaan, en wiens interieur door de armere boeren uit de streek altijd beschouwd was als een model van stijl en van „chic.” Mevrouw Beathie raakte verrukt, toen ze langs al die meubels liepen.

„Zie toch eens die divan,” fluisterde ze Else toe, „overal springveeren, en dan met zooveel pluche en kwasten, die heeft vast wel honderd gulden gekost, je moet erop bieden, Else, voor zestig gulden zou het een koopje zijn.”

„Maar hij is niet lang genoeg, dat vader erop liggen kan,” bracht Else er tegen in, „en dan op pluche liggen als 't zoo warm is 's zomers! En ook de kleur, nee — dat is niets voor ons.”

DE STAARTMEES.

L

GE kent hem wellicht niet? Welnu dan moet ge eens beproeven kennis met hem te maken. Dat geschiedt natuurlijk op een zeer eigenaardige wijze. Op een afstand! Wanneer ge naar buiten gaat en uw wandeling richt naar een eenigszins boomrijk gebied, vooral als daarin wat naaldhout voorkomt, moet ge eens opletten, of ge ook een troep van 10 tot 30 vogeltjes tegenkomt, die ijverig de takken aflezen. Onder een voortdurend zacht gepiep, een druk gekwetter blijft de troep bijeen en trekt in zijn geheel langs boom en struik. Er blinken witte strepen van kop en vleugel en staart. Overigens maakt de vogel den indruk van zwartachtig bruin of eenigszins rose. Zijn staart is bijzonder lang. In de troep zien we voortdurend, hoe gemakkelijk de kleine acrobaten om de takken zwaaien, zonder die los te laten. De reuzenzwaai noemden we vroeger op de gymnastieklessen die beweging. En we hadden

respect voor de kranen onder ons die hem met zwier volbrachten.

Nu de Staartmees volbrengt die zwaai voortdurend met het grootste gemak en let dan nog op of er tijdens die beweging aan den tak niet hier of daar een eitje of larfje van een vlinder te veroveren valt. Zooals ik reeds zei: de fijne geluidjes zijn de onderlinge waarschuwingen, die dienen om de troep bijeen te houden. Het is staartmezenplicht binnen de palen van zijn troep te blijven. Afzondering van eenig individutje komt niet voor. Die zou dan ook gevaarlijk kunnen zijn!

Hebt ge zoo'n troepje ontmoet, dan kunt ge de volgende dagen op hetzelfde uur opnieuw uw wandeling naar dezelfde plaats richten en de kans is groot, dat ge het geheele troepje opnieuw voor u kunt laten passeeren.

Ge hebt nu de vogeltjes goed gezien, en de kennis is dus gemaakt.

Voor een meer intieme kennismaking, als ge die zoudt wenschen, zal ik u den weg wijzen. Een Engelsche predikant vertelde, dat hij bij het zien van deze vogeltjes altijd den indruk kreeg — hoe vlug en lenig ze overigens ook waren — van eerwaardige oude mannetjes en wijfjes. Ik ben geheel van hetzelfde gevoelen. Maar om dat te begrijpen moeten we eerst heel veel vogels hebben leeren kennen. Ik zal u nu in deze regels gedurende een geheel jaar meenemen op mijn wandelingen om de Staartmees te volgen.

We beginnen in den winter. In Januari en Februari komen we het troepje geregeld tegen. Bij erg koud weer en vooral bij langdurigen vorst leveren de takken der boomen niet voldoende op en zien we ze lager door de struiken scharrelen. Misschien komen ze dan ook wel eens een enkele maal noodgedwongen op den grond. Want als de barre winter de takken doet bevriezen met al wat er op en aan nog leeft, dan zijn op den grond en in gras en bies, onder blad en mos nog wel hoekjes te vinden, die de felle winterkou niet kon bereiken. Daar heen richten zich dan de meeste vogels en ook de Staartmeezen.

Midden Maart wordt het troepje kleiner en midden April is het verdwenen. Waar zit het?

Ik weet het. Jarenlang heb ik ze gezien, maar nu is een heele lange fietstocht noodig om u het geheim te ontsluiëren. We gaan naar talrijke plaatsen in het bosch, in den tuin, in het park en ziedaar: ginds twee, daar twee, nog eens twee, en

Staatmees bij haar nest.

nog een en nog een. Ver van elkaar verwijderd leven nu de paartjes elk in zijn eigen terrein. En elk paartje zoekt elk nieuw jaar weer zijn oude plekje op.

Vaak vindt ge er niet twee, maar drie bijeen.

Ge hebt alreeds begrepen dat de naderende lente het vogelhartje heeft gegrepen en plannen voor een gezin in voorbereiding zijn.

Kijk, daar gaan er twee! Kom mee! Nu opletten! Ziet ge wel, dat ze roerend dicht bijeen blijven, en hoort ge het geluidje dat ze bijeen moet houden. Een fijn kort rateltje? Dat is feitelijk hun zang. Het heeft al heel weinig te beteekenen. Maar voor ons is het de wegwijzer, waardoor we het stelletje gemakkelijk kunnen volgen. En zie: in hun bek dragen ze beide wat mee! Daar verdwijnen ze naar eenzelfde punt, hoog in dien boom. Zie daar hangt het nest, reeds half gereed in het fijne takwerk van een Spar. We gaan er heel dicht bij staan en zie, de diertjes zijn zoo door hun arbeid ingenomen, dat ze of onze aanwezigheid niet zien of althans zich niet de weelde kunnen getroosten maatregelen van voorzichtigheid te nemen. Ze vliegen weg en keeren weer, onophoudelijk, maar altijd samen, steeds op geringen afstand van elkaar. 's Middags staken ze gewoonlijk hun arbeid, dan moeten ze voor eigen onderhoud zorgen.

Elken dag opnieuw gaat de arbeid door. We kunnen er bij staan op enkele decimeters afstand, tot in details kunnen we het werk volgen. Eindelijk is het nest gereed. Wat bij sommige vogelsoorten in enkele dagen gereed kan komen, eischte hier twee à drie weken van gestagen arbeid. Maar het resultaat is er dan ook naar! Een prachtwerk, dat ons met bewondering vervult, vooral nu we den geheelen arbeid dag aan dag gevolgd hebben.

Op een stramien van wol en spinnedraad zijn mos en berkevelletjes vastgehecht, zoodat eenigszins uiterlijke bekleeding van een buitengewoon fijn vinkennest is ontstaan. Maar de vorm is veel ingewikkelder. Het is een gesloten bolletje, dat van boven een opening heeft, waar het vogeltje precies door heen kan. Deze opening heeft een duidelijken zelfkant, waardoor inscheuren of uitrafelen onmogelijk is. Van binnen is het opgevuld, opgepropt mag ik wel zeggen, met een ongeloofelijke groote hoeveelheid veer. Het stramien is zóó stevig in elkaar gewerkt, dat het moeite kost, het nest uiteen te scheuren. Voor de vliegopening wordt vaak een veertje aangebracht, zoodat te warme zonnestrallen niet naar binnen kunnen glijden en een al te groote nieuwsgierigheid onzerzijds niet bevredigd kan worden. Nu, we zijn van plan die dan ook inderdaad te bedwingen. We zullen met onze vingers de kleine opening niet ophoren en de

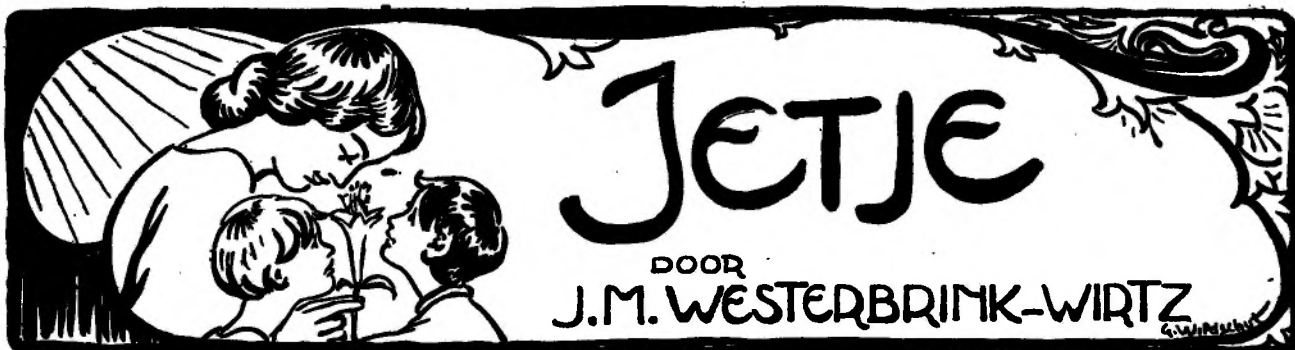
Nest van een staartmees, dat niet sterk genoeg gebouwd is. Het bezweek. Er liggen 7 jongen in.

eieren, die er wellicht zijn, beschadigen.

We zullen wachten tot tijd en wijle de geheimen zich ongevraagd aan ons ontsluiten. Er zijn nog geen eieren. Als het nest gereed is kan het nog wel verscheidene dagen duren eer het eerste ei verschijnt. Maar in dien tijd wordt het nest toch wel degelijk gebruikt. 's Avonds tegen schemer gaan we eens even kijken en zien tot onze niet geringe verbazing dat en mannetje en wijfje zich in het nest tot slapen hebben gezet. Dat is geen kleinigheid! De vogeltjes zijn niet groot, maar de staarten eischen heel wat ruimte. Deze liggen dan ook naar boven en steken bijna door de opening naar buiten.

En nu kan ik verschillende plaatsen wijzen, waar andere staartmeezenpaartjes precies hetzelfde hebben tot stand gebracht. Moeilijk is dat niet voor me, want ik ken die plaatsen al sinds vele jaren. Elk jaar keert elk paartje weer naar zijn eigen broedgebiedje terug. Dat gebiedje is maar heel klein. Van staartmeezenstandpunt bezien, is dat *zijn* gebied, *zijn* vaderland.

G. WOLDA.

DEZEN avond onderscheidde Ietjes gescherpt gehoor plots, na zulk een stilte, het stemgeluid van Jaan. Verwonderd probeerde ze, niet enkel de klanken, maar ook de woorden op te vangen. Het was immers Jaans avond niet. —

Doch de zoldering, hoe dun ook, liet niet toe ook maar iets van 't beneden verhandelde duidelijk te volgen.

Omdat ze van Jaan hield; in háár, meer nog dan in de wat jongere Dien, zag een soort tweede moeder, overwon Ietje haar tegenzin in iets te doen, wat niet volgens gewoonte was, en ging ze naar beneden, onder voorwendsel graag nog een kopje koffie te willen hebben.

In 't smalle gangetje sloeg het stemmenge- rucht haar zoo oproerig tegemoet, dat ze onwil- lekeurig staan bleef.

„En die arme schapen van kinderen dan?” hoorde ze Jaan zeggen, harder dan gewoonlijk. „Als ik 't doe, als ik „ja” zeg, krijgen die een christelijke opvoeding. Want hij laat me in alles vrij, dat heeft ie beloofd. Mag ik ze nou zoo maar aan een ander overlaten, omdat hun vader niet naar een kerk gaat? Is dat dan christelijk?”

En daarop vaders stem, zwaar en nadrukke- lijk: „bij zoiets moet je niet redeneeren. Je moet vragen: mag het, of mag het niet? En dan zeg ik: 't mag *niet*. D'r staat duidelijk geschreven.....”

Ietje was zich ineens haar schuld bewust ge- worden, dat ze hier stond te luisteren naar een gesprek, dat niet voor haar bestemd was. On- hoorbaar sloop ze weer naar boven, de ééne, krakende traptree overslaand. Ze had geen moed, nu de huiskamer binnen te gaan, waar, ze voelde het, dingen behandeld werden, waar ze haar buiten zouden houden. En ze probeerde op- nieuw te studeeren. Maar erg vlotten deed het niet.

Tegen tienem kwam Jaantje bij haar boven.

„k Had een boodschap, daarom kwam ik vanavond. En toen moest ik jou toch even zien. Ben je nog niet klaar? 't Is bedtijd voor zoo'n smal snoetje als jij ben.”

„Ja, zoo dadelijk,” zei Ietje vaag.

Ze zag naar Jaans gezicht; dat was rooder dan gewoonlijk. En ondanks haar vriendelijk praten keken haar oogen donker. Maar ze durfde niet vragen: is er wat? Ze kuste alleen even, zacht, Jaans roode werkhand.

Deze, spontaan, zoende haar toen op haar voorhoofd. Ietje meende iets nats te voelen, als schreide Jaan. Maar voor ze hierover zeker- heid had, was haar zuster, na een kort: „nou, wel te rusten,” verdwenen.

Hoewel ze moe was, bleef Ietje nog een poos zitten peinzen over 't leven. Dat moest moeilijk zijn, soms, als het zelfs iemand als Jaan, die altijd zoo goed wist wat moest, en wat ze wilde, uit haar evenwicht kon brengen.

't Was wel veilig toch, zich nog kind te voelen.

Bijna wenschte ze, dat ze 't blijven kon.

En toch lokte het leven....

II.

„Moeder, mag ik morgen weer mee met Greet? We wilden speenkruid zoeken. En Riek, mag ik dan jou fiets?”

Terwijl ze 't vroeg, keek Ietje naar de vazen met katjes, die het lage kastje sierden. Ze had- den die geplukt, Greet en zij, den derden keer dat ze gingen, dit jaar. En moeder had ze wel mooi gevonden; even geglimlacht zelfs van: „zie je, nou kan ik toch merken, dat één van m'n kinderen straks een juffertje worden zal. Die hebben tijd voor dergelijke dingen. Vroeger had- den we nooit zoiets. Maar de anderen hadden het ook te druk op hun vrije middagen met in huis te helpen.”

Nu vroeg moeder: „maar je heb immers vacantie?” en Rika zei: „als 't regent, of smerig is buiten, waag ik m'n fiets er niet aan.”

Ietje verklaarde: „we moeten toch werken, natuurlijk. En in plantkunde ben ik niet zoo heel sterk. En Greet nog minder.” En wat wei-

felend, tegen Riek: „maar als 't regent, ja, dan is 't niks gedaan.”

De beide ouderen voelden zich meteen zacht gestemd tegenover „het kind,” dat in haar vacantie nog niet eens vrij had, en dat niet tegensputterde, als je iets niet meteen goed vond. Die vriendin van d'r, Greet, was heel wat baziger. Rika, die méér dan de anderen thuis was, en zich dus ook méér met den gang van zaken daar bemoeide, had wel eens met moeder overlegd: „was dat eigenlijk wel een geschikt kind voor Ietje om mee om te gaan?” En moeder had, voorzichtig, gepolst van: een andere vriendin soms, in de klas? Maar toen was Ietje zoo geschrokken van de idee, dat ze al haar dagelijksche gewoonten zou moeten veranderen, en aan één van de anderen, die, o ja, wel goed waren, maar tegenover wie ze zich toch vreemd voelde, zou moeten toevertrouwen al haar kleine, doch voor haarzelf gewichtige, zorgen en nooden en angsten, dat moeder er nooit meer van repte. Rika was het trouwens met moeder eens: het kind bedierf niet door dien omgang. En wat meer durf kon ze wel gebruiken, later, als ze voor de klas moest staan.

Nu vond moeder: „och, 't is ook wel goed, dat je er eens uit komt.” En Rika stemde toe: „wel ja, als 't weer goed is.”

Ietje wist niet, wat ze moest verlangen: dat het zou regenen, of dat de zon zou schijnen. Want ja, eigenlijk goed was het toch niet; als je 't nauw nam, had ze moeder wat wijs gemaakt, al nam ze ook speenkruid mee, morgen. Want het was niet dáárom, dat ze gingen.

Maar Greet kon ze niet missen, nu minder dan ooit, en Greet zou boos zijn, weken boos blijven, als ze niet mee wilde.

Misschien was die ander er ook niet. Hij had immers niets gezegd; niets afgesproken. Zijzelve hield het wel voor vaststaand, dat hij er zijn zou, maar dat kwam....

Ietje schrok, toen ze zichzelf bewust werd, dat ze deze zin dus moest eindigen: dat kwam, omdat ze graag wilde, dat hij er zijn zou....

Toen viel haar de gedachte in: als het niet goed was, dat ze ging, kon God wel maken, dat het regende.

Ietje's geloof had het kinderlijke behouden: ze betrok ook in de heel kleine dingen God.

Doch ditmaal gaf dit weten niet de gewone rust; alleen maar: ze wilde niet doorzien, dat het een drogreden was, om eigen verantwoordelijkheid opzij te schuiven. —

Het regende niet, den volgenden middag. Het was, juist tegenovergesteld, een stralende voorjaarsdag: zon, en een bolle, speelsche wind, waar het prettig tegenop worstelen was. Je voelde

je kracht, als je hard trapte om vooruit te komen. En met den wind in je rug meende je, dat je de wereld kon veroveren.

Ietje was eerst nog stil, vooral omdat Greet grapjes maakte over „straks.”

Toen vanuit een zijweggetje de jongens kwamen, wilde ze wel 't stuur wenden.

Maar al dadelijk weer voelde ze, meer dan ze 't kon beredeneeren, het onderscheid tusschen Greet en Wim, en zijzelve met Albert.

Greet en Wim, die grapten, en lachten, en verliefd mekaars hand hielden onder 't fietsen, en Albert, die een poos stil naast haar reed, en toen zei: „wat is alles mooi vandaag, hè? Toch goed, de stad een keer uit te gaan.”

„Ik hou van buiten,” zei Ietje eenvoudig.

„Ik ook. Maar van de stad ook. Daar *voel* je 't leven meer. Ik zou graag aan een armen-school willen, later. Onder schoolertjes. En hun 't mooie van 't leven, van te mogen leven laten zien. Zoo'n troepje meenemen, op een middag als deze, en ze leeren van de natuur te houden...”

Toen lachte hij.

„Nog al verwaande toekomstdroomen, hè? Want dan moet je natuurlijk de grooteren hebben. En wij mogen al blij zijn, als we een plaatsje vinden ergens achteraf, en bij de kleintjes.”

„O, maar een onderwijzer krijgt al gauw de derde klas,” meende Ietje.

„Jij hebt zeker liever de heele kleintjes?” ried hij. Z'n verdere gedachten, dat het ook

heerlijk zou zijn, zoo'n schuchter, blôo meiske als Ietje, dat er nauwlijks een eigen meening op na durfde te houden, te leeren, hoe men durft leven, en 't leven aanvaarden op eigen verantwoordelijkheid, hield hij voor zich.

„O ja. Ik zou niet durven bij de grooteren,” gaf zij toe. Om dadelijk daarop haar schrikbeeld weer te zien: „als ik er nog maar kom, van de zomer.”

Toen zei hij: „laat toch niet je dagen door angst bederven. Doen, wat men kan, en aanvaarden, wat komt, dat is menschwaardig.”

Om vlak daarover, verlegen over 't ietwat meester-achtige in z'n toon ('t kwam vanzelf, omdat *zijn* leven hard was geweest, en hij in haar 't kind voelde, dat ze innerlijk nog was) te vragen: „wou je nog bloemen meenemen?”

„Ja, speenkruid,” zei Ietje, met schrik bedenkend, wat moeder zou zeggen, als ze niet de planten meebracht, waarom ze gezegd had te zullen gaan.

Ze hadden Greet en Wim vooruit laten peddelen; die kwamen wel weer terug; nu zetten ze hun fietsen tegen een boom, en zochten hun buit voor de plantkundeles. Ietje, schoolmeisje

nu weer, vroeg en onderzocht, en voelde zich gerust als ze van Albert nog iets leerde.

Maar toen Greet en Wim uitbleven, begon ze, onrustig, te praten van: weer naar huis moeten. 't Werd zoo laat anders.

„Laten we zachtjes-aan vooruit fietsen,” stelde Albert voor. Nog nooit had hij zich met meisjes

afgegeven, typen als Greet boezemden hem afkeer in. Toen Wim hem gevraagd had mee te gaan voor een avontuurtje, had hij gezegd: „voor één keer, omdat jij het vraagt.” Want hij voelde de connectie met Wim, die uit betere kringen kwam, te moeten aanhouden, om boven z'n eigen milieu uit te kunnen stijgen. Van Wim als mensch hield hij maar matig; van Wim als bewonderaar van meisjes in 't geheel niet.

Toen had hij Ietje leeren kennen, en nam haar anders-zijn dan anderen hem gevangen. Ook wekte haar nog-niet-mensch-zijn zijn instinct van geboren opvoeder. En dus bleef hij komen; voelde hij zich steeds méér: haar beschermer. Ietjes afhankelijkheid van thuis, hoewel hij die overdreven vond, roerde hem toch. Z'n eigen moeder was door 't leven gedwongen hard te zijn voor zichzelf en voor haar jongen; ze had hem niet lang klein kunnen houden, en buiten de zorgen om 't bestaan, maar hij had er ook geen karakter voor.

Toen ze, dichtbij de stad, even afstapten, om op Greet en Wim te wachten (gelukkig verschenen ze in de verte) nam Ietje in een lange blik van de vredige rust rondom afscheid. Straks, ze wist het heel goed, maar kon er niets aan doen, zouden allerlei zorgjes om onbenulligheden als: of haar schoenen niet vuil waren; of er geen spetters aan heur kousen zaten; of Rika's fiets geen schram erbij had gekregen van het leunen tegen den boom, den indruk van deze wijde klaarte, van het zich vrij voelen, dat over haar gekomen was, dien middag, verdoezelen.

Albert zag haar de schoonheid rondom als indrinken, en, hartstochtelijk minnaar van poëzie, omdat hij proza van het alledag-leven zelfs voor zijn krachtige, jonge ziel soms te zwaar wog, citeerde hij:

„Polder, met jouw witte wegen,
En jouw slooten aan den kant,
Met jouw wijde, allerzijde
Vredig bloeiend waterland,
Met den droomerigen zegen
Van jouw welig zachte vee,
Voel ik mij jouw ziel genegen,
Deelt zij zich de mijne mee —
Polder, met jou ben 'k verwant:
Wij zijn dingen van één land!”

Ietje had graag blijven luisteren, maar Greet, dichtbij nu, riep met door het opgewonden geflirt van den middag wat schelle stem: „heb je gewacht, Ietje? Was je bang, dat ze 't niet vertrouwden, thuis, als je alleen terug kwam?” en daarmee sloeg ze Ietjes blijdschap om den toch mooien middag neer.

HUWELIJKSWETGEVING.

TER voldoening aan het verzoek der Redactie, hoop ik in eenige achtereenvolgende artikelen een en ander te behandelen aangaande onze huwelijkswetgeving.

De stof is echter zeer uitgebreid en niet altijd even gemakkelijk, zoodat ik met hoofdzaken zal moeten volstaan.

Sommigen zullen misschien vragen: „waarom is het noodig dit onderwerp te behandelen?” — Zij, die dit vragen, moeten bedenken, dat tegenwoordig niet alleen in rechtskundige kringen, maar ook in de politieke partijen over wijziging der huwelijkswetgeving wordt gesproken. In de jongste Troonrede deelt de Regeering haar voornemen mede, in het huwelijksgoederenrecht, een onderdeel van het onderwerp dat ons hier bezig houdt, wijziging aan te brengen. En nu is het voor jonge vrouwen toch wel, op z'n minst genomen, van eenig belang, te weten, waarom men zich dan zoo druk maakt.

Dat er aan de tegenwoordige huwelijkswetgeving bezwaren verbonden zijn, zullen velen wel eens gehoord hebben. Nu zegge men niet: „daarvan heb ik in de praktijk nooit iets bespeurd.” Het is natuurlijk mogelijk — al is het niet altijd waarschijnlijk — dat de waarneming juist is geweest. Maar dan vergeet men, dat er duizenden huwelijken zijn, waarvan men het innerlijk karakter niet kent. Welnu, onder die vele ongekende huwelijken zijn er, waarmede het niet steeds even goed gesteld is. In die gevallen schiet onze wetgeving soms te kort om de vrouw te beschermen. Ziedaar eigenlijk de kern der kwestie.

Als er dus gesproken wordt over bezwaren van onze huwelijkswetgeving, bedoelt men dat de vrouw, ingeval van conflict met haar man, niet voldoende verweermiddelen heeft.

Nu zijn er mensen, die het eigenlijk wat on gepast vinden over dergelijke conflicten te spreken. Zij willen liever uitgaan van de stelling, dat als een vrouw eenmaal getrouwd is, zij zich dan ook maar aan alle gevolgen moet onderwerpen. Maar al meent men dit voor zich zelf te moeten toepassen, het is zeker niet geoorloofd dit ook van andere vrouwen te eischen. Te meer niet, daar noch in de Heilige Schrift, noch in onze wet zonder meer een dergelijke regel kan worden aangewezen.

Onze huwelijkswetgeving is te vinden in het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek, dat al ongeveer 100 jaar oud is en voor een groot deel ontleend is aan het Fransche recht van

Napoleon. Onze huwelijkswetgeving draagt daarvan zeer duidelijk de sporen.

Gedurende het huwelijk heeft de man ten opzichte van de vrouw de z.g. maritale macht; maritaal komt van maritus = echtgenoot. Deze macht beheerscht, althans wat de wet betreft, de geheele verhouding tusschen man en vrouw en geeft aan eerstgenoemde een groot overwicht op laatstgenoemde. Iedereen weet, dat de praktijk soms andersom is en dat de vrouw niet zelden den toon aangeeft. Maar dit steunt niet op de wet en de geduldige echtgenoot kan elk oogenblik, met behulp van die wet, zijn bevoorrechte positie gaan innemen.

Een der voornaamste uitingen, die de wet van de maritale macht geeft, is de bepaling dat de vrouw aan den man gehoorzaamheid is verschuldigd. Als dit gedeelte van onze wetgeving nu nog moest worden gemaakt, zou men een dergelijke bepaling zeker niet meer opnemen. Ze mist namelijk rechtskracht, d.w.z. als de vrouw niet gehoorzaamt, kan de man haar toch niet daartoe noodzaken. Als de vrouw b.v. niet langer met haar man wil samenwonen en zooals men dat noemt „wegloopt”, is zij daarin volkomen vrij en kan de man haar niet tegen haar wil, met de hulp van de politie, weer naar huis laten komen. De man kan dus in geen enkel opzicht de vrouw dwingen tot dingen, die zij niet wil doen of niet wil ondergaan. De vrouw heeft een eigen persoonlijkheid, die door de wet wordt beschermd. Indien dit anders was, zou er ten opzichte van de vrouw een toestand van een soort slavernij bestaan, die ontoelaatbaar was.

Reeds in verband met het bovenstaande, heeft het artikel geen zin en behoort het te verdwijnen. Men zou ook nog kunnen zeggen, dat in een huwelijk geen verhouding van gehoorzaamheid past, omdat beide partijen gelijkwaardig zijn. Deze bedenking tegen het artikel is eveneens van groot belang.

Intusschen zijn er nog vrouwen, die zelf meenen, dat haar de gehoorzaamheidsplicht betaamt en die dus het artikel zouden willen behouden. Men zou zich op het standpunt kunnen plaatsen, dat als alle belanghebbenden zelf geen wijziging verlangen, men de zaak maar op haar beloop moet laten, te meer omdat, zooals boven werd uiteengezet, het artikel, practisch genomen, onschadelijk is. Toch moet men met deze gevolgtrekking wat voorzichtig zijn. Immers er is nog maar enkele jaren geleden een proces gevoerd,

dat te denken geeft. Het ging om de volgende kwestie.

Iemand's vrouw was stervende. Zij wilde afscheid nemen van haar naaste familie, maar haar man, nog wel een predikant, weigerde deze in huis te ontvangen. De familie wendde zich toen tot den president der arrondissements-rechtbank met verzoek om tusschenkomst. Deze besliste, dat de man het hoofd is der echtvereeniging (hierop kom ik straks terug) en dat bij verschil van inzicht over de vraag wie in huis kan worden toegelaten, de vrouw dan haar man gehoorzaamheid verschuldigd is. Op dit laatste komt het hier aan, want het beteekende dus in het vermelde geval, dat de familie niet in huis mocht komen. De op haar uiterste liggende vrouw moest dus haar man gehoorzamen in zijn wensch om haar familieleden van haar sterfbed te weren.

Als een dergelijke toepassing van de wettelijke gehoorzaamheidsplicht ingang zou vinden, begint de zaak er minder onschuldig uit te zien en verdient het toch zeer ernstige overweging of men bij de wet een zoo verregaande verplichting aan een vrouw mag opleggen.

Een ander uitvloeisel van de maritale macht is, dat de man is het hoofd der echtvereeniging. De beteekenis hiervan is eenvoudig genoeg en behoeft dus geen toelichting. Van veel praktisch belang is dit artikel evenmin. Maar tegelijk dient

men er aan te denken, dat de toepassing onder meer van deze bepaling, in het bovenbedoelde proces de familie van de predikantsvrouw in het ongelijk stelde.

Tenslotte wijs ik in dit verband op de bepaling, dat de vrouw verplicht is haar man „overal te volgen, waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden.” Dit beteekent, dat de man uitmaakt waar de gemeenschappelijke woonplaats is. Een vrouw heeft geen andere woonplaats dan die van haar man. Tot voor eenige maanden terug, was deze bepaling van groot belang voor het zitting hebben van de vrouw in de Kamers, de Provinciale Staten en den Gemeenteraad. Daarvoor was onder meer beslissend de wettelijke woonplaats d.w.z. de woonplaats van den man. Als de man dus alleen naar een andere gemeente verhuisde, verloor de vrouw, die lid van den Raad was, daardoor van zelf haar lidmaatschap, omdat zij voor de wet niet langer in die gemeente woonachtig bleef.

Men heeft ingezien, dat dit te onbillijk was, zoodat nu geldt, dat met de werkelijke woonplaats wordt rekening gehouden. Blijft de vrouw dus, in tegenstelling met haar man, in de gemeente of de provincie wonen, dan heeft dit geen invloed op haar lidmaatschap van Raad of Staten.

Mr. J. F. FRANKEN.

VERZAMELHOEKJE.

De Vrouw achtergesteld.

De vrouwelijke parlementsleden in Engeland klagen. Het blijkt, dat voor de acht vrouwelijke leden, die het huidige Lagerhuis telt, slechts een klein, dompig vertrek ergens in het souterrain van het gebouw te Westminster als zitkamer beschikbaar is. Er zijn maar drie schrijftafels en niet eens genoeg stoelen voor alle acht tegelijk. Zij deelen samen maar één kapstokhaak. Er hangt een klein bazaarspiegeltje, dat zoo hoog aan den muur is bevestigd, dat de dames er alleen haar evenbeeld in kunnen zien als zij op de teenen staan. Als zij haar handen willen wasschen, moeten zij het geheele gebouw doorloopen en een afstand van ongeveer een halven kilometer trap op, trap af, en lange eindelooze gangen afleggen.

Badkamers zijn alleen voor de mannelijke Lagerhuisleden beschikbaar. Toch willen de dames ook wel eens graag een bad nemen na een vermoeienden dag van parlementairen arbeid en het uitzicht op een langdurige avondzitting.

Een afzonderlijke ontvangkamer voor de bezoekers der vrouwelijke parlementsleden is er

niet. Wanneer het heeren zijn, kunnen zij die nog meenemen naar de rookkamer, die gezellig genoeg is ingericht. Zijn het dames, dan blijft alleen de tea-room over, bijgenaamd de tombe. Die naam zegt genoeg. Men bestelt er natuurlijk thee en als het ongelukkige parlements lid er haar vijftiende bezoekster heengetroond heeft, moet steeds maar weer de theepot aanrukken.

OOSTERBEEK
LOV.
LEVERT
**WOONINRICHTINGEN
AAN PARTICULIEREN**
VRAAGT FOTO'S EN BEGROOTING

„STERREGLANS”.

„MOEDER, wat blijft dat Sterreglansschrift dezen keer toch lang uit!”

„Maar, kind, het is nog geen vier weken geleden, dat je het gehad hebt,” meent de moeder, die, in haar nimmer falende gezondheid, zich niet kan indenken, dat de tijd zoo langzaam gaat voor haar ziek meisje.

Zij was al lang ziek. Reeds eenige jaren lag ze gebonden aan haar bed in het tentje buiten. Meer dan eens was zij door moedeloosheid gegrepen. Rusten, altijd maar weer rusten, was steeds het advies van den dokter.

En zij wilde ook wel rusten en geduld oefenen, als zij het einde maar zag.....

Maar het viel haar zoo moeilijk en lang.

Telkens weer vroeg zij zich af — „waarom, waarom moet ik liggen en rusten, terwijl anderen van mijn leeftijd.....”

En dan kwamen de bezoeksters met algemeenheden van dat ’t mooi weer werd en van maar weer opknappen, en flink eten, en geduld hebben, maar dat alles kende ze al zoo lang!

Toen kwam de wijkzuster en vertelde haar van „Sterreglans” — en Sterreglans bemoeide zich

met haar en werd haar tot rijken zegen. Zij kwam tot overgegevenheid en vond zóó den vrede om rustig af te wachten, en dit leidde haar op den weg tot lichamelijk herstel.

„Zuster, heeft de post niets gebracht?”

„Jij met je post, wat verwacht je nu weer?”

„Wel, Zuster, ’t is immers Zaterdag en dan krijg ik mijn Sterreglans-lectuur.”

Zuster Jo gniffelt; haar patiënte weet nog altijd niet, dat zij zelve haar in aanraking gebracht heeft met Sterreglans. Och, zijn had zoo’n medelijden gevoeld met dit jonge menschenkind, dat vervreemd van God en Zijn Woord in dit ziekenhuis was gebracht, en, naar den mensch gesproken, na korten tijd hier wel haar levens-einde zou vinden.

Sterven, daaraan had ze niet willen denken.

Dan had Zuster wel eens gezocht, want van Jezus wilde dit meisje niet hooren en toch, moest hier niet gearbeid worden? Maar hoe en door wie? Het ziekenhuis was neutraal, de familie vijandig en van een predikant wilde niemand weten, en de patiënte zelf nog wel het allerminste. Als een lichtstraal schoot toen de Zuster „Sterreglans” te binnen, dat zij kende door een vroegere zieke, die door haar was verzorgd. Zij schreef denzelfden avond nog, of deze patiënte lectuur mocht ontvangen, en deelde nog eenige kleine bijzonderheden mede, alleen van belang voor de leidster van dezen arbeid.

En er kwam lectuur. Eerst een kort woord, een enkele spreuk, een korte tekst, des Zaterdag.

De zieke moffelde het weg onder de dekens, maar als niemand het zag, dan las ze en overdacht.

„Als ze het zien,” dacht het meisje, „denken ze nog dat ik vroom ben geworden. En zoover is het nog niet.....”

Toen later kwamen er leuke blaadjes, kleine boekjes en spoedig mooie tijdschriften met aardige plaatjes, en daarna kleine Schriftgedeelten. Zij begon te lezen, te lezen zóó, dat zij aannam — en tot vollen vrede kwam.

Haar buiklijden wordt erger. Zij weet, dat voor haar geen genezing meer mogelijk is, maar nu kan zij daarin berusten. De dood is voor haar geen verschrikking meer, zij weet zich geborgen in Christus.

Wat is „Sterreglans”?

Sterreglans is een vereeniging van zieken en eenzamen onderling, die elkander brieven schrijven. Deze vereeniging werd opgericht in 1925 door een predikantsvrouw, die, bewogen met het eenzame leven van thuis liggende en elders ver-

pleegd wordende lijdenden, besloot meelevende te zoeken.

Haar werkkring bracht haar zoo dikwijls in aanraking met eenzamen, die verkwijnen en wegkrimpen, omdat zij voorbij geleefd worden. Zij dacht, dat zieken en eenzamen elkander zouden begrijpen en door wederzijdsch meelevende en hulp elkander tot grooten steun zouden worden op den levensweg. Zij zouden immers elkander heenwijzen naar Hem, die een ieder beproeft al naar dat hij van noode heeft.

Er werd een oproep geplaatst in „In en om ons Huis” om deze personen tot elkander te brengen. Met zieken lukte dit, maar met eenzamen niet dadelijk. Zieken meldden er zich zoovelen aan, dat het noodzakelijk werd om dezen arbeid heel anders te organiseeren dan oorspronkelijk de bedoeling was. Bovendien bleek wel uit den gang der briefwisseling, dat vaste leiding niet kon worden gemist, zou alles slagen en in zuivere lijn van Gods Woord worden gehouden.

Eerst was de bedoeling, dat men elkander per brief zou schrijven, maar er deden zich moeilijkheden voor die zulks onmogelijk maakten en ook het groote aantal deelneemsters maakten dit zeer bezwaarlijk. Er zat niets anders op dan alle zieken in afdeelingen van tien personen onder te brengen en de schriftvorm voor correspondentie te kiezen.

Iedere zieke krijgt een schrift, schrijft er een brief in en zendt deze door aan haar opvolgster, die er op haar beurt weer een brief inschrijft enz., tot dit schrift bij de leidster-oprichtster terug komt, die het met een inleidend woord weer opnieuw in circulatie brengt.

In deze schriften mag men ook vragen van algemeen geestelijken aard doen, die dan door de overige leden der afdeelingen getracht worden te beantwoorden. Intieme geestelijke of persoonlijke moeilijkheden schrijft men aan de oprichtster, die zich gaarne hiervoor voor de leden disponibel stelt.

Tevens wordt er voor elke zieke, die zulks wenscht, een aparte briefschrijfster gezocht, iemand die zich verplicht eens per maand eene zieke te schrijven. Meestal worden deze brieven geregeld beantwoord, soms door groote zwakte ook niet, maar toch is de speciale schrijfster verplicht elken maand op eenzelfde datum te schrijven. Vele zieken zijn dan ook bijzonder met deze aparte schrijfsters ingenomen, en menige band voor het leven is op deze wijze gelegd. Merkwaardig is wel, dat vooral zij, die zich zelve eenzaam voelen, hierin tegelijk zooveel troost kunnen geven, en ook ontvangen. Enkele jonge meisjes geven zich met veel liefde aan dit werk

en nog zou de leidster gaarne wenschen, dat zich hier nog meerdere beschikbaar stelden; zoolwel oudere als jongere krachten vinden hier een rijk gezegende arbeid.

Nog kort geleden werd het volgende schrijven ontvangen:....„wat hebt u mij een eenige briefschrijfster bezorgd. Ik kan ze niet meer missen, in geestelijke en stoffelijke noodden leeft ze mee zooals een zuster zou doen....” Ik weet niet van wie hier de meeste zegen uitgaat, van de zieke of van de schrijfster. Deze zieke zingt onder zwaar lichamelijk lijden nog steeds psalmen in den nacht en toch.... zij ligt reeds meer dan twintig jaar.

Kosten zijn aan deelname aan „Sterreglans” weinig verbonden, alleen porti voor doorzending der schriften en voor onderlinge correspondentie. Contributie wordt niet geheven, daar zij die reeds zooveel onkosten hebben, niet meer mogen belast worden. Er is geen enkele vaste contribuant, alles wordt uit den goeden hand des Heeren ontvangen en komt meest in kleine giften bijeen. Elke week is er 70 à 80 ct. noodig alleen voor lectuurverzending, dus buiten briefporti enz., maar nog nooit is er te kort gekomen. Zoo zorgt onze God voor dezen arbeid.

Maar Hij zegende ook in anderen vorm. Steeds kwamen er verzoeken om ook *ongelovigen* zieken lectuur te zenden en Sterreglans durfde zich hieraan niet te onttrekken. Dit nu vooral niet meer, nu hier zulke verrassende resultaten zijn waargenomen en meer dan één hierdoor zijn Heiland vond.

Mochten er zieken of eenzamen zijn, die mee willen doen, zoo kunnen zij alle gewenschte inlichtingen vragen aan de leidster-oprichtster: Mevr. Huizing te Harlingen (dit adres is voldoende, maar men sluite postzegel voor antwoord in).

J. H.—B.

TOEN

..... Toen werd mijn blik
getrokken naar den hooge....

Toen heb ik U gezien in Uwe heerlijkheid,
Zacht was Uw blik... wijd hadt Gij uitgebreid

Uw armen,
Vader!

Uw oogen zochten mij.

en zachtjes... zachtjes kwam ik nader.

LENTEKIND.

FRANZ PETER SCHUBERT.

Franz Schubert, 17 jaar oud Potloodteekening van Fr. v. Schober

SCHUBERT's leven, zijn muziek en persoon, waren eenvoudig. Hij was niet ontwikkeld, las niet veel (behalve gedichten, die hij soms slechts eenmaal behoefde door te lezen, om de muziek ervoor direct op te kunnen schrijven) en veel nadenken deed hij ook niet. Hij componeerde, maar daarmee was zijn kort leven (hij stierf 31 jaar oud) dan ook ruimschoots gevuld. Hij deed dat omdat hij moest en zijn natuur er hem toe drong, niet omdat hij roeping ervoor gevoelde, of omdat hij de menschen iets wilde geven.

Een kind, dat uit blokken iets opbouwt, vraagt er ook niet naar of iemand iets aan zijn bouwsel zal hebben, hij doet het voor zichzelf, het is spel. Schubert's componeeren was spel als bij een kind. En dat het zoo belangrijk was wat hij ons in zijn liederen gaf, wie weet of hij zich dat wel bewust was. Nooit zocht hij bekendheid voor zich zelf of zijn werk, en hij leefde dan ook onbekend en arm. Beethoven

meed hij uit groote eerbied, — maar toen Beethoven op zijn sterfbed de lieder-Cyclus: die *Schöne Müllerin* doorlas, riep hij: „Waarlijk, in Schubert woont de goddelijke vonk!”

Schubert was een deel van de blijde groei-kracht der natuur, en zijn muziek is ontsprongen aan dezelfde schoonheidsbron, waar de natuur dagelijks uit put.

„Schubert hat die rechte Mischung vom realen und idealen“¹⁾ zeide een van zijn vrienden.

Als zoon van een armen schoolmeester, uit een gezin waar wel veel aan muziek werd gedaan, maar alleen als tijdverdrijf, was hij door zijn vader bestemd voor het schoolmeestersvak. Na een paar moeilijke jaren bij zijn vader (waarin hij o.a. het lied „*Erlkönig*” componeerde) zocht hij een betrekking als muziek-leeraar, maar vond die niet. Gelukkig stelde een van zijn vrienden Franz v. Schober zijn huis voor hem open om ongestoord te kunnen scheppen. Hier bleef hij tot aan zijn dood.

Veel steun had hij aan zijn vrienden, Junger, Kupelwieser, Zachner, Moritz v. Schwind, Anselm Hütenbruner.

Zij vormden een vriendenkring, die met hem als middelpunt z.g. „Schubertiaden” hielden, samenkomsten, waarop gezongen en gespeeld werd en waar Schubert zijn nieuwe composities voordroeg. Vogl was de geniale zanger van zijn liederen.

Het was een vreemd gezicht, wanneer de groote lange Vogl met zijn trotsche houding en kleine dikke Schubert samen uittrokken, Vogl reciteerend en zingend, Schubert met lichtende oogen luisterend naar de harmoniën in en om hem, met moeite Vogl bijhoudend.

Franz von Schober maakte hierop een geestige caricatuur. Hij teekende ook een portret van Schubert, dat we hierbij afbeelden.

Schuberts werkkraft was ongeloofelijk en de hoeveelheid muziekpapier die hij noodig had was altijd grooter dan het geld dat hij ervoor kon besteden.

Eens wilde hij met een van zijn vrienden een tochtje naar buiten maken, maar geld ontbrak. De vriend (Schubert zelf was al zoo dikwijls afgewezen, dat hij 't niet meer waagde) ging met een bundel liederen naar een uitgever, en na lang smeecken ontfermde deze zich er over voor weinig geld.

¹⁾ Bij Schubert is realisme en idealisme in de rechte verhouding aanwezig.

De vrienden trokken vroolijk naar buiten, en in een herberg ontdekte Schubert een klavier waarop hij dadelijk een paar nieuwe liederen improviseerde (waaronder zeer bekende). Geen wonder dat hij altijd te weinig muziekpapier had.

„Wanneer vruchtbaarheid” — zegt Rob. Schumann — „een kenmerk is van het Genie, is Schubert een der grootsten.” Maar niet alleen de vruchtbaarheid, doch ook de groote innerlijke waarde van zijn werken maken hem tot een buitengewoon mensch.

Van deze werken zijn zijn liederen wel het meest bekend. En ook het belangrijkste. In de instrumentale werken volgde hij wat den vorm betreft nog de stijl der hem voorafgaande meesters (hoewel hij in harmonisch opzicht ook hierin veel nieuws en ongewoons bracht). Maar in zijn liederen is hij een geniaal baanbreker en het voorbeeld van alle liederencomponisten na hem, tot Hugo Wolff.

De geboorteplaats van een deel der Cyclus „die Schöne Müllerin” is de „Höldrichsmühle.” In deze liederen is een frissche kracht die ons doet denken aan het ruischen van een beekje dat met telkens kleine watervallen naar beneden stroomt. Ook het eentonige rythme van molenraderen klinkt in sommige liedbegeleidingen, evenals in sommige instrumentale composities b.v. de groote symphonie in C Dur. Wie ooit in Duitschland of Oostenrijk is geweest kan zich dat beter voorstellen, en de eigenlijke charme der „Müllerlieder” zal hun pas dan duidelijk worden. In de concertzaal gaat veel van hun schoonheid verloren. — men zet geen veldbloemen in een zilveren vaas met voetstuk. Trouwens ook wat de klank aangaat voldoet een kleine zaal niet aan de intieme sfeer die een dergelijk werk vraagt.

Wie Schubert's liederen werkelijk genieten wil moet ze laten zingen door een eenvoudige, natuurlijke stem, in een kamer met slechts enkele toegewijde luisteraars.

De Cyclus „die Winterreise” is zwaarmoedig en mist de levensblijheid der „Schöne Müllerin.”

Toch hield Schubert zelf veel van deze liederen.

De eerste maal dat hij ze in zijn vriendenkring voordroeg werden ze niet begrepen. Maar Schubert voorspelde hun dat zij ze zouden leeren waardeeren. En die voorspelling kwam uit. Later werden ze meer gezongen dan andere.

Onder zijn vele andere liederen zijn de meest bekende: das Heidenröslein (met 4 liederen op een dag gecomponeerd), die Forelle (op den achterkant van een bierkaart in een herberg geschreven), Erlkönig, Geheimnis, Auf dem Wasser zu singen, Gretchen am Spinnrade.

Bij vergelijking van Schuberts liederen met die van Schumann valt het op, dat de eerste veel frisscher en natuurlijker zijn, en als wilde bloemen afsteken bij gekweekte kasplanten.

De begeleidingen zijn meestal een geheel met het lied en van groote dramatische kracht, terwijl Schumann's liedbegeleiding dikwijls alleen een harmonische ondersteuning van de melodie is.

— Schubert had een prachtkarakter. Hij was nooit afgunstig op anderen. Wanneer muziek van een anderen componist gespeeld werd, zat hij met de hand tegen den mond gedrukt te luisteren.

Eens, toen een deel uit Mozart's „Entführung aus dem Serail” gezongen werd vroeg hij om een herhaling terwijl hij zeide: „Zie, ik zou hier in een hoekje kunnen blijven luisteren.” En bij het hooren van de Ouverture „die Zauberflöte”: „O, wat is dat heerlijk, maar nu weet ik wat mij te doen staat,” — en weinige dagen daarna bracht hij een Mis bij zijn vrienden, die bijzonder schoon van klank is.

W. R.

VREUGDE.

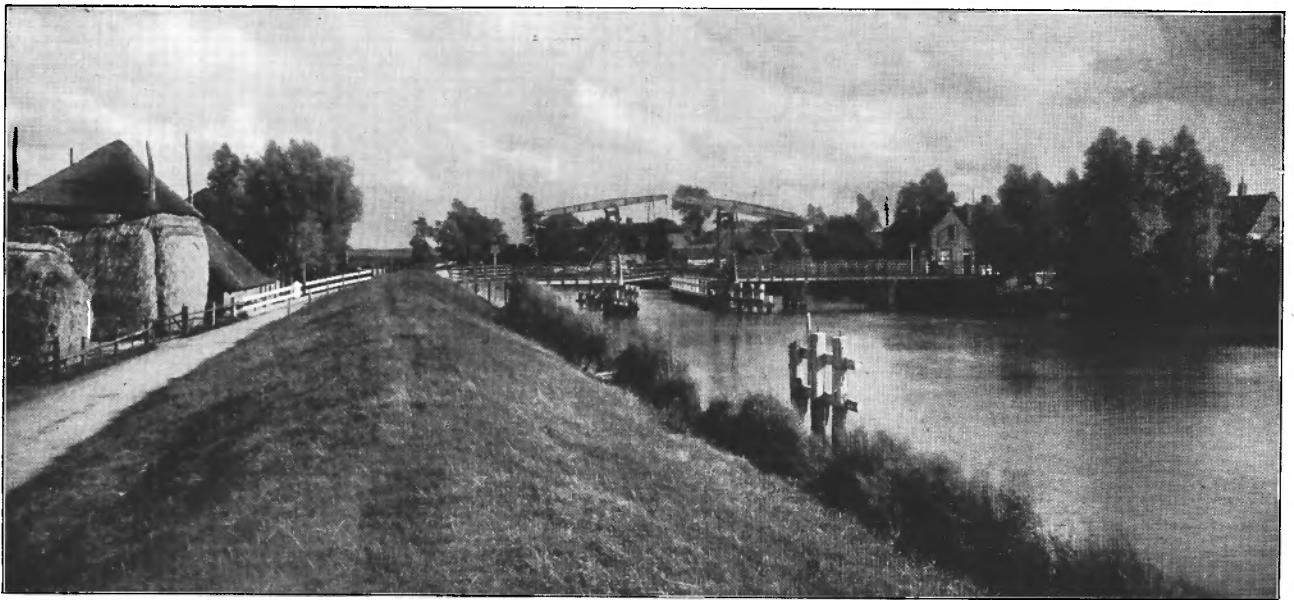
Vreugde is: den wind te hooren
in het ritselen der hagen,
't stille ruischen der kastanjes
in de schemering der dagen.

Vreugde is: langs donkere wegen
kleine, teere bloemen vinden,
en voor moe-gestreden harten
daar iets heel moois van te vinden.

Vreugde is: wat schoonheid zoeken
in de kleine, simpele dingen,
uit de goedheid van de stilte
'n schuchter liedje stil te zingen.

Vreugde is: wat droomen weven,
stille droomen om elkander,
en zichzelf terug te vinden
in de oogen van een ander.

H. WIJMA.

Holland.

Foto van Arn. P. H. Last, Baarn.

LANGS DE WEGEN.

BIJ het eervol ontslag van Mevrouw M. E. Leliman-Bosch als inspectrice van het Nijverheidsonderwijs, zijn er allerlei herinneringen uit de geschiedenis van dat onderwijs opgehaald.

Verschillende bladen hebben hieraan heele kolommen gewijd. Omdat 't interessant is, eens te zien, hoe in betrekkelijk korten tijd 't nijverheidsonderwijs voor meisjes zich heeft uitgebreid, neem ik voor mijn lezeressen enkele stukjes over uit een artikel, dat „Annelèn” over Mevrouw Leliman-Bosch in het *Algemeen Handelsblad* schreef.

„Mevrouw Leliman-Bosch, de eerste en eenige inspectrice bij het Nijverheidsonderwijs hier te lande, de vrouw, die tien jaar lang haar arbeid met groote toewijding heeft verricht en die nu, in verband met haren gezondheidstoestand, zich genoodzaakt zag, ontslag aan te vragen uit de haar lief geworden functie; deze energieke werkster kan urenlang vertellen van de zonderlinge complicaties, de schier onoverkomelijke moeilijkheden, waarvoor de pioniersters kwamen te staan toen zij, in onderling overleg en met een werklust, die aan het ongeloofelijke grensde, den basis legden voor het huishoudonderwijs in Nederland.

„Ik kwam,” vertelt zij, „in 1895, als eerste leerlinge mij aanmelden op de Amsterdamsche Huishoudschool aan het Zandpad. In koken en voedingsleer wenschte ik mij te bekwamen, maar nauwelijks was mijn opleiding in die vakken

voltooid, of het bestuur verzocht mij, de leiding van het huishoudonderwijs op mij te willen nemen.

„Ik voelde voor het aanbod! Een onderwijsvak, waaraan behoefte scheen te bestaan, als het ware te scheppen, dat was een kolfje naar mijn hand. Met juffrouw Meyboom en Martine Wit-top Koning heb ik geploeterd van den morgen tot den avond. Des ochtends om zeven uur begon de dagtaak, die duurde tot een uur vóór middernacht. Les geven, voorbereiden, uit binnen- en buitenlandsche lectuur stof verzamelen, mee aanpakken als het noodig was; wij deden het allemaal even graag. Wat in Rotterdam en later in Den Haag onder leiding van mevrouw Tydeman tot stand kwam; wat juffrouw Gorter, de directrice van de Groningsche school, had bedacht; wat onder aanvoering van juffrouw Wolf in Arnhem werd uitgevoerd was evenzeer gemeengoed als wat wij in de hoofdstad volvoerden in samenwerking met juffrouw Meyboom, die onze leidster was. Voortdurend hielden wij voeling met elkander, niet alleen in de eerste jaren, toen het huishoudonderwijs er nog komen moest, maar ook later, toen de bereikte resultaten ons toonden, dat de ingeslagen weg de juiste was geweest. „Als men mij vraagt, waaraan het nijverheidsonderwijs voor meisjes in Nederland zijn grooten bloei te danken heeft, den antwoord ik zonder aarzelen „Aan het feit, dat de leidende personen nooit bij de pakken

Herfstmorgen

Foto A. P. H. Last, Baarn

hebben neergezeten. Dat zij steeds open oog en oor hebben gehad voor de elkander opvolgende denkbeelden, inzake voedingsleer, kleding en hygiëne, dat geen nieuwigheid op dit gebied haar is ontgaan." Wie bij het nijverheids- onderwijs werkzaam is, blijft zich voortdurend op de hoogte stellen van alles, wat verband houdt met haar vak. Als aanstonds bijvoorbeeld in Amsterdam, Dr. F. A. Steensma, de bekende expert op het gebied der voedingsleer, zijn cursus gaat houden, dan worden die lessen niet alleen door leerlingen bijgewoond, maar uit het gehééle land komen ook leeraren luisteren naar wat deze specialist omtrent de gewijzigde inzichten op het gebied van voedingswaarde en wat dies meer zij te zeggen heeft.

„En niet alleen ten opzichte van de voedings- quaestie wordt dit principe toegepast, ook wat de woninghygiëne en de versieringskunst aangaat zoo goed als wat de hulpmiddelen betreft, die den arbeid der huisvrouw en die der werksters in de naaldvakken kunnen vergemakkelijken, blijft men voortdurend diligent. Dit is de éénige

manier om het onderwijs op peil en waardevol te houden. Het leerplan aanpassen aan het altijd evolueerende leven, dat is het geheim, waardoor de nijverheidsscholen ten onzent volkomen aan hare roeping beantwoorden.

„En die roeping gaat wel héél ver, omdat elke goede nijverheidsschool een tweéledig doel voorstaat. Zij leidt de leerlingen op voor een vak, maar daarnaast maakt zij ze gereed voor het leven, geeft zij ze iets mee, dat voor de toekomstige huismoeder van oneindig veel waarde kan zijn.

Hoezeer de tegenwoordige maatschappij dit begrijpt, kan blijken uit het feit, dat tien jaar geleden, toen ik als inspectrice voor het Nijverheids- onderwijs werd aangesteld, 16.000 jonge meisjes de nijverheidsscholen bezochten, nu is dat aantal gestegen tot 52.000."

Het spreekt vanzelf, dat wij een bij uitstek deskundige als mevrouw Leliman hebben gevraagd, of er in het Nijverheids- onderwijs toekomst zit; in zooverre, dat een jong meisje, hetwelk er zich toe voelt aangetrokken, haar roe-

Nevel en Zon

Foto A. P. H. Last. Baarn

ping kan volgen zonder de vrees, dat zij later geen betrekking zal kunnen vinden. Mevrouw Leliman meende op deze vraag een bevestigend antwoord te mogen geven.

„Tot voor drie jaar,” aldus haar toelichting, „was er steeds een tekort aan leeraren. Den laatsten tijd is er weliswaar een klein surplus, maar de opschuiving in ons vak blijft ook nu bijzonder groot. Van de jonge leeraren treden er verscheiden in het huwelijksbootje: de daardoor ontstane vacatures moeten natuurlijk terstond weer worden aangevuld. Bovendien voorziet ik, dat er verscheiden nieuwe scholen zullen vrijrijzen en daarnaast zullen een groot aantal plattelandscursussen worden ingericht. Daarvoor zijn veel onderwijskrachten noodig. En nu spreek ik nog niet eens van de mogelijkheid om in ziekenhuizen en andere inrichtingen een baantje te vinden. De opleiding aan een huishoudschool opent zóveel mogelijkheden, dat de kans om

niet geplaatst te worden, vooralsnog niemand behoeft te weerhouden om deze richting in te slaan.”

Een hoopvolle uitspraak!

Nu we toch op onderwijsgebied zijn, wil ik m'n lezeressen gelijk even voorleggen, wat in een ander nummer van *Alg. Handelsblad* werd verteld over de Koloniale school voor meisjes en vrouwen.

„In een klein huis in het Westeinde is de Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen in het jaar 1921 begonnen. Zij beschikte in dat huis over eenige kleine kamers, een zoo kleine ruimte te zamen vormende, dat die ternauwernood voldoende kon worden geacht voor een hoogst elementaire grondslag van het onderwijs, dat er gegeven moest worden. De Koloniale School heeft grootendeels gewerkt met de contributies van een kleine tweehonderd leden, met de bijdragen van eenige goedertieren begun-

stigers en met de les gelden der leerlingen. Zij heeft zich niet alleen zeven jaren reeds weten te handhaven, maar vandaag op een eenigszins feestelijke wijze haar deuren weer geopend na een restauratie (inwendige verbouwing), die heel wat meer ruimte voor de lessen heeft opgeleverd en gelegenheid biedt voor een uitbreiding van het aantal leerlingen. Zestig leerlingen zal de school nu totaal kunnen bergen. In zeven jaren heeft zij thans reeds totaal 340 leerlingen afgeleverd.

Het onderwijs, dat door geheel bevoegde krachten wordt gegeven, beoogt de aanstaande echtgenooten of jonge vrouwen van hen, die in Nederlandsch-Indië werken, op haar toekomstige taak voor te bereiden door lessen in de Indische huishouding en de Indische huisinrichting, in de huishoudelijke ziekenverpleging en ziekenvoeding, in de vervaardiging van onderkleeding en kleding voor kinderen en volwassenen, in de uitrusting, welke voor Indië noodig is, in de tropische hygiëne en bovendien in de Maleische taal en Indische land- en volkenkunde, benevens andere nuttige zaken. De bedoeling is, dat jonge vrouwen en aanstaande echtgenooten, die nooit in Indië zijn geweest, daar ten minste niet geheel vreemd zullen staan, zelfs al komen ze er aanvankelijk in een volstrekt verlaten omgeving. „Hoeveel teleurstellingen ontmoeten zij niet, die Indië heelemaal niet kennen, hoeveel mislukkingen zijn er niet het gevolg van geweest,” aldus mevr. Ros—Vrijman in haar herdenkingsrede. Men zal zich, door een driemaandelijkschen cursus (drie per jaar) op deze Koloniale School, er althans eenigermate op kunnen wapenen. De school blijft in contact met de leerlingen in Indië, die vandaaruit schrijven, wat er aan het beknopte onderwijs ontbrak, wat er goed of slecht, wat er teveel of te weinig in is geweest. Zoo wordt het onderwijs elk jaar aan de practijk getoetst. Opgetogen, dankbare brieven zijn er uit Indië gekomen, goede raadgevingen en wenken ook.

Het bestuur heeft thans de beste verwachtingen over het onderwijs in het gerestaureerde gebouw.

Iets, dat héél niet Nederlandsch, maar veel meer Amerikaansch aandoet, is het bericht in de couranten over de a.s. opening van een bank, speciaal voor vrouwen, bediend door alleen vrouwelijk personeel.

'k Neem over, wat *Het Vaderland* naar aanleiding van deze opening schrijft.

„1 Nov. a.s. wordt te Amsterdam de eerste hier te lande bestaande bank voor en door vrouwen geopend. De plannen hiervoor dateeren reeds van jaren geleden. Reeds bij de tentoonstelling De vrouw in 1913, heeft de secretaresse

van de directie der Rott. Bankvereeniging, mej. C. Meyers, dergelijke plannen gekoesterd.

De Rotterdamsche Bankvereeniging, opent nu naast het eigen hoofdgebouw, op den hoek van Rokin en Nadorststeeg, een bijkantoor, waar het personeel geheel uit vrouwen zal bestaan en waar slechts vrouwen als cliënten aanvaard worden. De leiding komt in handen van mej. C. Meyers, en van een vrouwelijke juriste, mr. Ca. Kleinten.

Aan het bestaansrecht van een dergelijke instelling twijfelt mej. Meyers niet. Er zijn tal van vrouwen, die eigen middelen beheeren en die daarbij goeden raad en bijstand kunnen gebruiken. Evenals de man zijn commissionair, zijn bank, waar hij een rekening-courant onderhoudt, heeft, zal in de toekomst ook de vrouw haar eigen bank hebben.

Daarbij komt, dat de kennis van het financieuzen bij vele vrouwen die eigen vermogen te beheeren hebben, vaak ontstellend gering is, zoodat goede raad in dezen van buitengewone waarde is. En de practijk heeft reeds geleerd, dat een vrouw in vele gevallen haar vermogen-toestand liever met een andere vrouw bespreekt dan met een man. De zaken van het nieuwe bijkantoor zullen dus in de eerste plaats al die handelingen omvatten, waarbij het particuliere publiek met een bank in aanraking komt.

En daarenboven wil men al die vrouwen, die door omstandigheden gedwongen zijn een eigen administratie te voeren, een eigen vermogen te beheeren, met goeden raad ter zijde staan.

In de Vereenigde Staten verheugen dergelijke Ladies Departments zich reeds geruimen tijd in een toenemende belangstelling en hier te lande heeft deze nieuwe instelling in de kringen der Vrouwenbeweging alle belangstelling.”

Huisje.

Foto Mej. C. B.

HET TWEEDE KAMP.

II.

Het regent, o, wat regent het!

Ik hoor het in m'n warme bed, citeerde ik 's Woensdagmorgens, want ik hoorde de regen kletteren tegen het raampje boven m'n hoofd.

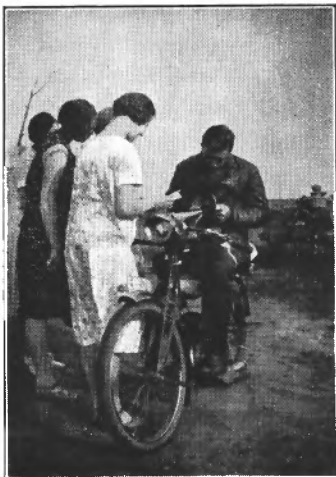
„Zullen we er vandaag maar niet in blijven, als 't zulk weer is?” klonk een voorstel uit een andere hoek van de zaal. 't Vond echter niet veel bijval, dus werd besloten dan maar op te staan.

Er was dan ook altijd een drijfveer om op te staan. Als je om half 9 de motor hoorde („de” motor, want in dat land scheen er maar één te bestaan) dan wist je dat binnen een minuut Meneer Bal zou verschijnen met.... de post.

En dat was altijd een reuze leuk moment, die postuitdeeling. Je kwam aangestoven en verdrong elkaar om toch maar gauw te weten of er iets voor je bij was. En was dat zoo, dan ging er een hoeratje op van de gelukkige ontvangster.

Even daarna had ieder die wat ontvangen had zich dan teruggetrokken in z'n appartement, in dit geval genoot ieder, op z'n *bed* gezeten, van de berichten die uit de bewoonde wereld tot ons kwamen.

Gehuld in regenjassen, de regenpetjes op, zoo trokken we er dezen morgen op uit om waschwater te bemachtigen. Eigenlijk was het overbodig, want als je twee stappen buiten de deur was, kon je je gerust gaan afdrogen. Het zag er echt mistroostig uit, maar de stemming van de club bleef opgewerkt.

De Post.

Foto Mej. C. v. Mill.

Na het ontbijt ging ieder aan de een of andere bezigheid, sommigen gingen b. v. aan 't briefschrijven.

Wacht, dat kon ik ook wel doen en m'n brief luidde ongeveer als volgt: „Op 't oogenblik regent het niet, maar het stroomt, daaraan is het te danken dat u een epistel van me ontvangt. We zijn, over de drie zalen verdeeld, aan het stoppen (van

Koffietijd.

Foto Mej. Leny Kuiper.

decimeter-lange gaten in „non-ladder” kousen) en naaien, (b.v. van een scheur in een onderjurk die te nauw bleek voor bokspringen), aan 't handwerken en schrijven, aan 't lezen en sjoelen of andere spelletjes en ten slotte aan 't eten schoonmaken en koken, onder alles door zingend. We zouden vandaag sla eten, omdat er vanmiddag een verre tocht gemaakt zou worden en sla maar weinig tijd eischt. Ze waren de sla straks aan 't snijden alsof het andijvie was en ze zijn er geloof ik al een uur mee bezig.” En verder: „Nu hoor ik Meneer Bal weer vóór, en ze zingen allemaal: Overall, overall, waar je hem noodig hebt is m'neer Bal. En dat is waar! Vanavond komt Mevrouw Westerbrink-Wirtz, dus dat kan ook gezellig worden, u ziet, we vermaken ons wel al regent het. Nú hoor ik vóór een speeldoos, die heeft Meneer Bal zeker ook meegebracht. Ik ga maar eens gauw kijken, het is koffietijd en de post moet weg.”

De postcorvée had al op me staan wachten, nu was haar geduld ten einde, maar gelukkig m'n brief ook, zoodat ze hem nog net kon meenemen.

De verre tocht viel in 't water en we bepaalden ons dien middag tot Hellendoorn's bezienswaardigheden, we beklommen eerst den toren van het heel oude kerkje en daarna den molen. Het was een griezelige klimpartij, maar dat maakte het voor de meesten juist de moeite waard. Het liep zonder incidenten af, alleen, toen we in den toren waren bij de klokken en om beurten het laddertje naar de galmgaten beklommen, begon plotseling zoo'n klok te slaan,

waarvan die arme Gon, die juist bijna boven was, zóó schrok, dat ze holderdebolder naar beneden terug kwam, voor ze boven iets gezien had.

Ook in den molen was het interessant en toen we weer op den beganen grond kwamen, waren we allemaal heel voldaan en....stoffig en vuil, maar daar is water, zeep en benzine weer goed voor.

We hadden juist het droge deeltje van den dag benut voor onzen tocht, toen we weer terug waren, begon het te gieten en terwijl een paar leidsters naar het station waren om Mevrouw Westerbrink te halen en anderen voor 't avondbrood begonnen te zorgen, kwam ik tot de ontdekking dat er overstroming was in onze slaapzaal.

Er had den heelen dag al een slootje gestaan achter het gebouw, nu was dat zoodanig gewassen dat het buiten haar oevers trad en onder onze deur door binnen kwam.

In 't regenharnas gestoken togen we aan het reddingswerk, Mien alias „Hein” en ik. Zij, met kaplaarzen aan, een kanaaltje aan het graven, ik het water aan het wegbezemen; en 't goot maar voortdurend. 't Onheil was nog al gauw verholpen, dank zij de doelmatige hulp van „Hein”.

Ondertusschen was Mevrouw aangekomen en gingen we boterham eten.

De avond werd heel gezellig. Eerst gaven verschillende meisjes iets ten beste. De een droeg een paar kleine mooie gedichtjes voor, een ander zong een aardig liedje, weer anderen deden een leuke voordracht, totdat Mevrouw Westerbrink aan het woord kwam. Wat zij ons bracht is te lang, om 't in korte trekken weer te geven, vooral daar ik geen enkel punt noteerde. Maar zij

Mevr. Westerbrink Foto Mej. C.v.Mill

die het hoorden zijn Mevrouw dankbaar voor de wijze waar op zij ons aantoonde hoe, noch het gelijkstaan met den man, zooals men in 't begin van de vrouwenbeweging meende, noch (nu men van *die* meening terugkomt) de liefde, hetzij trouwe of wispelturige, zooals men tegenwoordig beweert (gezien de nieuwere boeken b.v. „Burgerrecht” en „Opstandigen”) het leven van de vrouw

kunnen vullen en haar gelukkig maken, zoolang God niet de eerste plaats in dat leven heeft.

Nadat Mevrouw met ons geëindigd had, brachten een paar leidsters haar naar het hotelletje (waar de familie Keuning ook nog logeerde) en trokken wij naar bed. En iederen avond als ik lag te genieten van m'n „Lekkerbekje” en den dag nog eens naging, werd de gedachtesterker in me: „wat ben ik blij dat ik toch maar gegaan ben!” „Stel je voor dat ik nu thuis was!”

* * *

Donderdags was het weer wel wat opgeknappt en konden we ons morgenbad weer buiten nemen.

Dadelijk na het ontbijt verscheen onze visite; de groep verdeelde zich, bleef zwerven om en bij het kamp, sommigen gingen winkelen, een ander stelletje kreeg permissie om het kerkerorgel te gaan bespelen (alle muziek die we in het kamp hadden bestond uit een mondorgel).

En de speeldoo's, dat is waar ook, daar vermaakte Jan zich de heele morgen mee. Iemand vroeg hem: „weet je wel dat je eigenlijk niet in een dameskamp mag komen?” — „o” en even scheen hij geneigd het te gelooven, maar toen keek hij zijn Vader eens aan en verontwaardigd klonk z'n antwoord: „Vader is toch ook een heer!” En *daar* zei niemand iets van, dat begreep hij niet.

De kookcorvée was al vroeg in de weer, want we wilden trachten, vandaag toch eens precies om 12 uur te eten en onze gasten niet zoo lang met hongerige magen te laten wachten. En het lag ook heusch niet aan te weinig hulp, dat het toch weer later werd, want zelfs Meneer Keuning hielp mee. „Ik hoop dat de kiek die genomen werd, toen U zoo gezellig bij de pomp hielp spercieboontjes wasschen, goed uitgevallen is, Meneer,¹⁾ misschien krijgen we die dan nog eens in „de Jonge Vrouw.”

Neen, aan te weinig hulp en goede wil lag het niet, maar aardappelen en spercieboontjes koken nu eenmaal niet op commando, en koken ze eindelijk dan zijn ze nog niet gaar.

Maar toen het eten eenmaal op tafel kwam, smaakte alles even heerlijk, van de goed gelukte chocolade pudding af tot de nog maar half gare en dientengevolge wat harde boontjes toe.

We dronken vroeg thee, onder welke gezellige bezigheid Meneer Keuning constateerde: „Wat is het hier stil.”

Wel een wonder, nietwaar, en dat in een meisjeskamp. Ik denk dat we allen onder de indruk waren van het naderend afscheid.

Het grootste deel van de club ging mee naar

¹⁾ Helaas niet! Red.

Visite

Foto Mej. T. Wijngaarden

't station om onze gasten uitgeleide te doen met ons: „Wij groeten U.”

Juist toen de trein vertrekken zou, begon het weer te regenen, maar niet zoo erg dat het voorgenomen tochtje er om uitgesteld moest worden, dus vertrok de troep weer en ging ik, met de thuisgebleven leidster een boodschap doen. Eerst hadden we de theeboel weggeruimd en alles gezellig gemaakt, dan trokken we er ook op uit.

Dat gaat in 't kamp zoo makkelijk, je hoeft geen deuren af te sluiten, laat alles maar gewoon open staan.

Het was buiten heerlijk, het regende zoo zacht, dat je er heel geen hinder van had en we liepen gezellig pratend een eindje op. Bij de oriënteer-tafel stonden we even stil, toen alles zoo zonnig en het uitzicht zoo wijd, nu alles nevelig door den regen. Toch voelde je ook nu de ruimte en de stilte om je heen en was het een genot er te loopen en te blikken in de nu nevelige verten. We strekten de wandeling niet ver uit en nog steeds gezellig redeneerend keerden we terug.

Ik ging wat zitten handwerken en had onderwijl tijd om te denken. Mal eigenlijk, je hebt elkaar nooit gezien, gaat gezamenlijk kampeeren, loopt een middag gezellig gearmd te praten als of je elkaar lang reeds kent en je *blijft* dan ook geen vreemden, en toch ga je na een week weer uiteen, elk z'n eigen gang.

Tegen dat de club terug zou komen, gingen we voor het avondbrood zorgen; het is zoo prettig thuis te komen en alles klaar te vinden.

En 's avonds, 't was bij half 11, trok er een vroolijk troepje langs het kamppad naar den grooten weg. Het waren de bewoonsters van Kampeergebouw 3, die een nachtwandeling gingen maken.

Daar was eventjes een gejuich over opgegaan, (we zaten juist ijs te eten, want de redactie kon geen dag voorbij laten gaan zonder ons te trakteren) toen er gevraagd werd wie van de meisjes zin had, mee te gaan op een nachtwandeling.

„O heerlijk, reuze fijn, *eenig* gewoonweg,” had het van alle kanten geklonken. Alleen een enkel hoofd- of kiespijn-stakkerd was maar liever naar bed gegaan.

Zoo trokken we er dus op uit, eerst een eindje den weg gevolgd, waar de gids commandeerde: „zaklantaarns uit,” dan rechts af het bosch in. Wat was het donker!

Geregeld zag je hier en daar lichtflitsen van lantaarns die „per ongeluk” aangingen, net zoo lang tot de gids dreigde „als ik weer een lantaarn zie branden, neem ik hem af” en er een tweetal arresteerde.

Maar het was geen wonder dat je soms in de verleiding kwam je lantaarn even aan te knippen, want, o, wat was het donker. Maneschijn zagen we niet (rozegeur roken we niet) wel zagen we de sterren, als we op de hei kwamen, maar ik vind dat sterren maar weinig licht geven. Toch is het prachtig om naar te kijken, die wijde, donkere lucht met al die fonkelende diamanten.

We trachtten bekende sterrebeelden te vinden, en enkelen beweerden een ster te zien verschieten.

Nu ging het weer het bosch in, langs breede wegen en heel smalle paadjes; als het al te oneffen en ongebaand werd, mochten de voorste lantaarns aan. Dat was zoo'n fantastisch gezicht, alleen de allernaaste omtrek verlicht, alles wat binnen den lichtkring viel scherp belijnd, sterk afstekend, de dunne stammetjes, de lage takken, de silhouetten van de meisjes, alsof ze een donkere grot ingingen.

Net een sprookje.

We waren weer aan 't dorp gekomen, gingen fluisterend en op de teenen loopend langs de andere, slapende kampen, dan door het dorp naar ons eigen kamp. Alles was in diepe rust, het was dan ook na middernacht. De drie thuisblijfsters sliepen als rozen en de speeldoos stond nog steeds heel trouw te spelen.

Dezen keer gebeurde het schier onmogelijke dat binnen het half uur alles in rust was.

't Werd Vrijdag en — stralend weer! Dat zou een prachtig slot kunnen worden van de heerlijke week. En dat werd het ook.

Met een gevoel of we den nachtelijken tocht

gedroomd inplaats gewandeld hadden, werden we wakker. Maar onze natte schoenen en bemodderde kousen hielpen ons gauw uit dien waan. De zonnewarmte werd benut voor het drogen van de schoenen en de meesten, die door hun kousenvoorraad heen raakten, togen aan de kousenwasch. De anderen hielpen de corvée met ontbijtboel wasschen en aardappels en groente schoonmaken om zoo gauw mogelijk weer op stap te kunnen gaan.

Om zooveel als 't kon nog van dezen mooien dag te profiteeren behoefden we zelf niet te koken, maar zou er net als 's Maandags, iemand voor komen.

Het werd een verrukkelijke dag, waarop we zooveel genoten, dat het er in m'n herinnering wel twee schijnen te zijn. Eerst 's morgens die wandeling, waarbij Meneer Bal weer als gids diende. We liepen in 't begin langs dezelfde paadjes waar we 's nachts ook langs gekomen waren. 't Was nu wel niet zoo avontuurlijk, maar je kon tenminste zien waar je liep. En wat was het overal mooi en stil, je hoorde niets dan het gesuizel van den wind door de boomen. Als je even dacht, dat je hier morgen al weer weg zou gaan, — neen, daar nog niet aan denken.

De zonnewarmte scheen meer stemming te wekken dan de nacht, de club was tenminste veel stiller.

En 's middags, toen we, dank zij het lekker koude pompwater en het smakelijk middagmaal, weer zoo frisch waren als hoentjes, 's middags trokken we er per fiets op uit.

Even scheen het, of er een schaduw vallen zou op dezen in-zonnigen dag. Kort voor we weg zouden gaan stootte een van de meisjes zóó haar hoofd, dat er besloten werd den dokter te laten komen.

Toen ik in onze slaapzaal kwam vond ik haar op mijn bed (het eerste van het rijtje) neerge-

legd, een natte doek om haar hoofd; vlug haalde ik haar haren los. Als je zelf vaak hoofdpijn hebt, weet je dat dát verlichting geeft. En toen het tijd was om te vertrekken was Tine weer zoover opgeknappt dat we niet meer ongerust waren.

Toch was het naar, een paar achter te laten om zoo'n vervelende reden.

Het werd dien middag anders een prachttocht. Meneer Bal, die niet alleen, uren in de omtrek, iedere mulle plek en iedere boomwortel, maar ook alle *mooie* plekjes kent, bracht ons op de mooiste. Maar dan eens werden de fietsen neergezet en gingen we een minuut of vijf verderop, klimmend en klauterend, naar plekjes die met de fiets niet te bereiken waren.

Eén gevaarlijk punt was er op dezen tocht, een helling, zóó steil.... En op dit punt promoveerde ik tot menschenredster, tenminste volgens „Hein”, bij wie ik meereed. „Dicky, jij hebt me van een wissen ondergang gered,” verklaarde ze, „als ik niet verantwoordelijk voor jou was geweest, had ik me, zonder remmen, laten gaan en dan....”

Of ik me voelde!

't Begon al te schemeren toen we in 't kamp terugkwamen, maar we zouden dezen keer toch nog buiten eten, alles stond al klaar. We vonden Tine weer op, en tamelijk goed. En we kregen het doktersrelaas te hooren. Nadat hij haar onderzocht had, had hij gezegd:

„Herschenschudding heeft u niet; schedelbreuk is veel erger, maar dat heeft u óók niet; de schok is wel danig aangekomen en heeft uw hoofd doordreund, maar is opgevangen door de zevende halswervel.”

We gierden toen we het verhaal hoorden, maar we waren nu geheel gerustgesteld. „Hoe gaat het met je zevende halswerveltje Tine, is het de schok al te boven?”

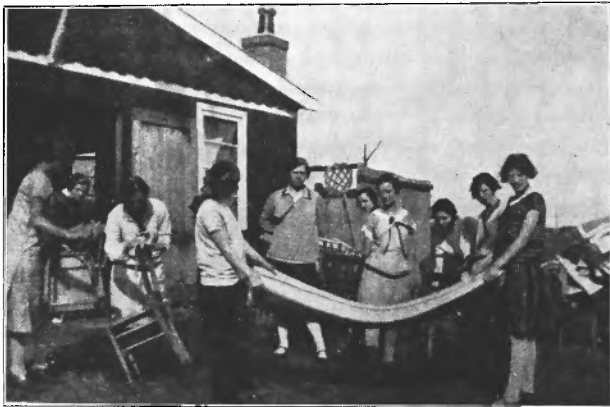
Toen we aan tafel zaten kwam de fotograaf met de proefdrukken, de foto's waren goed uitgevallen en heel onfatsoenlijk liepen we allen van tafel af om ze te bewonderen. Dan kwam Meneer Bal met de post en weer was alles in rep en roer. Eindelijk kon er toch nog kalm geëindigd worden. Mal, nu zaten we allemaal nog bij elkaar, morgen om dezen tijd zouden we weer over het heele land verspreid zijn. En wie van de zes-en-twintig zou je ooit weerzien?

De helft van den avond miste ik doordat ik met kiespijn wat was gaan liggen. Maar ik wist hoe ze gezellig in een kring zaten en ik hoorde ze liederen zingen. Dan werd het stil voor het „eindigen”; den laatsten keer in 't kamp, daar wilde ik toch bij zijn en stil glipte ik naar binnen, genoot in een hoekje gezeten, de kring

Voor 't Kampeergebouw

Foto Mej. Leny Kuiper

Schoonmaak

Foto Mej. Leny Kuiper

nog eens rondziende, al luisterend. De leidster las een stukje over „bezorgd zijn,” „dat niet alleen nutteloos is, maar zelfs zondig. Wie kan met bezorgd te zijn één el tot zijn lengte toedoen? Zijt *niet* bezorgd, uw hemelsche Vader weet wat gij van noode hebt.” Dan zongen we nog een paar mooie coupletten: „Beveel gerust uw wegen” en „Laat Hem besturen, waken, 't Is wijsheid wat Hij doet.”

De laatste kampavond was voorbij en we gingen bed-toe. Het duurde lang voor het stil was en toen het eindelijk binnen stil was, wat was het toen buiten een leven. Het werd dien nacht zulk weer! Niemand sliep, we lagen maar te kijken naar het bliksemlicht en te luisteren naar de donderslagen en de windrukken.

In dat kleine houten gebouwtje, midden in het veld hoorde je alles zoo duidelijk. Plotse-ling vloog het raam boven m'n hoofd open en moest ik er uit om het vast te binden.

„Hein” trok er in het stikdonker op uit om over fietsen en stoelen heen, de ramen vóór te sluiten.

Verder weet ik niets meer, eindelijk sliep ik in.

* * *

Toen ik wakker werd, was alles al leven en beweging. Een heel stel was al om 4 uur gewekt door Meneer Bal, die een vroege tocht met ze gemaakt had, maar ik was blij dat ze mij maar hadden laten slapen, nu was ik tenminste weer uitgerust.

M'n corvée liep ik mis, doordat m'n medehel-ster een van de vluggen was en al klaar was met het werk toen ik naar de pomp ging om te bad-deren:

Wat werd het een roezige ochtend, alles was druk in de weer, overal bood ik m'n diensten aan, in 't kamp help je elkaar natuurlijk, maar

vandaag gingen we weer naar de bewoonde wereld, waar het geldt: „aangeboden diensten zijn zelden aangenaam.”

'k Wou helpen kloppen, maar er was maar één mattenklopper, dan helpen vasthouden, ook niet noodig, schrobben misschien, maar er was maar één bezem, de emmers en dweilen ook allemaal in gebruik. Dus bleef ik maar wat rondhangen, nu hier, dan daar.

Totdat Meneer Bal me kwam halen op den motor, voor een laatste ritje. Het was wel be-loofd, maar ik had er niet op gerekend, omdat hij het zoo druk had. Voor 't laatst ging het den grooten weg op, naar de oriëntertafel, maar even daarvoor rechts af om wat hei te halen, zoodat ik toch niet zonder Hellendoornsche hei thuis hoefde te komen.

Intusschen begon in 't kamp alles klaar te komen; de koffers werden op de kar geladen en naar 't station gebracht en voor de laatste maal werden de tafels gedekt voor het koffie-drinken.

Ieder kreeg nog een „Lekkerbekje” mee voor onderweg, die ver weg moesten, twee, Marie „Zeeland” een stapeltje boterhammen; zij zou pas kwart over 10 thuis komen en wij beloofden allen om dien tijd aan haar te zullen denken. Dan was de tijd van vertrekken daar.

Bij éenen ging de trein waarmee de meesten vertrokken en we werden door al de achterblijf-sters naar het station gebracht. We zegden de leidsters nog eens hartelijk dank voor hun zorgen en het werd een afscheid nemen van belang, hoewel het afliep zonder tranen.

Nu ben ik aan 't eind gekomen van m'n verslag en ik weet geen sluitrede te vinden. Misschien omdat het mij niet erg zinde, weg te gaan en ik daardcor dien morgen niet zoo in de stemming was? Maar dat zou geen dankbaar slot zijn.

En als ik aan de kamp-week terug denk krijg ik juist een dankbaar en voldaan gevoel. Het zal het beste zijn te eindigen met hetgeen we in het kampboek schreven en waar we allen graag onze naam onder zeften:

„We hebben hier (in Hellendoorn) bij regen en zonneschijn vroolijke dagen gehad.”

DICKY.

Dicky in 't midden Foto Mej. Annie Jelgersma

PRACTISCHE DINGEN.

NU we zoetjes aan al aardig op December beginnen aan te sturen, gaan we al eens denken aan wat kan dienen voor Sinterklaas-surprise.

Tenminste als je er van houdt aardige dingen zelf te maken is 't wel aanbevelenswaardig er niet al te laat mee te beginnen. Verloren oogenblikken kunnen dan heel nuttig dienst doen, en de voor-pref heb je zooveel te langer.

Wie een beetje gewiekt is in 't bedenken van aardige dingen vindt al gauw voor ieder wat.

'k Zou zeggen, neem je één ding voor: zoek 't niet te ver van huis. Eenvoudige dingen doen 't dikwijls 't aardigst.

Zoo zag ik laatst een haarspeldenkussen, gemaakt van een doos zonder bodem, een ring dus, met een middellijn van 7 c.M. De ring was omwoeld met raffia; met een paar andere kleuren raffia was er een patroontje doorgeregen. Dit was gelijk op een cirkel van stevige stof, vilt of laken, die met een festonsteek omrand was. De middellijn van den cirkel was 1.3 c.M. 't Kussen zelf was van grove tulle, opgevuld met houtwol. Het was eerst aan den onderkant met een paar steken aan den ring genaaid, en toen tegelijk met den ring op den cirkel geplakt.

Wie van zakdoeken omhaken houdt kan tegenwoordig bolletjes gekleurd D.M.C.-garen koopen, heel geschikt voor dat doel. Maar neem vooral een niet te dikke haaknaald; los gehaakte randjes staan slordig; 't moet stevig zijn.

Nog een ander heel gezellig werk is het haken van eierwarmers.

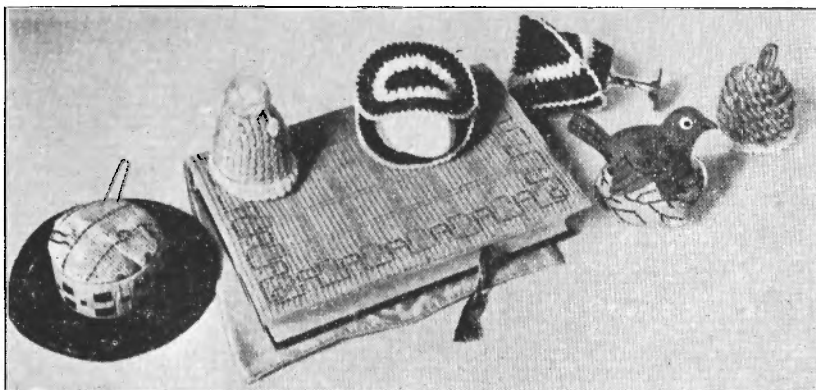
Op onze foto zijn ze afgebeeld.

Het model van de twee „mutsjes" is wel bekend. De eene is gehaakt met vaste steken van lila en witte wol, de andere is in lussen-haakwerk met cerise en witte wol gewerkt.

Voor wie geen lussen-haken kent, volgt de beschrijving.

We beginnen boven aan met de witte wol een ring van 4 of 5 kettingsteken te maken. Hierin haken we 14 vaste steken.

Nu nemen we een niet te dun potlood in onze linkerhand, laten de draad van 't werk over het potlood heen naar achteren gaan, steken in de 1e vaste steek in, halen de draad die achter 't potlood is naar voren door de opgenomen steek heen, slaan om en halen de draad door de 2

lussen die op de naald zitten. Een gewone vaste steek dus.

Zoo haken we 14 lussen met de witte wol.

Na iedere lussen-toer volgt altijd een toer gewone vaste steken zonder lussen. Met het insteken nemen we steeds de heele steek op.

Nu beginnen we met de cerise wol. Eerst een toer gewone vaste steken. Hierin meerderen we, zoodat we nu 20 steken krijgen.

Hierop wordt weer een toer met lussen gehaakt. Dan volgt een toer van 24 vaste steken, waarop ook een toer van 24 lussen gehaakt wordt; daarop krijgen we 4 maal afwisselend een toer van 29 vaste steken en lussen.

We eindigen door met de witte wol 1 toer vaste steken, 1 toer lussen, 1 toer vaste steken te haken.

Een lusje van kettingsteken zetten we stevig op den bovenkant vast.

No. 2 is heelemaal van vaste steken gehaakt. Eerst haken we een ring van 4 kettingsteken, waarop 4 vaste steken komen. De 2e toer krijgt 8, de 3e 12, de 4e 16, de 5e 20, de 6e 24, en de 7e 28 steken. We meerderen steeds op dezelfde punten.

Op de 28 steken haken we door tot er in 't geheel 14 toeren zijn, de achterste lus van de steek wordt steeds opgenomen.

Nu wordt op dezelfde wijze aan den onderkant nog een randje van witte wol gehaakt, 4 of 5 toeren hoog. Vooraf wordt het werk omgekeerd, de kant waarop gehaakt wordt is de verkeerde kant. Denk er om, als 't randje omgeslagen is, moet de verkeerde kant hiervan ook buiten zijn.

Een paar steken van witte wol met aan 't eind 3 kettingsteken bedekken de meerderingsteken.

Een pompoen voltooit de muts.

De twee andere warmers zijn niet bestemd om

op het eierdopje gezet te worden, maar om met het ei erin naast het bordje te leggen. Ze zijn beide van oranje en witte wol gehaakt.

De ovale bestaat uit 3 verschillende deelen die later aan elkaar zijn gehaakt met witte kunstzij.

Eerst zetten we 6 kettingsteken flink los op en 3 kettingsteken voor het eerste stokje. In de 5e, 4e, 3e en 2e kettingsteek haken we 1 stokje, in de 1e steek komen 7 stokjes.

Tegenover de 4 stokjes worden weer 4 stokjes gehaakt, in de laatste kettingsteek maken we 6 stokjes. De 6e wordt door een halve vaste steek verbonden aan de 3 kettingsteken die we gemaakt hebben voor 't eerste stokje.

Nu breken we de draad af en beginnen met de witte wol op de stokjesrij weer stokjes te haken. We meerderen zooveel dat ons werk plat ligt.

Is deze witte toer af dan wordt de 3e toer op dezelfde wijze weer met oranje gehaakt. We nemen steeds de dubbele lus van het stokje af.

Op deze wijze haken we 3 ovalen.

Ze worden later met witte kunstzijde aan elkaar gehaakt door 1 vaste, 1 picotje. De 2 helften die open blijven worden ieder afzonderlijk omgehaakt.

De pyramide bestaat uit 4 deelen, de bodem en 3 zijden.

Eerst worden 15 kettingsteken weer goed los opgezet.

Hierop haken we in heen- en teruggaande toeren vaste steken. Weer nemen we de dubbele lus op.

We zorgen dat we bij elke toer de 1e steek overslaan, zoodat we in de 15e toer met 1 vaste steek eindigen.

De 4e en de 5e toer worden met de witte wol gewerkt. De 4 zijden worden weer met 1 vaste, 1 picotje aan elkaar gehaakt. Eén zijde blijft open, de beide kanten worden hier weer afzonderlijk omgehaakt.

Wie handig in teekenen is, kan heel aardige eierwarmers verzinnen, gemaakt van vilt of stevig laken, zooals er een op bijgaande foto is te zien. Een oude vilthoed kan hiervoor uitstekend dienst doen.

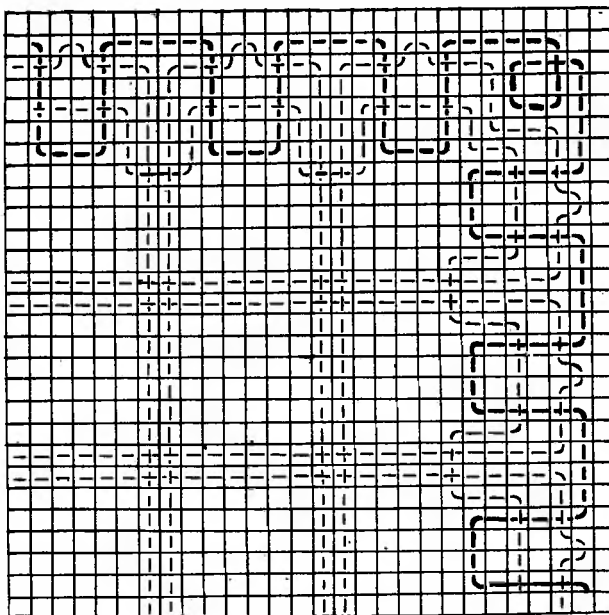
De omtrek, die we eerst op een stuk papier geteekend hebben, wordt precies van het vilt twee maal nageknipt.

De twee stukken worden smal langs den kant op elkaar gestikt, waarbij we den onderkant open laten.

Met een paar steken zij geven we voor afwerking een paar lijnen aan, of we teekenen er met verf iets op.

Tot slot nog een voorwerp dat iedereen kan gebruiken, *een boekomslag*.

Deze is gemaakt van beige wafeltjesstof en

doorgeregen met 3 verschillende kleuren mouliné. Dit is D.M.C. dat gesplitst kan worden, 3 draden zijn voor het doorrijgen gebruikt.

Een teekening van een gedeelte met een hoek gaat hierbij.

Voor de ruiten, die over de geheele lengte en breedte doorloopen, is een niet te donkere blauwe kleur genomen. Op de teekening zien we dat deze lijnen ook door den rand zijn gewerkt. Voor de dikke lijn in den rand is zwart gebruikt, en voor de derde lijn oranje.

Het gewerkte gedeelte is 37 bij 22 c.M. groot.

Aan één zijde wordt 8 c.M. extra stof genomen, dat onbewerkt blijft. Als de safinet aan de binnenzijde is tegengezoomd, wordt deze 8 c.M. naar den binnenkant om gelegd en aan beide kanten vastgenaaid.

In dit gedeelte wordt de voorkant van de band van het boek geschoven. Het andere einde van den omslag wordt om den achterkant van het boek geslagen.

Deze manier van bewerking heeft dit voordeel dat we ook kleinere boeken in denzelfden omslag kunnen doen, ze zitten er dan toch stevig in.

In het midden, aan den binnenkant, naaien we den bladwijzer vast. 't Aardigst is deze te vlechten van dezelfde kleuren D.M.C. waarmee we den omslag hebben bewerkt.

Op dezelfde manier kunnen ook heel aardige *theepotaanvatters* gemaakt worden. Allicht blijft er nog een lapje naast den boekomslag over. Met een beetje variatie op 't patroon is daarvan ook nog wel wat te maken.

A. BALDER.

niet duur. Een graan- en meelhandel, — misschien ook een drogist — kan er u wel aan helpen.

Donsvulling is juist heel duur, als men de veeren koopen moet. Maar voor wie buiten woont, en in de gelegenheid is veertjes te verzamelen, zal die moeite wel beloond worden. In Duitschland wordt het algemeen gedaan, veeren bewaren voor kussens en dekbedden. — Een kussen als boven beschreven, van gestreepte zijde of fluweel, en met dons gevuld, is een juweeltje!

Dan bestaat nog de mogelijkheid, met *oude vitrages*, die zouden worden afgedankt, kussens op te vullen. Men verzekert ons, dat dit luchtige materiaal er zich bijzonder goed voor leent. Allicht te probeeren!

Iemand, die veel met Smyrna-wol werkte, vertelde ons dat ze met haar opgezamelde *wolresten* al menig kussens gestopt had. Maar dan moet men er natuurlijk wel heel veel van hebben.

In elk geval: met wat overleg, is er zoo heel wat te bereiken met weinig middelen.

Tenslotte een paar *recepten*, die in den St. Nicolaastijd goeden dienst kunnen doen.

Roomborstplaat.

1½ lepel water, ½ lepel slagroom, 1 theelepel essence, 1 ons suiker. Laat suiker met vloeistof smelten, dan inkoken zoodat een druppel, die van den lepel valt, een draadje wordt. Neem 't dan van 't vuur, blijf roeren totdat 't dik wordt en doe er dan de essence bij. Maak daarna het boterhampapier waarop ge de borstplaat legt en den vorm vochtig. Doe het mengsel daarna in den vorm en laat stijf worden. Til een punt van het papier op, zet den vorm overeind, en laat zoodoende den onderkant opdrogen.

In plaats van essence, kan men ook chocoladepoeder, koffie-extract of caramel (gebrande suiker) gebruiken. Deze moet men direct aan 't begin toevoegen, van chocoladepoeder 1 lepel door de suiker mengen, van koffie of caramel 1½ lepel, in plaats van water.

Marsepein-aardappelen.

500 gr. zoete en 30 gr. bittere amandelen
in den vleeschmolen fijnmalen

plaats. Mocht het, als men 't wil gebruiken, een beetje te hard geworden zijn, dan werkt men er een beetje eiwit doorheen.

Van dezen marsepeinvoorraad rolt men tusschen de handen kleine balletjes ter grootte van een walnoot, steekt er met een houtje oogen in en rolt ze door gemalen kaneel.

Tomaten als paddestoeltjes.

Tomaten zijn er nog wel te krijgen, en wie met weinig moeite een decoratieve schotel wil klaarmaken, moet het volgende maar eens probeeren.

Noodig is wat koude aardappelpurée ± 10 eieren, al naar gelang van de grootte van 't gezin, half zoo veel goed roode tomaten, en een kropje sla.

Op een vleeschschotel brenge men eerst een „grondje” van aardappelpurée, pittig gemaakt met wat nootmuskaat, azijn, peper en mosterd naar smaak. De eieren worden vrij hard gekookt, gepeld, van boven een klein kapje recht er af gesneden, en met de andere punt naar beneden in de purée rechtop geplant.

Dan snijdt men de tomaten overdwars door midden, laat het sap er wat uitloopen en strooit in elke halve tomaat een klein tikje zout.

Ieder ei krijgt nu een tomaathelft bij wijze van hoedje op. De afgesneden witte ei-kapjes snijdt of knipt men in kleine stukjes, die men op de tomaten strooit. De purée en de rand van de schotel worden met blaadjes sla belegd, en 't geheel maakt volkomen den indruk van een partijtje rood-met-wit-gespikkelde vliegenzwammen, op een vochtigen boschgrond gegroeid.

Speculaas.

Wie in 't bezit is van speculaasvormen, zal zeker succes hebben met het volgende recept, dat het Kookboek van de Amsterdamsche Huis-houdschool geeft:

150 gr. bloem, 50 gr. boter, 12½ gr. amandelen, 2½ gr. gestampte kruidnagelen, ½ theelepel fijne kaneel, wat nootmuskaat, 5 gr. sucade, een lepel melk, 100 gr. donkerbruine suiker.

Los de suiker in de melk op, hak de gepelde amandelen in grove stukken, snipper de sucade.

Ingrediënten tot een bal en druk een met rijstmeel bestrooide speculaasvorm met een scherp, dun mes het af, licht de koekjes uit de plank op een met meel bestrooid bakblik op een afstand van elkaar. Bak ze in een oven lichtbruin en gaar (pl.m.). Neem ze van het blik en laat ze

DE OPLOSSING VAN DE REBUS

WIJ gaven onze lezeressen in dit nummer een rebus op. Als ze pagina 60 gelezen hebben en dan met pagina 61 willen beginnen, zeggen ze: Dat klopt niet. En dan komt de vraag: Hoe zit dat? Nu zijn de lezeressen van „De Jonge Vrouw” niet bang voor een rebus. Ze vinden heel gauw de oplossing. Pagina 61 en 62 zijn onderling verwisseld geworden en pagina 62 moet dus gelezen vóór pag. 61. Ten slotte zeggen we nog, dat het eigenlijk niet ons plan was, een rebus op te geven. Hoe we er dan toe kwamen? Ja, dat is een geheim van 't vak en daar mogen onze lezeressen eens naar raden.

Kussens.

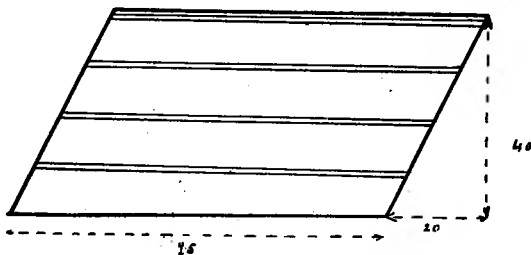
Een dankbaar werk is altijd een kussen. Als men met de kleur maar rekening houdt met de omgeving waarin het kussen moet liggen, kunnen ze in alle mogelijke variatie en vorm gemaakt worden.

Meestal maakt men ze rond, vierkant of rechthoekig. — Waarom? — Er zijn zooveel andere vormen mogelijk; we willen er hier eens een paar aangeven.

Hierboven staat de foto van een „sluimerrol.”

Deze wordt gehaakt van dunne 2-draads zepirwol, in drie kleuren, met vooral een *dikke* haakpen, zoodat het werk heel los wordt. Er worden gewoon stokjes gehaakt, geen lossen ertusschen.

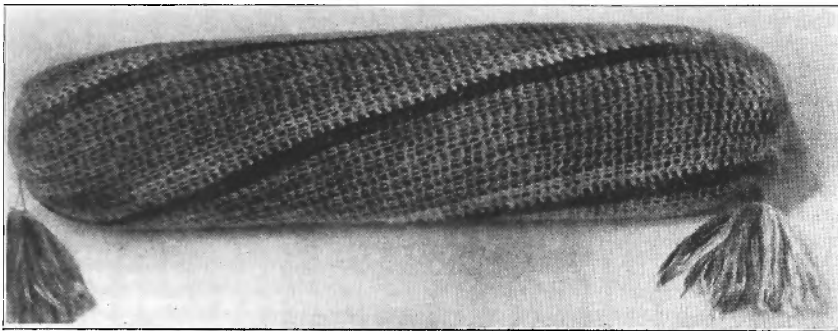
Men zet plm. 94 steken op (uitgerekt moet dit 75 cM. worden), en zorgt ervoor, aan den éénen kant bij 't omdraaien steeds één stokje te meerderen aan den anderen één te minderen, zoodat het een parallelogram wordt als hieronder geteekend.

Na 8 toeren van de hoofdkleur (hier donkerpaars), werkt men twee maal twee toeren van de kleuren voor de strepen (hier terra-cotta en zandkleur. Men werkt door tot 48 toeren, dus 4 strepen. De afmetingen die de lap dan heeft, staan op de teekening aangegeven, denk er alleen aan, dat dit berekend moet worden na strak spannen. De beide lange kanten naait men nu aan elkaar, daardoor ontstaat de rol, waar de strepen schuin over loopen.

Het onderkussen maakt men van stof in de grondkleur van de wol, hier was donkerpaars flanel gebruikt. Knip een rechthoek van 60 bij 45 cM. zet daarvan de lange kanten aan elkaar, zoodat het een rol wordt, en sluit de zijkanten af met twee rondjes van 15 cM. middellijn.

Als het kussen gevuld is, wordt de gehaakte lap er overheen gehaald, de beide schuine zijkanten worden met een sterken draad toegehaald, zoodat de strepen daar als een ster naar één punt toe loopen. In de twee kleuren van de smalle strepen maakt men aan beide zijden dikke kwas-

ten, niet direct tegen 't kussen aan, maar aan een plm. 10 cM. lang gehaakt of gedraaid koordje afhankelijk.

Ditzelfde kussen is ook te maken van *gestreepte stof*, bv. landhuisstof, die men dan knipt in den vorm als boven aangegeven. Met streepen zijn zooveel aardige effecten te bereiken, en met hèèl weinig moeite. Hieronder nog een paar schema's met aanduiding van de afmetingen.

Knip ze maar na, vóór- en achterkant hetzelfde, en stik ze aan elkaar, 't is werk van een half uurtje! Langs den rand kan nog een lange rechte reep gezet worden, maar noodig is dat niet, men kan ook vóór- en achterkant eenvoudig aan elkaar zetten. In het middelpunt moet, als het kussen gevuld is, met een onzichtbare draad onder- en bovenkant even naar elkaar toegehaald worden, op matras-manier. Daarop kan men nog een pompoen maken, en kwasten aan de hoeken, naar smaak.

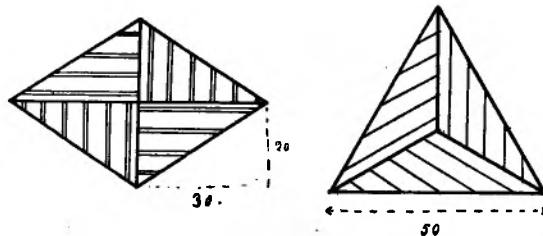
Een paar kussens van verschillenden vorm, van dezelfde stof gemaakt, zullen op een divan of bank een gezellig en rustig geheel geven.

Een enkel woord over de *vulling* van kussens.

Kapok is daarvoor 't meest aangewezen, maar — niet zoo goedkoop. De vulling is het dikwijls, die een kussen zoo duur maakt.

Men kan ook wel *zeegras* gebruiken, maar dit is dadelijk veel ruwer en harder.

Een vulling die weinig gebruikt wordt, maar toch zoo doelmatig is, bestaat uit *boekweitedoppen*. In ziekenhuizen worden die wel gebruikt, om zachte, losse lendenkussens mee op te stoppen. 't Is licht en prettig goedje, en is werkelijk

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Plaatsruimte belet ons, *alle* brieven tegen Johan in hun geheel op te nemen. Ook vreezen we dat de jongeman het niet zou overleven.

Van een aantal brieven, die ongeveer hetzelfde zeggen als de vorige, citeeren we daarom alleen een gedeelte, willen de schrijfsters dat voor dezen keer niet kwalijk nemen?

Gr. zegt o.a.

„Ik kan U gerust verzekeren, dat de meeste meisjes voor huishoudelijke onderwerpen, b.v. de inmaak, evenveel belangstelling zullen hebben, als voor bioscoopbezoek en dergelijke problemen.

't Is alleen maar, dat die huiselijke vraagstukken meestal ook wel in den huiselijken kring kunnen worden opgelost”.

Anneke, een verloofde lezeres, schrijft:

„Een vrouw klaar gemaakt voor huis en maatschappij; een vrouw zooals de wijze Koning Salomo haar beschrijft, als een deugdelijk huisvrouw. Zeker, dat is ons ideaal en moet het ideaal zijn en blijven.”

Uit een brief van Rien:

„Zich geven voor de maatschappij, is dat juist niet iets voor de ongehuwde vrouw? Mij dunkt daar is zij dan juist geschikt voor. Wat worden er voor jeugdverenigingen niet vaak krachten gevraagd. Wat heerlijk is dat dan als er meisjes zijn die zich daarvoor willen geven. Zeker, men kan daar ook te veel aan doen, dat is waar, maar men moet zelf die lijnen kunnen strekken hoever. Ook gebeurt het wel, dat een verlovings- en een teleurstelling uitloopt. Voor het meisje is dan juist in verenigingsleven en liefdeswerk een mooie afleiding te vinden om niet te veel aan de teleurstelling toe te geven”.

Truus schrijft:

„Juist tegenwoordig zie je het verschijnsel, dat veel meisjes die gestudeerd hebben, onderwijzeres, verpleegsters of iets dergelijks geweest zijn, eenmaal getrouwd, zelf zonder hulp hun huishouden doen, er zelfs zeer veel voor voelen, maar toch nog tijd over houden om te lezen over, maar ook te doen aan maatschappelijk werk, litteratuur enz. Ik ben zelf een getrouwde lezeres van de J.V., en spreek uit ondervinding.”

Annie vraagt, of allen het er niet mee eens zijn, dezen raad aan Johan te geven: „Scheer niet alles over één kam. Hij en vele andere die zoo afgeven op de tegenwoordige meisjes, zouden veel meer winnen door het goede wat meer op te merken.”

„Johan” zegt een Gooische lezeres,

„Waarom zet U toch boven Uw stukje in de laatste aflevering van de J. V. „Hooggeachte Dames”?

Kunt U ons meisjes, zooals U ons ziet, dan toch nog achten? En nog wel hoog?

Of — schrijft u zoo maar iets op, waar U niets van meent? „Johan”, is dat wel ter voorbereiding van Uw taak in huis en maatschappij?”

Dit zegt „een Friesch meisje”:

„Wat betreft het laag neerzien op huiswerk, wil ik u nog zeggen, dat zulke meisjes er wel zijn, maar weet u wat de oorzaak hiervan is? Niets anders dan luiheid en ik geloof dat deze zijn patienten niet alleen onder de meisjes heeft.

Een meisje dat een beetje haar roeping verstaat, weet, dat ze leeren moet haar handen uit de mouw te steken.”

„Hido” schrijft: „Wat de kleeding betreft is er ook wel veel dat anders kon, maar zijn jullie heeren zooveel beter?”

Ook Ria is van oordeel, dat de schuld lang niet alleen bij de meisjes ligt:

„U hebt onlangs gelezen dat er in Engeland zoo weinig verlovings meer plaats vinden, en dat ook in ons goed Holland zoo heel veel meisjes ongehuwd blijven. Volgens Uw meening komt dat, doordat de meisjes te veeleischend zijn. Maar laten we nu de blaadjes eens even omkeeren.

De meeste meisjes stellen geen onmogelijke eischen, maar ze vragen zich af: „Waar is de trouw gebleven?” Men hoort en ziet tegenwoordig niets anders dan verlovings die verbroken worden en echtscheidingen. Is het dan te verwonderen, dat een meisje terugschrikt voor het huwelijk en zich een positie tracht te scheppen in de maatschappij om voor zich zelf te kunnen zorgen? Nee Mijnheer Johan, we leven nu eenmaal niet in de spreukentijd, dat is voorbij”.

In ditzelfde verband maakt „een lezeres” nog deze opmerking over de gevolgen van de zorgeloosheid, die ze dikwijls bij jonge mannen tegenkomt:

„Zijn ze eenmaal getrouwd, dan moet de vrouw al gauw zien er iets bij te verdienen.

Een betalend logé bv. (niet dat 't noodig is, maar 't geeft wat bezigheid).

Ook zijn er vrouwen, die dan les geven in een der talen, handwerken of iets anders. Heelemaal geen schande hoor!

Ook daarin kan ze een hulpe zijn van haar man. Maar heel dikwijls hadden ze best een paar jaar kunnen wachten, tot de man zich een goede positie had verworven.”

„Een modern meisje” schrijft:

„Je hebt geconstateerd bij de meisjes in je omgeving dat ze in moderne japonnetjes loopen en hun neus ophalen voor huiswerk en maar tevreden zijn als ze met een boekje in een hoe je kunnen zitten. Ik moet zeggen Johan, dat je dan een vervelend soort meisjes in je buurt hebt, want ik ken massa's jonge meisjes die ook met moderne japonnetjes loopen (zelf gemaakt), die thuis ik weet niet wat verzetten, wier handen nergens verkeerd voor staan, die kunnen schrobben, wasschen, strijken, naaien, koken, maar ook borduren en orgelspelen en, schrik niet, hun idealen aangaande den meisjesbond in een openbare vergadering kunnen verdedigen met een gloed dat je er warm bij wordt. Meisjes die een vergadering kunnen organiseren en leiden, die een boek durven beoordeelen en veroordeelen, kortom meisjes die met hun beide beenen in 't moderne leven staan, met hun hart wijd open naar alle kanten, die absoluut niet minachtend op 't werk der huisvrouw neerzien, maar zelf alles aanpakken wat er voor haar handen komt, meisjes die werkelijk het ideaal benaderen van de deugdelijke huisvrouw uit de Spreuken.”

Willy de L. schrijft o.a.:

„Ik zou Bert graag m'n sympathie betuigen voor zijn aardige brief, want hij heeft groot gelijk.”

Ook „een Hengelosche abonnée” gelooft dat Johan zich niet heelemaal aan 't goede adres richt:

„Me dunkt Johan, U vergist zich; niet bij ons wordt minachtend neer gezien op het werk der vrouw, lichtelijk zit

U dagelijks tusschen zulke moderne dametjes. Maar daar wenschen wij niet bij gerekend te worden. Er zijn nog wel andere meisjes"

Drie verpleegsters, Akke, Bep, en Gezien schrijven:

"Kan er te veel gedaan worden in vereenigingen door meisjes die tóch nog ongetrouwd zijn, daar de nood toch zoo groot is op allerlei gebied?"

Is dit juist niet een goede voorbereiding, als ze nu al tracht de wantoestanden iets te verbeteren? Straks zal ze uw huishouding maken tot een model huishouden. Mag men het meisje naar het uiterlijk oordeelen? Wij lezen in den Bijbel dat de man de vrouw moet steunen, dus haar helpen ook haar fouten te verbeteren, mag u dan wel zoo critisch tegenover haar gaan staan?"

Tenslotte „*Kamferballetje*”:

"Het is juist voor de vele meisjes die niet trouwen en dus niet het geluk hebben zich met hart en ziel te kunnen wijden aan hun gezin, zóó noodig dat ze zich ontwikkelen, hun ooren en oogen open houden en veel lezen. Want dat moeten ze doen — *ter voorbereiding voor de taak der vrouw in de maatschappij*. Of Johan, vind je het de roeping der overgebleven dames, zich terug te trekken op een ruzie-hofje met een kanarievogeltje tot troost en een poes tot gezelschap?"

Verder acht ik het voor een man een grooter geluk, niet alleen een vrouw getrouwd te hebben, die hem zijn stoel aanschuift en lekker eten voor hem weet te bereiden, maar tevens een vrouw te hebben, met wie hij belangrijker dingen kan bespreken, dan de prijzen van de melk en de aardappelen."

Maar er kwamen ook andere stemmen. „*Drie zusters*” zijn het met Johan wel eens:

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

Meermalen mochten we in onze Kerkbode dit tijdschrift met volle vrijmoedigheid aanbevelen en roemen om zijn degelijkheid, frisheid en beslist partijkiezen voor de beginselen van Gods Woord.

De geabonneerden onder ons zullen gaarne toestemmen, dat „*De Jonge vrouw*” steeds een welkome gast is in hunne woning en telkens weer met verlangen naar een nieuwe aflevering wordt uitgezien.

De Scheveningsche Kerkbode 26-10-'28.

Buitenlandsche abonnées.

Mej. G. M. te B. geeft ons een abonnée in Frankrijk op, en vraagt of dit de eerste buitenlandsche abonnée op „*De Jonge Vrouw*” is. — Neen, zeker is dit niet de eerste, we hebben onze abonnées in Duitschland, Hongarije, België, Amerika (Brazilië en vooral ook Canada), in Zuid- en Midden-Afrika, en natuurlijk vele in Indië. Maar 't feit dat deze vraag gesteld wordt, toont wel aan dat de lezeressen in 't buitenland niet veel van zich laten hooren. En toch zou het zoo interessant zijn, voor onze Hollandsche abonnées, af en toe in de Onderlinge Correspondentie eens iets te hooren van de ervaringen door anderen in het buitenland opgedaan. En zou het omgekeerd voor haar, die ver van Nederland zijn weggetrokken, niet prettig zijn op deze wijze met Holland contact te houden? Daarom wikkelen we bij dezen in 't bijzonder onze abonnées in 't buitenland op, in O. C. eens iets van hun leven in den vreemde te vertellen.

H. de K. te K. We zijn het volkomen met je eens, dat recepten voor de komende feestdagen mede in „*De Jonge Vrouw*” thuishooren. Vandaar dat je onder „*Practische*

„*Handelt zachtkens met den jongeling*, schrijft de Redactie onder uw brief. Nu, die waarschuwing zal wel noodig wezen want u zal er wat over moeten hooren. Wees maar niet bang, want wij tenminste hebben uw schrijven met instemming gelezen. U vindt dat veel meisjes tegenwoordig zoo oppervlakkig zijn. Natuurlijk is dat in de stad veel erger dan op een dorp maar ook wij merken er wel iets van. Als je soms de zucht naar mooie kleeren en het verlangen naar uitgaan en pretmaken opmerkt om je heen, dan zeggen we wel eens tegen elkaar: Zulke meisjes houden ook niets over als ze straks gaan trouwen. Nu moet u niet denken dat wij de eenigen zijn die dat zeggen. Gelukkig niet. En wat het vereenigingsleven betreft, wij hebben in ons dorp een jongedochtersvereeniging waar zoo nu en dan ook opvoedkunde behandeld wordt. Dat is dus wel voorbereiding."

Uit dit alles kunnen we wel tot deze slotsom komen:

Er is wel iets waars in wat Johan zegt, maar een paar groote punten ziet hij eenzijdig:

¹⁰ wat hij zegt van „*moderne meisjes*”, kan met een kleine variatie evenzoo worden toegepast op „*moderne jongemannen*”

²⁰ als meisjes het hebben over vereenigingsleven, lectuur enz., wil dat nog niet zeggen dat ze het huishouden minachten!

³⁰ maken de Christenmeisjes, die ons blad lezen, veelal een gunstige uitzondering. Dat mogen we wel zeggen, als we 't maar niet mooi van ons zelf gaan vinden: wij hebben nog fouten genoeg over, òók als Christelijk-opgevoede meisjes.

Zou Johan het hiermee eens kunnen zijn?"

Dingen" er al iets van vindt. Veel succes ermee, wie weet of het niet lukt, een bittere Johan zoodoende op zoeter gedachten te brengen. Een bekend spreekwoord duidt wel in die richting!

Uitslag Wedstrijd Kampverslagen en Kampfoto's

De prijs voor het verslag-maken is toegekend aan:

Mej. Fie Ouborg te Dordrecht (*Kamferballetje*) voor verslag van het eerste kamp.

Mej. Dicky Roffel te Amsterdam voor verslag van het tweede kamp.

Voor de *kampfoto's* hebben we gemeend, aan elk kamp drie prijzen te moeten toekennen, daar de inzendingen zóó aardig waren, dat we niet gaarne de andere onbekroond wilden laten. De prijzen zijn dan als volgt gevallen:

Eerste Kamp.

1e prijs Mej. C. M. van Dijk te den Haag (Buitensingel 122i)

2e prijs Mej. G. Wagenaar te Krommenie („*Verpleeghuis*”)

3e prijs Mej. Iebie Hellinga te Bakkum (N.H.)

Tweede Kamp

1e prijs Mej. Leny Kuiper te Velsen (Wijkerstraatweg 62)

2e prijs Mej. Cor Arnoldt te Haarlem (Oude Groenmarkt 10A rood).

3e prijs Mej. Annie Jelgersma te Loosduinen.

Aan de prijswinsters wordt elk een lijstje toegezonden van de boeken, waaruit ze een keuze kunnen maken.

We zeggen hierbij de verslaggeefsters en fotografen nog hartelijk dank; ook van de niet bekroonde verslagen hopen we in *De Jonge Vrouw* nog gedeelten over te nemen.

Wat de foto's betreft, we hebben de adressen vermeld van haar die ze gemaakt hebben, zoodat ieder die hiervan nog bestellen wil, zich daarvoor tot de persoon in kwestie kan wenden.

DE JONGE VROUW

NUMMER 3 ELFDE JAARGANG

GËILLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246

DECEMBER 1928.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW“, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHELEN JAARGANG

KERSTFEEST.

Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hunne
zonder.

Matth. 1 :21b.

Kerstfeest is zaligheid.

En wie zou niet gaarne zalig willen zijn? Wie zou nu niet gaarne willen hooren bij
het volk, door Jezus zalig gemaakt?

Als we ons maar niet bedriegen!

Er zijn er, die *wel* door Jezus zalig gemaakt willen worden en die er zich in beroemen,
tot Zijn volgelingen te hooren, maar die niet zalig gemaakt willen worden *van hun zonden*.

Als Jezus komt, breekt Hij de macht der zonde. Als gij door Jezus zalig gemaakt wilt
worden, moet gij toelaten, dat Hij de zondemacht ook in uw hart breekt.

Wie Kerstfeest wil vieren, moet naar Jezus toe, die arm werd, opdat Hij allen, Hem
door den Vader gegeven, zou zalig maken *van hun zonden*.

Wie Kerstfeest wil vieren in waarheid, moet met zijn zonden naar Jezus toe. En wie
waarlijk Kerstfeest gevierd heeft, zal ook in zijn leven laten blijken, dat hij bij Jezus was.
Hij zal strijden tegen zijn zonden en Hij *kan* ook strijden, omdat de Heiland in hem de
macht der zonde brak en hem kracht gaf, om op te staan tot een nieuw leven.

Misschien vieren wij wel eens te gemakkelijk het Kerstfeest.

Maar wie waarlijk de Kerstboodschap gehoord heeft en met zijn zonden tot Jezus is
gegaan, viert het feest in groote blijdschap.

Hij zegt: Mijn Zaligmaker! Mijn Heer en mijn God!

Hij knielt neer bij de kribbe, om te danken voor zóóveel liefde.

Hij verstaat het, dat Jezus Zaligmaker is, want hij is vrijgemaakt van de zonde en vindt
in den dienst van Zijn Heiland de zaligheid van zijn ziel.

K.

BLONDE ELSE.

NAAR ETHEL TURNER.

„HOE vind je dit buffet?” ging Mevrouw Beathie door, „echt cederhout, hoor, en kijk, een kastje staat er op dat keurig is voor wijnflesschen — je hoeft het natuurlijk niet precies voor wijn te gebruiken, je kunt er ook iets anders in doen.”

„Ja,” zei Else droomerig, „er was er zoo een in een huis in Cannes waar we een paar geweest zijn, en daar had de kleine jongen van de kostjuffrouw er zijn witte muizen in. Ik zou wel eens willen weten waar ze dan eigenlijk hun wijn bewaarden...”

„Hoe veel zou je ervoor willen geven?” zei Mevrouw Beathie, die op de herinnering niet verder inging. „Misschien kun je hem voor zeventig gulden krijgen.”

„Zeventig gulden,” riep Else, „dàárvoor!”

„Misschien gaat hij voor wat minder,” zei de domineesvrouw, blij dat Else nu tenminste ernstig over iets dacht.

„’t Zou vreeselijk zonde van ’t geld zijn,” zuchtte Else. „Als je bedenkt, wat een mooie dingen je voor zeventig gulden kunt kopen.” Ze keek verontwaardigd naar het roode monster.

„Ja, natuurlijk,” zei Mevrouw Beathie, „als je denkt dat het te duur is, — maar ik dacht dat je zei dat je zeshonderd gulden kon uitgeven om alles voor te kopen.”

„Dat is ook zoo,” zei Else ongelukkig, en durfde niet eraan toe te voegen „maar niet voor zulke dingen.”

In de slaapkamers was Else ook al zoo moeilijk tot zaken te brengen. Ze zei dat ze voor kleerenkasten geen geld genoeg had.

„Maar bedden moet je toch hebben,” zei Mevrouw Beathie wanhopig.

„Ik geloof dat mijn eenige buitensporigheid zal bestaan in heelemaal nieuwe bedden, u moet denken dat we al zoo’n tijd in bedden van andere menschen geslapen hebben, in hotels en pensions, kunt u daar niet inkomen?”

„Ja, dat begrijp ik wel een beetje,” stemde Mevrouw Beathie toe, „daar zou ik zelf ook niet van houden.”

Ook in de keuken kwamen ze niet veel verder. Daar stonden enorme zwart-ijzeren pannen, die Else „afschuwelijk” vond.

„Wees niet zoo kinderachtig,” zei Mevrouw Beathie, „pannen kunnen niet mooi zijn.”

„Jawel”, hield het meisje aan, „leuke emaille dingetjes, en aluminium. Wij zijn maar met ons

tweetjes, moet u denken, en ik zal ’t meeste wel zelf koken. Maar als ik ’t daarin doen moest, dan hield ik het niet uit. Moet u weten, eens in de Pyreneeën, toen hebben we bijna een maand alles gedaan op mijn spiritus-comfoortje en u begrijpt, wat voor pannen je daarop zetten kunt.”

De verkoopning begon.

Drie kwartier gingen voorbij, en Else had nergens op geboden. De klok werd verkocht, een geweldig stuk van massief marmer, dat de boerenvrouwen in Murwumba beschouwden als het allermooiste dat er op de wereld bestond, al stond hij altijd op kwart voor vieren..... die klok werd verkocht voor tien gulden, maar Else bleef onbewegelijk.

De pluche sofa werd het eigendom van den hotelhouder. En het groote roode buffet ging naar de familie van een kippenfokker.

Een schip, zooals er nooit op land of in zee bestaan had, van groen en rood onder een glazen stolp, zou voor tien gulden vijftig weggaan.

„Twaalf gulden,” zei Mevrouw Beathie, met plotseling een flikkering in haar oogen.

„Maar dat heb ik niet noodig,” zei Else, die er heelemaal geen zin in had.

„Nee,” zei Mevrouw Beathie, wat verward, „ik wou het zelf hebben. Ik... mijn slaapkamer is wel kaal, dit zou een mooi ornament zijn.”

En Else herinnerde zich de geschiedenis van Karel die naar zee gegaan was, en drukte haar zacht de hand.

Nu en dan, terwijl de verkoopning aan den gang was, had er een heel klein elfe-figuurtje om den hoek van de deur gekeken, een klein meisje van zes jaar, met een angstige, ongeruste uitdrukking op haar gezicht.

„Een van de kinderen van ’t huis,” antwoordde Mevrouw Beathie, toen Else vroeg wie dat kon wezen. Else zag dat het kind, telkens als ze in de deuropening verscheen, een oogenblik scherp naar het bieden luisterde, en dan weer wegsloep in den gang, met een uitdrukking van verlichting in haar oogen.

De verkooper kwam tot het laatste stuk in de kamer, — een gewoon porceleinen beeldje, een blauwe herder die een klein lampje onder zijn arm hield.

„Wie biedt er hiervoor,” zei hij, „twee kwartjes? Dank u, dame, — drie kwartjes? Drie kwartjes, drie kwartjes, niemand meer....”

Maar op dat oogenblik klonk een angstige kreet door de kamer, en iedereen zag om naar de deur. Daar stond het meisje, en keek doodsbenauwd toe.

„Wat een onzin,” zei iemand.

Anderen schenen het vermakelijk te vinden. Maar de meesten begrepen niet goed, wat er haperde, en de verkooper ging door.

„Drie kwartjes — dit mooie porceleinen beeldje — wie biedt er meer dan drie kwartjes....”

„Een gulden,” riep Else's heldere stem.

„Eén vijftig,” gromde een boer met een dikken baard, die niet ver van haar stond.

„Twee gulden,” zei Else.

„Twee vijftig,” zei de boer.

„Drie gulden.” 't Was Else weer.

„Drie vijftig, vooruit dan maar,” riep de boer, en hij wendde een gezicht rood van kwaadheid naar zijn mededingster.

„Vier gulden,” zei Else onverstoorbaar.

De verkooper draaide het artikel eens om in zijn hand — zelf zou hij er geen kwartje voor hebben gegeven, maar dat deed er niet toe.

„Vier gulden,” riep hij, „dit zeldzame beeldje van fijn porcelein, voor vier gulden.”

„Ben je niet wijs?” — fluisterde Mevrouw Beathie wanhopig tegen Else, „bij Sanders in Wyama krijg je dat voor zestig oent — ben je nu heelemaal onwijs?”

„Niet heelemaal,” zei Else, haar oogen vast op den boer gericht.

Die raakte in twijfel. Hij had er wel wat voor over, maar nu het zóó hoog liep —

„Vier vijftig,” zei hij.

„Vijf gulden,” zei Else.

Ze had het gewonnen. De boer schudde spijtig het hoofd, en ging de deur uit.

„Vijf gulden,” riep de verkooper, „vijf gulden, niemand meer — eenmaal, andermaal, derdemaal. — 't Is voor u, juffrouw.”

En Else hield het belachelijke kleine beeldje veilig in haar hand, en glimlachte naar het kind met de angstige oogen. Maar dat gunde haar enkel een blik van afschuw en verwijt, en verdween toen.

Terwijl iedereen de deur uitging, omdat nu de veiling van de eetkamer aan de beurt was, ging Else op onderzoek uit. Ze doorzocht kamer na kamer, in kasten, onder bedden — waar kinderen in angst weleens hun toevlucht nemen — door de keuken en de bijkeuken.

De boer met den baard stond bij de achterdeur.

„Hebt u ook een klein meisje langs zien gaan,” vroeg Else, „een meisje met een rood jurkje en zonder hoed?”

De boer keek haar aan, wees dan met het hoofd naar een paar bijgebouwen.

„Daar zit ze tranen met tuiten te huilen,” zei hij boos.

Else holde het erf over, langs den stal, het varkenshok — ze zag het meisje niet.

Maar bij het kippenhok hoorde ze 't geluid van snikken, en daar, op een legnest, zat een klein rood jurkje, schokkend van het snikken.

„Hier,” zei Else, „huil maar niet meer, hoor. Kijk, het is veilig hier.”

Het meisje trok het beeldje naar zich toe, en snikte nog door, maar heel anders nu, en tranen van verlichting vielen op het dierbare stuk.

„Kleine snoes,” zei Else, zelf ook met vochtige oogen, ze hurkte neer en kustte het betraande gezichtje.

Maar het meisje, schichtig opeens, en beschaamd om haar huilen, schoof weg en kroop in een boschje, het herdertje stijf in haar arm gekneld.

Bij de achterdeur stond de boer nog. Hij keek Else weer strak aan en zei toen:

„Zoudt u me dat beeldje voor zes gulden willen overdoen, juffrouw?”

Else schudde het hoofd. „Nee, dat kan heusch niet meer,” zei ze.

„Ziet u,” zei hij, en werd vuurrood, „'t hoort van een klein kind dat er haar hart op gezet heeft. Ik zag dat ze huilde toen het verkocht werd.”

Toen lachte Else hartelijk. „Laten we elkaar dan de hand geven,” zei ze.

En de boer lachte mee, en greep de uitgestrekte hand.

„Mannen zijn toch ook dom,” zei hij. „Dat heeft u nu nog vijf gulden gekost. Had ik immers kunnen raden, dat zoo iemand als u het óók gezien had.”

De menschen gingen de keuken uit toen Else, die haar geweten voelde, bij Mevrouw Beathie terugkwam. De verzameling pannen was door de bakkersvrouw gekocht, en de mat was ook al verkocht. En Else bedacht zich, dat ze die mat juist wel goed had kunnen gebruiken, al was 't alleen maar om Mevrouw Beathie plezier te doen.

Er bleven alleen nog maar de slaapkamers over, en daarin was niets dat ze koopen wilde.

Of neen, gelukkig, daar was nog de vestibule. De verkooper hield er stil, en Else besloot dat ze alles zou koopen, wat dan ook, blindelings, enkel om niet al te ondankebaar aan haar vriendelijke geleidster te zijn.

Maar het idee om zelf te bieden stond haar niet erg aan. Ze drong zachtjes door de menschen heen, maar terwijl ze dat deed, ging het linoleum onder haar voeten, en de kapstok boven haar hoofd, en een opzichtig beschilderde para-

plustandaard bij haar rechterarm, op andere eigenaars over. Ze had geen tijd om Mevrouw Beathie te bereiken, maar de verkoper zag de juffrouw die zooveel voor dat herdertje gegeven had, en begon zijn laatst overgebleven stuk aan te prijzen:

„Deze pracht-barometer in die fijne kast, wie biedt? Biedt niemand wat — kom, is er nu niemand, u, juffrouw, u hebt zeker smaak voor kunstvoorwerpen — geeft u er tien gulden voor, juffrouw?”

Else knikte wanhopig. Er was niets waar ze zoo weinig behoefte aan had, als aan een barometer, en ze had er niet de minste notie van, wat die kosten moest, maar Mevrouw Beathie moest toch tevreden gesteld.

„Tien gulden — deze schitterende barometer — die onfeilbaar het weer van morgen aangeeft, onmisbaar in ieder huisgezin — tien gulden maar —”

Maar alle bureu hadden jaren lang den mooien barometer onveranderlijk op Regen zien staan, bij droogte en mooi weer, bij storm en plasregen, en niemand had er zin in, hem te koopen.

De verkoper tikte met den hamer; en zoo was Else nu in het bezit van haar eerste stuk huisraad.

De eerste vier mijlen van hun terugtocht durfde ze geen woord tegen Mevrouw Beathie te zeggen, en die zweeg zelf ook hardnekkig.

Maar onder de vijfde mijl keek het meisje een paar keer opzij onder den rand van den hoed van haar geleidster, en toen het zesde witte paaltje voorbij was schoof ze zacht haar arm om haar heen, en streek boetvaardig met haar wang langs den arm, die de leidsels hield.

„’t Spijt me vreeselijk,” zei ze, „weest u maar niet boos. Ik weet dat ik schandelijk uw tijd verknoeid heb, en ik zal in de pastorie een paar mooie dingen voor de bazaar komen maken, om te probeeren het weer een beetje in te halen.”

Mevrouw Beathie was in tweestrijd, tijd verspillen vond ze altijd een heel ernstig ding, en dan was ze niet gauw voor verzoening vatbaar. Maar wat was het dan, dat haar zoo week maakte tegenover dat tengere meisje naast haar?

Ze probeerde standvastig te zijn. „Vijf uur zijn er mee heengegaan,” zei ze, „en wat heb je gedaan? Vijf gulden verspild voor een mal klein beeldje voor een kind — ja, die man met het roode gezicht heeft het me wel verteld, maar je had toch evengoed in den winkel voor een paar kwartjes net zoo’n beeldje voor ’t kind kunnen koopen, dat was haar precies hetzelfde geweest.”

„Niet precies,” zei Else zacht.

„En dan geef je tien gulden uit voor een barometer die jaren lang de spot van de heele buurt heeft uitgemaakt.”

„Ja, dat was dom,” stemde Else toe, en het klonk zóó schuldbeuwt, dat Mevrouw Beathie, tot haar eigen verwondering, toegeeflijk glimlachte.

„Nu ja,” zei ze, „ik geloof dat we allemaal op z’n tijd wel eens domme inkoopen doen.” En ’t was of opeens het rood- en groene schip, dat onder de bank van de tilbury den barometer gezelschap hield, niet meer verwijtend aan haar geweten knaagde.

* * *

Tegen de oosterhelling van de heuvels die Wyama omgaven, lag het huis met de uitgestrekte landerijen van de familie Wharton.

Vroeger — tachtig of negentig jaar geleden, had heel Wyama aan één Wharton toebehoord, een luitenant uit het leger die in ’s lands dienst het ongeluk had, een been te verliezen bij een klein gevecht tegen opstandige mijnwerkers. Om hem dit verlies eenigszins te vergoeden, schonk de gouverneur hem een groote gift in land, zooals dat in dien tijd dikwijls gebeurde. De luitenant hing zijn degen dus aan den muur, en liet uit Engeland een heele verzameling boeken komen over het beheeren van landgoederen.

Hij had een laag, breed, steenen huis gebouwd, van ruwe baksteen uit klei die hij in den omtrek gevonden had. Zóó was Huize Wendover ontstaan, zooals hij zijn bezitting genoemd had, naar zijn oude huis in Engeland. Hij ging op het land schapen fokken, en ’t ging hem goed ermee, zijn zoons namen koeien en paarden erbij, toen het landgoed onder hun beheer kwam. En zijn kleinzoons, Douglas en Sholto, die het tegenwoordig bestuurden, hielden op de mooie, parkachtige weiden uitsluitend vee van bijzonder zuiver ras. In den loop der jaren waren vele duizenden bunders verkocht, om daardoor de overige bunders beter te kunnen exploiteeren, maar ’t was nog steeds een van de grootste en meest winstgevende bezittingen in het land. Een vreemdeling was nog geen half uur in Wyama, of het was hem al een keer of zes aangewezen.

De tegenwoordige bewoners van Wendover waren Mevrouw Wharton, een tengere, onophoudelijk werkzame oude dame van zeventig jaar, haar twee zoons, Douglas en Sholto, en haar ongetrouwde dochters, Carla en Elizabeth.

Toen Else nog maar kort met haar vader in ’t huisje van David woonde, kwam op een morgen Mevrouw Beathie in groote haast bij haar aan.

„Vanmiddag komen de Whartons een bezoek

bij je brengen," zei ze, „is er ook iets dat ik voor je doen kan? Ik kwam Carla tegen, en die vroeg me of je al klaar was met 't huis inrichten. Was 't verkeerd, dat ik „ja" zei? Had je 't liever langer van te voren willen weten?"

„O nee," lachte Else, „brengt u den beer maar hier, ik ben niet bang."

Mevrouw Beathie fronsde haar wenkbrauwen over die oneerbiedigheid tegenover de eerste familie van het district, en dat van een jong meisje uit een klein huis als dit.

„Geloof maar, dat ze lang niet bij iedereen bezoeken brengen," zei ze. „'t Zou een groot geluk voor je zijn, jij, zoo eenzaam als je hier woont, als je in hun smaak valt."

„Maar verondersteld nu eens," zei Else, „dat zij niet in mijn smaak vallen, Mevrouw Beathie, wat dan?"

„Kom, kom," zei Mevrouw Beathie, ze vond het zoo'n onmogelijk idee, dat iemand erover zou denken, menschen niet aardig te vinden, die een landgoed als Wendover bezaten, dat ze over de kwestie niet eens wilde praten. „Maar wil ik soms Lucy naar je toe sturen om je te helpen met wat je klaar wilt maken voor de thee, of een van de kinderen? Hadden ze maar gewacht tot dat weesmeisje er was, dat ik voor je heb laten komen."

„Heeft u bezwaar tegen de thee, zooals ik het voor u een paar keer heb klaargemaakt?" vroeg Else.

„Zeker niet. 't Zag er erg gezellig uit."

„Nu dan," zei Else, „wat goed genoeg is voor degene, die me in zoo'n hoop moeilijke dingen geholpen heeft, is zeker goed genoeg voor onverwacht bezoek."

Maar Mevrouw Beathie was maar half gerustgesteld: het blaadje van gedreven koper, de aardige fijne kopjes en schoteltjes, en de citroen die erbij gepresenteerd werd voor wie dat liever had dan melk, en de smalle amandel-koekjes, dat alles had háár wel gefrappeerd als iets nieuws en ongewoons, maar ze was er lang niet zeker van, hoe de Whartons zouden denken over een theeschenkerij die zoo heel anders was dan 't geen op slag van vieren door het binnenmeisje van Wendover de zitkamer werd binnengedragen.

Dien middag reden dan Mevrouw Wharton en haar twee dochters naar de wester-helling. — Carla had de groote victoria, die alleen uit zijn stof-hoezen te voorschijn werd gehaald voor héél gewichtig bezoek, willen gebruiken. Waarom, wist ze zelf nauwelijks. Misschien, als ze eerlijk was, had ze moeten bekennen, dat het was om op „dat meisje" veel indruk te maken.

Vanaf den eersten dag dat Else in Wyama was

gekomen, had Carla nieuwsgierige belangstelling voor haar gehad. 't Leven op Wendover bleef nu eenmaal in een eng kringetje; dat zou Mevrouw Wharton wel nooit hebben toegegeven, en Elisabeth zou practisch hebben aangetoond, hoe onmogelijk zoo'n bewering was. Er waren immers voortdurend logés? Wel meestal tantes en neven, en dan voor langeren tijd, maar er kwamen ook wel eens politieke personen, van Vrijdag tot Maandag, en deftige Engelschen die Australië kwamen bezoeken, mochten het land gewoonlijk niet verlaten, vóór ze het model-landgoed Wendover gezien, en er minstens één nacht gelogeed hadden. Er werd immers een apart stel kamers: slaapkamer, kleedkamer, badkamer en zitkamer, speciaal voor zulke bezoekers gereserveerd! En dan gaven ze immers ieder voorjaar een tuinfeest, en elken winter een partij aan huis! En dan zonden de boekhandelaren in de stad hun tweemaal per week een pakket van de nieuwst-uitgekomen boeken!

Een saai leventje in Wendover? Mevrouw Wharton zei altijd, dat de groote moeilijkheid was, genoeg uren in den dag te vinden voor de vele belangrijke dingen in hun leven.

„O ja, we hebben bezigheden genoeg," stemde Carla dan onbevredigd toe.

Maar dat meisje in het hotel, dat smalle onaanzienlijke ding, met dat snoezige gezichtje waar de onverschilligste boer nog voor om-draaide op zijn kar om het nog eens te zien, dat wekte in Carla een vreemde onvoldaanheid. Misschien benijdde ze het meisje om haar schoonheid en jeugd — Carla zelf was al tweenden-dertig, en in geen enkel opzicht de moeite waard om naar te kijken — maar er was ook een gevoel van protest, dat zoo'n meisje zonder geld zoo gelukkig door het leven danste, en in alle kleinigheden zooveel plezier had, terwijl zij, Carla, en haar moeder en Elisabeth, bij al hun rijkdom, zoo sober en zwaar het leven door gingen.

Misschien was de voornaamste reden waarom Carla over de victoria begon, dat het meisje zoo absoluut geen belangstelling toonde voor de familie Wharton, de bewoners van huize Wendover.

Zij waren den artist met zijn dochter dikwijls op weg tegengekomen, zij zelf in een rijtuig, naar hun vaste gewoonte, terwijl de Erwins wandelden, en daar merkbaar van genoten. Maar Else, die voor een klein kind op straat, of een hondje, of een Chinees met een paar manden op zijn rug, zoo'n levendige belangstelling toonde, draaide haar hoofd niet om, wanneer de voornaamste familie uit het district voorbij kwam.

Correggio, Kerstnacht.

Gemäldegalerie, Dresden.

SPRUITE DAVIDS.

Een spruitje heeft de Heer geplant
Te Bethlehem, in 't Joodsche land,
Uit Davids stam gesproten,
Vol koninklijke loten.

Zijn twijgen staan wijd uitgebreid,
Met bloemen sierlijk overspreid,
Als met een peerlen krone;
Geen schoonheid is zoo schoone.

In 's Heeren lusthof zal hij staan,
Vol vruchten, die de ziel verzaên;
Zijn loof geneest de krankten,
Wijd boven alle drankten.

Gods waarheid zal zijn wortel zijn,
Gods heete liefd' zijn zonneschijn,
De groote Geest een reine
En levende fonteyne.

O Vader goed! geeft, dat wij ras
Dit over-kostelijk gewas
Met herten vreugd genieten;
Geen kruis zal ons verdrieten.

JACOB REVIUS.

DE STAARTMEES.

II.

ALS we nu eenige van die paartjes hebben opgezocht zullen we het kunnen treffen dat bij de nestbouw niet twee, maar drie vogeltjes voortdurend af en aan vliegen. Dat is heel lang een moeilijke puzzle voor me geweest, die „Dritte im Bunde.“ Maar ik geloof, dat ik er nu wel achter ben wat hij beteekent. Het is een jong van het vorige jaar, die heden zelf nog geen gezin zal vestigen, maar daarmee nog een jaartje moet wachten. Dat jonge diertje volgt met belangstelling het werk van zijn ouders en helpt er zoo nu en dan een handje aan mee.

Soms gebeurt het, dat hij zelf een nest gaat bouwen, maar dat geschiedt dan onder voortdurende hulp van zijn ouders. Zij helpen zoo lang mede tot het kunstwerk bijna gereed is, en dan gaan ze voor hun eigen nest zorgen. Op een gegeven dag wenscht het jonge ding de hulp van zijn ouders niet langer te accepteren. Dat geeft vechtpartijen, die eindigen met een volkomen terugtocht der oude vogels. De baby van verleden jaar wenscht blijkbaar op eigen beenen te staan.

Het maken van een Staartmeezennest eischt dus wel een bijzonder langdurige arbeid. En wanneer zoo'n arbeid door kwaadwilligheid — meestal het gevolg van onwetendheid — vernield is, hetgeen helaas nog al eens gebeurt, ben ik zeer onaangenaam getroffen.

Soms help ik de diertjes een weinig, door wat wol en veer dicht bij het nest op den grond te leggen of aan een tak te binden. Ze vinden dat materiaal al heel spoedig. En ze laten toe, dat ik er heel dicht bij sta, als ze het losplukken, precies zoo dicht als ik ook bij het nest zelf heb gestaan om het bouwen te kunnen volgen. Ik heb zelfs meer dan eens de fondamenten van het ingewikkelde gebouw zien leggen.

Nu komt de echte lentetijd. Elken morgen legt het wijfje een peuterig klein eitje, tot 10 à 14 stuks toe. En direct na het leggen van het laatste ei begint ze te broeden. Ze is nu aan haar legsel gebonden, ze kan zeer weinig uitvliegen en het mannetje zorgt daarom voor haar voeding. Geregeld brengt hij haar allerlei begeerlijks. Door geluidjes kondigt hij zijn komst aan en het wijfje laat hooren, dat ze hem heeft verstaan. Meermalen hoorde ik aan het wijfje, dat het mannetje weer met nieuwen voorraad op komst was.

Door het lange zitten — dertien dagen —

4 jonge staartmeezen in den dop van een lens.

krijgt haar staart aan het einde een knik, wat haar het sturen bij het vliegen iets moeilijker maakt.

Dan komt de dag waarop de kleine vogelkinderen uit hun enge kluis kruipen, kleine peuterwezentjes! Wat zijn de oude vogels druk en opgewonden! Maar nu beginnen voor hen pas de zorgen! Eerst langzaam voeden; bij grootte tusschenpoozen dragen ze kleine brokjes aan, altijd insecten. Maar geleidelijk verandert dat, de lange tusschenpoozen worden kort en de buit bestaat uit grootere stukken. Het aanbrenge kost de ouders een buitengewone inspanning, want het grootte gezin met zijn zeer snel groeiende jongen eischt een grooten voorraad voedsel. En er behoeft maar weinig stoornis te komen of er gaan eenige jongen dood. Koude nachten, regenachtige dagen, te weinig insecten

Wachtende op voedsel.

zijn enkele van de belangrijke stoornissen.

Nu moeten we nog eens bij schemeravond een bezoek brengen! Er wacht ons een groote verrassing, want in het nest vinden we niet alleen een tiental jongen, maar bovendien de beide oudervogels. Als we nu nog bedenken dat iederen vogel nog een flinke staart toebehoort dan begrijpen we, dat het nest wel zeer stevig gebouwd moet zijn. Soms bezwijkt het. Dan vinden we de jongen in een ruïne van mos en veer.

Maar er is nog iets verrassends! Hebt ge wel opgemerkt dat het nest volledig zindelijk gehouden is? Er is geen spoor van eenig vuil te vinden. Daar zorgen de oude vogels voor. Alles wat vuil is wordt ver buiten het nest gebracht, evenals de eierschalen toen de jongen daaruit te voorschijn zijn gekropen.

Als alles meewerkt, roofdieren niet ingrijpen, gaan de jonge staartmeesjes op een goeden dag met hun ouders de blijde wereld in. Ze volgen de ouders nauwkeurig maar houden zich dicht bijeen. Dat vergemakkelijkt de voeding. Maar zoo nu en dan zondert een jong zich af. Dat is bedenkelijk! De ouders moeten hem zoeken. Ze vinden hem ten slotte wel, maar dat kost veel tijd en daardoor krijgen de jongen te weinig. De gevolgen blijven gewoonlijk niet uit. Een of meer worden slachtoffer van de gepleegde onregelmatigheden; ze sterven den hongerdood.

Na eenige dagen zorgen de jongen voor zich zelf en trek-

ken, steeds in gezelschap van hun ouders, de bosschen door. En dan komen ze ergens een staartmeezenpaartje tegen, dat cok met zijn goednieuw gezin rondrekt. En dan nog één en nog één totdat alle paartjes van de streek, die den vorigen winter gezamenlijk hebben rondgereisd, weer bijeen zijn.

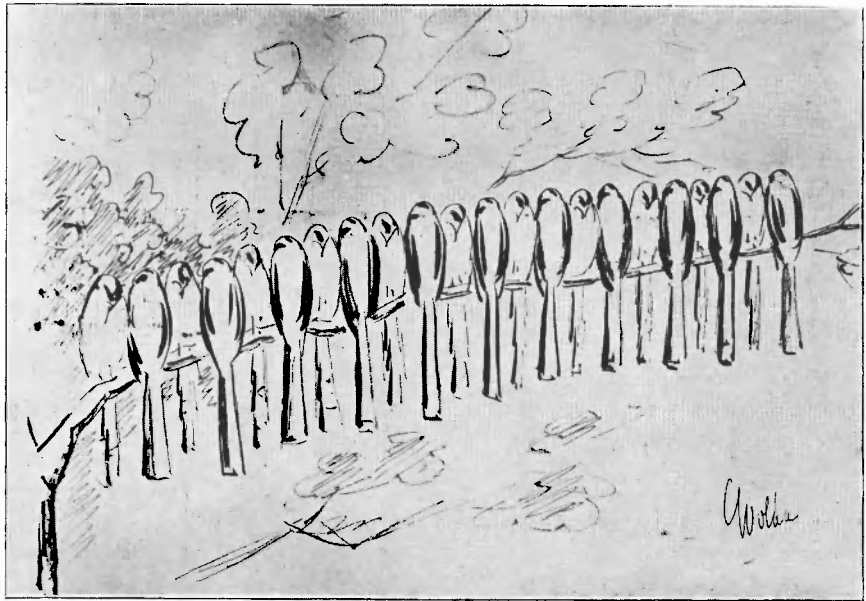
Als Augustus aanbreekt trekken de jonge vogels een ander pakje aan. En daarna voelen ze zich zeer gewichtig en kijken reeds naar een levensgezellin of levensgezel. Maar ernstig

gemeend is het nog niet. Dat komt pas later als de nieuwe lente de bosschen kleurt.

Eerst wacht hun nog de winter, en die kan streng zijn! Het troepje doorstaat de moeilijke tijden niet zonder kleerscheuren.

Overdag kan de groote troep het wel klaren. Bij hard werken is nog wel aan den kost te komen. Maar de nachten zijn bitter koud en al kruipen de vogels dichtaaneen in de donkere spar, die beschuttend haar lange franje om hen heen plooit, toch vallen verscheidene af. Alleen de krachtige geharde individuen blijven over. Voor hen zal de komende lente geuren.

G. WOLDA.

22 staartmeezen slapende op een tak, dicht aaneen, om en om. Allen hebben den kop in de veeren gestoken.

„Wat is dat voor een licht?” vroeg Arthur.

HUN KERSTFEEST

DOOR

H. DAYMAN BRISTOWE.

MARINUS DEBEMAN liet de riemen rusten, en steunde op zijn ellebogen. De boot bleef zacht deinen op het stille water, dat door de maan werd beschenen. En de drie menschen, die in de boot zaten, ondergingen zwijgend de bekoring van den Indischen avond. Rondom hen rezen de bergen op, die de smalle baai omsloten. Kleine golven slipten tegen de takken van de overhangende boomen aan de oevers, waar de rotswand steil uit het water oprees.

De sterren, zoo helder schitterend als ze in ons Noordsche klimaat zelden doen, weerkaatsen als glinsterende lichtstreepjes in den zeespiegel.

Toen richtte de jonge man achter in de boot zich op, en zei met gedempte stem: „Dat is prachtig, dat is zooals ik me de Zuidelijke zeeën had voorgesteld, daarom ben ik hier gekomen, om dat te zien.”

En dan, alsof hij zich schaamde over zijn enthousiasme, voegde hij er een beetje schamper aan toe:

„Jullie zendingen, jullie weet wel wat je doet! 't Is eenvoudig een paradijs, Marinus, waarin je leeft. Mij hoef je niet meer te praten over zelfopoffering, het is een genot om hier te wonen en je werk te hebben, zooiets zou mij ook wel bevallen.”

Stella Debeman, die stil voor zich uit had zitten kijken, zag plotseling op, en als 't overdag geweest was, zou in haar donkere oogen de gloed van ergernis te zien zijn geweest. Wat voor recht had zoo'n jonge man, die zijn leven lang nog niet anders dan luxe gekend had, haar Marinus te beschuldigen van 't zich gemakkelijk te maken? Hij was nog niet eens een dag hier, en kon nog niets weten van hun levensomstandigheden, en van hun strijd tegen de vele moeilijkheden. Al was hij dan hun neef en hun gast, hij zou te hooren krijgen, hoe ze over hem dacht. Ze was op 't punt, hem eens flink de waarheid te zeggen, toen de breedgebouwde man die aan de riemen zat, en die haar bedoeling begrepen had, haar voorkwam door hartelijk lachend te zeggen:

„Arnold, jongen, ik geloof ook niet, dat je me daar dikwijls over hebt hooren praten. We wonen hier in een heerlijke omgeving, en niemand is daar zoo dankbaar voor, als ikzelf. Ofschoon ik geloof, dat je wel zult moeten erkennen, als je hier wat langer bent, dat er ook wel iets anders tegenover staat. 't Is niet altijd zoo mooi als nu, zie je. Hier in de baai, op een mooien avond, voel je je als in een tooverland, maar als je bij een flinken wind, met een smalle boot, in zee moet, dan lijkt 't niet zoo veel op een paradijs, en als je de afgelegene hoekjes van het district moet bezoeken, kom je soms voor gevaarlijke dingen te staan.”

Maar Arthur dacht alweer aan iets anders.

„Wat is dat voor een licht?” vroeg hij, en wees naar een schijnsel, dat aan den voet van een rots dichtbij hen te zien was. Het verlichtte de uiteinden van een paar boomtakken, en wierp over 't water een pad van licht naar de boot toe.

Marinus draaide zich om, en keek naar den oever.

„Dat moet Mau zijn”, zei hij. „Die is vanavond zeker aan het visschen. Laten we even met hem gaan praten.” Hij nam de riemen weer op, en met een paar krachtige slagen had hij de boot tot aan den voet van den heuvel gebracht. Behoedzaam liet hij de boot langs de rots glijden, waarop de stormlamp stond, die hun aandacht getrokken had, en nu zagen ze ook, even buiten den lichtkring, een donkere, mismaakte gedaante.

„Hallo, Mau!” riep Marinus opgewekt, en voegde er nog iets aan toe in de taal van het eiland. De man antwoordde, met een eigenaardig harde, krakende stem, hij boog voorover, zoodat zijn gezicht door het licht werd beschenen. Een afzichtelijk, misvormd gelaat! Arthur kon een uitroep van schrik niet weerhouden, en op zijn gezicht was maar al te duidelijk te lezen, dat hij afschuw in zich voelde opkomen. Marinus zag het.

„'t Is een melaatsche”, zei hij. „Hij woont afgezonderd op dit eiland. Er is voor ons in 't geheel geen gevaar op deze manier. Ik ga hem dikwijls opzoeken, hij heeft een mooi karakter.”

Maar Arthur, door 't bezit van veel rijkdom, en door onverstandige vleierij bedorven, was niet gewend, met het meer of minder mooie van iemand's karakter rekening te houden. Hij had van nature een diepen, bijna ziekelijken afkeer van al wat zijn oog of zijn oor onaangenaam aandeed, en zijn zelfzuchtige leven had dit nog versterkt. Alleen de klank van het vreeselijk woord „melaatsch” was genoeg om hem zijn zelfbeheersching te doen verliezen. Het ontbrak hem niet aan uiterlijke dapperheid: gedurende zijn vele reizen had hij, al volgde hij gewoonlijk de geijkte toeristen-routes, toch een of tweemaal den dood onverschrokken onder oogen gezien, maar de moed ontzong hem, toen hij dacht aan de mogelijkheid van weg te kwijnen door een afzichtelijke kwaal. Driftig keerde hij zich naar Marinus, weerhield nog juist een vloek, maar barstte uit:

„Daar had je geen recht toe, me hierheen te brengen, — ik ben geen zendeling. Ik voel er niets voor, je zieke parochianen op te zoeken. Laten we direct weg gaan. Waarom ga jij niet weg, man?”

Hij zat daar alleen achter in de boot, juist in het volle licht van de stormlantaarn, en al kende de melaatsche zijn taal niet, hij verstond maar al te goed Arthur's gebaren, de klank van zijn stem en de boosheid en afkeer, die op zijn gezicht was te lezen. Mau stond op, en trok zich terug in de schaduw, en riep hun den afscheids-groet toe:

„Alua, tangata eiki! Alua, Fineiki!”

Marinus en Stella wuifden hem toe en riepen: „Io, nofoa, — nofoa!”, om te trachten, door zoo veel mogelijk hartelijkheid weer iets goed te maken van de hardheid van hun neef. — Toen roeide Marinus regelrecht de baai door, naar hun eigen woning terug.

Ondertusschen was een benauwende stilte tusschen hen drieën gevallen. Stella wist, dat ze als ze sprak, haar verontwaardiging niet meer zou kunnen verbergen, Marinus was nu werkelijk boos; en Arthur voelde wel, dat hij zich laf gedragen had, maar nam 't tegelijkertijd de beide anderen kwalijk, dat ze hem hun afkeuring zoo duidelijk deden gevoelen. Ze waren alle drie blij, toen ze den kleinen steiger bij de zendingspost bereikt hadden.

's Avonds laat, toen ze met haar man alleen was, luchtte Stella haar verontwaardiging:

„Ik geloof nooit dat ik dien man hier verdragen kan, totdat de volgende mailboot vertrekt, Marinus. Al is hij nu je neef, en schatrijk,

dat geeft hem niet het recht, zoo tegen je op te treden, en te doen alsof wij hier alleen voor zijn plezier zijn, en zijn bevelen hebben af te wachten. En zoo onhebbelijk en leelijk als hij tegen Mau was!"

Marinus zuchtte. Het kostte hem moeite, zijn gewone kalmte terug te vinden, want zelfs hij had het een beproeving gevonden, met zoo'n neef te moeten omgaan. Maar hij voelde, dat het nu zaak was, onder de gegeven omstandigheden er het beste van te maken.

"Kom, kom," zei hij. "Ik geloof dat we Arthur nog niet gezien hebben, zooals hij eigenlijk is. Hij was als jongen zoo'n fijngevoelig kereltje. Ik zou nooit geloofd hebben, dat tien jaar iemand zóó konden veranderen."

Hij zweeg, en doorleefde in zijn herinnering gebeurtenissen van jaren geleden. Toen begon hij weer:

"'t Is zijn ongeluk geweest, dat hij dat geweldig groote vermogen geërfd heeft, toen hij nog maar een schooljongen was. Ik herinner me nog, dat zijn moeder hem niet in de stad naar een gymnasium wilde laten gaan, met andere jongens van zijn leeftijd, omdat ze hem niet wilde missen. Ze was erg terneergeslagen, zie je, nadat Oom in dat ongeluk is omgekomen. Het is haar nauwelijks kwalijk te nemen, maar 't schijnt fataal te zijn geweest voor Arthur. Hij kreeg privaates van gouverneurs, totdat hij naar de Universiteit ging, en 't lijkt me, te oordeelen naar zijn optreden nu, dat hij daar niet in al te goed gezelschap is gekomen. En wat betreft zijn manier van doen tegen Mau, moet je wel bedenken, dat we hem niet gewaarschuwd hadden. 't Was misschien ook verkeerd van ons, hem zoo onverwachts tegenover een melaatsche te brengen. Ik ben er zoo aan gewend, hem te zien, dat ik er niet aan dacht, wat voor indruk dat op een vreemde moet maken."

"Al verdedig je hem nu op honderd manieren, ik kan dien man niet sympathiek vinden, Marinus."

"Wacht nog even, vóór je zoo hard over hem oordeelt," antwoordde haar man. "Ik kan niet gelooven, dat Arthur werkelijk tot in den grond bedorven is. Het goede moet nog ergens in hem verborgen liggen, al is het door luxe en vleierij zoo teruggedrongen, dat het verdwenen schijnt." Dan verhelderde zijn gezicht: "'t Zou me niet verwonderen," zei hij, "als hij met een bedoeling tot ons was gezonden. Misschien kunnen wij nog meehelpen, zijn waren aard vanuit het bolster van zelfzucht te voorschijn te brengen. Dat zou toch mooi zijn, geloof je niet?"

"Och, jij idealist, je bent onverbeterlijk!" lachte Stella; en ze dacht bij zichzelf, dat als Arthur

na een paar weken met Marinus door te brengen, nog niet tot het besef van zijn dwaling kwam, hij door niets en door niemand meer genezen kon worden.

Twee dagen later zou het Kerstmis zijn. Marinus en Stella waren den volgenden dag druk bezig met voorbereidselen voor het Kerstfeest van dien avond, en voor den dienst op den Kerstdag zelf, zoodat Arthur aan zichzelf was overgelaten. Hij ergerde zich aan Stella's drukke zorgen om alles goed en op tijd in orde te hebben, en zelfs het enthousiasme van Marinus voor den tooverlantaarn die zijn Kerstverhaal zou opluisteren, kon hem niet aansteken. Hij ging naar den steiger in zee, en juist toen hij daar kwam, legde er een inlander aan, met zijn uitgeholde cano, gevuld met gaven voor het Zendings-kerstfeest. Hij bracht de eene mand na de andere op den steiger, gevuld met gedroogde visch, gevogelte, ananas, en een grooten tros bananen. De heldere zonneschijn, weerspiegelend in het water van de baai, die omringd was door heuvels en rotsen met bosch bedekt, het verblindende wit van de zeilen der schepjes verderop, de aardige vorm van de grijze cano, de bruine glimmende leden van den eigenaar ervan, zijn helder-blauwe lendendoek en de groene, pas-gevlochten mandjes hoog-opgestapeld met goudkleurige ananas, dat alles vormde een schilderachtig tooneeltje, dat Arthur's schoonheidsgevoel trof. Een oogenblik kwam de andere kant van zijn karakter boven, het fijnere gevoel, bijna verdrongen door zijn ego-centrisch leven, hij was even de man die door de schoonheid van den eenvoud getroffen wordt, die nog andere idealen heeft dan reizen en genieten, en zijn eigen genoeg te zoeken. —

Toen kwam de gedachte bij hem op, dat er hier een goede gelegenheid was, om de eentonigheid van dezen vervelenden dag te breken. Hij kon iets dóen, en hij gaf aan den inlander een teeken, dat hij de cano wilde gebruiken. De man antwoordde met een breeden lach, schudde zijn hoofd, en zei iets in zijn eigen taal. Maar als Arthur eenmaal een wensch had uitgesproken, zag hij daar niet graag van af, en, gewend alle bezwaren te overwinnen door de overredingskracht van zijn rijkdom, haalde hij een handvol geldstukken te voorschijn, geen oogenblik twijfelend, of het gezicht van wat in zijn oog een groote som geld was, zou direct aan alle tegenwerpingen van den inlander een eind maken.

Maar tot zijn verwondering bleef de man weigeren, en lachte hij, alsof er iets heel vermakelijks gebeurde. Dat prikkelde Arthur. Wat had die man daar zoo om te grinniken? Hij riep een jongen aan, die voorbijkwam, en dien hij herkende als een van de bedienden van zijn neef.

„Hier, Fefita!” zei hij, „Wat beweert die man eigenlijk?”

Fefita wisselde een paar woorden met den ander, en wendde zich toen tot Arthur.

„Hij zeg jij niet kan maak die boot vaar. Jij val in zee. Jij dood—verdrink. Hij niet wil dood maak broeder van meester.”

Arthur kreeg een kleur van ergernis. Wat had die zwarte voor recht, hem uit te lachen, en te denken dat hij iets niet kon, dat zoo'n inlander wel kon. Zou hij, Arthur Overton, millionair, het zich door zoo'n half naakt wezen laten zeggen, dat hij niet wist, hoe hij met een cano moest omgaan?

„Hier, asjeblijft,” zei hij tegen Fefita, „en vertel maar aan dien man dat als ik zeg dat ik iets doen zal, ik het dan doe ook, en ik ga er op uit met zijn boot. Ik zal hem natuurlijk wel betalen, ik ben heusch geen dief. Maar ik wil gaan. Houd jij het ding even vast terwijl ik instap.

Fefita aarzelde. Zijn instinct drong hem er toe, dezen bloedverwant en gast van zijn heer te gehoorzamen; maar zijn ondervinding zeide hem dat de meeste blanken met zoo'n uitgeholde cano niet overweg konden. Maar deze heer zou toch wel weten wat hij deed, en dan was het voor zijn eigen verantwoording. Fefita zou niet graag willen, dat de gast over hem zou klagen bij zijn meester. Het kwam niet bij hem op, dat de blanke misschien niet goed zou kunnen zwemmen, want zwemmen was voor hem even natuurlijk als loopen, en toevallig konden ook de zendeling en zijn vrouw uitstekend zwemmen. Hij hield dus de cano vast, en Arthur stapte in.

Toen hij er eenmaal in zat, verwonderde Arthur zich, dat de boot zoo smal was. Terwijl hij op het plankje ging zitten, dat als zitplaats dienst deed, scheen het hem toe, dat hij naar beide kanten ieder oogenblik zou kunnen omslaan, en er was geen plaats, om zijn beenen uit te strekken. Hij voelde dat hij nauwelijks in evenwicht kon blijven, en dat een kleine beweging naar links of naar rechts het bootje zou doen kantelen. Toen de cano in dieper water kwam, en hij aan beide kanten in een groenen afgrond keek, werd hij angstig. Hij dacht erover, Fefita te roepen, om hem terug te halen, maar dat kon immers niet. De jongen zou geen greintje respect meer voor hem hebben, als hij om hulp riep, voordat hij een poging gedaan had, zelf te roeien.

Maar wat een figuur zou hij maken, als hij bij zijn eerste beweging al omsloeg! — Ofschoon, zoo stokstijf als hij er nu bij zat, dat moest ook een dwaas gezicht zijn. Hij stelde zich al voor, dat Fefita en de inlander om hem grinnikten,

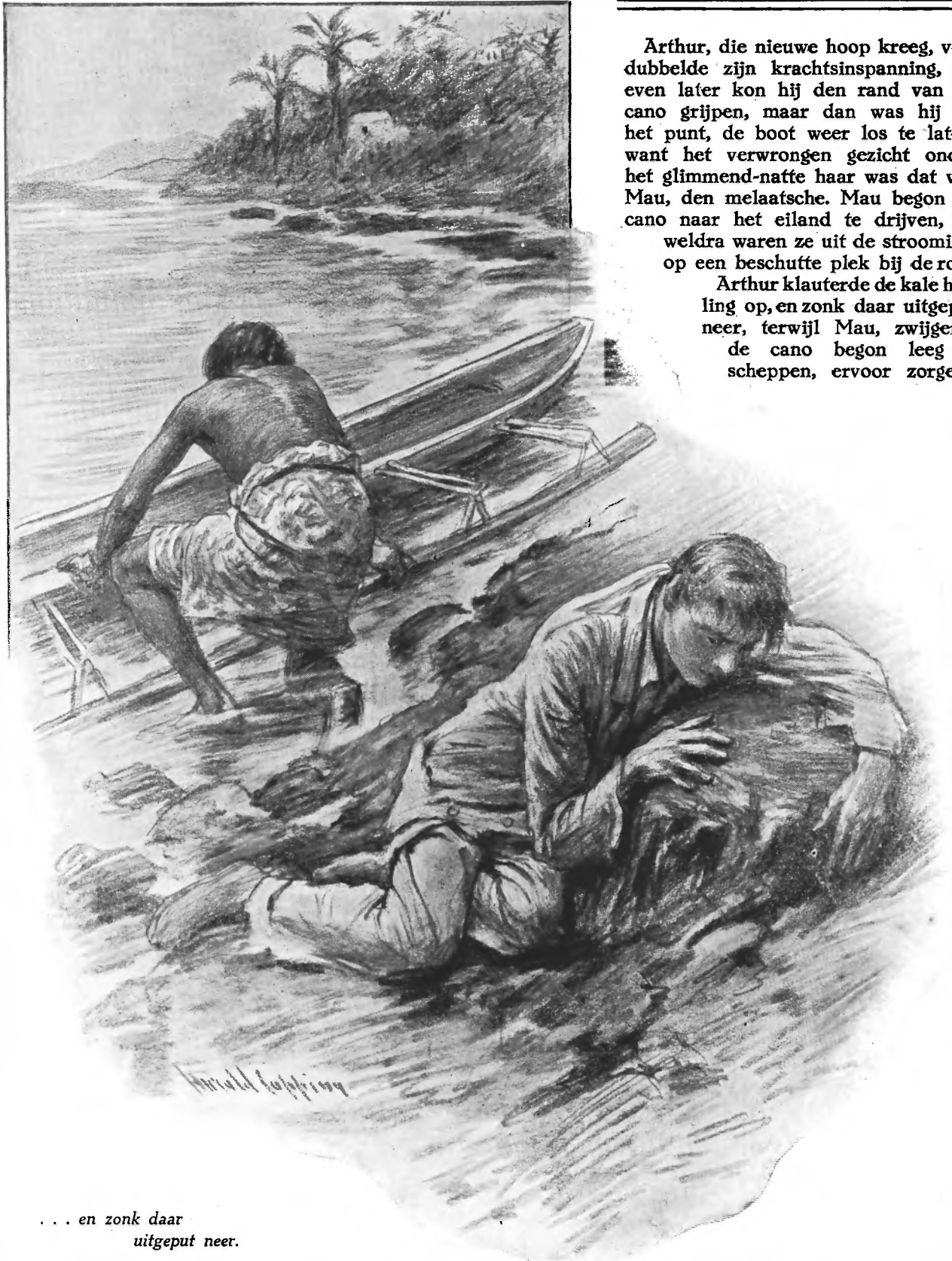
maar hij was al te ver af om dat te kunnen zien. Hij raapte dus al zijn moed bijeen, nam de roeispaan, en begon voorzichtig te roeien. Zoo ging hij door, zonder dat hij durfde opzien, hoe ver hij was. Hij roeide maar steeds verder, al zijn aandacht gebruikend om zich in evenwicht te houden.

Toen hij zoo een minuut of tien was doorgaan, hield hij even op, hij voelde zich stijf en moe, alsof hij een uur lang ingespannen gewerkt had. Hij keek eens om zich heen, om te zien waar hij was, en zag tot zijn schrik, dat de oevers van de baai, waar hij was afgevaren, verdwenen waren, terwijl het eiland, dat den ingang afsloot, vlak bij hem lag. Hij was trotsch, dat hij het zoo ver gebracht had, zonder nog te begrijpen, dat zijn roeien daartoe al heel weinig had bijgedragen, maar dat de sterke strooming, die in verband met het getij op dat uur van den dag zeewaarts ging, hem zoo snel van zijn uitgangspunt had weggevoerd.

Hij vond dat hij nu wel genoeg gedaan had, om zijn kundigheid aan die „zwar'en” te vertoonen, en dat hij nu wel kon omkeeren. Maar dat was heel wat moeilijker, en bovendien had het succes dat hij tot nu toe gehad had, hem onvoorzichtig gemaakt. Toen hij de boot tegen den stroom in wilde wenden, scheen de riem opeens in 't water vastgezogen, de lucht boven hem draaide — en hij zonk weg in de diepte van de zee.

Na een tijd, die hem een paar uur toescheen, kwam hij boven, hijgend, en zag, dat de stroom de omgeslagen cano had meegevoerd tot ver buiten zijn bereik, zijn roeispaan was verdwenen, en zelf dreef hij stroomaf, het dichtbijzijnde eiland voorbij, de baai in. Arthur kon niet zoo heel goed zwemmen, in dit worstelen tegen een sterken stroom, met al zijn kleren aan, was heel iets anders dan het plezierige spartelen, dat hij tot nu toe gewend was geweest, zwemmen te noemen.

Een groote angst overviel hem, en hij verzamelde al zijn kracht om zich zoo hoog mogelijk op te richten, zoodat hij om hulp kon roepen — al had hij niet veel hoop dat hij gehoord zou worden, want het eiland waar hij langs dreef, scheen totaal onbewoond te zijn. En hij vreesde, dat lang voordat hij, tegen den stroom in, zich er heen gewerkt zou hebben, zijn krachten hem zouden begeven. Hij deed zijn best, zijn schoenen uit te schoppen, en de cano nog te bereiken, maar dat gelukte hem niet. Bijna had hij de hoop opgegeven, toen een glad donker hoofd vanuit het water opdook, dicht bij de boot; een hand greep de half-gezonken cano, en begon die naar hem toe te bewegen.

Arthur, die nieuwe hoop kreeg, verdubbelde zijn krachtsinspanning, en even later kon hij den rand van de cano grijpen, maar dan was hij op het punt, de boot weer los te laten, want het verwrongen gezicht onder het glimmend-natte haar was dat van Mau, den melaatsche. Mau begon de cano naar het eiland te drijven, en weldra waren ze uit de strooming, op een beschutte plek bij de rots.

Arthur klauterde de kale helling op, en zonk daar uitgeput neer, terwijl Mau, zwijgend, de cano begon leeg te scheppen, ervoor zorgend

... en zonk daar
uitgeput neer.

dat hij Arthur steeds den rug toekeerde. Toen begon hij, langs een bijna onzichtbaar pad, de rots op te klimmen, terwijl hij, steeds met afgewend gelaat, den drenkeling wenkte hem te volgen. Arthur sleepte zich moeilijk het ruwe pad op; zijn natte kleeren hingen zwaar aan zijn lichaam, en zijn bloote voeten bezeerden zich aan den harden steen.

Ten slotte kwam hij, zich optrekkend aan boomwortels en afhangelende takken, tot aan den top van den rotsheuvel, bij een open plek waarop een hut stond, met wanden van bamboe. Bij de deur lag een stapel pas-geplukte cocosnoten, nog in den bolster. Mau kwam naderbij, wees erop, en beduidde Arthur, zichzelf te bedienen. Hij nam er dankbaar een aan, en ging in de warme zon hem zitten afpellen met zijn zakmes. Ondertusschen ging Mau op een uitstekende rotspunt staan, die vanaf de kust gezien kon worden, en zwaaide een kleedingstuk heen en weer als noodsignaal.

Nauwelijks had Arthur het verkwikkende vocht uit zijn noot gedronken, toen ze het stampen van een motor hoorden, en Marinus verscheen.

„Hallo!” Is alles goed met je?” riep hij. „Wat een uitkomst. We hadden je al opgegeven, toen we Mau's noodsignalen zagen. Ja, Fefi'a vertelde, dat er een ongeluk gebeurd was, hij is half dood van schrik. Is 't heusch alles goed met je? En hoe ben je hier gekomen?”

„Dank zij Mau,” antwoordde Arthur, en hij vertelde zijn neef, hoe alles was toegegaan. „Mau was het, die mijn leven redde,” eindigde hij.

„Prachtig!” zei Marinus. „Maar ik wist altijd wel, dat Mau iemand was, waar je je op verlaten kunt.” En met een glimlach keerde hij zich naar den melaatsche, om hem te danken.

Een hem onbekend gevoel van nederige dankbaarheid was in Arthur opgekomen na zijn redding, hij had zich geschaamd voor de kinderachtige, onvriendelijke woorden van den vorigen avond. Maar nu hij zich weer veilig en opgefrischt voelde, en 't onbehaaglijke gevoel verdween naarmate zijn kleeren droogden, keerde zijn gewone zelfbewustheid terug.

„Hoor eens, Marinus,” zei hij achteloos, terwijl hij de cigaret aanstak die zijn neef hem had aangeboden, „ik moest dien armen stakker werkelijk iets geven uit dank. 't Is morgen Kerstmis, vraag maar wat hij dan van me hebben wil, 't mag gerust iets kostbaars wezen, dan zal ik 't wel sturen.”

Bij den hoog-beschermenden toon in zijn stem fronste Marinus de wenkbrauwen. Hij was teleurgesteld. In 't begin had hij in Arthur den openhartigen, gevoeligen jongen teruggezien, dien hij zich van vroeger herinnerde. Maar nu was dat

weer verdwenen, hij was weer de millionair die vanuit zijn hooge positie gunsten uitdeelde. Maar zonder tegenwerping keerde Marinus zich tot Mau, en begon hem uit te leggen wat zijn neef gezegd had.

Arthur, die nu weer droog was en al zijn zelfgenoegzame hooghartigheid herwonnen had, sloeg de twee anderen gade. Hij zag Mau's misvormde gezicht opklaren.

„Kijk,” dacht hij, „de stakker heeft nog nooit zoo'n aanbod gehad. 't Zal me benieuwen, waar hij zijn hart op gezet heeft. Misschien iets van een honderd gulden, iets duurders is natuurlijk nooit in zijn gedachten opgekomen.”

„En, Marinus,” vroeg hij hardop, „wat wil je zwartje hebben? Hij schijnt er lang genoeg over te redeneeren.” — Dan, toen Marinus hem nadenkend aanzag: — „Waarom doe je zoo ernstig, vriend? Bang dat je me zal ruïneeren? Heeft hij iets gevraagd dat mijn middelen te boven gaat?” En hij lachte om de onmogelijkheid van zoo'n gedachte.

„Ja precies, dat heeft hij gedaan,” zei Marinus, „hij heeft iets gevraagd, dat je middelen te boven gaat.”

„Onzin, Marinus!” antwoordde Arthur ongeduldig. „Word nu niet zoo geheimzinnig. Ik wil graag hier vandaan. Je vergeet toch niet dat ik in 't water gelegen heb, en dat ik wel wat mag worden ontzien. Zeg nu even wat die man hebben wil, en laten we dan gaan.”

„Ik zal je vertellen wat hij me gezegd heeft. Hij zei dat hij al lang een wensch had gekoesterd, maar dat hij er niet met mij over had durven spreken, omdat hij melaatsch was. Vanmorgen heeft hij hier zitten lezen in zijn Nieuwe Testament — de geschiedenis van de melaatschen, die naar Jezus toe kwamen — toen hij opzag, en jouw ongeluk zag, en je ging helpen. Nu zei ik hem, dat hij kon krijgen, wat hij maar hebben wilde. En nu dat zoo komt, vlak na wat hij vanmorgen gelezen heeft, geeft hem dat den moed, de vraag te doen die hem zoo lang op 't hart lag.”

Marinus zweeg even, en Arthur zei:

„Kom er dan maar mee voor den dag! Hij wil zeker genezen worden; en jullie bent hier zoo achterlijk, dat je denkt dat dat onmogelijk is? Zeg hem maar, dat ik wel eens mijn best zal doen voor een van die nieuwe geneesmethoden, maar kom nu mee!”

„Neen,” antwoordde Marinus, „daar heeft hij niets over gezegd. Daarmee bemoeit zich de dokter hier. Hij vat het niet zoo op, dat dit een belooning is voor 't redden van jouw leven. Hij zag dat je in moeilijkheid was, en vond het toen de natuurlijkste zaak van de wereld, dat hij je hielp. 't Komt niet bij hem op, dat hij iets ge-

daan heeft, dat belooning verdient. Hij ging op mijn uitleg in, dat het morgen Kerstmis is, en daarvoor vroeg hij iets."

Weer zweeg Marinus, en weer vroeg Arthur ongeduldig:

„Nu, wat zei hij? Kun je 't dan niet vertellen? Wat is er zoo wonderlijk in zijn vraag?"

„Het is, om met anderen samen het Heilig Avondmaal te gebruiken. Ik heb beloofd, morgenochtend te komen met een van mijn helpers, en hier een Avondmaalsdienst te houden."

Toen zweeg Arthur. 't Was hem of opeens een wereld voor hem open ging, waarvoor hij zijn oogen had willen sluiten, waarvan hij 't bestaan bijna was vergeten; een wereld, waarin rijkdom niet telde, maar waarin geloof en liefde alles waren. — Stilzwijgend liepen ze naast elkaar de helling af, zwijgend s'aken ze het water over naar de Zendings-nederzetting. Toen ze het huis bereikt hadden, en Stella, een en al bezorgdheid, Arthur met vriendelijke attenties omringde, scheen hij haar ongewoon onderworpen toe. Hij ging dien avond vroeg naar bed, hij zei, dat hij moe was, en voor den volgenden Kerstdag graag frisch wilde zijn. — Stella verwonderde zich in stilte.

Toen Marinus den volgenden morgen bij den steiger kwam, vond hij Arthur al in de boot, met den motor bezig.

„k Dacht, ik moest ook maar komen," zei hij,

zijn gezicht gebogen over de machine, „'t is zoo'n prachtige morgen, en dan iets heel nieuws voor me, Kerstmis terwijl het haast te warm is om te loopen."

„Uitstekend!" zei Marinus. „'t Kan een goed Kerstfeest voor ons worden. — Is alles klaar, Taniela?" vroeg hij dan aan den helper. „Laten we dan gaan. Kun jij met dien motor overweg Arthur? Best, dan kan Taniela sturen."

En zoo verrokken ze, in den heerlijken tropischen morgen.

Mau wachtte hen voor zijn huis. Hij had het schoone witte laken uitgespreid, dat hij tot nu toe zorgvuldig bewaard had voor zijn begrafenis, want dit was een groote dag voor hem, die plechtig gevierd moest worden.

Er was een zekere waardigheid over hem gekomen, — hij was niet langer de bedeesde uitgeworpene, die aanraking met zijn medemenschen schuwde, maar een mensch, die toegelaten was tot de gemeenschap met anderen aan de Tafel des Heeren.

Terwijl Marinus het brood brak en het cocoswater inschonk, stond Arthur op, en knielde neer tusschen Mau en Taniela. En daar op dien Kerstmorgen, in dien verren uithoek van de wereld, ondergingen melaa'sche en gezonde, blanke en bruine, de gemeenschap met hun Heiland, en zoo kwam de verandering in Arthur Overton's leven.

KERSTGEDACHTE.

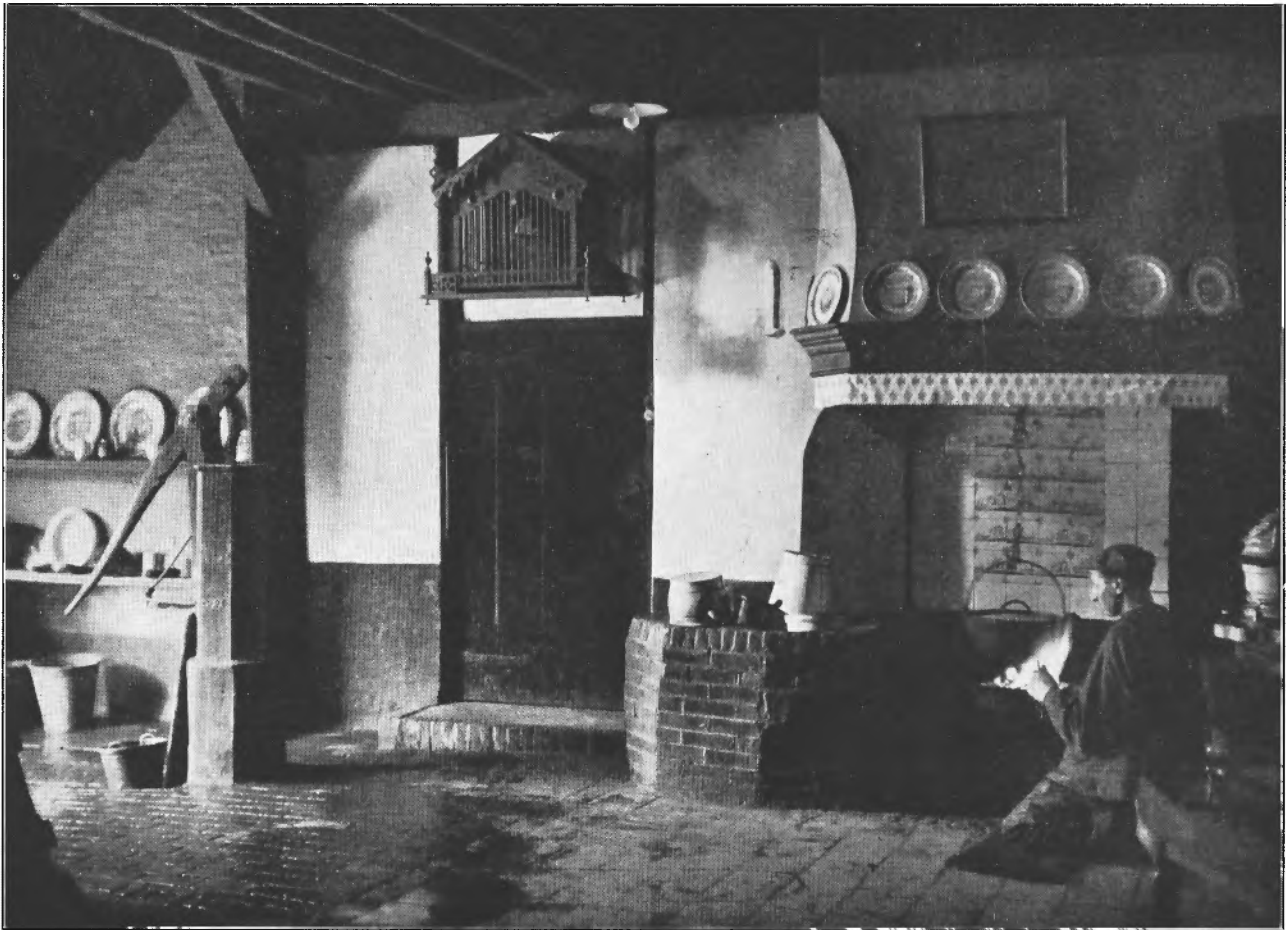
Die koele nacht, toen in blanke gewaden
Engelen zongen het ruischend Eere —
Herders luisterden, herders die wacht
Hielden bij 't vee dat in slaap zich keerde —

Donker de nacht, maar een groote ster flonkerde
Leidend drie wijzen die reden op kemelen
Tot waar slapend een herberg donkerde
Tegen den rand van den hemel.

Stil was het binnen; daar lagen gebogen
Om 't kleine kindje herders en wijzen.

Maria de moeder zag opgetogen
Van schoonen toekomst de dageraad rijzen.

F.

Larensche Boerderij.

Foto A. P. H. Last, Baarn.

LANGS DE WEGEN.

TE Groningen zal tot stand komen het consultatiebureau voor moeilijke kinderen. De ouders staan dikwijls met misdadige en met lastige kinderen voor zeer ingewikkelde problemen en zulk een bureau wil trachten die met de ouders op te lossen.

De Katholieke Vrouw vertelt hierover:

„Het eerst is Amerika met dit werk begonnen; er zijn daar vele vaste en reizende bureau's, waar de ouders heengaan met hun kinderen, die met den strafrechter reeds in aanraking kwamen of op andere wijze thuis zeer moeilijk zijn. De kinderen, oudere en jongere, worden dan onderzocht, goede raad en hulp wordt gegeven.

Nu, in Amerika is het dan ook wel hard noodig. Dezen zomer rapporteerde de gevangenvaarder van Chicago, dat hij duizend jongens onder zijn bewaring had tusschen 17 en 23 jaar. Vijf en zeventig daarvan hadden een moord gepleegd. Chicago heeft het hoogste misdadigers-cijfer, maar ook in New York is het bedenkelijk hoog. Het

straatleven is daarvan voor een groot deel schuld. Troepen jongens onder twintig jaar ziet men in de danshuizen, in de café's, waar gebiljart en gerookt wordt, op de hoeken van de straten, veelal in gezelschap van heel jonge meisjes, die op haar geverfde gezichtjes al een cynischen trek hebben.

De gevangenvaarder vertelde dan ook, dat de meeste moorden gedaan werden, niet door verharde misdadigers, maar door jonge luiards. Op de straat maken ze kennis met allerlei slecht volk en dan zakken ze gauw af. „De meeste vaders en moeders,” voegde hij er bij, „hebben hun baantje neergelegd en 't gevolg is, dat hun kroost regelrecht ten onder gaat.”

Heel het groote pedagogische vraagstuk ligt wel voor eengoed deel in die ruwe maar ware woorden. Als de ouders „hun baantje neerleggen” uit ruwheid, uit onverschilligheid, uit gemakzucht, uit overmatigen drang naar weelde en genot, uit domheid ook dikwijls, — dan groeit het aantal

der moeilijke en misdadige kinderen. Waar de ouders daarbij nog den godsdienst uit hun leven en uit dat van hun kinderen hebben geschrapt, komen zij voor moeilijkheden te staan, welke onoplosbaar blijken.

Intusschen zal een bureau, zooals dat te Groningen geopend is, voor vele ouders en kinderen een weldaad zijn. Het is niet alléén bedoeld voor misdadige kinderen, maar om te voorkomen, dat de kinderen met den strafrechter kennis maken, het wil den ouders leiding geven in de richting, waarheen zij het kind zullen sturen."

In *De Vrouw en haar Huis* vond ik enkele voorbeelden van gevallen, waarin een dergelijk bureau in Amerika raad gaf.

„Een rustelooze, energieke jongen van negen jaar presteerde in het derde leerjaar werk, dat er maar net mee door kon. Hij was de wanhoop van zijn onderwijzers door zijn lastig en schijnbaar onverbeterlijk gedrag, waardoor hij reeds eenige malen van school werd weggestuurd. Volgens de verschillende leerkrachten, die hem in de klas hadden gehad, was zijn verstand waarschijnlijk beneden het gemiddelde. Bij het psy-

Poortje, Gouda.

Foto Joh. Zandvoort.

chotechnisch onderzoek bleek echter, dat de jongen een zeer superieure intelligentie had, en in staat was om het werk van het vijfde leerjaar te volgen. Hij werd nu onmiddellijk in het vierde leerjaar geplaatst, en na een korte periode van bijwerken, in het vijfde. Dit bracht een merkwaardige verandering in het geval. De intelligentie en overmatige energie van den jongen vonden in het moeilijker werk beter emplooi en weldra was hij niet alleen sterk in zijn werk geïnteresseerd, doch had hij zelfs een leidende positie in zijn klas veroverd. Over zijn gedrag klaagde men niet meer."

Zeker kan in dergelijke gevallen een consultatie-bureau uitstekend werk doen.

De bekende Käthe Kruse, de „moeder" van de zoo bekende Käthe Kruse-poppen, heeft in ons land in verschillende plaatsen lezingen gehouden over haar werk.

In *De Vrouw en haar Huis* geeft Mevrouw Loeff-Bokma een heel artikel over deze „poppen-kwestie."

We nemen een enkel gedeelte over:

„Het is interessant en ook ontroerend om te hooren, hoe Käthe Kruse, zonder het zelf te weten, tot dat werk gekomen is, of juister: gestuwd is geworden. Dit werk, dat materieel tot een bedrijf is uitgegroeid, maar door haar persoonlijkheid tot ideaal werd verheven.

Zij zeide het zoo eenvoudig en mooi: uit de roeping ontstond het beroep en daarna werd het beroep weer roeping.

Moedergevoel, het primaire roepingsbesef der vrouw, bracht haar tot haar eerste poging om een pop te maken voor haar kind. Een aardappel was het hoofd, een handdoek, gevuld met zand stelde het lijfje voor, de slippers waren de ledematen.

Het kind was zielsgelukkig er mee, maar de kunstzinnige ouders konden het monster niet zien. Er is inderdaad veel voor te zeggen beide partijen tevreden te stellen.

Daarom werden de pogingen voortgezet, er werden vormen genaaid en volgestopt. Er kwam groote verbetering, maar o die neuzen, die bleven een wanhoop. „Tot dat", zoo vertelt zij met liefde en trots, „Max Kruse, haar man, zich verwaardigde om van zijn hoogen troon der kunst neer te dalen om het poppengezichtje te modelleeren." Toen werden al spoedig deze moeilijkheden overwonnen.

De tentoonstelling van zelfgemaakt speelgoed, waarvoor Käthe Kruse's poppen waren aangevraagd, maakte haar beroemd.

En het pittige, lieve vrouwtje, dat misschien nooit anders bedoeld had dan moeder te zijn

van een snel aangroeiend gezin, was, vóór dat zij 't wist, de ziel van een nieuw bedrijf dat haar in 't begin bijna overweldigde.

Zij was ineens „de Duitsche poppenmoeder”, zij werd bestormd door fabrikanten en winkeliers, moest zakenverstand zien te krijgen en gewiekt trachten te worden.

Met een der fabrikanten maakte zij een contract, persoonlijk gaf zij weken lang instructies over het maken van alle onderdeelen.

Toen de fabriek een half jaar gewerkt had, waren de resultaten zoo zeer afgeweken van de origineele poppen, waarvoor het kleine grut, dat Käthe Kruse voortdurend om zich heen had, als model had gediend, dat zij ze niet langer met haar naam wilde dekken en alles terugnam.

Nu wordt het heele bedrijf in Frau Kruse's eigen huis, onder haar persoonlijke leiding gevoerd, en vrijwel alles wordt met de hand, — en met liefde — gemaakt.

De poppen gaan naar alle kanten de wereld in en maken vele kinderen op een stille, innige manier gelukkig. Daarvan komen dikwijls dankbare en aandoenlijke briefjes getuigen. Ook is het voorgekomen, dat een meisje, dat sterven ging, als laatste wensch om een Käthe Kruse-pop vroeg.....

Ik ben er zeker van, dat de moeder in Käthe Kruse, véél meer dan de vrouw-van-zaken, er in juicht dat zij zóó de kinderen weet te raken in hun zuiverste gevoels.

Zij is niet voor niets moeder van een groot gezin; zij heeft niet voor niets de vreeselijke jaren van oorlog en revolutie in Duitschland doorleefd. De ontwrichting van het geheele leven dringt zich nog dagelijks aan haar op. Zij ziet hoe anders de vrouw en het meisje zijn geworden, nu de meesten niet meer aan haar natuurlijke roeping gehoor kunnen geven en gedwongen worden tot een wreeden bestaansstrijd, waarbij veel van het waardevol vrouwelijke verloren moet gaan.

Dat aan het moedergevoel in de vrouw geweld wordt aangedaan, dat ziet Käthe Kruse als het grootste gevaar, voor de enkeling, de natie en de menschheid. En daarom voelt zij het als haar roeping om het moedergevoel te wekken door haar werk en haar woorden, waarmede zij meisjes en vrouwen opwekt om toch zooveel mogelijk een beroep te kiezen, waarin haar gevoel van vrouw en moeder tot zijn recht mag en kan komen.”

Van 11 tot 18 November is door de Wereldbonden van Christelijke Jonge-Vrouwen- en Jonge-Mannen-vereeningen een gebedsweek gehouden. Gedurende die week zijn in speciale gebeds-

samenkomsten, door alle jeugdvereeningen over de geheele wereld gehouden, de bijzondere nood van het jeugdwerk herdacht en aan God opgedragen. Ook in ons land hebben die samenkomsten plaats gehad.

De beteekenis van deze gebedsweek omschrijft het Orgaan van de Wereldbond van Christelijke Vrouwenvereeningen aldus:

„Het is onze groote gemeenschappelijke daad om te putten uit de eenige bron van wijsheid en kracht: God. Wij zijn één millioen leden van onze Christen Jonge Vrouwen Vereeningen in alle landen en ons aller doel is om God te dienen en te werken voor de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Beseffen wij wel welk een kans de Gebedsweek ons geeft als elk lid van onzen Wereldbond van ganscher harte daaraan deelneemt?

„De problemen in de wereld en in het mensche-lijk leven zijn zoo ontzaglijk groot en wij zijn maar zwakke vrouwen, één millioen onder vele honderd millioenen!” Zeker, maar God de Al-machtige is met ons en zijn wij het vergeten dat één enkele mensch, als God met hem is, in de meerderheid is?

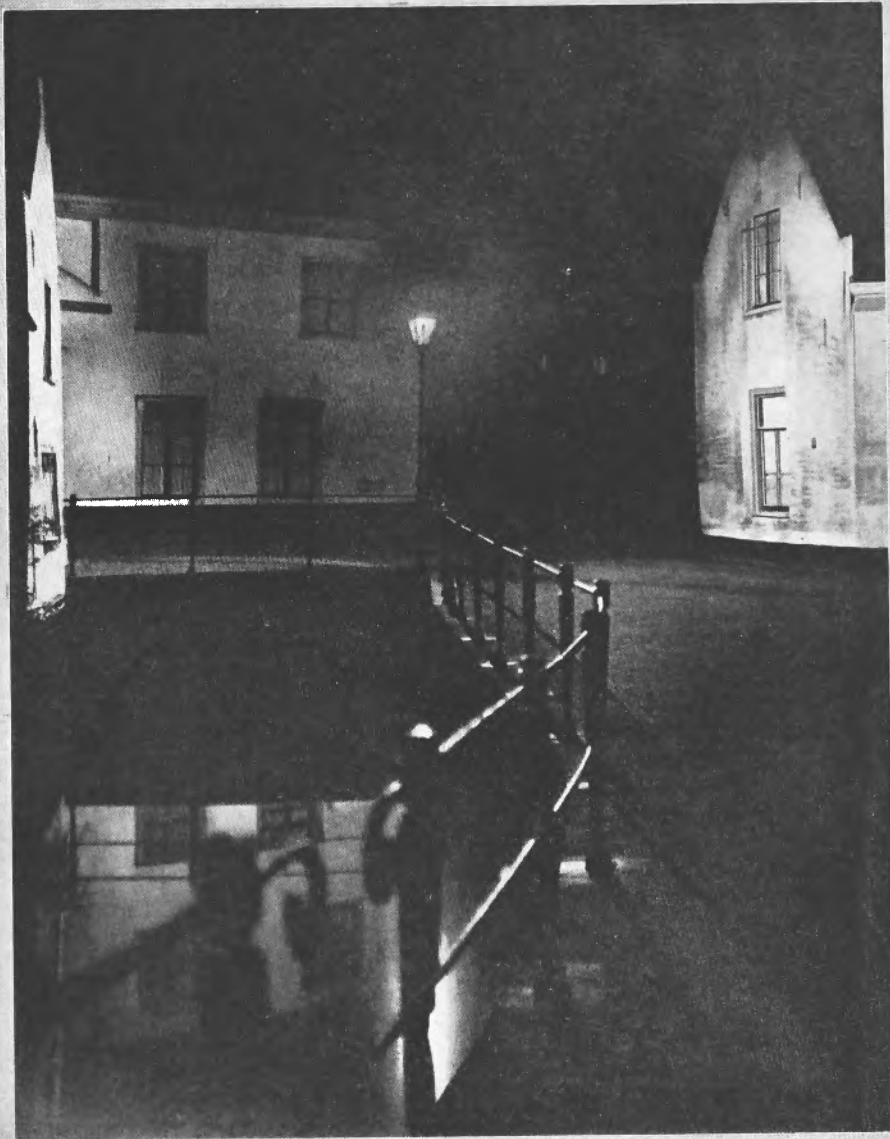
Dat geheim heeft Jezus ons geleerd — moge het ons allen versterken in de gebedsweek.”

En de Duitsche predikant Daur zegt in „Wei-bliche Jugend”:

„*Ter zelfder tijd* buigen zich Christenen uit alle landen der aarde onder *hetzelfde Woord Gods*. *Ter zelfder tijd* heffen Christenen uit alle landen der wereld hunne harten op in gebed *in gemeenschappelijk danken* en voor *gemeenschappelijken nood* tot hunnen *gemeenschappelijken Heer*. Als dit feit onze jeugd maar goed duidelijk wordt, dan zal de beteekenis van de wereldwijde gemeenschap waar ieder van hen toe behoort, voor hen ook groot worden.

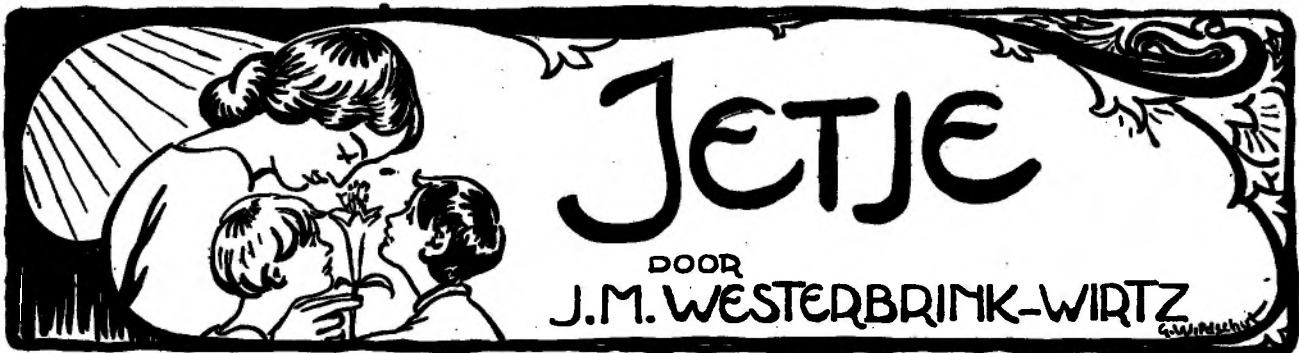
In mijne gemeente vierten wij dit jaar voor de derde maal de gebedsweek door korte morgengodsdienstoefeningen. Wij komen dan 's morgens om 7 uur in de door brandende kaarsen verlichte kerk bijeen. In een korte en duidelijke liturgie wordt het thema van den dag uitgewerkt dat ons midden in de wereldwijde jeugdgemeenschap plaatst. Het lied waarmede de korte dienst begint en eindigt, klinkt dan op den werkdag door tusschen machinegestamp, het zuchten en jachten der menschen, en kan zoo als zielszorg op den werkdag van groote beteekenis zijn.”

Is het niet een groote en mooie gedachte, als er zoo van alle Christelijke jeugdvereeningen over de geheele wereld (tot nu toe zijn nog niet alle bij den Wereldbond aangesloten) een krachtige stem van gebed opgaat, om tezamen Gods zegen af te smeeken?

In de donkere dagen vóór Kerstmis.

Foto A. P. H. Last, Baarn.

3)

ZE luisterde nog wel, toen Albert, de stad vlak voor zich ziende, opnieuw citeerde:

„Verlangend weer te lezen
In uw veelvuldig wezen
Lokt dorstend mij uw bedding mee —
Hoeveel bewogen beelden
Ontluiken aan de weelde
Stad, van uw zee!”

en daarop bekende: „zie je, al vind ik zoo'n middag buiten ook heerlijk, en al zou ik morgen er wel weer opuit willen trekken, 't gaat mij toch als Adama van Scheltema: de stad, en het bewogen leven daarin, lokt minstens even sterk.”

Maar goed tot haar doordringen deden zijn woorden niet.

En even later namen hij en Wim afscheid.

III.

Nog nooit had het voorjaar Ietje zoo mooi geschenen; nog nooit had ze zóó in zich gevoeld het verlangen naar en de vreugde om de schoonheid der natuur; nog nooit ook had het zóó als dit jaar, gelijk een sterk-makend weten in haar gerust dat ze, ondanks ze thuis nooit iets anders in haar zagen dan: „het kind,” toch zelf met krachtig durven het leven veroveren moest.

Er kwam een lichte verandering in haar doen, van zoo fijne nuanceering, dat het de anderen ontging. Ze vroeg niet meer zoo dikwijls: „mag ik?” maar kondigde vaker aan: „morgen gaan wij, Greet en ik....”

Omdat er niets onreins was in haar omgang met Albert, voelde ze, nu ze gewend was hem te zien, daar ook geen gevaar meer in. Voor haar was hij niet: „een jongen,” maar een vriend, met wien ze graag praatte; die van mooie dingen hield, als zij, en van wien ze veel leerde, voor de lessen op school, maar ook voor 't leven.

Er was ook niemand dan Greet, die praatte

over hun fietstochten en er grapjes over maakte. Dat reeds hinderde Ietje, doch ze wist: Greet zag dit uitgaan anders dan zij; het wás voor Greet ook wat anders, en daarom verontrustte Greet's opvatting ervan niet haar geweten.

Of ze het thuis goed zouden hebben gevonden, vroeg ze zich nu niet. Al de fijne dingen, die haar innerlijk leven raakten, hield ze verstoppt voor hen, omdat ze, ondanks haar liefde voor hen allen, en hun genegenheid voor haar, instinctief voelde: dit is een terrein, waarop we elkaar vreemden zijn. Wijl ze bang was voor harde, of ook spottende woorden; bang voor elke botsing, die de uiterlijke band van gezins-saamhoorigheid lossen deed schijnen, had ze van kindsaf haar droomleventje voor zich alleen geleefd, en slechts schuchter deelgenomen aan dat-gene van wat er voorviel rondom haar, dat meer aan de oppervlakte lag. Daar het een onbewust-aangenomen gewoonte, en niet bewust-ingegenomen stelling was, peinsde ze niet over het al of niet goede hiervan.

Albert, en de gesprekken met hem, behoorden bij dat andere deel van haar leven; dus sprak het vanzelf, dat ze thuis daarbuiten bleven.

In hoeverre het weten, dat ze het thuis *niet* goed zouden vinden, als ze er van hoorden, mee deze verzwegenheid inspireerde, onderzocht ze niet. Toch had haar angst, dat ze kennissen zouden tegenkomen op die tochten, haar wel iets kunnen leeren.

Haar ouders echter hadden geen kennissen, die op Zaterdagmiddag rondzwierven op buiten-wegen. Moeder onderhield de conversatie met een paar vrouwen uit de buurt, die op verjaardagen en feestelijke gelegenheden een kopje koffie kwamen drinken; vader had aan z'n kiesvereening en Patrimonium genoeg; de kennissen van daar bracht hij niet mee naar huis. Ze waren altijd al een groote koppel; de jongelui mochten zoo Zondags eens een vriend of vriendin meebrengen, verder ging de omgang met vreemden niet. Ietje kon dus tamelijk gerust zijn.

Dat moeder nooit aanmerking maakte op dat

„gefiets op Zaterdagmiddag,” zooals Riek het wel eens noemde, kwam mee omdat ze vond: Ietje ging er beter uitzien. En ze daar, en om het kind-zelf, en om het naderend examen, blij om was. Want hoe zou ze goed kunnen werken, als ze die doffe hoofdpijn had, die met elke inspanning verergerde, en waar ze vroeger zoo vaak over klaagde!

Rika kon niet anders, dan dit toestemmen; er was haar evenveel aan gelegen, dat Ietje slaagde (terwille van de familietrots) als de anderen. Dus vergenoegde ze zich met een enkele aanmerking, als de fiets er eens wat beslijkt uitzag, welk euvel Ietje-zelf zoo gauw mogelijk verbeterde.

En terwijl Ietje genoot, en droomde, en verwachtte, zonder zich nog den aard van dit stille geluk, dat alle dingen mooi maakte, bewust te zijn, speelde zich in 't leven van haar oudste zuster Jaan een tragedie af.

Omdat het telkens aanleiding gaf tot botsingen thuis, had men Ietje met enkele korte woorden ingelicht. Jaan had aanzoek gehad van een weduwnaar met twee kinderen, en „ging” nu met hem. Maar thuis was men daar fel tegen; vooral vader, want gezegde weduwnaar kwam nooit in een kerk, en was daarbij van z'n maatschappelijke confessie indien niet fel — dan toch lauw — socialist. Jaan kon dit niet loochenen; 't was ook wel aanleiding tot geharrewar tusschen die twee, maar toch: hij was een deugdzaam mensch, geen drinker of zoo, en wat het meeste zei, hij had beloofd, haar geheel vrij te zullen laten, ook in de opvoeding van de kinderen. Die kinderen, daarom cirkelden Jaans redeneeringen telkens weer. Aan háár was nu de kans, hun een christelijke opvoeding te geven; mocht ze die zóó maar laten glijpen? En als de man dan een ander nam (want een vrouw had hij noodig; wat is nou een werkman met een huishoudster? d'r komt immers enkel narigheid van!) als hij dus een ander nam, die ook niet van godsdienst weten wou, dan groeiden die arme schapen in d'r onwetendheid op. Of zij dát dan op d'r verantwoording mocht nemen?

Over dit punt ontsponnen zich telkens weer felle disputen tusschen vader en Jaan, waarvan 't gerucht door de dunne zoldering drong tot in Ietjes kamertje.

Ietje wist niet, wie ze gelijk moest geven. Die arme kinderen, 't zou heerlijk wezen, hun van God en den Heiland te vertellen! Was het niet dát, wat Ietje het meest aantrok in het werk, dat haar straks wachtte?

Maar die man, die nergens aan geloofde, en daarbij socialist was ook! Ietje had zich, door vaders felle afkeer van het socialisme, een soort

monster-voorstelling gemaakt van zoo iemand. Hoe zou Jaan met hem kunnen leven?

Doch geen oogenblik kwam het in haar op, eenige overeenkomst te zoeken tusschen den fijn-voelenden, gedichten-citeerenden Albert, en dezen man, die Jaan begeerde. Albert, uit fijne intuïtie wetend, wat Ietje afschrikken zou, praatte alleen over het gelijke in beider toekomst, — nooit over het verschil.

Tot, met het naderen van de fatale examentermijn, Ietjes twijfelende vrees herleefde.

Omdat nooit zelfvertrouwen haar steunde, en vooral niet hierbij, wist ze maar één uitweg uit haar angsten: het gebed. Niet als gevolg van een, door haar opvoeders haar bijgebrachte, overtuiging, doch als diepste wezen van haar wezen leefde in haar de behoefte, zich met al haar zorgen en zwaarigheden toe te vertrouwen aan God.

Zoo van-zelfsprekend was haar dit, dat ze, toen ze met Albert weer eens praatte over het nu snel-naderend examen, als het ook voor hem meest-gewone ding, zei: „ik bid iederen dag, dat ik er toch doorkomen mag.”

Doch dit was ook zoo van-zelf-sprekend met zijn gansche opvatting van 't leven, met zijn gansche verleden, in strijd, dat hij 't als lafheid voelde dit gezegde zonder tegenspraak te laten passeeren, zelfs nu het kwam van Ietje, het afhankelijke zieltje.

Dus vroeg hij: „waarom bid je om iets, dat je met je eigen werken moet halen?”

Ze schrok, en vroeg: „bid jij dan niet?”

„Nee, nooit. Ik zou niet weten, waarvoor ik het doen moest,” zei hij hard.

Toen pas zag hij, hoever hij haar met die paar woorden van zich afgefooten had.

„Ik heb nooit met je over m'n omstandigheden gepraat. Laat ik het nou doen,” vroeg hij. „Dan zal je begrijpen.”

Ze gaf geen antwoord; alleen rilde ze even, als werd ze op dezen warmen dag ineens koud.

Hij lette er niet op, en begon te vertellen. Van z'n vader, die z'n moeder bedrogen had, toen ze kort nog maar getrouwd waren; die aan den drank verslaafd was geraakt en 't geld, dat hij verdiende, zelf opmaakte. Van z'n moeder, die knap was met de naald, en werkte voor confectiewinkels, lange, lange dagen, om brood te verdienen voor zich en haar jongen. Toen hij acht jaar was, werd z'n vader om een vechtpartij met minder goeie afloop, en verzet tegen de politie, in de gevangenis gesloten. „Was hij er maar gebleven,” zei Albert bitter. Toen hij vrij was, kwam hij bij hen terug, en liet zich door moeder mee onderhouden. Maar zij had door al dat geploeter hardheid geleerd; ze hield

hem heel kort; geld voor drank gaf ze hem niet. Toen hij erin slaagde, af en toe losse kaartjes te bemachtigen, gaf hij er de voorkeur aan, z'n eigen leven te leven. Tenminste voor zoolang hij geld had. Als hij er al te lang zonder was, en geen raad wist, kwam hij bij hen terug, en

zette moeder geld af. Ze waren telkens verhuisd, en altijd weer leefden ze in angst, dat hij hen ontdekken zou. Sinds ze hier in de stad woonden, was hij hun spoor kwijt. Misschien liep hij ook niet eens vrij rond; na dien eersten keer had hij vaker gezeten.

Moeder was onder dit alles een wonder geweest van aanpakken en doorzetten. Toen Albert hier op school zulke goeie rapporten kreeg, kwam 't hoofd, een echt menschevriend, over hem spreken met moeder. Hij wilde: Albert zou studeeren.

„Als ik maar beter naaiwerk kon krijgen,” zei moeder. „Van de dames-zelf. Winkels betalen zoo'n hongersloon.”

Hij had er met z'n vrouw over gepraat; die, ook al zoo'n goed mensch, vertrouwde moeder werk toe, en toen 't goed ging, recommandeerde ze haar aan anderen. Nu werkte moeder geregeld met een paar meisjes, die door haar opge-

leid werden, en kon zij Alberts studie bekostigen. Natuurlijk kan ik me niet veroorloven te zakken. En daarom zal ik slagen. Ik ben er zeker van, want ik heb ervoor geblokt, en ik wil er komen. Er is niets, wat een mensch zoo verslapt, als voortdurende vrees, en 't gevoel, dat je afhankelijk bent. Als moeder zóó geweest was... Ze heeft zoo'n periode gehad, toen vader telkens onverwacht opdook. Maar ze heeft er resoluut een eind aangemaakt, door te verhuizen, en weer te verhuizen, zelfs al raakte ze daarmee haar winkels kwijt. En nu is ze het te boven. Ik geloof zelfs: als vader nu weer kwam, zou hij bang voor haar zijn en haar niet lastig durven vallen. Ze is een prachtkarakter nu; ze weet, wat ze waard is.”

„Maar God heeft jullie toch geholpen. Dat je moeder niet ziek is geworden. Dat ze telkens weer werk vond. En toen die vriendelijke mijnheer, en z'n vrouw....” kwam Ietje schuchter.

Doch hij weerstreefde: „als je 't met alle geweld zoo zien wil, ga dan je gang. In ieder geval hebben wij niet om Zijn hulp gevraagd. En als Hij even goed helpt, dan is bidden ook niet noodig. We denken er ook niet over, Hem dankbaar te zijn voor Zijn hulp, eenvoudig om-

dat we niet gelooven in een God, een Hoogste Wezen, of hoe je 't noemen wilt, Die zich met zulke dingen bemoeit. De vele vrome menschen,

die d'r leven lang sukkelen en tobben, zijn er om het tegendeel te bewijzen. Hun moest het toch in de eerste plaats goed gaan...."

Onder 't spreken was hij heftig geworden, door z'n karakter, en door z'n levensonderwin-

dingen, was hij ingesteld op zelf-help. En geen tegenslagen, geen zich-zwak-voelen, hadden hem nog geleerd, eigen kunnen te wantrouwen.

Maar Ietje, die zoo anders was! Anders van aanleg, en door opvoeding! Bij wie dit raakte het mooiste en beste in haar leven! Die dat leven niet aan zou durven, als ze niet zeker wist: God was er, en Gods liefde was er!

Ze was een bleek, verschrikt kind nu. Ondanks zijn heftigheid en de eerlijkheid van z'n overtuiging, voelde Albert medelijden met haar. Natuurlijk: zij kon niet voelen, als hij. Nog niet. Heel voorzichtig zou ze geleid moeten worden tot de erkenning van dit groote, dat zijn dierbaarst bezit was: de waarde van eigen persoonlijkheid. Als niet haar woorden hem tot den strijd gewekt hadden, zou hij nog gezwegen hebben, tot ze hem beter vertrouwde.

„Laten we er niet langer over praten. Je bent nu geschrokken. Thuis heb je anders geleerd, al weet ik zeker, dat je vader, en je broers, en je moeder en zusters ook in de praktijk doen als mijn moeder en ik, en zelf de handen uit de mouw steken. Jijzelf trouwens ook: je overwerkt je eerder, dan dat je je vertrouwen op je bidden stelt. 't Is maar dat ze, word niet boos dat ik 't je zeg, je thuis zoo klein hebben gehouden. Als je in 't leven komt, en om je kijkt.... Maar laten we 't nu over wat anders hebben? Hoe waren je repetitie's? Goed natuurlijk?"

Ietje gaf een vaag antwoord.

Albert hield het gesprek gaande. Maar tot de vroegere vertrouwelijheid kwam het niet.

Er was iets fusschen hen gekomen.

En al meer kreeg hij 't gevoel, als was het iets, dat niet te verzetten zou zijn.

Toen hij naar huis ging, gooide hij met een ruk z'n hoofd achterover, en ging rechterop zitten. Als ze zóó was.... Wel jammer anders: zoo'n zacht, fijn meiske. Zoo'n rein zieltje. Zoo vol aanhankelijkheid.

Thuis gooide Ietje zich op haar bed, en schreide haar nood uit. Albert, die God niet wilde erkennen! En met hem had ze gepraat; gedweept!

Toen kwam al het mooie, dat ze samen genoten hadden, terug in haar herinnering. Het bracht hem weer heel dicht bij haar. Tot ze zich opnieuw, met een schok, op dit ééne bezon: dat hij niet bidden wilde!

En ze wist: nooit meer zou het kunnen worden fusschen hen, wat het tot nu toe geweest was. Iets van vrees voor hem was in haar zieltje geslopen: als je niet bidden wilde, kon het nooit goed met je gaan.

Meteen leek het, als begon, nu ze Albert anders zag, het beetje zelfvertrouwen, dat hij haar bijgebracht had, weg te brokkelen.

Ze wist nu vast: het was ook niet goed geweest, dit fietsen met hem, waarvoor ze haar moeder en Riek om den tuin leidde. Die zouden haar gewaarschuwd hebben, als ze maar hadden geweten.

PRACTISCHE DINGEN.

Brief uit „De Hangende Tuin.”

ZOODRA je weer eens in de stad komt, moet je vooral ook mijn hangenden tuin niet vergeten, hoor! Buiten bloeien in internationale eenheid nog een late Afrikaan en een Late-Rus, welke laatste omhoogstrevende neigingen vertoont en den bijnaam *Odoratus* draagt.

Een uitgebloeid leeuwenbekje en een lupine die niet meer aan bloeien toegekomen is, houden ze gezelschap. Binnen staan een paar beginnende balsamietjes en, in 't schattige Liberty-potje, jouw vetplantje, waarvan ik nog steeds den naam niet weet. Ook heb ik er, ondanks de tegenwoordige cactussen- en vetplanten-liefhebberij, nog nooit precies zoo een gezien. Maar 't groeit uitstekend en krijgt luchtworteltjes. Zelfs heb ik er een stekje van genomen, maar of dat „'t doet” moet ik nog afwachten. Misschien kan iemand, die dit leest, uit de teekening wijs worden en mij den naam van 't dingetje vertellen.

Het Septemhernummer van „De Jonge Vrouw” heb ik ijverig bestudeerd. Vandaar, dat nu onder in mijn kleerenkast eenige potjes in 't gelid staan, waaruit ik tegen Nieuwjaar roode tulpjes en in 't voorjaar crocussen en hyacinten hoop te zien opbloeien.

En wist je, dat er narcisbollen bestaan, die je in een bakje met grind kunt kweken, als je ze half in water zet? Ik heb er zoo een en die is nu, ook in het donker, al een c.M. of vijf uitgelopen. Als het goed gaat, heb ik er met Nieuwjaar ook bloemen aan.

Dat, wat „de tuin” betreft, waarnaar ik mijn

etablisement genoemd heb. En 't paleishok zelf? Je zult het nauwelijks herkennen. 'k Heb de heele zaak verzet, zoodat ik een zee van ruimte in het midden kreeg. M'n tafel staat voor 't raam, met uitzicht op mijn tuin genaamd „De Hangende” of liever 't rijtje bloempotten op de vensterbank, en op de doosvormige tuintjes van de vele burenen. Als er bezoek komt, draai ik me met bureaustoel-en-al om en dan constateeren we dankbaar, dat het nu veel beter dan vroeger mogelijk is, een gezellig kringetje te vormen om een klein tafeltje dat onder de lamp staat. Vóór deze groote omwenteling stond daarbij mijn werktafel vierkant in den weg, zooals je je misschien nog zult herinneren.

Ik ben tot de conclusie gekomen, dat een kleine kamer goed is voor luie menschen. Er zijn er wel, die beter kunnen nadenken, als ze af en toe en tijdje door de kamer mogen ijsberen, maar ik heb zooveel ruimte niet noodig. Ik vind 't bij voorbeeld fijn, als ik met mijn rechterhand bij het stopcontact kan, om licht en warmte te regelen, en me van links een divankussen in m'n moede rug kan stoppen, wanneer m'n stoelleuning me wat hard valt. Of eens een duik nemen naar een nieuw velletje papier, in 't rommelkastje. Weet je nog, hoe ik dat gemaakt heb van die oude kookkist, die na de ergste oorlogs-zuinigheid-wegens-gasrantsoen-rage tóch maar ongebruikt in den weg stond? Het wankelt op dezelfde dunne pootjes (ik ben nu eenmaal geen timmervrouw!) maar de fantastische kleurencombinatie van grijs en blauw met gele biezen is nu verborgen achter een gordijntje van gebakt katoen (echt uit Twente) waarvan ik ook nog een lap heb gelegd op het theeblad, dat op het kastje staat.

„En als de zon schijnt door de ruiten
Dan is mijn driehoog-hokje een paleis.”

Eigenlijk staat er in dit weemoedig-vergenoeigde volksdeuntje: mijn zolderkamer, maar laat ik eerlijk zijn: mijn „boudoir”, waarvoor ik den Nederlandschen naam „mok-hok” zou willen invoeren, is een knus zijkamertje van 2½ bij 4, onder 't platte dak.

En als de zon schijnt... dan verschiet de boel, zegt de zuinige huisvrouw. Dat heb ik ruimschoots ondervonden aan het divankleed, waarover ik je beloofd heb, te zullen vertellen, weer als voorbeeld van „wat je van oude dingen kunt maken.”

Den vorigen keer schreef ik al, dat alle lezeressen die in zoo'n bezigheid belang stellen,

maar vast hun oude lappen motvrij moesten bewaren, en dat het nu een eenvoudiger werkje zou worden dan de boerenzakdoek in September. Welbeschouwd is het dan ook zoo eenvoudig, dat ik onmogelijk volgens de methode van een officieel voorschrift tewerk kan gaan, met: zooveel meter dit, zooveel steken dat, enz.

Niets anders dan dit: 't materiaal bestaat uit: twee meter jute en veel oude, maar nog stevige lappen, willekeurig van vorm, maar 't geheel in harmonieerende kleuren. In plaats van jute kun je natuurlijk ook een oud kleed of gordijn nemen, effen van kleur en te klein voor je heele bed of divan. Daaromheen komen dan de grillige lappen.

Dus zooveel als een doodgewone, ouderwetsche lappendeken. Maar niet precies zoo een, als waartegen Maggie uit „De Molen van Dorlcote” protesteerde, toen ze die voor haar Tante moest maken.

„Wat heb je daar nou aan,” zei ze, „al dat goed in stukjes te scheuren en die weer aan elkaar te naaien!” Maar Maggie, of eigenlijk de schrijfster George Eliot, die in het verhaal van Maggie haar eigen jeugd navertelde, was voor dien tijd één heel vooruitstrevend meisje. Zij hield meer van lezen en studeeren, van wandelen in de natuur, op zolder in ouwe rommel snuffelen en nadenken over alles en nog wat. En haar minachting voor dat „patchwork” neemt niet weg, dat er in de boerenhuizen nog heel wat van die lappendekens te vinden zijn, waaraan vrouwen en meisjes, als ze klaar waren met het huis- en buitenwerk, uren en uren zaten te piek-pieken. Ze hebben zeker hun bekoring, vooral als de maakster eigenlijk een kunstenaar was en met smaak heele tafereelen uit die vele lapjes wist op te bouwen.

Maar de meeste waren toch zoo, dat ze nu niet meer als oude kunstnijverheid worden bewonderd. Wat eraan ontbreekt is juist dat wat 't tot kunst maakt: de artistieke kijk op verhoudingen van kleur en lijn. En nu diezelfde lappendeken in nieuwe vorm terugkeert in de vrouwelijke belangstelling, komt daarbij ook weer hetzelfde gevaar opduiken, namelijk, dat de handwerksters te veel aan het toeval overlaten. Dezen term gebruikte ik eens, toen een schilder zijn afkeuring te kennen gaf over zoo'n vaas, waar de verf zoo-maar-raak in twee of meer kleuren overheen was gegoten.

„Ja,” zei hij, „die toevalskunst is van dien aard, dat een werkelijk kunstenaar er een toeval van zou krijgen, uit ergernis.”

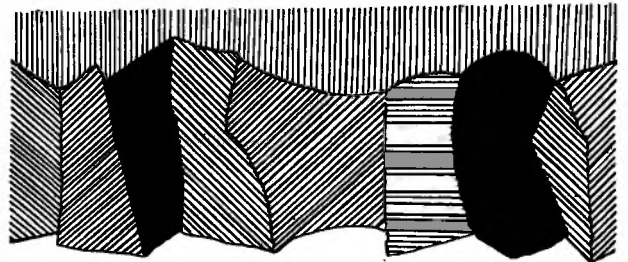
Er zijn tegenwoordig zooveel van die trucjes bedacht, waarmee iedereen, ook zonder den minsten smaak, wel iets toonbaars kan bereiken.

Maar meer dan toonbaar is het dan ook meestal niet, wat er op deze manier te voorschijn komt. En het jammere ervan is, dat er iets goeds gaat verdoezelen: het juiste inzicht van wat nu werkelijk smaak en kunstvaardigheid heeft vereischt en wat alleen maar een willekeurige samenvoeging van kleuren en lijnen is.

Zelf ontwerpen is natuurlijk heel aardig, maar wie 't niet kan moet maar liever een voorgeschreven goed handwerk keurig namaken. Dat is heusch een kunst op zichzelf en zeker een werk waar een hart uit kan spreken. Zulke nijvere handwerksters zullen aan de werkmethode van de „moderne lappendeken” weinig hebben. Maar voor degenen, wier talent meer ligt in de „grootte lijn” en het artistiek smijten met fiksche kleurvlakken, zal ik probeeren duidelijk te maken, hoe ze tewerk moeten gaan, door te vertellen, hoe mijn gewrocht er uit ziet.

De hoofdtoon in mijn kamertje is grijs, rustig donker grijs dat, net als het meer voorkomende donker bruin of andere neutrale gedekte tinten, twee grootte voordeelen heeft. Het dringt zich niet op, waardoor het lijkt of de muren verder weg, alle afstanden ruimer zijn. En, je kunt er met een gerust hart een paar stevige, warme kleuren tegenaan zetten. Maar, hoe opvallender de kleur, hoe minder tegelijk er van.

Als uitgangspunt voor mijn divankleed nam ik een warm roode lap jute. Dat gaf wel een heel vlak aan kleur, maar dat wordt genoeg onderbroken door de kussens die er natuurlijk over verspreid liggen. Voor den rand koos ik frisch blauw, grijs en zwart. De lappen waren meest overblijfsels van oude fluweelen of stevige wollen jurken. Had ik dan bij voorbeeld een stuk mouw te pakken, dan was de bovenkant een ronde lijn. Een andere lap kwam van een rok, maar de mot zat er in, daar moest dus een schuine hoek af. Geen nood, dat geeft variatie! En als er ergens een zoom of zelfkant aan zat, dan mikte ik die aan den buitenkant. Dat spaarde werk bij het afzoomen.

De groote roode lap legde ik over mijn divanbed heen, anders was hij niet te hanteeren. Ik begon links achteraan en zette met flinke flanel-

steken de blauwe, grijze en zwarte stukken er aan, met hier en daar nog een rood er tusschen.

Voor de aanhechting had ik van te voren al mijn restjes wol bij elkaar gezocht in de tinten van zwart via grijs tot wit, diverse kleuren rood, blauw en geel. De dunne soorten nam ik dubbel. Waarom ik die steken gebruikte? Voor de machine is 't ding te groot en onhandelbaar. Met de hand naaien duurt lang en is niet stevig genoeg. Maar die dubbele wollen draden werken vlug op, je houdt, doordat je het kleed wijduit voor je neerlegt en voortdurend aan den bovenkant werkt, 't geheel goed in het oog en helpt het toeval een of meer handjes, om het kleed tot een frisch en vroolijk geheel te maken, modern in den goeden zin, met royale verhoudingen.

„En als de zon schijnt...” Tja, als je een kamer op het zuiden hebt, zooals ik, dan doe je wijs, wanneer je maar kleurechte stoffen neemt. Wat je er nieuw bij moet koopen, kun je alvast nemen van... nee, zeg nu niet „Indanthren-geverfd”, anders zal ik je stok-slaan of steengooien of anderszins (taalkundig) mishandelen.

Ik wou maar zeggen: het is toch wel fijn, dat er tegenwoordig kleurvaste, met Indanthren geverfde stoffen te krijgen zijn, ook al weten sommige menschen nog niet, dat dat woord eigenlijk Duitsch is en dat dus de uitgang, evenals bij Sanatogen, den klemtoon heeft en als „een” klinkt. Ik zelf had geen kleurechte jute, maar verschoten staat ook wel artistiek. Sommige menschen zijn er bepaald dol op.

Mocht 't eens voorkomen, dat ik een lezeres van „De Jonge Vrouw” zou bezoeken, dan stel ik me er veel van voor, op haar kamer een „hand-gemaakt” divankleed te vinden. Bij voorbeeld een hemelsblauw middenstuk met een rand in knalgroen, lucifersrose en oranje, terwijl de kamer verder als hoofdtoon lila heeft. Hè ja, dat lijkt me mooi!

WENSCHT U UW HUIS
OF EETKAMER TE LATEN
INDICHTEN? DAN NAAD
DE **LOV** TE
OOSTERBEEK

Met het oog op het naderend Kerstfeest, heb ik nog een extratje. Jij kent de beide kandelaar-tjes al en misschien heeft een ander ze ook al eens uitgevonden. Dat gaat zoo met alle groote inventies van boekdrukkunst tot aan flikjes toe. Voor wie ze nog nooit gezien heeft, doe ik hierbij twee teekeningetjes. Benoodigdheden: rood en groen raffia voor de eene, dito verf voor de andere. Verder de overblijfselen van ijver en verkoudheid. Duidelijk, hè?

De korte kandelaar bestaat uit de kartonnen cylinder, waaromheen een klouw zij gewonden is geweest en waarin nog 't platte kartonnetje-met-gat zit (of dat gaatje er ook is, blijft een raadsel!) waarin juist een dikke kaars past en dat je met de raffia omwoelt.

Dit kartonnetje, evenals de garenklosjes van den anderen kandelaar, duiden op *ijver*.

En nu de *verkoudheid!* Het idee van een kandelaar van enkel klossen, heb ik al eens meer ergens gezien, maar dan kon er maar een heel dun kaarsje in, of je moest de bovenste klos kunnen uithollen.

Nu vind je in de fleschjes Emserzout een hol houten dopje, dat dient om de hoeveelheid zout per glas melk in af te meten.

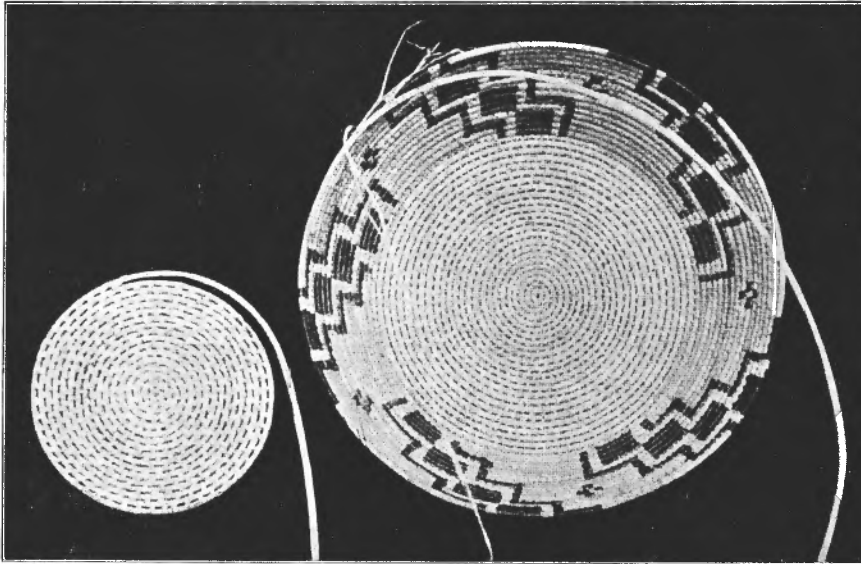
Maar je bent geen echte knutselaar, of je maakt van alle mogelijke dingen ook nog een ander gebruik. In dat dopje van Emserzout past nu precies een dun kaarsje. Ook is het model evenredig met de grootte van de garenklosjes.

Je plakt met houtlijm de klossen op elkaar. Als ze verschillend zijn, de dikste onder. Bovenop het eigenlijke kaarsenhoudertje. 't Geheel kleur je dan in rood en groen Ripolin of een andere, goedkoopere glaansverf.

Alleen moet ik nog voor één ding waarschuwen: neem vooral het echte, oorspronkelijke zout, dat regelrecht uit Ems komt. Dat klinkt als een advertentie, nietwaar, maar ik zeg het heusch niet, omdat ik er provisie van zou krijgen. Maar in de fleschjes met een ander merk, komen dergelijke handige kaarsenhoudertjes niet voor.

Ik hoop dat de knutsel-liefhebsters onder de lezeressen uit mijn schrijverij en verluchtende krabbels de noodige wijsheid kunnen putten om ze toe te passen. Groet allen hartelijk van mij en wensch ze een mooi Kerstfeest en een gezellige eigen kamer (later weer eens iets anders)
H. M.

Raffia met pitriet.

Uit: M. A. Schali, Raffiawerk.

Raffia-werk.

Ofschoon er al heel wat boekjes bestaan met patronen en modellen voor raffia-werk, willen we nu toch onze lezeressen nog eens opmerkzaam maken op een pas verschenen werkje, *Raffia-werk*, door M. A. Schali, Uitg. J. Muusses, Purmerend.

't Aardige van dit boekje is, dat het van alle mogelijke toepassingen van raffia een heel duidelijke, beknopte beschrijving geeft, met zóó sprekende foto's van het werk in wording, dat je vingers gaan kriebelen om het na te maken.

Raffia-vlechtwerk, met o.a. een geestig modelletje van een poppehoedje, portretlijstjes en servetbanden omwinden, en dan, wat we niet zoo dikwijls zagen, een alleraardigste en heel eenvoudige methode van raffia-weefwerk op carton. 't Doet iets denken aan de „Strahlen-Weberei“ die we hier al eens eerder bespraken. Ronde en ovale matjes kan men ermee maken, ook rechthoekige taschjes enz.

Dan is er een duidelijke beschrijving van de iets moeilijker bewerking van raffia in combinatie met pitriet. Misschien weet niet iedereen, dat deze techniek reeds lang door de natuurvolken in Indië en Afrika wordt uitgevoerd, en dat die er een zeldzame kunstvaardigheid in verkregen hebben. In het Koloniaal Museum te Amsterdam zijn daar prachtige voorbeelden van te zien. Maar wij kunnen het ook wel! — Twee verschillende methoden ervan worden in dit boekje gegeven.

Raffia-op-gaas is algemeen bekend, maar hier worden daarvoor nog eens een serie origineele

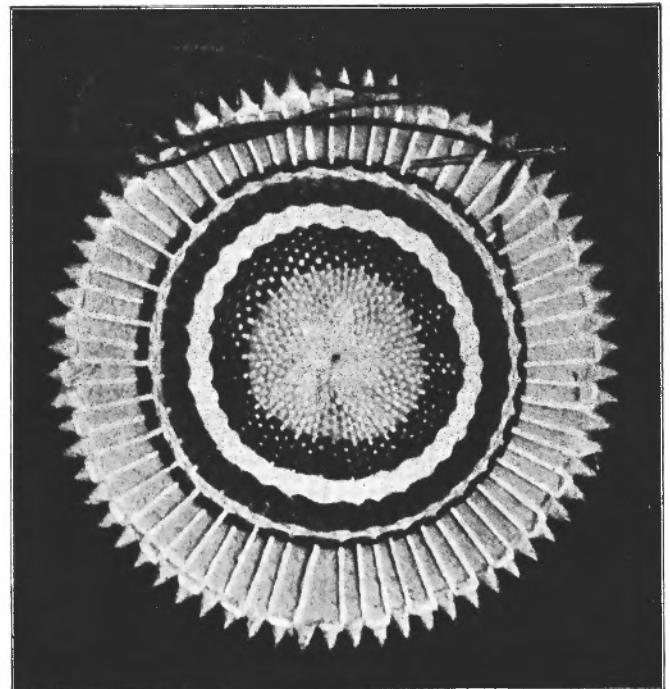
patronen gegeven, die het karakteristieke van het materiaal goed doen uitkomen. Van alles weer heel duidelijke afbeeldingen, en aparte teekeningen van het patroon.

Voor bij de thee.

Als we visite verwachten bij de thee, gaan we gewoonlijk naar den banketbakker-omden-hoek, en halen een onsje van dit en een onsje van dat, alles netjes voor ons klaargebakken. Goed. — Als we eens gasten te eten kregen, zouden we 't dan hartelijk van onszelf vinden, als we daarvoor een boodschap naar een kok stuurden: Zooveel porties van zoo-en-zoo duur,

— verondersteld dan altijd, dat onze portemonnaie dat toeliet. — 't Zou precies zijn, alsof we er ons met zoo min mogelijk moeite netjes af wilden maken.

Maar wat doen wij Hollanders, dan anders met onze thee-visite? 't Is waar, je hebt niet altijd overal tijd voor, maar toch, waar een wil is... Ga eens in Engeland kijken, wat daar in de keu-

Matje geweven op carton.

Uit: M. A. Schali, Raffiawerk.

Tasch.

Uit: M. A. Schali, Raffiawerk.

ken geijverd wordt om aan de „tea” een gezellig cachet te geven. Zie de Duitsche huisvrouw eens waken over haar „Kuchen”, als ze bezoek verwacht. En wij, die immers zoo graag den naam van huiselijk en huishoudelijk hebben, wij gaan ervoor naar den bakkerswinkel! En zóó'n toer is het niet, wat eenvoudige, smakelijke koekjes en zoetigheidjes zelf te maken, 't is natuurlijk goedkooper, en is het idee niet veel aardiger, dan je zelf moeite gedaan hebt, je bezoek eens van harte te onthalen?

Wie nu verlegen zit, wát ze zal maken, en hóe, kan haar toevlucht nemen tot het boekje van H. Moormans en H. Pera, „Ons Theeuurtje”, bij Nijgh en Van Ditmar te Rotterdam uitgegeven. Van de vele „lekkere” recepten zijn hier een paar voorbeelden:

Klets kopjes (± 40 stuks).

125 Gr. donkerbruine basterdsuiker. 50 Gr. bloem. 50 Gr. amandelen. 40 Gr. boter. Iets zout.

Pel de gewelde amandelen en snijd ze in grove stukken. Verdeel met 2 messen de boter in kleine stukjes door de bloem. Kneed vervolgens deze massa met de overige bestanddeelen *vlug* tot een stevigen bal. Vorm er kleine balletjes van ter grootte van een knikker.

Leg deze op een flinken afstand van elkaar

op een beboterd bakblik. Bak de koekjes in een vrij warmen oven bruin en gaar.

Laat ze op het bakblik bekoelen. Neem ze met een mes van het blik af.

Eikeltjes.

150 Gr. amandelen. 3 chocoladereepen. 100 gr. hagelslag. 1 eetlepel melk.

Laat de reepen met de melk op den wasem van den ketel of „au bain marie” smelten. Broei en pel de amandelen. Dompel de amandelen voor de helft onder in de gesmolten chocolade en wentel ze dan door den hagelslag. Laat ze uitgespreid opdrogen en hard worden.

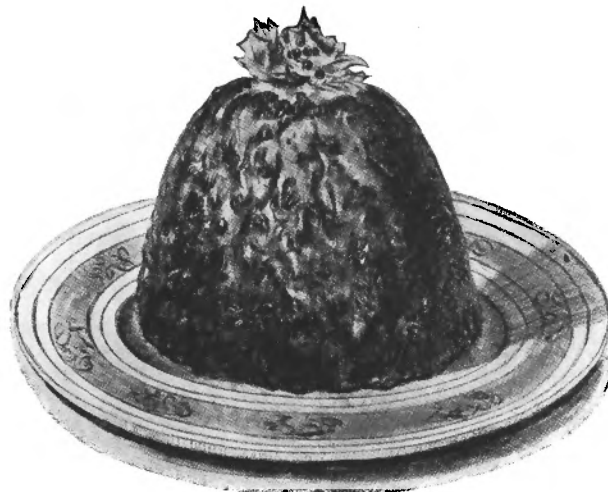
Maar de eikeltjes een dag te voren.

Plumpudding (Engelsche Kerstpudding).

$\frac{1}{2}$ pond bloem, 2 ons wittebroodkruim, 1 pond rozijnen, 3 ons krenten, de geraspte schil van drie citroenen, 1 ons zoete en 1 ons bittere amandelen (gemalen), $\frac{1}{2}$ pond bruine suiker, $\frac{1}{2}$ pond gemalen niervet, $\frac{1}{4}$ theelepel geraspte nootmuskaat, $\frac{1}{4}$ theelepel gemalen kaneel, 4 eieren, het sap van 1 citroen.

Meng in een wijde bak alle droge ingrediënten door elkaar. Maak een kuiltje in het midden, doe daarin de eieren, met het citroensap door elkaar geklopt, en kneed dat alles goed dooreen. Als het mengsel al te droog is, een tikje melk of brandewijn toevoegen. Laat alles 24 uur staan, en kneed het dan nog eens over. Doe het in een of meer beboterde vormen, en laat den pudding 6—8 uur au-bain-Marie gaar stoomen.

In Engeland wordt deze pudding vóór het binnenbrengen met rum overgoten, die dan aangestoken wordt, zoodat de pudding brandende binnenkomt. Men presenteert er dan rhumsaus bij.

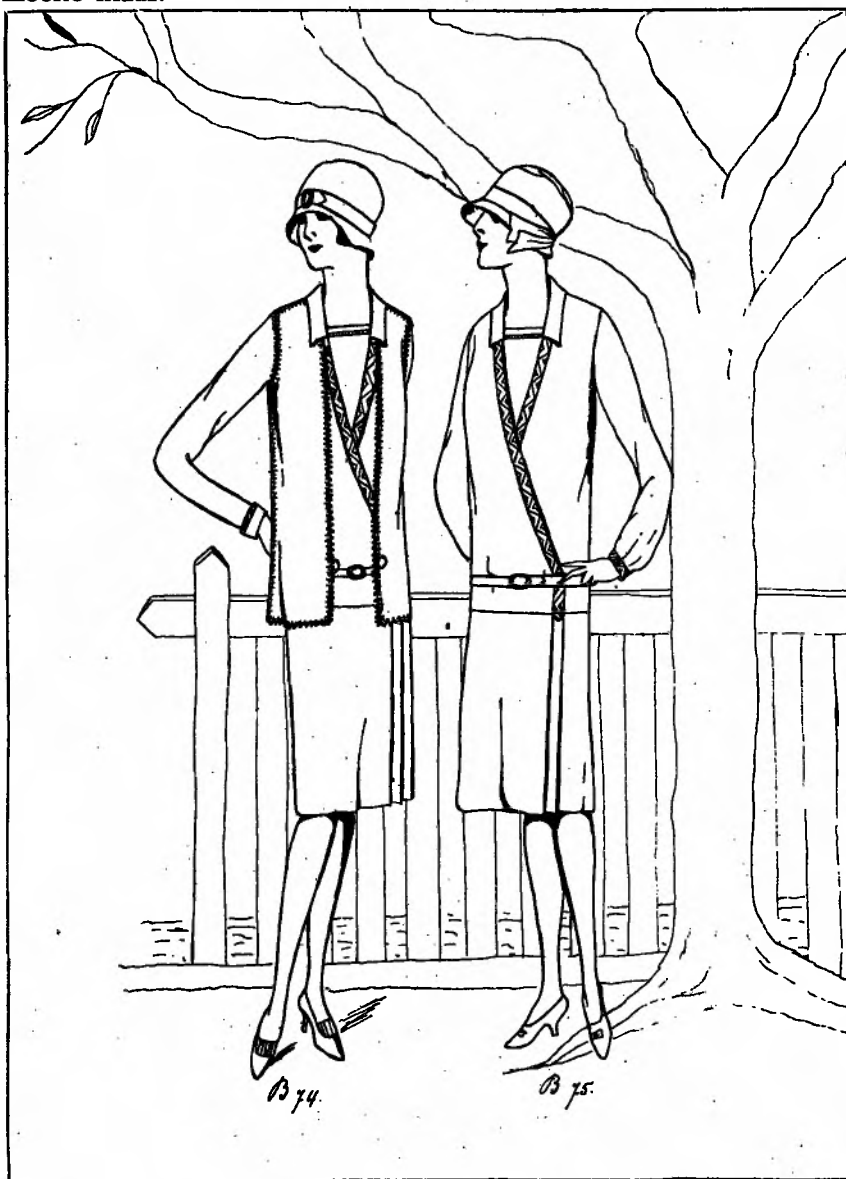
ONZE KLEEDING.

B. 74. Damesvest.

ONDER B. 74 vinden we een afbeelding van een damesvest. Het is rondom omgehaakt; voor- en rugpanden zijn ook door middel van een gehaakten rand verbonden.

Als van onze japon „het mooie” afgaat, kunnen we haar opsieren door er een vest op te maken.

Hebben we nu soms een half versle'en mantel hangen, die voor ons doel passend van kleur is, dan komen we voor weinig geld en met weinig moeite klaar.

Hebben we laken? Gelukkig: dit rafelt niet; en is daarom wel 't meest geschikt. De kleuren: blauw, groen en terra zijn alle best, mits.... ze maar gebruikt kunnen worden bij onze japon.

En 't kan tegenwoordig gauw. Vroeger hadden we 't vaak over „vloekende” en „complementeerende” kleuren, dat hoort men haast niet meer!

Zoo kan zwart laken heel goed gedragen worden op een rooden japon. In kleurencombinatie's is de mode schier onuitputtelijk.

Ik ken iemand, die alle afgedankte kledingstukken trouw bewaard heeft; wat heeft ze er nu een genot van!

Wie een nieuw vest wil maken, kan hiervoor heel goed peau de pêche nemen. We hebben dan, als we de lengte op 73 cM. en de halve bovenwijdte op 50 cM. rekenen, 1,50 M. stof nodig, die 70 cM. breed is.

Het omhaken geschiedt met wol. We nemen hiervoor geen dunne wol, de dikte van de gewone bolletjes is goed.

Terra peau de pêche haken we om met een donkere tint beige wol. We haken langs den geheelen buitenkant van elk pand zeer lange vaste steken. Tusschen elke vaste haken we twee kettingsteken.

Vervolgens haken we voor- en rugpand aan elkander. Hiervoor nemen we groene wol.

We haken: 1 vaste steek, 2 kettingsteken enz. De vaste steken worden beurtelings in de kettingsteken van voor- en rugpand gehaakt.

Langs den buitenkant van het vest haken we een toer picots, eveneens met de groene wol.

Heel mooi staat hierbij oranje wol. We rijgen hiervan een dubbele draad achter de lange lussen van den vasten rand.

Normaalpatronen à f 0.40 fr. p. p.

Heel gaarne ontvangen we opgave van de gewenschte bovenwijdte en lengte.

We doen natuurlijk verstandig om ook dit vest, voor we 't naaien, te passen. Dit doen we toch met alle kledingstukken!

Om het in elkaar te kunnen rijgen worden er naden bij 't patroon aangeknipt.

De rand, die later tusschen de panden gehaakt wordt, is ongeveer 1 cM. breed. We mogen dus na 't passen, den naad $\pm \frac{1}{2}$ cM. van elk pand afknippen.

B. 75. Japon van wollen stof.

Hiervoor is 2,60 M. stof van 1 M. breedte noodig.

We veronderstelden een halve bovenwijdte van 47 cM.; voor de lengte rekenden we 1,15 M.

Dit model voldoet bijzonder onder het vest.

Dit komt door de schuine lijn van het voorpand.

We nemen de kleur niet te donker; beige of grijs is wel zeer geschikt.

Op beige staat een terrakleurig vest heel mooi. Op een grijze japon kunnen we een paars of een groen vest dragen.

Een zwart vest, we doelden hier straks reeds op, staat heel mooi op een roode jurk.

De rok heeft alleen links, van voren, plooiën. Langs den schuinen kant van het voorpand naaien we een gekleurde bies. Hiervan maken we, als we een ruime mouw nemen, ook de manchetten.

Heeft onze japon een gesloten mouw, dan naaien we een bies langs den bovenkant van den mouwopslag.

Op bijgaand knipoverzicht vinden we als volgt de deelen:

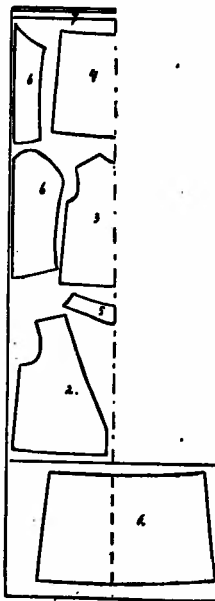

Fig. 1 is *de voorbaan*. Deze knippen we op de opgelegde stof. We zorgen, dat het midden van de baan rechtdraads ligt.

Fig. 2 is *het voorpand*.

Fig. 3 *het ruggand*.

Fig. 4 *de achterbaan*.

Fig. 5 *de kraag*.

Figuren 6 *de mouw*. Deze bestaat uit twee deelen; de naad valt echter onder den arm.

Wie aan een gesloten mouw de voorkeur geeft (bij patroonbestelling geve men dit dan op!) kan op dezelfde wijze onder- en bovenmouw knippen.

Normaalpatronen à f 1.—

Behoort bij B. 75. franco p.p. Gecombineerd met B. 74 is de prijs f 1.30.

Opgave der bovenwijdte, heupwijdte, lengte japon en mouwlengte is steeds gewenscht.

A. BALDER.

Alle correspondentie voor deze rubriek, bestellingen enz., richtte men aan: Redactie: „De Jonge Vrouw”, Baarn.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Dames,

De redactie stond mij op mijn menigvuldige smeebeden toe, nog even een paar woorden in uw rubriek te schrijven.

Het spijt mij wel een beetje, dat ik mijn vorigen brief heb ingezonden, want welk een opschudding is daarvan 't gevolg geweest. Of alle dames zachtkens met den jongeling handelden? Maar wie wat verdient, moet wat hebben. Misschien heb ik een beetje overdreven. Misschien heb ik het met mijn dames-kennissen niet al te best getroffen. Misschien ben ik wel ietwat zwaartillend. Maar... ik had toch niet in *alles* ongelijk.

Ik durf hier nu niet verder meer op ingaan, want de redactie heeft mij gezegd, dat ik geen verder debat mocht uitlokken.

Eén ding moet ik toch nog zeggen. Er waren dames, die meenden, dat de heeren maar eens naar zichzelf moesten kijken. Nu, dat is ook waar. Dat moet *ieder* doen, en dan moet je niet alleen naar jezelf kijken, maar ook in jezelf. En verder... was ik in heeregezelschap geweest, dan had ik misschien het een en ander tot de heeren gezegd. Maar ik was nu in damesgezelschap en moest dus de heeren er buitenlaten.

Ik hoop nog wel eens vaak te genieten van uw rubriek, al mag ik er ook geen letter meer in schrijven. Tenslotte zijn we het nog wel aardig goed met elkaar eens, denk ik zoo.

Uw dw. JOHAN.

Naschrift van de Redactie. Johan, Johan, wat heb je ons een last bezorgd. Dit is eens en nooit weer. En andere heeren moeten ook maar niet rekenen op onze gastvrijheid. Wij wijzen ze voortaan zonder meer de deur.

Beste Johan,

Al de door jou opgesomde slechte eigenschappen voel ik in mijn persoon vereenigd. Ik voel me diep schuldig: in de eerste plaats ben ik *niet* verloofd. In de tweede plaats lees ik een tijdschrift als de J.V. hetwelk staat onder *zeer slechte* redactioneële leiding. Verder durf ik te spreken ja zelfs te schrijven over de zaak:bobbed-haar terwijl ik *maar* een meisje ben. Over zoo'n belangrijke kwestie behoort de *man* alleen zijn meening te hebben en te publiceren.

Ik ben ook zoo'n beetje modern gekleed. Och ja dat kan ik eigenlijk ook niet helpen. Ik weet niet *precies* hoeveel jaar ik als Christenmeisje behoor achteraan te komen. Ik waag het mijn verstand te gebruiken voor dingen die even vallen buiten het terrein der huishouding; ik waag het te woekeren met *al* mijn talenten — terwijl ik er toch een deel van behoorde te begraven zooals ons zekere gelijkenis leert — om later als *Christenvrouw* te kunnen optreden in huis en *maatschappij*!

Och Johan zet je ouderwetsche bril eens af en kijk eens door een nieuwere; misschien kun je dan wat beter onder-

scheiden. Wees de Red. dankbaar voor een tijdige waarschuwing: „handelt zachtkens”, want dat is mijn gewoonte niet. Ik zou zoo'n verloofde als jij er een bent eens aan zijn kuif trekken en flink doorelkaar schudden. Neem me niet kwalijk, 't staat er al voor dat ik 't weet.

Nou dag hoor, met een trek aan je oor — dat is niet modern, dat deden de schoolmeesters de ondeugende jongens vroeger óók al — van
DIES.

Lieve kampvriendinnen,

„Krommenietje” wacht lang, erg lang met het sturen van de foto's. Maar ze komen vast, hoor! Heb nog een poosje geduld! Veel hartelijke groeten van
„KROMMENIETJE”.

Beste O.C'ers,

.....1) En nu nog graag iets over Liens dagboek. Lien heeft zich, hoop ik, niet laten ontmoedigen door enkele schrijfsters, die zich kleinerend over haar werk uitlieten? Geloof maar gerust Lien, dat verreweg 't grootste deel der J. Vers het met je eens zijn.

Me dunkt: het is bij bewuste dames één van tweeën: of ze willen niet toonen, dat ze ook wel eens zwaarmoedig zijn, óf ze hebben nog niets ondervonden in het leven. In 't laatste geval hebben ze zeker nooit te kampen gehad met ziekte, zorgen, zwaarigheden, weten niet wat het wil zeggen, als de menschen je een groot verdriet aandoen. Ieder is wel eens moedeloos, dunkt me, anders zou een mensch geen mensch zijn. Ontvang allen de hartelijke groeten van jullie
MAGDA.

Beste O.C'ers,

.....1) Nu heb ik nog iets op het hart voor „En

1) Magda en Toos begonnen over het onderwerp — Johan! En we gelooven dat die ons nu wel begrepen heeft.
RED.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

De tien jaar, welke achter den rug zijn, hebben het blad gemaakt tot een bij de vrouwelijke leden van het huisgezin zeer geziene gast, terwijl het ook blijkt, dat de mannelijke leden het met genoegen in handen nemen. En geen wonder. Met de uiterste zorg wordt dit Tijdschrift bewerkt en wij verbazen er ons steeds over, dat de Redactie zoo uitnemend er in slaagt hare lezeressen en lezers zoo trouw aan zich te binden.

Met veel tact wordt de inhoud verzorgd en de geboden lectuur is opbouwend en stichtend, terwijl voor de noodige afwisseling wordt zorg gedragen.

„Patrimonium”. 1 Nov 1928.

Onze Bijlagen.

Bij dit nummer geven we twee kunstbijlagen, in de overtuiging dat onze lezeressen dit op prijs zullen stellen. De eerste, „Stadsgrachtje”, spreekt onmiddellijk aan en zal wel in ieder's smaak vallen. Wat de andere bijlage betreft, de houtskoolteekening van den heer Wildschut, die de Herders voorstelt, die „met haaste gingen”, deze wijkt in zooverre af van wat gewoonlijk op dit punt gegeven wordt, doordat de wijze van teekening forscher, „moderner” is. Maar neem eens de moeite er aandachtig naar te kijken. Zie eens de uitdrukking van hoop en verwachting op de gezichten van de twee achterste figuren, en den jongste, die nog omziet naar de plaats waar daareven engelen hebben gezongen.

Depôts:

AMSTERDAM:
Haarl. straat 117.
Boeroestraat 13.

ARNHEM:
Kortestraat 5.

AMERSFOORT:
Langestraat 92.

HAARLEM:
Bakkenessergr.

WAGeningen:
Hoogstraat 30.

ZWOLLE:
Eiland 11.

ZAANDAM:
Hoogendijk 80.

OOK MET ELECTR. DRIJWERK

5 JAAR GARANTIE

Frysk doarpsfamke”. Zij klaagt dat het in de O. C. meest gaat over onderwijzeressen, verpleegsters en dergelijke (wie zijn die dergelijke?).

Hoe stelt U zich dan de O. C. voor? Ik meen dat de O. C. is voor alle lezeressen die iets te vrag-n, opmerken en te antwoorden hebben, dus niet alleen voor die meisjes die U bedoelt. Dat de O. C. van 1921 een verschil is buiten die van 1928, is gelukkig. Onze tijd gaat vooruit, het blijft geen 1921 en zoo zijn er weer andere vragen en zaken die hoofd en hart der O. C.ers vervullen.

U schrijft verder: „men moet trachten elkander te begripen en samen het juk te dragen”. Heel mooi gezegd, maar dan ook op elkanders gebreken wijzen en niet op de andere zitten staren, nietwaar?

TOOS.

Wij gelooven dat onze lezeressen de gedachte van den kunstenaar zullen verstaan.

Kerstliederen.

Revius, de dichter van „Spruite Davids”, dat op pagina 71 staat, leefde van 1587—1658. Hij maakte een groot aantal geestelijke liederen van groote lyrische schoonheid. Wij geven met opzet een stuk poëzie van zoo ouden datum, om nog eens onder de aandacht van onze lezeressen te brengen, hoeveel schoonheid van taal en van inhoud bij deze „oude” dichters te vinden is.

In „Kerstgedachte” van F, wordt de aanbidding van „herders en wijzen” als in één adem genoemd. De dichter bedoelde natuurlijk niet, de voorstelling te geven, alsof dit werkelijk gelijktijdig zou zijn gebeurd, het Bijbelverhaal leert ons anders. Deze samenvatting werd gebezigd om de gebeurtenis van de aanbidding, zoowel door herders, als door wijzen, sterker naar voren te brengen.

Viola.

Aan welke eischen een prozastukje moet voldoen, om geschikt te zijn voor opname in „De Jonge Vrouw”? Een recept is daar moeilijk te geven. Goed van inhoud, levendig, en taal en stijl moeten oorspronkelijk en frisch zijn. Vooral geen „maakwerk”, maar iets dat voortkomt uit het innerlijk van de schrijfster. Wij zijn natuurlijk bereid, een stukje dat ons ingezonden wordt, te beoordeelen.

En zij kwamen met haast.

DE JONGE VROUW

NUMMER 4 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

JANUARI 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

NIET ALLEEN.

En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de
voleinding der wereld.

Matth. 28 : 20.

We staan voor een nieuw begin, voor een nieuw jaar.

We *kunnen* dit jaar ingaan zorgeloos, zonder ons op iets te bezinnen, en, helaas, er zijn mensen, die dit doen. Ze hebben den Nieuwjaarsdag, een dag van vreugde en vrijheid en wat verder komt, nu, dat zal wel komen.

Maar als we ons eens goed bezinnen, weten we toch wel, dat het zóó niet kan. Wij weten niet, wat ons in het nieuwe jaar zal overkomen. We denken aan de toekomst en we voelen ons onzeker.

Wat zal ons lot zijn? Zullen we ons moeten buigen onder het leed?

Zullen we in dit jaar staan voor den dood?

Wij kunnen van één ding zeker zijn. Als we het eigendom van Jezus zijn, als Hij onze Heer is geworden, dan is Hij met ons.

Wonderlijk! Als we aan Jezus denken, herinneren we ons zoo menigmaal enkel en alleen een historisch gebeuren.

Maar Hij *is* Jezus, Zaligmaker. Hij *is* er, elken dag weer. Hij *is* bij allen, die Hem toebehooren van oogenblik tot oogenblik.

Laten we nu elken dag van dit jaar er zeker van zijn, dat Jezus met ons is en bij ons is.

Dan is de toekomst ook *zeker!* Dan vragen we ook niet naar wat komen zal. Wat ook kome, het zal goed zijn, want Jezus is bij ons en met ons.

Is dat zoo?

Zijn we Zijn eigendom geworden? Is Hij onze Heer?

Op die vragen moeten we het bevredigend antwoord kunnen geven, zullen we zonder vrees dit jaar kunnen door gaan.

Met Jezus is ook ons leven *voor* Jezus, tot Zijn eer.

Met Jezus bidden we ook elken dag van dit jaar: Uw Koninkrijk kome.

En we zijn, ter voorbereiding van de komst van Zijn Koninkrijk, Zijn medearbeiders, elken dag opnieuw.

K.

BLONDE ELSE.

NAAR ETHEL TURNER.

CARLA wilde zoo veel mogelijk indruk maken op het Engelsche meisje, dat zoo weinig interesse voor hen toonde, vandaar dat ze voorstelde, het bezoek van dien middag in de victoria te maken.

„Die is maandenlang niet uit 't koetshuis geweest,” zei ze, „'t leer zou nog gaan schimmelen. We moeten niet heelemaal afwennen hem te gebruiken, als we visites gaan maken.”

„Naar een van die onnoozele huisjes op bezoek gaan in de victoria! Kind, 't lijkt wel of je je hoofd kwijt ben,” zei Mevrouw Wharton, die een gezond begrip had van de juiste verhoudingen.

„Ze zijn er gaan wonen, omdat er hier geen ander huis te krijgen was,” zei Carla.

„En ze zijn zoo arm als de ratten. Dat weet je best. Die man is kunstenaar.” Mevrouw Wharton had alle minachting van den landeigenaar tegenover den zwerver. Een kunstenaar beschouwde ze als een hooger soort Zigeuner die van stad tot stad trok om een paar onnoozele bankbiljetten van honderd gulden te verdienen met iemands portret te schilderen, of een aquarel te maken van iemands lievelings-landschap.

Ook Elizabeth scheen er zoo over te denken. Zij was smal en tenger gebouwd, met onrustige, lichte oogen, en een onvasten mond. Nu ze veertig jaar was, was ze nog even onderworpen aan haar moeder, als ze dat op haar vierde jaar geweest was.

„'t Zou bespottelijk zijn, in de victoria te gaan,” zei ze, „het pony-wagentje is rijkelijk goed genoeg. Maar 't was misschien wel goed, als Lukas zijn livrei aandeed.”

„Zijn livrei aandoen, en hij moet die vogels plukken vóór hij weggaat, en de ramen sproeien zoodra hij terug is! Dan zou hij zich nog moeten scheren zeker ook, en daar was de heele middag mee weg. Op jouw leeftijd, Elizabeth, zou ik verwachten dat je verstandiger was.”

Elizabeth's neus werd vuurrood, zooals dat altijd gebeurde als ze geraakt was, en niets kwetste haar zóó, als een toespeling op haar leeftijd.

„Misschien doen we maar beter, heelemaal niet te gaan,” zei ze koel. „Ik zie niet in hoe we den middag vrij kunnen maken, terwijl Douglas hier vanavond met dien Amerikaan aan 't eten komt. Ik moet het porcelein uitgeven, en het zilver, en de bloemen voor de tafel schikken, en de sla klaarmaken, en nog twintig andere dingen.”

„Ik heb gezegd dat ik gaan zou, en nu ga ik

ook,” besliste de oude dame. „Zetten jullie je hoed maar op. Carla, zeg tegen Lukas dat we wel in de dogcart kunnen gaan, daar is Sholto juist mee thuis gekomen, dan hoeft er niets meer klaargemaakt te worden.”

Zelf speet het haar, dat ze dien middag weg moest, want ze had juist een nieuwen tuinman, op wien ze graag toezicht wilde houden, of hij niets verkeerd deed en niet pruimde. Maar ze was zich ook de plichten bewust, die haar positie meebracht, en toen Mevrouw Beathie haar verteld had van het moederlooze meisje met den verlamden vader, die in 't dorp waren komen wonen, had ze direct besloten, de Wendoversche hand over hen uit te strekken. Maar dat vond ze dan ook meer dan genoeg.

Ze zag kritisch naar de twee huisjes op, toen Lukas er heen reed.

„Wat kunnen menschen toch dwaas doen,” zei ze; maar die opmerking maakte ze altijd als ze de afgelegen huisjes zag, en aan hun geschiedenis dacht.

„Hé,” zei Elisabeth, „het andere is ook bewoond. Kijk maar, de ramen staan open, en daar is een man aan 't spitten, twee zelfs.”

Dat was inderdaad het geval: het huisje van Jonathan was ook bewoond. 't Zag er nog wel wat verwaarloosd uit, en de ramen, nog dof van spinnewebben en vuil, stonden open. Een paar reisdekens hingen over een lijn te luchten, en een paar koffers en valiezen stonden nog open op het balkon.

„Twee mannen en een jongen,” zei Elisabeth, toen ze van de hooge trede op den grond stapten.

„'t Lijkt wel de sommetjes, die we vroeger op school maakte,” lachte Carla, „maar een van hen ziet er uit als een heer.”

„En een van hen is een Chinees,” zei Mevrouw Wharton. „Is het Hop Ling niet, Elisabeth? Ik heb groote zin, eens te gaan vragen waarom hij Maandag niet in de sla-bedden is komen werken, zooals ik met hem had afgesproken.”

„Doet u 't nu maar niet, Moeder,” zei Carla, weinig op haar gemak, want haar spittende „heer” scheen haar meer en meer toe, dien titel werkelijk te verdienen.

Maar Mevrouw Wharton was vast besloten. Ze dacht aan haar sla-bedden, die 't niet goed wilden doen, en waar alleen een Chinees iets van scheen te kunnen maken. Ze liep naar den muur toe en keek eroverheen.

„Beste man,” zei ze op dien beschermde toon dien ze gebruikte tegenover leveranciers en bedienden met wie ze 't niet kwaad meende, „wil je me even met je Chinees laten praten? Ik had met hem afgesproken voor verleden Maandag, en 't is nu al Vrijdag.”

De „beste man” nam zijn blauwe pet af en boog met het hoofd op de snelle gewoonte-manier, zooals een „beste man” dat meestal niet doet.

„Met alle plezier,” zei hij. „Jan, deze dame wil even met je spreken.” Zelf ging hij een eindje weg, en nam zijn spade mee, maar de jongen bleef stil staan en luisterde.

„Waarom jij niet komen, Jan?” vroeg de dame. „Al mijn sla die maakt geen krop — gaat elke dag slechter. Waarom jij niet komen als ik jou afspreek?”

Hop Ling keek haar aan met de volkomen on-aandoenlijkheid die zijn ras eigen is.

„Ik niet vrij,” zei hij.

„Jij slechte man Jan, jij wel vrij,” zei Mevrouw Wharton. „Waarom jij niet komen Maandag?” Jan bleef onverstoort.

„Jij mij niet afspreek” zei hij.

„Ik heb wel afgesproken, Jan, dat zeg je altijd als uitvlucht. Had je het vergeten?”

„Ik slecht onthouden,” zei Jan ernstig.

„Wanneer heb jij dagen voor mij?” hield Mevrouw Wharton aan.

„Ik komen als al dit klaar,” antwoordde hij; en dan strekte zijn hand uit naar de smalle tuin waarin de dames stonden, en zei weer: „en als al dat klaar.”

Mevrouw Wharton werd boos, toen ze inzag hoe haar sla hopeloos verloren was.

„Jij heel onbetrouwbaar, Jan,” zei ze. „Weet je niet dat je je eerste afspraak moet houden? Je mag geen andere maken, voor je die gehouden hebt.”

Jan's gezicht bleef effen; de smalle rimpeltjes van begrijpen, die rondom zijn oogen waren gekomen, verdwenen weer.

„Niet vrij,” lispelde hij.

„O Moeder,” zei Carla ongeduldig, „gaat u toch mee. Ziet u niet dat hij toch niet komt als hij er geen zin in heeft? En geen wonder ook, zooals u hem altijd achternaloopt om te zien of hij wel goed werkt.”

Mevrouw Wharton nam niet de minste notitie van die uitbarsting, maar wenkte gebiedend naar den jongen, die nog steeds op zijn spa leunde, en rustig den grond bekeek. Hij kwam direct, maar een beetje wantrouwig, hij was in het district geboren, en wist zelf wat het was, aan de sla-bedden van Wendover te werken.

„Ga even aan dien man zeggen dat ik hem wil spreken.”

De jongen liep naar Carla's spittenden heer, en bracht de boodschap over. Hij kwam dadelijk.

„U bent....?” begon Mevrouw Wharton.

De man zag haar recht in 't gezicht. „De tegenwoordige bewoner van dit huis,” zei hij.

„Ja, ja,” zei Mevrouw Wharton, „dat begrijp ik. Ik vroeg naar uw naam.”

Elizabeth's neus werd weer vuurrood.

„Adolf Sheldon, om u te dienen,” zei hij, wat stijfjes, maar niet onbeleefd.

„Ik denk dat u niet weet, mijnheer Sheldon,” zei de onverschrokken oude dame, „omdat u zeker pas in Wyama bent komen wonen, dat u door dien man, Hop Ling, in dienst te nemen, hem gedwongen hebt een afspraak ontrouw te worden, die hij met mij had om deze heele week bij mij te werken. Mijn sla- en asperge-bedden zijn zoo goed als bedorven.”

„Het spijt me, dat ik dat hoor.” Sheldon keek nog al boos naar den Chinees. „Waarom heb je me dat niet verteld, Hop Ling?”

„Niet vrij,” zei Hop Ling, met een breede lach.

„Wilt u zoo goed zijn hem duidelijk te maken, dat hij morgen voor een week bij mij moet komen?”

Sheldon wreef nadenkend over zijn kin.

„Ik ben bang dat dat moeilijk gaat,” zei hij.

„Hij heeft aangenomen, drie maanden bij mij te komen, en ik heb al een week op hem gewacht, omdat hij den tuin waarin u nu staat in orde moest brengen. Hij zei me, dat hij verder vrij was.”

„Dat kan wel zijn. 't Schijnt dat dat ras niet te vertrouwen is,” zei Mevrouw Wharton. „Maar nu u weet hoe de zaken staan, wilt u wel zoo vriendelijk zijn te zorgen dat die man morgenochtend om zeven uur bij mijn huis — Huize Wendover — is. Goeden middag.” Daarmee wilde ze gaan.

Maar de nieuwe bewoner van het huisje van Jonathan stond een oogenblik stil. Hij was nogal lang, smal gebouwd, maar wel stevig. Hij had een glad geschoren gezicht, met een flinke uitdrukking in de grijze oogen. Hij zag er heelmaal niet aardig uit, vonden de meisjes, want hij had hen aangezien zonder glimlach op de lippen, en met een onverschillige blik.

„Ik weet niet of ik dat op me kan nemen,” zei hij langzaam, „mijn werk hier is van belang voor mij. Als ik den man nu moest laten gaan, zou dat me ernstig in ongelegenheid brengen.”

„En wat moet er dan van mijn sla terecht komen?” vroeg de verontwaardigde dame. „Telt die niet mee?”

Sheldon's oogen werden harder. „Als u eerlijk overtuigd bent, dat een beetje sla voor op tafel

van evenveel belang is als het levensbestaan van een man, dan kunt u hem krijgen," zei hij.

"Is dit uw bestaan?" De gehandschoende dameshand wees over de hellende, gespitte grond.

"Ja."

"O, als dat zoo is, geloof ik dat ik ervan moet afzien," zei Mevrouw Wharton ontevreden, „maar dan zal ik weken lang geen sla kunnen hebben. Mijn bedden...."

De jonge man rukte met zijn hoofd achteruit, alsof hij van het onderwerp genoeg had.

"Jan," zei hij, „je moet morgen je afspraak met deze dame gaan uitvoeren."

Maar Jan schudde 't hoofd. „Nee, nee," zei hij, „ik niet beloven naar haar toegaan, alleen zeggen: later. Ik niet willen."

„Misschien wilt u mij van schuld vrij spreken," zei Sheldon, en bewoog het heft van zijn spa, alsof hij ernaar verlangde, weer aan 't werk te gaan. Maar de oude dame lep boos het pad op naar 't huisje van David.

* * *

David's huisje had, in den tijd toen hij er zelf nog woonde, niets gehad dat het onderscheidde van de vele andere, die in 't begin van de kolonisatie in alle Australische steden zijn verzezen, tot den tijd, dat er met grootere welvaart en meer beschikbaar geld, ook de zin was ontwaakt voor meer artistieke en persoonlijke architectuur.

Het had de gebruikelijke stoep van voren, een korte gang met aan beide zijden kamers eromheen, en een keuken met nog een klein kamertje aan den achterkant, zooals dat in drie-kwart van alle huizen in Wyama te vinden was.

Maar Else was juist gekomen toen David, die er het land aan kreeg dat zijn huis nog maar steeds niet verhuurd was, besloten had een schilder erbij te halen, en te probeeren, of een paar flinke streken roode verf misschien een huurder zouden aantrekken.

Misschien had David ergens verborgen artistieke neigingen. Of anders is 't ook mogelijk, dat hij, behalve huisbaas, ook een humaan mensch was. In ieder geval, toen hij na een bespreking met Else naar zijn winkel in de stad was teruggegaan, had hij zijn toestemming gegeven tot een paar verbeteringen, die hij achteraf, bij rustig nadenken, nauwelijks aan zijn vrouw durfde vertellen.

Hij had bijvoorbeeld goedgevonden, dat Else alles zou laten schilderen zooals ze 't zelf graag had. Ze mocht de kleuren uitzoeken die ze wou, en die toestemming alleen al zou David's vrouw de haren ten bergen hebben doen rijzen, want

hoe zou nu een meisje van nog geen twintig, duurzame kleuren weten uit te kiezen!

Dan had Else aan David duidelijk gemaakt, hoe'n groote behoefte ze had aan lucht, dat haar vader en zij eenvoudig niet konden ademen zonder lucht, al scheen het dat heel veel andere menschen uit het dorp daar in hun huizen wel toe in staat waren. Ze had hem ertoe gekregen, een paar tusschenmuren te laten afbreken, bijvoorbeeld de muur die den gang afscheidde en die, tusschen de twee kamers die zit- en eetkamer geweest waren.

Zoo had ze een groote ruime kamer gekregen, al kwam de voordeur er dan ook direct op uit. Zij was er verrukt van, maar David keek er hoofdschuddend naar, toen het eenmaal klaar was.

„Maar ik dacht dat dames zooals u," zei hij „een mooie kamer en een eetkamer en een hal apart wilden hebben. Dat is 't eerste waar een arme vrouw aan gaat denken, om twee kamers apart te hebben, als ze eerst alles in één kamer heeft moeten doen."

„O, dat hindert niet voor ons," zei Else vroolijk, en haar oogen schitterden zoo dankbaar bij het gezicht van haar groote kamer, dat David zich troostte met de gedachte, dat hij altijd de muren weer kon laten aanbrengen, als hij weer gewone bewoners in het huis kreeg. Hij liet zelfs nog openslaande deuren aan het eene eind van de kamer aanbrengen en benutte de uitgekbroken wanden om een soort van verandah daarachter te bouwen, waar de sofa van den zieke kon staan, zoodat die den heelen dag in de zon kon liggen.

Toen Mevrouw Wharton en haar dochters op de stoep stilstonden, en de voordeur open vonden, zagen ze inplaats van het onnoozele stukje gang, dat ze gewend waren in zulke huizen te vinden, een allergezelligste kamer voor zich.

De gepleisterde muren waren met een zachte, frissche tint lichtgroen overdekt, met over 't midden een breede band van roomkleur, waarop Else zelf met vlugge, sprekende penseelstreken een rand van Oost-Indische kers geschilderd had. Crème gordijnen hingen voor de ramen, met aan den onderrand een geschabloneerd Oost-Indische-kers-patroon.

De grond was van gebeitst hout, met hier en daar kleedjes van groen en wit. Voor het overige zou een meubel-taxateur de kamer meer dan treurig gevonden hebben, en zijn weggegaan met de vaste overtuiging, dat hier niets van waarde aanwezig was.

Want er was alleen een lage bank, vol kussens met zacht-kleurige overtrekken, een paar stoelen, een lage boekenkast, een kleine ronde tafel

bij het eene raam, en een grootere, vierkante, bij het andere.

Aan den muur hing een heele verzameling schilderijen, „hoekjes” uit vreemde steden, een Alpegezicht, een Spaansch kinderkopje met geheimzinnige oogen en een kinderlijken mond, een Venetiaanschen gevel met den voet in het groene water, waarin licht en schaduw grillig speelden.

Maar daar kwam de gastvrouw aan.

Ze liet hen in gemakkelijke stoelen zitten, en zette een eenvoudigen ventilator in beweging.

Mevrouw Wharton begon dadelijk haar hart te luchten over het onbehoorlijke gedrag van den Chinees. Dat was tenminste vast een onderwerp om over te praten, en 't kon toch ook geen kwaad als Else wist, dat die buurman heel „onaangename” eigenschappen had. — Toen bekende Else, dat zijzelf, zonder het te weten, dan óók heel onaangenaam geweest was, omdat ze Jan de heele vorige week van de Wendoversche sla-bedden had afgehouden.

„Maar komt u eens zien wat hij gedaan heeft,” zei ze, nadat haar genadig vergeving was geschonken, omdat ze het niet zoo bedoeld had, „mijn tuintje wordt zoo snoezig. Ik lig haast elken avond een poos wakker om er plannen voor te maken. 't Is zoo éénig, een tuin te hebben. Ik had vroeger nooit een echten tuin gehad, maar met bloembakken en potjes bereikte ik ook al heel wat.”

Mevrouw Wharton's hart was al bijna veroverd. Elizabeth en Carla hielden ook wel van tuinieren, maar zijzelf had er beslist een manie voor. En Else's enthousiasme over dit punt deed haar bepaald goed. Ze ging in de heete zon naar buiten, en luisterde naar Else's plannen, terwijl ze den tuin rondgingen.

Hier zou een rozen-bed komen, alleen van theerozen. En op den grond allemaal viooltjes, zoo, dat de aarde heelemaal niet meer te zien kwam. — Hier kwamen riddersporen, een heele rij zachtblauwe, en voor op den grond moest daar lobelia komen. Over dat poortje groeiden al klimroosjes; dacht Mevrouw Wharton niet dat een clematis aan den anderen kant een mooi contrast zou geven?

Mevrouw Wharton was haar sla-bedden heelemaal vergeten, en ook dat de koetsier die buiten wachtte, nog vogels moest plukken als hij terugkwam. Ze gaf overal raad, en goot wat koud water uit over al te uitbundige plannen, maar gaf er andere ideën voor in de plaats. Deze plek was te winderig voor riddersporen, maar wat vond Else van malva? En hier was te veel schaduw voor narcissen of crocusjes, maar lelietjes van dalen, zou dat ook niet mooi zijn?

„Te duur,” zei Else beslist. „Ik heb ze in de catalogus opgezocht, ze waren vijf gulden het dozijn. En voor alle voorjaarsbollen samen kan ik maar tien gulden uitgeven.”

„Dat is ook ruim genoeg, en zelfs veel te veel, hoor,” zei de oude dame. „Je moet maar geen bestellingen doen bij je zaadhandelaar, voordat we gekeken hebben, of er op Wendover niet is wat je noodig hebt. Ik heb dubbel zoo veel lelietjes-van-dalen als ik gebruiken kan.”

Toen gingen ze terug, om Carla en Elizabeth niet langer alleen te laten, en Else maakte de thee klaar, zonder de kamer uit te hoeven gaan.

De twee zusters waren erover opgetogen. Hun eigen servies dat ze altijd zoo mooi gevonden hadden, kwam hun nu opeens zwaar en ouderwetsch voor. Ook over hun kleeding waren ze ontevreden, hun mantelpakken van fijn linnen, door een duren kleermaker gemaakt. Maar wat droeg Else dan? Een simpel wit katoentje, met hier en daar een lichtblauw bloemetje erop gewerkt. Een blauw lint had ze als ceintuur om, een smal blauw lintje was langs den rand van het witte kraagje geregen en van voren gestrikt, en aan haar middel droeg ze een corsage van levende roosjes.

„'t Is net een meisje uit een boek, of uit een gedicht, of van een schilderij,” dacht Elizabeth, „ze ziet er uit of ze nog nooit iets leelijks gezien of gehoord heeft. Zou ze 't wel eens tegenkomen? Hoe zou haar leven geweest zijn, dat ze zóó geworden is?”

En bij het weggaan vroeg Carla opeens aan Else: „Als je eens iets heel erg leelijks tegenkwam, wat zou je dan doen?”

Een oogenblik keek Else verschrikt.

„Waar — wat voor iets?” vroeg ze.

„'t Een of ander, — ergens,” zei Carla.

Else dacht na. „Dan zou ik omdraaien en een andere weg nemen om er niet langs te hoeven,” zei ze.

„Maar als er nu beslist geen andere weg was?” hield Carla aan.

„Ik geloof dat ik probeeren zou, het te bedekken,” zei Else na een oogenblik. „Bloemen erover laten groeien, of er een mooie lap overheen hangen. Wat zoudt u doen?”

„Geen van tweeën,” antwoordde Carla. „Ik geloof dat er in leelijke, sobere dingen een zekere kracht schuilt. De wereld zou er slap gaan uitzien, als je alles zoo lief en mooi ging maken. Ik geloof dat er minstens zooveel leelijke dingen op de wereld zijn als mooie. 't Ziet er niet naar uit, of we erg goede vrienden zullen worden hè?”

„Maar ik geloof dat we dan toch wel heel goede vijanden zullen zijn,” glimlachte Else.

De Fluitspeler.

R. Bonnet.

HUWELIJKSWETGEVING.

II.

DE minder gunstige positie van de gehuwde vrouw komt onder meer uit in het ontbreken van de zoogenaamde handelingsbevoegdheid, d.w.z. de vrouw kan zelfstandig, zonder haar man, geen handelingen verrichten, die in rechten verbindend zijn. Zij kan dus zelfstandig niets koopen, verkoopen, huren, verhuren enz. Evenmin is zij bevoegd in rechten op te treden. Zij mag dus niet zonder meer op eigen naam gaan procederen; wel kan zij als getuige of deskundige optreden.

De wet komt anderzijds de vrouw te hulp door de bepaling, dat als de man aan de vrouw zijn toestemming weigert voor het aangaan van een overeenkomst of voor het verschijnen in rechte, de Arrondissements-Rechtbank haar de vereischte machtiging kan verleen. Is de man afwezig, of is hij verhinderd bv. wegens ziekte, dan kan de kantonrechter toestemming geven. Het verdient de aandacht, dat als de vrouw gehandeld heeft zonder de machtiging van haar man of van den rechter, de handeling nietig kan worden verklaard. Deze nietigheid kan echter alleen worden gevraagd door de vrouw zelf, haar man of hunne erfgenamen.

In sommige gevallen heeft de vrouw de toestemming van den man niet noodig.

Zoo veronderstelt de wet, dat de vrouw de toestemming van den man heeft voor de huishoudelijke uitgaven. De man wordt zodoende voor die uitgaven aansprakelijk gesteld. Maar men verlieze niet uit het oog, dat de man zijn veronderstelde toestemming te allen tijde kan intrekken. Deze intrekking geschiedt, zooals we af en toe kunnen lezen, per advertentie in de kranten. Geeft dus een winkelier daarna aan de vrouw desniettemin iets op credit, dan is de man van de betalingsplicht ontslagen. Betaalt de vrouw à contant, dan behoeft de winkelier zich van de intrekking niets aan te trekken, omdat hij er niet mede te maken heeft, hoe de vrouw aan het geld komt.

Wat zijn huishoudelijke uitgaven? Het blijkt, dat het in de praktijk niet zoo eenvoudig is, daarop een afdoend antwoord te geven. Elk geval moet vaak op zich zelf worden beschouwd. Het spreekt van zelf, dat de eerste levensmiddelen onder het begrip „huishoudelijke uitgaven” vallen. Maar als een arbeidersvrouw nu eens buiten haar man om, een grooten voorraad aardappelen, spek enz. inslaat? Het is dan te be-

zien of de man wel voor de betaling aansprakelijk is. De rechter, die dit tenslotte moet uitmaken, laat zich leiden door de overweging, dat gelet moet worden op de maatschappelijke omstandigheden der partijen. Als het vaststaat, dat iemand van een zeker inkomen, over het algemeen zich dergelijke bestellingen niet kan veroorloven, is hij van betaling ontslagen; de winkelier zal dan anderzijds zijn leverantie kunnen terugvorderen.

Zoo komt het b.v. meer dan eens voor, dat geschillen ontstaan over de vraag of de man een duren mantel, dien zijn vrouw zonder zijn toestemming heeft gekocht, moet betalen. Het hangt er dan van af, of de omstandigheden van het echtpaar zoodanig zijn, dat verondersteld kan worden, dat de man tot een dergelijken koop financieel in staat is.

Ook zijn er al heel wat moeilijkheden gerezen over rekeningen van tandartsen. Daarom doet een dokter, die een operatie, althans een kostbare behandeling op een gehuwde vrouw wil toepassen, verstandig zich eerst te vergewissen van de instemming van haar man. Anders heeft de dokter kans, dat de man niet wil betalen en zich te dien einde beroept op zijn onbekendheid met de behandeling en op zijn bescheiden middelen, die niet op een dergelijke uitgaaf berekend kunnen geacht worden.

Verder veronderstelt de wet de toestemming van den man, indien de vrouw als werkgeefster ten behoeve der huishouding optreedt. Zij mag dus een dienstbode huren en verbindt daarmee den man tot betaling van het loon. Tevens mag de vrouw als arbeidster optreden. De wet zegt, dat zij in dat geval gerechtigd is over haar loon ten bate van het gezin te beschikken. In de praktijk heeft dit recht slechts tot op zekere hoogte waarde, omdat, als de echtgenooten in gemeenschap van goederen getrouwd zijn, dit loon ook kan worden aangesproken voor schulden van den man.

Van belang is verder voor de vrouw of haar man kan beletten, dat zij een gesloten arbeids-overeenkomst naleeft. Kan hij dus op eenigerlei wijze voorkomen, dat zij langer als werkvrouw enz. werkzaam blijft? Het is voor de vrouw van beteekenis, dat de man haar hiertoe niet dwingen kan. Hiertegenover staat, dat als de overeenkomst tegen zijn wil is tot stand gekomen, hij niet gehouden is tot schadevergoeding, als een werk-

gever terecht de vrouw aanspreekt b.v. wegens onrechtmatige beëindiging van haar dienstbetrekking.

Vrij bekend is, dat de vrouw, zonder daarvoor toestemming van haar man te behoeven, een boekje bij de rijkspostspaarbank mag hebben. De man kan daarop geen recht doen gelden, maar in geval van faillissement van den man, wordt ook het boekje aangesproken. Als de zaak misloopt, heeft de vrouw dus weinig profijt van haar zuinigheid.

Tenslotte is het van belang, er op te wijzen, dat de vrouw zelfstandig haar testament mag maken. Zij kan zodoende steeds over haar aandeel in de huwelijksgemeenschap beschikkingen treffen, zonder dat haar man daarop invloed kan uitoefenen.

* * *

Thans een enkel woord over de financiële verhouding tijdens het huwelijk. Als algemeene regel geldt, dat indien niets anders is overeengekomen, er gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten is. Hierin vallen o.m. alle schulden, die vóór of tijdens het huwelijk door elk der echtgenooten gemaakt zijn.

De belangrijkste bepaling in dit verband is, dat de man, als hoofd der echtvereeniging, het beheer heeft over de goederen der gemeenschap en deze zonder tusschenkomst van de vrouw o.m. kan verkoopen en bezwaren. Dat wil dus zeggen, dat de man, zonder dat de vrouw van iets weet, met het door haar aangebrachte goed kan doen wat hij verkies, en geen verantwoordig schuldig is.

Deze bepaling is, ingeval van gemeenschap van goederen, wel het grootste bezwaar dat tegen de bestaande huwelijkswetgeving door de vrouw kan worden aangevoerd.

Men denke over de groote macht van den man in dezen niet te gering. Immers alles wat aan de vrouw toebehoort, of wat zij later verkrijgt, valt hem ten deel; een uitzondering hierop is gemaakt voor die zaken, waarvan de erflater of de schenker uitdrukkelijk heeft verklaard, dat zij buiten de gemeenschap moeten vallen.

In een goed huwelijk behoeft een vrouw tegen de macht van den man geen bezwaar te hebben. Maar gedacht moet worden ook aan haar, die dit voorrecht niet hebben. In dat geval kan deze bepaling voor de vrouw een bron van heel veel leed worden. Er zijn aan den man wel eenige wettelijke beperkingen opgelegd, maar zij betekenen in de praktijk weinig.

Het is mogelijk — en het gebeurt vaker dan sommigen vermoeden — dat een man van het geld, dat zijn vrouw heeft meegebracht, een feestelijk leven leidt en haar als alles op is, in den steek laat.

Nu weet ik wel, dat de vrouw als het met haar man den verkeerden kant uitgaat, volgens de wet, aan de rechtbank eenige maatregelen kan verzoeken. Maar men doet goed, aan deze bevoegdheid weinig waarde te hechten, omdat de praktijk leert dat de hulp over het algemeen veel te laat komt. Als de man b.v. speculeert en gestadig verliest, staat de vrouw zonder middelen om den man te dwingen dit na te laten. Trouwens hoeveel vrouwen weten iets van den stand van haar vermogen tijdens het huwelijk? De man is niet gehouden daarover inlichtingen of verantwoording te verstrekken.

Gelukkig voor de vrouw kent de wet nog de huwelijksche voorwaarden. Deze moeten echter worden aangegaan vóór het huwelijk. Tijdens het huwelijk kan aan de gemeenschap van goederen niets meer worden veranderd.

Over de huwelijksche voorwaarden een volgende keer.

Mr. J. F. FRANKEN.

OVER FOTOGRAFEEREN.

WE gaan van de veronderstelling uit dat de lezeressen dezer rubriek een plaat of film bij benadering goed kunnen belichten. Bij ieder toestel worden de aanwijzingen duidelijk gegeven. Meer moeilijkheden biedt gewoonlijk het *ontwikkelen*, en daarom zullen we daar eerst over spreken.

Om te kunnen ontwikkelen heeft men echter een donkere kamer noodig. De kelder of een diepe kast zijn hiervoor zeer geschikt. Heeft

men deze echter niet ter beschikking, dan zal men met het ontwikkelen tot 's avonds moeten wachten. De ramen moeten dan goed afgedekt worden, zoodat er geen spoor van licht kan doorkomen. Dit gaat zeer goed met 1 of 2 vellen carton. De inrichting van de donkere kamer kan hoogst eenvoudig zijn. Een roode lamp, 1 bakje met ontwikkelaar, een bakje met fixeer, en een teiltje of emmer schoon water. Bovendien een klein fleschje met broomkali. Men moet de

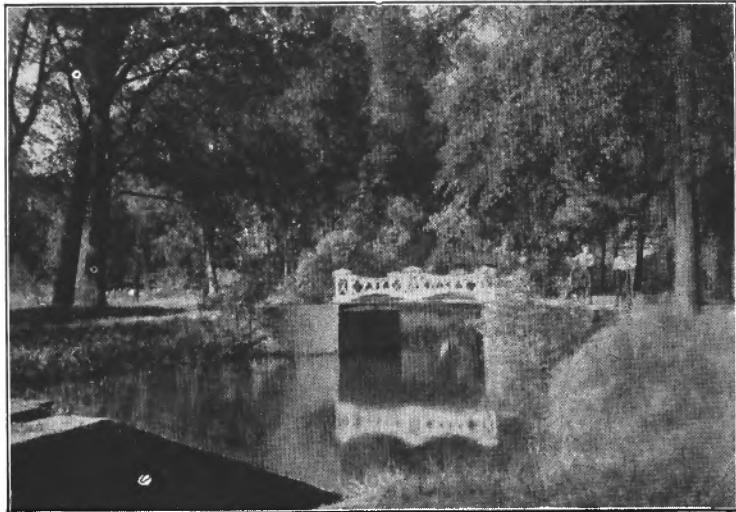
bakjes zoo plaatsen, dat men ze in volkomen duisternis, direct weet te pakken. De lamp, (zoo als reeds vroeger gezegd: een elektrische is het meest praktisch) moet plm. $\frac{1}{2}$ meter boven de tafel of plank, waarop men ontwikkelt, aangebracht zijn.

Men maakt nu het ontwikkel- en fixeerbad, dat men in den fofohandel koopt of zelf klaargemaakt heeft, gereed, door het op de aangegeven wijze te verdunnen. Voor een 9×12 plaat of een rolfilm 6×9 heeft men ongeveer 60 cM³. ontwikkelaar noodig.

We gaan nu het donker in en overtuigen ons eerst nog of nergens licht te bespeuren is, en zorgen er voor dat gedurende het ontwikkelen niemand kan binnenkomen. We nemen nu de plaat uit het chassis, en leggen deze in de ontwikkelaar. De plaat moet direct geheel door ontwikkelaar bedekt zijn, daar anders vlekken ontstaan, die niet meer te verwijderen zijn. De methode om een plaat, voor het ontwikkelen, eerst even af te spoelen, is niet goed, daar verschillende platen hier niet tegen kunnen. Een rolfilm wikkelt men eerst geheel af, doet deze dan tusschen de ontwikkelklemmen, een paar waschnijpers gaat ook goed. De film wordt *wel* eerst even afgespoeld; het lastige omkrullen wordt hierdoor dan vermeden. De meest handige manier om een film te ontwikkelen is, hem aan de beide klemmen vast te houden en dan, met de laag naar beneden, door de ontwikkelaar heen en weer te halen.

Wanneer nu de plaat of film eenige minuten in de ontwikkelaar is, zal men bij normale belichting, de eerste sporen kunnen ontdekken. Eerst de lucht, dan de weg en later de boomen. Is de plaat *overbelicht*, dan komt het beeld plotseling in z'n geheel op. Door een paar druppels uit het fleschje broomkali bij de ontwikkelaar te voegen kan men de plaat dan toch nog wel redden. Bij *onderbelichting* ziet men echter alleen de heldere partijen (lucht, boord, e.a.) opkomen. Door de ontwikkelaar dan nog iets meer te verdunnen, (het ontwikkelen duurt dan iets langer) kan men dan toch nog wel eens een goed beeld krijgen. Het ontwikkelen kan bij de roode lamp beoordeeld worden, doch men stelle nimmer een plaat of film onnoodig aan rood licht bloot. Een plaat of film moet men „in doorzicht” beoordeelen, en wanneer de plaat goed ontwikkeld is, moet deze alle details (patronen der japonnen enz.) duidelijk weergeven. In het fixeerbad loopt de plaat altijd iets terug en daarom moet men, wanneer men denkt dat de plaat goed is, deze toch nog even

doorontwikkelen. Wanneer de plaat nu uitontwikkeld is, spoelt men haar af en legt men hem in het fixeerbad. Hierin moet de plaat of film blijven totdat deze geheel helder is en geen enkel *geel* spoor meer vertoont. Daarna spoelen en vervolgens drogen.

Plantsoen in Kampen.

Foto Mevr. W. A. J.-v. E.

Foto's Mevr. W. J. A.-v. E.: Over 't algemeen zijn de foto's niet genoeg uitontwikkeld, er is niet uit gehaald wat er in was, en ook het afdrukken was niet met zorg geschied.

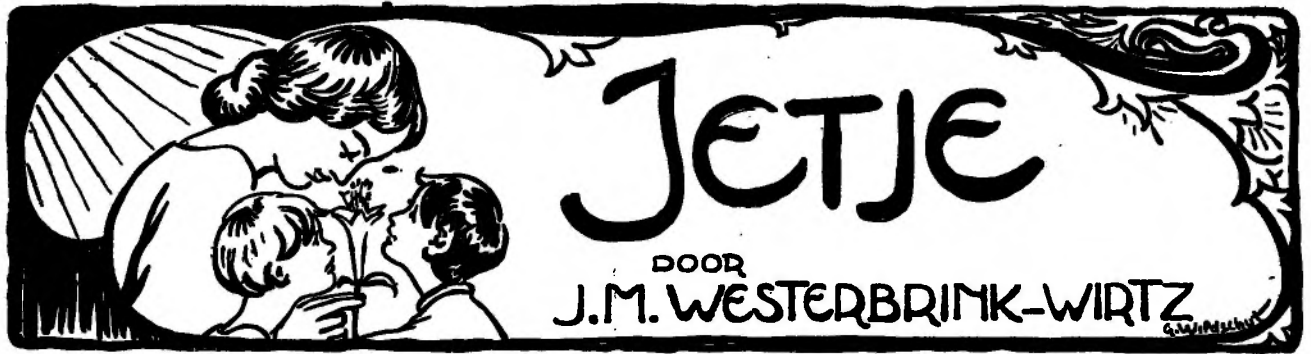
De beste is 't Plantsoen in Kampen, hierbij gereproduceerd. Deze opname is zeer goed, maar de afdruk was niet zuiver. (De cliché in de J. V. is mooier dan het origineel). Wanneer men de foto aan de onderzijde met een strookje papier van $1\frac{1}{2}$ c.M. bedekt, komt de zwarte muur te vervallen en wint de foto in schoonheid. Ook de 2 kiekjes in het Vondelpark zijn aardige plekjes, maar de afdrukken zijn zwaar overbelicht, en daarom te donker.

Nuttige wenken.

Een goed recept voor een ontwikkelaar is:

Water	1 Liter	} Gebruik: 1 deel op 3 deelen water.
Metol	5 gram	
Natriumsulfiet (gekrist.)	150 gram.	
Hydrochinon	9 gram.	
Potasch	120 gram.	
Broomkalium	$2\frac{1}{2}$ gram	

Men koope de chemicaliën bij een vertrouwd drogist en losse deze in volgorde op!

4) (Slot).

TEGELIJK verzette iets in haar zich tegen dit verwijt. Het was mooi en goed geweest, hun samengaan; als andere menschen er wat in zagen, lag dat aan hen. Omdat ze niet geloofden....

Ietje kreeg een kleur, want ze dacht aan Greef en Wim. Wanneer ze er over gepraat had, thuis, zouden de anderen gedacht hebben: het was zóó. En dan hadden ze met hun argwaan dat mooie bedorven.

Neen, het was goed geweest, of misschien toch niet heelemaal, omdat ze door haar zwijgen gejoekt had, maar slecht ook niet, en als Albert maar niet zóó gepraat had, dien middag....

De hardheid in zijn stem had haar gezegd: het zou niet baten, als ze probeerde hem om te redeneeren, gesteld dat ze, door haar vast vertrouwen in haar eigen levensopvatting, het kon. Hij stond in dit ééne als een rots. Het was een deel van hemzelf, evengoed als haar wel-gelooven, haar zich-afhankelijk-weten van God, deel waren van háár. In dit ééne zouden ze elkaar nooit vinden.

Het verdriet sloeg opnieuw als een golf over Ietje. En zulk een kind was ze nog, dat ze niet eens zuiver begreep: het was liefdesverwachting, die een knak gekregen had, dien middag.

„O God, help me,” kreet ze. En door dit instinctief tot God gaan stelde ze even instinctief vast: dat de scheiding er was, en niet overbrugd kon worden.

IV.

„Jammer, dat Ietje nu weer zoo in de put zit, nu 't vlak voor 't examen is. Een poos was ze werkelijk heel opgeruimd. Ze heeft nu ook telkens weer die nare hoofdpijn. Als ze zich zoo laat gaan, vrees ik nog.... Je moest nog eens naar d'r toe gaan, straks. Ze heeft nogal erg met je op. Niet, dat wij ooit met haar te stellen hebben, hoor. Maar er is wat geslotens aan d'r. Of ze nou werkelijk nog zoo bang is, met haar goeie cijfers altijd? —”

Jaan was dezen avond „hebbelijker” dan in lang 't geval was geweest, zooals moeder het uitdrukte. Ze had nog met geen woord over haar aanstaande gerept, hoewel 't verleden week leek, als hadden ze trouwplannen. En moeder had maar niks gevraagd; wat had je aan de nesten? Jaan wist, hoe ze er over dachten, en daarmee basta.

Toch was Jaan wel heel stil geweest, als ze het goed bedacht. Of ze herrie hadden, samen? Een oogenblik zweefde haar een vraag op de lippen. Maar ze was bang, daarmee opnieuw al dat heen en weer gepraat te ontketenen, dat hun al zooveel avonden vergald had. Om niet toch, tegen haar wil, geleid door haar moederlijk instinct, zich te mengen in Jaans zaken, begon ze toen maar over Ietje. Ze was ook werkelijk ongerust over dat kind.

Zoo stil als ze was. En zoo bleek ze er uit zag.

Van de crisis, die Ietje doormaakte, en die haar rijpen deed tot vrouw, vermoedde ze niets. Haar jongste was immers, ondanks haar jaren, en ondanks het examen in de zeer nabije toekomst, nog een kind.

Jaan ging graag naar boven. Ze had haar eigen zorgen, die haar benauwden. Maar daarover zou ze met Ietje niet praten. Die was te jong nog, om daarvan iets te begrijpen. 't Was enkel, dat het verlichting gaf, even weg te zijn uit de kamer met moeder en Riek, waar ze vooral in Rieks oogen de vragen las, die moeder niet uitsprak. Ze kon niet praten over haar zorgen met die twee; ze waren altijd zoo hard geweest en zonder begrijpen. Riek tenminste. Met moeder alleen, misschien....

Terwijl ze de trap opging, langzaam, zocht Jaan naar oogenblikken, waarin er vertrouwen was geweest tusschen moeder en haar. Die waren wel schaarsch. Ach, moeder had altijd veel te werken gehad, en zij, als oudste, moest al vroeg mee aanpakken. Dan blijft er niet veel tijd voor gesprekken over andere dan alledaagsche dingen. En zij, Jaan, was ook altijd nog al zeker

van d'r zelf geweest. Had haast altijd wel geweten, wat ze doen moest. Eigenlijk wist ze het nu ook wel, en dat maakte het juist zoo moeilijk. Als maar niet dat verlangen er geweest was, dat verlangen naar een eigen huis en een eigen kindje. En 't weten, dat ze al ouder werd.

Hoe het kwam, dat ze toen, op Ietjes kamertje, ineens was gaan schreien, wist Jaan later nooit.

Bepaald zenuwen. En dan ook, omdat het kind altijd zoo hartelijk deed. Zoo anders, dan zij, ouderen, het van mekaar gewoon waren.

En na die huilbui, nadat Ietje zoo bezorgd had gevraagd, wat er toch was; of ze water zou halen, of dat ze moeder zou roepen (bij de laatste vraag schudde Jaan energiek van nee) begon Jaan te vertellen.

Ze hadden over trouwen gepraat, ja. En toen was de ellende begonnen. Of — begonnen eigenlijk niet. Er was wel vaker iets geweest, als hij haar mee wou nemen naar een lezing van een van *zijn* voormannen, of naar een bioscoop (alleen naar goeie stukken, hoor!) Maar Jaan had altijd gedacht: och, later, als hij me beter kent, en weet, dat ik daarvan niet houd, dan blijft hij ook wel thuis. Als hij 't maar eenmaal weer gezellig heeft, met een nette kamer, en z'n kopje koffie en z'n pijpje 's avonds, en z'n krant. Maar met dat ze over trouwen praatten, kwam het ook over de kerk. Zij, Jaan, zou 't gevoel hebben, dat ze niet getrouwd was, als

ze niet naar de kerk gingen. En hij wou dat absoluut niet, omdat hij 't voelde, voor zichzelf dan, als een leugen, daar te staan. Hij wou heur in alles vrij laten, en met de kinderen mocht ze doen, zooals ze wou, zoolang die zelf nog geen begrip hadden om te kiezen tenminste, maar dan moest ze hem ook niet dwingen tot wat niet bij hem paste. Daar bleef hij bij, en daar zaten ze nou. En van *zijn* kant had hij gelijk. Maar *zij* kon ook niet anders.

Jaan begon weer te huilen, en Ietje wist niet beter te doen, dan over heur haar te strijken en te zeggen: „Stil nou maar. Je maakt jezelf van streek. Toe nou, Jaan, wees nou flink.” En daarbij schreide ze zelf ook zachtjes.

Och, ze wist immers precies, wat Jaan nou voelde. Hoe akelig dat was, als je dacht: je stond heel dicht bij iemand, zoo dicht, dat er nooit iets tusschen kon komen, en dan ineens zag je, dat je heel ver van mekaar af was, en dat al je probeeren, om dat anders te maken, niets hielp. Omdat er een klove was en bleef.

Maar dat zei ze niet tegen Jaan. Want tegenover haar voelde ze zichzelf nog een kind, en Jaans verdriet leek haar veel zwaarder.

„'t Is maar, zie je,” zei Jaan weer, (nu ze eenmaal begonnen was, moest ze alles zeggen), 't is maar, omdat ik niet zoo jong meer ben, en omdat ik niet zoo maar ieder en één wil. En hij is een knappe vent, en flink voor z'n vak, en goed voor z'n kinderen. En die kinderen ook, zie je. Maar vooral toch, dat ik graag een eigen huisje wou hebben, waar 'k zelf de baas kon wezen, en niet langer m'n voeten hoefde te steken onder eens anders tafel. Want al heb ik 't er best, 't valt niet mee, kind, altijd onder vreemden te zijn, en niemand, die nou eigenlijk heel en al bij je hoort. Nou ja, hier thuis wel, maar daar raak je ook een beetje uit door de jaren. En als hij nou een slampamper was, of zoo. Maar niks van dat alles. Alleen dit, van de godsdienst. Maar als ik denk: ik geef toe, 't komt later wel goed, dan durf ik toch niet....”

Ineens viel Ietje uit, heftig haast: „'t kan immers niet goed komen, Jaan. Als je toch niet samen bidden kunt....”

En toen zweeg ze verschrikt, bang dat ze had verraden, hoe dit weten vrucht was van eigen strijd.

Maar Jaan dacht niet aan zoo iets. Ze voelde die woorden zinken in haar ziel. Ze wist: ze zou ze nooit meer kwijt kunnen. Als ze toegaf aan haar begeeren, zou zij ze eerst met forschen greep uit moeten rukken. Zóó duidelijk zei ze dit wel niet tegen zichzelf; 't was meer een instinctief begrijpen: tegen dit simpele gezegde

van Ietje kon ze niet op. Als ze het toch probeerde, zou 't haar heur zielevreugde kosten. Misschien haar zaligheid.

Ze huiverde.

En ze verwonderde zich vaag, hoe een kind als Ietje precies had kunnen zeggen, waar 't op aankwam.

Van Ietjes eigen strijd vermoedde ze niets.

Alleen herhaalde ze zacht, als tegen zichzelf: „nee, als je niet samen kunt bidden....”

Toen nam ze haastig afscheid.

Beneden zei ze, dat ze meteen maar doorging. 't Was al laat.

Moeder dacht: nu ging ze nog naar hem. Wat daarvan komen moest?

Misschien zou ze nooit weten, dat Ietje hierin 't beslissende woord gesproken had. In ieder geval zou ze 't niet begrijpen. Ietje was immers nog een kind.

V.

Ietje, sinds een jaar onderwijzeres op een klein dorp in Zuid-Holland, ging met haar patroon en de eenige onderwijzer aan hun school naar de Inspectie-vergadering.

De patroon wilde dit zoo; niet, wijl hij zich interesseerde voor de paedagogische kwesties, die daar besproken zouden worden, want hij had al lang alle studie eraan gegeven, en was enkel onder schooltijd onderwijzer, en 't overige van zijn dag tuinder en boer. Maar hij vond: omdat de Inspecteur die vergadering uitschreef was het een staaltje van den eerbied, aan het gezag verschuldigd, dat je ook ging, allemaal.

Ietje vond het vreeselijk; ze was bang op zoo'n groote vergadering, waar ze niemand kende dan die twee mannen, tegenover wie ze zich altijd nog vreemd voelde. De patroon was volstrekt niet lastig, maar hij gaf ook geen leiding; lief haar alleen betobben. Ze was nu zoo ver, dat ze dit eigenlijk nog maar het prettigst vond. Want de onderwijzer, die telkens een praatje met haar maakte, was nog erger! Zijn wat ruwe visie op het leven en de kinderen hinderde haar overmatig, gevoelig als ze immers was; ze nam iets weg van het mooie, dat zijzelve in haar werk zag, en dat ze voelde te moeten behouden, wilde het leven haar niet te zwaar worden. Want ook de menschen van het dorp, goeie, toeschietelijke lui, die haar wel bij zich op visite vroegen, omdat ze medelijden hadden met haar alleen-zitten op heur kamer, bleven vreemden voor haar. Ze kon zich niet aanpassen aan hun levenskrachtige vroolijkheid; hun ruw raken aan intieme dingen; hun uitpluizen van dorpschandaaltjes.

Want Ietje, hier, waar ze Greet miste, en de toch wel vertrouwde omgeving thuis, voelde zich méér nog geneigd tot piekeren, tot het over-en weer overwegen van de dingen, dan ze dit vroeger was. Het dreigde iets ziekelijks te worden, waaraan ze ten gronde kon gaan, als ze niet iemand vond, die haar begreep.

Met angst voor de eenzaamheid onder zoo veel vreemde menschen maakte ze dien morgen met de beide mannen de treinreis; ze durfde niet apart te gaan zitten, bang voor een hatefulijke commentaar van haar collega, schoon hun onbeleefdheid van een rook-coupé te kiezen haar evenveel hinderde als hun rooken-zelf.

In de stad lieten ze haar alleen gaan; ze moesten nog boodschappen doen eerst.

Ietje liep de straten van de haar vreemde stad door, tot het tijd werd voor de vergadering; toen kwam ze als een verloren figuurtje, dat zich-zelf wel onzichtbaar had willen maken, de zaal in.

De eerste, tegen wien ze in de onhandigheid van 't zich-verlegen-voelen opbotste, was Albert!

En dadelijk kwam terug dat vroegere gevoel van nu geborgen te zijn. Het sprak vanzelf, dat ze naast hem kwam zitten; dat ze allerlei bepraatten over hun werk. Tegenover hem durfde Ietje uitkomen voor haar moeilijkheden, hij had die ook gekend, andere misschien dan zij, en zijn humoristische kijk op die eerste weken, nu na een jaar, deed haar voor 't eerst sinds langen tijd hartelijk lachen.

Pas toen het stil werd, en het eigenlijke werk begon, overviel Ietje het denken aan wat tusschen hen lag. Ze schoof dit echter met een voor haar ongewone resoluutheid opzij: het was immers maar voor één dag; straks gingen ze weer van elkaar; waarom zouden ze die enkele

uren niet als vrienden doorbrengen? Want vrienden waren ze, daaraan viel nu eenmaal niets te verhelpen.

Dus ging ze met hem in de pauze wat eten, zonder erg te hebben in de verbaasde gezichten van een paar van zijn collega's, die hem kenden als een jongen, die niet om meisjes gaf. En nu ineens.....

's Avonds bracht hij haar naar de trein. Ze dacht: dit is het einde. 't Deed pijn, maar ze wist: het kon niet anders. Daar was de scheiding: openbare en bijzondere school, welke slechts een uiting was van de veel diepere, die hun zielen verhinderde één te worden.

Toen kwam zijn vraag, die haar verschrikte: „of ze elkaar niet schrijven konden? Ze hadden mekaar zooveel te zeggen; ze konden van elkaar leeren.”

„Och, ik weet niet; 't is misschien beter van niet....” kwam ze bang. Ze was nu weer geheel de aarzelende Ietje, die hij kende van vroeger, die hij wist te moeten beschermen; te kunnen opvoeden.

„Het kan best. Je zal zien, hoe mooi het wordt,” besliste hij.

En zijn brieven kwamen. Velletjes vol over

schoolzaken; over litteratuur; met gedachten over het leven-zelf soms ook, doch dit maar sporadisch. Hij wist: daarmee kwam hij op gevaarlijk terrein. Hij moest Ietje zien te winnen voor zijn levensopvatting, of, voor 't minst, het zoover zien te brengen, dat ze er niet meer schuw tegenover stond. Maar dan moest hij voorzichtig zijn.

De beslistheid, die juist op die punten uit Ietjes brieven sprak, verwonderde hem eerst; wondde hem daarna, tot ze hem opzweepte tot onvoorzichtigheid. Ze mocht hem niet langer weerstreven. Die fabel omtrent God en den Bijbel mocht niet hun beider leven bederven. Ze hoorden bij elkaar; zijzelve voelden dat, zoo vaak ze elkaar zagen.

En ditmaal schreef hij een brief, waarin hij zich gaan liet; waarin hij beleed zijn groote liefde, die immers alles goed maken zou. Hij zou alles wezen voor haar, en zij voor hem; wat kwam al 't andere er op aan. Hij was sterk genoeg, om haar te steunen en ruim genoeg, om haar opvattingen te eerbiedigen. Hij zou studeren, harder nog dan nu; het was niets voor haar, altijd onder vreemden te zijn. Ze zou er bij ondergaan. Ze moest nu maar gauw schrijven, dat hij gelijk had. Ze wist immers, dat het was, zooals hij het zei.

Ja, Ietje wist het. En daarom was het eerste gevolg van zijn brief: een zoo glanzende blijdschap, als ze nooit nog gevoeld had, ook niet toen ze slaagde voor het zoo gevreesde examen.

En daarna kwam, even overtuigend als het weten: Albert had gelijk, zij hoorden bij elkaar, dat andere: en toch mag het niet. Want, zonder dat ze zelve de associatie begreep, zag ze ineens Jaan, huilend op haar kamertje, en hoorde ze zichzelf zeggen: „als je toch niet samen kunt bidden”

Ietje was, met al haar teerheid, niet iemand, die heen en weer geslingerd werd, wanneer ze eenmaal haar plicht duidelijk voor zich zag. In de eenvoud van haar gemoed stond het voor haar vast, onder alle omstandigheden: wat je doen moest, deed je, hoe zwaar het viel.

Dus schreef ze dien eigen avond een brief, waarin ze even onomwonden als Albert in den zijne haar liefde beleed, en toch eindigde met: „het mag niet. Ik zou nooit gelukkig kunnen zijn ook. Want mijn geloof, mijn God, is het hoogste voor mij. Misschien heb je gelijk, dat ik niet bestand zal zijn tegen het leven. Ik ben bang er voor; bang voor het ruwe erin. Als iets me staande kan houden, dan is het juist het weten: dat God in dit leven is, ook al zijn wij te kortzichtig vaak om Hem te merken. Als ik dit moest missen, zou ik zeker ondergaan, ondanks jouw liefde....”

En ze vroeg hem, niet meer te schrijven. Ze zou zijn brieven missen, maar zoo als vroeger kon het toch ook niet worden.

De menschen op het dorp vonden: het was jammer, dat de juffrouw zoo eenzelvig bleef, en geen vriendin zocht. Er waren toch meisjes genoeg, die wel met haar wilden omgaan, en die in stand eigenlijk boven haar stonden.

Met de kinderen kon ze anders mirakel opschieten; die hingen aan haar als klitten. Och, dat was eigenlijk wel 't voornaamste. Misschien

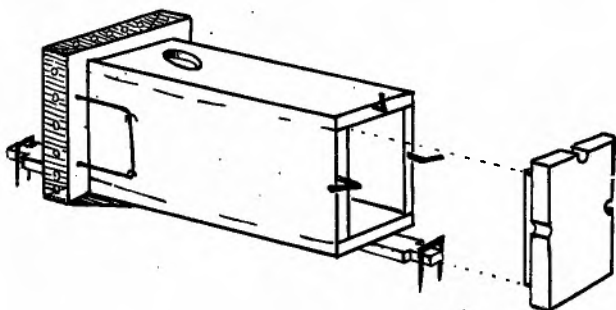
kwam dat ook wel, omdat ze zelf nog zoo'n kind was. Tenminste: zoo leek het vaak. Je vroeg jezelf soms af, of ze van wat er in de wereld te koop was wel veel begreep. Ze kon zoo stil voor zich zitten staren, als ze nog eens ergens kwam. Alsof wat er gepraat werd, haar niet aanging. En grootsigheid leek het toch niet. Misschien werd ze wel niet oud; bij menschen, die bestemd waren, vroeg te sterven, zag je zooiets vaker

Dat Ietje een heldin was, die wel-wetend aardisch geluk versmaad had, omdat het haar de vrede met God zou ontroofd hebben, vermoedde niemand.

En zijzelve zag zich allerminst als heldin!

BIJ HET ARTIKEL NESTKASTJES

Nieuw model nestkastje met uitneembaren bodem.
 Houtdikte $1\frac{1}{2}$ à 2 cM.
 Vliegopening 3 cM, binnenwerks $9 \times 9 \times 21$
 " 4 cM. " $11 \times 11 \times 23$
 " 5 cM. " $13 \times 13 \times 26$

NESTKASTJES.

IN een vorig artikel hebben we een serie wandelingen gemaakt van rond een geheel jaar om de Staartmees in al zijn doen en laten te leeren kennen. We hebben met belangstelling zijn nestbouw gadeslagen en bewondering in ons voelen opkomen, dat zulke kleine vogeltjes zulke kundige bouwers zijn. En heel hun jaarlijksche cyclus van levensgewoonten heeft ons doen vermoeden, dat we hier toch wel iets heel bijzonders uit de vogelwereld hebben gadeslagen. En inderdaad is dat ook zoo. De Staartmeezen zijn onder de Hollandsche vogels ongetwijfeld de beste nestenbouwers. Er zijn er ook heel andere, die in het bouwen echte stumpers zijn. Daartoe reken ik in de eerste plaats de spechten, die hun eieren in een boomholte deponeren zonder de minste nestvorming. De eieren liggen op den naakten bodem van de holte. En als de Spechten niet zelf een gat in een boom zouden kunnen hakken, zou het er voor hun in den tegenwoordigen tijd niet erg gunstig uitzien. Want de moderne boscultuur is bang voor boomen met gaten, die aanleiding kunnen geven tot infecties en afsterving van den boom. Daarom hakt men tegenwoordig alle boomen of takken, die gaten vertoonen, af. De Specht trekt zich daar niet veel van aan. Moeder natuur begiftigde hem met een forschen snavel en krachtigen nek. Met geweld beuken in

de lente zijn snavelhouten den krachtigen stam, de splinters vliegen wijd en zijd en de holte, waarin aanstonds de jongen zullen worden grootgebracht, verschaft hij zich alzo zelf. Hij heeft zijn lenteillusies uitgehakt in het harde hout.

Maar er zijn vele zangvogeltjes, die ook naar een holte verlangen, maar geen vermogens bezitten om er zelf een te hakken in het harde hout of te graven in den veel zachteren bodem. Deze vogeltjes moeten lijdelijk afwachten wat de natuur hun aan holten belooft te bieden. En het zijn deze vogels, die door de moderne boscultuur nagenoeg volledig zijn gedupeerd. Freiherr von Berlepsch heeft dat het eerst ingezien en boomstammetjes uitgeboord, daarna van een deksel voorzien en ze in de bosschen opgehangen. Het succes is buitengewoon geweest. Geleidelijk kwamen de verdreven vogels weer terug en nagenoeg ontvolkte bosschen kregen hun vroegere vogelbewoning en vogelzang weer terug.

In Nederland hebben ze ook hun intrede gedaan, maar het gebruik is niet algemeen toegenomen zooals redelijkerwijze mocht worden verwacht.

De oorzaken daarvan lagen in verschillende richtingen. In de eerste plaats hierin, dat de deksels der bijna hermetisch afgesloten kastjes niet toelieten na te gaan of ze inderdaad het beoogde succes hadden. En aangezien de vogels zelf alle moeite doen hun geheimen niet te verklappen, zoo gebeurt het maar al te veel dat men van de overigen zeer groote resultaten niets bemerkt. Ik heb altijd veel plezier gehad als ik grondbezitters langs hun nieuw opgehangen nestkastjes mocht rondleiden, nadat ze de meening verkondigd hadden, dat de nestkastjes geen merkbaar succes hadden opgeleverd. En ik maak me dan ook nooit ongerust, als ik nogmaals met een dergelijke meening word ontvangen, omdat die meestal spoedig verandert in de grootste verbazing als de geheimen van een twintigtal kastjes zijn blootgelegd. Men is gewoonlijk niet alleen verbaasd over het succes maar nog veel meer over de interessante dingen, die men te zien krijgt. Blijft het succes

Oude ronde en nieuwe vierkante modellen van nestkastjes.

een enkele maal uit, dan komt het toch over eenige jaren. Om deze geheimen nu gemakkelijk te ontsluiten, om zich reenschap te kunnen geven van de resultaten van het aanbrengen van nestkasten, hebben we in Nederland het kastje zoodanig gewijzigd, dat het een gemakkelijk te openen deksel verkreeg.

Dat is een factor van buitengewone beteekenis geweest, die het gebruik van nestkasten zeer ten goede is gekomen.

Het bezwaar, dat het losse deksel aanvankelijk het inwateren bevorderde en menig broedsel deed verdrinken, was spoedig ontdekt en bijna even spoedig overwonnen. Hoewel deze overwinning nu stellig reeds meer dan 15 jaar oud is zijn er helaas nog fabrikanten van nestkasten in ons land, die ondeugdelijk materiaal leveren, waarin de jonge vogels jammerlijk verdrinken. Men zij op zijn hoede.

Het vaste deksel had een tweede bijna nog grooter bezwaar. Daartoe dient men eerst te weten, dat de vogels, die in deze nestkasten broeden, daarin, zij het dan ook een zeer primitief nest maken. Aangezien nu het kastje volledig droog is gaat het oude nest niet tot verrotten over en wat erger is, er ontwikkelt zich allerlei ongedierte in, zóoveel, dat de vogel het volgende jaar er niet opnieuw in durft te nestelen. In een natuurlijke holte, die 'swinters vochtig is, rot het materiaal weg, gaat althans tot een breiachtige massa over, die, alvorens de vogel een nieuw nest gaat bouwen, gemakkelijk kan worden verwijderd. Want de vogel maakt de ruimte waarin zij zal nestelen eerst schoon. Bovendien leeft daarin niet een zoo groote hoeveelheid ongedierte. Het door de mensch geconstrueerde nestkastje heeft dus dit bezwaar, dat het te soliede, met name te droog is.

Om dit bezwaar weg te nemen moeten we de vogel helpen en het oude nest voor hem verwijderen alvorens een nieuw zal worden gebouwd. En sedert we dit hebben ontdekt is het resultaat der nestkasten zeer toegenomen, zoodanig dat ze tegenwoordig jaarlijks bij duizenden worden aangemaakt, en gebruikt met blijvend succes.

En we vonden nog een verbetering. De vroegere ronde nestblokken moesten door een klompenmaker worden uitgeboord en deze is maar niet overal te vinden. Wij probeerden dus of de

Verzending van oude (thans verouderde) ronde en nieuwe vierkante modellen.

vogel in vierkante, door den timmerman gemaakte nestkasten zou willen nestelen. En inderdaad doet zij dit gaarne, liever zelfs dan in ronde. Verder zijn de vierkante, hoewel in het aanschaffen iets duurder, *veel* duurzamer en dus op den duur veel goedkooper. Bovendien hebben ze tegenwoordig een gemakkelijk uitneembaren bodem, waardoor ze volledig kunnen worden gereinigd.

En daarmee meenen we dat het tegenwoordige vierkante nestkastje aan alle, thans bekende, eischen voldoet. De uitkomsten hebben dat aangetoond.

Nu heeft het vierkante nestkastje nog dit voordeel, dat een handige jongen het gemakkelijk zelf kan maken als hij maar een duidelijke aanwijzing krijgt. Aangezien voor vogels van verschillende grootte verschillende maten van nestkasten noodig zijn is het moeielijk die aanwijzingen hier thans volledig neer te schrijven. Wie de tekening op pag. 110 niet voldoende vindt, vrage bij mij een volledige handleiding aan voor f 0.25, waarin hij niet alleen kan vinden, hoe het nestkastje moet worden gebouwd, maar ook, hoe het moet worden opgehangen en verzorgd en hoe men de vogels moet behandelen, die er in gaan broeden.

En volgende maal zullen we eens zien wat de gevolgen zijn geweest van het aanbrengen van nestkastjes, waarvan het deksel toeliet de resultaten te controleeren.

G. WOLDA,
10 Bowlespark, Wageningen.

CONCERT.

Nu is 't, of je van me gaat
in een rijk, waar ik niet kan komen,
vol wondere klanken en droomen...
een lach is op je gelaat...

En om je de zoete ban...
ik voel me verward en verlegen —
je hart gaat de wondere wegen
waar ik je niet volgen kan.

De lucht is daar hoog en rein
te ijl voor mijn arme leven —
er is in mijn hart een beven
verlangend, vertroost te zijn...

Het is, of ik eenzaam ga,
en mijn leven is wonder verlaten
of jij me alléén hebt gelaten
voor klank, die ik niet versta...

Je ging — je gezicht was blij,
geen gedachte, geen blik hield je tegen
en glimlachend ga je de wegen
die ver en vreemd zijn voor mij...

En 't is als je tot me keert,
of je opwaakt uit héél mooie droomen
en of je weer tot me zult komen
als mijn hart het niet zelf verweert —
en aarzelend zie ik je aan —
Hoe kan ik het woord weer vinden
dat ons leven vermag te verbinden
waar ik schreiend alléén heb gestaan?

Maar dan ligt mijn hand op je arm
en alles in mij komt je tegen
en in mij klinkt, éven verzwegen
de stem van mijn liefde, zoo wàrm...

ik weet, je komt tot me, blij,
met al je lieve verlangen,
als was je opnieuw gevangen
door 't wonder van jou en mij...

E. A. J. VAN EIJSSELSTEIJN.

ALS er bij ons thuis een geval van langdurige ziekte voorkomt, zullen we er voor willen zorgen, dat de huisverpleging zoo goed en doelmatig mogelijk wordt ingericht. Moet er een beroepsverpleegster komen, dan zal die vanzelf wel de noodige aanwijzingen geven, maar dan nog is het prettig als de zuster bij haar komst de ziekenkamer in hoofdzaak al in orde vindt. En dikwijls acht de dokter het voldoende als de zieke door de huisgenooten wordt verzorgd, en dat heeft ook veel vóór. De patiënt zelf is meestal zoo dankbaar, in eigen omgeving en door eigen familie te worden verpleegd, en wat is het omgekeerd voor de huisgenooten niet een voldoening, waar we tegenover de ziekte als zoodanig vaak zoo machteloos staan, tenminste iets te kunnen doen om den zieke zoo min mogelijk onder zijn toestand te doen lijden.

Maar met toewijding en goede bedoeling alleen kunnen we niet volstaan. Eenige kennis van zaken mag niet worden gemist, en daarom willen we in deze serie artikelen in 't algemeen aangeven, waarop bij iedere verpleging moet worden gelet.

1. Keuze van de kamer.

Allereerst komt dan de vraag: in welke kamer? Want de eigen slaapkamer zal dikwijls blijken niet de beste ziekenkamer te wezen, en dan zullen we er immers niet tegenop zien, een kleine interne verhuizerij op touw te zetten. Of wanneer het gaat tusschen twee kamers, waarvan de eene wat ver van huiskamer en keuken af is, en de andere „zoo gemakkelijk bij de hand”, dan zullen we ons natuurlijk de moeite van het trappen-klimmen graag getroosten, als het voor de rust van den zieke beter is, dat hij wat verder van 't huishoudelijk geroezemoes af ligt.

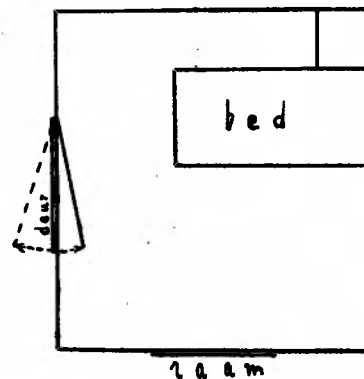
De ziekenkamer moet zijn: ruim, licht, moet goed geventileerd kunnen worden en in den winter verwarmd, en vooral rustig gelegen. Het beste is een kamer waarvan het raam op het Zuid-Oosten ligt; dan hebben we steeds de morgenzon, en krijgen niet de Zuid-Wester kletterregens tegen de ruiten. Verder moeten raam- en

deuropening liefst niet recht tegenover elkaar liggen, zoodat in een oogenblik van tocht de luchtstroom niet langs den zieke gaat. Met deur en raam moet trouwens in 't bijzonder rekening worden als we de plaats van het bed vaststellen. Dit moet allereerst zoo gezet, dat het aan beide lange kanten te bereiken is, dus niet met een zijkant tegen den muur, maar alleen met het hoofdeinde. Is de kamer klein, dan zullen we toch aan één kant een gangetje moeten uitsparen, ter breedte van een nachtfafeltje. Dan moet de deur zóó opengaan, dat de luchtstroom van den zieke afgaat, zooals op onderstaande teekening die, in groote trekken, een juiste indeeling van de ziekenkamer aangeeft. Wanneer de deur zich naar buiten opent, moet ze volgens de stippellijn draaien. Het raam moet liefst aan den linkerkant van het bed zijn, dat is gemakkelijk met schrijven.

Wie al deze aanwijzingen leest, zal misschien verzuchten: Maar zoo'n kamer is er niet in ons huis! Natuurlijk moeten we in zoo'n geval roeien met de riemen die we hebben. We zullen dan trachten het ideaal zooveel mogelijk te benaderen, voor de afwering van tocht b.v. kan een kamerscherm uitstekende diensten doen. Dit is een meubel dat tóch bijna onmisbaar is in een ziekenkamer, we komen daar nog nader op terug.

Bij verdere moeilijkheden zal de dokter of wijkverpleegster in de eigen woonplaats wel raad willen geven, en de Redactie van „De Jonge Vrouw” zal gaarne vragen hierover beantwoorden.

Over de verwarming moet nog even iets gezegd. 't Beste zijn centrale of elektrische verwarming, omdat die geen zuurstof uit de lucht opnemen, en geen verbrandingsgassen afgeven. Maar centrale verwarming zal in weinig woonhuizen uitvoerbaar zijn. In plaatsen waar een bijzonder tarief voor grooter electriciteitsverbruik geldt, komt een elektrische kachel niet veel duurder dan een gewone, en 't spaart heel wat stof en moeite, en is in alle opzichten hygienisch. Maar ook een goed trekkende gewone kachel

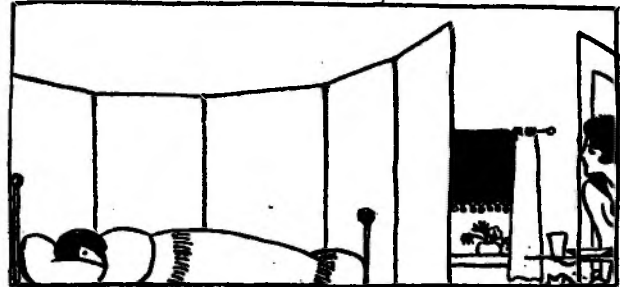

(schoorsteen laten vegen!), die handig en zonder rook of lawaai wordt aangemaakt, kan goed voldoen. Een gaskachel is alleen aan te raden, als die heel goed op een schoorsteen trekt, zodat niets van het verbrande gas in de kamer komt.

Een voornaam punt is verder de stilte. Onze zieke mag geen hinder hebben van alle mogelijke straatgeschreeuw, en geluiden van het huis moeten hem zooveel mogelijk gespaard worden. Als voorzorgsmaatregel gaan we vast alle deuren van het huis langs met een schoteltje olie en een veer of penseel, om de scharnieren te smeren. En hoe ongezellig is het niet, als iemand's nachts wakker ligt terwijl het waait, en de ramen kleppen of trillen in de sponningen. Een paar houten wiggen kunnen dit kwaad al verhelen. Sluiten ramen en deuren niet al te goed, dan is gummi tochtband sterk aan te bevelen. Men kan dit zelf langs de lijsten en posten spijkeren, en bereikt daarmee een dubbel doel: geen tocht, en het sluit zacht. Ook zijn kleine gummi stootblokjes te krijgen, die, tegen de post van de deur bevestigd, bij 't onverhoedsch dichtslaan een harde dreunende slag kunnen voorkomen.

Of we in een huis waar muziek gemaakt wordt, iets moeten doen om ook dat minder hoorbaar te maken (dik vilt onder de pooten van piano of orgel, en het instrument een eindje

van de muur afschuiven), dat hangt geheel van den zieke af. De meesten hooren het graag. Hetzelfde geldt van het slag- of speelwerk aan een klok. De eene zal het prettig vinden, uit het vertrouwde geluid van de klok geregeld te hooren hoe laat het is, den ander zal het irriteren, en in dat geval moeten we het slagwerk maar liever afzetten. Trouwens, waar het de geluiden betreft van het doen en laten van de *menschen*, daarin is geen algemeene regel te geven, en doen we meestal maar, wat de zieke, prettig vindt. Toch moeten we hier oppassen: de zieke vrouw des huizes zal misschien geneigd zijn, te luisteren naar de bel van bakker en groenteman, terwijl het toch werkelijk voor haar toestand beter is, dat ze een poos daarbuiten wordt gehouden. — In ieder geval zorgen, dat de *dingen* geen onnoodige geluiden maken.

PORTRETJE.

EEN toonbeeld van bereidwilligheid. Zoo onbescheiden kan de vraag niet zijn, of ze springt gedienschtig op, en zegt: „Zal ik 't even doen?” En ze doet het dan ook onmiddellijk. Nooit zal ze iets weigeren, al wordt het haar eigenlijk wat veel, al is 't soms aan haar voorovergebogen schouders en haar iets-fletse, onrustige oogen wel te zien, dat ze zich wat al te veel inspant.

Zondagsschoolwerk? — Graag natuurlijk. Elken Zondag trouw is ze er te vinden.

En de bazaar voor de nieuwe school? — Dadelijk staat ze gereed. En ze weert zich dan ook verbazend, gunt zich den tijd niet, in den loop van den avond in de thee-tent even uit te rusten, zooals de andere verkoopstertjes doen. Iemand van 't dames-comité zegt dan ook aan het eind van den avond, dat ze er moe van uitziet, en dat geeft haar eigenlijk een groote voldoening; ze heeft dus tenminste niet haar eigen genoegen gezocht, heeft alles gedaan wat ze kon. — Dat er wel eens een van de bezoekers een ongemakkelijk en bijna beschaamd gevoel heeft gekregen tegenover dat meisje dat zich zóó zichtbaar uitsloofde, en eigenlijk maar liever naar het blozen-

de dikkertje van het volgende stalletje liep, die zich heelemaal zoo druk niet scheen te maken, — ze had geen tijd om zoiets op te merken.

Nooit zal ze anderen tot last zijn, nooit van iemand iets vragen. Haar vriendin wil graag haar verjaarverlangens weten. — „Ik? o, dat weet ik niet hoor, ik heb voor me zelf niets nodig,” is het antwoord. En zelfs haar moeder kan er niet achter komen, waarmee ze haar dochter nu eens echt plezier zou kunnen doen. 't Doet haar ook nauwelijks plezier, van anderen iets te ontvangen. Zelf doen, zelf geven, zelf vertroetelen en zorgen, dat is haar ideaal en haar lust en haar leven, en ze is zich soms ook wel bewust, dat ze daarmee de hoogste roeping voor een vrouw volgt, want die is immers: geven.

Zeker, geven is heerlijk.

En daarom vergeet ze één ding: Als ze aan anderen nooit de gelegenheid laat, haar eens iets goeds te doen, al hun vriendelijkheid kort en goed afschudt, vraagt ze dan niet alle voldoening van het geven voor zichzelf? Is dat in den grond óók geen vorm van egoïsme?

Dat is de keerzijde van haar zelf-opoffering.

Sneeuw in de lucht.

Foto van D. F. Eberhardt, Hilversum.

LANGS DE WEGEN.

WIE veel couranten en tijdschriften moet doorlezen, valt 't op, hoe véél er den laatsten tijd toch geschreven wordt. Telkens verschijnen er nieuwe periodieken, en iedere dag, iedere week, iedere maand wordt over heel de wereld een stroom van lectuur uitgegoten, die tegenwoordig wel verbijsterend groot is. Maar wie gaat schiften en zoeken vindt o zoo weinig, dat werkelijk de moeite van 't lezen waard is. En toch wórdt alles gelezen. 't Is wonderlijk, dat dezelfde mensch, die op zijn lichamelijk voedsel zoo héél precies is, er zich vaak zoo weinig om schijnt te bekommeren, met welke goedkoope, minderwaardige rommel hij zijn *geest* „afscheept”. Want lezen is voeding voor den geest, en hóórt ook te zijn *goede* en *nuttige* voeding van den geest.

In *De Nederlander* schrijft Mevrouw A. van Hoogstraten-Schoch in haar rubriek „Van Vrouwenleven” over hedendaagsche lectuur.

De schrijfster begint te vertellen van 'n jongetje, dat ze in den trein zag:

„Zoo'n aardig beheerscht Engelsch joggie, op weg naar de eene of andere drill-kostschool, zat tegenover me in den grooten sneltrein.

Met een ernstigen trek op zijn fijnbesneden gezichtje, las het de courant. Ik kijk altijd met aandacht naar wat men leest in de samenleving; het zegt zooveel over de menschen.

Zooeven had ik nog zitten nadenken over een jong bleek meisje van een zeventien, achttien jaar, dat ondanks haar blijkbare neiging tot wagenziekte intens verdiept was in een duitsch Grapjesblad, dat een leelijke titelplaat had.

Ik weet het wel, veel van wat men leest is in het land der zofheid geschreven, en de meesten weten, dat het niet in ernst moet opgevat worden, maar toch is in al die zotternij, in al die licht-vaardige woorden, in al dat luchtigjes redeneeren over diepe heilige dingen zoo'n groot gevaar.

't Joggie tegenover me las ook een humoristisch blad.

Op de pagina die naar me toegekeerd was, zag ik staan: „Christus en de echtscheiding” en las ik den zin: „...langzamerhand begonnen de menschen te gevoelen, dat de wet, die Christus gegeven had, boven de macht van de menschelijke natuur was om die te volbrengen.”

Misschien heeft het kind meer naar sportnieuws en naar grapjes gekeken, dan naar dit artikel.

Maar menig ander leest het en licht blijft er wat hangen.

Daarom heeft menigeen tegenwoordig een gevoel van angst te onderdrukken van onbestemde vrees.

Waar gaan we heen?

Waar loopt dit alles op uit... nu langzamerhand de wereld der zothed en dwaasheid zéér luchtigjes redeneert over eeuwenoude wetten en onze opgroeiende jeugd misschien nog 't meest door deze wordt ingelicht.

Wat gaan we toch doen als we op de markten en op de pleinen onze beste bezittingen verkwanzelen? Kan er soms iets op in de wereld tegen mooi gezond, heilig en goed familieleven?

Zou het gezelschaps- en amusementsleven het ooit kunnen vergoeden? Is het flirten met andermans vrouw of man in eenig opzicht te vergelijken met den blik van de blijde verstandhouding, die er is tusschen twee menschen, die elkaar liefhebben en trouw houden? Is er iets feestelickers dan samen oud worden en elkaar bekijken met oogen die elkaar's jeugd nooit vergeten.

Is het niet de moeite waard om den langen weg naar elkaars hart af te leggen en in behouden have eindelijk aan te komen?

Is aan een kind grootter geschenk mee te geven dan souvenirs van een hoogstaand ouderlijk huis?

Klompwinkeltje, Middelburg.

Foto A. G. van Agtmaal, Baarn.

Wie nog een thuis bezit, wijde zich dagelijks om dit groot bezit waardig te zijn.

Opdat onze invloed, die der zotten te machtig moge blijken; opdat onze kinderen trots de bergen van literatuur die de harten omlaag trekken, het heilig ideaal in de ziel bewaren. Het ideaal van het gelukkige gezinsleven!”

Wat we lezen heeft zóó'n grooten invloed op de vorming van onzen geest, en dus indirect ook

op de ontwikkeling van de maatschappij, dat we met niet genoeg zorg onze lectuur kunnen kiezen. We moeten beslist afwijzen alles wat onedel, laf, oppervlakkig en zouteloos is, en *eischen* stellen aan ons geestesvoedsel, meer dan dan aan onze gewone lichamelijke voedingsmiddelen.

Voeding en Hygiëne schrijft ditmaal over verpakte levensmiddelen, nu eens bekeken van het standpunt van den winkelier. In den regel denken wij, die de belangrijke hygiënische voordeelen van de verpakking van voedingsmiddelen genieten, er niet aan, hoe onze leverancier er tegenover staat. 't Is wel aardig, om de kwestie ook eens van dien kant te bezien, en daarom volgt hieronder een enkel gedeelte uit bedoeld artikel.

„Gaan we eens na, wat de gevolgen van de invoering der verpakte waren voor den *winkelier* zijn.

Ook voor hem zijn er voordeelen aan verbonden: hij zal zijn omzet vergroot zien, als de fabrikanten voor hunne artikelen flink reclame maken. Naar „merk-artikelen” wordt meer en meer gevraagd; dit is het gevolg van goed volgehouden reclame.

Hij heeft veel minder tijd noodig voor het verkoopen van zeg b.v. een kilo suiker dan vroeger. Hij hoeft niet meer te wegen. Hij hoeft geen zakken beschikbaar te stellen.

Hij heeft voorts veel minder kans op bederf, doordat de waren niet meer aan opwaaiend stof en aanraking van personeel en bezoekers zijn blootgesteld.

En ten slotte: zijn winkel ziet er heel wat fleuriger en ooglijker uit dan vroeger.

Maar naast deze voordeelen voor den winkelier staan nadeelen: hij is geen baas meer in eigen huis.

Hij behoeft niet meer, neen, hij mag niet meer qualiteiten koffie en thee, havermout en spliterwten of margarine naar eigen oordeel uitzoeken; hij moet in voorraad hebben wat zijn cliëntèle — alleen door reclame voorgelicht — verlangt te koopen.

Dit moet voor den winkelier, die vakman is, een ergernis zijn. Hij moet weten, dat de stand van zijn beroep daalt.

Hij voelt dit ook indirect, maar met nog voor hem onaangenamer gevolgen. Voor zóóveel jaar kon zich als kruidenier of grutter alleen iemand vestigen, die „het vak” door en door verstond. Nu is dat anders. Wie tot dusverre schoenen verkocht of meubelen, wie in mode-artikelen deed of in leerwaren, hij kan — indien hij over koopmansqualiteiten beschikt — even goed jam, havermout, suiker en bessensap verkoopen.

Iedereen, die „met het publiek kan omgaan” kan een winkel in verpakte waren beginnen en er succes mee behalen. Natuurlijk verhoogt deze omstandigheid het aantal winkeliers, dat toch al meer dan groot genoeg is.

Zooals de invoering van de moderne timmermachines het gemiddeld peil van den timmerman heeft verlaagd, zoo zal ook het stelsel der verpakte waren het peil van den winkelier in levensmiddelen omlaag drukken.

De consument zal zich de voordeelen van het stelsel der verpakte waren niet laten ontnemen, omdat een groep burgers daardoor in het gedrang komt.”

Wanneer we in een winkel dus pakjes en zakjes kruidenierswaren zien staan, denken we er niet altijd aan, dat daar óók al „economische vragen” aan vastzitten! Toch dunkt het me, dat het in alle gevallen noodig blijft, dat een goede kruidenier óók de noodige warenkennis bezit, zoodat hij inferieure kwaliteiten van goede onderscheiden kan.

Op de bank.

Foto van W. L. Verburg, Amsterdam.

PRACTISCHE DINGEN.

Voor haar, die trouwen gaan.

IN deze rubriek denk ik af en toe iets te zeggen over nieuwigheden voor de huishouding. Men neme het opschrift echter niet al te letterlijk; ook anderen mogen van deze wenken profiteeren.

Ik zal niets aanbevelen, enkel in goed geloof op wat de vervaardiger of importeur zegt. Echter moet ieder voor zich uitmaken, of het besprokene geschikt is juist voor haar gezin en haar huis. De omstandigheden zijn zoo verschillend en de inhoud der diverse beurzen eveneens. Of je een paar keer in de week stampot eet, dan wel dagelijks een compleet diner laat opdienen; of je woont in een plaats, waar ze van petroleum en kolenfornuizen ineens den sprong hebben genomen naar electriciteit, dan wel, of je gewoon bent te koken op gas, enz.

Voor ditmaal vraag ik uw aandacht voor het „Reliable” gasfornuis, of te wel het gasfornuis met het roode wiel.

Ik heb een demonstratie daarvan bijgewoond in The American House, Anna Paulownastraat 21, Den Haag.

De mevrouw, die voor ons kookte, zette van alles en nog wat in de beide ovens van het fornuis: varkensfricandeau, gehakt, andijvie, bloemkool, Brusselsch lof, bruine boonen, aardappelen, soep, rijst met melk en abricozen en rijst au-bain-Marie. Alles rauw. Alleen de fricandeau was even bruin gebraden boven op het fornuis. Deuren dicht; het roode wiel gesteld op het vereischte aantal graden en — geen omkijken er meer naar in twee uur. Je kunt gerust uitgaan. Als je thuis komt, vind je alles gaar; niets stuk gekookt. Je kunt ook drie, vier of vijf uur wegblijven; je siet dan alleen het wieltje op een minder aantal graden.

We zagen, hoe dit wiel *niet* is een thermometer, doch wel degelijk de warmte regelt. Doe je de ovendeuren open; vermindert dus de temperatuur, dan wordt automatisch de vlam grooter; gaat de deur weer dicht en is de vereischte temperatuur weer bereikt, dan wordt de vlam automatisch kleiner.

Dit fornuis is vooral voordeelig, als men veel gerechten tegelijk moet koken. Men kan b.v. zomers iederen dag een aantal flesschen groenten of vruchten wecken in den oven, tege-

lijk terwijl men het eten kookt. Men behoeft dan geen afzonderlijke weckdagen te houden en gebruikt geen extra-gas.

Visch kan men bakken onder de vlam in den ondersten oven. Geen vischlucht in huis en geen gespat van olie. Trouwens: men ruikt geen etenslucht en het aroma der spijzen blijft bewaard.

De branders van dit fornuis zijn van een bijzondere constructie, zoodat men niet in het midden een overgrootte hitte krijgt, doch deze regelmatig verdeeld wordt.

Voor wie weinig hulp heeft wordt het koken op deze manier heel wat gemakkelijker. Als het eten eenmaal in den oven staat, kan men met een gerust hart iets anders gaan doen, zonder dat men bevreesd behoeft te zijn voor aangebrande of mislukte spijzen.

Alleen maar — het Reliable gasfornuis is duur. Echter: de verkoper had gelijk, toen hij zei: „men kan geen Arabischen volbloed koopen voor den prijs van een muilezel”. In sommige gevallen doet de muilezel goede diensten; wie tot dusver z'n karretje zelf moest trekken, vindt de ezel al een heele verbetering. Maar als je de middelen hebt, om den ezel te verruilen voor een volbloed, wel, dan is 't bijna zeker, dat je dit doet.

En het Reliable fornuis is „volbloed”. Wie er meer van wil weten, vrage maar eens een kaart voor een demonstratie aan. J. M. W.-W.

Sierpapier.

Wanneer men aan een kennis een cadeautje wil geven, een paar handschoenen, wat zakdoekjes b.v., dan lijkt het geschenk dadelijk meer, wanneer het verpakt is in een aardige doos. Ook

voor eigen gebruik, om allerlei kleinigheden in op te ruimen, zijn dozen van verschillende grootte een prettig bezit. Het is niet noodig, dat men deze geheel gereed koopt; een zeepdoos, een ronde doos, waar bonbons in gezeten hebben, ze kunnen heel gemakkelijk omgezet worden in een méér sierlijk artikel. Ook kan men van dun carton zelf dozen vouwen. Voor een dergelijke metamorfoze is echter sierpapier noodig. Wist ge, dat ge ook dit zelf kunt maken? Het is een heel interessant werkje; je krijgt er enkel maar vuile handen van.

Men heeft noodig een groote teil met water. Zóó groot, dat het vel papier, hetwelk men wil „bewerken”, plat op het water kan liggen. Verder vier of meer kleine busjes ripolin en wat terpentijn. Dan nog vier theeschoteltjes en een oud mes. Men begint met sprekende kleuren, b.v. rood, groen, blauw en geel. Van iedere kleur doet men zooveel verf op een schoteltje, als het mes houden wil. Iedere kleur op een apart schoteltje. Men moet iederen keer het mes schoonmaken, want de kleuren mogen zich niet vermengen. Dan giet men bij iedere kleur terpentijn, een flinken scheut, en vermengt verf en terpentijn samen. Nu giet men vanuit ieder schoteltje iets in het waterbad, roert daarna het water flink om met het mes en legt dan het papier, dat men kleuren

wil, *plat* op het water, waar de verf nu in figuren op drijft. Dadelijk het papier eruit nemen en met den geverfden kant boven laten drogen. Hoe vlugger men roert en daarna 't papier op 't water legt, hoe aardiger teekening. Ieder vel wordt verschillend van teekening, wat juist het interessante van het werk uitmaakt. Wanneer het papier droog is, kan men het gebruiken voor de doeleinden, die ik in 't begin reeds noemde. Het is niet noodig steeds wit papier te nemen; gekleurd gaat ook heel goed. J. M. W.-W.

Kleedje over een kleine bloementafel.

Dit kleedje is gemaakt van lichtbruin fileet en doorgestopt met dikke zijde.

Het is, de franje niet meegerekend, 40 cM. in 't vierkant groot. Beter gezegd, we hebben zonder inslagen 122 ruitjes in 't vierkant noodig. De franje is 15 cM. lang.

Wij voegen hierbij een teekening van bijna een vierde deel. Door teekens in de lijnen zijn de verschillende kleuren aangegeven.

We hebben er vier kleuren voor gebruikt: donker bruin, groen, rood en beige.

Op de papieren bandjes, waarmede de strengen bij elkaar gehouden worden, staat: „Bertha Regina”. De prijs is f 1,15 per streng. Ja, 't materiaal voor dit werk is nog al duur, maar 't is dan ook iets heel moois. — En, er blijft van de zijde ook nog wat over.

't Werk is bijzonder gemakkelijk uit te voeren. En 't resultaat is verrassend.

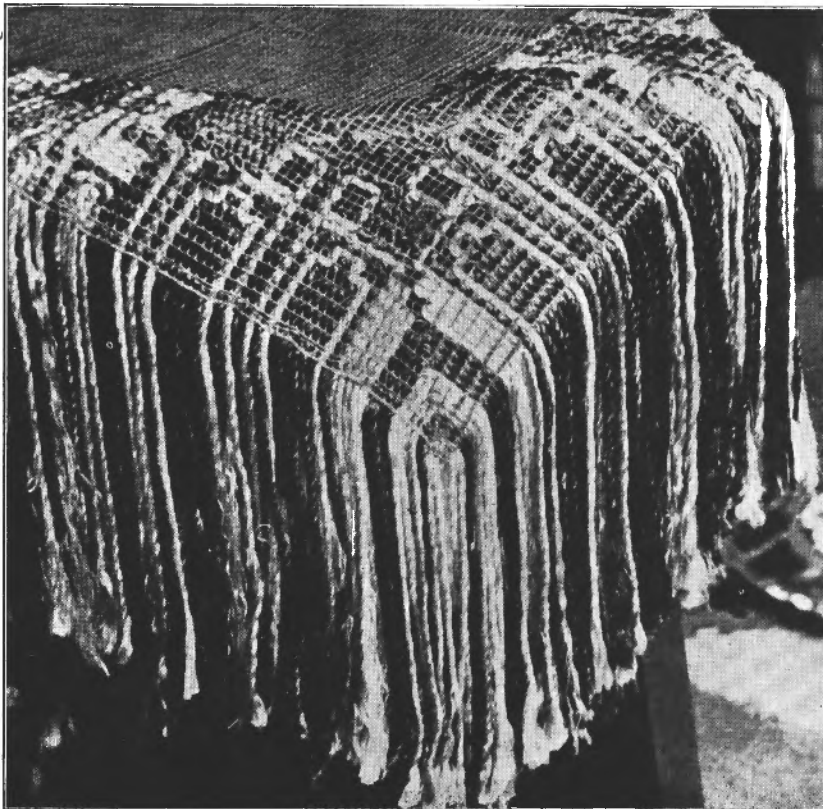
De gekleurde franje voldoet bijzonder goed. Door de kleurencombinatie gelijkt ons kleedje veel op 't zoo zeer gezochte Hongaarsche werk. Alle draden beginnen en eindigen in de franje; af- of aanhechten is dus nooit noodig.

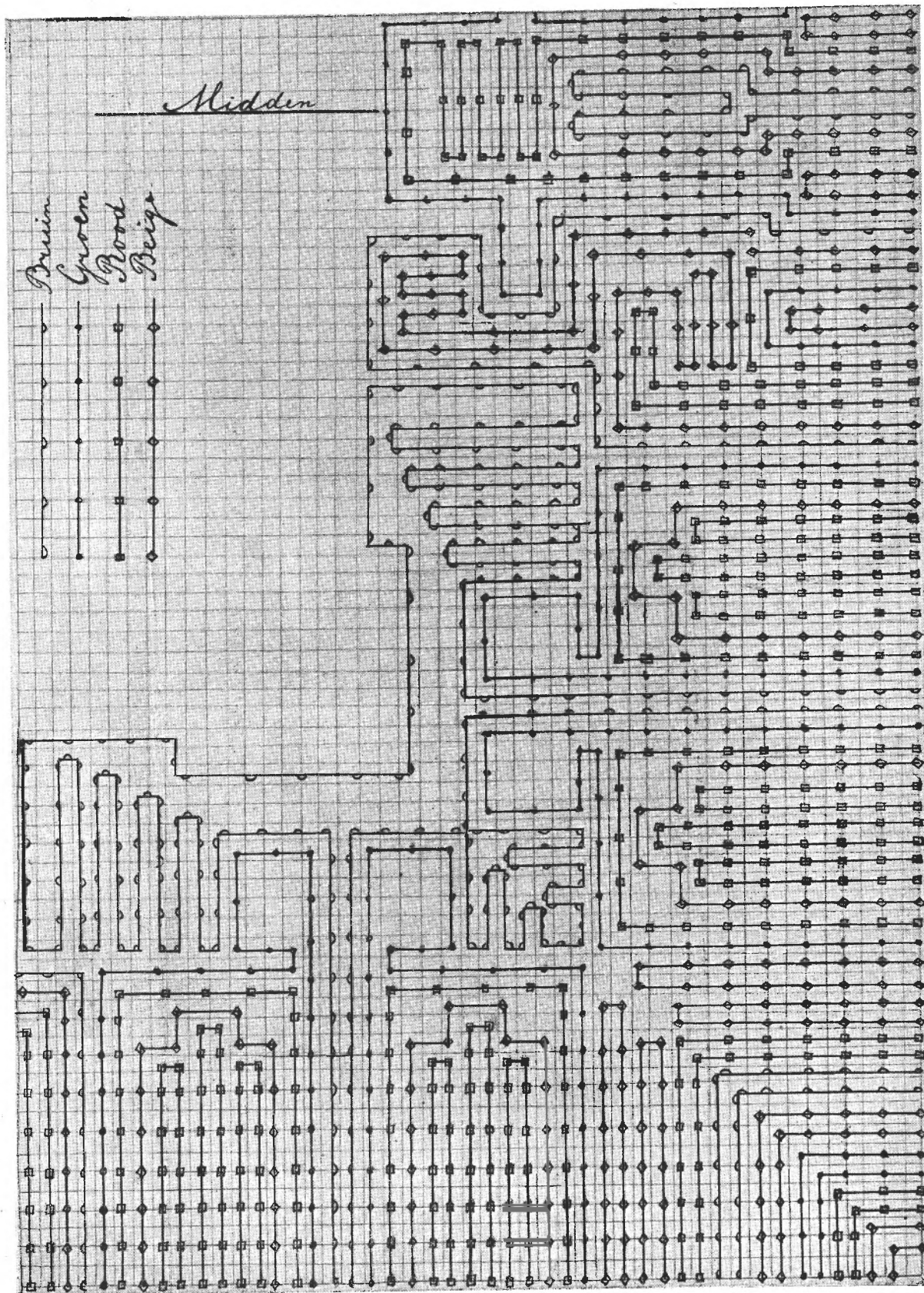
Wel moet iedere draad, voor we beginnen te werken, worden afgemeten op de juiste lengte. We zorgen er voor, dat we de draden niet te kort nemen; als 't kleed af is, knippen we de franje op gelijke lengte af.

Met het werken worden zooveel mogelijk steeds dezelfde draden van het weefsel opgenomen.

Voor we beginnen te werken, rijgen we het gaas rondom twee ruitjes om. Deze inslag wordt met het werken vastgeregend.

A. BALDER.

Voor de keuken.

Gezeefde groentensoep. (Vegetarisch).

Dit is een zeer smakelijke soep, die gemaakt wordt van bijna alle groenten, die het jaargetijde oplevert. In Januari kan men bijvoorbeeld nemen voor zes personen:

- 2 L. water.
- $\frac{1}{2}$ pond spruitjes.
- 1 bosje selderij.
- Wat peterselie.
- Een stukje bloemkool.
- 1 winterwortel.
- 2 stronkjes Br. lof.
- 1 pond aardappelen.
- Zout, boter, bloem.

Bereiding.

Maak de groenten schoon, behalve de peterselie, schil de aardappels en snijd ze in grove stukken. Zet alles samen op met het water en wat zout en laat het koken, tot alle groenten gaar en zacht zijn.

Wrijf de soep daarna door een zeef, tot er niets meer door gaat, doe er een stuk boter of margarine in, en maak de soep zoo nodig wat dikker met aangemengde bloem. In het laatste geval moet de soep nog tien minuten doorkoken.

Roer er voor het opdoen, de zeer fijn gehakte peterselie door. J. O.

Gehakt braden.

Zooals wij gewend zijn, de gehakt te braden, wil het nog al eens gebeuren dat ook de beste kookster er niet in slaagt, er een smakelijke jus bij te maken. Gehakt geeft niet de sappen af, die bij ander vleesch een goede jus vormen.

Daarom geven we hier eens een Engelsch recept om gehakt klaar te maken, waarbij dit bezwaar ondervangen wordt. Noodig is:

- 1 pond gehakt.
- 2 ons oud witbrood.
- Wat nootmuskaat, zout en peper.
- 1 ons boter of margarine.
- 1 dessertlepel bloem.
- 1 theelepeltje kerry-poeder.
- 1 ui.
- 1 dessertlepel tomaten-puree (tegenwoordig in kleine blikjes te krijgen vanaf f 0.15 per blikje).

Maak ongeveer zooveel gehaktballetjes als er personen zijn, door op de gewone manier 't brood even te weeken, (in wat melk, of ook even onder de kraan houden en dan uitknijpen), en dit met het gehakt, de nootmuskaat, peper en zout te kneden, en de balletjes tusschen de handen te vormen.

Smelt de boter in een vleeschpan, doe de gesnipperde ui erbij, laat dit samen een paar minuten fruiten. Doe dan de gehaktballetjes erin, laat die aan alle zijden bruin worden, sprenkel de bloem en de kerry er overheen, voeg de tomatenpuree eraan toe, en zooveel kokend water als noodig is om de jus af te maken, en laat alles pl.m. 1 uur zacht gaar smoren.

Schotel van lamsvleesch.

Van onze Engelsche bureu konden we gerust ook de gewoonte overnemen, lamsvleesch in onze geregeld terugkerende lijst van gerechten op te nemen. Het is goedkoop, en dat is misschien wel de eenige reden, waarom sommige menschen er een vooroordeel tegen hebben. Maar weet ge wel, dat de bij ons gefokte schapen naar Engeland worden uitgevoerd, waar hun vleesch beschouwd wordt als het beste wat men maar op tafel kan brengen?

Laten wij het eens met de volgende schotel probeeren.

- 1 pond mager lamsvleesch.
- $\frac{1}{2}$ ons boter of plantenboter.
- 2 theelepels gesnipperde ui.
- Zout, peper, naar smaak.
- 2 of 3 tomaten (in den winter: 1 blikje tomatenpuree, als boven).
- 2 deciliter water of bouillon.
- 1 kopje rijst.

Snijd het vleesch in kleine stukjes, als poulet, wasch het en kruid het met peper en zout.

Smelt de boter in een pan, doe de ui erbij, laat dat samen een paar minuten koken, zonder dat het bruin wordt. Voeg het vleesch toe, roer alles door, en laat dit ongeveer een kwartier zacht smoren. Voeg het water of de bouillon toe, en de geskilde en in kleine stukjes gesneden tomaten (of de tomatenpuree). Doe het deksel op de pan, en laat het een uur zacht koken.

Kook onderwijl de rijst met 2 kopjes water ongeveer een kwartier, zoodat ze half gaar is. Voeg deze bij het vleesch, laat alles nog een half uur op een zacht vuur koken.

Smakelijk is het, als men deze schotel in een vuurvast schaaltje nog even in den oven zet, om er een korstje op te laten komen, maar beslist noodig is dat niet.

ONS KAMPHOEKJE.

Uit het kampverslag van „Waggi“.

Wat was het een drukte op het perron
Van het Hellendoornsche station!
Wij kwamen daar met ons achten
Onze trouwe leidsters stonden al te wachten.
Het waren er twee, dus dat was dan tien,
En we hadden elkaar nooit eerder gezien.
Dus dat was handen geven, kennismaken,
Om een beetje aan elkaar gewend te raken.
Nu, dat duurde maar een moment,
We waren direct aan elkaar gewend.
Toen met z'n allen naar 't kamp,
en daar was voorwaar,
De koffietafel al kant en klaar.
Na afloop daarvan, even de slaapzalen bekeken
Nou, geloof maar, dat die ons wel leken.
Wat een heerlijke bedjes waren dat,
't Leek wel of je in een hangmat zat.
En dan zoo gezellig bij elkaar,
Dat was nog het fijnst voorwaar.

Donderdag was het nog al erg warm;
Dus gingen we in optocht, arm in arm,
Naar het naast bij gelegen bosch
Om daar fijn te zitten op het zachte mos.
We hadden allen een mooi boek meegenomen,
Maar toen is Fie,
onze droog-komiek, er bij gekomen,
En aan 't moppen vertellen gegaan.
Nu, toen was 't met ons lezen gedaan.
'k Zie Fie nog liggen in 't bosch,
net op een mierennest.
En of wij 't al zeiden: Nee hoor,
Fie lag zoo best.
Enfin, wij daar verder over gezwezen
Tot op eens, Fie in de gaten had gekregen,
Dat een heele grootte, dikke spin,
Het op haar rug had erg naar zijn zin.
Nu, dat was een gegil van belang,
Want daarvoor was ze blijikbaar toch wel bang.
Wij hebben verder over
't beestje niets meer gehoord.

En nu kampvriendinnen,
Weet ik niet veel meer te verzinnen,
Dat ik hier nog zou willen schrijven.
Alleen dit: Dat die heerlijke dagen nog lang in
herinnering zullen blijven.

Zangzaad voor kampeerdere.

Wie aan een kampeerster of aanstaande
kampeerster een cadeautje wil geven waar die

De steen bij den hoogen berg.

Foto Mej. G. Wagenaar.

veel plezier van kan beleven, moet maar eens bestellen het gezellige boekje: „Zangzaad voor Kampeerdere,” een bundel kampliedjes verzameld door Boy Wolsey en Jan Waldorp, onder het motto: „Het is geen kampeerder, die niet zingen kan.” Nu, dat hebben onze kampeersters ook wel ondervonden, geloof ik. — Je vindt hier het lied van de kat (maar zonder 't vijfde couplet van de opgegeten kat, dat ons speciaal-eigendom schijnt te zijn!), jonkvrouw Philomeen in gezelschap van 't peerd van Oome Loeks, en nog een heele verzameling meer. De melodie staat erbij, zoowel in gewone muzieknoden, als in cijferschrift. Sommige ervan dragen misschien een beetje al te duidelijk 't stempel van de jongenskampen waarin ze ontstaan zijn, maar er blijft voor ons nog genoeg over. Geestige illustraties zijn er bij gemaakt door Wim van Vliet, de uitgave is van de Hollandia-Drukkerij te Baarn, en de prijs is niet hoog, f 1.— franco per post.

OOSTERBEEK
NAAR DE **LOV** VOOR UW
MEUBELN
30 MODELKAMERS
TER BEZICHTIGING
KEURIG INGERICHT.

BOEKENSCHOUW.

Ids. van der Ploeg: *De leemen wand*. G. F. Callenbach, Nijkerk.

't **K**LINKT misschien wat vreemd, maar ik wenschte wel, dat er in den winter van 1926—1927 iets aan Ids. van der Ploeg was overkomen, waardoor het hem onmogelijk was geworden toen al zijn boek te schrijven. Want — misschien — als hij langer innerlijk met de personen zijner verbeelding had verkeer, dat dan de vrucht, die hij ons in dit boek aanbiedt, rijper was geweest. Nu dringt zich telkens de indruk op: onrijp, niet doordacht. Een enkel voorbeeld: als Jan aan Van Raalte het portret laat zien van z'n vrouw en hun zoontje, is Henk: „een jongen van een jaar of acht.” Doch wanneer ze thuis eten zullen, wil Jan z'n zoon „in diens hoogen stoel tillen.” In de trein tilt Lena, Henks moeder, den jongen op, om hem door het portierraam te laten zien. En bij Opa gelogeerd vindt Henk zich groot om het ontbreken van een kinderstoel. Als die drie, Jan, Lena, Henk, dan later op een middag naar Amsterdam gaan, om de verjaardag van Jans vader te vieren, blijkt het, dat ze eerst van plan waren geweest, 's avonds weer naar huis te gaan. Met dat kind dus!

Zoo als het met deze uiterlijkheden gaat, zoo is het ook met het innerlijk der personen. Janzelf heeft wonder-veel weg van een zenuw-patient. Z'n bekeering aan 't eind van 't boek is alles-behalve bevredigend. Dat Lize en Wouter, de twee, die zoo veel verschillen, elkaar vonden als verloofden, is al heel onwaarschijnlijk; wordt in ieder geval niet aannemelijk gemaakt. Lize's optreden, de eerste keer, dat Wouter hen thuis bezoekt, kan werkelijk niet door de beugel. Evenmin is Lize's plotse ontrouw gemotiveerd en nog minder haar smart om 't verlies van Wout, dien ze immers toen wilde afzeggen!

En dan het Christendom uit dit boek! Het lijkt het allermeeft op de caricatuur, die men van ongeloovige zijde hiervan meent te mogen maken.

Lena, die voor een echt-geloovige doorgaat, wil Van Raalte, Jans vriend, niet eens in huis ontvangen, omdat hij een ongeloovige is. Is dat Christelijke liefde? Er wordt veel gepraat over de kerk; over geloofswaarheden; over dogma's, doch bitter weinig over wat God beteekent in 't leven van de Zijnen; bitter weinig over de vrede, die het deel is van hen, die Jezus mogen volgen.

Als Henk s'erven gaat, praat hij nog heel druk met zijn moeder (ook al onwaarschijnlijk) en

zij zegt tegen het kind: „misschien, dat God je oproept”; wat hij natuurlijk niet begrijpt, even min als: „ik zal bidden om een ruimen ingang”, doch van Jezus, den Heiland, Die voor het kinderlijk besef zoo heerlijk dichtbij is, rept ze niet; alleen in haar gebed noemt ze even die Naam....

Zoo zou ik voort kunnen gaan, maar me dunkt, wat ik schreef is al genoeg om u te doen zien, dat we hier te doen hebben met een helaas weinig geslaagde proeve van christelijke literatuur.

Het slot van het boek bevredigt allermintst; de bekeering van Jan blijft te vaag en het lijkt, of Lena nu, in de dubbele beproeving, haar geloof verloren heeft. Het verhaal roept om een vervolg, maar ter wille van den auteur hoop ik, dat hij zich niet zal haasten dit te geven. —

„Hoe kleeden we ons goed?” is een vraag, die voor iedere vrouw van gewicht is. (En niet enkel voor de vrouw). Wat als versiering is bedoeld, bederft soms een kleedingstuk, wijl die versiering wansmakelijk, of niet op haar plaats is. Een goed inzicht te geven in de aard en de plaats der versiering ten opzichte van de kleeding — zelve bedoelt het nummer van „De toegepaste kunsten in Nederland” dat handelt over „Sierkunst en Vrouwenkleeding” en dat geschreven werd door C. Proos-Berlage.

Het boekje is versierd met dertig afbeeldingen; de eerste hiervan geeft vluchtige indrukken van een moderevue bij Hirsch en Cie uit den tijd, dat de mode korte rokken begon voor te schrijven.

Dan zijn er afbeeldingen van de allereerste reformjaponnen; van gebatikte kazaks, bolero's en sjaals — van gewezen en gebreide kleedingstukken. Men begrijpe mij goed: dit boekje geeft geen modellen om na te werken, doch wil voorlichting geven omtrent sommige eischen, waaraan een goede kleeding en een goede versiering moet voldoen. Zeer belangrijke zaken, want zonder een recht inzicht hierin bereiken we met al onze ijver nog een averechtsch resultaat.

Uitgevers zijn W. L. en J. Brusse, Rotterdam.

Een mooie aansluiting aan dit werkje geeft: „Kleedingversiering” door Pau van Hell-Wijnmann, Deel I Randen en naden. Uitgave N. V. Ontwikkeling, Amsterdam.

Ook deze schrijfs'er geeft in een inleiding wenken voor een goede versiering, en voorbeelden van een slechte, doch daarna leert ze ons, hoe we op eenvoudige wijze onze kleeding

kunnen opfleuren. Fes'on-steken, opgenaaide koordjes of draden wol en bandjes; versieringen, eenvoudig met de gewone rijgsteek aangebracht; applicaties; naadversieringen, een rijke keus dus. En de schrijfster beproeft bij alles, wat ze noemt, het eigen initiatief der lezers op te wekken.

Verder zond de firma W. L. en J. Brusse ons nog ter beoordeeling „Vetplanten”, en „Cactus-sen.” Beide boekjes verschenen in „een reeks voor liefhebberijen.” En beiden zijn zoo prachtig geïllustreerd, dat ieder, die ze inziet, beslist dadelijk op de verlanglijst voor haar verjaardag zet: „een paar vetplanten”, en „een paar cactus-sen.” En dan natuurlijk ook deze boekjes, waarvan de vlot-geschreven tekst allerlei inlichtingen geeft over het kweeken van deze niet-alledaagsche pot planten.

En dan stuurde deze zelfde firma ons twee bundels „Reidansen.” Dit is een zaak, waarover

onder ons geen eenstemmigheid van gevoelen bestaat. Ik hoop niet, dat men op een of andere vereeniging of in een of andere kring zal zeggen: „de redactrice is niet tegen reidansen” en dan de opvoering doordrijven tegen de wil van ouderen in. Maar wanneer men mij vroeg of men b.v. mocht voorstellen „k Heb mijn wagen volgeladen” enz., dan zou ik voor mij daar net zoo min bezwaar tegen hebben als tegen rythmische gymnastiek. Ook zie ik persoonlijk meer gevaar in een houding, altijd maar weer, van „raak niet en smaak niet en roer niet aan”, dan in 't pogen van anderen, om voor de jeugd, ook voor de christelijke jeugd, geschikte ontspanning te zoeken. Misschien zijn er wel onder de lezeressen, die hierover nog eens willen boomen. Ze mogen me schrijven!

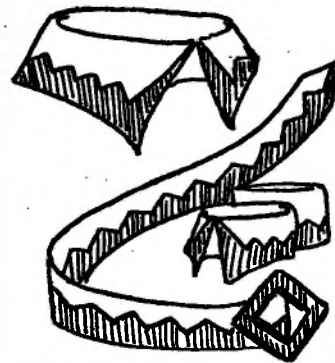
J. M. W.-W.

MODEKRABELLS

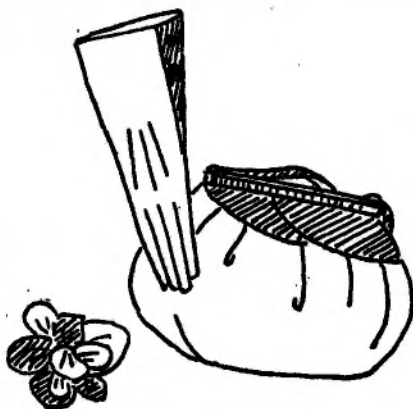
VAN NOS.

De steeds kleiner wordende tompouces worden nu met haken gedragen, in plaats van de versierde knop van verleden jaar. De haken zijn soms in de tinten van de zij van de tompouce, soms uitgesneden.

Kraagje, manchetten en ceintuur van peau de suède in twee tinten.

Handschoenen, tasch en corsage, allen van twee kleuren leer, b.v. bruin en beige.

Schoenspanners, bekleed met ingerimpeld lint, van voren een rozet.

Het podium stelt een eenvoudige hôtél-kamer voor. Op den achtergrond een bed, in 't midden daarboven hangt een koord. Tafel, waschtafel rechts, rechts een paar stoelen, opzij het raam, gorden dicht. Deur links. Boven de tafel een elektrische lamp, die brandt als 't gordijn opgaan.

PERSONEN: MIA en TOOS, twee vriendinnen die samen een wandeltocht maken.

JUFFROUW BRINK, hôtélhoudster.

Mia en Toos komen binnen, beiden dragen een rugzak, Toos een fototoestel, aan een leeren band over haar schouder, en een wit pakje in haar hand. Mia draagt een veldflesch. Gemakkelijk, sportief gekleed. Ze gooien de rugzakken neer op het bed, Mia valt dadelijk op een stoel neer.

MIA: Hè, hè, blij dat ik zit.

TOOS: 't Was nog wèl een eind om, hè, maar ik ben ook zoo gloeiend benieuwd. (*Legt het pakje en het kiektoestel op tafel.*)

MIA: Ja, jij met je kiek-enthousiasme, jij zal voor een fleschje ontwikkelaar nog een uur blijven sjouwen bij nacht en ontij.

TOOS: Maar nu hebben we 't dan ook, ik hou 't niet meer uit, ik moet zien hoe het geworden is. Dat schattige doorkijkje naar dien molen, en dan die bij 't watervalletje, waar jij net komt aanwandelen.

MIA (*wat levendiger*): Ja, ik ben ook wel benieuwd, maar wil je ze beslist nog vanavond ontwikkelen? Ik verlang wel een beetje naar m'n mandje.

TOOS: Ik kan tòch niet slapen, voor ik weet hoe ze geworden zijn.

MIA (*gelaten*): Laten we dan maar direct beginnen, hè?

TOOS (*maakt het pakje los, waaruit twee fleschjes komen en twee ontwikkelbakjes*): Ik bèn al begonnen, hier Mia, jij de fixeer, ik meet de ontwikkelaar wel af. We spoelen maar doodkalm in de waschkom, hè?

MIA: 'k Wil er eerst mezelf wel een beetje in spoelen. 'k Voel me nèt zoo stoffig en vies.

TOOS: Ga je gang, maar doe er dan weer schoon water in? Ik zag een fonteintje in de gang.

Mia scharrelt wat bij de waschtafel, wast er haar handen en gezicht terwijl Toos uit haar rugzak een zaklantaar met een rood lampje haalt, en een paar meetglaasjes. Ze legt alles op tafel.

TOOS: Mia, geef de karaf eens aan, wil je? Mia brengt de karaf. Toos meet zorgvuldig de beide baden af.

MIA: 't Was toch een prachtige tocht vandaag, hè. Dat eind over dien heuvel vooral.

TOOS: Ja, en dat panorama in 't dal. Zeg Mia, ik geloof eigenlijk nooit dat ik 't toestel toen goed had ingesteld.

't Is weer even stil.

TOOS: Mia, bèn je zoo ver, ik brand van verlangen om te beginnen. Als nu die goeiige hôtéljuffrouw op 't critieke moment maar niet komt binnenvallen met een zee van licht over mijn dierbare negatieven.

Mia gaat met een lampetkan de deur uit, Toos morrelt aan het gordijn, om te zien of alle kieren goed sluiten. Mia komt weer terug.

TOOS: Is 't ganglicht uit, in de benedengang ook?

MIA: Alles zoo donker als de nacht.

TOOS: Fijn. Door 't gordijn komt geloof ik

geen spiertje meer. Doe jij straks het licht uit?

Ze knipt de roode lantaarn aan, gaat zitten.

TOOS: Klaar!

Mia zoekt bij de deur naar een knopje om 't licht uit te doen, dan bij 't raam, maar vindt niets.

MIA: Ik snap niet waar ze het knopje van 't licht verborgen hebben.

TOOS (*zoekt met haar oogen de muren langs*): Toch altijd bij de deur anders, wat gek. Zeg Mia, dat koord daar boven het bed, dat is er natuurlijk voor, zoodat je 't uit kan trekken als je in bed ligt.

Mia trekt, trekt nog eens. 't Licht blijft aan.

TOOS: Mooie boel. 't Schijnt niet te werken.

MIA: 'k Heb geloof ik een beetje hard getrokken, dan springt het veertje weer terug en dan gaat het niet.

TOOS: Heb ik geen verstand van, hoor.

Er wordt geklopt.

TOOS: Binnen!

Juffrouw Brink, een vriendelijke, oude vrouw komt in de deuropening.

JUFFROUW BRINK: Waar kan ik de dames mee dienen, een kopje thee zeker, na zoo'n lange tocht?

TOOS: Nee, dank u wel, dat hoeft niet.

JUFFROUW BRINK: Maar 'n mensch zonder thee is toch maar een half mensch. Of hebben de dames liever koffie, zoo laat op den avond?

MIA: Nee, heusch, dank u wel, we hebben niets meer noodig.

JUFFROUW BRINK (*een beetje verwonderd*): Hebt u dan heelemaal niets noodig? Een glaasje melk soms? Zulke jonge meissies, die kunnen dat best hebben. (*Mia en Toos kijken bedenkelijk, Juffrouw Brink dan wat verontwaardigd*). De dames willen toch zeker geen bier drinken?

MIA en TOOS (*lachend*): Nee, dat nog maar niet, dank u wel.

JUFFROUW BRINK: Nou, dan ga ik, geloof ik, maar weer.

TOOS: Wel te rusten, Juffrouw Brink, we gaan maar direct naar bed.

JUFFROUW BRINK: Wel te rusten dames. (*af*).

TOOS: Onze nachtrust zal ze toch wel eerbiedigen, 'k ben er niets op gebrand dat ze zomaar binnenkomt. Laten we nog eens probeeren, hè. Heel zachtjes dan maar.

Mia trekt heel voorzichtig. De lamp doet niets.

TOOS: Heb je eigenlijk wel getrokken?

MIA: Jawel, maar ik wou oppassen. Nog eens doen?

TOOS: Laat mij eens probeeren.

Stappen op de gang.

TOOS: Daar heb je d'r geloof ik, alweer. Dan 't licht maar aanlaten, 't staat anders zoo gek.

Een klop op de deur. Juffrouw Brink.

JUFFROUW BRINK: Ik dacht het wel, de dames willen zeker toch nog wel een kopje thee, nou, heel best hoor, ze staat nog op 't lichtje. Alle twee wel suiker en melk?

TOOS (*een beetje overbluft*): Ja, heel graag dan.

MIA: Alstublieft.

(Juffrouw Brink af).

TOOS: Ze schijnt ons met alle geweld thee te willen voeren. Goeie ziel. Dan maar wachten tot ze terugkomt, hè, eerder kunnen we tóch niet beginnen.

MIA: Zullen we 't háár vragen, van dat koord van het licht?

TOOS: Staat zoo onnoozel, kunnen we toch net zoo goed zelf uitvinden.

Mia gaat naar het raam, schuift het gordijn wat opzij.

TOOS: Pas nou op, 'k had het net zoo secuur dicht gemaakt.

MIA (*droomerig*): Mooi uitzicht zoo, met de maan over die huisjes.

TOOS (*gaat ook naar 't raam*): O Mia, nee! (*Pakt Mia opeens beet, tolt met haar rond*). Ik zet meteen een nieuwe film op, dat móet ik nemen. Maanlichtkiek, panorama, 't wordt knal gewoon! (*Kijkt nog eens naar het koord*). Als dat licht 't nou maar deed (*trekt aan het koord*). 't Is me compleet een raadsel.

Klop op de deur.

MIA: Ja.

JUFFROUW BRINK (*komt binnen met twee kopjes thee*): Daar ben ik al dames, vond u dat het lang duurde?

MIA: Heelemaal niet, dank u wel.

JUFFROUW BRINK: En een beschuitje heb ik er ook nog maar bijgedaan, ik dacht, dat zullen ze nog wel lusten.

TOOS: Erg vriendelijk van u, dank u wel.

JUFFROUW BRINK: Kan ik u nu met nog iets dienen?

TOOS: Nee heusch, 't is erg goed zoo. Dag juffrouw!

JUFFROUW BRINK: Dag dames. (*af*).

Ze roeten hun thee, drinken hun kopjes leeg.

MIA: Smaakt toch wel hè.

TOOS: Och ja, 't is een engel van een schat, maar 'k wou toch maar dat ze hier was weggebleven. Zoo schiet je nou net niks op. Zeg, weet je wat? Als dat koord het dan niet doet...

Klop aan de deur. Toos en Mia kijken elkaar wanhopig aan.

MIA (*benepen*): Ja.

JUFFROUW BRINK: Dat is waar ook, dat wou ik nog zeggen, dames. Van 't elektrische licht. Dat knopje was kapot, dat zijn ze wezen halen.

En of u nou straks als u slapen gaat het lampje er maar uit wil draaien.

TOOS: Maar dat koord dan?

MIA: Daar hebben we al eens aan getrokken.

JUFFROUW BRINK: Ja, dat ben ik gewaar geworden, dat u daaraan getrokken hebt. Daarvoor loop ik m'n arme beenen haast lam.

MIA: Maar u hoefde toch niet te komen, we wilden 't juist zelf maar probeeren.

TOOS: Omdat we geen knopje zagen, en we moesten het licht toch uitdoen.

JUFFROUW BRINK (*de handen in de zij*,

schaterend); Hebt u dáárom aan het koord getrokken, om het licht ermee uit te doen?

TOOS: Dat was tenminste wél de bedoeling.

JUFFROUW BRINK (*uitbundig*); Daar staan ze me te trekken, en ik denk: wat hebben die dames toch een haast daarboven, en ik ren aldoor de trappen op en af. — Dat koord (*stikt haast van 't lachen*) dat koord — dat is al z'n leven het schellekoord!

MIA en TOOS (*verbluft*); Het schellekoord! (*Gordijn valt*).

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Watersnipje.

Je vraagt een oordeel over de boeken van Cora Westland. Nu laat ik beginnen met te zeggen, dat ik haar boeken ook mooi vind net als je vriendin; ze zijn zoo diep ontroerend en innig menschelijk en de hoofdpersoon in S. O. S. met name Bea heeft mijn volle sympathie. Zij is in alle opzichten vrouw, maar zwak; doch daarvoor is ze mensch, nietwaar.

Het is voor christelijke menschen treffend in lectuur vloeken te lezen, temeer als je hoort dat de schrijfster christelijk is.

Maar één ding moet je niet uit het oog verliezen. Het milieu waarin het boek S. O. S. handelt, is niet christelijk en van niet-christelijke menschen kun je toch moeilijk verwachten, dat ze een christelijke levenswijze volgen en er een christelijke moraal op na houden. Dit heeft de schrijfster heel zuiver en goed aangevoeld; als het christelijke personen betref, dan kwamen er geen excessen voor zooals de schrijfster ze ons in S. O. S. en hare andere werken geeft. Daarbij heb ik gehoord dat Cora Westland sedert de laatste jaren haar principes, wat geloof betreft, heeft gewijzigd en ze zal dus allicht vóór haar bekeering in niet-christelijke kringen hebben vertoefd, en S. O. S. zal m.i. wel geschreven zijn toen ze nog niet christelijk was, of anders heeft ze ons wellicht met dit boek willen toonen

hoe het in onchristelijke kringen toegaat en zich hieraan strikt gehouden. Vandaar dat er wel eens uitdrukkingen in voorkomen, die wij christelijke menschen nimmer zullen bezigen.

Ik schaam me werkelijk niet als ik haar boeken lees, integendeel ze zijn een openbaring en een bewijs te meer hoeveel wij christelijke meisjes en vrouwen voor h bben op onze niet-christelijke sexegenooten. Ik raad je aan „Belia” en „Alles vloeit” eens te lezen, misschien wordt je oordeel dan anders, in ieder geval milder.

S. O. S. is een kreet om hulp, die ons de zwakheid en slechte neigingen van de menschen, zoo reëel voor oogen stelt, en dat m.i. niet op te vatten is als een „verderf”, dat onmogelijk een schadelijken invloed kan uitoefenen en dat voor ons eerder een voorbeeld, om sterker te wezen dan de behandelde personen, kan zijn. En weet je, het is vaak zoo moeilijk een anderms beweegredenen te verstaan, beweegredenen die waarschijnlijk buiten onze kritiek vallen. Maar Watersnipje, ik kan me best voorstellen dat je niet wist hoe je het had, vooral toen men je vertelde, dat de schrijfster heel christelijk was.

Ik hoop, dat de redactie zoo veel plaats voor me kan reserveeren. Overige O. C. ers, ik hoop verder, dat jullie me hierdoor ook willen opnemen in den O. C. kring.

Met vele groeten voor allen

ANS.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

Toen ik 't eerst nummer van den 11den jaargang doorgelezen had, dacht ik: „Wat geeft dat blad toch veel”. Er wordt over alles geschreven, waarin meisjes belang stellen. Er is een groote verscheidenheid in rubrieken. Doch niet alleen met de vraag wat wordt graag gelezen, doch wat is noodig voor u te lezen, is terdege rekening gehouden.

De artikelen zijn prettig geschreven. Er wordt niet in „gepreekt”, doch het blad is steeds doortrokken van den Christelijken geest.

De technische verzorging van het blad is keurig en de verschillende bijlagen, die ik in den loop van 't jaar er bij mocht ontvangen, waren schitterend.

Moge een groote uitbreiding in lezerstal de redactie en uitgever in staat stellen op den ingeslagen weg voort te gaan.

Maas- en Scheldebode 3/11-'28.

Onze Bruidjes. Sinds de vorige opgave zijn nog aan 118 ondertrouwde abonnees bonbonmandjes als huwelijkscadeau van de Redactie gezonden. Omdat het wel een

heel lange lijst zou worden, noemen we alle namen hier maar niet meer op.

Om misverstand te voorkomen moeten we er hier nog even op wijzen, dat men minstens een jaar op „De Jonge Vrouw” geabonneerd moet zijn, om voor een bonbonmandje in aanmerking te komen.

Onze Voordracht. In deze aflevering vinden de lezers een voordracht „Het Koord”, die door drie meisjes kan worden opgevoerd. Omdat het ons nogal eens bleek, dat men verlegen zat om een vroolijk nummertje op het programma van een feestavond, meenden we hiermee vele lezeressen een genoegen te doen.

Willy de L. te L. Zoowel Johan als Bert zijn wezenlijke heeren, wees daar maar gerust op! Als je hun schrijven wilt, zal de Redactie van „De Jonge Vrouw” je brieven met genoegen doorsturen.

Een boek cadeau. Alle abonnees, die er prijs op stellen een mooi boek cadeau te ontvangen, moeten maar eens lezen wat er op den omslag hierover wordt meegedeeld.

DE JONGE VROUW

NUMMER 5 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 7½ — TELEFOON 80093

FEBRUARI 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUTBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

Kunnen wij Jezus vervolgen?

Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

Hand. 26 : 15b.

Paulus verhaalt aan koning Agrippa zijn ontmoeting met Jezus op den weg naar Damaskus.

Wat heeft de apostel elke bijzonderheid van deze ontmoeting in zijn hart bewaard. Geen wonder ook. De woorden van den Heiland hebben hem terneergeslagen en ze plaatsten hem in zulk een fel licht, dat hij blind werd.

Paulus, die ijverde voor de vaderlijke wet..... een vervolger van Jezus. Als de Heiland het hem zelf niet gezegd had, hij zou het niet hebben kunnen gelooven. Paulus, „alleszins gelijk als godsdienstiger”, een vervolger van Hem, die één is met den Vader!

Is dat mogelijk? Kunnen „godsdienstige” menschen Jezus vervolgen?

Ja, dat kan. Zoo doen wij, als wij anderen door ons woord en gedrag verhinderen, om in te gaan. Hoe „godsdienstig” we ook zijn, we zijn vervolgers van Jezus, als wij Hem niet nawandelen, als we weigeren, Zijn kruis op ons te nemen, als wij liefdeloos onze zusters veroordeelen, als we de „kleinen”, door Jezus geroepen, van ons stooten.

Maar zie, wat Jezus doet.

Hij roept ook een vervolger tot Zich. Hij vraagt: Waarom vervolgt gij Mij? Hij zegt: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

Misschien is het noodig, dat het, zooals eens om Paulus, om ons licht wordt. En dan is het mogelijk, dat wij ons, waar wij meenden, Gode diensten te bewijzen, zien als vervolgers van Jezus.

O, dat is verschrikkelijk. Wie zich zelf als vervolger van Jezus ziet, weet geen raad meer, tot... hij, de vervolger, tot Jezus zijn toevlucht neemt.

Hij is Jezus. Hij wil vervolgers zalig maken van hun zonden.

Hij blijft, wat Hij is, maar vervolgers verandert Hij in discipelen.

En, als discipelen, volgen zij Hem na.

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

IN het huis van Jonathan was niets veranderd. De kleine gang, met goedkoop behangspapier beplakt, was gebleven zooals hij was. De voorkamer, die in den tijd van Jonathan's vrouw wel een etui geleken had voor haar rood-pluche ameublement, met een verbazende verzameling van die dingetjes die dames maken „van restjes”, voor een bazaar of verkooping, was nu bijna leeg. Er stond wel een tafel in, maar die had niet eens een kleed over zijn kale houten oppervlakte. Er stonden twee stoelen. En verder een verzendkist, bedekt met brochures en boeken over landbouwkunde. Verder niets. De kamer aan den anderen kant van de gang was als slaapkamer gemeubeld, dat is te zeggen, er stond een bed, en er hingen wat kleeren tegen de deur; en twee of drie valiezen, die er duur en degelijk uitzagen, van zwaar leer met koperen sloten, stonden tegen den muur.

De andere twee kamers waren totaal leeg. In de badkamer stond het vaste, gegalvaniseerde bad, er lag een handdoek en een stuk zeep. In de keuken stonden de poovere benodigdheden voor 't allereenvoudigste koken, en een tafel en een stoel.

Zoo was het huis van Adolf Sheldon, de oudste zoon van een moeder, die korten tijd weduwe was geweest, en daarna hertrouwd was. Adolf's eigen vader was een dorpsdokter geweest, die hard werkte, en overal hoog in achtung was. Zijn stiefvader, dien hij kreeg toen hij zes jaar was, was van adel, maar onbemiddeld. Toen Adolf tien jaar was, en zijn bijzonder lieve halfbroertje, Keesje, drie jaar, stierf de jonkheer, en liet zijn vrouw niet veel meer dan schulden na. Toen kwam een broer van den overleden dorpsdokter tusschenbeide, en gaf de douairière Barnsley een toelage van f 1000.— per jaar voor de opvoeding van zijn neef, Adolf Sheldon, daar de familietrots niet toeliet dat de jongen afhankelijk zou zijn van de twijfelachtige middelen van den overleden jonkheer.

Douairière Barnsley had zelf nog f 2000.— per jaar, als vrucht van de spaarzaamheid van haar eersten man, maar uit het vermogen van haar tweeden man bleef haar niet meer dan een f 500.— per jaar over.

Daarom zei ze tot haar oudsten jongen, dat de duizend gulden van den oom voor opvoeding veel te veel was voor dat doel, en dat 't bijna wreed was in tegenstelling met de vooruitzichten

van kleinen Kees, voor wien geen oom ook maar iets deed, al had hij er een stuk of wat die titels, geld en aanzien genoeg bezaten.

Adolf, een vierkant gebouwde, eenvoudige jongen met het ruime hart van zijn vader, stemde dat onmiddellijk toe.

„Dan deelen we natuurlijk,” zei hij, „de helft voor Kees en de helft voor mij.”

„Misschien vindt Oom Evan dat niet erg goed,” zei Mevrouw Barnsley aarzelend. Ze was een teer-uitziende, gevoelige vrouw met blauwe oogen en een zwakken mond.

„O, dat zal hem niets kunnen schelen,” zei Adolf. „Ik denk dat hij niet weet, dat je met duizend gulden zoo'n hoop doen kunt als u.”

„'t Zou niet genoeg zijn voor jullie alle twee voor een goede kostschool,” zei zijn moeder, „wel voor jou alleen. Maar 't zou wel genoeg zijn als we hier bleven wonen en jullie naar de dorpschool gingen.”

Adolf's gezicht betrok. Hij had er zoo ontzettend naar verlangd, op een groote school te gaan, en daar een flinke jongen te wezen tusschen andere jongens van zijn soort.

Sinds hij zijn stiefvader gekregen had, hadden ze een leven geleid van reizen en trekken, nu eens in hôtels op 't vasteland, dan weer in de deftige wijken van Londen. Vijf jaar lang was hij als een eenvoudig, Engelsch plantje geweest, dat niets liever wilde dan ergens neergezet te worden om zijn wortels te kunnen vastzetten ergens in vrijen, goeden grond, maar dat er geen kans voor krijgt. Hij was telkens meegenomen en overgeplant in zooveel verschillende soorten vreemden grond, dat zijn worteltjes zich erg onplezierig waren gaan voelen.

En zelfs nu mocht het geen gezond, gewoon schooljongensleven voor hem worden.

Hij keek de zijkamer rond van het nog steeds naar alle eischen ingerichte huis dat zijn moeder in een kleine plaats in de provincie betrokken had. Het scheen hem toe, dat die kamer vooral bestond uit lampekappen en kussens, en omdat dat dingen waren, waar jongens absoluut nooit aan mochten komen, kreeg hij 't gevoel dat ze tot de allerduurste dingen van de wereld hoorden.

„Maar — konden we 't dan niet doen zonder zoo'n heele hoop van al dat soort dingen, moeder?” vroeg hij wat verlegen. „Opvoeding is een belangrijk iets, ziet u.” — Dat had zijn oom op de begrafenis tegen hem gezegd. De wereld, waar

hij al telkens iets van gezien had, in Parijs, in Londen, in bijna alle steden van Europa, die wereld zou over een jaar of vijf haar eischen aan hem stellen, en er ging een schok van angst door zijn jongensziel bij de gedachte, in dien levensstrijd zonder wapen te zullen komen. Zijn oom had hem op 't hart gedrukt, dat een goede opvoeding het eenige wapen was, voor iemand die geen geld had. Ja, hij moest wel zijn best doen om voor een goed wapen te zorgen.

„Zonder wat voor soort dingen?” vroeg zijn moeder.

Verlegen legde Adolf uit dat hij die rose-roode lampekappen bedoelde, die fijne dingetjes van kant en zij, die tóch niet genoeg licht doorlieten om je les bij te leeren. Daarop zouden ze toch allicht kunnen bezuinigen.

Maar toen was zijn moeder gaan huilen, had hem barbaarsch genoemd, dat hij haar kleine genoegens haar nog ontnemen wilde, en dat hij de wereld voor haar zoo ruw en kaal wilde maken, dat ze er niet meer kon leven.

„Kijk me nu eens aan, zie ik er uit of ik maakt ben voor het ruwe leven?”

Adolf keek haar aan, en besefte zijn wreedheid. Dat teere persoonje met de vochtige, blauwe oogen, in tragisch zwart gekleed, natuurlijk moest die haar kleine genoegens hebben. Hij zou voor haar lampekappen vechten, al moest hij het met zijn leven bekoopen.

„Natuurlijk, moedertje,” zei hij, zelf zijn oogen vol tranen. „U moet altijd uw mooie dingetjes houden. Ik ga naar de dorpsschool, ze zeggen dat die reuze-goed is, en dan kom ik hier 's avonds terug. Dan is er ook genoeg voor Kees over, hè?”

Maar de douairière Barnsley was nog niet heelemaal gerust, al had de oom de details van de opvoeding aan haar overgelaten, omdat hij het land had aan details.

„k Heb toch het gevoel, dat je oom het niet heelemaal goed zal vinden,” zei ze.

„Zeg hem dan,” zei Adolf, „dat ik er zelf zoo graag naar toe wil, en dat het dan voor ons alle twee genoeg is.”

Maar Mevrouw Barnsley wist zelf het beste, hoe ze het moest aanleggen. Ze constateerde dus, dat ze er onmogelijk toe komen kon, haar lieve oudste jongen zoo ver weg naar een kostschool te sturen. En dat hij de groote wensch had uitgedrukt, hier de dorpsschool te bezoeken, en dat ze hem niet wilde tegenhouden.

De oom, die niet van details hield, vond deze beslissing niet zoo prettig, maar hij wilde niet graag tusschenbeide komen en dacht dat een moeder het altijd 't beste wist, en dus schreef hij trouw elk kwartaal zijn chèque: „Voor de opvoeding van mijn neef, Adolf Sheldon.”

In de vijf jaar die volgden, maakte hij twee of drie maal de heele reis naar het dorp waar zijn neef op school was, om zelf van het hoofd te hooren hoe het met den jongen was, en om hem eens te zien. Het hoofd sprak altijd even gunstig over hem, hij zei, dat hij zich op geen anderen jongen zóó kon verlaten als op Adolf. Hij blonk niet uit, maar werkte hard en regelmatig, en was vol pit en leven. Over uifbinken gesproken, dan moest hij liever over Kees beginnen.

Adolf bracht Kees mee, om hem aan zijn oom voor te stellen, die altijd kortaf weigerde, de moeite te nemen om bij hun moeder op bezoek te gaan. Kees had een gezicht als van een Roomsche heiligenbeelde, en zijn moeder's oogen en trekken. Adolf had de donkere oogen van zijn vader.

Kees schreef op zijn tiende jaar al gedichten, was de jongens van zijn klas in alles de baas, speelde viool en piano als de beste, kon mooie waterverfteekeningen maken, en behaalde bovendien prijzen voor wedstrijden in hardloopen, hoogspringen, enzoovoort.

Natuurlijk was zijn moeder trotsch op hem.

En Adolf nam die trots van haar over; hij had evenveel vereering voor het begaafde tengere broertje, als die omgekeerd had voor zijn sterken ouderen broer, zonder wiens instemming Kees niets durfde ondernemen.

Eén ding was ongewoon in Kees: zijn overgevoeligheid voor alles wat pijn deed en onaangenaam was, een eigenschap die hij ook van zijn moeder geërfd had, in tegenstelling met Adolf, die van zijn vader een Stoïcijnsch uithoudingsvermogen had overgenomen. Als kleine baby kon een tik op zijn arm hem bijna stuipen bezorgen. Toen hij zes jaar was, bracht een val, een geschaafde knie of een blauwe plek zoo'n wanhopige trek op zijn gezichtje teweeg, dat iedereen die 't zag er ongerust van werd. Adolf, sterk en gehard, had daar zóó'n medelijden mee, dat hij bij alle gelegenheden dat de pijn door een ander gedragen kon worden, die zelf op zich nam, om Kees vrijuit te laten gaan. 't Dak slaag van den boer bijvoorbeeld, voor 't weghalen van de appels — hoevelen zijn er niet die op de blanke pagina van hun jongensjaren de vlek van gesto'en appels hebben liggen! — Kees was al onder 't bereik van de zweep geweest, toen Dolf op den boer was toegevoegen, om de straf in ontvangst te nemen.

„Schiet op, ezele-kuiken!” had hij geroepen toen Kees, bleek als een laken, had staan toekijken. Op die permissie was Kees de boomgaard uitgerend, naar huis.

Natuurlijk kon Dolf tegen den boer niet op, want dat was een kwade, driftige baas die 't altijd

met alle schooljongens aan den stok had. Hij gaf hem zoo'n afstraffing, dat Adolf er nog weken daarna de sporen van droeg. Maar toch zei hij bij zichzelf, dat het beter was zoo, dan dat Kees het gekregen had, die was er niet levend onder vandaan gekomen.

En ook op school had hij meer dan eens de overtredingen van zijn broertje op zijn eigen schouders geladen, om hem maar voor straf te behoeden.

„Dit is Kees,” had hij met trots gezegd, om zijn broertje aan zijn Oom voor te stellen. Die zag het mooie kereltje een oogenblik onderzoekend aan.

„Zoo,” zei hij dan, en wendde zich onverschillig om. Hij had er geen flauw vermoeden van, dat hijzelf al sinds lang voor Kees het schoolgeld en de viool- en pianolessen betaalde. Hij merkte niet op, dat Kees beter gekleed was dan Dolf, aan wien, zooals zijn moeder zei, nooit eer te behalen was. Dolf zag er gelukkig genoeg uit, sprak met liefde over zijn moeder en was blijkbaar dol op zijn meisjes-achtige halfbroertje; dus was zijn oom tevreden.

Toen hij negentien jaar was, ging Adolf naar de universiteit, gedeeltelijk door een beurs die hij tengevolge van zijn harde, ononderbroken werk verkregen had, gedeeltelijk van 't geld dat van de duizend gulden overbleef, als in de behoeften van Kees voorzien was.

Hij stelde zijn doel niet zoo hoog als Kees. Die wilde de grootste musicus, schilder, en dichter worden die ooit op de wereld bestaan had. Dolf voelde dat hij volkomen tevreden zou zijn met een leven zooals zijn vader geleid had.

Na een paar jaar studie begon hij de hospitalen te bezoeken, en hij voelde dat zijn wapen om mee te vechten in de groote wereld elken dag steviger in zijn hand rustte.

Maar op dat oogenblik stierf de eigenaardige oom, zonder enig testament achter te laten, en de zoon die uit Amerika terugkwam om zijn erfenis in ontvangst te nemen, zag geen enkele aanleiding om die zoo lang betaalde duizend gulden per jaar aan een neef uit te keeren, dien hij nooit gezien had.

De douairière Barnsley was één en al verslagenheid. Want voor de artistieke neigingen van Kees was steeds meer geld noodig.

Toen ging ze om hulp naar een broer van haar tweeden man, een welvarend handelsman in Londen. Ze smeekte hem, een jongen man te helpen zijn talenten te ontplooiën, die door ieder die hem kende als buitengewoon erkend werden.

De handelsman gaf niet om zulke talenten, en had er niets dan wantrouwen voor. Hij liet zijn schoonzuster onder tranen weggaan, want het

eenige waarmee hij zijn neef wilde helpen, was een plaats op zijn eigen kantoor.

„Dat moet hij aannemen, moeder,” zei Adolf kortaf, toen hij den uitslag van het bezoek hoorde. „Kijk eens, moeder, u en ik samen hebben al het mogelijke gedaan, om Kees te bederven. Hij is nu zeventien jaar, maar net zoo min geschikt voor mannenwerk als een meisje. 't Is wel erg aardig, wat hij allemaal doet, maar op 't oogenblik heeft het net zooveel nut als een roos in 't knoopsgat van een schipbreukeling.”

„Maar hij kan de grootste dichter van deze eeuw worden,” kermde de douairière. Over de schilderkunst sprak ze niet meer, want ze had in stilte een bekend schilder naar het atelier van Kees meegenomen, en die had haar eerlijk gezegd dat, al was het aardig en gevoelig werk, er in die schilderijen niets was dat Kees onderscheidde van een leerling van een goede teekenschool in Londen.

En een musicus, wiens meening gevraagd was, had toegegeven dat de jongen een goed gehoor en een uitstekend muzikaal geheugen had, maar verder kon hij niets bizonders aan hem ontdekken.

Maar de eenige dichter die ter beoordeeling was aangeklampt, had gezegd dat op zoo'n jeugdigen leeftijd niets met zekerheid te zeggen viel, en had uit de literatuur voorbeelden aangehaald van groote dichters, die met prulwerk begonnen waren.

— „Over tien jaar kan heel Engeland vervuld zijn van zijn roem,” had de moeder met tranen in haar stem gezegd.

„Wel,” zei Adolf geduldig, „als je een betrekking op een kantoor neemt, hoef je je talent niet te begraven. Als hij een dichter wordt, zal dat vroeger of later wel uitkomen. Maar wordt hij het niet, hoe wilt u hem dan laten vechten in de wereld?”

De vrees, die hij zelf als jongen gehad had voor die wereld waarin de menschen moesten vechten en strijden om hun bestaan, was weer bij hem opgekomen. Zijn studie voor dokter moest onderbroken worden; hij had gehoopt dat zijn oom hem nog twee of drie jaar zou helpen, en had verlangd naar den dag, waarop hij naar den vriendelijken man toe zou kunnen gaan om hem te zeggen, dat hij zijn hulp niet meer noodig had. Maar nu moest hij zelf zien, hoe hij zijn weg vond.

En door die harde ondervinding waren hem ook de oogen opengegaan voor de onverstandige opvoeding, die aan zijn broer Kees werd gegeven. Kees moest óók leeren werken, leeren vechten voor zijn bestaan. Hij wist er zoo op aan te dringen, dat Mevrouw Barnsley tenslotte toegaf.

Kees zou naar Londen gaan, naar het kantoor. In stilte hoopte ze, dat de oude koopman zóó getroffen zou worden door zijn begaafdheid en zijn innemende manieren, dat hij hem tot zijn compagnon zou maken, en dat zou dan weer een vergoeding zijn voor het verloren dichterschap. Maar Dolf moest mee om hem bij zijn oom in Londen te brengen, en Dolf moest daar ook maar werk zoeken, zoodat ze samen in een eenvoudig pensioen konden gaan, totdat Mevrouw Barnsley haar buitenhuis kon verlaten en in Londen kon komen wonen.

Adolf ging dus met zijn ta'entvullen broer naar den oom, die al even norsch en kortaf bleek te zijn, als zijn eigen oom geweest was.

De koopman bes'eedde tien minuten van zijn kostbaren tijd aan een gesprek met Kees, en riep toen zijn bureauchef, en gaf hem aan diens zorgen over.

„Zie er maar wat van te maken, Smith,” zei hij. „'t Is een neef van me, maar ik zou nog niet gelukkig zijn, als ik dat zaakje zelf moest opknappen.”

Kees ging met den chef mee, het rood der vernedering op zijn wangen, waardoor hij er nog meer dan anders als een wassen heiligen-beeldje uitzag.

Adolf, bezorgd voor hem, begon voor hem te pleiten: misschien was zijn moeder niet zoo verstandig geweest in haar opvoeding, maar 't zou nog niet te laat zijn voor verbetering, en er was zoo veel goeds in den jongen.

De handelsman hoorde hem geduldig aan; er was iets in Adolf's eenvoudige manieren dat zijn sympathie opwekte. Hij vroeg hem wat hij zelf deed.

„Ik zoek ook een baantje,” zei Adolf, met toch even iets bitters in zijn lach.

„En wat kun je alzo? Ook piano- en vioolspelen?”

Adolf moest bekennen, dat hij wel iets van Grieksch en Latijn afwist, en van de hogere wiskunde, en dat zelfs eenige kennis van het menschelijk lichaam hem niet vreemd was. Om die kennis te kunnen uitbreiden, zocht hij nu een „baantje.”

De ander keek hem van onder zijn borstelige wenkbrauwen nadenkend aan.

„Zoo'n makkelijk baantje als voor die broer met z'n witte handjes heb ik voor jou niet. Die zal me elke week tien gulden kosten, maar veel goeds komt er toch niet van, — nee, vertel me maar niets, ik kén dat soort.”

„Geeft u hem een kans,” zei Adolf.

„Doe ik dat dan niet? Tien gulden per week, enkel omdat je moeder blauwe oogen heeft en is gaan huilen. Maar om jou huilde ze niet, ze sprak niet eens over je. Hoe zit dat?”

„Ze wist dat ik mezelf wel kon redden,” antwoordde Adolf.

„Zoo. Dus je bent trotsch?”

„Niet meer dan noodig is, hoop ik,” glimlachte de jongeman.

„Er is een plaats open in ons kantoor bij de dokken. Honderd gulden per maand, maar 't is zwoegen, dat belooft ik je. Wat zeg je daarvan?”

„Ik ben u heel dankbaar,” zei Adolf, „ik had drie maanden gerekend voor 't zoeken van werk, en dan had ik nog gedacht dat het niet veel meer zou worden dan vijftig in de maand. Ik neem het dankbaar aan.”

De koopman hield Adolf in het oog. Een jaar lang liet hij hem „zwoegen”, en toen hij tevreden was met het resultaat, gaf hij hem werk waarin hij zijn hersens kon gebruiken, en het dubbele van zijn salaris kreeg. De grootste helft daarvan spaarde hij over, voor de medische colleges, die op hun voortzetting wachtten, zooals een onderbroken feuilleton. Het volgende jaar legde hij bijna evenveel opzij. Hij zou zeker meer overgehouden hebben, als hij niet voortdurend Kees had moeten bijspringen, die nog altijd bij zijn tien gulden per week was gebleven, en voor zijn verfijnde genoegens daar lang niet mee toe kon komen.

Toen kwam de grootte tragedie. De naam van den oom van Kees werd valsch geteekend op een chèque van tweeduizend gulden, en dadelijk viel de verdenking op Kees. Hij had tenminste de chèque geïnd.

Buiten zichzelf van kwaadheid over zoo'n misbruik van vertrouwen, haalde de koopman den rechter erbij.

Den volgenden dag kwam Adolf zonder kloppen zijn privé-kantoor binnen, met een aschgrauw gezicht en holle oogen.

„Ik heb het gedaan,” zei hij; „Kees heeft het alleen voor me geïncasseerd.”

De woede van den handelaar werd nog veel grooter, want hier was een veel vaster vertrouwen geschokt. Tegen Kees had hij geen openlijk vonnis willen doen uitspreken, terwille van den naam dien hij zelf ook droeg. Maar er was geen reden, waarom hij den naam Sheldon zou eerbiedigen, hij belde dus de politie op.

Het verhoor was maar een kwestie van vorm, want er werd geen enkele verdediging ingebracht. En een maand later begon de jongen — want veel meer was hij nog niet — aan de drie jaren tuchthuisstraf waartoe hij veroordeeld was.

Toen die om waren, kon hij natuurlijk niet langer in Engeland blijven. Hij vroeg dus zijn moeder om geld voor een derde-klasse-overtocht en scheepste zich in naar Australië.

Mathilda Wrede.

OP den Kerstavond van het afgelopen jaar overleed Mathilda Wrede, de vriendin der gevangenen in Finland.

Zij was een buitengewone vrouw. Al toen zij heel jong was, kwam zij in aanraking met gevangenen, doordat die af en toe ruw werk kwamen verrichten op het landgoed van haar vader. De sombere, in zichzelf gekeerde mannen maakten op het gevoelige meisje een diepen indruk, ze kon de gedachte niet van zich afzetten, dat er liefde en licht gebracht moest worden in het donkere bestaan van die uitgestootenen. En omdat ze al heel jong Hem kende, Die alleen waarlijk licht in duistere zielen kan brengen, rijpte in haar het verlangen, aan eenzame gevangenen te gaan vertellen van Jezus' liefde. „Armo ja Rauha” — „Genade en Vrede”, dat zou haar leven lang haar devies zijn.

Twintig jaar was Mathilda Wrede oud, toen zij haar werk in de gevangenissen begon. Denk eens in wat dat beteekende: een teer persoontje uit een oud adellijk geslacht, een jong meisje van brooze gezondheid, dat daar komt tusschen die ruwe mannen: sommigen verbitterd, anderen bij oogenblikken woest en opstandig, en met welk een afkeer vaak tegen de boodschap die zij bracht! Maar hoe is het mogelijk dat zij, die uit zoo'n heel ander milieu kwam, den weg wist tot het hart van deze menschen, en de taal kon vinden, waarop hun afgestompt gevoel reageerde?

Misschien vinden we in haar portret het antwoord. Dat fijne gezicht met die bezielde oogen, maar met den deernisvollen smartelijken mond, dat heeft ons iets te zeggen. Mathilda Wrede was niet een evangeliste, die uit de hoogte van haar onaantastbare geloofsrijkdom geestelijke gaven uitdeelde. Maar zij was iemand die meeleeft de tragische verhalen van gebroken, verwoeste levens. Die meestreed in hun worsteling tusschen twijfel en geloof, en mee-leed in de kwellingen van zenuwoerspanningen, die door de herinnering aan hun misdaad tot op de grenzen van den waanzin werden opgejaagd. De vriendin der gevangenen doorleefde dat alles zóó intens, dat zij nachten slapeloos kon liggen, bezig met het levensleed van de menschen, die ze zich had aangetrokken. Maar daarna was ook een enkele ontmoeting met iemand van wien ze voelde: „die heeft mijn hulp noodig!” — genoeg om haar weer te doen opveeren, zoodat ze opgewekte troostwoorden sprak, of zachte woorden van liefdevol begripen.

Hoe zij predikte vertelt zij zelf als ze in een

rede, in 1922 te Nyborg gehouden, spreekt over haar werk in de gevangenis Kakola:

„Daar een gevangene mij over slangenkruid gesproken had, sprak ik hun over de heerlijke schoone bloemen die maar uit één bloemblad bestaan, terwijl de meeste andere bloemen uit veel verschillende bladen bestaan. En als we ons zelf nu bij die bloemen vergelijken, wat bestaan wij dan niet uit veel verschillende bladen! Uit eigenbelang, hebzucht, haat, begeerte naar macht en uit nog veel, veel meer.

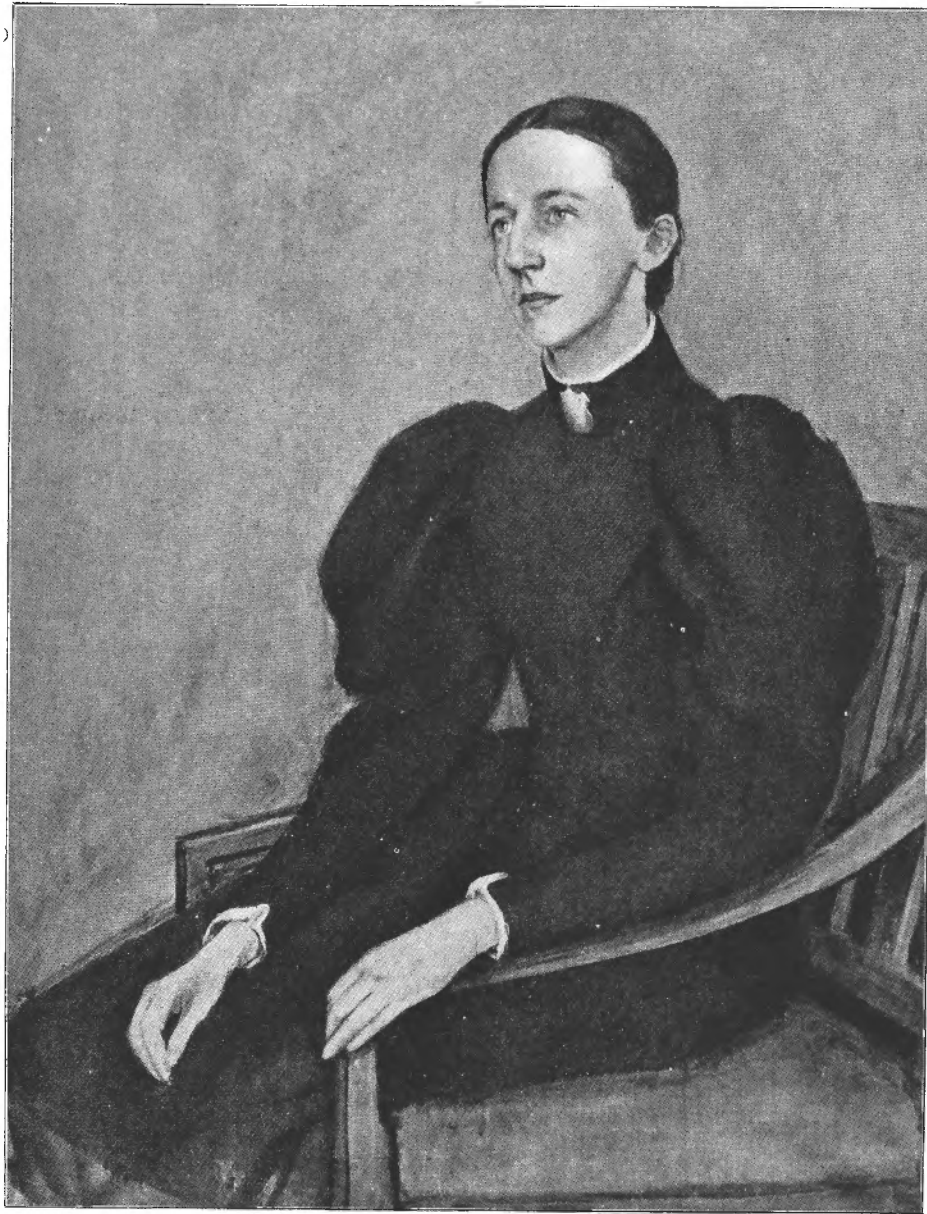
„Daarop beproefde ik hun Jezus aan te toonen als de schoone bloem, het witte, diepe, reine karakter uit één stuk, en zeide dat wij allen, die daar bij elkaar waren, bloemen waren met veel verschillende bladeren, maar dat er een macht was, die ons allen veranderen kon, de liefde van Jezus. Als we ons tot Hem richtten, kon Hij door Zijn liefde al de bladeren aaneen laten groeien, zoodat we uit één stuk werden en op Hem geleken.”

Dat waren andere woorden, dan die de gevangenen van de cipers en opzichters hoorden. Mathilda huiverde dikwijls als zij hun ruwe optreden zag tegenover mannen in wie ze het aarzende verlangen ontwaakt wist om hun leven te veranderen, om „weer goed te worden.”

In den oorlogstijd heeft Mathilda Wrede veel verdriet ondervonden. De toegang tot de gevangenissen werd haar zodoende onmogelijk gemaakt. Maar hoe heeft deze ware Christin dit opgevat? Zij heeft er zegen in weten te vinden. Vroeger had zij uitsluitend geleefd voor de ongelukkige gevangenen. Nu zij hen niet meer bezoeken mocht, werd haar hart ook geopend voor de nood van anderen, en zij zag in, dat wij allen in zekeren zin gevangenen zijn, die behoefte hebben aan evenveel liefde en hulp als zij, die letterlijk in de gevangenis zitten.

Toch heeft zij in den oorlog veel geleden; zij, die overal vrede zocht te brengen, kon de gedachte niet verdragen dat daar menschen zóó gevoelloos doodden en ter dood gebracht werden. Het knakte haar gezondheid, wèl werkte zij nog zoo veel zij kon, maar de ziekte-perioden volgden sneller op elkaar, en deze Kerstmis stierf zij, 64 jaar oud.

Het is de moeite waard, de boeken over haar te lezen van Ingeborg Maria Sick en van Evy Fogelberg, de vriendin met wie zij jaren lang samen woonde. Het doet ons zien, hoe rijk het leven van een vrouw kan zijn.

Mathilda Wrede.

Late
namiddag.

Sneeuwgezichten van Johann Windhorst.

HIER is een schilder, die de natuur liefheeft. De eenzame natuur, waar die in haar grootsche ongereptheid vóór hem ligt. En zoo iemand moet wel het meest getroffen worden door de momenten, waarop de sneeuw de aarde vasthoudt en er alle bewegen verstillt.

Dat maakt immers op ieder mensch indruk. Als we 's morgens uit ons huis gaan, 't is nog grauwe ochtend, we hebben nauwelijks het raam uitgekeken, maar we komen dan buiten en zeggen ineens: er is snéeuw gevallen! — dan dienen die woorden om uit te drukken, of eigenlijk, om er achter te verbergen het overweldigend-beklemmende gevoel, dat daar weer een wonder gebeurd is, een heilig winterwonder. De weg, dien we gewoonlijk niet eens meer zien, omdat we 't alles al zoo heel goed kennen, is opeens breed en vreemd, en roept herinneringen op van jaren terug, toen er óók sneeuw lag en alles er óók zoo uitzag. De velden, die we in den laatsten tijd nauwelijks de moeite van een blik waard vonden in hun donkere, levenlooze winter-

slaap, ze beschamen ons nu door ons vast te klemmen in den grootschen indruk van hun wijde vlakte, en van de eenzame kracht van hun enkele strakke struiken. — Sneeuw is een wonder. En als we in de natuurverschijnselen, die ons bijzonder treffen, ook bepaalde symbolen van Gods Wezen willen zien, zoodat 't onweer des zomers ons Zijn Almacht nader brengt, en het zachte lentegroen ons spreekt van Zijn milde genade, dan is zeker de sneeuw op een stillen winterdag het symbool van Gods reine en vlekkelooze hoogheid.

Ieder komt onder den indruk van een winterdag met sneeuw.

En dus is het geen wonder dat een schilder als Johann Windhorst, die heel in 't bijzonder gevoelig is voor het majestueuze in de natuur, een voorliefde heeft voor sneeuwgezichten.

Na een leven van drukke bezigheden, die hem maar weinig tijd lieten voor zijn schilderkunst heeft hij, op lateren leeftijd eerst, zich van alles losgemaakt, en ging hij naar de bergen

van Zwitserland, waar de eeuwige sneeuw, zonder sporen van menschenvoeten, op de hooge bergtoppen ligt. Op lange ski-tochten dronk hij al de schoonheid in van die grootsche natuur, en dat bracht hem tot scheppend ontplooiën van zijn gaven als schilder.

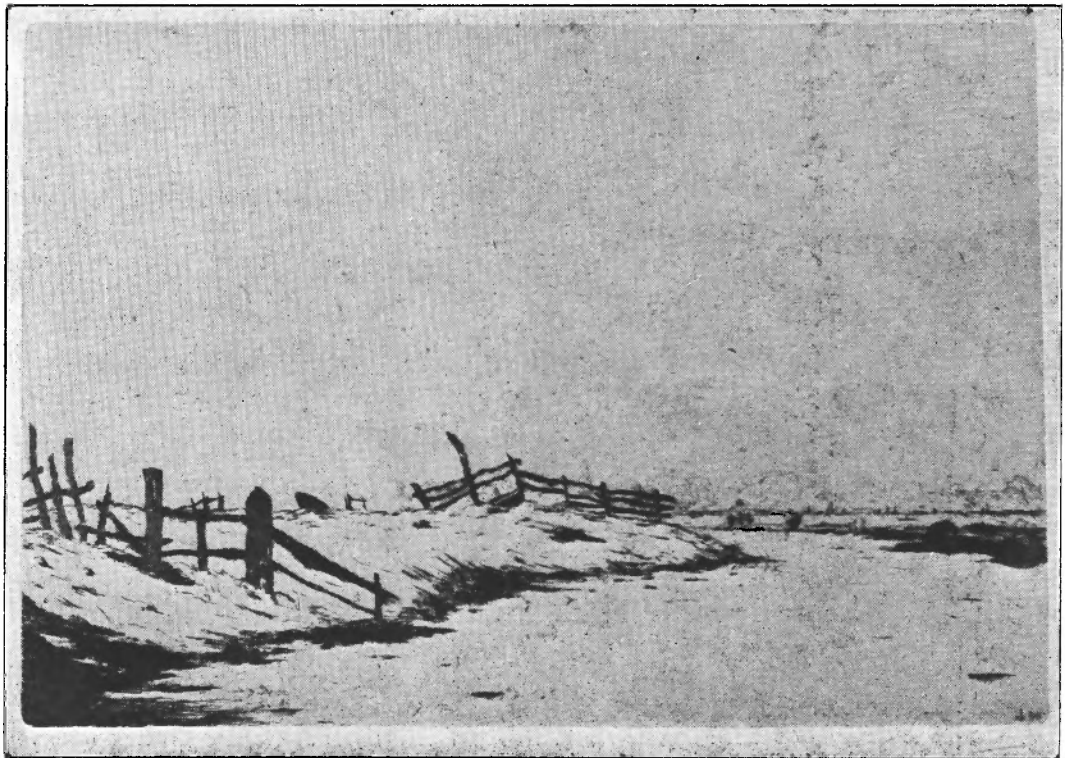
De hierbij gereproduceerde schilderij „Late namiddag” stamt uit zijn Zwitserschen tijd. Prachtig ligt er de glans op de sneeuwtoppen, aan dien kant, waar ze nog door de dalende zon worden beschenen, en het contrast met de donkere sparren in het dal doet dit des te spreken-der uitkomen. Hier ligt stilte, rust. In dat huisje, zoo eenvoudig, met zijn vriendelijke schuine dak, schuilt een wereld van stille gedachten. Waarschijnlijk is het een berghut, alleen des zomers door Alpenherders bewoond. Nu ligt het daar vredig te wachten, het eenige, dat nog aan menschenhanden herinnert in deze groote, wijde eenzaamheid.

Want Windhorst heeft de eenzaamheid lief. Ook in de kunstenaarswereld staat hij op zichzelf. Hij behoort niet tot een bepaalde „school,” niet tot een „isme” en nog minder tot een mode. Hij schildert alleen uit den aandrang van zijn ontroering, en dat is immers het geval bij ieder waar kunstenaar. Of wij nu zoogenaamd modern werk zien, of werk dat sinds jaren in onze musea hangt, het gaat toch altijd maar om de kwestie: „treft zijn ziel mijn ziel.” Nu

kàn (en het komt gelukkig nogal veel voor) een schilder uit het grijze verleden zich voor ons gevoel volkomen modern hebben uitgedrukt, zoodat wij, als we er tegenover staan, meenen met een van de moderne meesters te doen te hebben. Omdat ze datgene tot uitdrukking brengen, dat regelrecht tot de menschenziel spreekt.

Johann Windhorst was eerst zichzelf niet bewust, dat hij ook als teekenaar groote talenten bezat, die in de ets-techniek 't meest tot hun recht zouden komen. Zijn teekeningen dienden hem alleen als schetsen, die later in zijn schilderijen verwerkt werden. Een kunstenaar maakte er hem opmerkzaam op, en zoo kwam hij later ook tot etsen; de droge-naald-ets, die hieronder staat afgebeeld, is wel een sprekend voorbeeld van wat hij ook op dit punt weet te bereiken.

Ten slotte nog de stemming-schilderij: Grauwe Winterdag (op. pag. 144). We worden hier gebracht op een eenzame duinkust. De sneeuw is in 't water al bezig te versmelten, maar ligt nog wit op duinen en zandbanken. De lucht is een effen, grijs vlak, geen beweging van wind of wolken is ergens aangegeven. Alleen de zeevogels schieten heen en weer, als 't ware om den indruk van verlatenheid te versterken, die alles hier beheerscht. 't Is goed dat een schilder als Windhorst ons ál de schoonheid van zoo'n schijnbaar triestigen dag eens komt toonen in een werk als dit.

Sneeuw —
Droge naald-ets.

Ongeluksvogel.

TONY moet examen doen.

Doctoraal rechten: géén kleinigheid. Iedereen is benieuwd, bespreekt haar kansen met gedempte stem als gold het die van een ernstig zieke.

Tine is de eenige die mee mag gaan. Bij de uitslag mogen alle belangstellenden komen, maar To heeft beslist geweigerd om met een heel gevolg naar de Academie te rijden.

En nu is Tine op weg om om haar te halen: volle drie kwartier te vroeg. Maar dat is niet erg: To zit natuurlijk al kant en klaar te wachten op steun en troost. Tine glimlacht even, als ze bedenkt dat vandaag, voor het eerst van haar leven, To op tijd klaar zal zijn. — Voor 't eerst — nee dat 's overdeven; bij haar candidaats-examen was ze óók op tijd. Ze is er; ze springt van haar fiets en helder klinkt haar fluitje over de stille straat.

Geen antwoord.

Tine is verbaasd. Ze gaat een paar stappen achteruit, fluit weer en kijkt dan, haar hand beschutvend boven haar oogen, naar het zonbeschienen raam.

Niets! Alles stil, alleen in de verte blaft een hond. Dan belt ze maar aan. Binnenhuis: dezelfde stilte, benauwend, doodsch — Met een vagelijk onheilsgevoel rent ze regelrecht de trappen op.

Tragisch tafereel! To, in haar onderjurk, zit midden in haar kamer haar kousen aan te trek-

ken. Her en der verspreid liggen dictaatschriften, wetboeken, papieren, een zakdoek, een paar lage schoentjes, een kam, een spiegeltje en een tasch. En To zelf, warm en rood van agitatie, vliegt overeind als ze Tine ziet, en omarmt haar bijna snikkend: „o Tine... Tine... mijn jurk!”

„Wat... wat is er dan?” stamelt Tine verbijsterd.

„Ik had hem laten stoomen. En ik heb ze bezworen om 'm vanmorgen te brengen. En nou doen ze 't niet. O, o, verbeeld je dat hij niet komt, wat moet ik doen?”

„Opbellen!”

„Hij is onderweg, zeiden ze.”

Stilte. To kijkt naar de klok die vijf vóór tweeën wijst — om half drie is de tijd — en zucht heel diep. Tine zucht mee.

„Heb je geen andere jurk?” vraagt ze dan practisch.

„M'n rooie, maar daar zit een winkelhaak in... 'k Had hem morgen willen stoppen... ik heb het ook zoo razend druk....”

„En je beige dan?”

„Die heeft korte mouwen!”

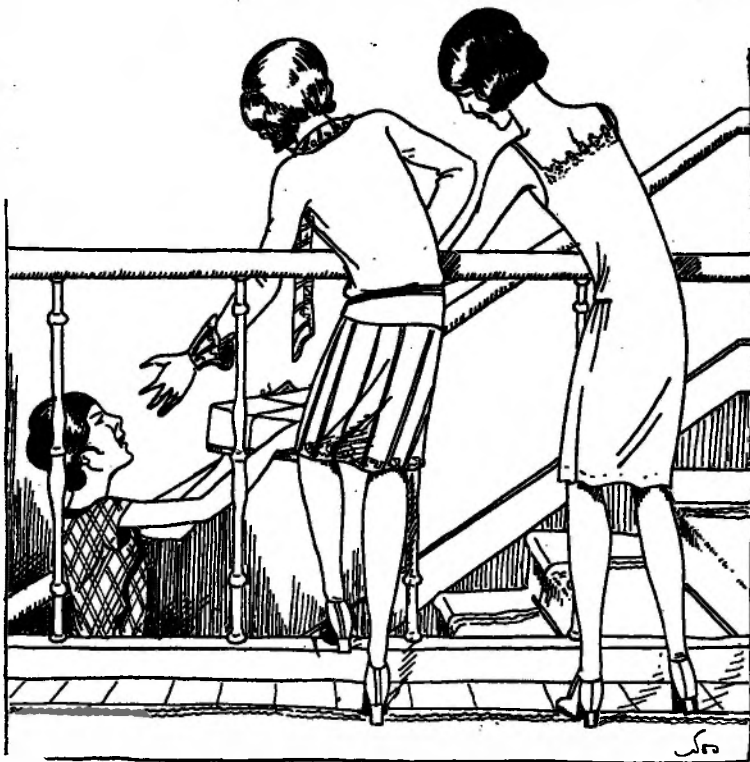
Tine voelt de gegrondheid van dit bezwaar. Ze begrijpt wat het voor Tony wezen moet om met de leelijke, kortmouwige beige jurk naar het examen toe te gaan. — Maar waarom heeft ze dan ook nóóit de boel in orde....

„Je zult moeten wachten,” besluit ze laconiek, „je kunt in je onderjurk niet naar de Academie.”

Tik... tak... Tik... tak. Onverpoosd gaat de wijzer door. To kan niet meer stilstaan maar loopt als een getergde leeuw de kamer op en neer, hartgrondig scheldend op de stoomerij. Tine, op haar lippen bijtend, betikt den vloer met tergende regelmaat, en staart aanhoudend naar de klok, die van geen stilstaan weet.

En dan komt Tony's huisgenoot thuis en steekt niets vermoedend haar hoofd om de deur. „Gunst, To bèn je er nog — nou zou 'k maar gáán als ik jou was.”

Het geeft den doorslag. To barst in tranen uit, die ze afdroogt aan haar schoone onderjurk. Tine is er na aan toe, maar bedwingt zich om haar vriendin niet nóg meer van streek te maken. Jachtig vertelt ze 't verhaal van de gestoomde jurk. En dan — o heerlijkheid — wordt er gebeld... Daar is hij! Vier handen zijn gereed om Tony in de jurk te hijschen. De laatste sporen van tranen worden met behulp van een beetje poeier uitgewischt, de mantel wordt haar aangesjord, taschje en handschoenen duwt Tine haar

toe — nu de hoed nog — en dan stormen ze de trappen af.

De buitenlucht brengt To tot zichzelf. „Niet de Singel,” waarschuwt ze, „’t is zoo’n modder en dan spatten m’n kousen zoo onder.”

Nee, niet de Singel. Ze rijden langs kleine smalle steegjes, nu schieten ze al op... nu zijn ze dicht bij Tine’s huis...

„We komen er nog wel....” zegt Tony.

„Wel ja...”

Een juffrouw wandelt door de straat, voorafgegaan door een vette mops. Het ondiert wordt getergd door een kat die hij ziet... hij springt voor Tony’s wiel. De kat neemt overhaast de vlucht — een tweede hond springt bij... Geblaf — een gil — en To ligt op haar knieën in de modder.

„O...” kreunt ze, „o... au.”

„Geeft niets. — Kom mee naar mijn huis. — ’k Heb wel andere kousen... En ze springen op hun fietsen en trappen, trappen, op leven en dood....

Tien minuten voor half drie....

Tine, uit haar kast, graait haastig een paar kousen weg. Ze kleuren niet precies bij de schoenen, maar enfin... Gauw maar! Tony’s handen zijn ook bemodderd, ze moet ze even wasschen.

„Ik wou dat ik dat mormel hier had,” zegt To met wraaklust in haar stem. „’k Zou ’m wórgen!”

„Ja,” beaamt Tine volmondig. „En dat mensch van wie hij hoorde..... je zóú d’r toch....”

„Haar oogen uitkrabben,” vult To bloeddorstig aan. Ze is nu klaar en vliegt de deur uit. Op straat rijdt ze in een glasscherf en haar voorband springt. Dit drama speelt zich echter in de onmiddellijke nabijheid van een fietsenmaker af. Tine rukt de deur van de werkplaats open, smijt zonder een woord de fiets naar binnen, neemt Tony achterop en voort gaat het, óp naar ’t Rapenburg.

„Als dit nog lang moet duren, val ik flauw,” zegt To gelaten.

„Dan zal ik je excuseeren wegens ziekte! Da’s tenminste een gegronde reden....”

Ze zijn er! De nachtmerrie loopt ten einde. Eén minuut voor half... nóg is het tijd... Wat? Is de academie-klok soms vóór? is Tine’s horloge achter? Twee minuten, volle twee minuten te laat.

„Tine!” kreunt To, zich vastgrijpend aan haar vriendin.

„Misschien kan ’t nog wel... Gauw! Ga alleen niet huilen Tony, daar krijg je zoo’n rooie neus van.”

Dat helpt. To’s tranen zijn ineens gedroogd. Ze hollen naar boven en... kan het mogelijk zijn... de examenschel luidt nu pas. Voor het eerst? Ja heusch, ze zijn op tijd!

Tony zit op ’t examen, op tijd — met de keurige blauwe jurk en Tine’s schoone beige kousen. Tony’s spirit en bijdehandheid hangen nauw samen met haar uiterlijk schoon, en nu ze er weer toonbaar uitziet, is ze voor niets en niemand meer vervaard.

* * *

Anderhalf uur later hollen ze samen naar het telegraafkantoor. Ze is er door — ze is Mr. Tony geworden.

„Nou moet je toch eens eerlijk zeggen,” begint ze plotseling heel ernstig. „Je zegt dat ik altijd te laat ben — maar nou zie je zelf dat het allemaal ongelukken zijn buiten mijn schuld.”

Tine knikt goedig.

„Ja,” antwoordt ze gelaten, „’t is je noodlot.”

En beiden schikken zich in het onvermijdelijke, en zien in, dat Tony haar hééle leven zal moeten rennen en vliegen en jagen om klaar te komen.... zonder dat het helpen zal.

Want menschen zooals zij, hebben een doorlopend abonnement op alle kleine tegenspoeden des levens.

R.

Levensvertrouwen.

ER wordt gezegd, dat in onzen tijd 't moeilijk is om bewust te vertrouwen. Wil men kunnen vertrouwen, dan moet men 't leven eenvoudig zien, en nooit als tegenwoordig is 't leven gecompliceerd geweest. Nooit is men zoo komen te staan in 'n wirrelwar van vragen, van problemen, nooit zijn als nu alle waarden onzeker en wankel geweest.

Daarom — hoe zal men in onzen tijd nog kunnen vertrouwen, bewust en blijvend?

En ja, we moeten wel toestemmen, in onzen tijd in 't bijzonder is 't moeilijk. En er zijn dan ook nu meer dan ooit de menschen, die totaal alle hoop, alle vertrouwen losgelaten hebben. Zie eens 't aantal zelfmoorden in de groote steden. Wie alleen de cijfers ziet voor b.v. Berlijn, schrikt.

Wat zijn dat dan voor menschen geweest?

Och, ze hebben gestaan voor 't leven, even moedig als ieder ander, maar als 'n ondoordringbare muur hebben de moeilijkheden zich voor hen opgestapeld, 't scheen, of al 't leed van de wereld op hen afkwam, en dat heeft hun moed vergruizeld, hun hoop, hun vertrouwen weggevaagd.

Toen hebben ze 't leven losgelaten....

Maar moet dat dan zoo? Zal 't ons óók zoo gaan, als 't verdriet zich voor ons eens komt ophoopen?

Zullen wij dan ook zoeken naar een weg, en er geen vinden waar we ons vertrouwen met ons dragen kunnen?

We weten, dat 't anders kan.

We weten, dat ze er zijn, de menschen, die 't wel volhouden tegen 't leven, die aan 't eind nog gaaf en ongeschonden dien grooten schat in hun handen dragen: 't *vertrouwen*.

Waarom zij dan wel en die anderen niet?

Omdat die anderen verkeerd *begonnen* zijn. Zij zijn begonnen met 't leven zelf en met de menschen, en hebben zonder meer daàr hun vertrouwen op gesteld, daàr 't goede van verwacht. En met dit vertrouwen zal niemand 't vol kunnen houden, als werkelijk 't leven hard en de moeite groot wordt. En vaak is 't leven zoo hard en zijn de moeite zoo vele.

Er zijn o zooveel menschen, die in de praktijk van 't leven met dit vertrouwen zich trachten te redden. Maar meer dan een „zich redden” is 't niet. Want — al gaat hun leven zonder veel schommelingen voorbij, ieder mensch krijgt toch een deel van de teleurstelling, van 't verdriet.

En over die teleurstelling, over dat verdriet, werken ze zichzelf dan heen met de gedachte: och, als *dit* maar eenmaal over is, zal 't wel weer beter gaan.

Ze hebben zoo'n soort „na-regen-komt-zonneschijn”-vertrouwen, dat alleen maar als lapmiddel dienst kan doen, maar dat wanhopig in den steek *moet* laten, als de zonneschijn zich eens wachten laat.

Ongelukkig is, wie alleen met *dit* vertrouwen de breede lawine's van ellende op zich neer ziet komen van levens bergtoppen. Zijn vertrouwen zal niet bestand blijken tegen zóóveel geweld, en hij gaat onder, *moet* onherroepelijk ondergaan in den donkeren poel van levensnood.

Tenzij — hij *dien* grondslag voor zijn vertrouwen vindt, waarop ook die anderen heel hun hoop hebben gebouwd.

Want er *zijn* er, en 't zijn er ontelbaar velen, die staande zijn gebleven. Maar dat zijn *zij*, die hun vertrouwen hebben afgetrokken van menschen en dingen en geld en goed, en die 't gericht hebben op den Eenige, die nooit beschaamt, die 't hebben gegrond op den Rots der eeuwen, die geen wankeling kent, geen schaduw van omkeering.

Christenen weten 't, dat 't *God* is, die hun leven leidt, en ze vertrouwen het leven, omdat ze God vertrouwen, ze durven voortgaan, al zijn de moeite groot, omdat ze met *God* gaan, omdat ze gaan aan de hand van Hem, die, al is 't soms door véél donkerheid heen, Zijn kinderen zeker veilig leiden zal naar het lichte einde. Al *dreigen* ze soms onder te gaan, ze zullen staande blijven, omdat God hen heeft gegrepen, en *zij* zich aan God hebben vastgeklemd. Met het oog gericht op Hem dragen ze hun vertrouwen ongeschonden voort, zelfs over de scherven van aardsch geluk heen.....

Laten wij, die aan 't begin van ons leven staan, er toch op letten, of we ons vertrouwen *goed* richten.

Levensvertrouwen heeft iedereen, die jong is, die nog op den drempel staat. Maar niet iedereen stelt zich de vraag: „waarom vertrouw ik 't leven, waarom ga ik 't zoo dapper tegemoet?” Wie geen ander antwoord heeft dan: „omdat ik 't wel aandurf”, „omdat 't móóí is”, „omdat ik 't wel goed zal maken” — faalt. Alleen wie tot antwoord kan geven: „omdat God 't leidt” mag verwachten, dat hij zijn vertrouwen tot het einde toe zal bewaren. C.

Eerste Wilgekatjes.

Heel zacht, en heel verborgen,
zoo veilig in de knop...
Misschien slaat eerst na wéken
die struik de oogen op!

Ik sta en aarzel even
tot ik een takje vang —
dan ligt het donzig wonder
warm aan m'n koele wang.

Hoe zacht en teer verscholen
dat jonge leven ligt!
Ik sta heel stil te kijken —
dan doe 'k mijn oogen dicht,

en voel een vaag verlangen,
een dwaze droomerij....
Ik wou, dat ook het wonder
zich zóó voltrok in mij —

dat in m'n eigen leven
de jonge groei begon
en 'k als die struik mocht wachten
op bloeien in de zon....

totdat, een zomermorgen
als alles straalde en zong,
ik 't aan m'n wang kon nemen,
een leven, donzig-jong....

In de „trouwkamer” van het Stadhuis te Veere.

Foto A. G. van Agtmaal, Baarn.

Huwelijksche voorwaarden.

ALS men wil afwijken van de wettelijke gemeenschap van goederen, is dit mogelijk door het sluiten van huwelijksche voorwaarden. Zij moeten vóór het huwelijk bij notarieele akte worden opgemaakt en kunnen — dit is van veel belang — niet tijdens het huwelijk gewijzigd worden.

Men heeft voor het maken van huwelijksche voorwaarden groote vrijheid, zoodat bepalingen kunnen worden gekozen, die voor elk bijzonder geval het meest wenschelijk worden geoordeeld.

Er is aan die vrijheid een grens gesteld. Niet geoorloofd zijn n.l. bepalingen op het gebied van het familierecht. Zoo verbiedt de wet bepalingen, die het gezag van den man over zijn vrouw zouden verkorten. Niet mag dus b.v. overeengekomen worden, dat de vrouw zonder bijstand van haar man overeenkomsten kan aangaan. Ook mogen de huwelijksche voorwaarden niets bevatten, wat afbreuk zou kunnen doen aan de rechten, die uit de ouderlijke macht voortvloeien.

Niet bepaald mag b.v. worden, dat de vrouw het beheer over de goederen van haar kinderen zal hebben of dat bij haar, in plaats van bij den man, hun opvoeding zal berusten.

* * *

Ten einde aan derden bekendheid met de huwelijksche voorwaarden te geven, schrijft de wet voor, dat de bepalingen waarbij derden belang hebben, moeten worden overgeschreven in een register, dat wordt bijgehouden op de griffie der arrondissements-Rechtbank.

Dat anderen met de huwelijksche voorwaarden bekend moeten zijn, is begrijpelijk. Zij die aan den man iets op crediet leveren, hebben er belang bij te weten of zij hun vordering ook kunnen verhalen op het goed van de vrouw.

Bij gemeenschap van goederen wordt in dit geval het gemeenschappelijk vermogen aangesproken, maar bij scheiding der vermogens staat

de zaak anders. In het algemeen gesproken, is de vrouw dan niet aansprakelijk voor de schulden van haar man en kan op hem evenmin verhaald worden, de schuld door de vrouw aangegaan, al is hij b.v. wel aansprakelijk in zijn privé-vermogen voor de huishoudelijke schulden, welke de vrouw heeft gemaakt.

* * *

Menig lezeres zal er niet onbekend mede zijn, dat men vaak in huwelijksche voorwaarden een bewijs van wantrouwen ziet ten opzichte van den man. Er wordt dan betoogd, dat men een zoo belangrijke verbintenis als een huwelijk, niet moet beginnen met de vooropgezette meening, dat de man wel eens verkeerdt kan handelen. Men veroordeelt de huwelijksche voorwaarden dan als strijdig met alle idealisme en goed vertrouwen.

Zoo op het eerste gezicht is er in dit verzet veel aantrekkelijks. Iedereen immers stemt toe, dat de grondslag van het huwelijk in de allereerste plaats moet gevormd worden door vertrouwen. En het spreekt ook voor iedereen van zelf, dat dus niet met een meer of mindere mate van argwaan mag begonnen worden.

Toch is het de vraag of het verzet van sommigen tegen de huwelijksche voorwaarden wel in allen deele overdacht is.

Zeker, de huwelijksche voorwaarden vereischen een opzettelijke, zakelijke regeling vóór het huwelijk. Men doet tevoren een zekere keus uit de mogelijkheden, die de wet in dit opzicht aanbiedt.

Maar, als men die zoogenaamd onprettige zakelijke regeling niet maakt, dan doet men even goed een keus en wel die, welke de gemeenschap van goederen tengevolge heeft. Had de wet, zooals b.v. in Engeland, tot grondslag aangenomen de gescheidenheid der vermogens van man en vrouw, dan zouden zeer velen zich bij dit stelsel aansluiten, zonder dat over de vertrouwenskwestie zou worden gerept.

Ik geloof, dat een groot gedeelte van hen die in gemeenschap van goederen trouwen, dit eenvoudig doen, omdat de wet tot op heden dezen vorm nu eenmaal als den gewonen aanneemt en zij niet de moeite nemen om precies te onderzoeken welke financieele gevolgen hun huwelijk voor hen heeft.

Wat is er nu ten gunste van de huwelijksche voorwaarden te zeggen?

Voornamelijk dit, dat men zich vrijwaart voor de gevaren, die van buiten af het gevolg zijn van de gemeenschap van goederen. Voor het gezin is het steeds een groot belang, dat de

vrouw haar eigen vermogen nog ter beschikking heeft, als er tegenspoed komt. Niet zelden wordt het gezin ernstig gedupeerd, als de man b.v. aangesproken wordt voor een borgstelling en wegens de gemeenschap van goederen het gemeenschappelijk bezit moet worden opgeofferd. Als prijzen dalen, contracten niet worden nageleefd of andere omstandigheden de welvaart en het levenspeil van het gezin ernstig aantasten, staat de man soms dichter bij een faillissement dan het gezin, of hij zelf kan vermoeden. Het is niet vooraf te berekenen wat er op financieel gebied al niet aan tegenslag kan gebeuren.

Is het dan niet verstandig van te voren zoo veel mogelijk maatregelen ter bescherming te nemen?

De man behoeft zich door de huwelijksche voorwaarden waarlijk niet gekrenkt te gevoelen. Als het huwelijk goed is (en zijn bedoeling is toch, dit wat hem betreft zoo te doen zijn), dan bestaat er geen reden tot misverstand. Trouwens, om het nu maar eens schijnbaar wat onaardig te zeggen, de huwelijksche voorwaarden zij meestal zoodanig, dat de man, althans het gezin, behoorlijk van het vermogen der vrouw voordeel heeft. Het eenige verschil met de gemeenschap van goederen is, dat de man niet met haar vermogen kan doen, alsof het zijn privé-eigendom is. Dat een man daartegen echter ernstige bezwaren kan hebben, is in het algemeen niet aan te nemen. Tegenwoordig heeft de vrouw voldoende inzicht in het leven, om ten volle in staat te zijn een oordeel over geldelijke kwesties te hebben.

* * *

Op welke huwelijksche voorwaarden men zal trouwen, hangt natuurlijk van de beide partijen zelf af.

Toch spreekt de wet o.m. van twee stelsels, n.l. dat van gemeenschap van winst en verlies en dat van gemeenschap van vruchten en inkomsten.

Kiest men de gemeenschap van winst en verlies, dan bedoelt men, dat de echtgenooten behouden hetgeen zij bij de huwelijksluiting bezitten, maar dat voor- en achteruitgang tijdens het huwelijk gemeenschappelijk wordt gedragen. In dit systeem is de eene echtgenoot niet aansprakelijk voor de schulden, die de ander vóór het huwelijk heeft aangegaan. Evenmin zal de vrouw kunnen worden aangesproken voor de tijdens het huwelijk gemaakte schulden, die niet hen beiden betreffen. Men denke b.v. aan een vordering wegens borgstelling door den man aangegaan.

In de praktijk blijkt het stelsel van winst en

verlies niet aanbevelenswaardig, omdat het tot veel moeilijkheden aanleiding kan geven. Ook heeft het dit groote gebrek, dat de vrouw aansprakelijk blijft voor sommige schulden van haar man en zij geen middelen heeft die tegen te gaan. Hieronder vallen b.v. schulden, ontstaan uit ongelukkige handelsovereenkomsten door den man aangegaan.

Beter is het stelsel van gemeenschap van vruchten en inkomsten. In dit stelsel hebben de echtgenooten niet te maken met elkaars schulden. Een ander voordeel is, dat men niet in elkanders verliezen behoeft te deelen. Gemeenschappelijk zijn alleen de inkomsten uit arbeid of kapitaal.

Men moet intusschen bedenken, dat ook bij huwelijksche voorwaarden de vrouw niet over haar goed kan beschikken dan met toestemming van haar man. Zij mag dus huis of grond niet verkoopen of daarop hypotheek opnemen. In een vorig artikel zagen we reeds, dat de vrouw

zich, als de man niet wil medewerken, tot de Rechtbank kan wenden.

Als niets anders is bepaald, blijft het beheer over het vermogen der vrouw steeds bij den man. Hij is het dus die haar geld belegt en haar huis verhuurt. Niet zelden maakt men huwelijksche voorwaarden, zonder aan de vrouw het beheer over haar goed te geven. Het gevolg is dan, dat als de man verkeerd beheert, (welke verliezen kan men door geldbelegging lijden!) de vrouw haar vermogen even gemakkelijk kan verliezen als bij gemeenschap van goederen.

Het eenvoudigste en m. i. het meest aanbevelenswaardige is, de huwelijksche voorwaarden zoodanig te maken, dat elke gemeenschap wordt uitgesloten en de vrouw zich het beheer van haar goed en het genot van haar inkomsten voorbehoudt. Deze vorm biedt geen bezwaren en vindt dan ook in steeds breder kring toepassing.

Mr. J. F. FRANKEN.

Grauwe winterdag.

Schilderij van Johann Windhorst.

Hoe een Rotstuintje aan te leggen?

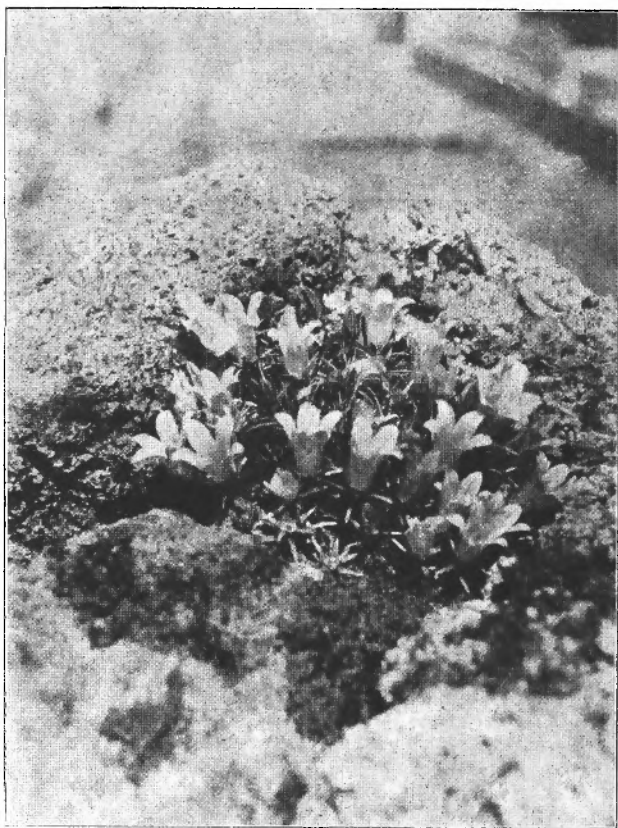
ROTSPARTIJTJES en rotstuintjes zijn tegenwoordig zeer in de mode. Men ontmoet ze schier in elken tuin, waar men er een grooter of kleiner hoekje voor heeft bestemd. Daaronder vallen vaak zeer geslaagde groepjes te bewonderen, die blijk geven van goede opvattingen, goede verhoudingen en groote plantenliefhebberij; maar ook zeer leelijke, die toonen dat men van het maken van een rotspartij niet het minste begrip heeft; de steenen zijn op verkeerde wijze aangebracht, zoodat elke natuurlijkheid ontbreekt, en de keuze der plantjes is ten eenenmale onjuist, wijl men er ook planten in heeft, die met de alpenflora niets te maken hebben. Zulke rotspartijen zijn niet meer dan een parodie op de fijne schoonheid van het bloemenleven der bergen.

Men kan er lang over discussieeren of rotspartijtjes wel in de vlakke tuinen onzer lage landen

tehuis behooren. Sommigen zijn daar beslist op tegen, en meenen dat zulke steenhoopen met plantjes hier ten eenenmale misplaatst zijn. Maar, als men de bijzondere charme, die de kleurige, frissche alpenplantjes in zoo bijzondere mate bezitten, wil genieten (en wie wil dit niet?) dan moet men hun wel een passend milieu geven door een verhoogden bodem met steenblokken aan te brengen; want zonder dat komt de specifieke schoonheid dezer bergkinderen niet tot haar recht, en kunnen de meeste soorten ook niet gezond zich ontwikkelen. De hoofdzaak is, dat de plantjes met de steenen een natuurlijk geheel vormen; dat de steengroep niet de hoofdzaak is, maar doel, om de bekoorlijkheden der alpenplantjes ten volle tot haar recht te laten komen en omstandigheden te scheppen, waarin ze zich het beste zullen thuis gevoelen. Nabootsing van een alpenlandschap is bij voorbaat tot mislukking gedoemd! Dat beseft iedereen, die de grootsche, ontzagwekkende verhoudingen der bergstreken uit eigen aanschouwing kent. Wat wij kunnen benaderen met onze rotsgroepjes en rotstuintjes is slechts een detail van het bloemenleven der alpen, een stukje van een helling, van een moraine, van een rotsachtigen beekoever, een steenstorting, zooals die in bergstreken zijn te vinden. Daarom moet men zich beperken in zijn fantasiën, niet alles willen hebben op een klein plekje, en vooral de eenvoud betrachten. Op een en hetzelfde plekje van den tuin hellingen, vlakten, morainen, een bergmeertje, een woud, zelfs een Zwitsersch huisje te willen nabootsen is in den grond een onmogelijkheid en in beginsel verwerpelijk. Alles wat op nabootsing gelijk, elke misplaatst voorwerp, stoort en bederft het geheel. Daartegen moet dus angstvallig gewaakt worden, en men zal begrijpen, dat beelden van kabouterijtjes, dat steenen dier vormen als herten, hazen, beren, marmotten in zulke te scheppen natuurtafereeltjes uit den booze zijn; want zij bederven de verhoudingen, afgezien nog ervan, dat ze onnatuurlijk zijn.

Men moet dus zoowel steenen als plantjes met zorg kiezen. Maar dan is men er nog niet! Welken vorm moet ik mijn groepje geven, hoe moet ik de steenen aanbrengen, en welke plaats is daarvoor het beste geschikt? Hier komen we van aesthetisch op technisch terrein; echter, de eigenschappen en behoeften der planten moeten bij onze plannen de leiding hebben!

Rotsgroepjes, rotspartijtjes, rotstuintjes moeten, om daarop met succes bloeiende alpenplantjes te

Een allerliefst rotsplantje, een soort van *Edrayanthus*, behoorende tot de fam. der *Campanula*s, met lila-blaauwe bloemklokjes.

Foto „Alpina”,
Wassenaar.

kunnen kweken, een volstrekt zonnige ligging hebben! In elk groepje komen altijd genoeg minder zonnige hoekjes en plekjes voor, waar de plantensoorten, die eenige schaduw behoeven, kunnen tieren. Wat grootte, aanleg, vorm en inrichting van zulke groepjes betreft, houden deze n.t. nauw verband met de beschikbare ruimte. De een heeft een talud, waartegen hij een rotsgroepje wil aanleggen, en hetwelk uitstekend geschikt is om er een rotsige helling van te maken; een ander heeft een langwerpige, zonnige plekje grond beschikbaar vóór een Coniferengroep, waar hij een steenstorting wil projecteren. Dat kan ook! Zorg slechts dat er beweging in zulke groepjes zit, met afwisselende hoogten en laagten; hoe losser en ongekunstelder, hoe mooier! Of, men heeft een vijver in den tuin, een sloot, welken men rotsige oevers wil geven. Ook dat kan, als men maar zorgt dat de lijnen van den vijver of de sloot niet recht en strak zijn; want dan moeten de oeverlijnen worden uitgerond, wijl dit het natuurlijk aspect van de partij ten zeerste zal verhoogen.

Een moraine is voor kleine tuinen of beperkte terreinen niet geschikt! Die passen beter in grootere tuinen of groote tuingedeelten als onderdeel van een rotstuin, waarin eventueel ook rotspaden, beekjes en plassen kunnen worden ontworpen. Zulke rotstuinen kunnen alleen slagen, als zij een passende omgeving hebben van Coniferen, hooge aan de Noordzijde, lage alpenstruikjes aan de zuidelijke zijde, terwijl verspreid in den rotstuin ook lage heestertjes, alpenrozen, dwergconifeertjes, Lonicera's, enz. een met overleg gekozen plaats kunnen krijgen.

We komen hier reeds op het gebied der beplanting; maar, eerst nog een enkel woord over het aanleggen van een rotspartij. Die moet immer een hogere ligging hebben dan de omgeving. Sommigen brengen eenvoudig eenige grondhoopen van verschillende hoogte en grootte aan, en leggen daarop groote en kleine steenblokken in onregelmatigen stand. Maar, dat leidt niet tot een goed resultaat! Die aardhoopen worden op den duur, onder het gewicht der steenen, te vast, waardoor het water niet spoedig wegzakken kan en te snel wegvloeit; daardoor kan dan ook niet voldoende lucht in den bodem doordringen. Daarenboven zijn de steenen op de hellingen bij sterke regens aan verzakking onder-

Edelweiss, Leontopodium Alpinum,
op een rotsje gekweekt.

Foto Mevr. Boissevain, Blaricum

hevig, zoodat de aanleg er onder lijden kan. Men moet dus anders te werk gaan en zorgen dat, om verzakking te voorkomen, althans de hoofdpunten, d.w.z. de hogere steenpartijen, gefundeerd worden.

Om een mooie rotspartij te krijgen, moet men eerst daarvoor de plaatsen vaststellen. Dan bouwt men van oude steenen en afbraak, torens (steunpunten) van verschillende hoogte, onderling verbonden door riggels, tot men de lijnen van de toekomstige rotspartij voor zich heeft. Daarop komen dan de bergsteenblokken, die, als zij goed vast liggen *niet*, als zij steun behoeven *wel* verbonden moeten worden met cement.

Bij dezen arbeid zorgt men, dat overal gaten van genoegzame grootte open blijven, om er plantjes in te kunnen zetten; die gaten mogen onderaan niet dicht zijn gemetseld, maar moeten met den ondergrond in onbelemmerde verbinding staan. Het spreekt van zelf, dat bij de uitvoering van dit werk alles aankomt op de fantasie en het voorstellingsvermogen van den uitvoerder,

om de groep een onge Kunststeld, harmonisch aspect te geven.

De soort van steen kan men kiezen naar eigen smaak. Men heeft keuze in graniet, kalksteen, zandsteen, lavasteen, tufsteen, enz. De beide laatste worden meer voor grotwerk gebruikt. Schik de steenen zóó, dat zoo weinig mogelijk van de dure steenblokken in den grond komen te liggen; ondergronds gebruikt men beter afbraak-steenen. Zorg ook, dat de spleten, die men uitspaart voor plantjes, steeds regenwater kunnen opvangen; dus leg nimmer de s'eenen zóó over elkaar, dat de spleten overdekt worden. De plantjes zouden het in zulke overdek'te spleten niet lang uithouden, bij gebrek aan voldoende licht kwijnen en door gebrek aan water verdrogen!

Is de steengroep tot stand gekomen, de cement voldoende hard geworden, dan vult men alle plantgaten, spleten en openingen, die met den onderbodem in verbinding staan, met een goed, voedzaam aardmengsel, bestaande uit gelijke deelen zandigen kleigrond en verteerde bladaarde, alsmede een

voldoende hoeveelheid grof zand, op. Voor kalkminnende planten mengt men er wat oude kalkpuin of kalkmergel door (geen gipspuin), voor humusplanten brengt men veenaarde aan. Hier volgt een lijstje van eenige bekoorlijke alpenplantjes:

Kalkminnende soorten:

- Saxifraga burseriana
- Saxifraga moschata
- Androsace chamaejasme
- Sedum dasiphylum
- Achillea atrata
- Rhododendron hirsutum
- Anemone alpina
- Daphne Cneorum
- Gentiana punctata, acaulis en ciliata.
- Globularia nudicaulis
- Hutchinsia alpina
- Primula Auricula
- Veronica prostrata
- Erica carnea
- Daphne striata
- Dryas octopetala
- Phyteuma orbiculare
- Linaria alpina
- Leontopodium alpinum
- Draba aizoides
- Soldanella alpina (vochtig)
- Erinus alpinus
- Cyclamen europaeum (schaduw)
- Papaver alpinum.

Kalkschuwende soorten.

- Jasione montana
- Silene excapa
- Androsace imbricata
- Draba Zahlbruckneri
- Eritrichum nanum
- Phyteuma haemisphaericum
- Leucanthemum alpinum
- Soldanella pusilla
- Sempervivum arachnoideum
- Rhododendron ferrugineum
- Achillea moschata
- Primula viscosa (vochtig)
- Primula megasaefolia
- Andromeda polifolia (vochtig)
- Androsace carnea
- Saxifraga Cotyledon
- Anemone montana, sulphurea, vernalis en rubra
- Streptopus amplexicaulis
- Aronicum Clusii
- Wulfenia carinthiaca.

Soorten zonder speciale bodemeischen.

- Helianthemum vulgare

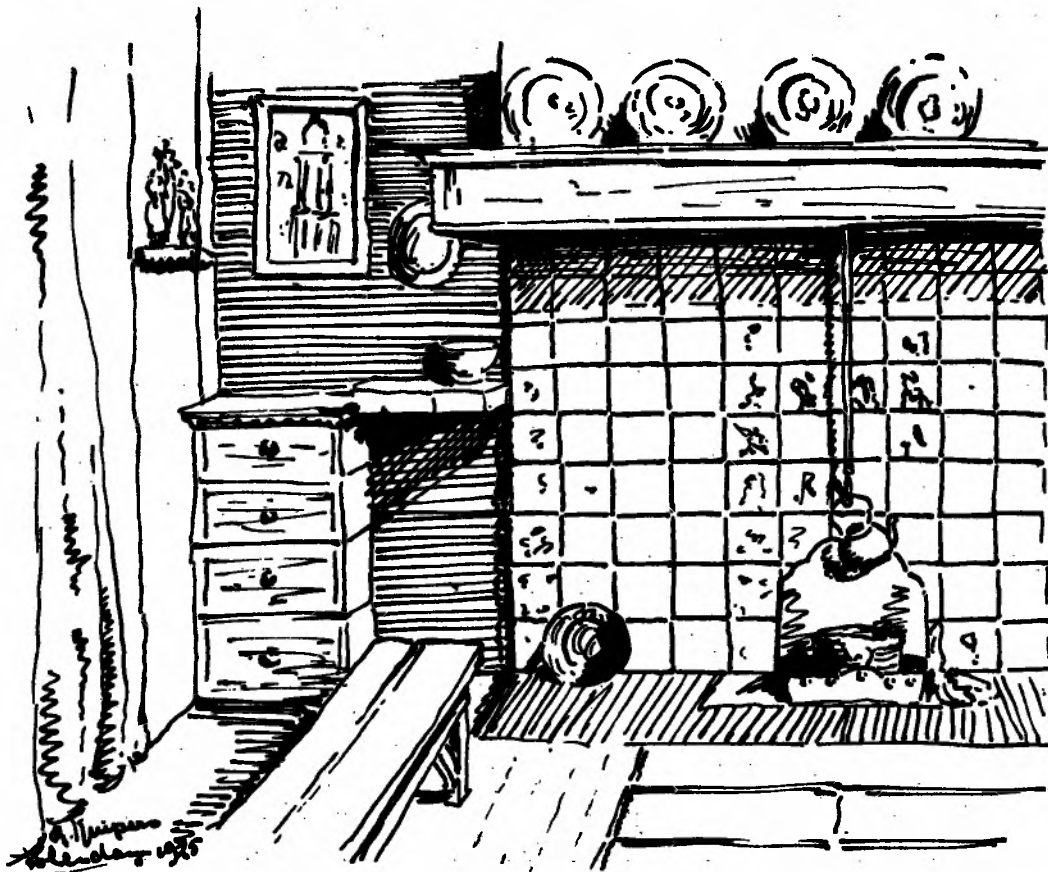
- Loiseleuria procumbens
- Atragene alpina
- Gentiana asclepiadea en G. verna
- Eryngium alpinum
- Primula farinosa, P. latifolia en P. longiflora
- Astragalus alpinus
- Campanula barbata, C. cenisia en C. pusilla (vochtig)
- Linnaea borealis (schaduw)
- Hieracium aurantiacum
- Viola calcarata
- Senecio abrotanifolius
- Lychnis alpina
- Carlina acaulis
- Aster alpinus
- Erigeron alpinus
- Geum reptans en G. montanum
- Ranunculus montanus, R. aconitifolius en R. glacialis
- Potentilla aurea
- Trollis europaeus
- Aquilegia alpina
- Anemone narcissiflora
- Saxifraga oppositifolia en Aizoon.

A. J. VAN LAREN.

Saxifraga Aizoon, in rijken bloei op een rotspartijtje.

Foto „Alpina“, Wassenaar.

Oud-Hollandsch schouwttje, nog in gebruik in Volendam.

Over „Interieur”.

Inleiding.

NADENKENDE over de taak welke ik op mij genomen heb, n.l. voor „de Jonge Vrouw” een reeks artikelen te schrijven over de inrichting van „de woning”, en al wat daarmee samenhangt, gingen mijn gedachten terug naar de groote voorkamer van onze voorouders uit de 18e eeuw. En ik zag daar staan de leunstoelen bij de groote schouw, die tafel fijn van proportie, ik zag daar boven de schouw een stoere oolijke kop uit een zware omljsting kijken: kortom binnenarchitectuur, intiem maar toch zonder weekheid; sierlijk zonder modieuse wuftheid, teer maar toch uitermate veerkrachtig. De meubels, op en t’op meubels, makkelijk, rustig, niet

te groot, monumentaal en toch niet zwaar. Een zachte vrouwenhand kan ze tillen; een man kan er zich zonder omzichtigheid in vallen laten. En kom ik dan terug in onze doorsnee woningen. De kamers juist even te klein; de meubels, iets te groot, zijn er in gewrongen met het noodzakelijk gevolg dat de bewoners er zich inwringen, schoppen tegen stoel- en tafelpooten, een schattig vaasje komt ontijdig(?) aan zijn einde, kleeden en kledjes moeten zooveel malen per dag rechtgelegd worden. Zulke onvolkomenheden zijn naar mijn meening uitvloeijsels van een zich niet voldoende rekenschap geven van wat in werkelijkheid woninginrichting is.

Heusch, het is niet enkel een gaan naar een meubelzaak, om daar, onder meer of minder goede voorlichting van de verkoper, een keuze te doen uit een expositie van woonkamers, eetkamers, slaapkamers en wat al meer.

Werkelijk, het is een veel principieeler kwestie, ook voor een jonge vrouw. Het is niet hoofdzakelijk haar terrein, minstens evenveel dat van de man. Een jonge vrouw moet trachten zoo nauwkeurig mogelijk aan te voelen, wat de gedachten zijn van een man over het interieur. En heeft mijnheer daarover nog geen vaste meening, dan heeft de vrouw te zorgen, dat hij zich de moeite geeft, zich een zuiver idee daarover te vormen.

Dan heeft ze er rekening mede te houden, dat het interieur niet *lief* wordt, met hier een vaasje en daar een prutsdingetje. Dat lieve hoort in haar eigen hoek of boudoirtje te blijven. De gezamenlijke woonruimte moet een geest demonstreeren waaraan alle weekheid en peuterigheid ontbreekt, evenwel aantrekkelijk door een weldadig aandoende intimiteit. In zulk een milieu zal een man zich behaaglijk voelen, dan is het mede zijn domein, waarin hij, als hij thuis is, genoeglijk zijn krant kan lezen, zijn pijp, sigaar of iets anders rooken.

Dan zal een man meestal dat gevoel van werkelijk thuis zijn niet zoo analyseeren, maar een vrouw zal dan weten, dat zulke oogenblikken oazen zijn in ons druk leven en dat zij de mogelijkheid daartoe geschapen heeft, tezamen met het interieur. Zie, dan krijgt woninginrichting een betere beteekenis, dan wordt het een meer zuivere uiting van ons eigen innerlijk voelen.

Alles goed zult ge zeggen, maar wij zijn geen interieur-architecten, die ons zooiets zuiver voor den geest kunnen stellen. Dat is de bedoeling van dit betoog ook niet; enkel om een richtlijn aan te geven, waarlangs we onze gedachten moeten laten gaan om tot het ons gestelde doel te geraken; om gevrijwaard te blijven voor een zich verliezen in weinig belang hebbende details; om te begrijpen, dat we ons niet moeten nestelen in een omgeving van doode copie van vorige stijlen, waardoor een duffe, mufte en suffe sfeer ontstaat, die alle waarlijk leven buitensluit. Welke jonge vrouw verlangt weer terug naar die ellendige tijd van onhygiënisch lange rokken en dungeknepen middeltjes. Wie zou zich nu behaaglijk voelen in de kleeding van een-, twee-, driehonderd jaren geleden. En toch ziet men een jonge, modern, sober, ja zelfs stijlvol gekleede vrouw zich bewegen in een Oud-Holl.-Louis zooveel-of Barok-omgeving, niet beseffende het onlogische van zooiets.

Neen, wij menschen van den tegenwoordigen

tijd hooren thuis in een sfeer die voortvloeit uit dien tijd. Het moet een steeds weer terugkeeren zijn uit dit haast te snelle leven naar het rustige thuis en hiermede is dan ook veroordeeld alle overdaad aan weelde en opschik. We hebben allen behoefte aan rust, aan eenvoud, aan harmonie, aan verfijning.

Als we ons hiervan goede rekenschap geven, dan zullen we ons scheppen een omgeving waarin we die verlangens benaderen. We zullen dan niet tevreden zijn met namaak antiek, hoe knap ook gedaan. Dan gaan we voelen voor de scheppingen van onze moderne kunstenaars, hiermede bedoelende de ernstige werkers die streven naar iets goeds en niet naar iets bijzonders, iets abstracts.

En zulke werkers zijn er vele; denk maar eens aan de ontwerpen van Penaat, Jac. v. d. Bosch, Arnold Jansen, Piet Kramer, Paul Bromberg, Brunott, van Dorp, de Roo, Muntendam, van der Sluis, Wouda en nog meer anderen. Zij zijn er, de een meer, de ander minder, in geslaagd, naar voren te brengen het edele wat in onzen tijd zoo ver op den achtergrond leek. Misschien iets te koel, te beredeneerd, maar wel rustig, eenvoudig, harmonisch en dikwijls heel fijn zijn de moderne meubels en interieurs.

Na deze inleiding stel ik mij voor in enkele volgende artikelen uiteen te zetten de meer zake-lijke ideeën over woninginrichting, over de verhouding van meubel tot de te meubelen ruimte, de hoofdzaken waar een leek zelf op letten kan bij het inrichten, over verwarming, over verlichting, over wandbekleding en vloerbedekking, over het plafond en over de lichtopeningen, over alles wat komt kijken bij woninginrichting en woningverbetering en woningonderhoud.

ROELOF KUIPERS,
Architect.

OOSTERBEEK
LOV.
LEVERT
**WOONINRICHTINGEN
AAN PARTICULIEREN**
VRAAGT FOTO'S EN BEGROOTING

Practische Dingen.

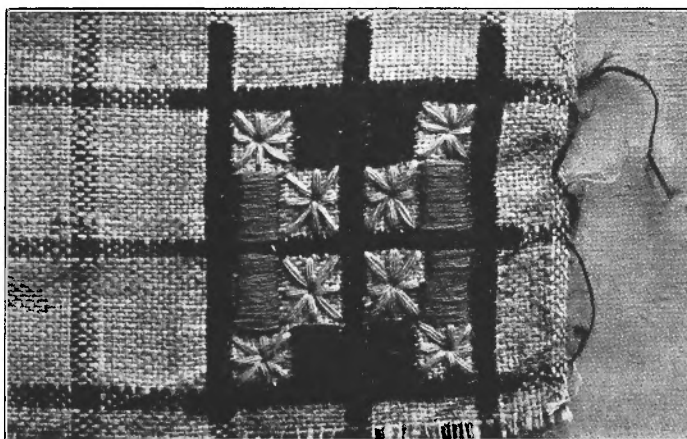
Kussen van geruite jute.

WIST ge wel, dat de geruite jute, die gebruikt wordt, om stroomatrasen te overtrekken, zulk een goede ondergrond vormt voor kussenovertrekken? En een zeer goedkoop!

Men begint met de roode en zwarte strepen, die de ruiten vormen, over te werken in de platte steek met zwarte wol. In de overgebleven ruiten werkt men, volgens de foto, in twee tegenovergestelde hoeken een langwerpige vierkant met platte steek in twee kleuren en in de andere twee hoeken een sterretje van één kleur. Omdat de ruiten niet precies vierkant zijn (tenminste bij het jute, dat ik gebruikte, waren ze dat niet) moet men een ietsje schipperen. Het resultaat is verrassend. Ik koos de kleuren groen en rood voor de blokjes en donkerpaars voor de sterretjes. „Net een grasveld met bloemetjes,” zei iemand.

Bij een volgende ruit komt het rood tegen het rood, het groen tegen het groen.

Ik zag ook in een winkel, dat iemand bezig was dergelijke jute geheel te bewerken met kruissteek. Eerst een zwarte rand, een ruit breed, dan één van een andere kleur enz. Het leek me meer tijd- en wolroovend en niet zoo aardig als mijn patroon. Maar wanneer iemand der

lezeressen voor deze manier van werken voelt, ze ga haar gang.

J. M. W.-W.

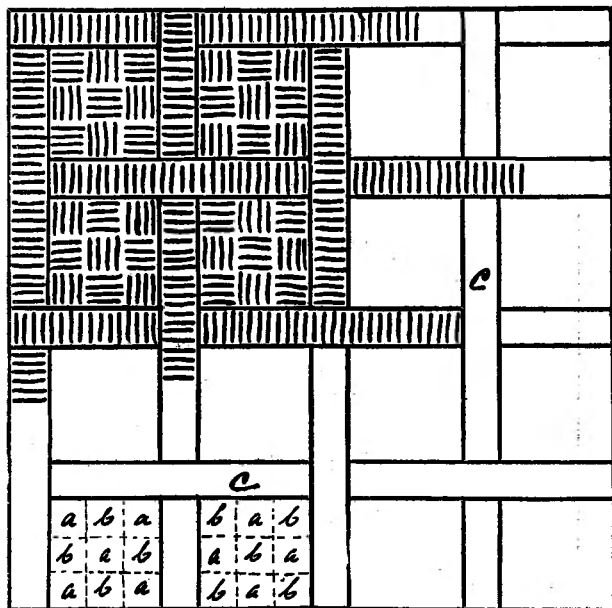
Ook met enkel den platten steek is op geruite jute een aardig kussen te maken, zie bijgaande teekening. 't Geeft dan den indruk van een matjes-weefsel. Als kleuren neemt men b.v. de lange banden donkerbruin, de hokjes *a* (steken in de lengterichting) met oranje, de hokjes *b* (steken in de breedte) met zandkleur of beige.

't Hoef niet beslist met wol, al geeft dat den warmsten indruk. Raffia leent zich ook goed om er jute mee te bewerken (te krijgen geprepareerd met glycerine, dat werkt veel gemakkelijker).

Brief uit de „Hangende Tuin”.

Eigenlijk mag ik nu niet van de „Hangende Tuin” spreken, want alles wat er tuin was op mijn kamer, heb ik naar beneden laten vluchten voor de kou. En wat daarvan weer boven zal terugkomen, nou, dat is juist nog „hangende”. Alleen de bolletjes in potten en de hyacinth op glas heb ik nu uit de duisternis te voorschijn gehaald. Die prijken al met flinke groene punten.

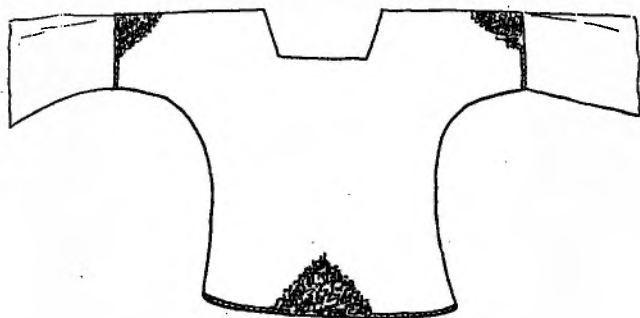
De blijvende afdeling van de plantage is verrijkt met een snoezig klein cactusje, maar de balsamentjes hebben 't allemaal afgelegd, die zijn te laat naar de warmte verhuisd en 't zijn ook eigenlijk eenjarige planten. Aan de narcisbol zitten drie knoppen; de leege loten heb ik maar afgeknipt, die nemen anders 't voedsel voor de bloemen toch maar weg. Een paar eigenwijze tulpjes op de weranda kwamen al te voorschijn, maar zoolang er nog kans op vorst is, blijven

ze toegedekt met opengeknipte, platgelegde stroohulzen. Die zul je bij een welwillenden wijnhandelaar wel kunnen krijgen, als je ze noodig mocht hebben.

En nu doe ik maar net of ik een echten brief schrijf: ik ga ineens over iets heel anders beginnen. Weet je maar wel onze correspondentie in de schoolvacanties, en later, toen we niet meer in dezelfde straat woonden? Toen begonnen onze epistels altijd met de zelfbeschuldiging, dat we „in geen eeuwen” geschreven hadden. En steevast maakten we ook gewetensbezwaren over ons vanden-hak-op-den-tak-springen.

Toch is het een groot gemak. Ik spring nu bij voorbeeld zoomaar het atelier binnen. De Hangende Tuin heet van ouls nog altijd *Atelier De Hangende Tuin*. Je herinnert je natuurlijk nog wel, hoe ik aan dien naam kwam. Dat was in den tijd toen ik nog den tijd had; toen ik „thuis” was en in m'n verloren uurtjes knutselde en al die leuke werkjes zat uit te knobelen, waar ik nu haast niet meer aan toe kom. Uit die zorgeloze jaren stamt die groene blouse, weet je wel, die er zoo Russisch uitzag. Het model was eenvoudig maar de bekende dubbele lap, met den hals uit- en de mouwen aangeknipt, zoo lang als ze met de breedte van het goed nu eenmaal vielen. Zoo:

Een kind kan het teekenen. Met een inspringende platte plooi kwamen de ondermouwen (ook al rechte lappen) onder het borduursel wijduit te hangen.

En dat borduurwerk midden op de armen en langs den onderkant was toen mij glorie. Ik heb deze blouse jarenlang met zooveel plezier en succes gedragen, dat 't me bijna een traan kostte, toen hij eindelijk bezweek onder den tand des tijds.

Toen ik 'm dan zou gaan benaaien (wie gebruikt die grappige uitdrukking ook weer? natuurlijk een man!) zocht ik eerst negen kleuren wol uit: warm-rood, terra-rood, rose-rood, oranje, geel, donkerblauw, licht- en donkerpaars, en een

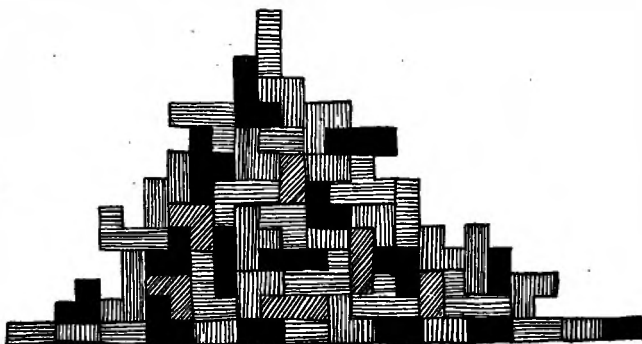
kleurtje groen, anders dan de stof zelf, dus dat mocht er niet vlak naast komen.

Al die tinten, behalve de laatste, onderscheidde ik in: de lichte, de donkere en de roodachtige. Toen lijnde ik een driehoek af en verdeelde dien in grillige stukjes van twee, drie, vier vierkante centimeter. Eigenlijk heb ik het patroon niet van te voren geteekend: ik ben van onder af aan begonnen met de figuurtjes er maar op te zetten. Maar voor wie zichzelf dat niet toevertrouwt, staat hierbij een afbeelding van een van de driehoeken (ze waren natuurlijk niet alle drie precies gelijk) om na te teekenen en volgens een van de beproefde methoden op het goed over te brengen. Je zit daarbij tenslotte niet aan die centimeter-eenheid vast, iets kleiner kan ook best.

De teekening hieronder geeft aan, hoe de kleuren verdeeld zijn. Zwart zijn alle donkere, vertikaal gestreept de lichte en horizontaal de roodachtige tinten, terwijl de schuine arceering groen aangeeft, dat ik gebruikte als ik de drie andere allemaal al in de buurt had. Zoo werd het wel een bont geheel, maar niet rommelig. Uitlopend van dien driehoek ging langs den zoomkant een rand blokjes van telkens twee vierkante centimeter, ook afwisselend in de acht kleuren, dus zonder het groen. De hals was vierkant uitgeknipt en gewoon omgeboord.

Ik heb een gevoel, of ik een soort gedachtenisrede heb gehouden. Misschien is er eens iemand, die mijn dierbare „groene bloes” kan doen herleven? Voor de aardigheid zou ik dan wel eens willen zien, hoe verschillend zoo'n tweede creatie is van de mijne!

In het Decemбернаummer stond, hoe je van een oude jurk of mantel een mouwloos vest kunt maken. Toevallig had ik dat ook juist gedaan. 'k Bezat een wollen *deux-pièces*, waarvan de mouwen dóór waren, en ging een lapje bedrukte mousseline koopen, voor een paar nieuwe, wijde mouwen. Nu moest ik tweemaal de hoogte nemen en ineens bleek, dat ik net genoeg had voor een heele blouse. Als ik me maar bij de van

ouds gebruikelijke recht-toe-recht-an methode hield, konden er zelfs nog aardig wijde mouwen aan komen! Wat onder de armen afviel, diende voor een breeden band onderlangs. En wat van de mouwen overbleef, werd kraag. Hier en daar een bies van de jurkstof en klaar was Cornelia.

Het bovenste „pièce” van de „deux”, ont-mouwd, bijgeknipt en omgewerkt met een flanel-steek in de kleur van de mousseline en... 't was een „trois-pièces” geworden. In twee avonden klaar en van de mousseline niets anders over, dan wat ik uit den hals had geknipt.

Voor een volgenden brief heb ik een paar theemutsen in mijn hoofd (broeierig, hè?) Eén ervan is juist, verschroeid, aan z'n einde gekomen (pink een traan weg!) maar één gedachtenisrede (zie boven) is genoeg, dus later zal ik daarvan vertellen. 't Leuke is, dat ik al meer dan eens theemutsen en ook kussens heb gemaakt, maar nog nooit heb ik één zak zelf met kapok opgevuld. Hoe ik 'm dat leverde? Dat is het geheim van de zuinige huisvrouw!

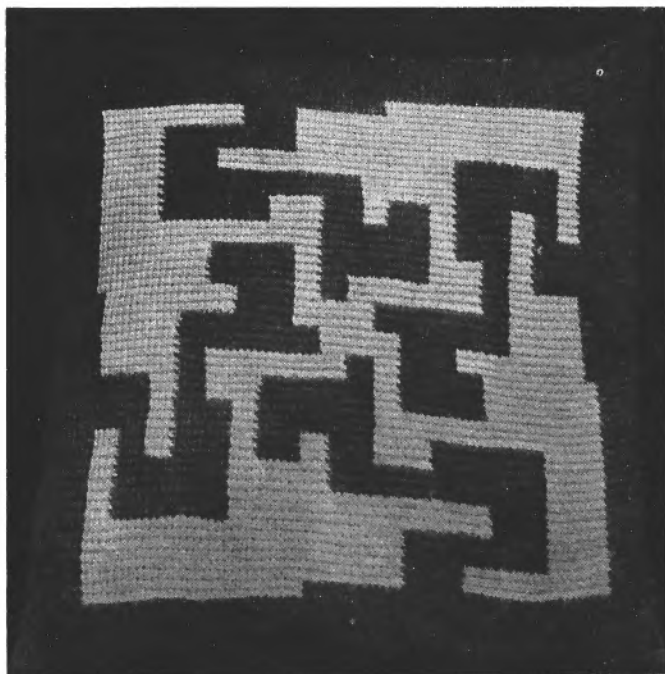
Over geheimpjes gesproken — ik heb nog nooit met een schoonheidsinstituut te maken gehad, maar ik weet een aardig middelje op dat gebied. Schrik maar niet, het is heel onschuldig en best geschikt voor de rubriek „Practische dingen”. Laatst wees iemand mij erop, dat ik noodeloos mijn wenkbrauwen optrok. 't Was doodgewoon een aanwensel, dus nu ben ik ijverig bezig, het mij weer af te wennen. Maar het gevolg van die verkeerde gewoonte is, dat je vóór je tijd rimpels in je voorhoofd krijgt, alsof je zwaar in de zorgen zat! En al ben je nu niet overdreven ijdel, zoiets wil je toch wel trachten te voorkomen, vooral als het zoo eenvoudig gaat.

Als je een vrouw op een slechte gewoonte attent maakt, zoo beweerde eens een oom van mij, dan zegt ze één van de twee: Ik doe 't nooit, óf: Ik doe 't nu eenmaal altijd. Ik zei natuurlijk verstoord, dat je dat net zoo goed van mannen kunt zeggen, maar hoe dan ook, veel waars zit er wel in. Zij die het eerste zeggen, dat zijn de eigenwijzen, die de hun passende schoen niet verkiezen aan te trekken. De anderen zijn haast nog erger: de futlooze slappelingen. Ik geloof niet zoo aan die kracht der gewoonte. Je kunt er toch meestal een wil tegenover zetten, die nog sterker is. Zoo'n wilskracht vind je bij de derde categorie, die zegt: Het is me nog nooit opgevallen, maar je hebt gelijk; ik zal mijn best doen, het af te leeren. Dat zijn de verstandigen, bij wie je succes kunt verwachten.

Wat kan een mensch toch aan het filosofeeren raken over een kleinigheid! Zegt u dat wèl, juf-

frouw Pennewip! Je zou er haast rimpels van in je voorhoofd krijgen. Maar welbeschouwd hoef je zelfs voor diep nadenken nog niet eens je wenkbrauwen samen te trekken. Ik geloof vast en zeker, dat ook dat een aanwensel is.

Zoo, voor dezen keer heb ik alweer genoeg wijzen raad uitgedeeld. Tot slot nog een hartelijken groet aan alle lezeressen. Als zij dit te zien krijgen, is het al Februari, dus wensch haar van mij nog wat ijs (dat vind ik zelf zoo prettig) en verder maar gauw 'n mooie, warme lentel!
Hermien Manger.

Kussen in den Tunischen haaksteek.

Hiervoor zijn twee kleuren 4 draads wol gebruikt: terra en beige. We hebben twee knotten terra en één knot beige van 55 gram noodig en een haaknaald no. 3½, liefst met een knopje aan 't eind.

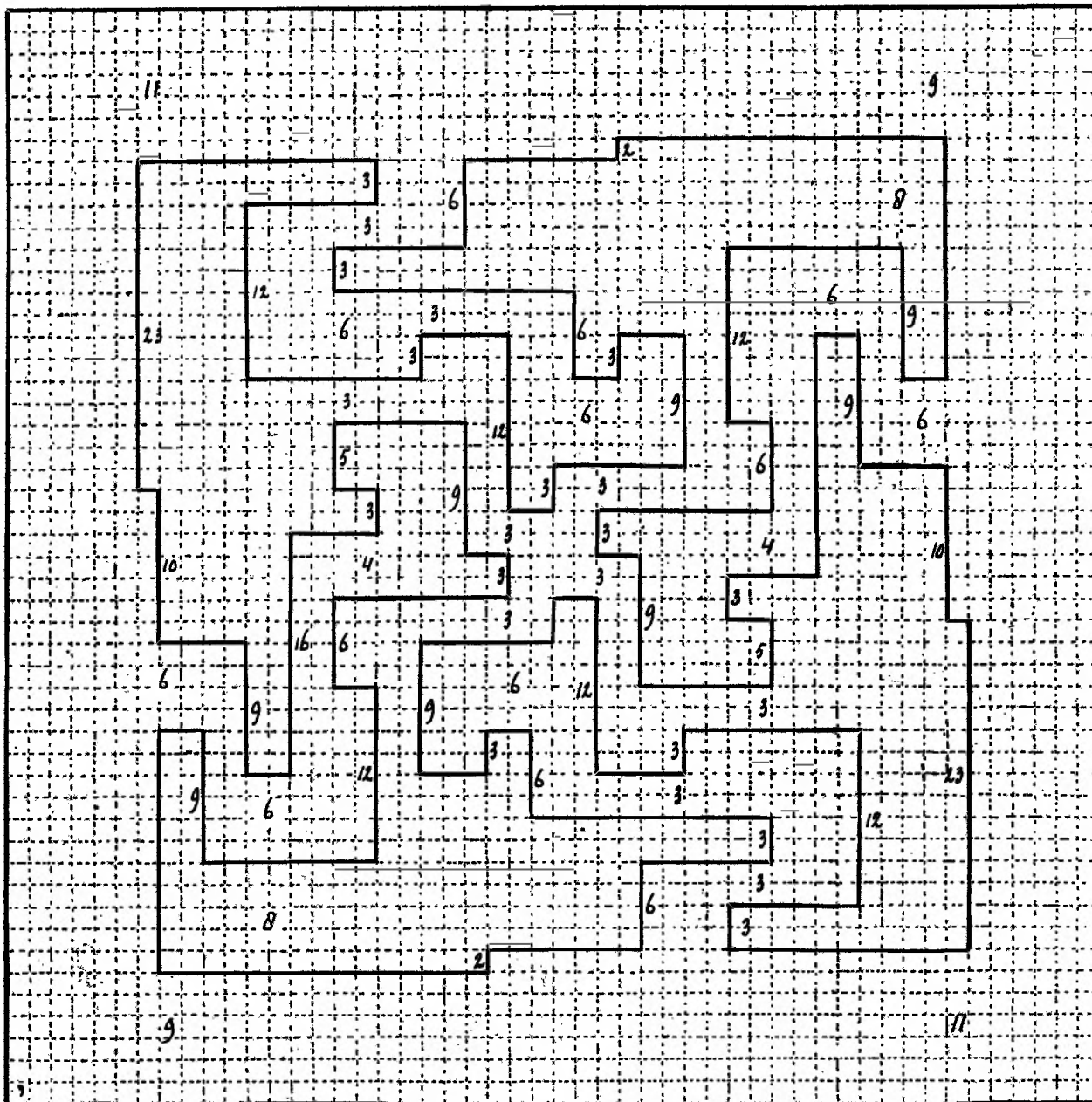
Voor wie de Tunische steek niet kent, volgt hier de beschrijving.

We beginnen met de terra wol, en zetten 100 kettingssteken op.

De steek bestaat uit 2 toeren.

De 1e toer werken we, alsof we vaste steken moesten haken, maar we gaan niet verder dan de 1e helft van de steek, dus: insteken, de draad door de kettingssteek halen. We houden dus alle lussen op de haaknaald en denken er aan de steken flink hoog op te halen.

Hebben we zoo alle steken gehaakt, hebben we

100 steken

dus 100 steken op de haaknaald, dan werken we van links naar rechts de 2e toer.

Hierbij wordt de 2e helft van de vaste steek gemaakt, d.i. omslaan, de draad door twee lussen halen.

De 3e toer is gelijk aan de 1e, maar we nemen nu telkens inplaats van de kettingsteek, de staande lus van het werk op.

Als we 8 toeren gehaakt hebben begint ongeveer in 't midden van de toer de beige kleur.

We laten de draad terra wol aan 't werk hangen en beginnen nu met de beige draad. Voor de laatste 14 steken nemen we weer een terra

kluwen. Bij het terug haken der steken nemen we bij de beige kleur de beige draad en bij de terra kleur de terra draad.

Telkens als de kleuren verwisselen moeten we een ander kluwen wol nemen, bij 't opwinden denken we er dus aan kleine kluwentjes te maken. Een enkele maal kunnen we den draad inhaken, en zoo de kleur verplaatsen.

Het aantal toeren is op bijgaande teekening aangegeven in cijfers; het aantal steken kunnen we gemakkelijk natellen: elk ruitje op de teekening is twee steken op het werk.

Als het overtrek klaar is, wordt dit op den

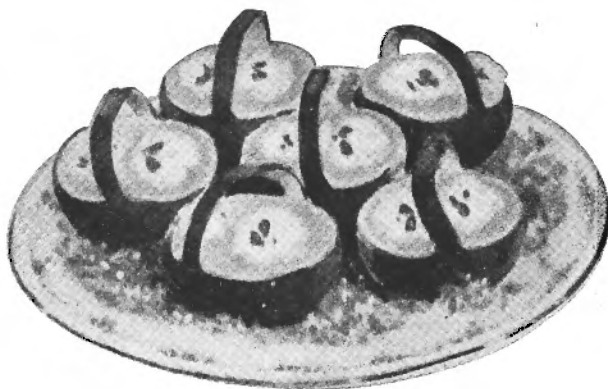
verkeerden kant gestreken. Vooraf leggen we er een natten doek op.

Het overtrek wordt op een kussen van terra safinet gezet. Ons kussen is 52 cM. in 't vierkant groot.

A. BALDER.

Kaukengeheimen.

Nu de sinaasappeltijd weer komt zullen we enkele van de vele recepten geven, waarbij sinaasappelen gebruikt worden.

Sinaasappelmandjes met gelei.

6 sinaasappelen.
1 citroen.
pl.m. 130 gr. suiker.
6 blaadjes roode gelatine.

Wasch de sinaasappels goed schoon en snijd ze uit, in den vorm van een mandje met het hengsel naar boven. Wrijf den inhoud, die er voorzichtig uitgehaald wordt, door een paardenharen zeef. Vermeng het sap met het citroensap, de suiker en de gelatine, die vooraf in koud water geweekt is en verwarm alles samen tot de gelatine opgelost is.

Laat de massa, af en toe roerende, wat bekoelen en vul er de sinaasappelmandjes mee, die van binnen goed schoongemaakt zijn.

Als de inhoud stijf is, garneert men de bovenkant desverkiezend met wat stijfgeslagen room en geconfijte vruchtjes.

Sinaasappelmandjes met crème.

6 sinaasappelen.
1 citroen.
150 gr. suiker.
5 blaadjes witte gelatine.
 $\frac{1}{10}$ L. room (om te slaan).

Behandel de sinaasappelmandjes geheel als in

het vorige recept, maar vermeng de gelei, voor de mandjes er mee gevuld worden met de stijfgeklopte room.

In plaats van mandjes kan men ook bakjes maken van de sinaasappels, dan worden beide helften gebruikt.

Eenvoudige sinaasappelvla.

6 sinaasappels.
1 L. melk.
100 gr. suiker.
Vanillesuiker of $\frac{1}{2}$ stokje vanille.
50 gr. maizena.
1 ei.

Schil de sinaasappels, snijd ze overdwars in schijven en verwijder de pitten. Leg de schijven in een glazen schaal en bestrooi ze flink met suiker.

Maak op de gewone wijze vanillevla. Neem de vanille er uit en laat ze, af en toe roerende, bekoelen, om te voorkomen dat er een vlies op komt. Giet de vla op de sinaasappelschijfjes in de schaal, maar houd een paar schijfjes achter om er de bovenkant van de vla mee te garneren, als ze koud is.

Oranjemarmelade.

10 sinaasappels.
2 citroenen.
 $1\frac{1}{2}$ L. water.
Zooveel suiker als 't gewicht van de sinaasappels.

Bereiding. Borstel en wasch de sinaasappels en zet ze op met het water. Breng ze aan de kook en laat ze zoo zacht worden, dat men er makkelijk in kan prikken. Weeg de sinaasappels zonder het sap en doe het gewicht aan suiker bij het sap in de pan, evenals het vruchtvlies van de sinaasappels, waar de vezels en pitten uitgehaald zijn.

Snijd nu het wit van de schillen af en maak dunne lange snippers van de oranjeschil. Voeg deze ook bij het sap en laat de marmelade inkoken tot een druppel, die in een kommetje met koud water valt, niet uitloopt maar in z'n geheel naar beneden zakt.

Neem het schuim van de marmelade af en vul er de, goed schoongemaakte, potjes mee. Sluit ze af met vochtig perkamentpapier, dat er met een touwtje stevig overheengefrokken wordt en schrijf er als het droog is, de datum op. Bewaar de marmelade op een droge, koele plaats.

J. O.

Jongensportret.

Schilderij van Adolf Pirsch.

Onze Kleding.

B. 76, B. 77. *Nachtjapon en Pyama.*

ZELFS in onze nachtkleding oefent de Mode naar gezag uit. In luxueuze damesboudoirs leidt ze soms tot de meest buitensporige dwaasheden. Stel u eens voor: een pyama, waarvan de pantalon gemaakt is van witte shantung en het jasje van wit geschoren lamsvel. — Of anders: 't jasje is van witte konijnenhuidjes; 't heeft een ceintuur van donkerblauwe stof en dito pantalon. —

De kleurencombinatie is soms heel gewaagd: jasje en pantalon zijn van zwarte zijde; deze

B 76

B 77

worden versierd met geborduurde gele motieven; revers en manchetten zijn dan ook van zijde, doch van hoog-gele nuance.

Hier en daar treffen we ook het ensemble aan, bestemd voor 't boudoir; dit ensemble bestaat dan uit een pantalon, korte casaque en lange bijpassende mantel. Een lila shantung mantel en pantalon, afgezet met rose biezen, terwijl de witte casaque cirkelvormige versieringen van lila en rose heeft, is wel een frappant staaltje van wat op dit punt al is uitgedacht.

Wij meenen verstandig te doen met meer gewone modellen te beschrijven.

Onze teekening laat ons in en door een dameskabinet aan de zee zien. Aan natuurbespiegelingen mogen we ons thans niet overgeven, we moeten beschrijven een nachtjapon (B 76) en een pyama (B 77).

Allereerst *de nachtjapon.*

Hiervoor is noodig 3.80 M. flanel van 70 cM. breedte. We rekenen bij deze opgave op een lengte van 1.35 M. en een halve bovenwijdte van 50 cM. Op een gestreepte nachtjapon zetten we een effen kraag en effen manchetten. Hiervoor behoeven we $\frac{1}{2}$ M. stof.

Willen we de combinatie andersom maken: de nachtjapon effen en de garneering gestreept, geen bezwaar.

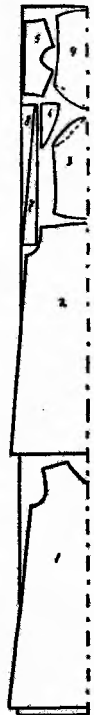
Op bijgaand knipoverzicht vinden we de deelen als volgt:

- fig. 1 is *het voorpand*;
- fig. 2 *het rugpand*;
- fig. 3 en 4 zijn *de beide mouwen*;
- fig. 5 is *het stuk*;
- fig. 6 is *de onderkraag*;

figuren 7 en 8 zijn *de punten*, die aan voor- en rugpand gezet moeten worden.

We meenen, dat een paar fingerwijzingen over *het naaien* sommige lezeressen niet onwelkom zullen zijn.

Als het stuk tusschen voor- en rugpand gezet is, naaien we eerst den onderkraag op de nachtjapon. Hierna leggen we den overkraag met aangeknippte binnenbekleding tegen de rechte zijde van de nachtjapon en den onderkraag, en stikken hem aan, halen hem daarna om en stikken hem aan den binnenkant van de nachtjapon, op. Het gedeelte langs den achterkant van den hals zoomen we langs de stiksteken van den onderkraag.

B 76

Voor we echter de binnenbekleding vastnaaien, leggen we eerst het split 2 cM. overlkaar. Hierdoor ontstaat onder het split een plooi in de nachtjapon. In de linkerhelft van het voorpand wordt aan den onderkant van het split een dwars inknipje gegeven.

We leggen aan den binnenkant de binnenbekleding over elkaar. De overtollige stof van de binnenbekleding onder het split wordt weggeknipt. Als we de binnenbekleding rondom het split gestikt hebben, dan naaien we 1 c.M. boven de rafels van het split een dwars stiksel.

Normaalpatronen à f 0.90 fr. p. p. Opgave der gewenschte bovenwijdte en lengte is noodig.

Thans de pyama.

Op onze teekening is hij van effen flanel, afgezet met gestreept.

Als de stof 70 cM. breed is, hebben we 4.35 M. noodig. Voor de garnering is 45 cM. gestreept flanel voldoende.

Bijgaand knipoverzicht geeft de onderdeelen als volgt aan:

Fig. 1 en 2 vormen samen *den broek*, dezen knippen we op de enkele stof. Aan weerszijden worden bij het kruis kleine punten aangezet.

Fig. 3 is *het voorpand van de jas*, hiervoor

vouwen we de stof op de gewone wijze dubbel.

Fig. 4 is *het rugpand*;

Fig. 5 *de bovenmouw*, voor deze deelen vouwen we de stof zoover dubbel als noodig is. Van het gedeelte, dat hiernaast overblijft, knippen we:

fig. 6 en 7: *de beide ondermouwen*.

Naast het armsgat van het voorpand blijft een gedeelte stof over voor de binnenbekleding langs de revers.

Voor de genoemde stofopgaven onderstelden we de volgende maten: halve bovenwijdte 48 cM.; halve heupwijdte 51 cM.; halve taillewijdte 40 cM.; zijlengte van den broek 96 cM.; lengte van de jas 70 cM.; mouwlengte 59 cM.

Normaalpatronen à f 0.90 fr. p. p. Bij bestelling geve men wel even op, naar welke werkelijke maten men het patroon gemaakt wenscht te hebben.

A. BALDER.

B 77

Wie gaat er dezen zomer kampeeren?

„WIE praat er nu al over zomer,” hoor ik al iemand zeggen.

„’t Heeft juist weer gesneeuwd vannacht, ik kan nú nog niet aan een kamp buiten denken.”

Dat kunnen we wel eenigszins begrijpen. ’t Is ook nog erg vroeg in ’t jaar.

Toch — *wij* moeten onze plannen wel maken. We hebben van verschillende kanten gehoord, dat er nog al wat liefhebsters waren die ’t dit jaar óók eens gingen probeeren. Om niet te spreken van de oudjes van ’t vorige jaar, die „natuurlijk” terugkomen.

Nu moeten we wel eenigszins weten, op hoeveel deelnemers we rekenen moeten. We kunnen dezen zomer het mooie kampeergebouw 3 in Hellendoorn weer krijgen, maar alleen als we het bijtijds voor ons reserveeren.

Daarom komen we vast met een plan:

Van den zomer hopen we drie kampen te houden, alle te Hellendoorn, en dit keer zullen ze een heele week duren, van Zaterdag tot Zaterdag, want alle kampeersters van ’t vorige jaar vonden vijf dagen veel te kort, en dat was ook zoo.

De deelnemersprijs blijft op f 13.50 voor abonnées, en f 16.50 voor medelezeressen, zusters en vriendinnen van abonnées.

Als data zijn *voorloopig* vastgesteld:

De week van Zaterdag 8 tot Zaterdag 15 Juni.

De week van Zaterdag 13 tot Zaterdag 20 Juli.

De week van Zaterdag 10 tot Zaterdag 17 Aug.

Zouden alle abonnées, die denken dezen zomer mee te gaan ons vast willen schrijven *welke* kampweek hun het beste schikt?

’t Spreekt vanzelf dat wie zich nú opgeeft, de meeste kans heeft op plaatsing. Wacht men langer, dan bestaat de mogelijkheid dat we antwoorden moeten: geen plaats meer!

Wie dus eenigszins plannen maken kan, richtte even een briefkaartje aan de Redactie van De Jonge Vrouw te Baarn, met vermelding, aan welk kamp ze denkt te kunnen deelnemen. De deelnemingskosten behoeven nu nog niet betaald, dat wordt wel nader bekend gemaakt. Dit is maar om een overzicht te krijgen, zoodat we weten hoe we alles regelen moeten.

Hoe Engelsche meisjes kampeeren.

HOEVEEL meisjes zouden er in den zomer van 1928 in ons Nederland gekampeerd hebben? Tellen is onmogelijk, er zijn zóó veel groepen en groepjes van grootere en kleinere vereenigingen, van meisjes uit één klas, of van een stelletje vriendinnen die op eigen gelegenheid gaan, — en sinds kort van lezeressen van één-zelfde blad, die daarin saamhoorigheid genoeg vonden, om een week als een groote familie een kampeergebouw te gaan betrekken. 't Zou onmogelijk zijn, te onderzoeken hoeveel 't er waren.

In Engeland is 't natuurlijk evenzoo, maar van één groote groep, waarmee wij ons ook 't meeste verwant voelen, kunnen we toch wel een en ander vernemen. De groote organisatie van de „Young Women's Christian Association” (Christelijke Vereeniging van Jonge Vrouwen), die in Amerika en in Engeland al zoo onnoemelijk veel heeft tot stand gebracht, door de samenwerking van een prachtig groot getal Christenvrouwen, die, ondanks kleine verschillen in beleden, voelen dat ze als Christenen één zijn — die vereeniging heeft dezen zomer in Engeland 5.000 meisjes in haar verschillende kampen geherbergd. Het mooie is nu, dat in al die kampen 't plezier niet nummer één en nummer leest was. Maar dat de gedachte voorop stond, samen God te zoeken, en elkaar te helpen om ieders leven meer in Zijn dienst te stellen, in de overtuiging, dat daaruit ook de ware blijheid zou voortkomen, die de grondslag is voor vreugde zonder wanklank.

Waar al die meisjes gekampeerd hebben? Engeland heeft in dat opzicht bij ons een streepje vóór. Daar zijn overal in 't land kostscholen, 't is er heel gewoon, dat meisjes, die bij ons naar een externe huishoudschool, kweekschool of

Een Kamp in Bournemouth.

middelbare school zouden gaan, daar een paar jaar naar een „boarding school” gaan. Voor de kampen heeft die toestand dit voordeel: al die gebouwen staan natuurlijk leeg in de vacantie. En als 't bestuur van zoo'n school sympathiek staat tegenover de Y. W. C. A., dan wordt er met plezier een deel van de gebouwen aan de kampeersters afgestaan. Die scholen liggen meestal in een mooie streek, met een heerlijke tuin eromheen, en met zwemgelegenheid, tennisbaan — watertand maar, Hollandsche meisjes! — Maar zoo mooi is 't ook in lang niet alle Engelsche kampen, en och, daar ligt het hem ook wel 't allerminst in. 't Gaat in een kamp om heel iets anders. Luister maar eens hoe een Engelsch meisje aan 't woord is, die vertelt over haar kamp:

„We hadden om te beginnen een verschrikkelijken regendag, maar dat deed aan ons humeur geen kwaad. We kwamen druipnat in 't kamp aan, waar we gelukkig werden gelaafd met thee. Er was een groot gymnastieklokaal, waar we sliepen op stroomatrasen op den grond. Alle kampeerders weten wat een eerste kamp-nacht beteekent. Geen slaap, één en al opgewondenheid, en pijn in je rug den volgenden morgen. Maar toen begon de pret. We aten dikwijls aan 't strand brood, en een keer ook middageten.

Boven een kampvuur kookten we de aardappels in zeewater, en 't smaakte wát lekker. We hebben ook een tocht gemaakt naar een plekje aan zee, waar we konden baden, dat mocht bij ons eigen gebouw niet, omdat het daar gevaarlijk was. Je kon verrukkelijke wandelingen maken, en daar hoefde je niet ver voor te gaan ook. Dicht bij ons was een hooge heuvel, als je daar op ging, was 't bijna: één stap vooruit, en twee

Boottochtje van een Kamp in Worthing.

achteruit, maar als je eenmaal bovenop was, dan had je ook een prachtig uitzicht. Onze laatste wandeling zullen we nooit vergeten. We probeerden, een korteren weg te zoeken door 't veld, en onze leidster nam ons mee door prikkelende brandnetels, stekelige

boschjes en nog meer van die vriendelijke dingen, tot we eindelijk aan 't strand kwamen, waar we gingen zitten en de zon langzaam zagen ondergaan. We stelden ons voor, dat we in een ver land daar aan den overkant van de zee zaten. Na een poosje gingen we terug naar het gebouw, voor het avondeten, en toen zaten we nog tot laat bij elkaar. Onze leidster vertelde ons van de groote Y. W. C. A.-

beweging, die kampen heeft over heel Engeland. Ze wees er ons op hoe we daar nieuwe vriendschap kunnen sluiten, en hoe we van clubs uit andere plaatsen veel kunnen leeren voor onze eigen groep. We hadden den heelen tijd plezier in 't kamp, maar de ernstige kant ontbrak niet. Want geen kamp is goed, als de geest van Christus er niet heerscht. De korte besprekingen 's morgens, en de avondgebeden, die zullen we niet licht vergeten. En nooit voelden we zóó de beteekenis van het motto van de Y.W.C.A.: „Dient elkander in liefde.”

Een ander meisje schrijft over den kampgeest: „Onze club heeft zoo zijn verschillende stemmingen. Niet altijd zijn we even actief, er zijn wel eens avonden, dat we op een vreemde bepaald een luien indruk zouden maken. Maar als iemand ons op ons best en op ons vrolijkst wil zien, laat die dan eens komen kijken op onze eerste bijeenkomst nadat we in 't kamp zijn geweest. Sommigen hebben de geur van denne-appels nog in hun haar, anderen, zijn vuurrood verbrand aan zee. Maar een vroolijk geroes van stemmen dat het is, allemaal zijn we vervuld van de leuke avonturen die we beleefd hebben. En we zijn ervan overtuigd, dat als er in den loop van 't jaar eens een avond komt, dat we niet goed meer weten waarover we pra-

ten zullen, er maar iemand het tooverwoord „kamp” hoeft uit te spreken, om opeens weer iedereen op gang te maken.

En dan hoor je ook zulke dingen zeggen als:

„Je hoeft nooit meer te denken dat Molly saai is. Je hadt haar in het kamp moeten zien. We hebben wel gezorgd dat ze loskwam als de beste.”

Bijna in elke kampeergroep zijn er wel een paar, die wat teruggetrokken van natuur zijn, maar vóórdát er een paar dagen om zijn, is er wel voor gezorgd dat ook die zich lid van de familie voelen. We merken dat zoo'n meisje, al zegt ze niet veel, toch wel geestig kan zijn, en tenslotte

begrijpen we niet hoe we zoo blind zijn geweest, haar vroeger saai te vinden.

Nergens zoo gemakkelijk als in een kamp kom je ertoe, met iedereen gezellig om te gaan en met allen, niet één uitgezonderd, je de beste kameradjes te voelen.”

Zoo moet het in een kamp ook wezen!

In de waranda van een kampeergebouw in Colwyn Bay.

Verkleedpartij. Let op de twee rechts, die de „driehoek en de cirkel” voorstellen, het insigne van de Y. W. C. A. De beteekenis daarvan is: De drie zijden van den driehoek stellen voor de lichamelijke, verstandelijke en maatschappelijke ontwikkeling; de cirkel de geestelijke ontwikkeling, die de drie andere moet dragen en doordringen.

Onderlinge Correspondentie.

Brief uit Indië.

Al sedert één jaar ongeveer ontvang ik het maandblad „De Jonge Vrouw”. Steeds weer heb ik uitgekeken wie toch eigenlijk de vriendelijke zendster is, maar tot nu toe zonder resultaat. Nu zou ik graag langs dezen w. g. degene die mij dit mooie tijdschrift zoo geregeld toezendt, mijn hartelijken dank betuigen. Voor ons, die in het vaak zoo moeilijke zendingswerk op eenzame posten staan, geeft het zulk een steun te weten, dat de christenen in het Vaderland ons niet vergeten.

Ik zie iederen keer, wanneer de post komt, dat is meestal één keer in de vier weken, verlangend uit naar „De Jonge Vrouw”. Het is een tijdschrift dat ongetwijfeld in de christelijke kringen groeien en bloeien zal. Wil U s.v.p. voo. taan niet meer op het adres „Serwarve” zetten. Daar door komt er meestal een verschil van 2 maanden, omdat het tijdschrift dan eerst naar het eiland Serwarve gezonden wordt. Tot mijn spijt ontbreekt no. 9.

Met hartelijken groet, Mevr. L. AKKERMAN,
Wourelis Kisar, Z.W. Eil.

Beste allemaal!

Mag ik ook eens een kijkje in O.C. nemen? Er is wel een beetje eigenbelang bij, maar dat zullen jullie trouwe O.C.ers me wel niet kwalijk nemen hé!

Jullie bent altijd zoo bereidwillig en gedienschtig voor elkaar, dat ik ook wel hoop heb, dat er één of meer onder zijn, die mijn vraag kunnen en willen beantwoorden.

Ik zou zoo graag verpleegster voor Indië willen worden. Weten jullie nu ook hoe lang men daarvoor moet leeren en in de praktijk gaan?

Is het onverschillig in welk Ziekenhuis men begint?

Ik bezit geen diploma's van Middelbaar of Hooger onderwijs. Is het onmogelijk, dat ook eenvoudige meisjes zonder diploma's geplaatst worden?

Bij voorbaat vriendelijk dank hoor!

Ik ben haa't al bang, dat de Redactie het al te lang vindt. Ik vind O.C. toch zoo'n echt knus hoekje. Nu daàg! Veel groeten van ANSI.

Waarde O.C.ers.

Zouden jullie niet een beetje op willen schuiven, dat ik er ook nog bij tusschen kan in O.C.? 'k Ben weliswaar een beetje dik, maar ja, niets aan te doen.

Wie van de lezeressen zou me inlichtingen willen geven over de verpleging en wat daarvoor noodig is (hiermede bedoel ik de verpleegsters-uitzet). Geeft het nog moeite met het leeren, als je alleen L.O. hebt genoten, of gaat dat nog al. Ik zal mijn eerste brief in O.C. maar niet al te lang maken, want als je pas omt kijken mag je niet zoo'n groote plaats innemen, wel? Hopend spoedig van jullie hierover iets te hooren, groet ik allen. ROOSJE.

Beste Kampvriendinnen,

Hartelijk dank voor de leuke brieven, die ik met m'n verjaardag van jullie mocht ontvangen. Aangezien ik ze niet allemaal persoonlijk kan beantwoorden, neem ik mijn toevlucht tot de „J.V.” en maak ik maar meteen van de gelegenheid gebruik, jullie allen een voorspoedig 1929 toe te wenschen.!) We hopen elkaar ook dit jaar ver in Hellendoorn te mogen ontmoeten. Nu, tot ziens hoor, allemaal de hartelijke groeten van GONNIE DE I.

Aan mijn kampeergenooten,

Kinderen, ik heb mijn „mager vlechtje” af laten snij. en ik voel er mij ten zeerste door verlucht.

Verder wensch ik jullie allen van harte een gelukkig zonnig Nieuwjaar toe. !)

Met hartelijke groeten jullie „KAMFERBALLETTJE”

1) Deze brieven kwamen helaas te laat voor opname in 't Jan.nr. R

Correspondentie van de Redactie.

Woorden van waardeering.

„Zoo bevat het 4de nummer van dezen elfden jaargang een rijke verscheidenheid. We kunnen wel nagaan, dat een tijdschrift met zoo gepasten inhoud en zoo keurige illustraties bij onze jongeren in den smaak valt en dat de kring der lezeressen zich zeker wel zal uitbreiden.

Kralingsche Kerkbode 191 '29.

Rectificatie. Het Klompenwinkeltje, dat op pagina 117 van het vorige nummer stond afgebeeld, staat niet in Middelburg, maar 't is een van de karakteristieke plekjes, waarop de stad Vlissingen zich beroemt. — De Vlissingse lezeres, die ons op deze vergissing attent maakte, wordt vriendelijk bedankt.

Mej. R. B. te A.W. Zeer zeker kan uw verloofde zijn werk bij ons insturen.

Ansi. Met je opmerking over den hond zijn we het heelemaal eens. Menschen, die veel van dieren houden, houden trouwens ook meestal veel van kinderen.

Mej. D. M. te N. Hadt u graag willen hooren over Ietje's verdere leven? Maar de groote vraag was toch opgelost. Ze had haar levensrichting gekozen en daarom gng het in de novelle.

Mej. J. H. te B. Bent u ingenomen met het premieboek? Dat hooren we van vele kanten, en dat is prettig om te

hooren ook, dan weten we dat onze moeite niet voor niets is geweest.

Mej. J. H. te Zaandam. Wilt u even nauwkeurig uw adres opgeven voor de verzending van het premieboek.

Aan *velen* die ons goede en hartelijke wenschen voor het nieuwe jaar zonden, van harte onzen dank. Het doet goed, blijken van meelevens van de abonnées te ontvangen.

Depôts:

AMSTERDAM:
Haarl. straat 117.
Boeroestraat 13.

ARNHEM:
Kortestraat 5.

AMERSFOORT:
Langestraat 92.

HAARLEM:
Bakkenesserg.

WAGeningen:
Hoogstraat 30.

ZWOLLE:
Eiland 11.

ZAANDAM:
Hoogendijk 80.

OOK MET ELECTR. DRIJWERK

5 JAAR GARANTIE

DE JONGE VROUW

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

MAART 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

Een zoon van Abraham.

En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen
huize zaligheid geschied, nademaal ook deze
een zoon van Abraham is.

Lukas 19: 9.

Zacheus, de tollenaar.

Het is niet best, een tollenaar te zijn, een verrader van zijn eigen volk, een uitge-
stoofene uit Israël.

Wat kan er nu van zoo'n tollenaar terecht komen?

Jezus maakt zoo'n tollenaar tot een zoon van Abraham.

Neen, Zacheus is geen zoon van Abraham, omdat hij een zoon is van het uitverkoren
volk.

Een zoon van Abraham is, wie deel heeft aan het geloof van Abraham en de werken
van Abraham doet.

Zie naar Zacheus, de tollenaar.

Hij gelooft Jezus op Zijn woord. Hij heeft berouw over zijn zonden.

Hij breekt met de zonde.

Dáárom is hij een zoon van Abraham.

Zoo'n tollenaar!

Ach, wat zien wij, kerkmensen, vaak minachtend neer op hen, die, zooals wij zeggen,
„in de wereld” zijn.

Maar tollenaars kunnen ons voorgaan in het koninkrijk Gods.

Wanneer zij Jezus, den Heiland, liefhebben, in Hem gelooven, met hun zonde breken,
stelt Hij, die de harten kent, het koninkrijk Gods voor hen open.

Alleen wie als zondaar *naast* Zacheus wil gaan staan, wie, met hem, den Heiland ont-
vangen wil in zijn huis, wie ter wille van Jezus wil sterven aan zijn zonde, wordt met
dezen tollenaar gezegend.

Ook tot zulk een zondaar zegt de Heiland: Gij zijt een zoon van Abraham.

Dat te weten, ja, dat is zaligheid.

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

IN het begin van de lange reis naar Australië was Adolf tot de conclusie gekomen, dat hij 't beste deed in den landbouw te gaan. Hij wist er wel niets van, maar hij had den tijd er zich op toe te leggen, inzoverre als dat mogelijk is voor iemand die geen anderen bodem onder zijn voeten heeft dan een schip. Maar de scheepsbibliotheek was ruim genoeg van boeken over landbouw en economie voorzien, ten dienste van de emigranten.

Een passagier eerste-klasse, die Munro heette, heel rijk bleek te zijn, en een onverzettelijk vertrouwen had in den rijkdom van den bodem van Australië, toonde veel belangstelling voor de passagiers aan den anderen kant van het schip, en kwam heele dagen met hen praten, beantwoordde hun vele vragen over het nieuwe land, en gaf raad en inlichting waar hij maar kon.

Adolf hoorde wel niet tot de emigranten, want hij had zijn overtocht zelf geheel betaald, maar hij profiteerde graag van Munro's ondervinding.

Deze van zijn kant stelde hoe langer hoe meer belangstelling in den somberen, in zichzelf gekeerden jongen man, die zooveel kennis verzamelde als maar eenigszins mogelijk was, over bodem, temperatuur en bevolciing.

Munro's ideaal was vooral, Nieuw-Zuid-Wales tot het rijkste tarwe-district van de heele wereld te maken. Hij geloofde, dat met weinig moeite de roem die het had in wol-teelt, nog door die van tarwe-productie overtroffen zou kunnen worden.

„Alleen, zie je”, zei hij tegen Adolf, „'t moet een bepaald soort tarwe wezen, waar geen roest in kan komen. Dat heb ik me als levenstaak gesteld, dat te bereiken. Een tarwe te kweken, die den proef doorstaan kan, wanneer alle andere soorten falen. Weet u wel hoeveel soorten tarwe er zijn? — Weét u eigenlijk wel iets van tarwe?”

„Neen”, zei Adolf, „maar als er toekomst in zit, dan zal ik er graag iets meer van willen weten. Hoort u eens, mijnheer Munro, ik heb geen ervaring, maar als ik iets begin, dan weet ik wel van aanpakken ook. Als ik er eens mee begon, proeven met tarwe te nemen, denkt u dat ik daar een bestaan in zou kunnen vinden? Naar wat u ervan verteld hebt, trekt het me nogal aan.”

„Laat ik je er dan nog eens meer van vertellen.”

En nu zaten er dagenlang in een hoek van het

dek twee mannen ernstig te praten, gebogen over den inhoud van Munro's koffers: kleine gelijke zakjes, van boven dichtgebonden, en alle gevuld met korrels van op 't oog gelijke tarwe. Adolf leerde het verschil tusschen gebaarde en ongebaarde tarwe, roode-, witte-, wollige tarwe en wat er nog meer aan soorten bestond.

Munro was enthousiast over de mummie-tarwe. De origineele mummie-tarwe, vertelde hij aan Adolf, was gekweekt uit graankorrels in de Egyptische mummie-graven gevonden, dat werd tenminste zoo gezegd. Die tarwe was in Engeland gekweekt met aren van tien en elf vertakkingen, en tot honderdvijftig korrels in één aar, terwijl er uit één zoo'n wonderbare zaadkorrel zestig aren waren voortgekomen.

Toen Adolf vroeg, waarom er dan ooit nog een andere soort geplant werd, was 't antwoord dat deze zeldzame tarwe toch in de practijk niet aan alle eischen van de cultuur voldeed. Dat was juist het probleem: een soort te vinden, die aan alle eischen tegemoet kwam, tegen slecht weer kon, en ook tegen een heet klimaat, en die meer opbracht dan elke andere soort, zonder speciale bodem-eischen te stellen.

Munro's enthousiasme ging op Adolf over, hij voelde dat er iets moois in was, aan zó'n doel je leven te wijden. Maar zou hij ervan kunnen leven?

Kort vóór de aankomst kwam Munro bij hem met een voorstel. Hij had drie model-hoeven in eigendom, waar proeven genomen werden met zijn tarwe-theorieën. Zou Sheldon een vierde willen beginnen? Hij, Munro, zou dan een huisje met land huren, terwijl Sheldon er een tarwecultuur zou opzetten, voorloopig voor twee jaar proef.

Adolf ging er direct op in. Hoe meer ze 't land naderden, hoe meer de oude vrees uit zijn jongensjaren weer opkwam voor die wereld waarin hij zou komen zonder wapen om mee te vechten.

„Ergens in 't Westen huur ik een kleine hoeve, 't is het beste om klein te beginnen”, ging Munro door. „Dan zou ik je per jaar zeshonderd gulden geven om 't werk mee te doen, en zeshonderd voor jezelf, hoe vind je dat?”

„Maar dat is een royaal voorstel”, zei Adolf. „Terwijl u niets anders van me weet, dan dat ik geen ervaring heb, maar in de zaak belang stel! Ik zal zorgen dat u er geen spijt van hebt!”

Munro dacht nog eens na. Hij was vóór alles

zakenman, en al gaf hij zijn andere pachters driemaal zooveel als aan Adolf, 't feit dat deze totaal onkundig was in landbouw-zaken, moest toch wel goed overwogen worden.

Hij zag Adolf eens aan. „'t Is waar dat ik niets van u weet”, zei hij, „en dat is toch wel dienstig.” Wat heeft u bijvoorbeeld gedaan, sedert u van school kwam?”

Alle kleur week uit Adolf's gezicht.

„Drie jaar gestudeerd in Oxford, een half jaar in de hospitalen, toen anderhalf jaar op een kantoor en toen drie jaar in de gevangenis. Een week nadat die voorbij waren, ging ik hier op 't schip.”

Munro stond op en rende terug naar zijn eerste-klasse-afdeeling. Maar acht dagen later, dicht bij Adelaide, kwam hij terug.

„Ik heb erover nagedacht”, zei hij. „'t Is waar dat je 't me niet hadt hoeven vertellen. Een ander zou het vóór zich gehouden hebben.”

Adolf antwoordde niet.

„Ik ben besloten, er geen verschil mee te maken. Waarvoor was het?”

„Oplichting.” — Een oogenblik zag Adolf er uit als een zieke.

„Zoo, heb je nu nog wat geld?”

„Een paar honderd gulden.”

„Beter dan niets, dan hoef ik je geen geld toe te vertrouwen. Ik zal de hoeve huren, en 't allernoodigste laten zenden. Na elke drie maanden kom ik je opzoeken, en als alles goed is, betaal ik je je salaris. Is dat goed zoo?”

„Dank u, ja, zoo is het goed.”

Munro berekende het bedrag van het salaris, en 't scheen hem hopeloos weinig toe.

„En dan”, voegde hij er wat vriendelijker aan toe, „als voor alle tarwe-proeven gezorgd is, heb ik er geen bezwaar tegen dat je de hoeve ook nog voor andere doeleinden gebruikt. Wat kippen of schapen kun je er houden, en wat dat opbrengt is voor jezelf. Daar krijg je meteen ervaring door.”

„Dank u,” zei Adolf. „'t Is meer dan ik verwacht had.” Hij slikte iets weg. „U zult er geen spijt van hebben.”

„'k Hoop van niet”, antwoordde Munro, en ging zoo gauw mogelijk terug naar zijn eigen dek. Hij wilde Sheldon wel in dienst nemen, maar lang blijven praten met een man die drie jaar in de gevangenis geweest was, dat deed hij liever niet meer.

In Sydney aangekomen, zag Munro uit naar een nieuwe hoeve, en zijn oog viel op Wyama.

Hij was sinds jaren bevriend met de Whartons, en had al dikwijls omgezien naar den grond daar in de buurt. En toen hij het huisje van Jonathan leeg vond, met juist genoeg grond erbij voor

zijn tarwe-proeven, huurde hij die hoeve direct.

Twee dagen later ging hij naar Sydney terug, gaf aan Adolf zijn spoorkaartje voor de reis — met niet meer dan een zweem van wantrouwen in zijn oogen — en drong er op aan, dat hij dadelijk zou gaan en direct beginnen.

Zoo kwam Adolf te werken in den tuin, die enkel met een lage steenen muur van dien van Else was gescheiden.

* * *

Zelf zou hij er nooit aan gedacht hebben, den muur te overschrijden, die hem scheidde van het meisje met het blonde haar.

Daarvoor moest eerst Lelia komen.

Else had geen volledige dienstbode in haar huis willen nemen.

„Dat kunnen we heusch niet betalen”, zei ze tegen Mevrouw Beathie.

„Niet betalen!” herhaalde die, „en je hebt juist een bestelling gedaan van bollen en zaad voor den tuin. En al die verschrikkelijk dure boeken over kunst, die juist weer gekomen zijn! 't Schijnt dat je meer geld hebt, dan je gebruiken kunt.”

Else was nu gewend aan de goed-bedoelde maar wél wat bemoeizuchtige manieren van de predikantsvrouw.

„Ja, maar”, zei ze ernstig, „dat was luxe. Vader en ik hebben altijd geleefd naar een bepaalden regel.”

„Wat was die dan?”

„Zorg voor de onnoodige dingen, en de noodige zullen voor zichzelf wel zorgen.”

Mevrouw Beathie zuchtte geduldig, en begon weer over het dienstmeisje.

Een groote, sterke vrouw, die een huisje bewoonde tien minuten verder tegen den heuvel, kwam 's avonds en 's morgens om mijnheer Erwin te helpen van zijn slaapkamer naar zijn zonnige veranda en omgekeerd. Dan deed ze meteen het ruwe buitenwerk en de wasch.

Mevrouw Beathie vond het niet prettig, dat die vrouw hier elken dag kwam, want ze had een slechte gewoonte: ze dronk. 't Was waar dat ze daar pas mee begonnen was toen ze eenzaam achterbleef na den dood van haar man, die voortdurend ziek was geweest en dien ze trouw en goedig verzorgd had. Toch achtte Mevrouw Beathie dit niet een geschikte hulp voor een meisje als Else.

„Neem een flink meisje voor dag en nacht, die al het werk voor je doen kan, en meteen je vader helpen,” zei ze.

Maar Else had zich gehecht een die vrouw, een groot, goedhartig schepsel, dat al heel wat veranderd was, sinds er daar in 't huis hooger-

op-den-heuvel menschen waren komen wonen, die haar een beetje noodig hadden.

„Ze helpt Vader zoo prettig”, zei Else, „niemand zal 't zoo goed kunnen als zij met haar grootte sterke handen. Nee, laat u me Vrouw Stoor houden.”

Maar boven 't geen Vrouw Stoor verdiende, zag Else geen kans, een volledig dienstmeisje te bekostigen.

Tenslotte kwamen ze overeen, dat Else een klein weesmeisje als hulp zou krijgen, daar was ze zelf ook mee ingenomen, want 't speet haar, dat de huishouding haar zoo lang van haar zieke afhield.

Mevrouw Beathie was regentesse van een weeshuis, en ze legde aan Else uit, welke regeling daar gold voor de meisjes tusschen twaalf en zestien jaar, die uitgezonden werden. 't Meisje kwam bij haar met een degelijke uitzet, maar voor alles dat versleet, moest Else verder zorgen.

„Ongebleekte katoen is daar goed genoeg voor, en je kunt wel oude jurken van je zelf voor haar bovenkleeren vermaken”, zei Mevrouw Beathie, „dus daar hoef je je niet bezorgd voor te maken.”

't Scheen dat er geen loon betaald werd, behalve vijf gulden per maand die aan het weeshuis overgemaakt werden, en bij 't verlaten daarvan aan 't meisje werden meegegeven. En dan een kwartje zakgeld in de week. Verder was een goed huis en een degelijke omgeving het eenige dat de regenten van het weeshuis voor hun meisjes verlangden.

„Ik ben alleen maar bang dat Else te zacht zal zijn, Mijnheer Erwin”, zei Mevrouw Beathie. „Zulke meisjes moeten kort gehouden worden, er zijn karaktertjes onder! Vriendelijkheid schijnt ze te bederven, maar onder een strenge hand heb ik sommige van hen heel goed terecht zien komen.”

Een paar maanden later kwam het meisje, dat haar toegewezen was. Eliza Hopper, oud dertien jaar, stond er op het document, waarin ze aan Else's zorg werd toevertrouwd. Else stond op de veranda en dacht erover na. Ze had dus een zekere verantwoordelijkheid op zich genomen. Als ze eens te kort schoot? Als er op een goeden dag eens een ernstige stem zou vragen: „Wat heb je gedaan met Eliza Hopper, oud dertien jaar? En ze wenschte bijna, dat ze maar niet een hulp voor 't borden wasschen had gekregen, voor wier wel en wee ze aansprakelijk was.

Maar toen kwam door den tuin Mevrouw Beathie aan, gevolgd door een klein, vierkant figuurtje dat een grootte reismand droeg.

Bij het hek glinsterden de lichten van de gele tilbury, die het meisje van het station had afgehaald.

„Wat lief van u, ik dank u wel”, zei Else warm, en de domineesvrouw liet zich de hartelijke omhelzing graag welgevallen. Else nam nooit een vriendelijkheid als iets vanzelfsprekends aan, al kwamen ze dan ook van iemand die 't als een gewone plicht beschouwde, alle menschen van dienst te zijn. In háár oog werden het bijzondere liefdediensten.

„En dit is dus Eliza”, zei ze. „Wat prettig dat je me komt helpen. Ben je niet moe? Was 't een erg lange reis?”

„Nee”, kwam het stug.

„Nee juffrouw”, verbeterde Mevrouw Beathie.

„Nee juffrouw”, mompelde het kind haar na.

Toen Mevrouw Beathie weer vertrok, en Else haar naar de tilbury bracht, zei de predikantsvrouw:

„k Ben bang dat het een lastig, stug ding is. Wat spijt me dat. Ik heb zóó aan de Moeder gevraagd, me een aardig meisje te geven, maar ik denk dat er geen ander was. Als ze je niet bevalt, zal ik mijn best doen een andere voor je te krijgen. Maar denk er aan: een strenge hand, dat is wat ze noodig hebben. Ze zeggen dat dit kind goed voor haar werk is.”

„Ik dank u nog héél, héél hartelijk”, zei Else, „en ik geloof niet dat ze zoo stug is. Alleen maar erg schuw. Zelf zou ik wanhopig verlegen zijn in haar geval, 't arme kind.”

De gele tilbury ratelde weg.

„Denk eraan, een strenge hand!” woei door 't donker nog naar Else over.

„Een strenge hand!” verzekerde een jonge lachende stem.

In het huis van Jonathan ging Adolf naar binnen, met een voldaan gevoel. Hij had haar stem nog een keer gehoord.

Else nam het meisje mee in de lichte huiskamer, naar de sofa waar de invalide lag.

„Hier is mijn nieuwe helpstertje, vader”, zei ze.

Erwin legde zijn gezonde hand over 't roode knuistje dat nog steeds het handvat van de reismand omklemd hield. Hij zag haar medelijdend aan, 't leek zoo'n zielig, armoedig schepseltje.

„Zoo vlindertje, ben je hier aan komen vliegen. 'k Hoop maar dat we je vleugeltjes niet zullen schroeien. Je hebt immers vleugels, daar ergens onder die grijze mantel?”

Het meisje zag hem dof aan.

„Nee”, zei ze, en toen met een blik op Else, „Nee mijnheer, wil ik zeggen.”

„Ja zeker heb je vleugels”, glimlachte Else. „Ze zijn alleen maar opgevouwen op 't oogenblik, 'k zal 't je nog wel eens uitleggen. Mooie, gazige vleugeltjes, waarmee je overal naar toe kunt vliegen.”

Het meisje zuchtte. Ze was al met allerlei

soort menschen in aanraking geweest, met vriendelijke en onvriendelijke, en ook met onverschillige menschen, maar met zulke rare menschen had ze nog nooit eerder te maken gehad.

„Nu moet je eerst maar wat gaan eten”, zei Else, en ze nam haar mee naar de keuken, waar een klein tafeltje gedekt was met vroolijk aardewerk; een vaasje margrietten stond in 't midden, en het eten zag er smakelijk uit.

„Maar doe eerst je mantel en hoed maar af, en zet je mand even weg”, ging Else door, en ze bracht haar door de gang naar een aardig klein kamertje met een lichtblauw gelakt ledikant, en op het tafeltje en de waschtafel een kleedje van blauw gebloemde cretonne. Vroolijke plaatjes hingen er aan de muur.

„Frisch je hier maar even op, en kom dan eten”, zei Else.

„Bent u niet bang voor uw kamer?” zei het meisje aarzelend. „Ik kan 't wel onder de kraan doen, of in mijn eigen kamer.”

„Dit is je kamer”, glimlachte Else.

Het kind keek ongeloovig naar de gebloemde kleedjes, toen naar de platen aan den wand, maar zei niets. Toen Else terug kwam, had het meisje haar hoed en mantel voorzichtig onder het bed neergelegd, „anders werd de kleerenhaak leelijk.” En ze had de riemen van haar mand afgedaan, en liet Else de lijst van al haar bezittingen zien, die binnenin het deksel geplakt was.

„De Moeder zei of u het dadelijk wou nazien”.

„Maar dan wordt het eten koud in de keuken”, antwoordde Else.

„'t Moest dadelijk gedaan worden”, zei Eliza, „hier, een beste jurk, die baaien hieronder, twee werkkjurken, vier nachtponnen, —”

„Kom nu, daar is morgen nog tijd genoeg voor”, drong Else aan.

„Maar 't moest dadelijk, dat was regel.”

„Niet mijn regel,” zei Else, „kom nu maar eten.”

Den volgenden dag volbrachten ze hun plicht, en de heele garderobe van het weesmeisje kwam in stapels op het bed te liggen. Het ondergoed was van sterke, ongebleekte katoen, zonder feston of ajourtje afgemaakt. „Sommige meisjes konden mooi haken, en die maakten dan een kantje eraan,” zei Eliza, „er zou er een het me leeren, maar toen moest ze weg.”

De weesmeisjes die uitgezonden werden, behoefden niet langer de gestichts-uniform te dragen, maar de Moeder kon ook geen schoonheidsoverwegingen laten gelden, wanneer ze de stoffen uitzocht voor kleeren, die zoo lang mogelijk moesten tegenhouden. Toch wisselde ze het grijs van de daagsche jurken wel graag af met een vroolijker kleur voor den Zondag, maar in haar keus was ze niet altijd even gelukkig.

Eliza had een vaal, spits gezichtje, met pikzwart, kort piekhaar en fletse grijze oogen. En haar beste jurk was een creatie uit groen met rood baai, een stof zóó stijf en dik, dat de gerimpelde plooiën in het middel, het gewone patroon in het gesticht, wijd uitstonden en haar even breed deden schijnen als ze lang was.

Ze gaf de jurk een vijandig tikje, toen ze hem aan Else liet zien.

„'t Goed was voor Jo Jonkers gekocht,” zei ze, „maar Jo vond hem niet mooi, en toen zeiden ze dat ik hem maar hebben moest. Ik had graag paars willen hebben, net als Lies. Nu moet ik hem twee jaar dragen. 'k Heb mijn daagsche jurken nog liever.”

De „daagsche” jurken waren van katoenblauw, zonder model, recht-toe recht-aan. En dan was er een flink stel schorten.

Maar de schoenen schenen het treurigste punt van de uitzet te zijn. Er kwam een paar te voorschijn van dik ruw leer, zooals polderjongens ze dragen.

„Je voeten worden er net zoo moe van,” zei Eliza met een zucht. „'k Wou maar dat ik op bloote voeten mocht loopen.”

Dan was er nog een ander paar, ook van ruw leer, maar wat meer naar den vorm van een voet gemaakt.

„Dat zijn me Zondagsche,” zei Eliza. „'k Ga net doen als Jo Jonkers. Die heeft haar kwartjes opgespaard — u moet me een kwartje in de week zakgeld geven, dat is regel — en toen heeft ze een paar pantoffels gekocht, wát een mooie, voor twee-vijf-en-twintig.”

„Berg het maar gauw allemaal op,” zei Else. Ze kon die leerlijke kleeren niet langer zien.

Eliza legde ze in het kastje, door den timmerman gemaakt, en keek bewonderend naar de planken, waar Else lichtblauw kastpapier op gelegd had, met een strookje cretonne erlangs.

„'t Is zonde mijn leelijke dingen daarop te leggen,” zei het meisje.

„Houd je wel van mooie dingen?” vroeg Else.

Toen begon het kind te huilen. „Ik krijg nooit iets moois,” zei ze, „alles wat ik krijg is leelijk. De Moeder, die vond dat alles mooi genoeg voor me was, omdat ik er niet aardig uitzie. Lies, die kreeg wel eens een haarlint van de zuster van de Moeder, omdat die mooie krullen had. Maar ik heb steil haar —”

Else legde haar arm om het kleine ding heen.

„Hoor eens,” zei ze, „ik zal in 't vervolg voor je zorgen. Ik ga langzamerhand andere kleeren voor je maken, en dan mag je zelf meehelpen de stof uit te zoeken. Weet je nog dat ik gezegd heb dat je ergens vleugeltjes hadt? Die gaan we samen opzoeken, hoor.”

Maja Serger van Panhuys.

Maja Serger van Panhuys

EEN jonge Nederlandsche kunstenaress. Toen eenigen tijd geleden een borstbeeld van Prof. Treub werd gemaakt bij gelegenheid van diens zeventigsten verjaardag, viel plotseling ieders aandacht op de beeldhouwster met den Hollandschen naam en het onmiskenbaar-sterke talent, die de buste vervaardigd had. Wie was Maja Serger van Panhuys, en hoe kwam het dat we niet al veel eerder van haar gehoord hadden? Móest zij niet van zich hebben doen spreken, de kunstenaress die in weinig tijd van den markanten kop van den oud-minister een afbeelding wist te vormen, die zoo sprekend het wezen van den persoon uitdrukte, terwijl zij zooveel actie en leven aan die doode steen wist in te gieten, als we het zelden zagen? Hoe was het mogelijk, dat men haar niet eerder opmerkte?

Maja van Panhuys was toen nog maar sedert heel kort in ons land, ziedaar de verklaring, die nog nauwelijks een excuus mag heeten. Zoo veel contact met het buitenland mag men tegenwoordig toch ook in de kunstwereld wel veronderstellen, dat een Hollandsche van geboorte, ook al werkt zij niet tusschen onze grenzen, in haar vaderland bekendheid krijgt. Maar dit is niet het geval geweest, en 't eenige wat we nu kunnen doen, is het nagelatene eenigszins inhalen.

Toen deze kunstenaress nog heel jong was, ging zij naar Berlijn, waar zij haar meisjesjaren doorbracht. Ze zat van kind af wel altijd te liefhebben in 't modelleeren met plastilene, maar wist zelf niet of het iets was, ze deed het alleen, omdat ze er liefde voor had. Op haar zeventiende jaar maakte zij een Florentijnsch jongenskopje, dat de aandacht trok van een kunstenaar die bij hen aan huis kwam.

„Je hebt een groot talent,” was zijn oordeel.

Maar het jonge meisje liet zich door die gulle waardeering het hoofd niet op hol brengen. Ze wilde zekerheid hebben. En zonder dat iemand er iets van wist, stapte ze met haar werk naar Prof. Tuailon, den Franschen beeldhouwer, die in Berlijn een beroemdheid was. Hem vroeg ze, of haar aanleg voldoende was, zoodat zij beeldhouwster zou kunnen worden. De meester behield voorbehoud, dit werk was wel goed, maar of zij wezenlijk talent had, daarvoor moest hij meer van haar zien. Hij gaf haar een vrouwelijk model, installeerde haar in een van zijn les-ateliers en verdween. Zelf moest ze maar zien wat ze ervan maakte.

Maja van Panhuys, die geen spoor van opleiding had, toog aan het werk volgens haar eigen instinct, en maakte een haut-relief van anderhalven meter hoogte. Het oordeel van Prof. Tuailon was toen onomwonden, dat zij als beeldhouwster buitengewone gaven bezat. Hij heeft haar daarna verder haar opleiding gegeven, die niet lang behoefde te duren: zij vroeg examen te doen voor de hoogste klasse, en werd na een zwaar examen dat acht dagen duurde, toegelaten. Kort nadat zij haar diploma verwierf, stierf Prof. Tuailon. Maja Serger van Panhuys volgde toen den raad op, dien haar leermeester haar bij zijn leven gegeven had, namelijk om naar Amerika te gaan. Met haar Moeder trok ze naar Argentinië.

Een toevallige ontmoeting met een journalist op de boot was aanleiding, dat ze daar dadelijk in de eerste kunstkringen werd geïntroduceerd,

La Lumière de la Pensée.

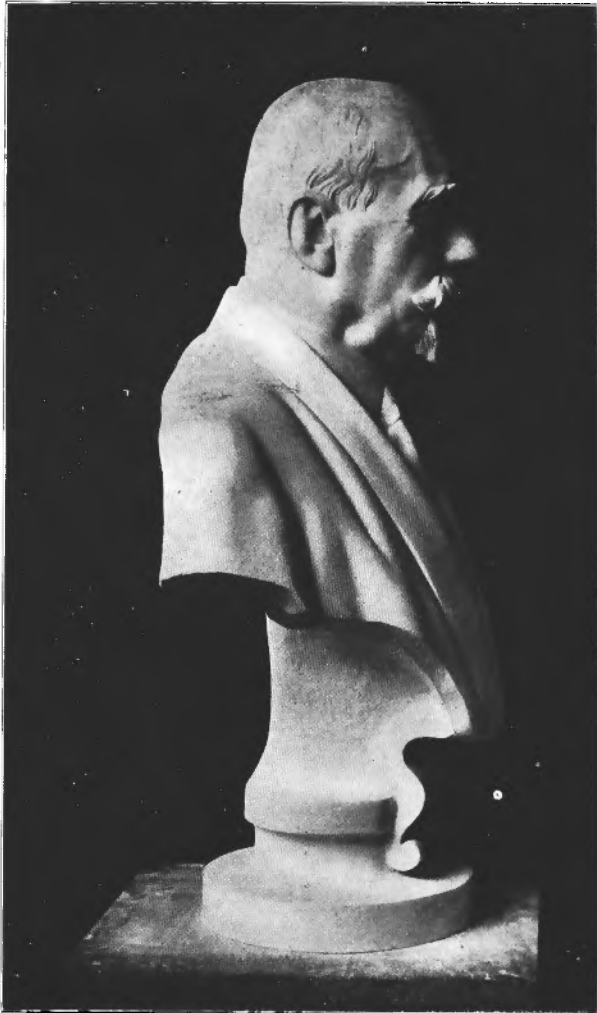
Bezit van den heer E. H. de Vries, Den Haag.

en 14 dagen na haar aankomst in Buenos-Ayres al een tentoonstelling kon organiseren.

Al haar groote gipsfiguren zouden met een andere boot komen dan waarmee zijzelf gegaan was, een week vóór de opening van de tentoonstelling. En toen kwam de groote tegenslag: bij het uitpakken van de kisten bleken alle modellen door het transport gebroken te zijn, niets was gaaf overgekomen, en Maja van Panhuys stond daar voor haar brokstukken, waarvan ze de tentoonstelling had aangekondigd!

Maar ze zat niet bij de pakken neer. Gips laat zich samenvoegen, al is dat dan een lastig werkje. Maar de beeldhouwster zette haar wil erachter, en zes dagen en zes nachten bleef ze aan 't werk, paste de stukken aan elkaar, en alles kwam op tijd klaar.

De tentoonstelling werd een groot succes, en er

Buste van wijlen
Mr. M. P. Voûte.

Bezit van de
Klattensche Kultuur Mij.

volgden belangrijke opdrachten. Zooveel opgang maakte de buitenlandsche kunstenaar, dat het de jaloerschheid van haar collega's wekte, en ze zich op straat niet veilig voelde zonder een revolver bij zich te dragen.

Na een jaar ging zij naar Europa terug, naar Italië eerst. En ook de oude wereld toonde zich enthousiast over haar werk. Maar het was 't werk van een vreemdelinge, en dictator Mussolini weet maatregelen te nemen, waardoor het buitenlanders vrijwel onmogelijk is, zich in zijn land te handhaven. Daarom is Maja van Panhuys naar Nederland teruggegaan, en wij zijn er haar dankbaar voor. In Den Haag heeft zij een atelier, waar zij wel niet permanent blijft — op 't oogenblik is zij in Parijs, iemand als zij moet zich wel bewegen — maar waardoor zij toch contact met Holland houdt.

„Ik ben graag onder Hollanders,” zegt zij, „de menschen zijn hier zoo eerlijk, dat heb ik nog in geen ander land zoo ondervonden.” Zij vindt onder onze vooraanstaande figuren de karakteristieke koppen, die zij gaarne als model heeft. Maar met wat een meesterhand weet zij ze dan ook uit te beelden!

Het borstbeeld van wijlen Mr. M. P. Voûte, hierbij afgebeeld, geeft wel duidelijk te zien hoe zij zoo'n sterken mannenkop weet neer te zetten met zooveel juistheid en raken eenvoud, dat we maar één ding erbij kunnen zeggen: dit is het leven zèlf. De rustige, zinnende blik van den zeventigjarige ziet vooruit, onder de zware wenkbrauwen vandaan, uit het gelaat met de teekenend-fijne groeven. Lijnen en detaillering zijn van een vrouwelijke gevoeligheid, maar toch ook is dit werk krachtig van opzet, als door een manlijken geest geconcipieerd. Want zie eens de forsche compositie van het geheel, de natuurlijke harmonie zonder eenige weekheid, waarin de lijn van de kraag-revers vloeiend naar beneden loopt tot aan de sobere ornamentatie van het voetstuk.

Dan is er een vrouwefiguur van symbolisch karakter, La Lumière de la Pensée, het Licht van de Gedachte. Een vrouwelijke gestalte, die voorzichtig met de armen het licht beschut dat zij voor zich uitdraagt, zoo, dat het niet zal gaan flakkeren of uitwaaien — het licht van de gedachte, dat voor storende invloeden van buitenaf behoed moet worden, zoo, dat het zijn schijnsel naar binnen kan uitstralen. Weer een gracieuse losheid in de houding, een zeldzame gevoeligheid van plooiën en contouren, en toch tegelijk een bijna primitieve fonschheid in de sterke planting van been en voet.

We zijn dankbaar en trotsch, dat deze begaafde kunstenaar een Hollandsche is.

VROEGE LENTE.

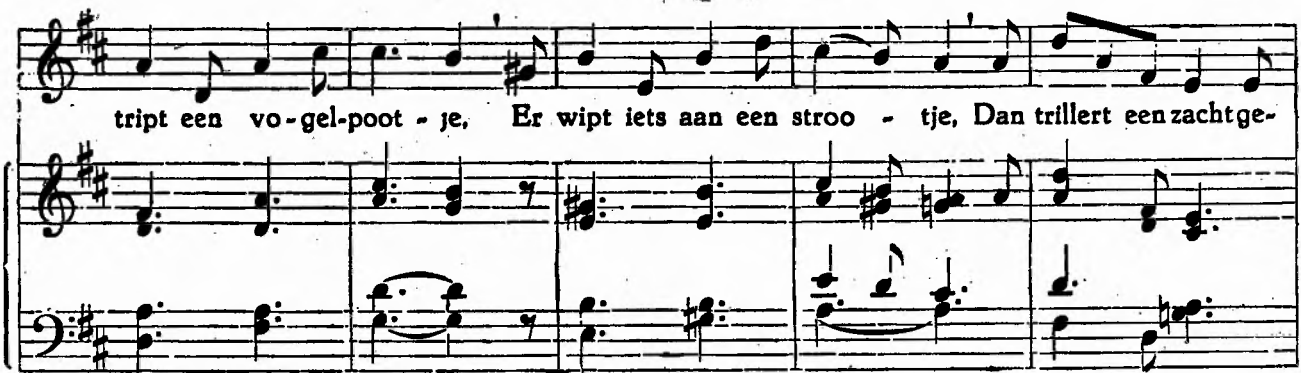
Muziek van W. d. V. R.

ZANG

Er rit - selt in de strui-ken Een klein en ge-heim ge - luid, Er

PIANO

tript een vo-gel-poot - je. Er wipt iets aan een stroo - tje, Dan trillert een zachtge-

fluit. De win - ter is uit en de len - te luidt. . 'tIs de len - te, de len - te, de

R.H.

L.H.

len - te die luidt, 'tIs de len - te, de len - te, de len - te die luidt.

R.H.

L.H.

Artiesten.

OP een tochtigen straathoek staan ze te wachten op de autobus, een bezadigd menschenpaar van middelbaren leeftijd. Ze moeten op visite — lang was het uitgesteld, maar nu hebben ze er hun middag voor gezet, en zijn op pad getogen met waren heldenmoed.

Ze staan er al minstens een kwartier.

„Misschien,” merkt hij ernstig op, „misschien heeft die bus wel een ongeluk! Of hij rijdt heelemaal niet meer... dat is tegenwoordig met die autobussen....”

Hij maakt den zin niet af, schudt zwaarmoedig het hoofd.

„Wel nee.” Zijn vrouw is optimistischer. „Verleden week heb ik hem nog zien rijden. En.... luister eens, ik geloóf dat ik wat hoor....”

Waarlijk, ze heeft gelijk. Met een formidabel getoeter zwaait het logge gevaarte den hoek om en blijft schokkend staan voor het paraplu- en wandelstokgezwaai van de twee wachtenden.

Omzichtig beklimmen ze de hoge tredjes en werken zich struikelend het gangetje in... En daar zitten ze dan eindelijk, wankel en onveilig op een puntje van de bank.

En hotsend en botsend sjoert de bus de straten

door, hoog deinend op zijn veeren als een schip op woeste golven. Boenk! Bom! een hoek om... Hots! Nog een! De twee visite-slachtoffers vreezen het ergste.

„Als we er heelhuids komen, zal ik dankbaar zijn. — Help!”

Met edelen zwier gaat de bus ten derde male een hoek om en dit keer was bijna mevrouw van de bank geslingerd.

„Dat is de middelpuntvliedende kracht,” merkt mijnheer wijsgeerig op.

Zijn vrouw begint te lachen en dat werkt aanstekelijk. Iedereen in de bus grinnikt mee.

„Je moet wat voor je familie over hebben” verzucht mijnheer, zinspelend op de jonggetrouwde neef en nicht die de oorzaak zijn van deze hachelijke reis.

Maar onverstoord stormt het daverend gevaarte verder — de stad uit — den weg op — verder en verder — tot aan een verzameling sombere buitenhuisjes.

Uitstappen!

„Komaan, we zijn er al” zegt mijnheer, met een wrange poging tot opgewektheid, nu ze buiten staan in den loeienden zeewind. „Nu maar zoeken....”

Ja, en dat duurt nog een heelen tijd. Al die huisjes zijn eender — allemaal bruin geteerd met donkere daken. Sommige hebben geschilderde luikjes die een zelig beetje fleurigheid geven aan 't lugubere geheel.

Grauw liggen de vóór-tuintjes, kleine zandwoestijntjes gelijk. Een afgedropen geit staat klagelijk te blaten aan een touw.

„Boeh wat een buurt,” zucht mevrouw hartgrondig, „'t heimwee zou je krijgen hier....”

Ze zijn er! Ze wrikken het tuinhokje los en meteen gaat de voordeur al open en het jonge paar stormt op hun oom en tante toe, verrukt met de visite in dit afgelegen oord.

Nu tante er eenmaal is, straalt de hartelijkheid uit haar gezicht. „Wel kinderen, wat heb ik jullie in lang niet gezien... hoe gaat het... alles goed? Och, wat is dat hier een oord om te wonen.... nee, ik zeg daarnet nog: al kreeg ik duizend gulden toe, ik dee 't niet. En een zand! En waaien! nee, hoe hou je 't uit! Hebben jullie daar geen hinder van? Ja, jullie zijn jong, da's waar, dat maakt verschil....”

„O ja... Maar komt u toch binnen, 't is hier zoo koud.”

Argwanend beschouwen oom en tante de paars geschilderde gang.

„Dat is zeker artistiek,” merkt oom op.

Tante zwijgt. Een gang hoort wit te zijn, dat is haar diepgewortelde overtuiging. Maar ze wil er niets van zeggen: haar nichtje is zoo vroolijk en aardig en zoo trotsch op haar mooie huis.

En daarom bedwingt ze zich — maar het kost moeite, want tante maakt nooit van haar hart een moordkuil — en gaat de huiskamer binnen. Maar ontzet blijft ze staan voor het hyper-moderne interieur dat ze aanschouwt.

Het is erger dan modern — het is futuristisch. Half paarse, half oranje muren, een gebeitste vloer, koffiekleurige gordijnen, een wonderbaarlijk schilderij, vol gekleurde vierkantjes als was het de afbeelding van een omgevallen kinderblokkendoos.....

Voor de rest zijn er een paar lage stoeltjes, een hooge tafel en veel kussens op den vloer, in de meest verschillende kleuren van rood en groen en geel. En tusschen al dat fraais loopen Jan en Elly rond: Jan met lange haren en een fluweelen jasje aan, Elly met korte haren en een artistiekerige jurk.

Oom en tante zitten, rillend van afgrijzen, in stomme schrik terneer. Ze drinken thee uit felgekleurde kommetjes en staren verbijsterd rond.

„En hoe vindt u onze meubels? Heeft Jan allemaal zélf ontworpen,” zegt Elly, haar man bekijkend met verliefden trots.

Tante zwijgt, het kost haar zichtbare inspanning. „Ja kijk eens,” begint oom dan goedig, „kijk nou zoo'n tafel eens bijvoorbeeld... ja, die is nou wel móóí.... maar zoo hoog.... Je neus komt er amper bovenuit, dat is nu toch niet makkelijk....”

„Nou ja...” Er klinkt een tikje minachting in Elly's stem. „Maar hij is toch zoo mooi van lijn; dat strakke in de vorm daar houden we juist zoo van.”

„O... zoo...”, zegt oom deemoedig, en drinkt gelaten zijn thee.

Maar de rust is niet van langen duur. De jeugdige enthousiasten sleepen de visite mee, om het hééle huis te laten bewonderen.

„Kijk, dit is het rommelkamertje.”

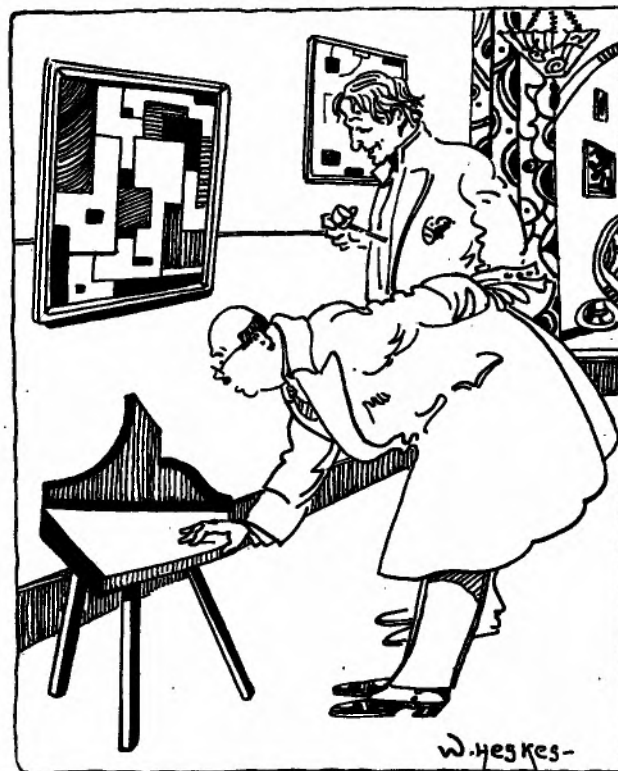
„Dat zie ik,” zegt tante een beetje scherp.

„En dit is Jan z'n werkkamer.”

De artisticeit is hier ten top gevoerd, wat tante en oom een zucht ontlokt.

„En dit is de logeerkamer.”

„Nee maar!” Tante kan zich niet meer houden, haar hart is te vol. Ze voelt dat ze stikken zal als ze nog één minuut langer zwijgt. „Een bed als een dóódkist... kijk toch eens, man, zwart met een paarse spreij. Ik kom hier nooit logeeren hoor... hu, ik zou geen oog dicht doen... En zoo'n onhandig model... bah, niets frisch, je

kunt er met geen stoffer onder komen. Man, kijk toch eens..."

Oom hoort niets. Hij bestudeert een groen, driepootig voorwerp.

„Zeg... eh... Jan, is dat een tafeltje?"

„Nee, een stoel," is 't korte antwoord.

Tante begint den toestand vermakelijk te vinden; ze proest van het lachen om ooms verbluft gezicht. Maar oom vindt het allerminst grappig. Ernstig bekijkt hij de wrakke „stoel" die op z'n dunne pootjes te wiebelen staat, en voorspelt met somber hoofdschudden: „als je een dikke logé krijgt, zakt die er zeker door."

„Zal wel meevallen," zegt Elly luchtig. Haar enthousiasme is overigens aanmerkelijk bekoeld en ze krijgt een kleur, nu ze de tuindeur opent en oom en tante het troosteloze stukje grond laat zien, vol brandnetels en kiezelstenen. Een vierkant, zwart gat gaapt in het midden.

„Akelig," zegt tante huiverend, „net een graf."

„Nou kom moeder," tracht oom haar op te beuren, „als ze er nu maar eenmaal een boompje in geplant hebben..." En met onbeholpen gebaar tracht hij een lommerrijken woudreus voor haar geestesoog op te roepen.

„Wel nee oom, dat moet een vijver worden."

„Wát zeg je? En hoe moet daar dan water in komen?"

„Nóu, uit de kraan natuurlijk."

„O... o... zóó." Ooms gezicht spreekt boekdeelen. Maar goedig als hij is, tracht hij zich in de gevoelens van Jan en Elly in te denken. „'t Is toch wel heel aardig, zoo'n tuin... Als nou maar eenmaal die brandnetels weg zijn... en dan een rozenperk... en paadjes met grint..."

„Maar oom!"

Als oom voorgesteld had, het huis met den grond gelijk te maken, hadden hun gezichten niet verontwaardiger kunnen zijn.

„Maar oom, dat dóét juist zoo goed, die brandnetels tegen dien bruinen achtergrond! Zoo'n schitterend aspect!" Jan wordt wrevelig tegen zijn on-kunstlievende familie en kijkt met een schuin hoofd en half dichtgeknepen oogen naar 't effect van het welig tierend onkruid.

Eén oogenblik vreest tante dat hij gek geworden is, maar hij ziet er zoo gezond en normaal uit, dat ze de gedachte weer varen laat. Even staart ze nog beduusd de brandnetels aan, en begint dan te lachen.

„Heb je ooit! Wie kweekt er nou onkruid in z'n tuin.... Maar er wil hier zeker niets anders groeien... 't is niets dan zand... schuurzand... je kunt er zóó de messen mee slijpen..."

Na deze verpletterende critiek valt er een stilte, die verbroken wordt door oom, met de opmerking, dat het tijd wordt om naar huis te

gaan.... Woorden, waar tante gereedelijk mee instemt....

Als ze weg zijn, kijken de jonggetrouwden elkaar verslagen aan, half boos nog. — Maar dan, plotseling, treft hun de humor van 't geval en in lachen uitbarstend, stappen ze arm-in-arm hun paarse gang weer binnen.

Maar toen tante weer terug was in haar eigen knusse woning, viel ze oom om den hals en riep met tranen in haar oogen: „O man, wat ben ik blij... wat ben ik vrééselijk dankbaar... dat jij géén artistieken aanleg hebt!" R.

OOSTERBEEK
NAAR DE **LOV** VOOR UW
MEUBELN
30 MODELKAMERS
TER BEZICHTIGING
KEURIG INGERICHT.

Boekenschouw.

„*De nieuwe Geboort*”, door Henriëtte Roland Holst-Van der Schalk. Vijfde druk.

„*Uit Stilte en Strijd*”, door C. S. Adama van Scheltema. Zevende druk.

Rotterdam, W. L. en J. Brusse's uitgevermaatschappij.

Wanneer ik begin met te zeggen, dat ik een zeer groote bewondering koester voor mevrouw Roland Holst, en dat die bewondering ja, ook de dichteres, maar vooral niet minder de persoon betreft, dan vermoed ik, dat velen deze betuiging zullen aanvaarden met verwondering. Zij is immers socialiste, communiste? En dan toch: bewondering ook voor haar als mensch?

Wat me in haar boven alles treft, is haar groote eerlijkheid; haar waarheidszin; haar idealisme; haar geneigdheid en gewilligheid tot het brengen van het offer. Henriëtte Roland Holst, zooals we haar leeren kennen uit haar verzen, is groot als mensch.

Ze is ook groot als dichteres. Maar ik kan nooit ontkomen aan 't gevoel, dat zijzelve aan de boodschap, die ze meent te moeten brengen, oneindig grooter waarde hecht dan aan de vorm, waarin ze die brengt. Op een andere manier kan ik niet verklaren de dikwijls heel zwakke, redeneerende gedeelten in de gedichten van een vrouw, die bewezen heeft, zeer goede verzen te kunnen schrijven. De ruimte is te beperkt; om van een en ander voorbeelden te geven. Het meest spreken tot mij die verzen, waarin ze haar twijfel en aarzeling en tweespalt belijdt. Zooals b.v. het eerste gedicht van „Gebroken kleuren.” En no. 4 van het tweede gedeelte van die cyclus. Wie deze dichteres goed wil leeren kennen, moet eigenlijk al haar bundels lezen. Toch is het ook waar, dat we telkens, onder andere verwoording dezelfde klanken opvangen.

Gemakkelijke lectuur zijn haar verzen niet; men moet er wat voor over hebben, om haar te leeren begrijpen.

Vlotter en gemakkelijker te verstaan zijn de gedichten van Adama van Scheltema. Wie las nooit ergens in een of andere bloemlezing: „Min de stilte in uw wezen, zoek de stilte, die bezielt?”

Soms echter daalt dat vlotte tot het banale, als in „De Vogeltjes.” En onder al dat luchtige, en soms spottende, beeft de weemoed, omdat „Wij zijn ijdele menschen, Verward in ijdelen strijd — Wij rekenen met wenschen en nooit met werkelijkheid.” Neen, het geluk gevonden heeft ook deze dichter niet. Voor wie dit in

z'n verzen leest kunnen ze, onbedoeld, tot leering zijn.

„*Hoe beheerschen we onze zenuwen.*” Een inleiding tot zielsgeneeswijze, door Dr. Josephine A. Jackson M. D. en Helen M. Salisbury. Geautoriseerde vertaling uit het Amerikaansch, door J. Ornstein-Hoofiën.

Rotterdam, W. J. en E. Brusse's Uitg.mij.

Een dik boek, waarin verbazend veel interessante dingen staan over onze zenuwen, ons onderbewustzijn, verdrongen instincten enz. Alles gebaseerd op de leer van Freud. Feitelijk moet, wie dit boek gelezen heeft, ook bestudeeren wat van christelijke zijde over dezen geleerde en z'n theorieën is geschreven. Wat de praktische zijde van dit werk betreft: het lijkt me beter, het in handen te geven aan hen, die met zenuwlijders hebben om te gaan, dan aan die lijdens zelve. Natuurlijk zijn hierop uitzonderingen.

Doch het feit, dat iemand, aan wie dit boek aanbevolen was, bekende, er „naar” van worden te zijn, wijst wel in die richting. Ik voor mij vond er niets naars in. Eerder een hulp en een aanwijzing om nooit na te laten, ook al voel je je soms minder prettig, jezelf „aan te pakken.” Gelukkig overdrijven de schrijfsters niet, en stellen ze het niet voor, als konden ook organische aandoeningen, en b.v. t.b.c. of kanker door de zielsgeneeswijze worden verholpen.

Dan rest mij nog een vijftal werkjes van de firma Van Wees en Weiss te bespreken. Twee ervan zijn maar dun. Het eene geeft „*Twee shawls van Guimpewerk*,” heel mooi, en het andere „*Vijf modellen Dameskleeding*”, nl. twee mouwlooze vesten, twee pull-overs en een jumper. Ieder van deze uitgaven kost maar vijftien cent.

Dan is er een nummer *Kruissteek II* met heel bewerkelijke en ook met eenvoudige modellen, en twee patroonbijvoegsels, een nummer met voorbeelden van *Smokwerk voor Kinderjurkjes en Blouses* en ten slotte: *Riet en Raffia*, Nieuwe modellen met bijvoegsel. Wat dit laatste boekje betreft: ik meende: m'n bibliotheek was zoo voorzien van Engelsche, Duitsche en Nederlandsche raffia-boekjes, dat er moeilijk meer iets nieuws zou kunnen worden gevonden. En toch bracht dit nummer nog weer nieuwe toepassingen, o.a. door de doorgestopte sterren in 't midden van de matjes op blz. 11 en de doos op blz. 16. Ook de bijouteriedoos is prachtig.

Zooals onze lezeressen wel reeds hebben opgemerkt, is bij de uitgevers van ons blad een nieuwe bewerking verschenen van het bekende werk van *Fritz Reuter*: „Zijn Doorluchtigheidje.”

Wellicht kennen de meesten uwer Reuter alleen maar bij naam. Of het de moeite loont, verder te gaan, en nu, in onzen tijd, ook nog kennis te nemen van zijn werk? Ik voor mij zeg: „ja zeker.”

Natuurlijk is „Zijn Doorluchtigheidje” iets anders dan de moderne roman, of de detective-roman, waarmee tegenwoordig de markt wordt overstroomd. Eigenlijk willen we er maar half aan, dat er zulk een vorst zal hebben bestaan. En toch — aan de andere kant is hij weer zoo echt menscheijk.

Maar het moet mij van het hart, dat ik heel wat minder om het boek zou geven, als het heusch enkel over Zijn Doorluchtigheidje handelde. De personen van zijn omgeving — vooral de conrector, Doortje en Stientje, die zijn het, die het meest de belangstelling wekken en verdienen.

Bij Reuter vinden we, wat teveel in de tegenwoordige lectuur wordt gemist: humor. En toch is het goed, af en toe het leven ook eens van de belachelijke zijde te beschouwen. Vooral wanneer daarbij de ernst niet gemist wordt. De uitgevers zorgden voor een mooi, stemmig uiterlijk. Zeer zeker zullen vele lezeressen haar best doen, dit werk in bezit te krijgen.

Vijfde Kerstboek. Uitgave G. F. Callenbach, Nijkerk.

Wanneer dit boek niet enkel maar omstreeks Kerstfeest verscheen, doch ook uitsluitend bijdragen bevatte, op dit feest betrekking hebbende, zou het weinig zin hebben, het nu nog te bespreken.

De voornaamste verdienste van Callenbachs Kerstboeken schuilt voor mij hierin, dat ze om beurte haast al onze christelijke schrijvers en schrijfsters aan het woord doen komen. Ditmaal vinden we onder de medewerkers ook de zusters L. E. en Ignatia Lubeley. De laatste gaf een novelle „Dina,” waarin we iets doorvoelen van wat er door de eerste christelijke onderwijzers en hun vrouwen moest worden doorgemaakt. Haar zuster hield zich bij de zuivere historische beschrijving. Vooral mooi gevoeld acht ik de schets van A. K. Straatsma: „Toen hij het vroeg.” Ruys geeft een mooie studie over Samuel en om Samuel. De titel lijkt me minder gelukkig. „Kribbe en Kruis” van Willem Evers en „Die dag” door M. A. M. Renes-Boldingh schijnen me minder geslaagd, al is er wel wat goeds in. Mevr. Kuyper-Van Oordt viert opnieuw haar vreugde aan het schilderend neerpennen van

kleurige tafereelen: de tuin bij het buiten Plaswijk; de wagen van Louwrens Vurens; — ook het gedoe van de menschen teekent ze met rake lijnen, dat je ze voor je ziet. Alleen zou ik de opmerking willen maken, dat ze goed deed met dit zinnetje te overdenken, dat Herman Hana neerschreef over de kunst van Rembrandt, dat deze n.l. verstond „de licht- en donkerverdeeling zoo af te wegen of te kiezen, dat de belangrijkste deelen van de compositie het sterkst spreken en de rest af te toonen naar de mate van haar bijkomstigheid...” Want deze schrijfster ontkomt niet steeds het gevaar, in haar vreugde aan het uitbeelden zóó ver te gaan, dat ze iedere figuur even minutieus uitwerkt, wat aan de compositie als geheel iets vermoeiends geeft en de hoofdzak, waar het om gaat, verdoezelt.

Van Van der Hulst een heel mooie schets over een kind. Bijna zou ik zeggen: natuurlijk over een kind.

Lijkt het vreemd, wanneer ik zeg: beter werk m.l. nog dan we van deze schrijver gewoon zijn? Laat me deze uitspraak dan verklaren. Van der Hulst lijkt me hier soberder, en daardoor sterker nog dan in sommig vorig werk van hem. Wanneer hij in deze geest méér gaf voor ouderen, zou onze christelijke litteratuur er wel bij varen.

Als ik nu nog even memoreer de dertien mooie platen, die samen psalm 23 illustreeren, gaf ik, dunkt me, wel een zoo duidelijk beeld van deze uitgave, dat gij er de belangrijkheid van doorziet.

Na de lectuur, (of er vóór) het handwerk! De firma van Wees en Weiss blijft zorgen, dat we niet om modellen verlegen behoeven te zijn. Beyers extra serie geeft opnieuw drie verschillende nummers: H. 319 „Wol en zijde” waarin kussens, theemutsen, kleedjes enz., H. 318, „Dürers Kunstzijde”, met eenzelfde soort voorwerpen, benevens een hoed, een muts, een snoezig jumpertje en even aardige kinderjurken, doch dit alles voornamelijk gehaakt van zijde. Zelfs vindt men hierin artistieke overtrekken voor parasols, en kunstbloemen, volgens een nieuwe techniek van zijde gemaakt, die er op de afbeelding heel mooi uitzien. Ik had nog geen tijd ze te probeeren. Ook het nieuwe artikel frotté-zijde is hier vertegenwoordigd, evengoed als raffia en zijdebast. En ten slotte nog een kleed in doorstop-filet. Een heel interessant nummer dus.

En dan is er nog H. 317, dat allerlei moderne tafelkleeden geeft. Wanneer men gasten krijgt, en men dekt de tafel met één van deze kleeden, wel, dan zal men zeker de algemeene bewondering oogsten. Zulk een tafelkleed van linnen of reformstof kan ook buitengewoon goed voor cadeau dienen.

J. M. W.—W.

Over Fotografeeren.

IN ons vorig artikel hebben wij het over 't Ontwikkelen gehad, nu gaan wij eens afdrukken. Van de vele afdrukprocédé's zijn er voor de gewone amateurs slechts 2 geschikt nl. het afdrukken op daglichtpapier en het afdrukken op z.g. gaslichtpapier.

Hoewel het *afdrukken op daglichtpapier* tegenwoordig zeer eenvoudig is, wordt deze methode meer en meer verdrongen door het afdrukken op kunstlichtpapier. Toch is het van belang voor den beginner ook deze methode te probeeren. Men heeft hiervoor noodig: een drukraam, zelfde formaat als het af te drukken negatief, een pakje zelftintend papier, ook wel zelfkleurend genoemd, en een pond hypo. (Dit laatste in steenen pot of flesch bewaren, daar het anders vochtig wordt). Het negatief wordt in een eenigszins donker hoekje van de kamer in het drukraam gelegd, met de glaskant naar onderen. Gebruikt men films, dan moet men eerst in het drukraam een blank ruitje leggen en daarop het filmpje. Goed opletten, dat de beeldzijde omhoog ligt. Daarop wordt dan een velletje afdruppapier gelegd. Wanneer we glanzend papier gekozen hebben, is de gevoelige laag gemakkelijk te herkennen. Bij matte papieren is dit iets moeilijker, doch ook wel te zien. Men legt nu een velletje papier, met de gevoelige zijde naar onderen, in het drukraam en sluit het met de

veeren. Het raampje wordt nu in vol daglicht gezet en spoedig ziet men dan ook het beeld verkleuren. Af en toe licht men het grootste klepje van het drukraam, wederom in het donkere hoekje van de kamer, even op, om de afdruk te controleeren. Men zorge er evenwel voor dat men het papier niet te veel doorbuigt.

Het beeld wordt in het licht donker, en men drukt zoolang, tot het beeld iets donkerder is, dan men het wil hebben, als het klaar is, daar bij verdere behandeling het beeld iets terug loopt. Het afdrukken gaat 's zomers in het volle licht vrij snel, 's winters kan het soms uren duren. In de zon afdrukken is niet aan te bevelen, daar de drukken dan veel te gauw te donker zijn.

Afgedrukte beelden bewaart men het best in een ledige platendoos of boek, totdat men er verscheidene heeft om gelijk af te werken.

Het afdruppapier moet men nimmer met de vingers op de gevoelige laag aanpakken, daar dit vlekken geeft, die absoluut niet te verwijderen zijn. Men pakt het papier, evenals de platen, altijd bij de snede aan. Wanneer we eenige afdrukken klaar hebben, gaan we deze verder behandelen. Eerst moeten ze grondig gespoeld of, zooals de vakterm luidt, uitgechloord worden. Een voor een worden de drukken in een bakje met schoon water gedompeld. Na even spoelen wordt dit water melkachtig wit; dan opnieuw

versch water nemen en dit zoolang doen, dat het water niet wit wordt. Nu worden de drukken in een oplossing van hypo gebracht; op $\frac{1}{2}$ liter water, voldoende voor 10—15 afdrukjes 9×12 , wordt 25 gram hypo of fixeernatron opgelost. In dit fixeerbade moeten de afdrukjes 10 minuten blijven, controleeren met horloge. Wil men een meer blauwachtige tint hebben, dan moet men de afdrukken voor men ze in het fixeerbade legt, eerst gedurende 5—10 minuten leggen in een oplossing van gewoon keukenzout, op 1 Liter water 100 gram zout.

Na het fixeren worden de afdrukken gespoeld. Op dit spoelen komt het, bij het gebruik van daglichtpapier, vooral aan, daar de afdrukken bij onvoldoende spoelen gauw geel wor-

Fryske plaets.

Foto Mej. T. M. te Z.

den en bederven (iets wat veel voorkomt). Een goede methode is het overbakken. Men neemt 2 bakjes met water waarin de afdrukken gelegd worden. Om de 5 minuten verwisselt men nu het bakje en dit gedurende een uur. Het drogen moet bij voorkeur vlug geschieden. De kleur wordt daardoor fraaier. Men kan de afdrukken op filtreerpapier leggen ofwel aan klemmen te drogen hangen. Het gebruik van daglichtpapier heeft het voordeel dat men mooie bruine afdrukken krijgt en het afdrukken is gemakkelijk te controleren.

Het afdrukken op gaslichtpapier geschiedt bij kunstlicht: gas, electr. of petroleum. Sommige soorten kunnen 's avonds bij gewoon lamplicht, in de huiskamer behandeld worden, andere soorten zijn gevoeliger en vereischen een rood of geel licht. Om te beginnen koopt men een pakje *Gevaert Ridax*-papier; dit laat zich gemakkelijk verwerken. Men gaat nu met den rug naar de lamp staan en legt, laag op laag, een velletje papier in het drukraam. Het raampje wordt nu op 30 cm. van de lamp gehouden, en bij een electr. lamp van 50 kaars zal bij een gewoon negatief, een belichtingstijd van 10—15 seconden noodig zijn. Het belichte papier ontwikkelt men op dezelfde manier als een plaat, in dezelfde

ontwikkelaar, doch men moet deze iets meer verdunnen. Voor het ontwikkelen legt men het papier $\frac{1}{2}$ minuut in schoon water en bij het in de ontwikkelaar leggen, moet deze het papier direct in z'n geheel bedekken, anders krijgt men vlekken. Het ontwikkelen mag niet langer duren dan 1 minuut. Daarna even spoelen en gedurende 10—15 minuten fixeeren in hetzelfde fixeerbad als voor platen en films gebruikt wordt. Het spoelen geschiedt op dezelfde methode als bij het daglichtpapier. Wanneer het papier niet helder blijft bij het ontwikkelen, moet men eenige druppels broomkali-oplossing 1 op 10 bij den ontwikkelaar voegen. Gedurende het ontwikkelen zorge men ervoor dat men steeds in de schaduw werkt, en dat geen directe lichtstralen op het papier vallen.

Foto's Mej. C. M. te Z. Goede foto's, die met de koeien is wel scherp, maar de groepeerings is niet zoo gelukkig: wat te veel op een hoop, zoodat elk afzonderlijk niet tot zijn recht komt. En de lucht is, wat men met een vakterm „blik” noemt, d.w.z. dat die veel te vlak en kleurloos is. Dit geldt ook voor de hierbij opgenomen foto van de Fryske plaats, die overigens heel goed geslaagd is. Ook de beide meisjes zijn aardig genomen. JOH. ZANDVOORT.

Vrede.

De dag is koel en van een vreemd geluk,
dat ik nu niet verwacht had; stilte alleen,
een zachte weemoed, en een kalme vrede,
en niet meer angst, en ook verlangens geen.

De dag is licht van goedheid en van vreugde,
zonder verdriet, dat pijn doet, of gemis.
Heel rustig is mijn hart, en zacht-verwonderd,
dat het geluk nu zoo eenvoudig is.....

H. WIJMA.

„Het Molenwiekje”.

De kantwerksters aan den arbeid.

„Het Molenwiekje.”

KANTWERK — dan denken we aan oude verhalen van nonnetjes die, in Fransche kloosters, met eindeloos geduld de fijnste kantpatronen zaten uit te kloffen, of aan de Vlaamsche speldewerksters uit 't liedje van Emiel Hullebroek, of misschien uit een boek van Timmermans, — in elk geval niet allereerst aan onzen haastigen modernen tijd, en niet aan ons degelijk Nederland, als de plaats waar die ragfijne kunstwerkjes vervaardigd worden.

En toch — van ouds was deze industrie ook wel degelijk Nederlandsch! En in enkele meer afgelegen streken van ons land, waar de menschen nog den tijd hebben, daar leeren de dochters het nog van de moeders, die het weer hebben van hun moeders en overgrootmoeders. In Sluis b.v. en in 's Gravemoer, waar de Zuid-Hollandsche mutsen-kant gemaakt werd.

In de laatste jaren komt er hoe langer hoe meer belangstelling voor kantwerk. Of de groote

voorliefde die H. M. de Koningin-Moeder heeft voor waardevolle kanten, hiertoe misschien heeft bijgedragen, of dat het vooral is de algemeene reactie, die de menschen, na een tijd waarin alles machinaal gemaakt werd, weer de waarde doet inzien van het met liefde en zorg vervaardigde handwerk — in elk geval is het een feit, dat kloskant weer in aanzien, weer „in de mode” is gekomen.

Nu is Mevrouw Schutten te Hoorn op de gedachte gekomen, de inkomsten van arme visschersgezinnen wat te vermeerderen, door de oude kunstnijverheid te doen opleven, en het kantklossen van de vrouwen en meisjes productief te maken.

Maar vóór zij aan de visschersvrouwen een toezegging deed, wilde zij weten of zij genoeg afzetgebied voor het kantwerk zou vinden, en dat was de reden waarom Mevrouw Schutten in 1926 in Den Haag een tentoonstelling organiseerde.

Deze werd een succes: er kwamen mooie bestellingen, waaronder ook een van H. M. de Koningin-Moeder.

Een predikant uit Westkapelle zocht contact met haar, die de tentoonstelling op touw gezet had, omdat hij voor de arme, maar nijvere visschersbevolking die zijn gemeente uitmaakte, in deze richting een uitkomst zag. Dit leidde tot de oprichting van de Kantvereeniging „Het Molenwiekje”.

Na Westkapelle traden nog andere plaatsen toe, waar dezelfde toestanden bestonden: Elburg en 's Gravemoer.

Als op een plaats de vereeniging haar werk begon, ging eerst Mevrouw Schuffen erheen, om de kantwerksters zóó ver op te leiden, dat ze zichzelf verder oefenen konden, en kwam er dan van tijd tot tijd nog eens terug, om de moeilijker technieken te onderwijzen.

Nu waren de nog bestaande kantpatronen weinig meer naar den smaak van onzen tijd, en het was eerst niet gemakkelijk, hiervoor iets anders

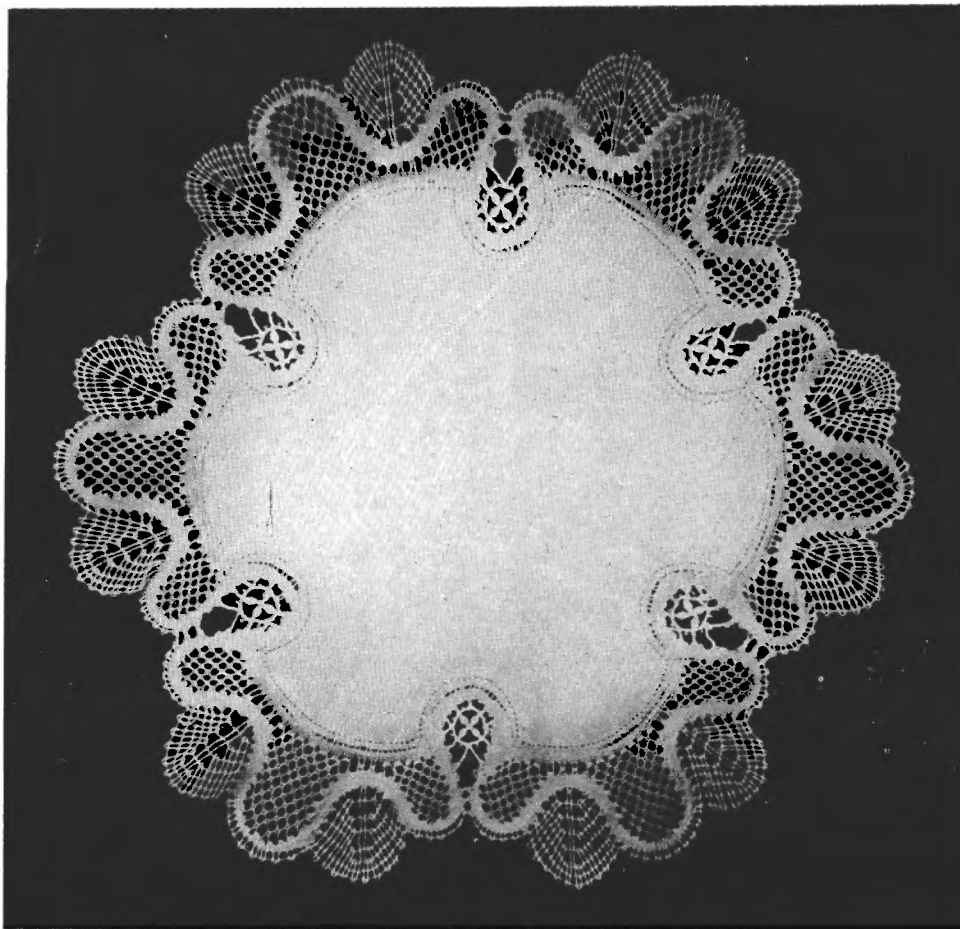
te vinden. Maar van verschillende zijden kwam medewerking, en werden nieuwere patronen ontworpen, waarvan door de directrice van „Het Molenwiekje” de werktijd nauwkeurig werd vastgesteld, en in verband daarmee het te ontvangen werkloon. Alles wordt natuurlijk bij inlevering gekeurd, maar Mevrouw Schuffen verzekert, dat er maar héél zelden iets behoeft te worden afgekeurd, zij verwondert er zich over, hoeveel natuurlijke aanleg er dikwijls bij die eenvoudige vrouwen bestaat, en hoeveel tijd zij, die toch in hun gezinnen al heel wat te doen hebben, hiervoor nog weten uit te sparen.

Nu werken er al ruim 100 kantwerksters geregeld voor „Het Molenwiekje”. Een eerste vereischte is natuurlijk, dat hun werk ook wezenlijk verkocht kan worden. Daarvoor organiseeren de leidsters van de vereeniging van tijd tot tijd tentoonstellingen van de werkstukken, door de leden gemaakt, zoo ook weer onlangs in het Hôtel de l' Europe in Amsterdam.

Kantwerksters zaten er in de kleederdracht van hun geboorteplaats aan het kantkussen, en als wolkige ijsbloemen op een bevroren raam; lagen daar de ragfijne kanten te zien.

En er kwamen heel wat kijksters, gelukkig. De tijd is voorbij dat de menschen zeiden: „wat geeft het, met de hand alles te peuten, de machines doen het vlug en goedkoop!”

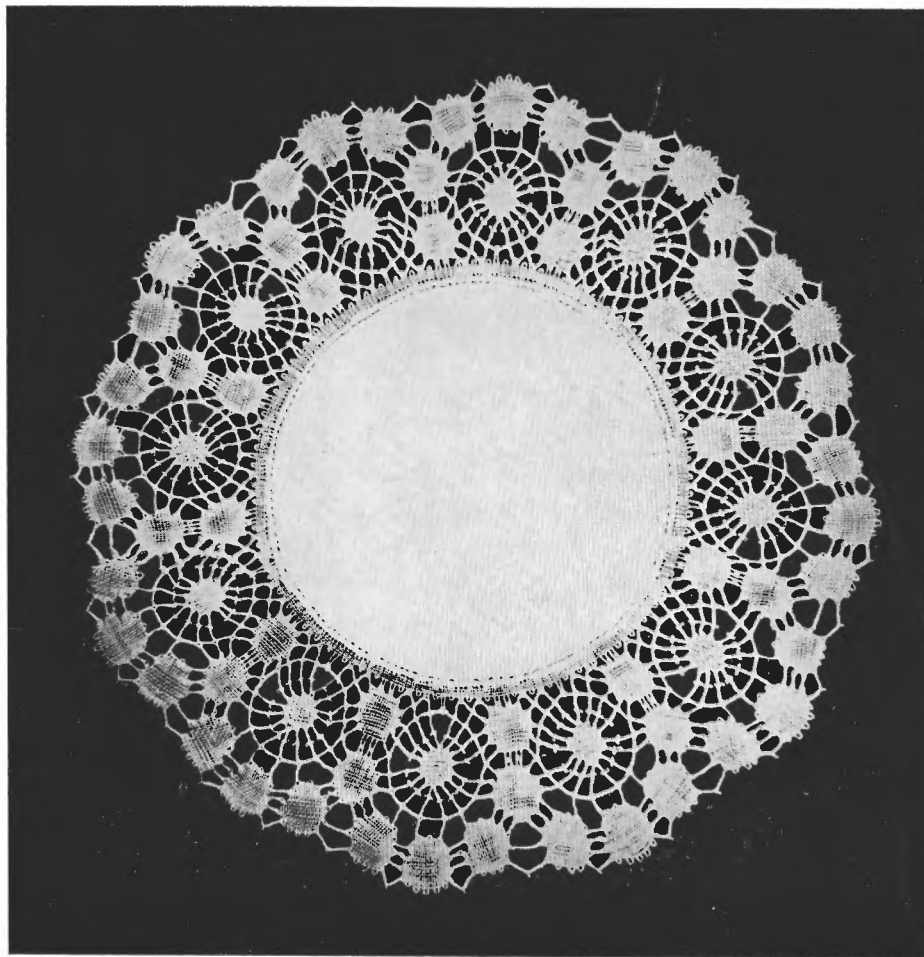
't Is niet alleen de waarde van het *weten*, dat iets handwerk is, en dat het tot het kleinste detail met zorg is behandeld, maar men *ziet* ook het enorme verschil, 't is of de patronen naar voren ópkomen, ze hebben zooiets sprekends en levendigs, dat alle fabriekswerk totaal mist. En dan zijn deze kanten zoo ijzer-solide en duurzaam, omdat er natuurlijk de allerbeste materialen voor gebruikt worden.

Rond kleed.

Werkstuk van „Het Molenwiekje.”

Rond kleed.

Vervaardigd door de kantwerksters van „Het Molenwiekje”.

Hoek van een zakdoekje.

„Het Molenwiekje”.

Echte handkant gaat van moeder op dochter en kleindochter over, en hoe ouder ze wordt, hoe meer ze aan waarde wint.

Zoo is de Chantilly-kant, een fijne techniek die droomerige zachte bloemen- en vlinderpatronen verwerkt, nu tot de waardevolle antiquiteiten gaan behooren. Ze wordt niet meer gemaakt, de werkwijze is te moeilijk en eischt een heel aparte scholing, maar de nu nog bestaande stukken ervan worden als overblijfsel uit den tijd van het elegante hofleven onder Lodewijk XIV en diens opvolgers, in eere gehouden.

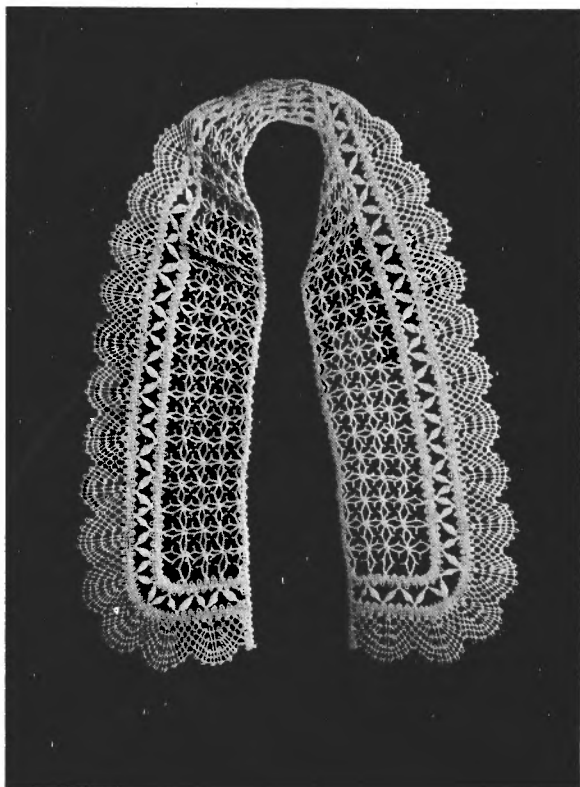
Toen H. M. de Koningin-Moeder in 't huwelijk trad, waren er in de corbeille die de bruidsgiften van Z. M. den Koning inhield, een zakdoek en een parasol van die teere kantsoort.

Maar het is goed gezien, dat de leidsters van „Het Molenwiekje” niet de antieke kanten trachten na te werken. De beteekenis van die oude kant is juist, dat ze paste in dien tijd en met den smaak en de manier van kleding van die dagen in overeenstemming was.

Er gaat een atmosfeer van uit van elegante salons, waar hooggekapte markiezinnnetjes tuschen ijlpootige meubelen rondzweefden in hun sierlijke, zwiërige kleeding.

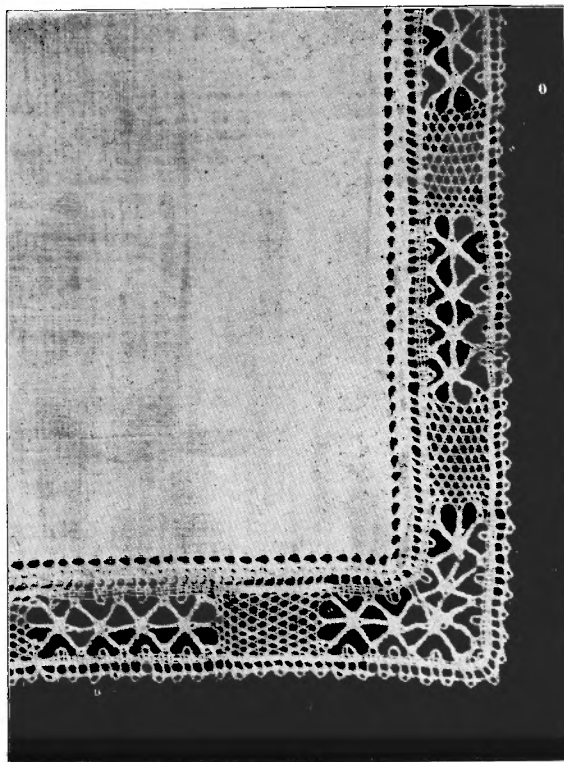
Maar onze tijd is anders. Onze kleeding, och, wat een verschil als we die vergelijken bij keursjes en crinolines. En onze interieurs, onze vierkante kasten-zonder-pooten, en onze rechtlijnige stoelen, 't is alles zooveel eenvoudiger, zoo sober en ontdaan van alle noodeloos en omslachtig ornament. Maar toch meenen wij, daarin óók een schoonheid te kunnen leggen, die tegen latere geslachten zal getuigen van de aesthetische begrippen van ónzen tijd.

Neen, vliedertjes en bloemenmandjes zouden in een nu vervaardigde kant niet meer op hun plaats zijn. 't Zou namaakwerk worden, en dus alle innerlijke waarde missen. Maar als we de patronen beziën, die nu ontstaan en uitgevoerd worden, me dunkt dat we dan niet hoeven verzuchten dat de moderne schoonheids-opvattingen zoo nuchter en fantasie-loos blijven. Zoo ergens, dan is het in deze stijlvolle, maar toch ook vriendelijke patronen te zien, dat er langs nieuwe wegen óók iets heel moois valt te bereiken. Zie b.v. eens het ronde kleedje met het kersenspatroon, dat is sterk en eenvoudig, maar is het

Kraag.

Werkstuk van „Het Molenwiekje”.

Zakdoekje.

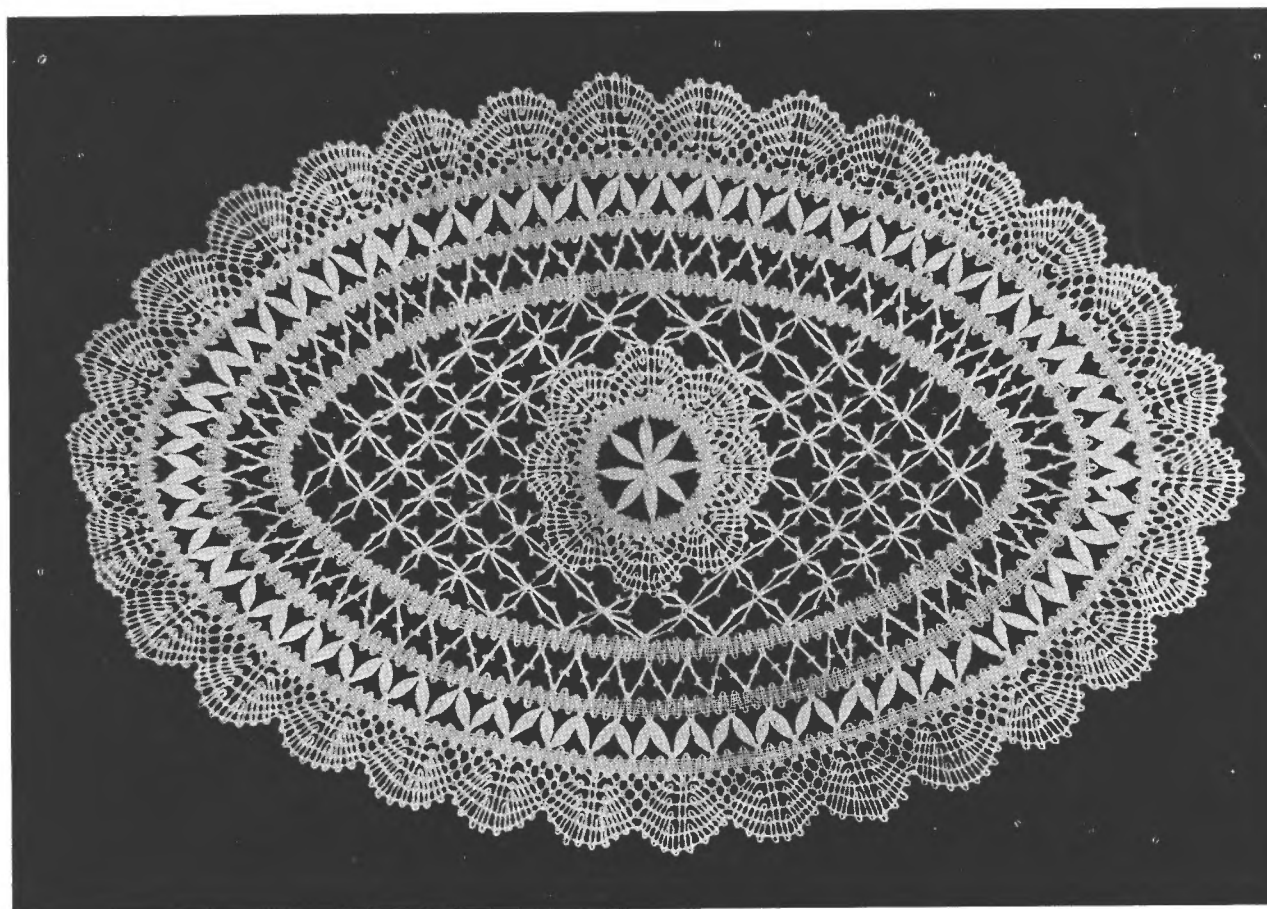
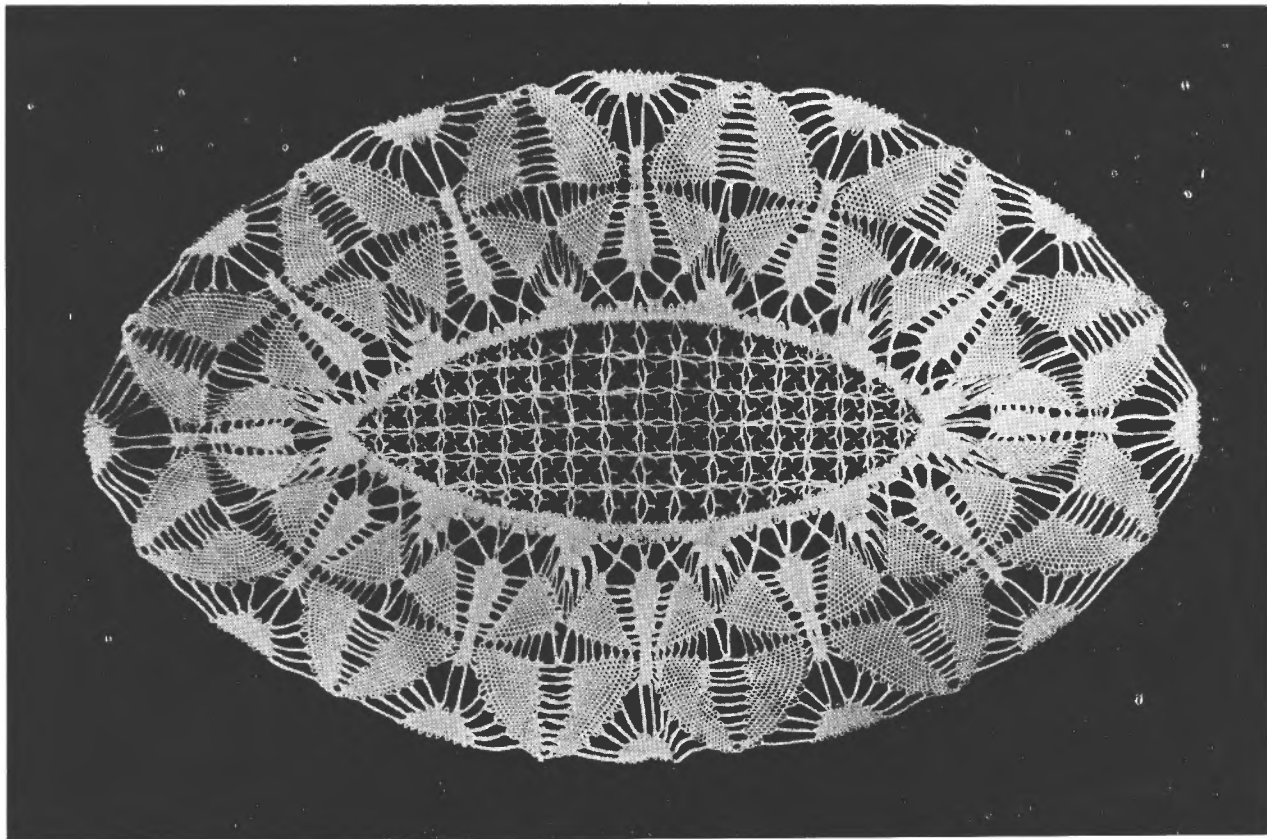
„Het Molenwiekje”.

niet volkomen af? — Dat is waarschijnlijk ook het oordeel geweest van de vele Amsterdamsche dames, die in het Hôtel de l'Europe de kanten kwamen bewonderen. Er is tenminste véél verkocht, en zoo kunnen er weer heel wat arme gezinnen geholpen worden.

Allicht dat iemand, die niet in de gelegenheid was, in Amsterdam te gaan kijken, maar hierbij de foto's ziet van het mooie, waardevolle werk, ervoor voelt door het koopen hiervan de Hollandsche huisindustrie te steunen. Mogelijk is er een aanstaand bruidje, die naar oude traditie haar witten bruidstooi met echte kant wil garneeren. Of als men iemand een werkelijk mooi cadeau wil geven, dat altijd zijn waarde behoudt, is het dan niet een mooie gedachte, daardoor tegelijk arme visschersgezinnen te helpen? En de prijs van het kantwerk is, naar verhouding tot het werk dat eraan besteed is, bepaald niet hoog. De zakdoekjes waarvan op de foto's hoekjes staan afgebeeld, worden voor f 2.50 verkocht, de ovale kleedjes voor f 5.— en f 6.— (de vlinder). Het kanten kraagje, dat f 5.50 kost, zal wel héél gedistingeerd staan op een effen japon.

Wie iets wil bestellen, wende zich tot Mevrouw M. Schutten, Directrice van de Holl. Kantvereeniging „Het Molenwiekje” te Hoorn.

Het is voor een mooi doel!

Ovale kledjes.

Werkstukken van „Het Melenwiekje“.

Lenteboden.

Langs de Wegen.

't IS maar goed, dat we 't nu eindelijk weten. 't Is maar goed, dat ze 't even voor ons uitgemaakt hebben, wie wel de mooiste vrouw van Holland is. We weten 't, gelukkig, en 't is Mejuffrouw Koopman. We kunnen haar portret bewonderen in dagblad en illustratie.

De Rotterdammer (Chr.) noemt heel deze geschiedenis: *Dwaas gedoe*. Er werd 'n apart artikeltje aan gewijd, dat tot ondertitel had: *Holland op zijn malst*. 'k Neem 'n paar kleine stukjes over.

Geen ding zoo dwaas in 't buitenland, of het komt hier ook.

Dus moest hier ook een schoonheidswedstrijd komen. Ernstige moeders zonden hun dochters met lieve snoetjes naar Amsterdam, en daar zaten zes beroemde Nederlanders om het schoonheidsmateriaal te keuren.

De eersten deden het zoo maar voor de aardigheid; de laatsten dienden de aesthetica.... och ja, laat ons ernstig zijn; maar — dan zeg ik: *Bah!*

Wat een sensatie, wat een vertooning!

We hebben nu Miss Holland voor 1929. Zoo heet ze in de sfeer der schoonheid, in den tempel van het mooie. „In de wereld” heet ze heel ordinair, als zoovelen: mej. Koopman.

Nou, en nu gaat ze naar Parijs, om bekeken te worden door een jury, die nog scherper kijkt. Welja, waarom niet, we voeren ook wel Hollandsch vee uit, dat er wezen mag op de wereldmarkt. Waarom dan geen menschen?

Het is waar, de schuld ligt niet in de eerste plaats bij het slachtoffer. Ik neem het gaarne aan: Ze heeft het maar voor de aardigheid gedaan.

Meer schuld hebben haar ouders en de hoofdschuldigen zijn de uitgevers van de periodiek, die dit onhollandsche reclamemiddel te baat namen en de mannen van naam, die zich voor deze campagne leenen.

Alles ter wille van de ijdele en onbeduidende wetenschap, dat volgens de willekeurige opvatting van zes de wijsheid op schoonheidsgebied in pacht hebbende mannen, een meisje aan de

Zaan..... het mooiste deertje van Nederland heeft.

In dit opzicht ben ik het nu eens roerend eens met *Het Volk*, dat dit dwaze gedoe op welverdiende scherpe wijze gehekeld heeft.

Als het blad het niet geschreven had, dan had ik geprobeerd het zoo te doen, want dat is de waarheid:

Bloeiende Hyacinth.

„Hollands móoiste vrouw zoekt men.....

Waarom niet gezocht in de gefeisterde visschersdorpen, waar zeemansvrouwen, gefolterd door het wrangste leed, met starre oogen in de donkere toekomst staren, die zij, zonder den steun van haar verdronken man, hebben te veroveren voor de kinderen, die om brood schreien?

Hollands móoiste vrouw zoekt men.....

Zoekt haar in de ziekenhuizen, waar moegevaakte verpleegsters, oneindig geduldig en vol overgave, haar hoogste vrouwelijk gevoel, dat der dienende liefde, uitleven aan het bed der patiënten!

Hollands móoiste vrouw zoekt men.....

Zoekt naar kromgewerkte gestalten!

Zoekt naar gelaten, die door leed geadeld zijn!

Zoekt naar de oogen, waarin ondanks het gruwelijke, dat zij zagen, een innig licht bleef branden.

Zoekt naar handen met het eelt van den arbeid er op, naar nagels, die geschilferd zijn door het heete water der waschtobbe; naar voorhoofden, waarin kommer en gebrek rimpels groefden.

Zoekt mijne heeren kunstenaars (?!) naar *menschen*, wier taille wellicht wat te breed en wier voeten wat te groot zijn, maar die zich te voornaam achten voor uw misselijk bedrijf. Die den eernaam *Vrouw* wenschen te behouden!"

Zóó is het!

Zóó is het in den hoogsten zin, als deze schoone vrouw geadeld is door het geloof!"

Het Januari-nummer van *De Vrouw en haar Huis* geeft 'n gezellig artikel van Mevrouw B. van der Groen-Zeegers over „Huishouden in den Vreemde". Ze vertelt, hoe 't in 'n Amerikaansch huishouden toegaat. 'n Amerikaansch huishouden verschilt natuurlijk in heel veel opzichten van 'n echt-Hollandsch. Ik vermoed, zegt de schrijfter, dat vele huismoeders zich afvragen, waar het grootte verschil ligt, en dat velen zich zullen interesseeren voor de Amerikaansche huisvrouw. De Amerikaansche huisvrouw maakt 't zich *gemakkelijk*. Ze denkt er b.v. niet over, om iederen dag de bedden af te halen, ze legt ze open, goed ver, vooral van onderen, maar de dekens blijven aan het voeteinde tusschengestopt. Zelfs in hospitalen wordt deze zelfde methode toegepast. De kamers worden gauw even met den stofzuiger gedaan. Als 't noodig is, worden de vloeren gewreven met de „oilmap", een soort kwast, met 'n lange steel, waarop de vloerwas gegoten wordt. Stof afnemen gebeurt lang niet iederen dag: alleen als het noodig is, of men visite verwacht. Zijn de kamers klaar, dan worden de bedden „dichtgemaakt".

Voor 't ontbijt wordt niet apart gedekt. Dat wordt genuttigd aan de keukentafel, met geëmailleerd bovenblad, en bestaat uit 'n stukje cake, 'n sneedje brood, misschien 'n gebakken ei, 'n kopje koffie. Geen stevig Hollandsch ontbijt dus.

Van de koffietafel wordt even weinig werk gemaakt. De Amerikaanse moeder toovert een kleurig slaatje op de ongedekte keukentafel, daarbij 'n stukje toast, 'n koekje, een glas water..... In tien minuten is de lunch afgelopen, de kinderen stormen naar school, moeder kleedt zich, leest de krant, rust wat. Vóór lunchtijd heeft ze gelegenheid genoeg gehad om, zoo noodig, de groenten voor het avondmaal schoon te maken.

De kinderen helpen zichzelf, waar ze dat kunnen. Bijna ieder meisje van 11, 12 jaar kan wat koken, een cake maken, en haar eigen kamer doen. Wanneer moeder eens ziek is, heeft ze een flinke hulp aan haar meisje en — aan haar man, wat hier nu eenmaal noodzakelijk is, waar 't dienstpersoneel zooveel salaris vraagt.

Een werkvrouw vraagt p.l.m. 4 dollars per dag. Ze komt tegen half negen. En dan werkt ze nog langzaam, neemt ruim een uur voor haar lunch; en trippelt om vier uur op haar hooge hakjes weer weg. In de meeste huisgezinnen wordt dan ook slechts bij uitzondering de hulp van 'n werkster ingeroepen, en doet de huisvrouw alles zelf.

Natuurlijk is het wasschen bijv. ook al weer veel lichter, daar iedereen een elektrische machine heeft. Velen hebben ook een elektrische strijkmachine.

Het middagmaal is het werk van 'n uurtje. De praktische Amerikaanse vrouw kiest haar maaltijd gewoonlijk zoo, dat ze ongeveer het heele maal in den oven kan bereiden. Blijft ze 's middags thuis, dan heeft ze ook volop tijd voor cakes en koekjes bakken, en 's zomers voor het inmaken van groenten en vruchten. Alles wordt bij grootte hoeveelheden ingekocht, en 'n onverwachte gast is nooit een overrompeling.

Een Amerikaanse vrouw vindt, dat wij in Europa te veel „fuss” over alles maken. Een ge-

Een nieuwe soort Poëet-Narcissen.

liefdkoosd woord, dat „fuss”. 't Beteekent ongeveer „pietluttige drukte”. Ze vindt ons voedsel te zwaar, onze maaltijden te lang, en vindt onze manier van werken tijdverknoeien. Ze begrijpt niet, waarom wij b.v. een botervlootje „opmaken” met een versiering. Allemaal fuss.

— Wij zouden zoo'n manier van huishouden, die in de eerste plaats op 't praktische is ingericht, misschien wat ongezellig vinden, maar toch zou voor veel Hollandsche huismoeders, die wel eens wat véél omhaal willen maken, een kijkje in 'n Amerikaanse huishouding wel nuttig zijn.

Practische Dingen.

Beschilderde glazen.

GLAZEN beschilderen is een werk dat door iedereen wel eens geprobeerd kan worden.

Voor weinig geld en met weinig moeite krijgt men hierdoor verschillende aardige dingen, die voor een cadeautje bij de een of andere gelegenheid zeer geschikt zijn.

We koopen eenige glazen, eenige busjes Ripolin (olieverf) en een fijn penseel.

't Gemakkelijkst is eerst ons glas te verdeelen. We zetten met de verf even een stipje langs den rand van het glas en precies ertegenover ook een stipje. Nu een stip aan weerszijden tusschen de beide eerste. Dan tusschen alle verkregen punten nog een stip en ons glas is in 8 deelen verdeeld. Enkele glazen zijn 8-kantig, dit is natuurlijk nog gemakkelijker.

Nu begint het beschilderen. Hierbij is eenige fantasie noodig.

Probeer het maar eens, 't valt eerst niet mee maar 't zal spoedig beter gaan. En maken we fouten, of mislukt het werk geheel, dan kunnen we de verf als 't nog nat is met een doek wegvegen. Is ze opgedroogd, dan nemen we wat terpentijn aan onzen doek en de verf verdwijnt.

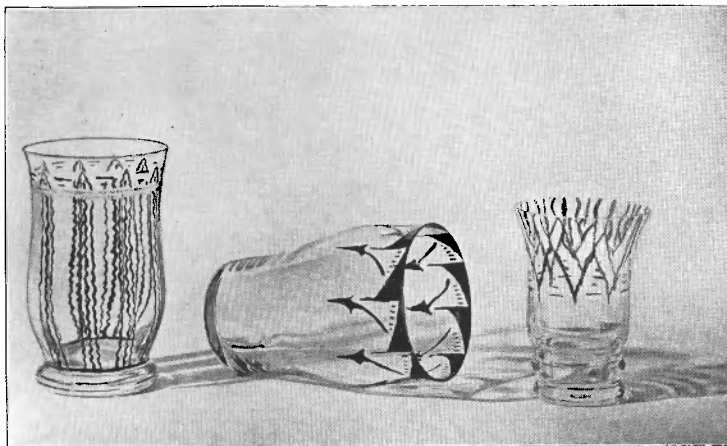
Dan den arbeid niet opgeven, maar nog eens probeeren, misschien gelukt het de tweede keer.

Op de foto zien we eenige beschilderde glazen. Ze kunnen als voorbeeld genomen worden.

Langs den bovenkant zijn ze beschilderd met zwarte verf, de overige versiering is aangebracht in oranje, rood en groen.

Zwart en oranje voldoet meestal 't beste, maar hierover beslist de persoonlijke smaak.

A. BALDER.

Gezellige kamers.

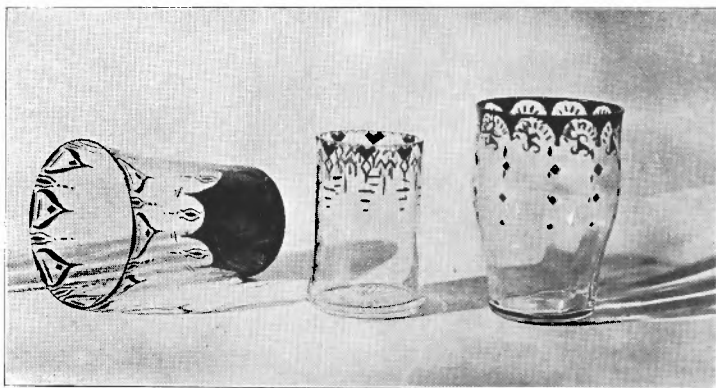
In het Amsterdamsche Stedelijk Museum is een tentoonstelling geweest van cretonnes en linoleums. Een Helmondsche firma exposeerde kleur-echt geverfde stoffen voor gordijnen, tafelkleeden of kussens, in nieuwe dessins, die in Februari zijn uitgekomen en in alle groote zaken te kijk hangen.

Er waren heel mooie ontwerpen bij, maar over 't algemeen maakten ze op mij toch niet dien rustigen indruk, dien ik bij een gordijn noodig vind. Veelkleurigheid is op zichzelf geen bezwaar, maar de verdeeling, de verhouding van de kleuren onderling, in hoeveelheid en opvallendheid, moet, juist in groote vlakken als gordijnen, zoo zijn dat het niet te veel in het oog springt.

Waarschijnlijk zullen juist die drukke patronen den grootsten opgang maken. De menschen verlangen nu eenmaal naar afleiding, naar iets bonts om zich heen. Maar wie een rustige, harmonische omgeving wenscht om in te wonen en te werken, die zal de eenvoudige patronen uitkiezen en die in overlopende tinten. Daarvan zijn er gelukkig ook heel fijne.

Wel typisch modern zijn al deze ontwerpen: combinaties van meerkundige vlakken, veelhoeken, cirkels, zonder een poging om bloemen, vogels, vlinders, wat dan ook, na te bootsen, zooals de stijl het vroeger aangaf.

Laatst las ik in een Duitsch tijdschrift een aardig geïllustreerd artikeltje over een van de gebruikelijke methoden om aan nieuwe ontwerpen te komen. Op een plat vlak worden dan verschillende eenvoudig

gevormde voorwerpen rondgestrooid, hier een paar stokjes, daar een knikker of een dobbelsteentje, een vingerhoed. Dan wordt dicht boven het vlak een sterke lichtbron geplaatst, die de dingen aan den eenen kant beschijnt en aan den anderen kant van een lange schaduw voorziet. Zoo ontstaan die grillige figuren die den ontwerper inspireeren en die hij dan met kunstenaarshand schikt en ordent tot een goed geheel. Op dezelfde manier als je in een poes-over-de-piano of het stemmen van een orkest al den grondslag voor moderne muziek hoort (dit laatste onder het motto: als je overdrijft, moet je 't goed doen).

In een andere zaal van de tentoonstelling had een Engelsche firma linoleums uitgesteld. 't Mooiste vind ik eigenlijk de effen vloeren, die werkelijk niet anders dan linoleum pretendeeren te zijn. Maar meestal lijkt het óf op marmer, dat koud aandoeft, óf op hout of tapijt. In het laatste geval stelt het wel erg teleur, omdat je er niet fijn diep inzakt, maar er eerder over uit kunt glijden. Niet dat ik daartoe in de gelegenheid was, want alle linoleum-monsters lagen bij elkaar achter gespannen koorden, om zich op een afstand te laten bewonderen.

Het leggen van linoleum is een werk dat een knap vakman vereischt, een die rekening weet te houden met het krimpen en uitzetten van het materiaal in verschillende richtingen. Vooral natuurlijk bij het „inleggen” van veelkleurige patronen vormt dat een groote moeilijkheid. Wat er dan ontstaat, doet weer killig aan een tegelvloer denken, maar knap werk is het zeker.

't Is wel eigenaardig, dat met linoleum vaak zóó wordt gewerkt, dat het op andere stoffen gaat lijken. Met dat al is het een mooie en stevige vloerbedekking, die, ook bij het (langzame) slijten, kleur houdt, doordat het materiaal door en door geverfd is.

De bijzonderheden van de fabricage waren ook te zien. Hoofdbestanddeel van het linoleum is *kurk*, sterk en soepel gemaakt met lijnolie (vandaar de naam lin-oleum) die tot dat doel geprepareerd is met verschillende Indische gommen of harsen.

In groote stopflesschen stonden de kleurstoffen uitgesteld: oker, meekrap, Berlijnsch blauw, enz. De op tapijt gelijkende patronen werden verkregen door iedere kleur met een apart schabloon aan te brengen.

H. M.

Brief uit het Huisje van Roodkapje.

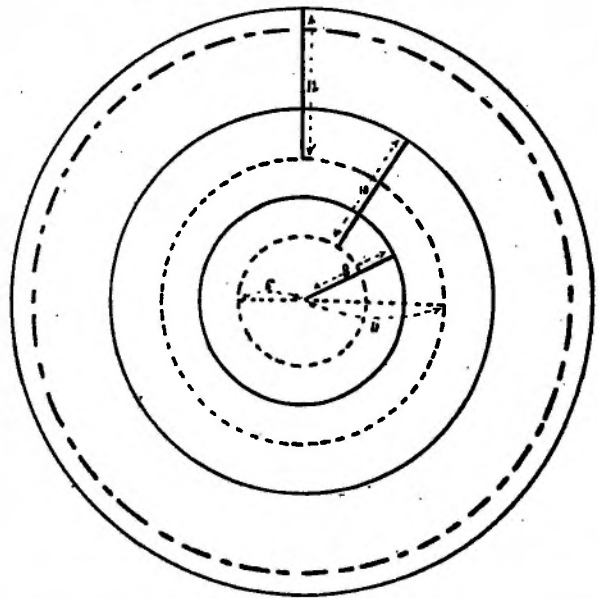
Naar Atelier „De Hangende Tuin”.

In buitenhuisjes met rieten daken, waar de tuin niet in hangt, maar omheen ligt, worden

allicht weer eens andersoortige ideetjes uitgebroed dan in een artistiek atelier in de stad. Daarom zal ik ook maar eens iets van mijn handwerkproducten beschrijven.

Dezen keer is het óók iets uit oude dingen gemaakt. 't Was een donkergroen tafzijden jurk, met een middel zoo wanhopig hoog, en bijgevolg een lijfje zoo kort, dat er werkelijk door vermaken niets mee te beginnen viel. Hij lag daar dus te „verliggen” in den koffer, en dat vond ik jammer. Verlegen menschen zijn voor verbetering vatbaar, verlegen jurken kunnen alleen erger worden. Dus moest er bijtijds iets mee gebeuren. En 't werd het biologen-kussen. Je ziet het op de foto. 't Was bestemd voor het divan-bed van een biologisch studentje, en daarom misschien is het eenigszins op een bloemvorm geïnspireerd. Verder *lijkt* het alleen maar een kussen, maar 't is een nachtzak, of liever een sachel, zooals het in mooi Hollandsch in de winkels heet. Waar je je nachtkleeding in doet, en die je dan niet onder je divankleed hoeft weg te moffelen, zooals je met een altijd eenigszins slaapkamerachtigen nachtzak doet, maar die je met den noodigen zwier er bovenop legt.

'k Zal je vertellen hoe ik te werk ging. Knipte van den rok van mijn jurk twee ronde pannenkoeken van 40 c. M. middellijn, voor den eigenlijken zak. Verder drie reepen, één van 100 bij 16 c. M. (voor de binnenste strook), één van 120 bij 20 cM. (middelste strook), en één van 170 bij 24 c. M. (buitenste strook). Daarvan naaide ik de smalle einden aan elkaar, vouwde ze dubbel, en zette ze gerimpeld op de ééne rondte, de breedste op een cirkel 11 c. M. van het mid-

delpunt af, de middelste 5 c. M. ervanaf, en de kleinste gerimpeld op het middelpunt zelf. Zoo begon de tweede strook 3 c. M. onder 't eind van de eerste, en de derde 4 c. M. onder 't eind van de tweede.

Op de teekening stellen de stippellijnen 't begin van een strook voor, de gewone lijnen den buitenrand, en de streep-stippellijn den rand van den onderzak, die pl.m. 3 c. M. binnen den rand van de buitenste strook valt.

Toen zette ik ruim de helft van den rand van de twee cirkels op elkaar, maakte een voering van twee cirkels van dezelfde grootte, die ik óók voor ruim de helft aan elkaar naaide, en zoomde aan beide kanten de voering tegen den opengebleven rand van de tafzij (ik deed dat laatste uit de hand, en nam de voering van een waschbaar goedje, om dat nog eens te kunnen oprisschen). Drie drukkertjes kwamen eraan voor sluiting.

Nu de bloem. Daarvoor dienden bij mij overgeschoten lapjes van een goudbruine jurk van crêpe-marocain. Ik boog voor elk bloemblaadje een stukje laiton in den vorm, en trok daar mijn lapje zoo strak mogelijk overheen. Even prutsen,

en hier en daar een steekje hechten, en 't was klaar. In 't midden een paar eindjes goudkleurig koord, eindigend in een knoopje waarachter ik de rest uitrafelde, dat stelden de meeldraden voor. De bloem midden op 't sacht, en het biologen-kussen was af. In één middag en een stuk van een avond.

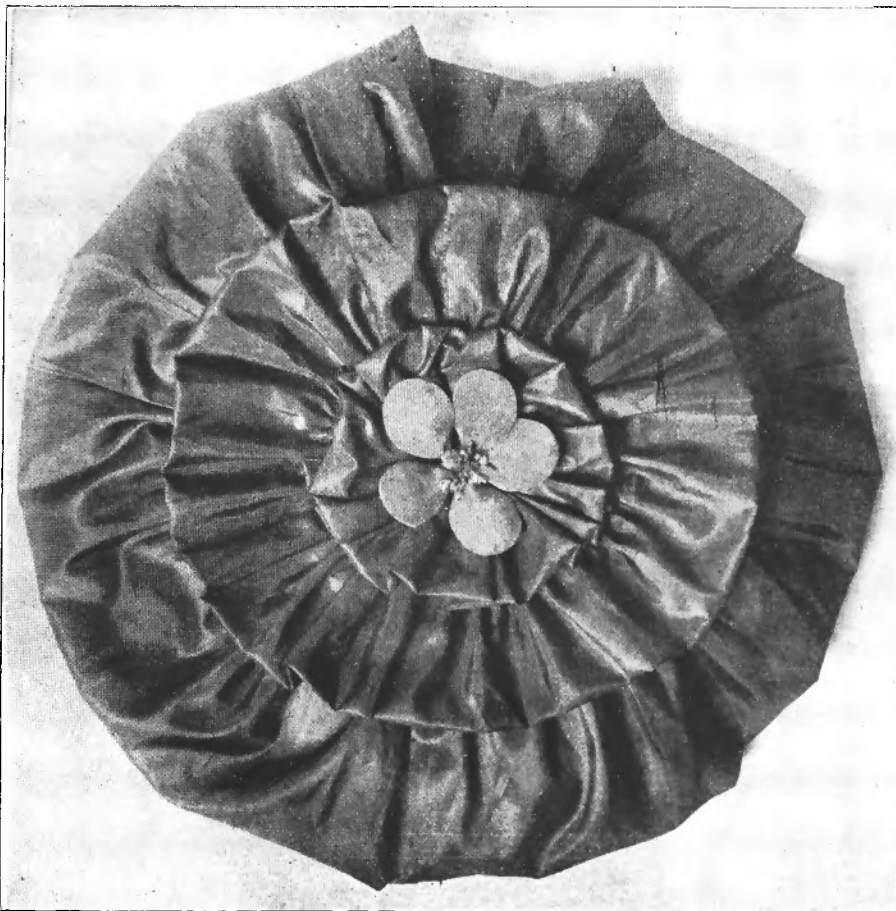
Nu zie ik alweer honderd variaties mogelijk. Niet iedereen allereerst heeft het twijfelachtige genoeg, een onbruikbare tafzijden jurk te hebben liggen, waarbij alles wat je ervan maakt, winst is. Die zal dus haar materiaal moeten kopen, en misschien opzien tegen de stofverslindende dubbele strooken. Dat deed ik dan ook alleen maar, omdat ik tóch ruim genoeg had, maar ik geloof niet dat er ook maar één bezwaar is, de tafzij enkel te nemen, en dus de strooken 8, 10 en 12 cM. breed te knippen. Ik rekende uit, dat je uit 1 M. 25 stof er dan royaal komt. Vooral zal 't aardig zijn, als je de buitenranden afboordt met een smal lintje in de kleur van de bloem. Ook is 't mogelijk, voor de strooken taflint te nemen, liefst natuurlijk in de opgegeven breedten, maar is dat niet te krijgen, dan kan het ook wel

alles van lint van gelijke breedte. Ik zie al iemand, die dan een verfijnde nuanceering van drie kleurtjes uitzoekt — van lichtgroen middenin tot sterker donkergroen voor den rand, maar dan erg oppassen dat 't verschillende tinten van eenzelfde kleur zijn, en niet bijv. licht-blauwgroen en donker-bronsgroen!

Iemand die een aparte slaapkamer heeft, zal haar sacht waarschijnlijk in lichte slaapkamerkleurtjes maken, de Pariennes doen iets dergelijks, maar dan met een porceleinen kopje van een zoet-lippig juffertje erop, weet je nog hoe smakeloos wij alle twee dat vonden? Maar in elk geval, mogelijkheden te over.

Dit is alvast één manier om een kussen te vullen zonder dat het iets kost. Maar hoe je dat met een theemuts klaarspeelt, daarvoor zie ik verlangend uit naar je volgenden brief uit den Hangenden Tuin.

Roodkapje.

Verkeersgordijnen.

Het bekende Indanthren-Huis, dat kleurechte stoffen in den handel brengt, komt men een nieuwtje: kinderkamergordijnen, waarop in fantastische verscheidenheid alle gevaren van den weg staan uitgebeeld. 't Is de bedoeling, dat de kinderen door die dagelijks bekijken, beter aan de verkeersregels zullen denken. Wat zeker heel dienstig zal zijn.

Een paar zijn er aan 't stoeien midden op den weg, maar er komt een auto aan, die ze natuurlijk niet zien. „Niet spelen op den weg”, staat er waarschuwend bij.

Een stakker ligt in bed met een doek om zijn hoofd, en moet pijnlijk bekennen: „Ik heb niet goed uitgekeken”.

Er wordt zelfs nog een bijpassende behangselfries in den handel gebracht.

Als nu maar niet een kleine peuter, die al te goed de verkeersgevaaren in z'n hoofdje prentte, in 't holst van den nacht in angstige droomen gaat roepen van: „Moeder, moeder, die auto!”

Voor de keuken.

*One apple a day
Keeps the doctor away.¹⁾*

De appel speelt bij het bereiden van ons middagmaal een groote rol. Hoeveel gerechten, schoteltjes of restverwerkingen worden niet smakelijk gemaakt door het gebruik van een paar appelen!

Hebt u wel eens van *overgebleven gehakt* plakjes gesneden, die gebakken in de koekepan en met schijfjes gebakken appel belegd als een heel nieuw gerecht weer op tafel gebracht? Dit gerecht lijkt veel op rolpens, maar is niet zoo duur en lang niet zoo zwaar.

Appelmoes kan het best gemaakt worden van ongeschilde appels. De appels, liefst met een rood kleurtje, worden dan eerst heel goed gewasschen, in vieren gesneden en met klokhuis en al gekookt in weinig water. Als de appels zacht zijn wordt alles door een paardenharen zeef gewreven en daarna pas vermengd met suiker. Deze manier van bereiden spaart veel tijd uit en de appelmoes is veel geuriger en heeft een mooie rose kleur bovendien.

Gebraden appels. Zet eenige geboorde, gewasschen ongeschilde appels in een vuurvast schoteltje en vul de holtjes op met suiker en kaneel. Leg op ieder gaatje een klontje boter en laat de appels in den oven door en door gaar worden.

Schoteltje van appels en brood. Maak een tamelijk vochtig appelmoes, let dit laag om laag

¹⁾ Elken dag één appel, dan is de dokter niet noodig.

met gesmeerde dunne stukjes brood in een vuurvast schoteltje. Zorg dat de bovenste laag uit brood bestaat. Strooi over het geheel een mengsel van fijne kaneel en suiker en leg hier en daar een klontje boter. Laat in den oven een bruin korstje op het schoteltje komen.

Appelkoekjes. (Drie in de pan met appelen).

400 gr. tarwemeel.
6 d. L. lauwe melk.
25 gr. gist.
1 pond appelen.
wat zout.

Maak op de gewone manier een beslag voor drie in de pan. Roer er, als het gerezen is de geschilde en gesnipperde appels en het zout door en bak er ronde koekjes van in de koekepan.

Appeltaart.

Voor het deeg:

375 gr. bloem.
250 gr. boter.
125 gr. suiker.
2—3 eieren.

Voor het vulsel:

10 zure appels.
100 gr. suiker.
100 gr. krenten.
50 gr. amandelen.

Geraspte schil van 1 citroen.

Kneed boter, bloem, suiker en 2 eieren door elkaar tot een stevige bal. Laat deze, zoo hij te slap geworden is, een kwartier op een koele plaats rusten.

Rol hem uit tot een groote ronde lap, druk die in een met boter besmeerden springvorm, (of dichte ronde vorm) zoo dat de bodem en de zijwanden bedekt zijn. Snipper de geschilde appelen, vermeng ze met de suiker, de goed gewasschen krenten, de gehakte amandelen en de geraspte citroenschil. Vul hiermede den vorm, leg er ruitvormig dunne reepjes van het overgebleven deeg over. Rol de rand een beetje om en plak de reepjes er met water aan vast. Besmeer het deeg met wat geklopt ei, dat achtergehouden is, en bak de taart in een matig warmen oven lichtbruin en gaar. (pl.m. 1 uur). J. O.

Onze Kleeding.

B. 78. Japon van wollen stof.

HIERVOOR is noodig 2,50 M. stof van 1,30 M. breedte. Bij deze opgave rekenden we op een halve bovenwijdte van 48 c.M. en een lengte van 1,10 M.

Deze japon heeft van voren eenige plooiën. Naast deze plooiën zetten we een heupstuk op den rok.

Omdat van de garneering heel weinig gebruikt wordt, kunnen we hiervoor zeer goed een contrasteerende kleur nemen.

Zoo zouden we op een blauwe japon roode garneering kunnen gebruiken, en op een roode stof zeer wel blauw of zwart.

Op beige en grijs kunnen we blauw of rood nemen en groene stof laat zich heel goed door een lichte of donkere tint rood afzetten.

Bij dit alles houden we steeds in 't oog, wie de japon moet dragen. Houding, gestalte, gelaatskleur en haar, uitdrukking der oogen, en nog meer andere bijkomstigheden oefenen alle invloed uit op de beslissing die we nemen.

't Gemakkelijkst is om voor de garneering laken te nemen. Deze stof rafelt niet, en behoeft dus niet te worden omgelegd, wat met het opnaaien van de puntjes een groot voordeel is.

De ruime strook, die op den mouw gezet wordt, werken we aan den onderkant af met een smalle bies stof. Op deze bies naaien we vooraf de garneering.

Den kraag met das maken we van dubbele stof. Op bijgaand knipoverzicht vinden we dit deel slechts éénmaal geteekend. Er blijft echter boven den eersten kraag en naast de voorbaan van den rok voldoende stof over voor den tweeden kraag.

We vinden de verschillende deelen als volgt aangegeven:

Fig. 1: is de achterbaan.

Fig. 2: het ruggand. Voor we deze deelen knippen vouwen we de stof van weerszijden af dubbel.

De overige stof wordt op de gewone wijze dubbel gelegd.

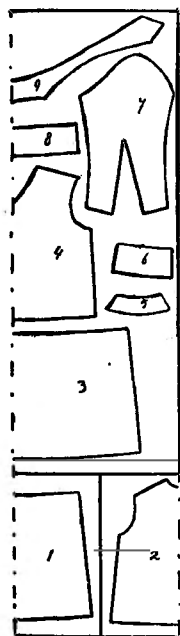
Hierop zien we:

Fig. 3: de voorbaan.

Fig. 4: het voorpand.

Fig. 5: de mouwvolant.

Fig. 6: het heupstuk voor de voorzijde.

B 78

B 78

Fig. 7: de mouw.

Fig. 8: het heupstuk voor de achterbaan.

Fig. 9: de kraag.

Op de teekening is de ceintuur genomen van

een rechte reep japonstof, met de garnerestof erop genaaid. Men heemt hiervoor een reep van 8 cM. breed, die nog van de stof overblijft, naait daar de andere kleur op, en vouwt de ceintuur dan dubbel en naait hem dicht.

Normaalpatronen à f 1.— franco.

Opgave der gewenschte bovenwijdte, heupwijdte, lengte en mouwlengte zijn steeds noodig.

B. 79. Japon van fluweel.

Bij een breedte van 90 cM. nemen we voor deze japon 3,30 M. fluweel. Deze opgave is gebaseerd op dezelfde maten als bij B. 78 zijn vermeld.

De rok heeft rondom een heupstuk, dat van voren op een punt uitloopt.

't Gemakkelijkst is dit op de rokbanen te naaien en de stof van de banen tot de ceintuur te nemen.

Er bestaat dan geen gevaar voor rekken bij het opstikken van het heupstuk. Wie hiervoor evenwel niet voldoende stof heeft, kan de rokbanen tot het heupstuk nemen. Vanuit laatstgenoemd deel beginnen aan weerszijden de gedrapeerde slippen.

Deze worden met crêpe-georgette gevoerd. Ook maken we hiervan den kraag. Hiervoor is 85 cM. van 1 M. breedte noodig.

De japon kan of in één kleur worden gehouden, of met een andere kleur worden afgezet.

Voor den kraag met aangeknippte das nemen we een *dubbele schuine bies crêpe-georgette*. De vouw wordt langs den buitenkant genomen. De kraag wordt door middel van een niet al te heete bout, eenigszins gerekt. We strijken langs den vouw en probeeren den kraag rond te krijgen.

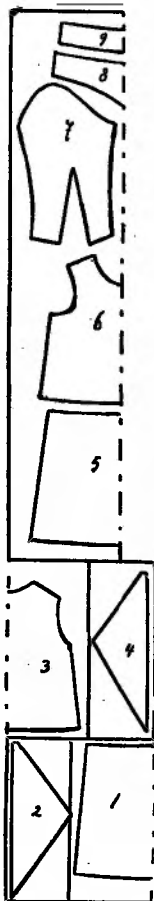
De slippen worden aan den binnenkant dicht genaaid en daarna omgehaald. De kraag wordt aangestikt en overgezoomd.

Wie den hals niet te laag wil dragen, make een klein split achter de das.

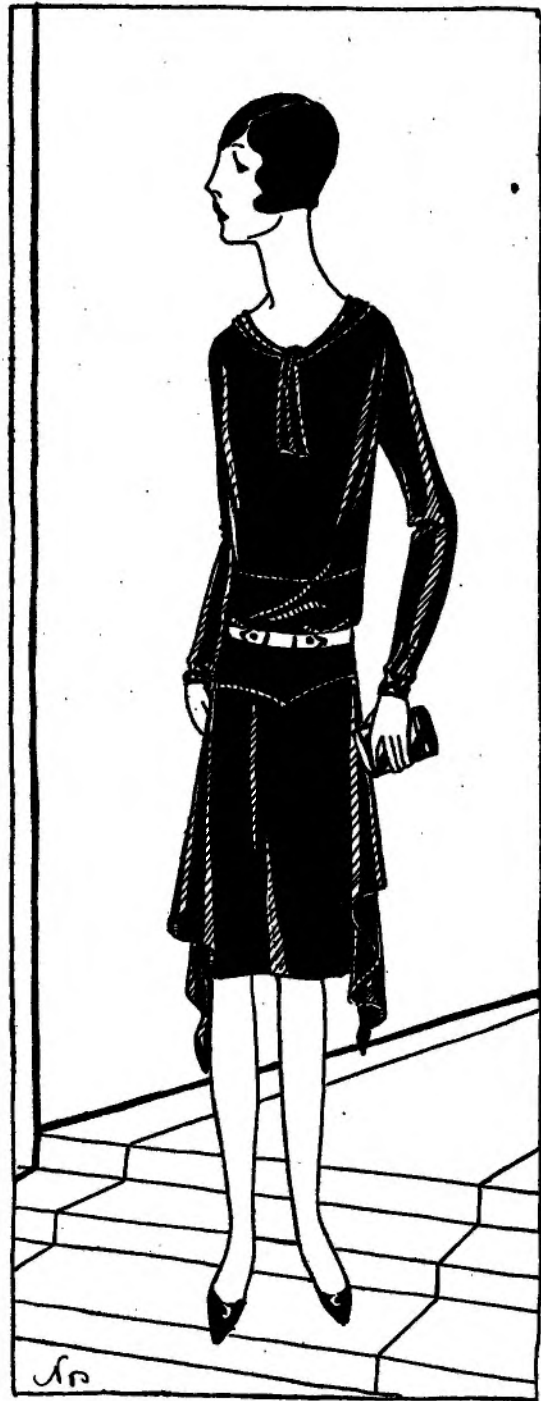
De mouwen werken we af met een smalle bies crêpe-georgette. Wie liever een mouw met een aangeknippte of aangezette volant heeft, geve dit bij de patroonbestelling op.

Op onze teekening zien we de verschillende deelen als volgt:

Fig. 1: is de achterbaan, hier-

B 79

B 79

voor wordt de stof zoover dubbel gevouwen als noodig is.

Fig. 2: de eerste slip voor den rok.

Fig. 3: het ruggand; hiervoor wordt de stof ook zoover dubbel gelegd als noodig is.

Fig. 4: de tweede slip; nu vouwen we de stof op de gewone wijze dubbel.

Fig. 5: de voorbaan.
 Fig. 6: het voorpand.
 Fig. 7: de mouw.
 Fig. 8: het heupstuk voor de voorbaan.
 Fig. 9: het heupstuk voor de achterbaan.
 Normaalpatronen à f 1.— fr. p. p. Bij bestelling s.v.p. bovenwijdte, heupwijdte, lengte en mouwlengte opgeven.

Bovendien ontvangen we hierbij gaarne de halswijdte, zooals die voor deze japon begerd wordt.
 A. BALDER.

Alle correspondentie voor deze rubriek, bestellingen enz., richtte men aan: Redactie: „De Jonge Vrouw”, Baarn.

Onderlinge Correspondentie.

Ons Huis.

In het Augustusnummer van „De Jonge Vrouw” las ik van een Amerikaansch Binnenhuisje: „Meubels heeft men [er] zoo weinig mogelijk en snuisterijen, schilderijen, platen, vazen, beeldjes heelemaal niet”.

Moet dit de jonge vrouw, die bezig is haar meubels te kiezen, nu voorgehouden worden als een ideaal-toestand?

Waarlijk, dat kan de bedoeling van onze redactie niet zijn.

Ik denk aan de nieuwe stadswijken, waar heele complexen huizen naar één teekening gebouwd zijn, waarvan geen enkele gevel iets eigens heeft.

Voor je genoeg behoeft je daar 's avonds niet even nog een blokje om te gaan. De ééne straat is precies gelijk aan de andere.

En toch zullen sommigen zeggen: „O, maar het is zó'n voordeelige en praktische manier van bouwen!”....

Toegegeven — maar draait alles in het leven nu om het praktische en voordeelige? Zijn dat de factoren, waar het op aan komt, die wij als hoogst ideaal ons steeds vóór moeten houden?

Immers, neen!

Wij mogen niet vergeten, dat er van het aankleeden van ons huis heel veel afhangt.

Hoe groot is de invloed niet, die er uitgaat van een gezellig ingerichte huiskamer!

Is vooral 's winters in het schemeruur, het hoekje bij den haard niet vaak de stille getuige van zooveel lief en leed, dat in vertrouwen daar uitgezegd, de harten der huisgenooten dichter bijeenbrengt! —

Indien wij de meubeleering van ons huis gaan vereenvoudigen, uitsluitend om ons gemak te dienen, zullen we de onaangename gevolgen daarvan in ons huiselijk leven zeker ondervinden.

Dan hebben wij schuld, als onze huisgenooten thuis geen gezelligheid vinden en er maar uitloopen om buitenshuis hun genoeg te zoeken.

Wij, jonge vrouwen, die het huwelijk ontvangen als een gave van God, moeten er van doordrongen zijn, dat onze roeping thuis ligt.

Met zorg kiezen wij onze meubels, want wij weten, dat ook in deze schijnbare bijkomstigheid een groote kracht ligt.

Niet allereerst vragen wij dus: „Wat is voor mij het gemakkelijkst en het minst bewerkelijk?”

Neen — wij trachten ons huis te maken tot een echt tehuis, tot een veilige haven.

RITA.

Beste Ansi en Roosje.

Jullie vragen komen zoo ongeveer op 't zelfde neer, 'k zal dus maar naar beiden mijn antwoord richten.

Allerst hoelang je leeren moet; dat is voor iedere inrichting niet gelijk. 't Hangt er ook vanaf, wanneer je geplaatst wordt. Meestal is er een 3-jarige cursus, doch sommige inrichtingen geven een voorbereidende cursus om alles van de lagere school weer wat op te frischen. In de meeste inrichtingen kom je klaar met L.O., sommige

vragen M.U.L.O of H.B.S. Je zou bij de sollicitatie kunnen opgeven welk onderwijs je hebt genoten.

Het uitzet wordt opgegeven door de inrichting waar je geplaatst wordt. Er is veel voor nodig, doch als je handig met de naald bent, kun je veel uitsparen.

Om naar Indië te kunnen gaan moet je in 't bezit zijn van het Diploma voor Ziekenverpleging, 't welk je in elk Ziekenhuis kunt halen, behalve in de Zenuwlijdersgestichten. 'k Zou je nog aanraden in een groote inrichting te beginnen, daar je in een kleine inrichting vaak een jaar na moet werken.

Wanneer je ernst met de studie maakt en een helder hoofd hebt, kun je een diploma voor Ziekenverpleging best halen wanneer je alleen L.O. gehad hebt.

'k Hoop dat jelui hiermee geholpen zijn. Misschien dat nog meerdere zusjes haar meening zeggen.

Met vriendelijke groeten,

OLGA.

Beste Ansi.

Je vraag in O.C gelezen hebbende, kan ik je meedeelen dat voor de verpleging 3-jarigen cursus noodig is. Als je in 't geheel niet in 't bezit bent van een of ander diploma, kan je het beste in de Krankzinnigen-verpleging gaan. Ergens anders kom je zonder diploma niet klaar. Ik weet dit bij ondervinding.

Hartelijk gegroet en veel succes van

SNEEUWKLOKJE.

Aan de lezeressen in Deutschland.

Van de Redactie der J.V. hoorden we dat ons blad al abonné's in verschillende vreemde landen heeft. Zijn er nu ook in Deutschland, dan wend ik me tot U, Deutsche lezeressen, met een vriendelijk verzoek. Ik studeer Duitsch, en nu zou ik graag in die taal wat willen correspondeeren. Zou het nu niet mogelijk zijn, dat U me eenige adressen kondt opgeven van ontwikkelde Deutsche meisjes, die briefwisseling met me wilden voeren, en die een beetje zouden willen helpen om de grammaticale en idiomatische moeilijkheden wat duidelijker voor me te maken? Liefst van meisjes uit godsdienstige kringen, omdat ik over bioscoop, schouwburg, dansen e.d., toch niet meepraten kan. 'k Heb zoo 't idee dat de buitenlandche lezeressen van Nederlandsche afkomst zijn en vanzelf hun moedertaal kennen, maar dat ze ook wel de taal van hun nieuwe vaderland machtig zullen zijn. Mocht U nu zelf daarom genegen zijn aan mijn verzoek te voldoen, dan zou me dat tot nog grooter blijdschap stemmen, omdat U de moeilijkheden beter overziet.

Bij voorbaat reeds m'n hartelijksten dank.

Ontvangt verder vele groeten van

CO DOMINICUS.

Beste O.C.ers.

Weer een nieuweling. Ik lees altijd trouw „O.C.” maar heb er tot nu toe nog nooit in geschreven. Graag zou ik eens willen weten of er ook Drentsche lezeressen uit kampeeren zijn geweest! Wel stond er één Groninger

groepje in de J.V., maar van jullie hoor ik niets. Toe Drenten, laten jullie ook eens iets van je hooren? Zelf heb 'k ook reuzenzin, om eens uit kampeeren te gaan. Nu wie weet, misschien gaat het den volgenden zomer wel? Allemaal hartelijk gegroet van

„EEN DRENTSCHE LEZERES”.

Beste Dicky.

Je vroeg in je verslag of m'n 7e halswervel de schok al te boven was. Nu, daar kan ik gelukkig ja op zeggen. 't Heeft wel 3½ week geduurd, alvorens ik m'n werk kon en mocht hervatten, maar dat heb ik als een kleine nabetrachting van de vakantie beschouwd.

Geluk gewenscht met je prijs voor het verslag. Leuk dat jij die hebt gekregen hé!

Ik zou graag een verjaringslijstje van onze kampvriendinnen willen hebben. Ben jij misschien in 't bezit daarvan, anders dan zal Leny Kuiper mij er denkkelijk wel een willen sturen.

Je schreef in je verslag ook nog over de boonen die niet gaar wilden. Weet je daar echter de oorzaak wel van? Welnu, ze waren door onbevoegde handen gewasschen! Wij, Gonny en ik, deden het volgens den Heer Keuning niet goed. Hij zou ze eens onder handen nemen. En toen kwam boontje — in den waren zin des woords — 's middags om zijn loontje. Mijnh. Keuning kreeg ongare boonen en onze andere gasten waren daar mede de dupe van.

Waren ze maar door zachte vrouwenhanden gewasschen, dan waren ze vast zoo gaar als boter geweest.

Nu Dicky, ver-chijn je ook eens in ons O.C. hoekje?

Met de andere kampeersters van kamp 2 en de O.C.ers hartelijk gegroet door

ENIT, alias „MINISTER KAN”.

Aan de lezeressen der „Jonge Vrouw”.

Zou er misschien iemand zijn, die me kan helpen aan een album van Verkade, n.l. „Mijn aquarium”?

Ik vraag het niet voor mezelf, 't is voor een kennis, die het dolgraag zou willen hebben, maar het niet kan bemachtigen.

Als er iemand is, die het heeft, of die een adres weet, waar ik het zou kunnen krijgen, dan zou ik erg dankbaar zijn, wanneer diegene het zou willen schrijven aan mij: per adres: Redactie „De Jonge Vrouw”, Baarn.

Met vriendelijke groeten aan alle bekende en onbekende lezeressen, teeken ik
SIETS.

Beste allemaal.

Nu ik toch aan de Redactie moest schrijven, kan ik niet nalaten, er even een paar woordjes voor O.C. bij te doen.

Zeg, meisjes, we moeten weer een nieuw onderwerp in O.C. hebben, hoor. Weten jullie niet iets? 't Moet maar weer zoiets wezen als onlangs met Johan, dan komen we allemaal uit ons hoekje.

Weet je wien ik toen gemist heb? „De Blauwkousen”, bestaat jullie club niet meer, 'k hoor nooit meer iets van jullie. Laatst met het interessante onderwerp van Johan dacht ik: „Nu komen ze wel op hem losstormen met 'z'n allen”, maar nee, niets daarvan. Schrijven jullie eens?

Maar kom, ik zou een paar lettertjes schrijven, dus 't wordt tijd om te eindigen. Wie weet een mooi onderwerp voor O.C., iets leuks.

Zeg, hebben jullie de Java-Soemba-film al gezien, ik onlangs, 'k vond het zóó mooi.

Maar nu houd ik toch werkelijk op.

De hartelijke groeten van

ASTER.

Correspondentie van de Redactie.

Woorden van waardeering.

We bevelen het onze dames-lezeressen met aandrang aan...

De Vaandrager 28/11 '28.

Zendingswerk.

In het laatste kamp vroeg een der deelneemsters me naar den weg, om als vrouw te worden geplaatst bij den rechtstreekschen zendingsarbeid. Toen kon ik haar niet voldoende inlichten. Ik weet niet, of de omstandigheden voor haar in dien tijd reeds veranderd zijn. Wellicht stelt zij (of stellen anderen met haar) belang in het volgende bericht:

Een Vrouwen-Zendingsbond gesticht. Te Utrecht is een vergadering gehouden van afgevaardigden van dertig Vrouwen-hulp-genootschappen en Zendingsscholen uit verschillende deelen des lands tot stichting van een Vrouwen-Zendingsbond. Daartoe werd besloten.

Het doel van dezen Bond is, den vrouwelijken Zendingarbeid op allerlei gebied te steunen en de opleiding te bevorderen van jonge vrouwen, die zich tot dien arbeid geroepen gevoelen. De aangesloten kringen, die als afdeelingen van den Bond optreden, vertegenwoordigen een ledental van ruim 450 personen. Men zal nu andere Vereenigingen en kringen tot aansluiting uitnoodigen.

Secretaresse van het Bestuur is mej. A. E. Adriani, Rijnsburgerweg 191, Leiden.
J. M. W.—W.

De Zomerkampen.

Wie zich tot nu toe opgaven, kunnen er alle zeker van zijn, dat ze geplaatst worden. Maar we weten dat er nog anderen zijn die ook het voornemen hadden mee te gaan en die ons nog geen bericht zonden. Er zijn nog wel plaatsen open, vooral in het Juniekamp.

Bedenken de lezeressen wel, dat die maand met zijn lange dagen, als het groen nog zoo frisch is, wel de heerlijkste maand voor kampeeren is? Zijn er onder de verpleegsters en onder haar die huishoudelijk werk doen, dan zoo weinig die in die maand hun vakantie kunnen nemen?

Wie zich nog opgeeft, zal ons een genoegen doen, tegelijk leefftijd en beroep of werkzaamheid op te geven, alsook of zij abonnée of medelezeres is.

Van de kampeersters van 't vorige jaar kregen we al heel wat opgaven, gelukkig! 't Zal zoo prettig zijn elkaar weer te zien!

Maar vele andere namen zijn er ook, van lezeressen die het dit jaar voor 't eerst zullen probeeren.

Hartelijk welkom!

Wie wil goed werk doen?

De vraag wordt ons gedaan, of er niet abonnées van „De Jonge Vrouw” zijn, die hun nummers na lezing aan een t.b.c.patiënte zouden willen doorsturen. Waar het al bij een eerdere gelegenheid bleek, dat er wel abonnées waren die voor een dergelijk sympathiek doel hun „Jonge Vrouw” willen afstaan, doen we nu ook een beroep op het medegevoel van onze lezeressen. Het kan niet anders, of velen zullen eraan gevolg geven. Men doet er een goed werk mee!

Men geve zich op bij Mej. H. C. Mantel, Const. Huygenslaan 6, Bussum.

Mej. G. C. B te A. Uw vraag over het receptenboek is doorgezonden aan onze medewerkster voor de keukenrubriek, een leerares in huishoudelijke vakken. Daar hoort u nog wel van. Uw andere vragen komen in de volgende O.C.

DE JONGE VROUW

NUMMER 7 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

APRIL 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW“, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2,25 PER HALVE
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHELEN JAARGANG

Paschen.

En die leef, en ik ben dood geweest.

Op. 1: 18a.

Zóó spreekt Christus, die getriumfeerd heeft over dood en graf.

Hij is de *Levende*.

Wij zijn den dood onderworpen, maar Hij niet. Hij is de Levende en daarom kan Hij ook den dood overwinnen. Het leven is sterker dan de dood.

Omdat Hij de Levende is, heeft Hij den strijd met den dood aanvaard.

Omdat Hij de Levende is, heeft Hij het leven en de onverderfelijkheid te voorschijn gebracht.

Hij, die de Levende is, is dood geweest. Vrijwillig is Hij den dood ingegaan, opdat Hij al de Zijnen uit de greep van den dood zou vrijmaken.

Dat zegt Paschen ons, de Opstandingsdag.

Alleen nu hij, die in levensgemeenschap staat met den Levende, kan met Hem den dood overwinnen.

Ach wij hebben al zoo vaak Paaschfeest gevierd; misschien is het nog nooit feest voor ons geworden.

Maar wie in levensgemeenschap staat met den Levende, ontmoet *Hem* op den Paaschmorgen, zooals de vrouwen Hem ontmoet hebben en verheugt zich in Hem met onuitsprekelijke blijdschap.

Wij moeten den Levende ontmoeten. Hij moet tot ons spreken. Zijn levenskracht moet in ons overvloeien.

Dan staan wij met Hem op tot een nieuw leven, een leven, dat veilig is en dat eeuwig zal duren, want Hij, de Levende, houdt het in stand.

Ik ben levend in alle eeuwigheid, zegt Hij. En daarom, omdat Zijn leven *ons* leven geworden is, zullen we tot in eeuwigheid met Hem leven.

Paaschfeest moet voor ons zijn: Opstandingsfeest.

Op den Paaschmorgen moeten wij den Heer ontmoeten.

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

TOEN het dienstmeisje veertien dagen bij Else was, kwam Mevrouw Beathie op bezoek. Else was naar 't postkantoor in 't dorp, maar het meisje scheen erop voorbereid; ze liet de bezoeker binnen om te wachten, en gaf haar een boek en een paar tijdschriften om den tijd wat te korten. Na een paar minuten kwam ze binnen met het theeblad, precies als Else altijd deed.

Ze was gekleed in een rood katoentje, met een kraagje en witte manchetjes, en zag er zóó frisch en helder uit, dat Mevrouw Beathie haar niet herkende, en dacht dat Else zelf voor een ander meisje gezorgd had.

„Wanneer ben je hier gekomen?” vroeg ze.

Eliza lachte. „U hebt me zelf gebracht,” zei ze.

„Maar jij bent Eliza Hopper niet.”

„Nee, Mevrouw, de juffrouw zei dat ik een anderen naam mocht kiezen, omdat ik zoo 't land aan mijn eigen naam had, en toen heb ik Lelia gekozen.”

„Wat een onzin!” zei Mevrouw Beathie, en toen Else dadelijk daarop kwam, en Eliza weging, begon ze er direct over.

„Ja, 't is wel een beetje gek,” zei Else bedrukt, „ik had gehoopt dat ze zooiets van Lucy of Susy zou kiezen, maar ze had haar hart gezet op Lelia. Ik heb gezegd dat ik er maar Lily van zal maken, als er andere menschen bij zijn, en Lelia bewaren voor huiselijk gebruik.”

„'t Zal haar ééns en voor goed bederven,” protesteerde Mevrouw Beathie.

„Ik hoop van niet,” zei Else zacht. „Er staat een roode lelie achter in den tuin, en nu heeft ze zich in 't hoofd gezet, dat ze even frisch, en helder, en zuiver wil worden als die bloem. 't Is wel een beetje overdreven, maar ik geloof dat het geen kwaad kan.”

Mevrouw Beathie zag haar even verwonderd aan, maar zei niets meer.

* * *

Lelia zou de eerste zijn, die de lage steenen muur overschreed, waardoor twee tuinen en twee levens gescheiden werden.

Het was een windrige, regenachtige avond, en 't scheen dat de oogen van de twee huisjes vol tranen stonden, zooals ze neerzagen op het dorp beneden aan den heuvel.

Vrouw Stoor kwam geregeld zonder uitzondering, om zeven uur om te helpen. Maar nu was het acht uur, en Else ging al voor de zooveelste

maal naar buiten om in het donker te turen, of de welbekende, breede gestalte er nog niet aankwam.

Erwin was moe, en het wachten verveelde hem. Toch verzette hij zich, toen Else voorstelde dat zij met Lelia hem in den rolstoel zouden tillen en naar zijn kamer brengen. Hij was aan Vrouw Stoor gewend, en wilde wachten tot die kwam.

Eindelijk kwam Lelia de kamer in, en zette groote, geheimzinnige oogen op, ten teeken, dat Else in de keuken moest komen.

Daar was vrouw Stoor, maar in een hopeloozen toestand. 't Was duidelijk, dat ze onder den invloed van drank was, en nauwelijks was in dat vuile, verslonsde schepsel of de propere vrouw Stoor van gewoonlijk te herkennen.

„k Heb gezegd dat ik komen zou, en ik ben gekomen,” zei ze, terwijl ze in de keuken op en neer liep. „Kijk,” — ze wees op een bloedstreep op haar voorhoofd — „over een boomstam gevallen. — En kijk” — en ze liet haar arm zien, die droop van de modder — „in de greppel gerold. Zes keer heb ik ervoor op m'n neus gelegen vanavond, maar ik heb gezegd dat ik kwam, en ik ben er.”

Else zag bleek van schrik.

„Gaaf u maar dadelijk terug, vrouw Stoor,” zei ze. „Ik schaam me dat ik u zóó zien moet.”

„Praatjes, niks ervan, hoor,” riep het mensch. „Ga opzij, ik moet hem naar bed brengen. 'k Wéét wel dat ik dronken ben, maar zóó dronken ben ik niet.”

„Geen denken aan,” zei Else beslist, „'t zou hem heelemaal van streek maken als hij u zóó zag. Gaaf u maar gauw naar huis, en geen lawaai verder alstublieft.”

Ze nam de vrouw bij den arm en bracht haar naar de deur, die ze opendeed.

Maar toen aarzelde ze. De storm was erger geworden, de regen kletterde hun in 't gezicht toen de deur openging. 't Was geen weer om een hond uit te sturen, en veel minder een vrouw die hun zoo lang tot hulp en steun was geweest. Ze deed de deur weer dicht en keek besluiteloos naar de vrouw.

„Is die onzin nu uit,” zei Vrouw Stoor. „Ik moet dien man naar bed brengen, en je laat me gaan, of ik sla er eens op —”

Else ging weg en deed de deur tusschen de keuken en de gang op slot.

„Lelia,” zei ze zacht, „’t spijt me wel, maar ik ben bang dat ze in jouw kamertje moet slapen vannacht. Ik zal er haar wel opsluiten. Dan maken we voor jou een bed op bij mij.”

Lelia’s oogen stonden wijd-open van afgrijzen. Dat schepsel in haar dierbare blauwe kamertje!

„Dan blijft er niks van m’n kamer meer over!” kermde ze. „Ik kèn ze wel! M’n tante was elke week net zoo, en m’n moeder soms ook, maar alleen niet zoo vaak. Dan zijn ze gewoon schandalig, nog veel erger dan mannen.”

Toen klonk de bel van den zieke. Erwin wilde weten of dat niet de stem van vrouw Stoor was, die hij gehoord had, en waarom ze hem niet kwam helpen.

„Ja, ’t is haar stem,” zei Else, dankbaar dat de storm het harde schreeuwen wat gedempt had. „Maar ze is niet erg goed vanavond. Wilt u nog even wachten, terwijl ik haar wat op haar verhaal breng?”

„Als ze goed genoeg is om hierheen te komen loopen, is ze ook goed genoeg om me te helpen,” zei Erwin koppig.

„Maar ze is vreeselijk nat, ik moet haar wat droge kleeren geven. Ik ben bang dat u nog even zult moeten wachten,” en Else bracht hem een paar andere tijdschriften en legde zijn kussens nog eens recht. Wat moest ze beginnen? Misschien was er iets, dat je aan dronken menschen kon ingeven, zoodat ze weer nuchter werden. Misschien wist Lelia het wel — Lelia had een soort wereldwijsheid in sommige dingen, waar Else nooit van gehoord had. —

Maar toen ze terugging om Lelia te zoeken, was die nergens meer te vinden. Niet in de slaapkamers, niet in de badkamer, en ook niet in het kleine blauwe kamertje waarvan ze zoo hoopeloos gevreesd had „dat er niets meer van over zou blijven.”

Er was geen andere plaats over dan de keuken, en daarvan had Else zelf den sleutel in haar hand.

Toen werd de achterdeur haastig opengedaan, en kwam het meisje binnen, met een triomfantelijk gezicht. Zij droeg een heerenhoed en een heerenjas; en vlak achter haar aan kwam Adolf Sheldon.

„Hij zal ’t wel voor ons in orde maken,” zei ze, vol trots over haar moedige daad, „’t was onnoozel dat ik daar niet eerder aan gedacht heb.”

Verschrikt wendde Else zich tot den jongen man, die vlug over den drempel gekomen was, dien hij gedacht had nooit te zullen betreden, en dadelijk de deur achter zich had gesloten voor den storm.

„Laat mij u hierin helpen, juffrouw Erwin,” zei hij, „’t is een allernaangenaamste situatie voor u. Waar is ze?”

Else liet haar sleutel zien. „Ik was zoo bang dat ze bij vader zou komen en hem van streek zou maken. Maar in zoo’n weer kon ik haar toch ook niet wegsturen? Ze is door en door nat. Wat kunnen we met haar doen?”

Adolf wreef eens over zijn kin. „Waar woont ze?” vroeg hij, „ik zal haar wel naar huis weten te krijgen, en de menschen zeggen dat ze haar droge kleeren aan moeten doen. Ze kan in geen geval hier blijven.”

„Ze woont onderaan den heuvel, rechtuit,” zei Else, „maar er is niemand anders in ’t huis. Ze zou daar tot morgen toe nat blijven liggen. Ik heb wel een slaapkamertje —”

„Nee, nee,” riep Lelia, in tranen.

„Maar we kunnen alle mooie dingen wel eerst eruit halen, en alles morgen weer netjes maken.”

„Nee, nee,” ging Lelia door, onder angstige snikken. „Stopt u haar dan in de schuur, daar is ze droog, en ik zal haar mijn dekens wel leenen.”

„Maar,” zei Adolf, „daar had ik eerder aan moeten denken. Ik heb een paar kamers leeg, in een daarvan kan ze best liggen. Dan maken we een soort veldbed voor haar, en u heeft misschien wel wat droge kleeren.”

„Dat is toch al te veel last voor u,” zei Else aarzelend. „Ik kan toch niet zóó maar al mijn meilijkheden op uw schouders afschuiven?”

Op Adolf’s sombere gezicht brak een glimlach door, die was als een zonneschijn over een winterlandschap.

„Ziet u eens hoeveel breeder ze zijn dan de uwe,” zei hij.

„Maar” — begon Else nog, — en toen werd ze gerustgesteld door zijn oogen, warme, vriendelijke oogen, die haar zeiden dat hij oprecht blij was, haar van dienst te kunnen zijn.

„Nu, dan dank ik u uit den grond van mijn hart,” zei ze.

„En ik ook,” kwam de stem van Lelia, bevend van dankbaarheid. „Ik zal u wel even helpen, o ja, ik weet wel hoe je ze aan moet pakken, m’n tante, die —”

„Ziet u eens juffrouw Erwin,” zei Adolf, „laat u ’t nu maar aan mij over. Allereerst moet u rustig naar binnen gaan. Dit meisje kan me op ’t oogenblik beter helpen dan u, want zij schijnt zooiets meer bij de hand gehad te hebben.”

„M’n tante,” begon Lelia trotsch, „en m’n moeder, maar niet zoo dikwijls. En in onze straat, daar was —”

„Maar zij moet ook droge kleeren aandoen,” zei Else, terwijl ze de jas opendeed die het meisje om had, „ja, ze is zóó in haar katoenen jurk naar u toe geloopt, ze is druipnat.”

„Ja, dat was ik vergeten,” zei Adolf, „’t water liep van haar kleeren af.”

„t Kan me wat schelen,” zei Lelia, „t doet er niks toe nu m'n mooie kamer maar niet wordt bedorven.”

Maar Else liet haar gauw in die geliefde kamer gaan, om zich even te verkleeden, maar van de jas en de hoed wou ze geen afstand doen.

„Die heeft hij me geleend, en daar wil ik hem mee helpen om haar weer op te sluiten. k Wil alles wel doen, nu ze maar niet in mijn bed hoeft.”

Maar Adolf had in t geheel geen vrouwelijke hulp nodig. Hij liet Else de kamer in gaan, haar op t hart drukkend dat het haar taak was, te zorgen dat de zieke niet onrustig werd. Hij liet Lelia nog even de deur voor hem openhouden. Toen liep hij op de booze, sterke vrouw toe, die begonnen was op de deur te bonzen en met pannen en blikjes te gooien, om haar protest tegen de gesloten deur te kennen te geven.

„Of diè sterk is,” vertelde Lelia later vol bewondering. „Hij nam haar gewoon bij d'r arm, en ze was nèt zoo weerbarstig, maar hij liet haar niet los, en daar ging hij met haar door de regen, nèt een politie-agent die er eentje opracht.”

Een minuut of twintig later kwam Adolf terug om droge kleeren voor Vrouw Stoor. Er waren gelukkig nog een oude japon en schoenen en kousen van haar in de schuur, die ze daar gebruikte wanneer ze de wasch deed. Else deed er dekens bij.

„Ik heb de kachel voor haar aangemaakt,” zei hij, „u hoeft zich over haar niet meer bezorgd te maken. Ze heeft het heel wat beter dan ze verdient.”

Toen ging hij weer weg.

Else moest aan haar vader vertellen, dat Vrouw Stoor dien avond onmogelijk kon komen helpen.

„Maar Lelia en ik kunnen het samen heel heel goed,” zei ze.

„Ga maar weg,” zei Erwin, „dan blijf ik van nacht wel hier. Nee, ga maar weg, je maakt me toch maar van streek.”

Maar toen werd er weer gebeld, en daar was Adolf nog eens terug.

„Nu kom ik om uw vader in bed te helpen,” zei hij zakelijk. „Dat is de eenige manier om uw vriendin daarginds tot rust te brengen. Ze heeft in haar hoofd gezet, dat ze eerst moet weten dat hij goed geholpen is.”

Weer was er bij Else de natuurlijke tegenzin, een vreemde last te bezorgen, maar dan vond ze weer in zijn oogen de verzekering dat de verplichting aan zijn kant was, en niet aan de hare.

Zij nam hem mee naar haar vader, en stelde hem voor als den buurman die zoo vriendelijk was, Vrouw Stoor dezen stormnacht onderdak te geven. Ze gaf hem een stoel om wat te gaan

zitten praten, en schonk koffie om de onverwachte kennismaking te bezegelen.

Een plotselinge opmerking van Sheldon werd de aanleiding tot hun warme vriendschap. Hij leunde wat achterover in zijn armstoel, het porcelainen kopje in zijn hand, terwijl schilderijen, boeken, kussens en alles om hem heen hem herinnerde aan het leven van comfort waarvan hij nu jaren lang verstoken was geweest. t Was of hij weer in Mevrouw Barnsley's kamer was en in t getemperde licht van de vele lampekopies zijn koffie dronk.

Terwijl zijn oogen langs den zacht-groenen muur gingen, viel zijn blik op een van de schilderijen.

„Neen maar,” zei hij, „dat is de brug bij Little Mitcham!”

Erwin's doeken vertoonden niet veel variatie wat betreft de onderwerpen. Hij was nooit boven de liefde voor rustieke bruggetjes, molenraderen en kerk-ruïnes uitgekomen, die de meeste kunstenaars na hun jeugd jaren al vaarwel zeggen. Maar in dat genre had hij dan ook een zekere vaardigheid verkregen. Dit was inderdaad het bruggetje bij Little Mitcham, maar er lag over het stukje een atmosfeer van vriendelijke oude dingen, die bij Adolf herinneringen aan zijn jongensjaren wakker riepen.

Erwin genoot. Hij had altijd zoo veel van dit stukje gehouden, dat hij er geen afstand van had willen doen. Hij was zoo dikwijls ontevreden over zijn werk; hij wist wèl dat hij de gave had gekregen om de schoonheid van licht en kleuren in alle dingen op te merken. Maar of hij die zóó kon weergeven dat ook anderen het met hem meevoelden, daaraan twijfelde hij dikwijls. Maar dit schilderstukje had hem voldoening gegeven. Het was geïnspireerd door een warm herfstlandschap in Engeland, en nu hier, twaalfduizend mijlen ver weg, terwijl buiten een wilde storm woedde, straalde het zoo warm en levendig van den muur dat het allereerst het oog van den bezoeker trof, en hem onmiddellijk de plek van herkomst deed herkennen.

„Kent u die plek werkelijk?” vroeg Else.

Hij had zijn kopje neergezet, en ging er naar toe om het van dichterbij te bekijken.

„Van die plek” — hij legde zijn vinger op het eene einde van de brug — „ben ik afgesprongen toen ik tien jaar was, om een jongen te redden. Niet dat zijn leven in gevaar was, maar alleen zijn Zondagsche pet. t Was waarschijnlijk meteen om mezelf te redden, want die jongen was mijn broertje en ik als oudste zou verantwoordelijk geweest zijn als de pet verdwenen was.”

„Maar waarom bent u er toen ingesprongen?” vroeg Else, „t ziet er diep uit, waarom bent u

niet van 't brugje afgegaan om hem vanaf den kant met een stok uit het water te halen?"

Adolf keek nadenkend naar het schilderijtje. „Ik denk”, zei hij langzaam, „omdat ik altijd een beetje onnoozel in die dingen geweest ben. Ik zag dat de pet omdraaide, zoodat er water in kwam en hij zonk, en toen sprong ik er achterna. Maar het is niet zoo diep als u het hebt doen schijnen, mijnheer Erwin. Ik was dadelijk op den grond en verstuurde daar mijn voet — daarvoor heb ik nog een halve vacantie met mijn been op een stoel moeten zitten.”

„Maar was het werkelijk zoo ondiep?” vroeg Else geïnteresseerd. „Als dat zoo is, zal 't mijn arme hart nog eens overnieuw breken.”

„Ik ben bang dat het niet meer dan vier voet geweest is, anders had ik me niet zoo leelijk gestooten”, zei Adolf.

„En wanneer — in welk jaar is dat geweest?” Adolf trok vijftien jaar van zijn leeftijd af.

„Dat moet in negentienhonderdvijf geweest zijn.”

„En wij, vader, wanneer waren wij er?”

De datum stond op de schilderij. Aug. 1904.

„En vier voet diep!” zei Else nog eens. „Vader, nu zal ik u een van de verborgen tragediën uit mijn leven vertellen. In den tijd toen u dat schilderde, speelde ik altijd om u heen als u aan 't werk was. Ik had toen juist een pop met een porceleinen kop, waar ik dol op was. Ik hield haar over den rand van de brug om haar naar die mooie rivier te laten kijken, en toen viel ze erin.”

Erwin luisterde glimlachend.

„Daar weet ik niets meer van,” zei hij. „Ik weet alleen dat ik erover dacht, of ik jou in je witte jurkje ook op de schilderij zou zetten, maar ik zag er van af, omdat je geen oogeblik stilstond.”

„Natuurlijk niet,” zei Else, „want ik bevond me in den grootsten tweestrijd. Aan den eenen kant de dierbare pop, die in de diepte wegzonk, en aan den anderen kant u. Ik wist dat u alles voor me deed wat ik u ook maar vroeg, en dat u waarschijnlijk zou gaan duiken in den afgrond, als ik het graag zou willen, en dacht dat u misschien wel jammerlijk zou verdrinken, — door mijn schuld.”

„Wie weet waartoe ik in staat was geweest, zei Erwin. „Als mijn jas maar oud genoeg was geweest, en 't was een warme dag geweest —”

„Dat wist ik, en daarom was ik ten einde raad. Na al dien tijd heb ik nog medelijden met mezelf, zoo'n verdriet als ik toen had. En nu vertelt u me, dat het nauwelijks vier voet diep was, mijnheer Sheldon.”

„U zoudt erin hebben kunnen waden, en de

pop met een stok naar u toe halen,” glimlachte Adolf.

Toen Else begon over naar bed gaan, hield Erwin zich als een verwend kind. Hij was er niet toe te bewegen. Else moest zijn oude schetsboeken te voorschijn halen, om te zien of er geen andere plekjes uit de buurt van Mitcham in waren.

Zoo gingen er een paar uur voorbij. Adolf begon zich ongemakkelijk te voelen, mocht hij hier in deze vriendelijke omgeving blijven, alsof hij een gewoon mensch was, en niet een ontslagen gevangene?

Toen hij eindelijk met Else samen den zieke had weggebracht, en de gast vertrokken was, zei Erwin:

„Dat is een aardige kerel. Hij hielp me even goed als Vrouw Stoor. Morgenochtend komt hij weer, als zij niet beter is. We zullen een prettigen buurman aan hem hebben.”

Else antwoordde niet veel. Adolf had heel weinig animo getoond, weer terug te komen. 't Eenige wat hij wel scheen te willen, was hen helpen uit de moeilijkheid met Vrouw Stoor.

Toen Erwin iets gezegd had, van binnenkort nog eens een avond te komen, had Adolf hen geen van beiden aangezien, en iets gezegd van hard te moeten werken 's avonds, en niet zijn eigen baas te zijn.

En Else verwonderde zich, dat ze zich bijna beleedigd gevoeld had.

* * *

Een paar maal had Erwin Lelia gestuurd met de boodschap, of Sheldon wat kwam rooken en praten. Hij had excuus gemaakt: hij moest uit, of hij was achter met zijn werk, of hij moest op zijn dieren letten. De eerste twee keer nam Erwin het goed op, maar na den derden keer zei hij tegen Else:

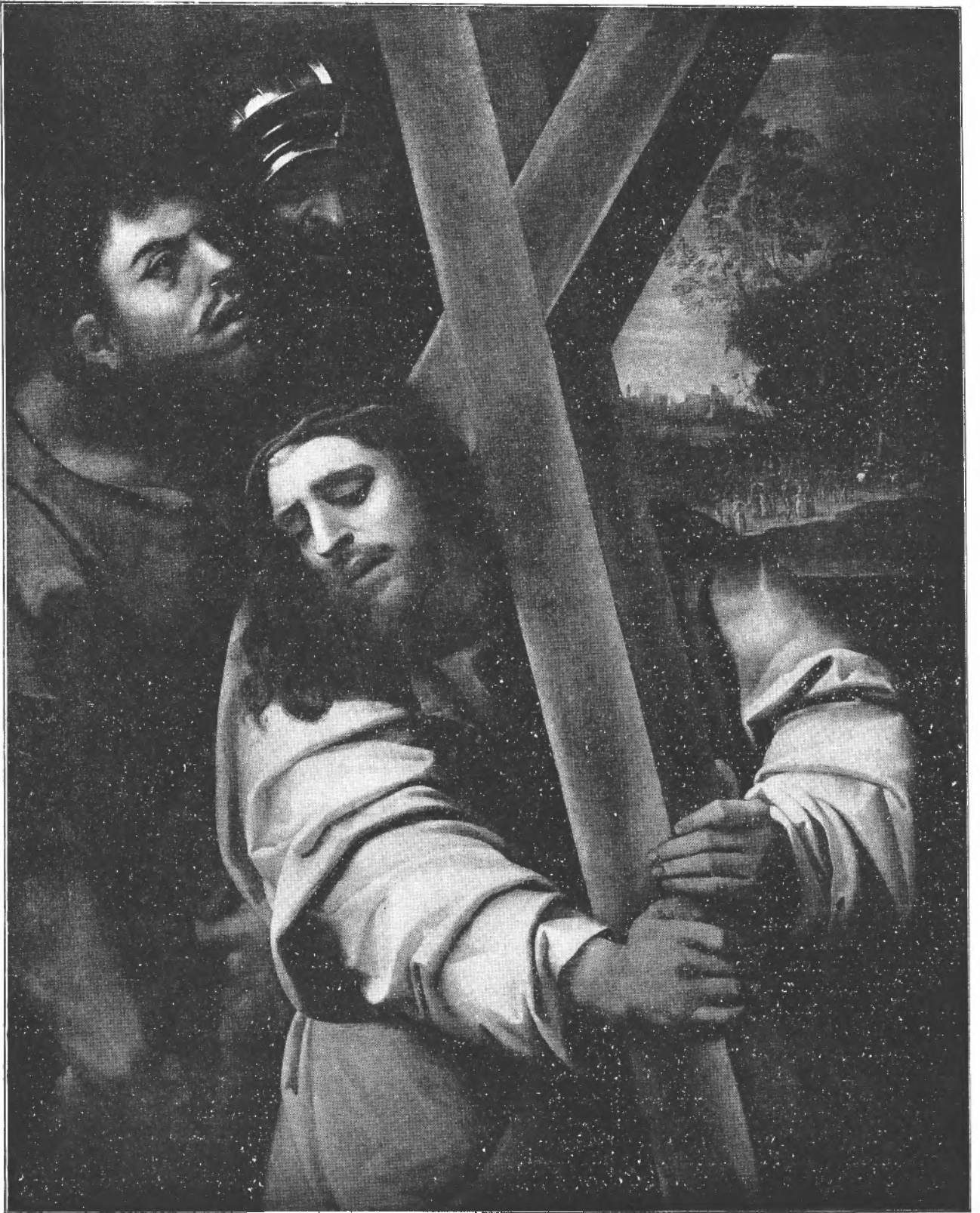
„We zullen hem maar niet meer vragen. Hij wil me zeker laten voelen, dat hij geen tijd te verknoeien heeft aan een kreupelen buurman.”

„Ze vragen u niet meer,” zei Lelia, toen ze een dag of wat later een paar van Adolf's kuikens kwam terugbrengen, die naar hun grondgebied ontsnapt waren.

„Neen?” glimlachte Adolf. „Hoe komt dat, Lelia?”

„Hij zegt dat hij geen bezoek wil hebben uit liefdadigheid. En dat u niet naar een kreupele toe wilt. Maar hij is heel anders dan anderen, dan had u m'n tante moeten zien — Waarom komt u niet, meneer?”

Den volgenden dag, toen Adolf had gezien dat Else was uitgegaan, ging hij bij den vader op bezoek.

S. del Piombo. Christus draagt het kruis.

Gemälde galerie, Dresden.

PSALM 22.

Eenige verzen uit de Psalmberijming
van MARNIX VAN ST. ALDEGONDE.

Mijn God, mijn God, waerom verlaetstu my?
Waeromme gaet mijn huylen dus voorby,
Verr' van dijn hulp end troost, als ick voor dy
Doe mijne clachten?

Den heelen dach roep ik uyt gantscher crachten,
En du, mijn God, en wilst daer op niet achten;
Ick hou niet op van schreyen alle nachten,
End swijge niet.

Uyt 'sleeuwen muyl, die hongrig is en heet,
Verloss' my doch: Dijn hulp zij my gereet,
Van d'hoornen ooc der wild' eenhoornen wreet,
Wil my bevrijen.

Dies sal ick blijd end lustig t'allen tijen,
Heer, dijnen naem mijn broederen belijen,
En dijnen lof voor 'tvolck gebenedijen,
Int openbaer.

Ghy die Godt vreest, lofsingt hem al te gaer,
Roemt end eert Godt, ghy Jacobs heylge schaer:
Ghy Israël, vreest hem, die in gevaer
Wel can beschermen.

Want hy noyt heeft veracht den noot der ermen,
Noch sick¹⁾ verbergt, om haerder niet t'ontfermen:
Hy hoorts', als sy met suchten ende kermen
Hem roepen aen.

¹⁾ Zich.

Ida Heyermans in haar werkkamer.

Bij Ida Heyermans.

AN den Bergsingel te Rotterdam ligt de ruime, rustige kamer waar Ida Heyermans werkt. Een erker met veel planten, groote boekenkasten langs de muren, en hier en daar de reproductie van een schilderij of beeldhouwwerk als herinnering aan een van haar reizen, dat is het interieur waar zij als een vriendelijke gastvrouw ontvangt.

„Veel heb ik gewerkt in mijn leven,” vertelt Ida Heyermans. „Ik heb veel en hard gewerkt. Daar ben ik als vanzelf toe gekomen, de omstandigheden vroegen erom. Mijn vader had een heel drukke werkkring als Redacteur van De Nieuwe Rotterdamsche Courant, en voor mij, wie het schrijven in 't bloed zat, lag het voor de hand dat ik hem begon te helpen, overal waar ik maar kon. Zoo werd ik dus, ongezocht, journaliste, feitelijk de eerste vrouwelijke journaliste in ons land. Ik schreef al wat er maar 't meest noodig was, óók verslagen van vergaderingen, — maar dat was niet het prettigste werk,” voegt ze er met een glimlach bij.

Neen, dat zenuwslopende werk zal de jonge

Ida Heyermans wel eens zwaar gevallen zijn, vooral terwijl zij wist, dat zij op litterair gebied veel persoonlijker werk presteeren kon. Want zooals alle rasechte schrijfsters was ze heel jong begonnen; toen ze 16 jaar was, zag ze al een eerste schetsje, onder pseudoniem, gedrukt.

Zij was toen nog op de meisjes-H. B. S. te Rotterdam, waar zij uitblonk als een van de meest begaafde leerlingen. Toen Paul Kruger in Nederland kwam, om de hulp van ons volk in te roepen voor het verdrukte Zuid-Afrika, was het Ida Heyermans, die van de meisjes van haar school werd uitverkoren om den grijsen staatsman toe te spreken, en hem namens de jonge vrouwen van Nederland de hand te drukken als sympathiebetuiging aan de vrouwen in Zuid-Afrika. Een gewichtig moment!

Op 18-jarigen leeftijd stond Ida Heyermans al voor de klas.

„De meisjes waren bijna even oud als ikzelf, maar 't ging héél goed”, zegt zij nu met dankbare voldoening. „Ik deed het zoo graag, ik hield zoo van ze, die opgroeiende meisjes, in wie

zooveel krachten bezig zijn zich te ontplooiën, zóóveel gaven liggen te sluimeren". Aan de Industrijschool te Rotterdam was zij het, die de meisjes de algemeene ontwikkeling bijbracht. Later heeft zij ook aan kleintjes les gegeven, die niet minder haar liefde en interesse hadden. En toen haar daarna werd opgedragen, oudere meisjes voor examens op te leiden, heeft Ida Heyermans ook daaraan haar krachten gegeven. Maar de ruime, spontane persoonlijkheid van deze leerares kon zich niet binden aan een nauw-afgebakend terrein van intellectualistische wijsheid, die in een bepaalden tijd aan een heelen groep meisjes van totaal verschillenden aard en aanleg, allen gelijkelijk moest worden ingegoten. — Er is meer dan eens opgemerkt, hoe de grootste persoonlijkheden op sociaal en wetenschappelijk gebied, zelden in hun jeugd door het afleggen van schitterende examens hebben uitgemunt. En hier hooren we dat deze toonaangevende opvoedster al evenmin zich wringen kon in het keurs van een precies-uitgestippeld leerprogramma dat als hoofddoel heeft, de meisjes voor een examen klaar te stoomen. Zegt dit niet iets tegen de ingewortelde neiging, die wij vooral in Nederland hebben, om iemands *ontwikkeling* af te meten naar het aantal *examens* dat hij heeft afgelegd?

Ze had gaarne alleen toen nog enkele uren willen geven aan de algemeene ontwikkeling van haar leerlingen. Daar dit niet mogelijk was, heeft zij al haar lessen neergelegd. Maar de pen liet zij niet rusten, evenmin als vroeger.

„Als iemand me, toen ik jong was, vroeg wat ik later wilde gaan doen, was altijd mijn antwoord: lesgeven — en schrijven, — en als ik het nu nog alles moet overdoen, weet ik dat ik nooit anders zou kiezen dan die tweeledige loopbaan: opvoeden, en mijn ideeën uiten in mijn geschriften.”

Voor iemand met een warm hart, met een scherp en zuiveren blik op dingen en toestanden als Ida Heyermans, waren die beide arbeidsterreinen feitelijk ook één: in de praktijk van haar werk ontmoette zij zóó veel, dat zij veranderd, verbeterd zou willen zien, het dringt haar steeds weer tot spreken en waarschuwen, telkens andere denkbeelden komen in haar op, die zij voelt aan haar tijdgenooten te moeten zeggen. Jarenlang was zij redactrice van het opvoedkundige tijdschrift „De Vrouw”, en nu nog werkt zij mee aan verschillende bladen, o.a. „Volksontwikkeling”, de publicatie van het „Nut voor 't Algemeen.” Een aantal van haar paedagogische schetsen en artikelen zijn uitgegeven in een bundel „De Betooverde Tuin, over opvoeders en kinderen.” In een klein gezegde,

eén enkel typeerend zinnetje, van ouders of kinderen opgevangen, ziet Ida Heyermans dadelijk het verschijnsel, de algemeene waarheid die er achter ligt, en op een pakkende manier teekent ze de situatie, en geeft dan haar beschouwingen weer, noteert een vooruitgang, of wijst een opvoedkundige fout aan.

Ook ander litterair werk heeft Ida Heyermans gegeven, maar dat is al langer geleden. Bundels sprookjes, ook Prins Peter, Vertellingen van de Maan, Zoo mooi als Zonneschijn, enz.

„Nu zou ik daarvan niet graag meer alles voor mijn rekening willen nemen”, zegt zij. „Dat we schrijven terwijl we jong zijn, goed, en er is ook wel een groote voldoening in, je werk in druk te zien. Maar zooveel jong werk wordt gepubliceerd, dat liever had moeten blijven liggen tot de auteur tot rijpheid en dieper inzicht gekomen was.”

Want Ida Heyermans is sterk doordrongen van de verantwoordelijkheid van den schrijver tegenover het publiek, dat hem leest. „Wij vragen ons af waarom het noodig is, dat er sommige boeken geschreven worden, daar niemand er iets door wint,” schrijft zij in haar brochure „Onze Jongeren en de Moderne Litteratuur.” — „Wij moeten ons meer vertrouwd maken met de gedachte dat wie schrijft, verantwoordelijkheid tegenover den lezer op zich laadt.”

Wat wil Ida Heyermans dan op het punt van opvoeding?

„De vorming van het meisje tot *vrouw*, in den besten zin van het woord. Op onze scholen, Mulo- en Middelbare scholen, waar de meisjes, een hoop verstandelijke ontwikkeling krijgen — prachtig op zichzelf — wordt zoo weinig gedaan aan de vorming van het gevoelsleven, van de liefde voor de natuur, van den zin voor schoonheid. Niet alleen in litteratuur en kunst moeten de meisjes schoonheid leeren zien, maar ook en vooral in het dagelijksch leven moet zij harmonie weten te brengen. Straks moeten zij immers moeders worden, in den ruimsten zin van het woord? Want al trouwen we niet, wij vrouwen voelen ons toch aangetrokken tot de leiding en de verzorging van het kind, daarin ligt onze groote kracht, maar ook onze plicht.

„Ik ben ervan overtuigd, dat in de jonge meisjes die onze scholen bezoeken, zóóveel krachten aanwezig zijn, die maar éven wat leiding, wat aanmoediging nodig gehad hadden om uit te groeien tot iets heel moois en goeds. Maar 't gebeurt nog te weinig. Ze worden naar huis gestuurd met een groote dosis verstandelijke ontwikkeling — iets, waar je op zichzelf nooit dankbaar genoeg voor kunt zijn, maar ik vraag me soms af, wat ervan moet komen, als die jonge

Ida Heyermans

vrouwen straks het leven in gaan, wat ze dan tenslotte hebben aan hun vele geleerdheid. De meisjesopleiding moet allereerst *vrouwelijk* worden, 't zijn de specifiek-vrouwelijke eigenschappen die ontwikkeld moeten worden. De meisjes moeten leeren de handen te gebruiken, het eigen initiatief moet geprikkeld worden tot werkzaamheid."

— „Dan voelt u, zeker vooral veel voor de huishoud- en industriescholen?"

„Daar voel ik voor, en zelf werkte ik er ook aan. Maar mijn bezwaar ertegen is, dat de opleiding daar óók dikwijls te verstandelijk-practisch is ingericht. 't Zijn vrouwelijke vakken, zeker, die er onderwezen worden. Maar 't gaat

er niet alleen om, wát er op 't programma staat, maar vooral ook, hóe het behandeld wordt. De ontwikkeling van het zuiver-vrouwelijke gevoel, dat is het waar ik niet genoeg op zou kunnen aandringen.

„Maar laat men mij niet verkeerd begrijpen", gaat Mejuffrouw Heyermans door. „De verstandelijke ontwikkeling van het jonge meisje onderschat ik niet, wanneer zij de vermogens en den aanleg ervoor heeft. Zelf heb ik heel veel geprofiteerd van het onderwijs, gebaseerd op de rationalistische denkbeelden van het eind der vorige eeuw, toen de menschen dachten, met het intellect alles te kunnen omvatten en verklaren. Ik hecht veel waarde aan een goede vorming van het verstand. Wat ik alleen funest vind, is het willen opvoeden van alle meisjes naar één en hetzelfde plan, het niet laten uitkomen van elks persoonlijke aard en aanleg. Maar een vrouw, wier verstandelijke vermogens niet harmonisch ontwikkeld zijn, deugt ook niet voor het gezinsleven, of voor het moederschap, daarvan ben ik overtuigd.

„Maar er is al veel veranderd. Ik zie een groote kentering, we leven in zoo'n vreemden tijd, waarin zooveel gist en werkt. 't Is prachtig, nu jong te zijn, wél moeilijk, omdat er zoo verwarrend-veel omgaat, maar 't is heerlijk, in dezen tijd te leven, heerlijk, nu de jeugd te mogen leiden."

In een van haar schetsen vertelt Ida Heyermans van een voorval in haar klas, als een van de leerlingen met een heel gewoon gezicht de leerares erop attent maakt: „U hebt een gaatje in uw kous". Ze zegt het zonder verlegenheid of gedwongenheid, maar óók zonder een gichelig lachje. — „Dank je wel, heerlijk dat je het me zegt," is het antwoord, en de les gaat door, geen van de meisjes geeft er verder aandacht aan. Dan mediteert Ida Heyermans verder, dat in haar jeugd zoiets onmogelijk zou zijn geweest. Dat een meisje, een leerling, tot dat hogere wezen uit die andere wereld, die der volwassenen, de opmerking zou maken dat er iets aan haar toilet niet in orde was! Niemand zou eraan durven denken dat de leerares, als ieder gewoon vrouwelijk wezen óók kousen droeg die aan gaatjes-krijgen onderhevig waren. Als 't meisje héél veel had gehouden van de leerares bij wie ze zoo'n euvel opmerkte, zou ze de oogen hebben afgewend, meer beschaamd nog dan wanneer haar-zelf zoiets was overkomen. Maar in de meeste gevallen zou er een onderdrukt gegichel door de klas gegaan zijn, en heel stiekum was er gefluisterd: *Ze* heeft een gaatje in haar kous! — De verhoudingen zijn veranderd. Die onoverbrugbare kloof tusschen leerling en leerares,

tusschen wijsheid-drinkende en wijsheid-gevende, is verdwenen. Maar er is voor in de plaats getreden een verhouding van vriendschappelijk vrouwen, die aan den eerbied voor de oudere niets afdoet, integendeel. Alleen het gedwongene, het slaafsche is eruit.

Ook op maatschappelijk terrein heeft Ida Heyermans veel gearbeid. Samen met haar zuster, nu directrice der Eerste School voor Vrouwenarbeid te Rotterdam, heeft zij o.a. een groote tentoonstelling georganiseerd „Kind, Kunst en School.” Zij ijverde eveneens ervoor om het beginsel „Kinderverzorging en Opvoeding” op alle meisjesscholen ingang te doen vinden en behoorde tot hen, die het initiatief namen voor de oprichting te Rotterdam van de *School tot opleiding van leerzessinnen in Kinderverzorging en Opvoeding*.

Aan de Nationale Tentoonstelling voor Vrouwen-Arbeid heeft zij in 1898 al haar krachten gegeven. Dat was toen om te toonen, dat de arbeid door vrouwen gepresteerd, gerust gezien en vergeleken mocht worden bij 't geen de man produceerde! — Een penhouder laat zij nog zien, gebruikt door de bezoekers die de presentielijst

teekenden, er is wel aan te zien door hoeveel handen die gegaan is. Met de letters N. T. V. A. in het hout gesneden vormt die een aardig souvenir voor degene, die met zooveel toewijding aan die tentoonstelling gewerkt heeft. En dat zij het in eere houdt, is een klein trekje als vriendelijke getuige, dat deze vrouw van hoogstaande ontwikkeling in alle dingen zoo eenvoudig en typisch-vrouwelijk is gebleven.

Zij is iemand die veel te zeggen heeft, en ook zoo sterk den drang en den plicht gevoelt, zich uit te spreken.

„Je ideeën, 't zijn alle maar fakkels, je draagt ze een tijd door de wereld om, je zoekt er licht mee te werpen, — en dan geef je ze weer over aan anderen, aan een volgende generatie. — Als ze maar blijven branden!”

Wij gelooven dat ze zullen blijven branden. Wanneer de gloed van ware menschenliefde, gegrond in de overtuiging dat het 't beeld Gods in den mensch is, dat we hebben hoog te houden, wanneer die gloed iemand aandrijft tot zijn levenswerk, dan kan de fakkel niet dooven, dan is zijn arbeid nooit vruchteloos.

A. R.

Boerenhuisje.

Foto van den heer W. L. Verburg te Amsterdam.

„De denkende huisvrouw”.

MEERMALEN reeds gaven we in ons blad beschrijvingen van voorwerpen voor huishoudelijk gebruik, die dienen kunnen, om de taak der huisvrouw te vergemakkelijken, of ook om haar in staat te stellen op haar huishoudelijk budget te bezuinigen. Ook in de toekomst hopen we hiermee door te gaan.

Nu zijn er echter een paar dingen, die we, als we ons van dergelijke uitvindingen willen bedienen, wel moeten bedenken. In de eerste plaats: het aanschaffen van een stofzuiger, van een goed fornuis, van een vlug-werkende eierklopper of wat dan ook helpt ons maar zeer ten deele, wanneer onze *manier* van werken niet goed is. En, ten tweede: het feit, dat electricische kracht al méér gebruikt wordt ook voor huishoudelijk werk, en dat men er naar tracht sommige wetten, die in de natuurkunde reeds lang bekend waren, ook toe te passen op huishoudelijk terrein, stelt aan de huisvrouw nieuwe eischen, waaraan ze moet kunnen voldoen, om van die vindingen het rechte profijt te trekken.

Het wordt meest zóó voorgesteld, dat de huisvrouw van nu het gemakkelijker heeft dan die van een vijftig, honderd jaar geleden. Dit is maar ten deele waar. De problemen, waar we in onzen tijd mee te doen krijgen, zijn andere.

Dienstbodenood — warenkennis — efficiency, ook in de huishouding —; zijn het niet nieuwe begrippen, nieuwe eischen, en ook nieuwe moeilijkheden?

Ik beweer niet, dat de huisvrouw van vroeger niet behoefde na te denken, maar toch — ook zij, die in haar tijd geprezen werd als een volmaakte huishoudster, zou vaak vreemd staan tegenover de eischen, die nu gesteld worden aan „de denkende huisvrouw.”

Die naam zette ik tusschen aanhalingsteekens, want ik ontleende hem aan de titel van een boek, dat geschreven werd door een Amerikaansche huisvrouw, Christine Frederick, en vertaald door twee Nederlandschen, die het aanpasten aan onze Hollandsche toestanden.

En nu zou ik wel willen, dat al onze lezers dit boek kochten en lazen, ja, bestudeerden. Allereerst natuurlijk zij, die reeds nu met het huishouden te maken hebben. Maar ook diegenen, die gewend zijn, dat anderen thuis daar wel voor zorgen: moeder, of een zuster, of de dienstbode. Opdat ze de gedachte zullen kwijtraken, wanneer ze die althans hebben, dat

het huishouden iets is van eigenlijk maar weinig beteekenis. Of, anders, een saaie, droge bedoening, die je daarbij geen tijd laat voor andere, hoogere dingen.

* * *

Ik ga een paar titels van hoofdstukken afschrijven: efficiency in de huishouding; „Standaardmethode” en „beweging-studie” toegepast in de huishouding; werkindeeling en schematiseering bij huishoudtaken; de verhouding der vrouw tot productie en verkoop. Dit zijn er maar enkelen uit de lijst, doch genoeg om te doen zien, dat dit boek werkelijk iets nieuws geeft op huishoudelijk gebied. En iets heel belangrijks ook. Want zijn dit niet de vragen, die een goede huisvrouw immerdoor bezighouden: hoe voer ik op de voordeelgste en meest practische wijze het beheer? hoe kom ik klaar met mijn werk, en houd tijd over voor m'n man, m'n kinderen, m'n eigen geestelijke ontwikkeling? hoe moet mijn verhouding zijn tot mijn dienstbare? hoe zorg ik ervoor, dat ook de ideëele zijde van m'n taak tot haar recht komt?

Bedoelt de schrijfster nu, dat we alles, wat zij zegt, klakkeloos zullen overnemen? Dan had zij niet tot titel gekozen: de *denkende* huisvrouw. Neen, we moeten hetgeen zij schrijft overleggen, er onze eigen omstandigheden tegenover zetten, en dan zien, wat we al of niet kunnen toepassen. Ikzelf b.v. houd er wel degelijk een geregelde werkindeeling op na, en een werk-schema, maar dit ziet er anders uit dan dat van Christine Frederick. En ik geloof, dat zijzelf dat heel natuurlijk zou vinden. En hoe aanlokkelijk het hoekje uit de „Efficiency-keuken” van de schrijfster er uit ziet, ik heb zeer geldende redenen, om in de mijne niet een nabootsing ervan in te richten. Zoo is ook het eethoekje, dat men tegenwoordig nog al eens afgebeeld ziet, en waarvan ook in dit boek een foto wordt gegeven, meest niet ruim genoeg voor een groot gezin. Daarentegen staan er zooveel dingen in dit boek, die me begeerenswaardig lijken, dat ik zeker wel voor tien verjaardagen verlanglijstjes eruit zou kunnen opmaken!

Laat me er nog bij zeggen, dat dit werk ganschelijk niet dor en droog is, doch heel prettig leest, en dan hoop ik, dat het bestellingen zal regenen bij den boekhandel, of bij de uitgevers, H. D. Tjeenk Willink en Zoon te Haarlem.

J. M. W.—W.

Portret van Prinses Juliana.

Naar een schilderij van den heer W. B. Tholen.

Johann Sebastian Bach.

BACH is uit een geslacht van musici voortgekomen, die meer dan een eeuw de kunst in Thüringen gediend hebben.

De oudsten van zijn geslacht zijn Veit Bach en diens vader Hans Bach. Veit Bach was bakker en verhuisde naar Hongarije. Daar het katholicisme in Hongarije toen de overhand kreeg, moest Veit Bach als protestant Hongarije verlaten, aangezien zijn geloofsgenooten aan vervolgingen blootstonden.

Hij verkocht zijn bezittingen en keerde terug naar Wechmar, waar hij weer bakker en molenaar werd. Onder het malen speelde hij op een kleine luit, die hij altijd meenam naar zijn molen.

Veit's zoon Hans Bach was de eerste der beroepsmusici. Een verre bloedverwant leerde hem in Gotha muziek.

Toen hij „volleerd” was, keerde hij naar Wechmar terug, trouwde met de dochter van den herbergier en werd tapijtwever er bij.

Zijn muzikaal talent gebruikte hij, om op feestdagen de stadstrompetters bij te staan.

De tapijtwever Hans Bach stierf in 1626, en

liet 3 zoons na, waarvan de middelste de grootvader van Johann Sebastian is geworden.

Joh. Sebast.'s vader Johann Ambrosius was violist en aanvankelijk te Erfurt woonachtig. Hij verhuisde ± 1671 naar Eisenach, waar 21 Maart 1685 Johann Sebastian, de jongste van vier zoons, geboren werd.

Aangezien de familie Bach zeer groot was, werden er familiedagen gehouden. De zitting werd altijd geopend met een koraal — dan redeneerde men ernstig over muzikale onderwerpen en eindigde men met een echt Duitsche grap, waarbij ieder, zonder zich te bekommeren, speelde en zong wat hem inviel.

Bach's eerste leermeester in de muziek was Johann Ambrosius, zijn vader. Niet lang heeft hij echter les gehad van zijn vader. Toen Johann Sebastian tien jaar oud was, stierf zijn vader. Zijn stiefmoeder voelde er niet veel voor hem te verzorgen, daarom kwam hij in huis bij zijn oudsten broer, Johann Christoph (1671—1721), organist te Ohrdruf. Johann Sebastian werd leerling van 't lyceum en zijn broer gaf hem muziekles.

Johann Christoph was een verdienstelijk musicus — en geen „ster” — en had geen begrip van de geniale aanleg van zijn jongeren broer.

Alle pogingen stelde deze in 't werk, om een boek van zijn broer te krijgen, nl. de orgelcompositie van Pachelbel. Zijn broer weigerde het hem te geven. De jongen sloop echter 's nachts uit zijn bed en kopiëerde het bij het schijnsel van de maan. Als hij niet langer wakker kon blijven, bracht hij het weer weg. Een heele tijd ging het goed, totdat Johann Christoph het hem afnam. De jonge Sebastiaan heeft zijn schat niet eerder terug gezien, dan na den dood van zijn broer.

In 1800 wilde Bach (Joh. Seb.) de wereld in. Hij wist dat er in het beroemde en goed betaalde Mettenkoor van de Michaëlschool te Lüneburg een plaats als *sopraanzanger* vacant kwam en meldde zich daarvoor aan. Hij leerde in dat koor de schatten der kerkmuziek kennen, en vond in Georg Böhm een uitstekend leeraar in orgelspel.

Niet lang nadat Bach in het koor was gekomen, verloor hij zijn stem, tóch bleef hij op de school — niet meer als sopraanzanger, maar nu als violist. Bach maakte wel eens een uitstapje naar Hamburg, wat hij bij voorkeur te voet deed, 30 K.M.!!

Die groote afstand had Bach er gaarne voor over, want hij wilde zielsgraag den grooten Nederlander Johan Adam Reinken op het orgel in de Katharina-kerk hooren spelen.

Na zijn studiën te Lüneburg voltooid te hebben, werd Bach in 1703 violist aan de hofkapel te Weimar, maar nog in hetzelfde jaar werd hij organist aan de nieuwe kerk te Arnstadt.

Daar had hij een mooi orgel en ruim tijd tot werken. In zijn Arnstadter tijd heeft hij zich met ernst toegelegd op de volmaking van zijn orgelspel. Zelfs ten koste van zijn nachtrust ontwikkelde hij zijn orgel- en klavierspel, maar verwaarloosde zijn vioolspel ook niet. Bach wilde zich echter verder ontwikkelen. Hij wilde den beroemden organist Buschehude gaan hooren.

Twee jaar duurde het, eer hij gaan kon. In October 1705 kreeg hij vier weken verlof en vertrok te voet naar Lübeck.

Na vier weken kwam Bach niet terug, hij dacht er niet over. Toen hij zich geheel in de kunst van den grootsten der Noord-Duitsche organisten had ingewerkt, keerde hij terug in Febr. 1706. Bach had zijn plicht leelijk verzuimd, en het Consistorium van de kerk maakte hem een flink standje.

Bach had geen slag om met 't koor om te gaan. Het begon hem te vervelen. In Mühlhausen kwam een plaats als organist vrij. Bach solliciteerde en speelde in de Paaschdagen van 1707 op proef. Hij werd benoemd; hij verdiende er f 85.— + den toeslag dien zijn voorganger ook gehad had.

Die toeslag bestond uit: 3 mud graan, 2 vaam hout, zes schok rijshout!

Het eerste werk waarmee hij in Mühlhausen voor den dag kwam, had groot succes. Het was gecomponeerd ter gelegenheid van een jaarlijkse plechtigheid van de magistraat. Het was een cantate met de aanvangswoorden: „Gott ist mein König” (God is mijn Koning).

Bach was ondertusschen in het huwelijk getreden met zijn nichtje Maria Barbara.

Lang bleef Bach niet in Mühlhausen. Hij kon niet erg met de gemeente opschieten en vroeg zijn ontslag. In zijn brief geeft als reden op de minder aangename verhoudingen op kerkelijk gebied, doch ook dat hij slechts zeer slecht van zijn salaris (f 85.— p. j. + den toeslag) kon toekomen.

In Juni 1708 kreeg hij weer een betrekking, hij werd hoforganist en kamermusicus van den regeerenden hertog. Bach had in Weimar een prettigen tijd en genoot zooveel vrijheid, dat hij gelegenheid had zich in andere steden te doen hooren. In 1717 verliet hij Weimar. Hij had er op gerekend benoemd te worden tot kapelmeester. Dit was niet gebeurd, men had hem gepasseerd, en daarom besloot hij te vertrekken.

Met Kerstmis 1717 aanvaardde hij zijn nieuwe werkkring in Cöthen.

Bach had in Cöthen den tijd om zich aan zijn compositie te wijden, o.a. is daar ontstaan het eerste deel van „Das Wohltemperierte Klavier” (gelijkzwevende temperatuur). In den zomer van 1720 trof Bach een groote slag. Zijn vrouw Maria Barbara stierf en liet hem 4 kinderen na, waarvan de oudste pas 12 jaar oud was. Bach bleef niet lang te Cöthen. Zijn werkkring was er prettig en zijn salaris zeer hoog.

In Dec. 1721 hertrouwde Bach met Anna Magdalena Wülcken, dochter van een hoftrumpetter, een ontwikkeld muzikaal meisje van 21 jaar.

Zij was niet alleen een goede moeder voor zijn kinderen, maar hielp hem ook trouw met zijn werk en copieerde zijn muziek.

In 1723 werd hij benoemd tot Cantor aan de Thomasschool te Leipzig.

Zijn taak was daar, les te geven in muziek, grammatica en den Latijnschen katechismus van Luther en tevens den dienst in de Thomas- en Nicolai-kerk te leiden.

Bach trachtte het kerkkoor te verbeteren en componeerde zooveel mogelijk kerkelijke werken.

Tot zijn dood, 28 Juli 1750, toe, is hij te Leipzig gebleven.

In de laatste jaren van zijn leven had Bach erge last van een oogkwaal, die later in totale blindheid overging. Bach's diepe, ernstige en vaste godsdienstige overtuiging heeft den stempel gedrukt op zijn kerkelijke werken. De grootste daad is wel het scheppen geweest van de ongeveer 300 cantates, voor iederen Zondag, waarvan er ongeveer 211 zijn overgebleven.

In den loop der jaren zijn er 46 jaargangen van Bach's werken uitgegeven, waarvan 6 deelen met orgelwerken, en evenzooveel met composities voor klavier; verder bevat deze uitgaaf Suites en Sonates voor viool en Suites voor violoncel, werken voor piano, viool enz. enz.

De tekst van de cantate werd aanvankelijk gevormd door woorden uit den Bijbel en gezangen uit de gezangbundel. Enkele bekende cantates zijn: Luthers lied „Ein fester Burg” (Een vaste burg enz.) „Wir danken dir Gott” (Wij danken U, o God), „Lobe den Herrn, meine Seele” (looft den Heer, mijne ziel).

Verder heeft Bach een „Orgelbüchlein” geschreven, een verzameling van kleine koorvoorspelen. Het boekje is met de volgende streuk versierd (vert.):

„Den hoogsten God alleen ter eere,
Opdat de naaste er ook uit leere.”

De drie oratoria (oratorium beteekent eigenlijk bidzaal), Kerst-, Paasch- en Hemelvaart-Oratorium zijn uit de cantate voortgekomen.

Eigenlijk zijn ze gecombineerde cantates, bestaande uit 5 of 6 deelen.

Hooger staan de Passies. Van de 5 Passies zijn er maar drie die we kennen, n.l. de Mattheüs- en Johannes Passion. Er schijnt nog een passie te bestaan naar 't Evangelie van Lucas, maar men weet niet zeker of die wel echt is. Van de Passie naar 't Evangelie van Markus kennen we maar enkele fragmenten en de Passie naar het Evangelie van Johannes is spoorloos verdwenen.

De Johannes- en Mattheüs Passion behoren tot de oratorische Passionen, de muzikale weder-gave van Jezus' lijdensgeschiedenis.

In April 1929 is het twee honderd jaar geleden, dat Bach's Mattheüs Passion voor 't eerst uitgevoerd is, nadat Bach ze nauwelijks voltooid had.

Na Bach's dood vergat men de Mattheüs Passion. De eerste uitgave geschiedde in 1830. De aanleiding daartoe was de eindelijke opwekking, door Mendelssohn, die het werk te Leipzig uit

het handschrift leerde kennen en er de eerste uitvoering van gaf 12 Maart 1829.

Na deze eerste Bach-herleving van 1829 is weer ongeveer een eeuw later de eigenlijke van onzen tijd gekomen, die Bach geheel overziet.

De melodieën der koralen van de Matth. Passie zijn geen van alle van Bach's hand. Ze leefden in de liturgie en in het volk. Eén melodie heeft Bach vijf maal gebruikt. Het is de melodie van Hassler: „Herzlich thut mich verlangen“, die wij kennen onder den tekst: „O, Hoofd bedekt met wonden“, woorden van Gerhardt (1656).

De Mattheüs- en de Johannes Passie alsook het Weihnachts-Oratorium worden hier te lande ieder jaar verschillende malen uitgevoerd. Maar naast de beide Passies moeten we ook noemen de groote mis in bes, (de z. g. H. moll messe of Hohe messe). In de achttiende eeuw was de mis nog niet verdwenen uit de Luthersche Liturgie.

B.

J. v. d. P.

Stilleven.

Foto van A. P. H. Last, Baarn.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

ONDER deze benaming zullen wij maandelijksche praatjes gaan houden over alles, wat het plantenleven en plantenverzorging binnen en buiten betreft. In overeenstemming met het jaargetijde zullen wij behandelen, wat op dat oogenblik aan de orde is.

Het is mijn bedoeling, van deze rubriek geen theoretische uiteenzettingen te maken, maar beschouwingen van practischen aard te houden, die als leiddraad kunnen dienen bij de verzorging van eigen tuin. Waar het genot van een tuin voortspruit uit goede practische verzorging samengaand met gevoel voor schoonheid, daar zullen wij ook dikwijls over den aesthetischen kant van de verzorging spreken. Om een levend contact tusschen lezeressen en schrijfster te bevorderen, lijkt het mij wenschelijk, dat de lezeressen mij eventueel schriftelijk vragen stellen over het behandelde onderwerp, welke vragen ik dan in een volgend nummer hoop te beantwoorden. Het spreekt vanzelf, dat alleen vragen van algemeenen aard en nauw verband houdend met het behandelde onderwerp, beantwoord zullen worden, omdat ik alleen eenige plaats voor beantwoordingen in mijn artikels wil beschikbaar

Heliotrop (Tuin)

Heliotropium peruvianum.

stellen voor zoover deze van belang zijn voor alle lezeressen. Vragen van particulieren inhoud kunnen niet in het maandblad beantwoord worden, maar wel ben ik bereid tot het geven van particuliere adviezen in dergelijke gevallen. Alle vragen s.v.p. te richten aan Mej. C. C. Voûte Jr., van Eeghenstraat 111, Amsterdam (Z.).

Als de lente haar intocht heeft gedaan is het feest in den bloementuin. Daar zijn de bloeiende heesters, die zich tooien en de bolgewassen in warme kleuren prijkende terwijl overal het groen ontluikt. Er is niets feestelijker dan de rijke lentebloei na de doodsche stilte van den winter. En wat is de ondertoon van die feestvreugde? Is het niet de blijdschap over alles, wat nog komen gaat, over het pas beginnen van dien heerlijken tijd van groei en bloei. Is het niet de blijdschap van het voorbereiden en werken voor een bloesemend jaar? En er valt veel voor te bereiden. Wanneer we door den tuin wandelen, zien we hoe de strenge winter overal zijn sporen heeft achtergelaten. Tusschen de vaste planten heeft hij erg huisgehouden, en van de lage groenblijvende heestertjes zijn er vele gesneuveld. Hoe zullen we al die kale plekken weer aanvullen? Het is een heele uitgave om alles te vernieuwen. We kunnen dit jaar heel goed onze toevlucht gedeeltelijk nemen tot de eenjarige planten. Eenjarige zomerbloemen kunnen uitstekend ter aanvulling gebruikt worden tusschen de vaste planten. We verstaan onder éénjarige planten gewassen die in één jaar tijds uit zaad opgroeien, bloeien, zaadvormen en weer afsterven. In verband met hun kweekwijze kunnen we de eenjarige planten in drie groepen splitsen:

1°. Zij, die buiten gezaaid kunnen worden op bedjes en daarna verspeend en uitgeplant worden.

2°. Zij, die buiten dadelijk op de bestemde plaats moeten uitgezaaid worden, omdat ze niet verspeend kunnen worden.

3°. Zij, die een voorcultuur in bakjes binnenshuis noodig hebben, alvorens buiten te komen. Als voorbeelden achtereenvolgens van de eerste, tweede en derde groep nemen wij: Goudsbloem (*Calendula officinalis*), gekweekte klaproos (*Papaver Rhoeas*) en Heliotroop (*Heliotropium peruvianum*).

Beginnen wij met de eerste groep: in den loop van April kan deze gezaaid worden. We kiezen een zonnig beschut plekje uit voor het zaaibed. Hoe beschutter hoe beter, want op een open plaats, is het teveel blootgesteld aan mogelijk koud en schraal weer, en duurt het ontkiemen

Klaproos

Papaver Rhoeas

te lang. De grond moet van tevoren in orde gemaakt worden. Voor een zaaibed gebruiken we liefst reeds bewerkte grond, die daardoor reeds voedselhoudend en goed van structuur is. Deze wordt één steek diep (één spade diep) omgespit en daarna wordt hij goed fijn en gelijk geharkt. Onder fijn harken verstaan wij alle klonten verkrumelen en geheel tot korrels fijn maken. Steentjes of andere harde voorwerpen worden verwijderd. De grond is nu gereed voor het zaaien. Hebben we echter te doen met nog onbewerkte of zeer armen grond, dan spitten wij bij het omwerken van den grond, wat stalmest onder. Het zaaien is een nauwkeurig werk. Het zaad moet niet te dik en zeer gelijkmatig verdeeld, uitgestrooid worden. De zekerste manier is te zaaien op rijen. We maken ondiepe geultjes, voortjes genaamd, op gelijke afstanden van elkaar. Hoe fijner het zaad, des te ondieper maken wij de voortjes. Dan strooien we het zaad uit in de geultjes en harken daarna de voortjes dicht. Vooral oppassen, dat het zaad niet te diep eronder komt. Er mag niet meer aarde overheen zijn, dan het zelf dik is. Wanneer het zaad niet opkomt, is dit vaak 't gevolg van te diep zaaien.

Heel fijn zaad laat zich niet goed in voortjes zaaien, omdat het dan te diep zou komen. Dit zaaien we uit de volle hand, d.w.z. we strooien het gelijkelijk over de oppervlakte van het bed

uit, en harken het daarna voorzichtig iets onder, als het daar grof genoeg voor is. Anders wordt het heelemaal niet ingeharkt, maar alleen aangeplakt, door met den achterkant van de schop de aarde aan te drukken tot een gladde gelijke oppervlakte. We plakken ook aan na het op rijen zaaien. Als de grond erg droog is gieten we daarna voorzichtig, een gieter met broes (sproeier) gebruikend. Blijft het erg droog, dan blijven we de aarde vochtig houden, maar meestal is dit niet noodig, evenmin als het schermen met kranten tegen felle zon wat bij later zaaien noodig kan wezen. Wanneer de zaaibedjes opgekomen zijn, gaan we verspenen. Overal dunnen we de plantjes uit door ze met een klein schopje of stokje uit den grond te halen en over te planten. Deze bewerking is noodig om elk plantje afzonderlijk genoeg plaats te geven. Ook bewerkt verspenen een flink vertakt wortelgestel, hetgeen van veel belang is.

Na het verspenen gieten we weer voorzichtig en passen den eersten dag op met de zon. Schijnt zij flink, dan schermen we met kranten die over de verspeende plantjes worden uitgespreid. Liever kiezen we een dag met gedekt weer uit voor verspenen. Als de éénmaal verspeende plantjes flink zijn uitgegroeid, kunnen ze eind Mei op de bestemde plaats uitgeplant worden. Nog één opmerking alvorens tot de tweede groep over te gaan. Als we vroeg in den zomer bloeiende planten willen hebben, is het beter te zaaien onder glas bijv. in een kouden bak begin April, zoo mogelijk in een kouden bak verspenen en daarna buiten op de bestemde planten uitplanten eind Mei. Dit is een zekerder en vlugger weg, zoodat we op een vroegen bloei kunnen rekenen, terwijl we bij buiten zaaien afhankelijk zijn van het weer.

C. C. VOUTE Jr.

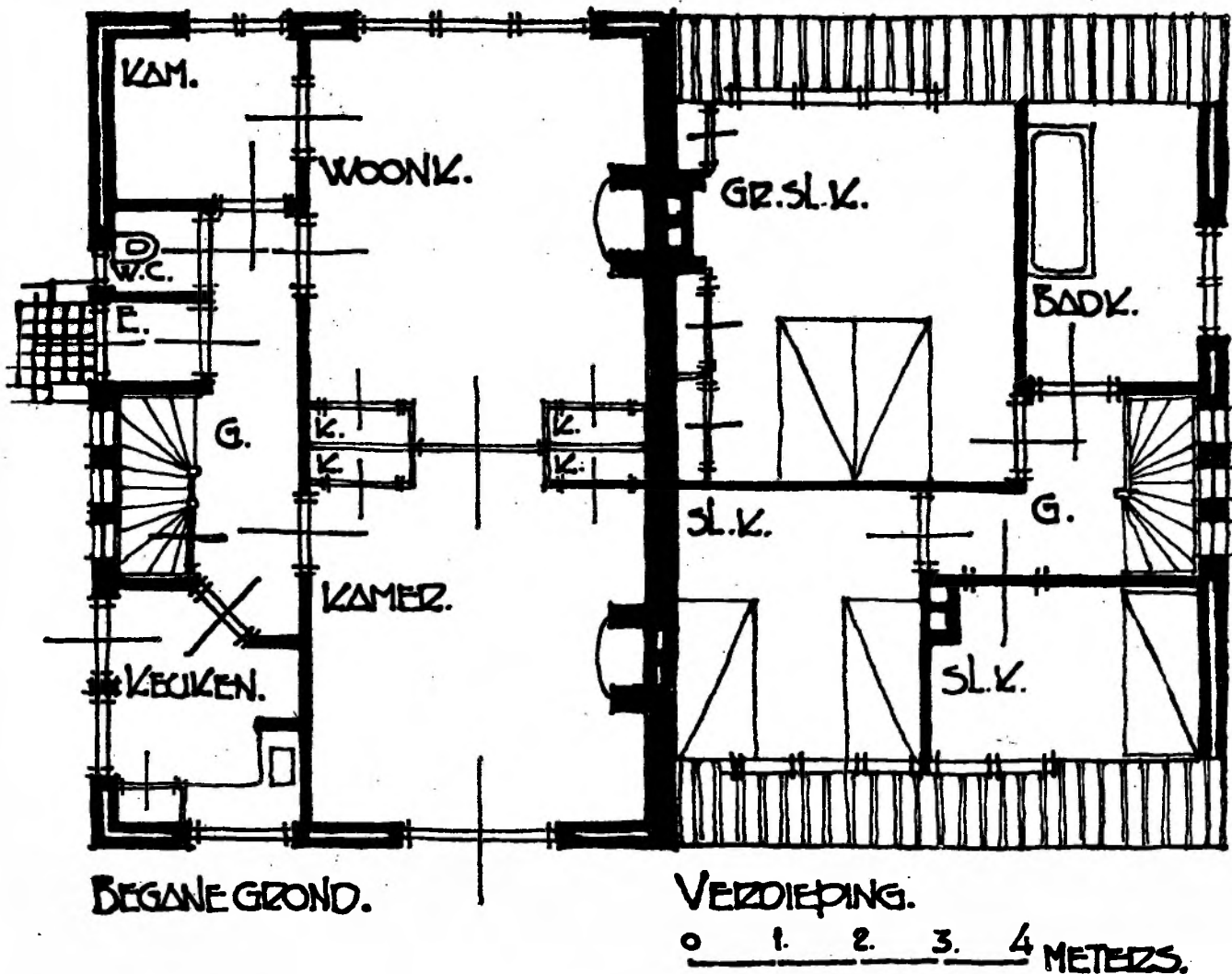

FIG. I.

Over „Interieur”.

II.

AAN de hand van enkele woningtypen zullen de verschillende ruimten besproken worden met alles wat uit deze bespreking voortvloeit.

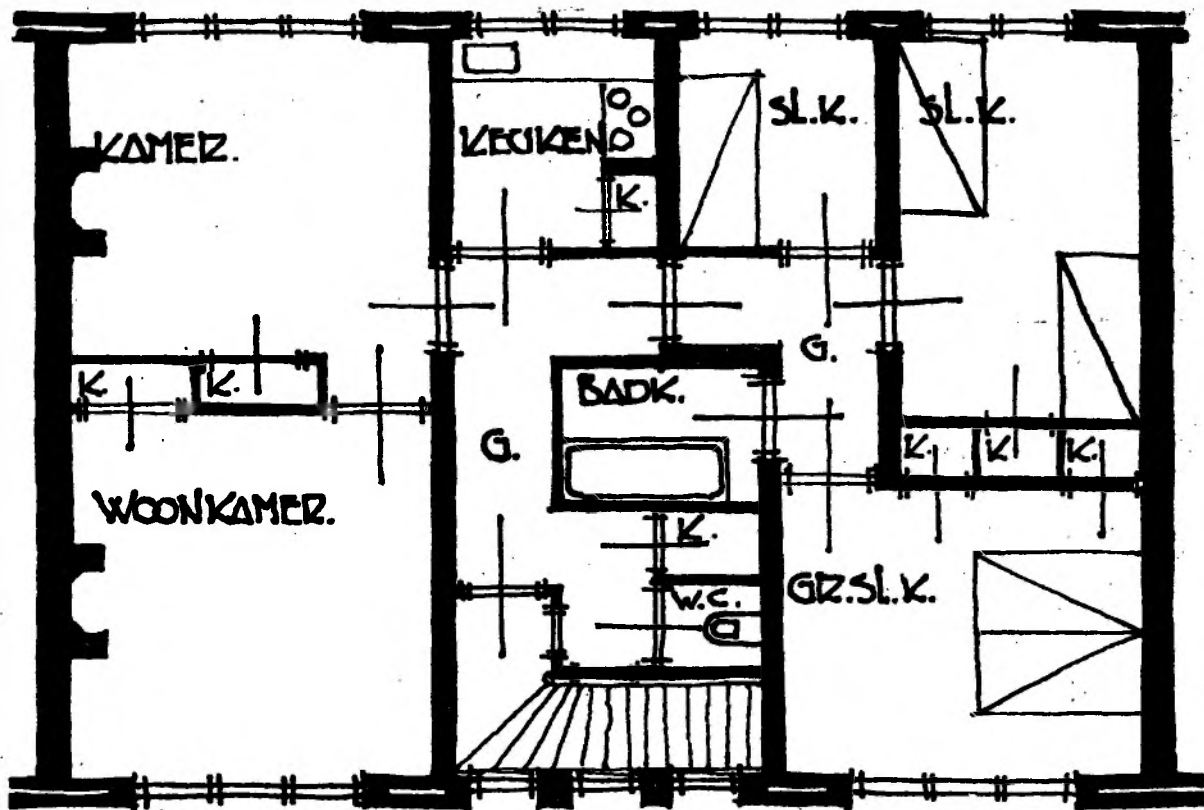
Vooral zullen we de groote slagaders van het huiselijk leven, de woonkamers, aan een grondig onderzoek onderwerpen.

Fig. 1 is één van de vele voorbeelden van een z.g. dubbel woonhuis of dubbele villa buiten de groote stad, terwijl Fig. 2 zulks is van een tegenwoordig veel voorkomende stadswoning (Flat).

Deze beide voorbeelden heb ik echter niet aangehaald om daarmee te zeggen, dat dit nu de meest oeconomische, de architectonisch

meest geslaagde of practisch de beste oplossing is. Absoluut niet, want gezien we fig. 1, dan vinden we wel enkele onvolkomenheden. De plaats voor een W.C. direct naast de voordeur, is niet erg gelukkig gekozen.

Ten tweede is de 6.5 M². gang: niet de meest practische vorm voor een verkeersruimte. Veel mooier is het, wanneer die ruimte een meer vierkanten vorm heeft, waardoor een betere ruimteontwikkeling ontstaat en waarbij het niet noodzakelijk is, elkaar, bij het passeeren, tegen de wand te moeten drukken. Eveneens is het beter voor de bewoning, dat de voorkamer of woonkamer evenveel grooter is als de achterkamer kleiner. Ook de trap is een ongelukkig ding, steeds maar draaien, totdat men boven is;

FLAT.

0 1 2 3 4 METERS.

FIG. 2.

de gangen en trappen zijn dan ook in het overgrootste aantal standaardhuizen, verwaarloosde kindertjes. De bedoeling van deze artikelen is in elk geval, de normaal voorkomende woonruimten, met al de fouten die daaraan kleven, te bespreken en niet één bepaald geval, ontworpen voor één enkel mensch.

Toch wil ik in fig. 3 even trachten aan te tonen, hoe bij gelijke gegevens, de bovengenoemde bezwaren tot een oplossing zijn te brengen.

De woonkamer.

Een woonkamer, in een huis waar een eetkamer ontbreekt, is een zeer gecompliceerd geval. En waarom? Zoo'n ding toch heeft hier zulke tegenstrijdige functies. Het moet een huiskamer zijn, het moet zijn een ontvangkamer, een eetkamer en tenslotte moet het spelende kind er een plaatsje vinden. U merkt het al, het is de oude geschiedenis maar niettemin een lastige.

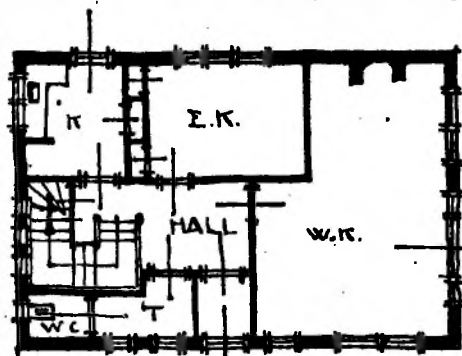
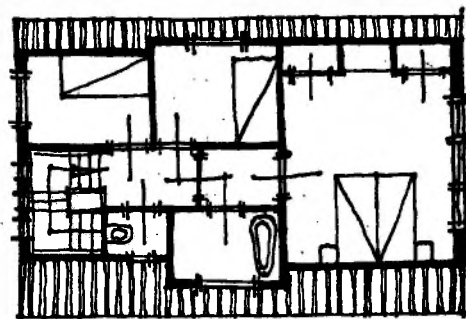

FIG. 3.

BEGANE GROND.

1 2 3 4 5 METER.

VERDIEPING.

Een huiskamer vraagt een tafel waaraan men kan zitten werken, natuurlijk uitgaande van de meening, dat de bewoners niet lijden aan de ziekte „verveling” genaamd, of bij elkaar in eigen huis „op visite zitten,” er zijn zulke menschen.

De tafel moet een goede verlichting hebben, er moeten enkele „gewone” stoelen bij zijn. Vooral geen „ongewone”; laten we maar praten over stoelen, leunstoelen en over dat gehate woord fauteuil.

Verder moeten er toch minstens twee leunstoelen of fauteuils zijn waarin men kan uitblazen van de vermoenissen van de dagelijksche bezigheden. Er moet zijn een berging voor het servies, een plaats voor het schenken van thee of koffie. De schemerlamp, een instrument, dat zoo goed als in geen enkel huis ontbreekt, moet een plaats hebben, kortom, als we de zaak optellen, dan krijgen we voor die ééne ruimte het volgende lijstje meubels:

- een tafel met 4 tot 6 stoelen.
- twee leunstoelen of fauteuils met een laag tafeltje.
- een dressoir of buffet.
- soms nog een theemeubel.
- en ten slotte de min of meer schemerige schemerlamp.

Fig. 4 geeft de gewone plaatsing van de bovengenoemde voorwerpen weer.

De tafel staat precies in het midden van de kamer. Waarom? Wel, dat doet iedereen, de tafel moet toch onder de lamp staan, en die lamp hangt in het midden, omdat de mijnheer die het huis liet bouwen, de aansluiting voor de

lamp in het midden van het plafond heeft laten maken.

De tafel staat dan nog voor de schoorsteen en aan de andere wand, recht daartegenover, is het dressoir of buffet neergeplant en als we gaan eten, dan kruipen we er tusschen en dan kan er geen muis meer tusschen door. Reuze knus en..... onpractisch.

In elke hoek een fauteuil en achter die eene fauteuil de schemerige lamp en op dezelfde zij van het buffet een paar stoelen en het theemeubel; ge begrijpt misschien zelf wel het onlogische van deze gewoonlijke opstelling.

In Fig. 5 meen ik er dan ook eenigermate in geslaagd te zijn een betere oplossing gevonden te hebben.

Wat is n.l. het geval. Eén van de dingen waar in het algemeen al heel weinig op wordt gelet, is de bewegingsruimte, de verkeersweg in een kamer. Bezien we fig. 4, dan is door de plaatsing der meubels de kamer als in twee geïsoleerde deelen gesplitst. Van een zich makkelijk bewegen in de kamer, zonder in conflict te komen met de verschillende nederige deelen der meubels, om van die van onzen medemens niet te praten, is hier geen sprake.

Bezien we echter fig. 5, dan valt direct op, dat er opzettelijk een belangrijke ruimte is open gehouden voor circulatie.

De rechterbovenhoek op de teekening, is ingericht als een rustig hoekje, heel gemakkelijk, want wil men bij de vuurhaard zitten, dan wordt de opstelling als in de figuur en wil men naar buiten zien, dan draait men eenvoudig de fauteuils om. Het theemeubel is hier vervallen als

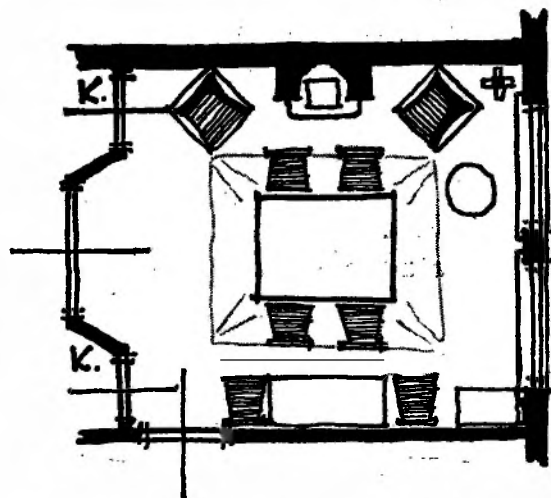

FIG. 4.

0.5 1 2 3 4 METER.

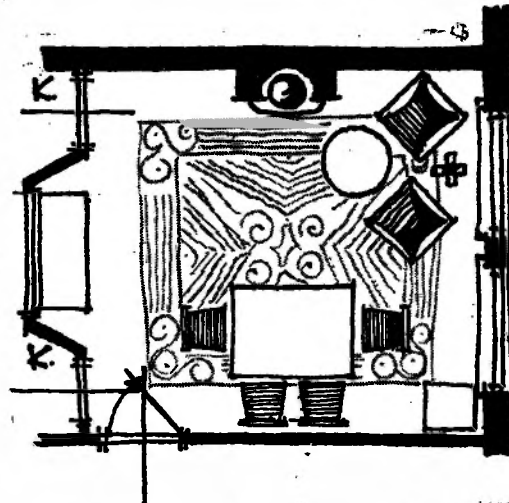

FIG. 5.

De Schoonmaak staat voor de deur...

DE Schoonmaak staat voor de deur, en de Hollandsche huisvrouw, jong of oud, haalt de boenders en mattekloppers, de sponzen en de emmers, met groote vreugde binnen.

De korte, schemerige winterdagen zijn immers voorbij, de zon dringt helder onze kamers binnen, en doet daar meedoogenloos alles uitkomen, dat smoezelig en stoffig geworden is. Als op zoo'n stralenden voorjaarsdag door de open ramen die zacht-prikkelende lentelucht naar binnen waait, is 't of we plotseling zien, wat we maanden lang niet opmerkten, en we voelen een werkkraft door onze leden varen: we moeten aan den slag, want alles moet er weer helder en frisch gaan uitzien.

Ja zeker, we moeten aan 't werk, allemaal, ook al zijn we geen huisvrouw of huishoudster. Ieder jong meisje doet mee in den schoonmaaktijd. — Dus school of kantoor laten schieten om thuis te blijven helpen?

Zóó bedoelen we het niet. Dat is in ieder persoonlijk geval verschillend, waarmee en hoe lang we helpen, hoeveel kasten we doen en hoeveel

stoelen we wrijven. Maar één ding: we *helpen* immers?

De schoonmaak is altijd zondebok. Wat is er al op gesmaad, gemopperd, gebromd. Niet alleen van den kant van de heeren, of van vrouwen die zelf niet in de huishouding werkzaam zijn. Er zijn ook enkele huisvrouwen die zeggen: bij mij is het altijd en nooit schoonmaak. Alle kamers krijgen geregeld hun groote beurt. En ze mogen altijd gezien worden. Zoo behoef ik er nooit iets extra's aan te doen.

't Is prachtig, als dat kan.

Maar in negen van de tien huishoudens zijn er praktische bezwaren, geregeld de kamers zóó grondig onderhanden te nemen. De meeste kasten hoeven maar ééns per jaar leeggehaald, — maar dat is dan ook een werkje! — gordijntjes alleen in voor- en najaar gewasschen, gangen en zolderingen maar een enkele keer gezeept — en dan is het toch wel logisch om te zeggen: Nu is 't een tijd dat het niet meer te koud en nog niet te warm is, nu zijn de dagen lang genoeg, en heb ik nog niet mijn gedachten in beslag ge-

nomen door zomerreisjes of door inmaak-beslommeringen, nu gaan we er ons eens toe zetten, nu gaan we het huis van top tot teen — schoonmaken!

Als we wonen in een huis waar dat regel is, laten we dan aan een paar dingen denken:

1e. Schoonmaak is niet een pleziertje voor de huisvrouw, om verder alle huisgenooten te verdrieten. 't Is het belang van 't heele huisgezin, dat men woont in een frisch, zindelijk en verzorgd huis. Dus: blijven we er vroolijk onder.

2e. Gaan we daarom niet met een boek en een geërgerd gezicht in een hoek zitten, maar nemen we moeder of dienstmeisje (die even goed!) zooveel we kunnen uit de hand. Natuurlijk doen we in onze *eigen* kamer de kasten en laadjes bijtijds, anders hebben we geen enkele reden later te mopperen, wanneer iemand anders de dingen niet allemaal precies op hun eigen plaats heeft teruggebracht. Dan gaan we zelf eens tafeldekken, zelf onze kousen stoppen, al doen we die dingen gewoonlijk niet.

3e. Als we zelf in de huishouding werkzaam zijn, dan weten we immers dat de schoonmaak er is om de huishouding, en niet de huishouding om de schoonmaak. We zorgen dus vóór alles, dat etenstijden in den gewonen regel blijven, dat er voor de huisgenooten een plekje overblijft om rustig te zitten, óók op den rampzaligen dag dat de huiskamer wordt gedaan.

Waarschuw iedereen tijdig van te voren, dat zijn kamer aan de beurt komt. Allerlei kleinigheden kan hij dan zelf al vooraf opruimen, dan hebt gij er geen last van, en hij hoeft er later niet naar te zoeken.

Zorg dat ge u niet overwerkt. Vroeg beginnen is prachtig, maar houd 's avonds bijtijds op en knap u dan even frisch op, zoodat er inplaats van de huishoudster niet een sloofje in een stoel hangt.

Laat zodoende alles in opgewektheid verloop, dan zullen alle sponzen en bezems, nadat ze hun taak volbracht hebben, u nog guller toelachen dan bij hun intocht!

Portretje.

ZE is nooit sterk geweest. Altijd een teer popje, van kind af aan. Natuurlijk werd ze niet behandeld als andere kinderen.

Moeder was altijd met zorgen om haar heen.

En vader zal nooit vergeten dien nacht, nadat hij 's avonds eens had willen dóorzetten met 't huiswerk. Want zijn tien-jarig dochtertje kwam avond aan avond vragen om een briefje „dat Liesje niet in staat was geweest, haar huiswerk te maken.”

Liesje had dien dag haar werk afgemaakt, onder tranen en zuchten, en was met een hoogrood kleurtje naar bed gegaan. Na een uur was ze begonnen te ijlen, steeds maar over de sommen, en die deeling, waar geen nul uit wou komen —

Daarna durfde vader nooit meer iets forceeren.

Nu is Liesbeth twintig jaar. Nog steeds is haar gezondheid een teer punt. Als iets haar niet naar den zin gaat, volgt er gewoonlijk een huilbui, met groote kans, dat ze den volgenden dag met verhooging in bed ligt. Alle huisgenooten leerden daarom haar wenschen eerbiedigen — nooit Liesbeth van streek maken, dat in geen geval!

Tot op een keer Moeder haar meisje weer in tranen vindt, zonder dat er een aanleiding valt na te speuren.

„Ze houden niet van me, niemand houdt er echt van me,” is de klacht van haar zwak, verwend dochtertje.

Overredingen helpen niet. En Moeder, in stilte,

moet de waarheid erkennen: Liesbeth is altijd ontzien, wist dat ze ontzien moest worden, en ze is er egoïst en gemakzuchtig onder geworden. Daardoor wordt ze geëerbiedigd, méér dan geliefd. — En dan vraagt Moeder zich af, hoe dat moet gaan als er eens niet meer familieleden om haar heen zullen zijn, maar vreemden, die niet van 't begin af aan gewend zijn, haar allen tegenslag te sparen.

Als Liesbeth zichzelf niet aanpakt, en bedenkt, dat ook in een zwak lichaam een sterke geest véél kan uitrichten, dan zal ze nog wel dikwijls moeten schreien om haar meisjesverdriet, „dat niemand echt van haar houdt.”

Practische Dingen.

Baby-kleding.

ZELF hoeven we nog geen huismoeder te zijn, Zom toch vol belangstelling te kijken naar een paar modelletjes voor baby-kleding. Als we „tante” worden, misschien voor 't eerst, of als er bij een getrouwde vriendin of kennis een kleintje komt, dan willen we natuurlijk iets aardigs bijdragen in de luiermant van de nieuweling in 't leven. En juist jonge meisjes zitten dan wel eens met de handen in 't haar: hoe groot moet het zijn, en waarmee kunnen we de moeder nu eens werkelijk plezier doen, doordat het niet alleen mooi, maar ook praktisch en bruikbaar is!

Daarom geven we hierbij een paar modelletjes, waarvan we verzekeren, dat iedere jonge moeder ze prettig zal kunnen gebruiken.

Geborduurde overgooier van reformstof.

Omdat alle deelen hiervan rechthoekig zijn, kunnen we de verschillende stukken heel gemakkelijk zonder patroon knippen.

Op nevenstaande teekening zien we onder:

Fig. 1 de rok (70 bij 22 cM.).

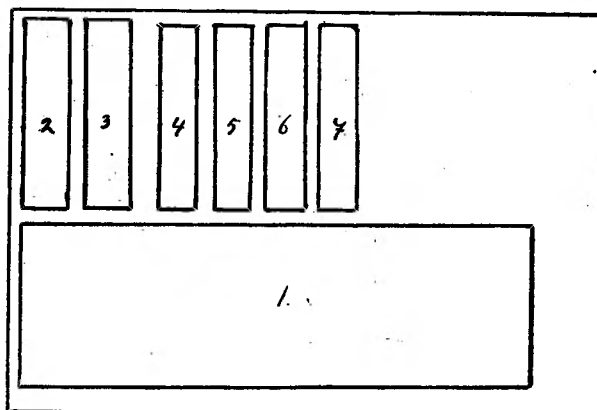
Fig. 2 en 3 de schouderbanden (27 bij 6 cM.).

Fig. 4, 5, 6 en 7 de dubbele pas (25 bij 5½ cM.).

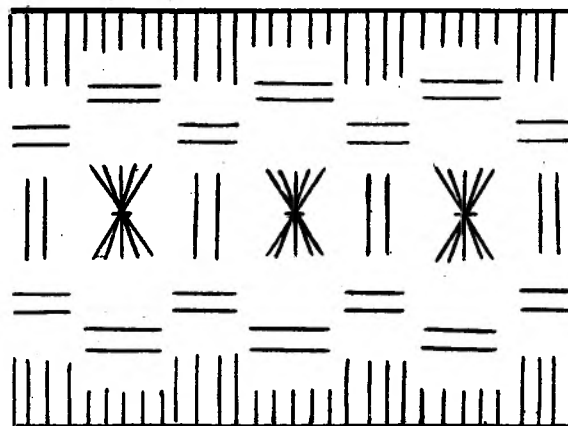
De laatste krijgt aan beide zijden onder den arm een naad.

Naden en zoomen zijn bij de maten niet meegerekend. Schouderbanden en pas maken we van dubbele stof. De schouderbanden krijgen aan één kant een vouw. De pas echter niet, omdat we van voren de schouderbanden tusschen de boven- en onderpas naaien.

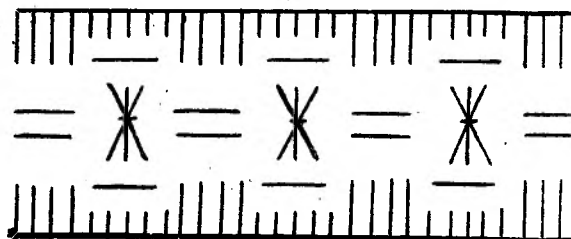
Van achteren kruisen de schouderbanden elkaar

Knippatroon voor de overgooier van reformstof.

Borduursel van de pas voor de overgooier van reformstof.

Schouderband van de overgooier van reformstof.

en worden met knopen en knoopsgaten aan de achterpas vastgemaakt. 't Mooist is 't knoopje aan den binnenkant van de pas te zetten zoodat de sluiting onzichtbaar is.

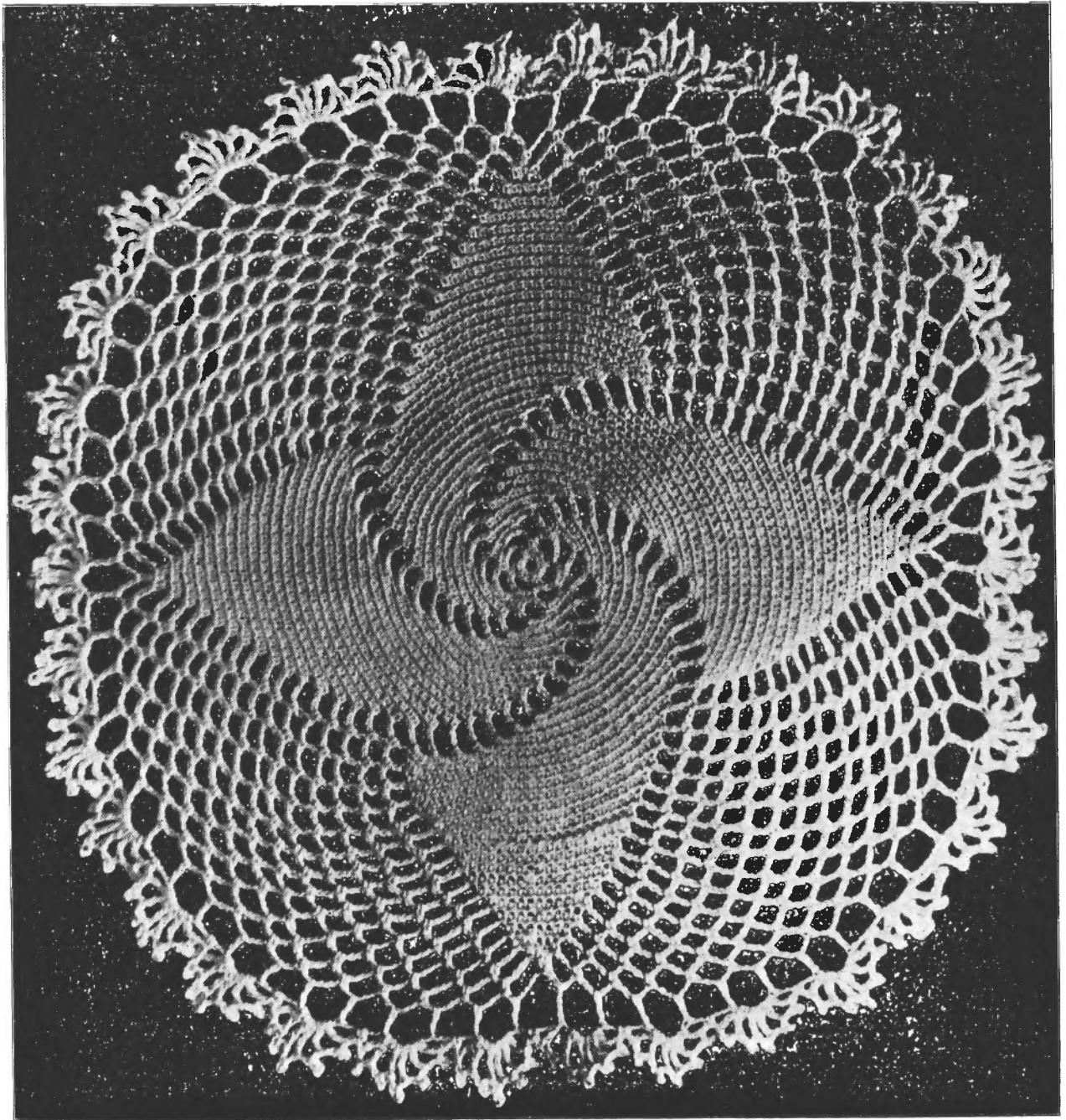
We geven hierbij een teekening van de geborduurde rand.

't Werk is uitgevoerd met D. M. C. waarvan

de draden gesplitst kunnen worden. Er is gewerkt met 2 draden.

Drie kleuren zijn er voor gebruikt. De festonnesteken zijn rood, de doorgeregen draden lichtblauw en de sterren geel.

De zoom van 't rokje is gehecht met blauwe doorrijgsteken en gele sterren.

Haakpatroon voor den onderlegger.

Gehaakte onderlegger.

Als baby op schoot geholpen wordt, moet moeder soms een heele omslag maken van doeken en zeiltjes, vóór ze 't kindje erop durft leggen. Nu kunnen we haar een grooten dienst bewijzen, door een gezelligen onderlegger te haken, die weinig plaats inneemt, en dus gemakkelijk bij de hand gehouden kan worden. Het model hierbij afgebeeld is gehaakt van witte katoen.

De buitenkant hiervan bestaat uit twee ronde gehaakte stukken.

Tusschen deze deelen maken we, iets kleiner, twee cirkels van dik flanel of molton, die we beide met de haakkatoen omfessionneeren.

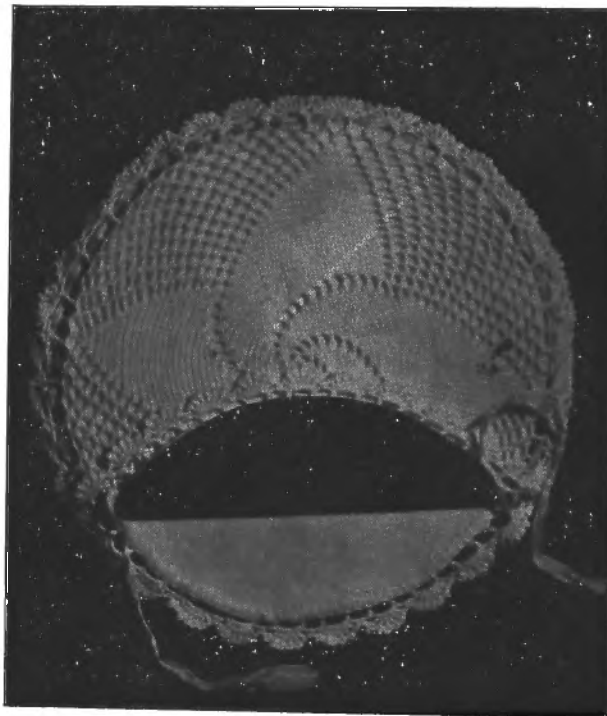
Hiertusschen leggen we een gummizeiltje, eveneens rond geknipt.

't Geheel wordt vastgemaakt met een wit lint, dat door de open toeren aan 't einde van 't haakwerk wordt geregen.

Op de foto hieronder zien we den onderlegger in zijn geheel. Een gedeelte ervan is omgeslagen om den inhoud te laten zien. Verder is ook de gehaakte overtrek alleen nog eens gefotografeerd.

't Werk is heel gemakkelijk. We beginnen met een kleine ring van kettingsteken, waarom 11 vaste steken gehaakt worden.

De 2e toer luidt: $4 \times (5 \text{ kettingst. } 1 \text{ vaste})$.

De gehaakte onderlegger half-opengeslagen.

De 3e toer luidt: $4 \times (5 \text{ kettingst. } 3 \text{ vaste})$.

De 4e toer luidt: $4 \times (5 \text{ kettingst. } 5 \text{ vaste})$.

De 5e toer luidt: $4 \times (5 \text{ kettingst. } 7 \text{ vaste})$ enz. Zoo haken we 18 toeren.

Dan minderen we bij de dichte punt in elke toer aan iedere kant 1 steek weg, het open werk wordt daardoor steeds breeder.

Op 't eind haken we 1 toer 5 kettingst. 1 dubbel stokje voor 't door te rijgen lint. We eindigen met een schulp: 6 dubb. st. waartusschen telkens 1 picot, 1 vaste.

Katoen no. 8 is 't mooiste voor dit werk.

Gehaakte mantel en muts.

Hiervoor is gebruikt 3 draads rose wol.

't Manteltje is 32 cM. lang en 64 cM. wijd, 't is in den schelpsteek gehaakt.

We beginnen aan den achterkant bij den schouder, en haken op een rij kett. st. achtereenvolgens 1 vaste in den 1en kett.st. en 5 stokjes in den 3en kett.st. We slaan dus telkens 1 kett.st. over.

In de volgende toeren haken we de stokjes op den vasten steek, en den vaste op het middelste stokje van de vorige toer.

We haken steeds heen en teruggaande, en nemen telkens de achterste helft van de steek op.

Om een rechten kant te krijgen haken we aan 't einde bij 't armsgat inplaats van 5, 3 stokjes.

Waar we bij den hals moeten meerderen worden inplaats van 3, 5 stokjes gewerkt.

Hebben we 3 toeren gehaakt, dan leggen we 't werk neer en beginnen aan den tweeden schouder. Hierop haken we eveneens 3 toeren.

Nu leggen we 't werk op 't patroon (men doet namelijk verstandig, het geteekende patroon van papier na te knippen) en haken tusschen de beide schouders zooveel kettingst. als noodig zijn.

De 4e toer wordt over de geheele rugbreedte gehaakt. Is de rug tot aan de armsgaten afgehaakt, dan beginnen we eerst aan de voorzijde. De schouder van den voorkant wordt op dezelfde wijze begonnen als de achterschouder, den hals haken we in dezelfde richting als 't patroon aangeeft.

De beide voorkanten worden ook tot het einde van 't armsgat gehaakt.

Dan beginnen we met den halven voorkant, den rug, en den anderen halven voorkant in één toer tegelijk op te haken, zoo lang als 't manteltje worden moet.

De schouders worden met overhandsche steken dichtgenaaid. De mouwen haken we in de steken van 't armsgat. Ze worden ook overhands dichtgenaaid. Een klein gedeelte slaan we als manchef om.

Langs den hals en den voorkant wordt op dezelfde wijze een sjaalkraag gehaakt, die 5 toeren breed is. Met het opnaaien hiervan denken we er aan den kraag van achteren iets ruimer te nemen dan de hals aan den achterkant is, om hem plat te laten liggen.

Een gedraaid koord met kwastjes aan 't eind dient als sluiting. Om het koord door te halen wordt aan weerszijden in den mantel een groote trens van wol gemaakt.

Voor het kapje haken we eerst een rechthoek in denzelfden steek.

De laatste toer wordt met overhandsche steken aan elkaar genaaid. De naad komt „midden achter”. Langs den voorkant haken we een bies van vaste steken. In de laatste toer komt tusschen elke vaste een picot. De hals wordt door een rij vaste steken ingehaakt.

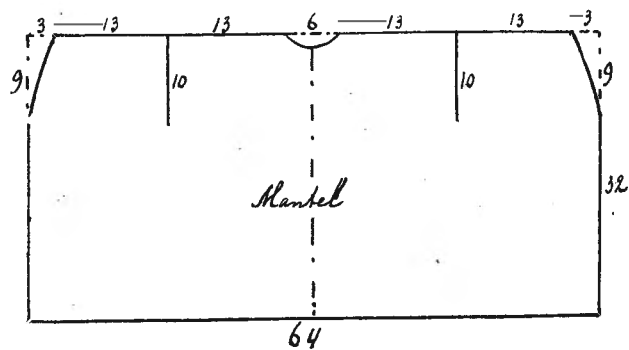
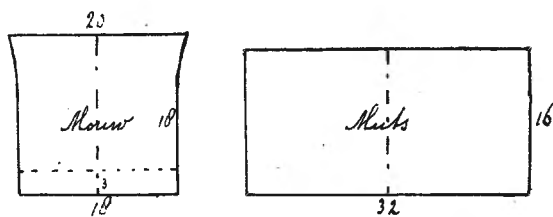
Een gedraaid koord aan weerszijden voltooit het werk.

Natuurlijk behoeven jasje en muts niet beslist rose te zijn, zooals alle kleuren die we hier aangeven, onder voorbehoud zijn. Weten we dat 't wagenkleedje b.v. zalmkleur is, dan is het gewone baby-rose „net ernaast”. We doen in ieder geval 't beste, ons vooraf te vergewissen dat de kleur die we nemen of volkomen overeenstemt met die van wagen en wagenkleedje, of heel iets anders is, dat er aardig tegen kleurt.

Hieronder volgen dan de patronen voor mantel en muts.

Gehaakte mantel en muts.

Afmetingen van de gehaakte mantel en muts.

Overgooier, gehaakt in den Tunischen en den schelpsteek.

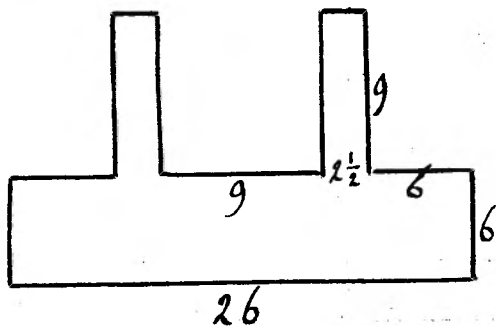
De overgooier is in 't geheel 36 cM. lang. De pas is gewerkt in den Tunischen haaksteek en bestaat uit twee helften: één deel is hieronder geteekend. We beginnen met zooveel kettingsteken op te zetten als noodig zijn voor de breedte van het patroon. Hierop haken we in Tunische steken de hoogte van de pas. Op de pas worden dan in dezelfde steek de schouderbanden gehaakt.

De tweede helft wordt op dezelfde manier gewerkt, daarna naaien we de zijnaadjes dicht.

Pas en schouderbanden zijn met rose wol omgehaakt. Aardig is beurtelings een lange en een korte vaste te haken.

Aan 't eind van de schouders worden aan den voorkant meteen 2 lusjes van kettingsteken voor de sluiting gehaakt, op de achterschouders zetten we 2 knoopjes. De rok wordt in het rond gehaakt.

We beginnen op de steken van het lijfje en werken beurtelings 1 vaste, 3 stokjes. Hiertus-

Helft van de pas, in Tunischen haaksteek.

schen slaan we zoo nu en dan 1 Tunische steek over. We moeten zorgen dat het rokje glad aan 't lijfje komt, maar mogen het vooral niet inhaken.

In de volgende toeren haken we de vaste boven de stokjes en de stokjes boven de vaste steken van de vorige toer.

We nemen steeds de achterste lus van den steek op. De meerdering krijgen we door de schulpen grooter te maken.

De schulpen van toer 1 tot 10 bestaan uit 3 stokjes.

De schulpen van toer 11 tot 19 bestaan uit 4 stokjes.

De schulpen van toer 20 tot 33 bestaan uit 5 stokjes.

Gehaakt jurkje.

Dit jurkje is op dezelfde wijze gehaakt als de overgooier, 't is 38 cM. lang.

Hebben we de pas aan de voorkant tot aan de mouwen gehaakt, dan zetten we zooveel kettingsteken op als noodig zijn voor de lengte van de mouw en verbinden die aan de einden van de pas.

Nu haken we aan één stuk door tot den hals. Van dat punt af worden linker- en rechterhelft afzonderlijk gehaakt.

Het jurkje krijgt „midden achter” een split, voor den overslag haken we 3 steken aan elken kant extra.

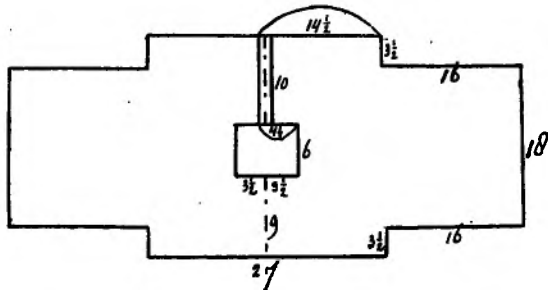
Is het lijfje klaar dan naaien we de zijnaad

Gehaakt jurkje.

en de mouwen dicht. De mouwen worden afgewerkt met een manchef van vaste steken.

Langs den hals, het split en den bovenkant van de manchef haken we nog met rose wol een randje, bijv. beurtelings een lange en een korte vaste steek. Hierop krijgt de hals nog een toer gewone vasten.

Lijffe van het gehaakte jurkje.

Nu leggen we het lijffe „midden achter” zoover over elkaar als voor de sluiting noodig is, 6 steken in ons werk, en haken de rok op de steken van 't lijffe, op dezelfde wijze als bij de gehaakte overgooier is beschreven.

De schulp bestaat in de 1e tot de 11e toer uit 3 stokjes.

De schulp bestaat in de 12e tot de 22e toer uit 4 stokjes.

De schulp bestaat in de 23e tot de 38e toer uit 5 stokjes.

De toeren 34, 36 en 38 zijn met rose wol gehaakt. De sluiting van 't jurkje wordt gemaakt met gehaakte lusjes en kleine parelmoer knoopjes.

Gehaakte cape.

De cape wordt in de schelpsteek met 4-draads wol gewerkt en is ongeveer 54 cM. lang.

Aan den hals wordt op 62 kettingsteken begonnen met achtereenvolgens 1 vaste in de 1e kettingsteek en 4 stokjes in den volgenden kettingsteek.

In de volgende toeren worden de stokjes op de vaste, en de vaste steek op het midden van de stokjes gewerkt. We werken in heen- en teruggaande toeren.

Om een rechten kant te krijgen eindigen we met een halve schulp.

In den 1en en den 2en toer bestaan de schulpen uit 4 stokjes.

In den 3en tot den 8en toer bestaan de schulpen uit 5 stokjes.

In den 9en tot den 21en toer bestaan de schulpen uit 6 stokjes.

In den 22en tot den 34en toer bestaan de schulpen uit 7 stokjes.

In den 35en tot den 43en toer bestaan de schulpen uit 8 stokjes.

De eerste 6 toeren worden op 30 schulpen gehaakt. Bij den 7en toer wordt gemeerd, door op de vaste steken tusschen de 8ste tot de 12e, en de 19e tot de 23ste schulp inplaats van 1, 2 schulpen te haken, zoodat het aantal schulpen daarna 38 bedraagt. Voor het doorrijgen van een lint wordt op den hals een toer stokjes gehaakt.

Vooraf haken we den hals door middel van een rij vaste steken flink in, we werken in 't geheel 32 vasten.

De volgende toer bestaat dus uit 32 stokjes.

De kap is afzonderlijk gehaakt en later met overhandsche steken op de cape gezet.

Aan den voorkant wordt op 64 kettingsteken begonnen, met 1 vaste in den 1sten kettingsteek en 5 stokjes in den 3en kettingsteek.

Met het haken van dezen toer slaan we dus telkens 1 kettingsteek over.

De toeren bestaan alle uit 16 schulpen.

In den 1en tot den 14en toer bestaan de schulpen uit 5 stokjes.

In den 15en tot den 21en toer bestaan de schulpen uit 6 stokjes.

Gehaakte cape.

De kap wordt dubbel gelegd en de laatste toer aan elkaar overhands genaaid. De naad komt „midden achter.”

Op de punt zetten we een kwast.

Is de kap op de cape gezet dan worden ze beide rondom met den schelpsteek omgehaakt. De schulpen bestaan nu uit 8 stokjes.

A. BALDER.

Avondtaschje.

Materiaal: 4 kluitjes haakzij, 1 stukje innaai-koord (dik).

Men begint met het uiteinde van het koord om te naaien met een bij de haakzij passende kleur zij, om het uitrafelen tegen te gaan.

Dan gaat men het koord omhaken. Men begint zooveel mogelijk aan het uiteinde van het koord, dat men in de linkerhand heeft. De vaste steken haakt men er *omheen*, en zoo dicht mogelijk naast elkaar.

Als men 20 vaste steken gehaakt heeft, buigt men het omgehaakte gedeelte in een zoo klein mogelijke cirkel, en steekt bij de 21ste vaste in de 1e vaste. Zoo wordt dus een tweede ronde begonnen.

Elke volgende steek steekt men in die van de voorgaande toer. Hier en daar een steek meerderen, hoeveel ziet men zelf wel, maar steeds er voor zorg dragen, dat het haakwerk plat blijft en vooral dat de steken goed aansluiten, zoodat het koord er niet doorheen schijnt.

Zoo haakt men 9 toeren. Het taschje heeft dan een middellijn van ong. 15 cM.

Op dezelfde manier haakt men een tweede cirkel. De beide helften worden overhandsch tegen elkaar genaaid.

Van de overgebleven zij wordt een koord gedraaid van ong. 40 cM. Het maakt een aardig effect een kwast van dezelfde kleur onderaan te maken.

Hiertoe windt men de zij om een kartonnetje van 10 cM. lengte. Onderaan knipt men het door, bovenaan wordt een draad bevestigd, die men eerst eenige keeren om de kwast gedraaid heeft.

Van een lapje zij of satinet wordt een voering gemaakt en — het taschje is klaar.

AGNES v. S.

Voor de Keuken.

Appelschoteltje (met slagroom).

2 pond appelen.

1 ons krenten.

½ ons rozijnen.

10 groote beschuitten.

100 gr. suiker.

boter.

($\frac{1}{10}$ L. slagroom).

Maak op de gewone manier appelmoes en kook

ze na het zeven met de gewasschen krenten en rozijnen nog even op. Leg dit onderin een vuurvast schoteltje. Stamp de beschuitten fijn, vermeng ze met suiker en strooi ze over de appelmoes. Op deze dikke laag beschuif worden een paar groote klonten boter gelegd en daarna wordt het schoteltje in een matig warmen oven bruin gebakken.

Laat het bekoelen en garneer de korst desgewenscht met wat stijfgeklopte slagroom. J. O.

Onderlinge Correspondentie.

Aan de lezeressen in Engeland.

't Berichtje van Co Dominicus in O.C. heeft ons ook op de gedachte gebracht, met de een of andere lezeres te correspondeeren, en wel met een Engelsche, als die ook onder de lezeressen zijn. M'n zusje en ik zijn n.l. met 't Engelsch bezig. Als er Engelsche lezeressen zijn, willen ze misschien hun adres wel opsturen. Onze leeftijd is 16 en 17 jaar.

Bij voorbaat onzen dank en de hartelijke groeten van
ANNIE en TRUUS.

Beste Ansi en Roosje!

Gaarne zou ik jullie brieven willen beantwoorden. Helaas wist ik het adres niet. Daarom langs dezen weg. Schrijf me eens een brief, misschien kan ik jullie helpen. Veel groeten van een je onbekende lezeres der J.V.,

Zuster P. STRIJKER, Stads-ziekenhuis, Kampen.

Aan de „Drentsche Lezeres”.

Je vraagt of er in Drente geen lezeressen zijn, die verleden zomer gekampeerd hebben? Nu, ik niet. Maar ik heb, evenals jij, reuzenzin nu wel te gaan. 'k Heb juist in een brief aan de Redactie gevraagd of ik mag deelnemen aan het Julikamp. Laat maar gauw eens iets van je hooren en vertel me dan, dat je ook meegaat.

Allemaal hartelijk gegroet van

„'t VERPLEEGSTERTJE”.

Aan de lezeressen.

Mag ik eens komen met een vraag?

Gaarne zou ik van den zomer, bij leven en welzijn,

mijn vakantie, 't zij één of twee weken, als betalend logé in een Chr. gezin doorbrengen, liefst in een gezin waar jongelui van mijn leeftijd zijn.

Zelf woon ik in Amsterdam, waar ik aan het hoofd van een gezin geplaatst ben. Nu heb ik door verschillende omstandigheden zoo weinig gelegenheid, omgang te vinden met iemand van mijn leeftijd, en daardoor ben ik wel eens alleen. Zijn er onder de lezeressen van „De Jonge Vrouw” te Amsterdam ook meisjes van 25—30 jaar, met wie ik eens aansluiting zou kunnen zoeken? De Redactie zal mijn adres wel opgeven. HUISHOUDSTER.

Beste allemaal.

Aster zou zoo graag eens weer een onderwerp in O.C. zien, waar we allen door in actie zouden komen.

Zonder te weten of hierover al eerder gecorrespondeerd is, kom ik met het onderwerp: De Passionen van Bach. Wie van de lezeressen heeft er wel eens een dezer uitvoeringen bijgewoond. Ik zelf ben tot dusver niet in de gelegenheid geweest één van deze beroemde stukken te hooren. Wel heb ik het tekstboekje van de Lucas Passien ingezien en weet dus wel eenigszins wat deze uitvoeringen inhouden. Ik vraag me steeds af, mogen wij menschen door zang wel weergeven het vreeselijk lijden dat Jezus heeft doorgemaakt? Ik zou hier wel veel meer aan toe kunnen voegen, maar graag hoor ik eerst de meeningen van haar die één of meer dezer uitvoeringen hebben bijgewoond.

Komt stillen in den lande, laat U ook eens hooren!
In afwachting, de hart. groeten van JEANNE.

Correspondentie van de Redactie.

Woorden van waardeering.

.... Een lust voor de oogen wat platen, druk en uitvoering betreft, en de inhoud, ja, die is als steeds, varieerend, frisch en leerzaam.

De speciale vrouwenrubriek is steeds interessant.

„De Scheveningsche Kerkbode” 15-2-'29.

Landhuisjes.

Misschien zijn er lezeressen, die in den zomer met hun familie eens een tijdje willen vertoeven in een mooie omgeving, of misschien hebben enkele vriendinnen het plan gemaakt, er samen op uit te trekken.

Ons werd medegedeeld, dat te Nijverdalen gemeubileerde landhuisjes beschikbaar zijn.

Ziehier de prijzen: Voor de maand Mei f 75; voor Juni f 100; voor Juli f 130; voor Augustus f 130; voor September f 85; voor October f 60.

Men verzekert ons, dat getracht zal worden, de inrichting van de huisjes smaakvol en practisch te doen zijn.

Wie van deze landhuisjes iets meer wil weten, vrage inlichtingen aan den heer G. Bramer te Nijverdalen.

Men is daar in een mooie omgeving en kan volop van de natuur genieten. De huisjes zijn geplaatst in den Nijverdalschen berg.

Onze Kampen.

Voor het Augustuskamp kwamen er al zóó veel aanmeldingen, dat er niet veel meer bij zullen kunnen. Ook juli is al bijna bezet. Nu begrijpen we de reden daarvan wel: velen zijn door vakantie van school enz. juist aan die maanden gebonden. Toch gaven er zich ook eenigen op, die huishoudelijk werk doen, zouden die misschien nog plaats willen maken voor haar, die niet anders kunnen, en

dus met het Juni-kamp meegaan? In Juni is er nog plaats!

Nu hadden we ook gaarne reeds vaste opgaven. Men versta ons goed. Niemand kan absoluut zeker er van zijn, wat de naaste toekomst hem brengt, over een paar maanden evenmin als over een paar dagen of uren. Maar toch moeten de deelnemers die zich voor vast verbinden, zich persoonlijk gebonden voelen, zoodat ze, geheel onvoorzien omstandigheden niet meegerekend, de kampweek als een vaststaanden datum in hun plannen vrijhouden. Zij die dat eenigszins kunnen doen, worden verzocht ons f 2.50 van het deelnemingsbedrag vooruit te zenden, het overige behoeft eerst later gestort, dat wordt nog wel bekend gemaakt. Dit is dus geen extra-betaling, maar vast een deel van het later te storten bedrag. Dan zullen we die deelnemers voor vast noteeren, hooren zij niets, dan kunnen ze erop rekenen ingeschreven te zijn.

Wie zich tot nu toe voorloopig opgaven gaan hierbij vanzelsprekend weer vóór bij degenen die zich voor 't eerst opgeven. Dus in 't kort: van allen zooveel mogelijk vaste opgaven onder storting van f 2.50 aan de Administratié van „De Jonge Vrouw” te Baarn. Vooral niet vergeten even de bestemming te vermelden! En van haar die zich voor 't eerst opgeven, bovendien nog naam (met voornaam), adres, leeftijd, werkzaamheid en aan welke kampweek ze deelneemt. Juni heeft nog de meeste kans! Tegen dat de tijd nadert, ontvangen alle deelnemers nog wel een lijstje van de dingen die ze moeten meenemen, inlichtingen over aankomst enz.

F. H. te A. Voor het Julikamp gaven zich al twee andere Amsterdammers op. Mogen we nog even 't adres van de vriendin weten, die met u mee wilde komen?

DE JONGE VROUW

NUMMER 8 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

MEI 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

Geduldig Wachten.

Want deze is Mij een uitverkoren vat,
om Mijnen Naam te dragen voor de
Heidenen.

Hand. 9 : 15b.

Als iemand ooit mocht spreken van roeping, dan is het wel Paulus geweest. God-zelf heeft hem tot de heidenen gezonden. Zoo zegt ons het woord, dat de Heer spreekt tot Ananias in Damascus. En in een vertrekking van zinnen te Jeruzalem heeft Paulus zelf het niet anders verstaan.

En dan moet Paulus... wachten.

We zouden het anders willen. Misschien is het ons duidelijk geworden, dat we een *roeping* hebben. Als we ons dan maar niet vergissen. Er zijn er, die zich slechts iets inbeelden.

Maar als we werkelijk door God tot dit of dat werk *geroepen* worden, is het menigmaal zoo, dat we niet *dadelijk* aan 't werk kunnen gaan.

Paulus moet wachten, om voorbereid te worden voor zijn taak.

En Mozes, die maar *dadelijk* aan 't werk wil gaan, wordt achter de schapen van Jethro gezonden.

Wij moeten kunnen *wachten*. En in ons wachten mogen we *bidden*, of we duidelijk onzen weg mogen zien.

Dat wachten is nooit lijdelijk. Het is een uitzien naar het oogenblik, waarop God zegt, dat we *nu* aan 't werk mogen gaan. Het is een speuren naar de middelen, die God wil, dat we zullen gebruiken.

Wie een roeping heeft, leere wachten. Gods tijd komt wel, komt zeker.

Als wij maar, gewillig en geduldig kunnen zeggen: „Zie, Heere, hier ben ik. Doe met mij, wat goed is in Uw oogen.

Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?”

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

ERWIN hield zich eerst wat stijf. Hij zag er ook wat bleeker en smaller uit, dan toen Adolf er den vorigen keer was.

Nadat hij een poosje zwijgend had zitten rooken, nam Adolf zijn pijp uit zijn mond en zei: „Ik zal u maar zeggen, waarom ik uw vriendelijke uitnodigingen niet aanneem. Ik zou graag genoeg dikwijls komen, maar tegenover u mag ik dat niet doen. Er ligt een smet op mijn naam.”

Erwin had genoeg menschenkennis om te weten dat het gezicht tegenover hem dat van een sterk en goed mensch was.

„Wat het dan ook geweest is, 't is nu voorbij,” zei hij. „'t Komt alleen op het tegenwoordige aan.”

„Maar wat weet u ervan, hoe ik op het oogeblik ben?”

„Evenveel als u van mij weet,” zei Erwin rustig. Adolf speelde een poos met zijn pijp.

„Bedoelt u dat u me tóch wilt ontvangen, al ben ik van de maatschappij uitgesloten?”

„Ja zeker,” zei Erwin. „Wat gebeurd is, is een fout geweest van u of van iemand anders. Daar heb ik niet mee te maken. Vul je pijp nog eens, en geef me de lucifers aan.”

Adolf verzamelde nog eens moed.

„Maar uw dochter dan?” zei hij.

„Ja, dat is ook zoo,” zei Erwin bedenkelijk. „Je dochter moet je altijd in een doosje watten bewaren. Dat hoort nu eenmaal zoo. Maar misschien als ze uit is —”

„Dat zal 't beste zijn,” zei Adolf.

„Maar de avonden zijn 't ergste, dan voel ik me zoo eenzaam, Sheldon. Ik kon haar wel naar bed sturen. Je zoudt er werkelijk goed mee doen, als je af en toe een avond besteedde aan een man die al met één been in 't graf staat.”

„Zoo erg is 't zeker nog niet,” antwoordde Adolf.

En hij beloofde, dat hij zou komen.

„Maar ik wil niet al te egoïstisch zijn,” begon Erwin weer. „Als je invalide bent, word je zoo schandelijk zelfzuchtig. Kom alleen als je niets beters te doen hebt.”

„Iets beters zal ik nooit kunnen doen,” was het antwoord. „Het beteekent meer voor me dan u denken kunt, hier af en toe te mogen komen. Er is op de wereld geen eenzamer mensch dan ik.”

Die laatste woorden ving Else op, toen ze thuiskwam. Haar hart begon sneller te kloppen. Een eenzaam mensch, die hier af en toe zou komen, om wat huiselijke gezelligheid te zoeken!

Ze zou koffie zetten, dien eersten avond had hij drie kopjes gedronken, en gezegd dat hij ze zoo in jaren niet geproefd had. En ze zou veel bloemen in huis brengen, en dan zou er gepraat worden over hun reizen in Europa, waar ze beiden zooveel herinneringen hadden.

En toen moest ze hooren, dat zij maar naar bed moest gaan, wanneer de buurman op bezoek kwam!

* * *

Mevrouw Beathie reed in de gele tilbury den steilen heuvel op, waarover de weg naar Murwumba liep. Zij was tamelijk in haar schik met den stand van zaken. 't Was waar, er moest een bazaar worden gehouden voor een verbouwing van de school, maar een bazaar op touw zetten was prettig werk, en het bracht de gemeenteleden dichter bij elkaar. 't Ging voorloopig al goed: juffrouw Droyer, de pianoleerares die nooit iets gaf voor de kerk of voor wat dan ook, was gekomen met een mooi smockjurkje dat zeker goed verkocht kon worden. En Elizabeth Wharton had een kussen gegeven in schabloonwerk, dat werkelijk een juweeltje was.

Dat kussen had een voorgeschiedenis. Mevrouw Beathie glimlachte als ze dacht aan het verhaal dat haar zoon Bob, die bevriend was met Sholto Wharton, haar had gedaan. Elizabeth had namelijk artistieke neigingen. En toen ze gehoord had van schabloonwerk, en dat dat erg in de mode kwam, had ze zich daarop geworpen met ijver en vuur. Een theepot-aanpakkertje, een tea-cosy, en toen een rand voor het tafelkleed in de eetkamer, 't werk was steeds grooter en omvangrijker geworden. Maar nog was Elizabeth's fantasie niet uitgeput. Haar blik ging verder, en ze droomde van heele muren, die met fleurige bloemslingers en bonte vogels versierd zouden worden. 't Kon een idylle worden.

Maar toen ze erover begon, had Mevrouw Wharton er niets van willen weten. Als schabloonwerk dan wezenlijk het allernieuwste was op het gebied van muurdecoratie, dan zou ze wel eens overleggen met den behanger, die altijd heel Huize Wendover in orde hield, en als die er ook voor voelde, kon die immers een vakman uit de stad laten komen, die kon dan alles grondig onder handen nemen en het volgens de regels van de kunst in een paar dagen doen, dat was toch veel beter dan al dat geliefhebber.

Sholto, een hartelijke, spontane jongen, zag Elizabeth's neus verraderlijk rood worden. Hij had in zijn kamer nooit iets van belang of muur-beschildering willen hebben, hij zei dat hij er niet tegen kon, 'smorgens vroeg direct tegen zoo'n kleurige geschiedenis te moeten kijken. Later op den dag, in de andere kamers, was hij er beter tegen bestand.

Nu kneep hij Elizabeth in den arm.

„Als je nu belooft dat je je nek niet breekt op de ladder, en als je maar lavendel of knoflook of wat dan ook ophangt om de verflucht weg te maken, dan mag je mijn kamer wel onder handen nemen, die kale muur van mij is daar net goed voor.”

„Maar weet je zeker dat je 't prettig zult vinden?” vroeg Elizabeth twijfelend.

„k Zal 't reuze vinden”, was 't besliste antwoord. „Behangselpapier kan iedereen neerplakken, daar is geen kunst aan, maar een individueel karakter aan een kamer geven, dat is lang niet ieder's werk.”

Na die aanmoedigende woorden toog Elizabeth aan 't werk. Enorme schablonen moesten er geteekend en uitgesneden, geweldige boomtakken, vlinders en vogels, 't zou een heele lusthof worden.

„Het moet een indruk geven van volkomen vrede en rust, dat past het best bij een slaapkamer”, zei ze met een droomerige uitdrukking in haar oogen. En ze werkte heele dagen lang.

„Als 't patroon eenmaal is uitgesneden, gaat de rest gauw genoeg”, zij ze moedig, den dag dat ze met het schilderen beginnen zou. „Maar als ik vanavond nog niet heelemaal klaar ben, zou jij dan voor één nachtje in de logeerkamer willen gaan slapen, Sholto?”

Sholto berustte in zijn lot. Maar den volgenden dag braken de vleugels van de vogeltjes af, en een boom kwam er scheef op, en Elizabeth, ontmoedigd, kon er maar niet toe komen, een heel nieuw schabloon te gaan snijden.

Na veertien dagen begon Sholto het uit-logeeren-zijn in zijn eigen huis te vervelen.

„Als je nu niet gauw ermee opschiet, ga ik het zelf afmaken”, dreigde hij.

't Duurde nog een week, voordat Elizabeth, van nieuwe schablonen voorzien, de deurknop van Sholto's kamer omdraaide. Maar de deur was op slot.

„k Mag er al in geen drie dagen in,” vertelde het tweede meisje. „Niet eens Woensdag, om de kamer een groote beurt te geven. De jongeheer heeft den sleutel in zijn zak.”

Sholto zelf werd erbij geroepen. Hij trommelde de heele familie bij elkaar, en ontsloot voor hen de deur.

„Dit zijn nu mijn eigen producten”, zei hij nonchalant. Op de plaatsen, waar de vogels hadden moeten komen, had hij slingerapen geschilderd, hangend aan hun staart. Tegen de boomstammen klauterden een paar beren, elk met een jong op hun rug. Een paar kangoeroes huften bevallig langs den anderen muur, en de overige ruimten werden opgevuld met een eenhoorn, twee paradijsvogels, en een wilde kat.

Hij had mijnheer Erwin in 't geheim genomen, en die had met zijn linkerhand teekeningen gemaakt, die de jongen naast hem had zitten uitsnijden tot schablonen, en dit was nu het resultaat. Zelfs mevrouw Wharton kon niet nalaten te glimlachen.

„Maar morgen”, zei ze, „laat ik Jacobs komen, en die moet de muur maar flink overkalken, als de kalk die donkere verf tenminste dekt. Anders moet het maar heelemaal behangen worden.”

„Wie deze schoone muurschildering durft aan te raken, zal ik ter plaatse neerschieten,” verklaarde Sholto plechtig.

En hij bleef zóó hardnekkig volhouden, dat Jacobs er *niet* bij kwam, en de muurschildering bleef, en zelfs in den loop der jaren een soort beroemdheid verkreeg.

Maar Elizabeth hield zich in het vervolg bij kunstwerken van bescheidener afmeting. En daaraan had nu Mevrouw Beathie het kussen voor haar bazaar te danken.

Aan den top van den heuvel hield Bes halt. Dat deed hij altijd als hij een helling bestegen had, dan moest hij even op adem komen.

Sheldon, die zijn wekelijksche wandeling van vijf kilometer ondernomen had, om in de stad zijn cursus in tarwe-cultuur te gaan bijwonen, kwam de tilbury achterop, en wilde met een „goeden middag, Mevrouw” voorbijgaan.

Maar Mevrouw Beathie was daarmee niet tevreden. Zij stelde belang in het onbekende nieuwe gemeentelid. Hij had nog geen enkel bezoek aan de pastorie gebracht. Tóch scheen het geen onsympathieke jonge man.

„Rijdt u een eindje mee, mijnheer Sheldon,” zei ze.

„Erg vriendelijk van u,” was het antwoord, „maar ik houd erg van deze wandeling. De frissche lucht doet je goed.”

„Maar diezelfde lucht heeft u hier ook,” glimlachte zij.

„Dat is waar,” gaf hij toe. „Maar 't is niet dezelfde lichaamsbeweging. En daar heb ik zoo'n behoefte aan.”

Maar nu was Mevrouw Beathie teleurgesteld. „Goed dan, als u een oude dame, die behoefte

aan gezelschap heeft, dat genoeg wilt weigeren," zei ze wat spijtig.

„Dát is iets anders," zei Adolf direct, en een oogenblik later zat hij naast haar in de tilbury.

Het gesprek ging over de nieuwtjes uit de gemeente. De hond van Jan Andersen, die in een konijnerval had beklemd gezeten, het meevallertje voor juffrouw Droyer, die alle drie de meisjes Davids als leerlingen had gekregen, en de bazaar van de volgende week.

Adolf wachtte geduldig. Wyama was niet groot, dacht hij, en als ze zoo alle namen langs zouden gaan, moest vroeg af laat toch ook die eene naam wel aan de beurt komen.

Toen kwamen de Whartons op het tapijt. Mevrouw had zoo'n mooie gift voor de verkoopingegeven, en Sholto was zoo'n geestige jongen — had mijnheer Sheldon gehoord van die muurschildering in zijn kamer? En toen kwam het verhaal van de apen en kangoeroes. En dan die bezitting, zoo prachtig uitgerust, ja, de oudste zoon Douglas, die heeft het best, en Sholto ook, en de meisjes. Maar Douglas is toch degene, die de zaak drijft.

„Werkelijk?" zei Adolf onverschillig. De welgedane landeigenaar interesseerde hem niet bijzonder.

„Ja, en 't zal een gelukkig meisje zijn, die zijn vrouw wordt. Niemand begrijpt waarom hij niet eerder getrouwd is. Maar" — ging ze geheimzinnig voort, — „hij schijnt nu zijn keus gemaakt te hebben."

„Wezenlijk?" vroeg Adolf, en vroeg zich af, of zijn buurvrouw erg verwonderd zou zijn, als hij uit de tilbury sprong en er van door ging. Als hij hier tenminste kalm zou moeten blijven zitten, terwijl zij vertelde dat Else verloofd was — hij voelde dat hij dát niet zou doorstaan.

„Ja" — ging Mevrouw Beathie door, „dat had mijnheer Erwin nooit kunnen denken, toen hij hier door die ziekte overvallen werd, dat dit hem nog wel eens ten goede kon komen."

„Maar nu zal hij daar wel dankbaar voor zijn," zei Adolf ironisch.

„Natuurlijk, welke vader zou niet eigen lichamelijk ongemak ervoor over hebben, dat zijn dochter een zoo goede partij krijgt dat ieder meisje haar benijden kan?"

Eén oogenblik klemde Adolf zijn tanden op elkaar.

„Zijn ze dan al verloofd?"

„Dat kan ik niet bepaald zeggen," zei Mevrouw Beathie onwillig, „het is nog niet publiek gemaakt, maar ik geloof wel dat ze het samen eens zijn. Haar vader zei me tenminste, dat hij het een groote rust vond, te weten dat zij goed verzorgd zou zijn als hij er niet meer was. En

Mevrouw Wharton vertelde me, dat ze Else zoo'n buitengewoon lief meisje vond. En Douglas heeft haar meer dan eens den laatsten tijd meegenomen op een rit te paard, de bergen in."

Dit laatste was waar. Op Douglas' herhaalde uitnodigingen, en op aandringen van haar vader, die vond dat de voortdurende nabijheid van een zieken man nu niet bepaald opwekkend gezelschap voor een jong meisje was, was Else een keer of wat mee gegaan. En dat Douglas daarmee wel degelijk zijn bedoelingen had, dat had Mevrouw Beathie ook niet verkeerd gezien.

De jonge man naast haar zag er bleek en mistroostig uit.

„Nu moest ik maar uitstappen en verder wandelen," zei hij met een lage stem, waarin even een trilling merkbaar was.

Twee verstandige oogen zagen hem even onderzoekend aan, toen wist de predikantsvrouw zijn geheim. En haar blik werd vochtig: zij had een gevoelig, medelijdend hart, en zelf had ze ook zoons.

„Laat ik maar uitstappen," zei hij nog eens.

Maar Mevrouw Beathie wilde hem zóó niet laten gaan.

„Komt u morgen om theetijd eens bij ons aanloopen," zei ze. „Dan komen de jongedames Wharton ook, Carla en Elizabeth." En tegelijk ging de gedachte door haar hoofd: als Else's verlovings nu eenmaal bekend was, en hij raakte er wat overheen, wie weet of dan een van de meisjes Wharton — Elisabeth was wat oud, maar Carla, wel, dat zou nog een heel goede vrouw voor hem zijn.

„Ik weet niet of ik tijd zal hebben morgen," zei Adolf benauwd, „maar nu moet ik toch uitstappen. Ik dank u nog wel voor de rit." En daarmee nam hij afscheid van haar. Toen Mevrouw Beathie kort daarna omzag, had hij een zijweg ingeslagen.

* * *

Dank zij de goede zorgen van Else was de kale muur tusschen de beide tuinen begroeid met een vriendelijke mantel van groen, met hier en daar de vroolijke kleurtjes van rotsplanten.

De planten kropen door tot den kalen anderen kant van de muur, spreidden daar hun ranken en worteltjes uit, en hiëven hun kopjes op naar den stillen man, die daar eenzaam aan het werken was. — Hij kreeg iedere bloem lief, die over de muur zijn kant op kwam. Hij had een gevoel, dat Else die naar hem toe gestuurd had, al zou hij het niet geloofd hebben als iemand hem vertelde, dat zij dat werkelijk gedaan had.

Maar niemand wist, hoe dikwijls zij kleine

holten met teelaarde had opgevuld, en aardige kruip-plantjes zóó geleid had, dat ze gingen kruipen — niet naar háár kant.

En, ondanks de waarschuwing van haar vader, wisselde ze altijd een paar woorden met hem, als hij op zijn land werkte, terwijl zij met haar tuin bezig was. En Erwin, die in de verandah lag, hoorde het glimlachend aan.

„Mijnheer Sheldon, bent u daar?” riep ze eens.

„Ik geloof van wel, juffrouw Erwin!”

„’t Gaat me zoo vervelen, aldoor tegen die tarwe-bedden van u aan te kijken. Als u weer eens naar Murwumba bent, klim ik het muurtje over, en dan zaai ik papavers er tusschen. Dat zal toch leuk staan, als die opkomen!”

En Sheldon vergat al zijn voornemens, en antwoordde jongensachtig-ondeugend:

„Als u dat doet, kom ik tarwe zaaien in uw bed met viooltjes. ’k Heb juist een nieuwe zak.”

„Werkelijk? Is ’t met de vorige niet goed gegaan? Er is toch geen roest in gekomen?”

„Ja, ongelukkig wel. Maar ik geloof dat ik nu weet wat ik verkeerd gedaan heb. Ik had te veel sulfaat gegeven.”

Erwin liet het maar gaan. Zijn meisje zou veilig bezorgd zijn, als hij er niet meer was. Want Douglas Wharton had een ernstig gesprek met hem gehad, op een middag, toen Else bij zijn zusters op bezoek was.

Als dus ’s avonds Sheldon op bezoek kwam, en Else zei dat ze onmogelijk naar bed kon gaan, omdat ze beslist nog moest naaien bij de groote lamp, dan liet hij het maar toe, en hij vermaakte zich zelfs, als af en toe een vroolijke woordenstrijd tusschen de twee ontstond.

Maar meestal zat Else stil te naaien, terwijl ze tusschen zoomen en naden haar droomen en plannen en ook haar angst mee-stikte.

Nu en dan, als Adolf’s blik naar haar overging, zag hij haar handen stil in haar schoot en als ze wist dat haar vader haar gezicht niet kon zien, en meende dat Adolf al zijn aandacht aan den zieke gaf, dan kon ze daar zóó droefgeestig zitten staren, met groote oogen ver voor zich uit, dat Adolf er ongerust over werd. Wat wilde dat zeggen, waar keken die wijd-open oogen zoo angstig naar?

Op een avond kwam in den loop van het gesprek de waarheid aan het licht.

’t Ging over kunst, Adolf beweerde, dat men even goed een reproductie van een schilderij voor een paar gulden kon koopen, dan dat men honderden guldens voor een origineel neerlegde. Met boeken ging het immers evenzoo: daarvan werden ook niet enkele exemplaren, maar duizenden tegelijk gedrukt, zoodat ieder die maar wilde, ze kon koopen.

Erwin kwam daar natuurlijk met vuur tegenop. Waar bleef dan het eigene, het persoonlijke karakter dat juist aan een oorspronkelijk schilderij zijn waarde gaf? Hij noemde Adolf een barbaar op kunstgebied.

„Else,” zei hij tegen zijn dochter. „Als jij eenmaal meesteres van Wendover bent, neem dan alsjeblieft zulke ideeën niet mee. Mijn dierbaarste gedachte is, jou in de toekomst te zien als een beschermster van schoone kunsten. Dat je de tentoonstellingen afloopt, en de arme harten van beginnende artisten verblijdt door alle schilderijen te koopen waar je maar plaats voor hebt. En je zult toch altijd origineelen koopen?”

„Vast en zeker Vader; — tenminste als ik niet voor een tiende van ’t geld een even goede reproductie kan krijgen,” — zei ze ondeugend, met even een blik van verstandhouding naar Adolf. Ze had een kleur gekregen terwijl haar vader sprak, en nu zag ze in Adolf’s oogen een uitdrukking van berusting. ’t Was hem even goed, het nu maar zeker te weten. De vreemde, niet verlegen, maar eerder veelbeteekende blik van Else kon hij nu echter verklaren.

„Ik zal koffie halen,” zei ze, en ze glipte weg.

Adolf ging dichter naar zijn gastheer toe, en zei met een ongewoon schorre stem:

„Heeft u haar ooit verteld, dat er een smet op mijn naam ligt?”

„Ik — ja, dat wilde je zelf immers,” zei Erwin wat ongemakkelijk.

„Weet u nog wat u toen gezegd hebt?”

„Een paar woorden, wat precies weet ik niet meer, Sheldon.”

„Als u wilt, probeert u ’t dan nog u te herinneren,” hield de ander aan.

„’t Zelfde wat je aan mij gezegd hebt, dat je iets verkeerds had gedaan, maar dat je nu een nieuw leven was begonnen.”

„Dat heb ik niet precies gezegd,” zei Adolf langzaam. „Ik heb u alleen gezegd, dat er een smet op mijn naam lag.”

„Is dat dan niet hetzelfde?” vroeg Erwin wat bedrukt.

„Nee, gelukkig in dit geval niet. Als u ’t goed vindt, zal ik u wat meer van mezelf vertellen. Ik begin in te zien, dat er geen reden is, waarom ik het zou verzwijgen.”

„Ja, natuurlijk, wanneer je maar wilt, beste jongen. Morgenavond? Of vanavond?”

„Nee, vanavond niet meer, u bent moe,” zei Adolf, die medelijden kreeg. Want de zieke zag er werkelijk beangstigend bleek en doorschijnend uit.

„Misschien ben ik wat moe, ja. Morgen dan maar. Hoor ik daar Vrouw Stoor niet? Laat ze me maar direct naar bed brengen.”

Voorgevel Tehuis voor Onbehuisden.

De la Reykade, Den Haag.

Het Haagsche Tehuis voor Onbehuisden.

I.

AN de De la Reykade in Den Haag staat sedert 1923 een prachtige inrichting, een asyl en toevluchtsoord voor armen, berooiden, zwerfelingen en *despérado's* van onze hedendaagsche maatschappij.

Het is een sociale instelling, waar, zonder dat erop gelet wordt, van welken religie de toevluchtzoekenden zijn, voldaan wordt aan de hoogste wet die Jezus op aarde aan de menschen gegeven heeft: „Draagt elkanders lasten en vervult alzoo de wet van Christus”. Voordat we iets over deze goede instelling gaan vertellen, willen we het eerst hebben over de ongelukkigen, de verdoolden en de *schijnbaar* van God en menschen verlaten stakkers die hier liefderijk opgenomen en verzorgd worden, zonder aanzien des persoons. Allen die de deuren van het asyl binnen komen wordt onderdak en warm voedsel verstrekt. En, ze leeren hier de groote les des levens en de genadevolle zegen van God kennen, de les en de zegen van den Arbeid.

Er zijn helaas in onze „beschaafde” maatschappij nog menschen die soms bijna geen aanspraak meer kunnen maken op den naam „mensch”. En even dachten we, toen we de stakkers en arme zondaren daar als droeve wraken zagen zitten, aan Gods Woord in Genesis I „Laat ons menschen maken naar ons beeld en naar onze gelijkenis.”

Helaas, droevig verwaarloosd beeld en droevig vertreden gelijkenis.....

Het Haagsche Tehuis voor Onbehuisden werd in 1916 reeds opgericht, doch daar men toen over weinig geld beschikte, moest men zich tevreden stellen met een zeer klein gebouw, een oude orgelfabriek. Weldra bleek deze behuizing te klein en moesten er maatregelen genomen worden. Ja, ja, het volk of liever zij die aan den zelfkant der maatschappij leven, voeden een zekere haat tegen de, wat zij noemen „kapitalisten,” zij houden nimmer rekening met wat die kapitalisten voor hen doen. Zij trachten nimmer de oorzaak hunner ellende in de eerste plaats bij zich zelf te zoeken. Ik weet wel dat soms de oorzaken veel dieper liggen, maar elk individu heeft een zeer duidelijk onderscheidingsvermogen van goed en kwaad. Men kan deze gewetensstem ook onderdrukken en eindelijk het zwijgen opleggen, doch de natuur wreekt zich immer.

Maar wij zouden vertellen van de mooie inrichting waar wij door den directeur, de heer J. E. Faber, zoo allervriendelijkst werden ontvangen en rondgeleid.

In het Haagsch tehuis zijn allen welkom, het draagt niet te vergeefs den naam van „Tehuis”, het is een waar dorado, ook voor hen die wel een dak boven het hoofd hebben maar niet zoo rijk met aardsche goederen zijn gezegend dat zij zich alle moderne comfort kunnen aanschaffen. Het Tehuis is naar de meest moderne eischen van hygiëne en comfort ingericht.

Men heeft onderdak voor zeker vierhonderd menschen, waartoe nog geen vrouwen gerekend zijn, daar voor hen een apart tehuis in de Beijer-

Voorgevel Vrouwentehuis.

Beijerstraat, Den Haag.

straat geopend is. Toch neemt het tehuis op de De la Reijkade ook wel vrouwen op, meer in gezinsverband. Maar het merkwaardige feit doet zich voor, dat er meer mannen dan vrouwen van deze instelling gebruik maken. Pleit dit niet een weinig voor de vrouw?

Men onderscheidt de mensen in „passanten” en „internen”. De passanten zijn de zwervelingen die des avonds om 7 uur aan de poort in de Delagoastraat binnenstromen. Deze poort is geopend van 7 uur des avonds tot 12 uur in den nacht.

De ongelukkigen worden ingeschreven op legitimatiepapieren die zij bij zich hebben, gewoonlijk bestaan deze papieren uit ontslagbriefjes van de gevangenis, bewijzen van de politie verstrekt aan venters van kleine koopwaar, een verhuisbiljet of anderszins.

Mochten ze geen papieren bij zich hebben, dan wordt bij de politie geïnformeerd, bij wie natuurlijk deze mensen bekend zijn. Ze worden vriendelijk ontvangen, krijgen een nummer en komen eerst in een douchekamer. Hier worden zij geheel met een vloeibare zeep ingewreven (daartoe speciaal door dokter den Houter uitgevonden) en onder een warme douche gereinigd.

Hunne kleeren worden aan genummerde haken in de ontsmettingsketels opgehangen waar ze totaal gedesinfecteerd worden op een temperatuur van ten hoogste 75° Celsius. Dan krijgen deze menschen, die nu werkelijk geheel vrij zijn van ongedierte, een lang nachthemd van de inrichting aan, waarna ze in de eetzaal boterhammen en koffie vinden. Daarna worden ze in de verschillende slaapzalen ondergebracht.

De kwaadste elementen en ook zij die lijden

aan besmettelijke huidziekten en andere kwalen worden streng gescheiden. Ook mannen en vrouwen worden afzonderlijk ondergebracht. Kinderen beneden de twaalf jaar blijven bij de moeder.

Den anderen morgen om precies zeven uur verschijnt de politie en zoekt onder de menschen naar overtreders die in het politiebld gesignaleerd zijn.

De menschen krijgen weer brood en koffie en ontvangen tegen inlevering van hun nummer-tje, hunne gereinigde kleeren terug.

In de hooge, witte slaapzalen heerschte een orde en netheid die ons bijna verwonderd deed staan. De lange geel betegelde gangen met terras-vloeren en ronde hoeken blonken van reinheid, terwijl de geur van lysol, karbol en creoline getuigde van de strenge maatregelen die hier genomen werden tegen besmetting.

Het werk van deze inrichting is wel haast het mooiste wat wij op sociaal gebied ooit gezien hebben. Al die individuen, welke hier des nachts onderdak en voedsel vinden zouden meer dan gevaarlijk voor de maatschappij worden. Men zou werkelijk niet veilig meer des avonds zijn woning kunnen verlaten, want we moeten niet vergeten dat onder deze paria's niet alléén stakkers zijn, doch ook volkomen gedegenererden en despérado's.

We zagen enkele cijfers, zoo was er o.a. in één jaar onderdak verleend aan 22.920 mannen en 12.491 vrouwen en 36.927 kinderen. Terwijl er aan maaltijden een totaalcijfer van 208.276 was verstrekt. Commentaar overbodig, deze cijfers spreken voor zich zelf.

Op de tabellen, die in het kantoor hingen was door lijnen aangegeven hoeveel mannen en vrouwen jaarlijks in het Tehuis onderdak zochten.

De lijnen waren sterk varicerend, hetgeen hoofdzakelijk ligt aan den algemeenen economischen toestand van het land.

De inrichting geniet een gemeentelijke subsidie van f 4000.— jaarlijks, terwijl haar belasting alleen al f 5800.— bedraagt. Dit cijfer klopt slecht, doch gelukkig zijn er veel menschiievenden en echt christelijk voelenden in ons land, die deze nuttige inrichting met hun gaven steunen.

Wij doen hier ook gaarne een beroep op uw goede hart, het geldt hier de opheffing van onzen evenmensch. Een waarlijk mooi werk met een grootsch doel.

De „internen” zijn degenen die wonen in deze inrichting. Zij mogen daar zoo lang blijven als zij willen, doch gaarne willen sommigen weer terug in de maatschappij. De directeur, geholpen door de heeren van de reclasseeringsvereniging, zorgt nu dat degene die wil, een betrekking vindt. Is dit gebeurd, dan mag de gelukkige nog tien weken in het Tehuis vertoeven om zijn garderobe in orde te brengen, en een geschikt onderdak te zoeken. Naar verhouding van zijn salaris wordt er dan een vergoeding voor huisvesting en voedsel en verzorging van ten hoogste f 7.50 per week van zijn loon afgehouden.

Men vindt in het tehuis lieden van allerlei vak, timmerlui, metselaars, behangers, kleermakers enz.

In de groote werkplaatsen die bij deze instelling behooren zagen wij sierlijke meubeltjes maken, we zagen een kleermaker bezig met het maken van heerenconfectie.

Witters waren bezig de slaapzalen te witten. Wanneer men iemand noodig heeft voor welk werk ook, kan men even telefoneeren en de werkman verschijnt. Het zijn de vertrouwden, de besten, waar de directie volkomen voor instaat, zeiden we niet reeds dat er ook in dit Tehuis menschen leven die door tegenspoed geslagen zijn, buiten hun schuld om.

Het Tehuis bezit een groote vrachtauto, waarmee alle mogelijke dienstverrichtingen worden gedaan, tot zelfs verhuizen toe. De verpleegden ontvangen alles kosteloos, doch voor deze prima verzorging geven zij hun werkkraft in ruil. Hetgeen niet meer dan billijk is, daar aan dit werk ontzaglijke kosten verbonden zijn.

Op het kantoor toonde ons de directeur de geheele uitgebreide, keurig onderhouden en bijgehouden boekhouding, werk van een verpleegde. Tevens zat er een andere verpleegde, een man van 67 jaar, die reeds vier jaar in het Tehuis woonde, en van wien werd gesproken als „onze vertrouwensman”. Men kon hem de geheele brandkast toevertrouwen, vertelde de directeur vol trots.

In het afgelopen jaar waren aan 6500 pasanten onderdak verleend, uitgezonderd de vrouwen.

De internen hebben hun eigen kastjes, waarop een hangslot is, en waarvan zij zelf den sleutel bezitten, in deze kastjes bewaren zij hunne kleine bezittingen.

De groote keuken was prachtig ingericht. Twee groote ketels met kolossale vuren eronder, deden dienst als fornuis, terwijl in pannen van bijna 10 liter respectievelijk, de saus bereid werd, want allen krijgen hier groenten, aardappelen en saus apart. Twee koks zorgen voor de maaltijden en snijden dagelijks zeker vierhonderd tot zeshonderd boterhammen.

In de provisiekamer stonden de voorraden opgestapeld. Van Nelle's koffie, Jurgens' boter, suiker, boonen, rijst, thee, enz. enz. Van deze kamer draagt de directeur den sleutel bij zich, en de boekhouding van het verbruik wordt door hemzelf bijgehouden.

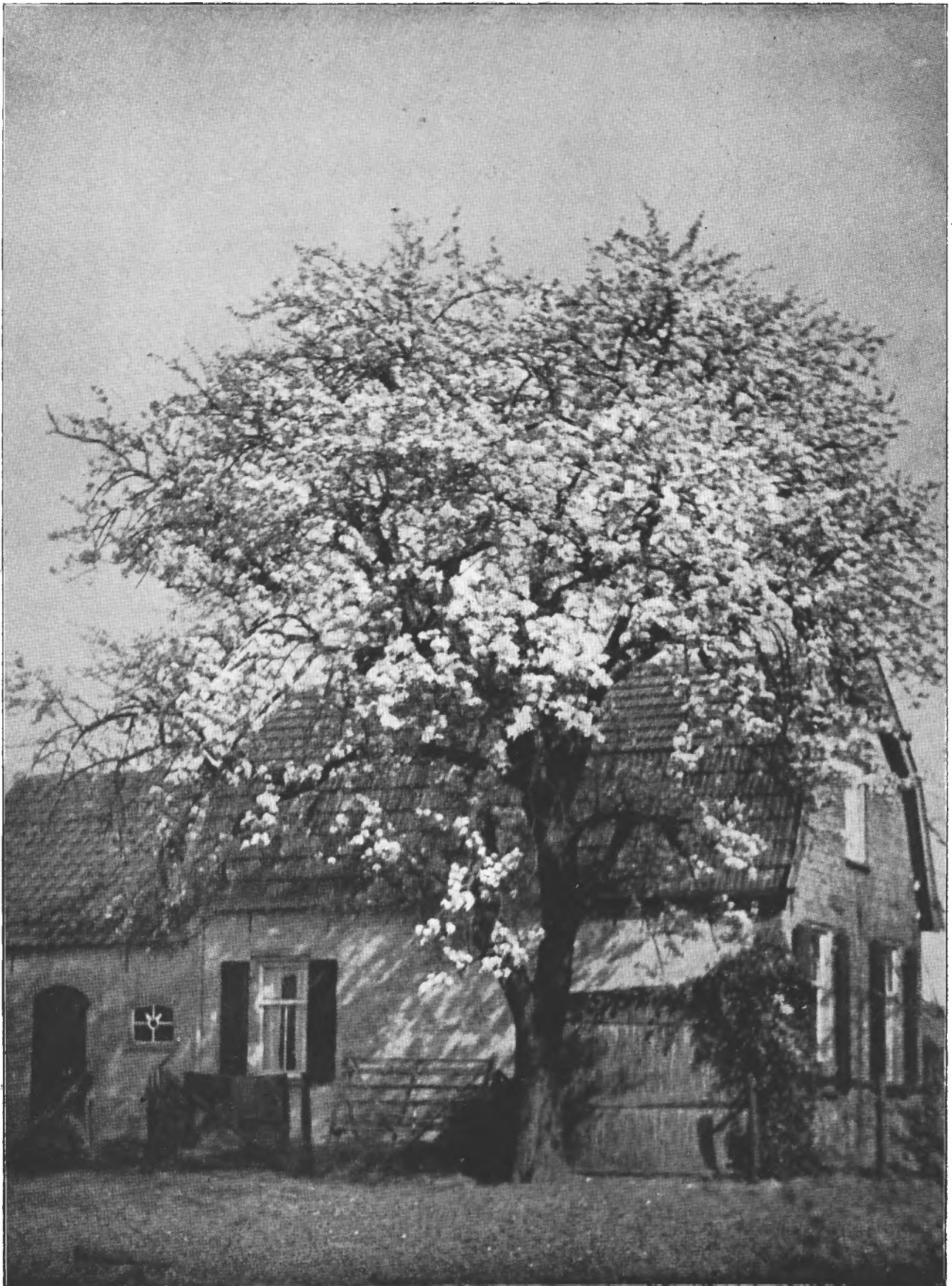
Ieder mag de inrichting bezoeken en spreken met de internen. Er komen vaak zangkoren en sprekers de avonden voor hen opluisteren en men gaat hier allergeuoegelijkst met elkaar om.

Zoo ziet men, dat er in deze groote stad, die zich hoe langer hoe meer uitbreidt, niemand van honger of koude behoeft te sterven. Liefderijk worden de zwervelingen en dakloozen hier opgenomen en verzorgd, terwijl ze toch door geenerlei band worden gebonden. Ze komen en gaan wanneer ze willen. Alleen wordt sterk de hand gehouden aan zedelijkheid en reinheid ook in verband met de algemeene volksgezondheid. Er is een spreekkamer waar de internen bezoekers mogen ontvangen, hetzij een predikant of geestelijke, een familielid of een ambtenaar van het openbaar gezag. Heeft men een gezin onderdak gegeven en is het den man gelukt een betrekking te vinden, dan brengt men het gezin onder in de contrôle-woningen der Gemeente. Dit zijn goedkoope, kleine woningen in de z.g. „spoorwijk”, waar de menschen een jaar onder contrôle van politie en Gemeente wonen. Blijkt het dat ze ijverig, fatsoenlijk en eerlijk zijn, dan mogen ze na een paar jaar terugkeeren in de maatschappij om weer nuttige leden van onze samenleving te worden.

Men ziet dat hier niet alleen gezorgd wordt voor het lichamenlijk welzijn van onze minder bedeelde medemenschen, doch ook aan hun geestelijk welzijn heeft men gedacht.

Wij brengen hier dank aan de oprichters en werkers voor en in deze inrichting die voorzeker ons aller liefdevolle aandacht en opmerkzaamheid verdient.

ELSA KAISER.

Meiweelde.

Foto van D. F. Eberhardt, Hilversum.

Thuisreis.

TOEN Arend Damminga na zeven jaren weer in zijn vaderland terugkeerde was er onder de velen op de kade niemand om hem te begroeten. Hij wist het. Het had in den laatsten brief van de oude mevrouw gestaan, met het mooie groote handschrift en de rustige zinnen, het schrift dat een beeld van haarzelf was, waardig en volkomen beheerscht.

„Je zult mij nóch het kind vinden om je te verwelkomen, Arend. Zij is te jong en ik te oud, en mijn gezondheid is bovendien veel verminderd in deze jaren.”

Toch keek hij zoekend de rijen langs. Misschien — maar tegelijk verwierp hij die gedachte. Er was immers niemand die naar hem zou kunnen verlangen, de oppervlakkig-gemaakte studievrienden hadden nooit veel plaats in zijn hart ingenomen. Wel had zijn heengaan hen getroffen door de tragische reden, maar de strakke houding van Arend had alle medegevoel geweerd, en langzamerhand was hij vergeten geworden. —

Even keek hij weifelend rond, en nam het drukke stadsbeeld gedachteloos in zich op. Ah, daar was het weer, alles was nog eender geble-

ven, en zeker sloeg hij den weg in naar het station. Bijna als iets vertrouwds voelde hij weer de onbestemde afkeer van de mistige havenstad, die hem als jongen al overkwam, en hij was blij eindelijk in een schemerige leege coupé van den trein voor het Noorden te kunnen stappen.

Over een paar uren zou hij thuis zijn. Thuis — dat was nu voor hem weer het oude grijze huis op de gracht waar hij geboren was, en waar hij na den dood van zijn vader was blijven wonen, alleen met moeder. Ze hadden een rustig en gelukkig leven gehad, en er was niet een keer botsing geweest tusschen de twee wonderlijk-gelijke naturen. Zijn studententijd had geen verschil gemaakt. Immers, hij was in huis blijven wonen, en de weinigen die hij zéér nauwkeurend had uitgezocht om in deze omgeving van rustig-verfijnde voornaamheid te verschijnen, waren steeds geïmponeerd geweest door Arend's mooie moeder, die herinnerde aan een genadige adellijke vrouw uit vroeger eeuwen.

Toen — en o, wat pijn den deze herinneringen den eenzamen man op de thuisreis met vernieuwde kracht — toen was in zijn gelijkmatig leven met één slag het geluk gekomen, groot en alles-overheerschend. Het was gekomen zooals de brengster van dat geluk zelf, overrompelend en meeslepend als de frissche zeewind. En alles had gezongen, gezongen van liefde. De knoppende beuken op de gracht, de tintelende lentezon die door de in lood gevatte ruitjes het deinende water weerspiegelde op de balken zoldering van zijn studeerkamer, ze zongen één naam: Ina, Ina. Wat waren ze gelukkig geweest, hij en zijn blond klein meisje met de groote goudbruine oogen. Ze had alles op eenmaal veranderd, vermooid, en voor de twee stille menschen was ze een wonder geweest, een wonder van levensblijheid en energie. En eens, toen ze na een van hun lange fietstochten stil naast elkaar genoten van de zon-beschenen Friesche waddenzee had ze op haar eigen onstuimige manier zijn hand gegrepen, en gezegd: „O jongen, ik voel dat God mij juist zóó voor jou geboren heeft laten worden.”

Na zijn doctoraal waren ze getrouwd. En toen het schoone leven angstig werd van volmaaktheid, toen er een nieuw, jong leven roepen ging, was opeens het einde gekomen. Want Ina, de kleine vroolijke Ina had het moederschap betaald met den hoogsten prijs, haar eigen leven. —

— Er is een smart waaraan wij zelfs met

onze woorden niet raken mogen. Er is een strijd waar niemand van weet dan God alleen, een strijd van de wanhopige menschenziel, alleen gelaten. —

* * *

Een paar weken na het vreeselijke had Arend zijn huis verkocht met al de tastbare, lieve herinneringen, en had de kleine Ineke naar zijn moeder gebracht. En zelf was hij naar Indië vertrokken, waar hij bij het binnenlandsch bestuur geplaatst werd.

* * *

Dit alles was zeven jaren geleden. Zeven jaren, begonnen in opstand en bittere vertwijfeling, langzaam vergleden in gelatenheid. En de stille man, alleen met zijn droeve gedachten, bepeinsde het verschil. Als aan een gestorven vriend had hij den laatsten tijd vaak gedacht aan den heftigen jongen-die heengegaan was. Die 's nachts over het dek heen en weer had geloopt, in opstand tegen de wereld, turend over de donkere zee naar de gesloten poort van zijn geluksland — in opstand tegen God. Was het werkelijk dezelfde, de zwijgende man die teruggekeerd was? En langzaam-aan groeide in Arend's hart het weten: de laatste was armer, oneindig veel armer. Want als zelfs de stem die klagen blijft in ons hart is doodgegaan, en de herinnering is gaan verflauwen, dan zijn wij de armste van alle menschenkinderen, dan zal ook de herinnering aan Gods liefde sterven. —

* * *

Kwam het door de sneeuw die de stille lage landen dekte? Kwam het door het weerzien van al deze vertrouwde, bekende dingen? — Toen Arend de stad bereikte was het hem of hij in de vergleden uren voor de tweede maal zijn leven had doorleefd, doch nu anders. Want nu was in zijn ziel gaan lichten wat hij lang doodgewaand had: de hoop. O, het was een klein licht, nog heel klein, maar het brandde. De hoop dat hij eens, door Gods wondere genade, het hart van Ina willig zou kunnen overgeven in de handen van Hem die er het eerst recht op had.

En dan zou zijn ziel dit onuitsprekelijk geheim leeren kennen, dat zijn liefde van gestalte veranderd zou zijn. —

In het late middaguur verdween de winterzon

oranje-purper achter de besneeuwde huizenrijen, en de koperen naamplaat op den zwaren deur had juist zijn laatste goudroode glansen weggegeven toen Arend de steenen stoep van het oude huis opging. Er is een ziel van stil beleven, van hoop en smart in alle dingen om ons heen, die tot ons spreekt zoo ons hart er slechts open voor is. De lange donkere gang, het opstapje naar de huiskamer, het was alles herinnering. En in het gedempte schijnsel van de staande lamp zagen zijn lichtontwende oogen de oude vrouw en het kind. —

Ze rees uit haar leunstoel, statig en mooi, en stak hem bei de ivorkleurige, slanke handen toe. „Moeder,” zei hij met een korte snik, „Moeder.” — Het kind was van haar tabouret afgegleden, en stond smal en tenger in het rechte bruin-fluweelen jurkje, de groote donkere oogen uit het bleeke snoetje onafgewend op hem gericht. En met een klein handje recht vooruitgestoken zei ze ernstig met een dapper-hoog stemmetje: „dag vader.”

Toen knielde de lange, jongensachtige figuur neer, en het kind in zijn armen drukkend zei hij met een stem, trillend van ingehouden teederheid: „Dag mijn kind, mijn lief klein meisje.”

GREETH SMITSKAMP.

Een opleving onder de Fransche Protestanten.

FRANKRIJK heeft de reputatie, een land te zijn waar het godsdienstig leven niet bloeit. Men stelt zich voor, dat de menschen in de provincie er slap-Roomsch zijn, terwijl die in de steden voor het grootste deel zich om geen God of gebod bekommeren. 't Is bekend, dat het Protestantisme er een groote minderheid vormt, en die kleine groep wordt nogal eens als een „moderne”, verwaterde kerk beschouwd.

Nu is deze opinie niet totaal ongegrond. Er is veel modernisme en oppervlakkigheid in Frankrijk, al zou menigeen zich verwonderen, die hier en daar op kleine plaatsen het rijke, intense gemeentelven zag van kleine Protestantse groepen. Toch zijn er, vooral ook aan de universiteiten waar de theologen werden opgeleid, wel ideeën verbreed die in een orthodox-christelijke kerk in ons land bijvoorbeeld nooit geduld zouden worden. En 't kon niet anders, of dit liet ook zijn invloed gelden op het persoonlijk leven van de leden van de kerken.

Zooals het dikwijls gaat, moest er iemand van buiten-af komen, om voor het eerst duidelijk te beseffen, hoe groot de inzinking was. Iemand, die vroeger een leven zonder God geleid had, kwam tot bekeering, hij werd predikant, maar hij voelde weldra dat er geen echt levend geloof was in de gemeente waar hij werkte. Hij predikte met al de klem van pas-erwonnen overtuiging, en dat maakte de menschen wakker. Ook zocht hij contact met andere dominees uit zijn omgeving, en hun gingen eveneens de oogen open voor het geestelijk verval waarin hun kerken leefden. Zij sloten zich aaneen tot een groep die zich de Brigade noemde, want, zeiden zij, wij moeten strijden voor het Rijk van Christus. En velen, heel velen werden door hun woord gegrepen en kwamen, dikwijls voor 't eerst in hun leven, tot volle overgave aan hun Verlosser.

De beweging bleef niet beperkt tot het departement Drôme, waar zij ontstond. De Brigadiers gingen overal in Frankrijk en Zwitserland hun boodschap brengen; niet een nieuwe leer, maar de aloude goede tijding van Jezus Christus; wél was nieuw de gloed en het enthousiasme, waarmee zij

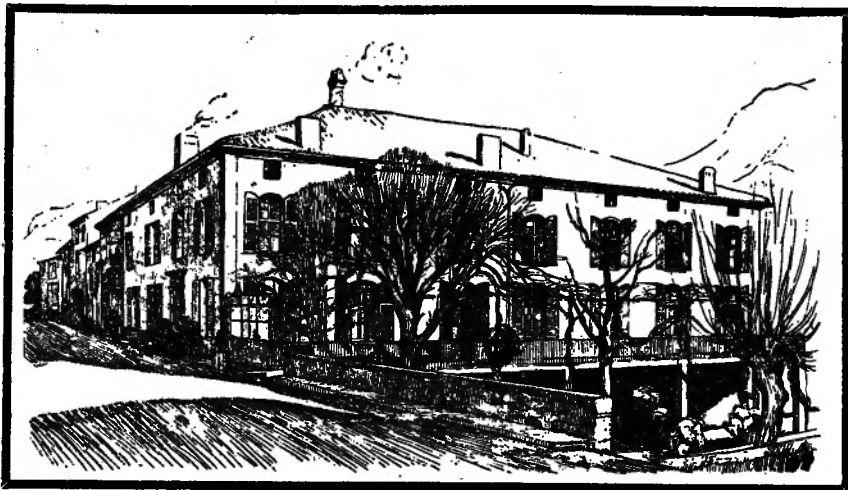
hun woord onder de menschen brachten. Er ging van deze personen iets uit, en dat moest zijn invloed doen gelden op de hoorders. Families, groepen sloten zich aan, er ging een adem van nieuw leven door de Fransche protestantsche kerken.

Natuurlijk ontmoette de Brigade ook tegenstand: sceptisch werd er door sommigen geglimlacht over het eerste vuur van een bekeering, — zij vergaten misschien, dat de apostel Paulus, wiens krachtige woord door alle eeuwen tot de kerk klinkt, ook immers niet anders is dan een krachtdadig tot Christus bekeerde.

Maar de beweging breidde zich desondanks uit, en natuurlijk vond zij ook veel aanhangers onder de jonge menschen. Een aantal jonge meisjes, die door de prediking van de Brigade getroffen waren, voelden de behoefte, hun leven geheel in den dienst van Christus te stellen, als evangeliste, diacones, of op welke wijze dan ook.

Omdat sommigen van haar geheel zonder opleiding waren, en dus niet dadelijk voor een dergelijke taak berekend zouden zijn, werd er besloten een school te stichten waar zij een voorbereidende opleiding konden krijgen, die hen in staat zou stellen, met vrucht te arbeiden voor het Koninkrijk van Christus. „Notre Ecole” (Onze School) werd in October 1928 geopend, en Mademoiselle Gabrielle Flour, een van de beide directrices, was zoo vriendelijk ons daarover een en ander te schrijven:

„Onder de jonge meisjes, die lid waren van de Kerk of van één of anderen Christelijken Meisjesbond, werden velen door het woord van de

Notre Ecole.

La Motte-Chalençon.

Brigadiers gegrepen, zoodat zij kwamen tot een totalen ommekeer in hun leven. Eenvoudige buitenmeisjes waren er onder, maar evengoed meisjes-studenten, en zij, die gewend waren aan een leven van luxe. Tot nu toe hadden zij wel gemeend, iets voor Christus te doen als zij werkten voor de kerk. Er moest namelijk telkens door bazaars voorzien worden in het noodige, om den kerkelijken dienst in stand te houden, en daaraan werkten de jonge meisjes evengoed mee als de oudere dames. Maar nu begonnen zij in te zien, hoe onwaardig dat alles in den grond was, een bewijs, dat er al heel weinig liefde en offervaardigheid onder de leden van de kerk bestond. En ook begrepen zij, dat dit niet de ware manier was, voor het Rijk van Christus te werken.

„Bij velen kwam het verlangen op, hun leven geheel in den dienst van Christus te stellen. Verpleegsters kwamen tot het inzicht, dat zij niet alleen het lichaam, maar ook de ziel verzorgen moesten van degenen die hun toevertrouwd waren. Zendingzusters gingen uit voor de verpleging van zieken in heidensche landen, een evangelisatie onder fabrieksmeisjes werd begonnen.

„Talrijk waren degenen, die zich bij de leiders van de Brigade opgaven voor dit werk, en onder die waren ook heel eenvoudige meisjes, zonder ervaring of ontwikkeling. Om haar tot bruikbare krachten op te leiden, werd opgericht „Notre Ecole”, een school voor voorbereiding tot christelijken arbeid voor jonge meisjes.

„In La Motte-Chalençon, het centrum van de Brigade, is onze school in een oud heerenhuis ondergebracht, alles is er heel eenvoudig. De school is toegankelijk voor ieder tusschen de 18 en 30 jaar, maar allen moeten een proeftijd van drie maanden doormaken, waarna zij definitief worden aangenomen. De cursus duurt minstens twee jaar, maar wie wil, kan ook langer blijven, om zich in het een of ander speciaal te bekwamen.

„Ons doel is, dat onze leerlingen met een groote bijbelkennis de school verlaten, de studie van de Heilige Schrift maakt dan ook het voornaamste deel van ons onderwijsprogramma uit. De leiders van de Brigade geven de lessen daarin. Verder houden wij cursussen in kerkgeschiedenis en zendingsgeschiedenis; dan wordt er ook een groot deel van het onderwijs aan praktisch werk gewijd: huis- en ziekenbezoek, bijbellezing, het spreken in het publiek, en aan allerlei sociaal werk: toevluchtsoorden, weeshuizen, kinderkolonies (in verband daarmee wordt speciaal de aandacht gegeven aan kinderverzorging en kinderspelletjes), vacantiekampen, meisjesvereeni-

gingswerk, Zondagsscholen. Verder krijgen de leerlingen onderwijs in hygiëne, ziekenzorg, verbandleggen, babyverpleging, en in huishoudelijk werk, Engelsch, orgelspel en zang.

„Wie het kunnen, betalen een matigen pensioenprijs. Voor het overige bestaat ons eenige bankcrediet uit „het leven uit het geloof”.

„Want God kent het doel van onze school: Hem te verheerlijken in de zielen, die we voor Hem willen winnen. Hij voorziet in onze behoeften, door in het hart van de Christenen de zorg voor „Notre Ecole” te leggen.

„De atmosfeer van de school is vervuld van de blijmoedigheid van de leerlingen, hun dankbaarheid, dat zij de liefde van Christus hebben mogen begrijpen, en nu het voorrecht bezitten geroepen te zijn tot het werk in Zijn dienst. Zoo aanvaardden wij zonder zorgen, wat elke dag ons brengt.”

De klank van waar geloofsleven, die uit deze opgewekte woorden spreekt, heeft iets dat denken doet aan de groote geloofskracht die de bevoorrechte eerste Christengemeente bezat. Voor ons is hier zeker veel te leeren.

Grootje.

Oud Grootje schuifelt langs het pad
der donkre dennelaan,

daar sliffer-sloft ze langzaam voort
en blijft dan plotsling staan

en wacht...

ze knikt, ze glimlacht, staart omhoog —
de jonge vogels roepen, heel hoog in 't woud,

ze luistert —

ze staart nog lang — dan schudt z'heur hoofd,
heur oogen zijn zoo duister, zoo oud —

dan slaat ze stil, als tot gebed

een kruis, heur vingren beven,

ze zucht — dan sloft ze verder weer.

Ze is zoo alleen gebleven!

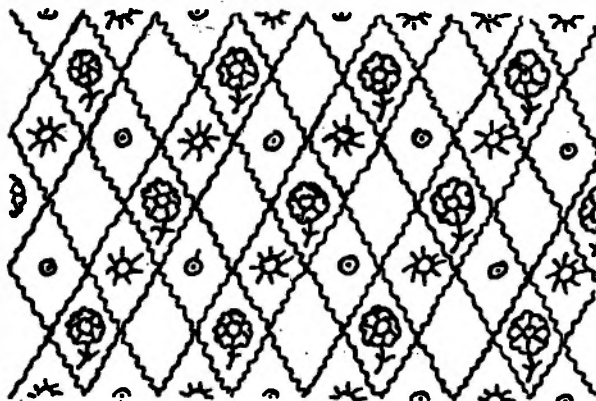
LENTEKIND.

II. Inrichting van de kamer.

OM te beginnen wilde ik spreken over behang en vloerbedekking. Als we toch nieuw gaan behangen, en de kosten zijn geen overwegend bezwaar, dan moeten we afwaschbaar behang nemen. Maar voornamelijk is, dat we letten op de kleur en het patroon. Groen is nooit aan te raden, omdat de kleurstof daarvoor dikwijls arsenicum bevat, 't geen op den duur een nadeeligen invloed heeft. Blauw als hoofdkleur is rustig en kan kalmeerend werken op koortsachtige, woelige patiënten. Beige, goudbruin en terra-cotta zijn warme tinten, ook lila kan prettig aandoen voor zieken die mat en uitgeput zijn en wat opwekking behoeven.

Maar nu het patroon. Gewoonlijk komt een behangselpapier neer op figuren, op ruitvormigen afstand van elkaar, zóó:

Allen weten we wel uit ondervinding, hoe je die gaat liggen tellen, groepeeren in ruiten van vier bij vier, vijf bij vijf, en al grooter, tot je oogen er dood-moe van worden, en toch laat het je niet los en begin je steeds weer. Iemand die lang lang ziek had gelegen vertelde me eens hoe hij aldoor maar weer die bloemen op den muur tegenover hem had moeten tellen, „twee-en-dertig-honderd waren het er,” — en de af-

schuw waarmee hij dat zeide, drukte duidelijk genoeg uit, wat een obsessie dit voor zijn zieke hoofd was geworden. Laten we dus heel wazige patronen nemen, vooral ook geen sterke strepen, die maken den indruk van een hek of kooi, maar een bijna of geheel effen behang. Vinden we dat te saai, dan kunnen we ook een lambri-seering maken van een effen tint, tot 1 à 2 M. hoog, al naar gelang van de hoogte van de kamer, en naar eigen smaak. Daarboven kunnen we dan nog een baan van een vroolijk bloemenpatroon aanbrengen. 't Zelfde effect kunnen we bereiken als we op een behang, dat op zichzelf te druk is, een muurkleed spannen b.v. van jute. Als we dan maar zorgen, dat we 't niet met punaises of spijkers bevestigen, zoodat er steeds gepeuterd en getimmerd moet worden om 't af te nemen, ons kleed lijdt daar trouwens ook van. We naaien op geregelde afstanden ringetjes of oogjes, die we aan kleine spijkers ophangen. Want het is beslist noodig, dat we het kleed minstens eenmaal per week afnemen en uitkloppen.

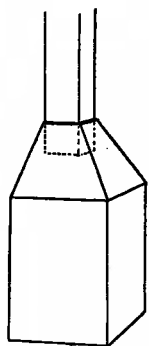
Op zoo'n effen achtergrond komt een enkele mooie schildering of gravure goed uit, maar we moeten oppassen voor overlading.

Als grondbedekking is linoleum of parketvloer het meest aan te raden. Hoe dikker het zeil is, hoe meer het 't geluid van het loopen dempt. Losse kleedjes of matten leggen we neer voor de gezelligheid, maar zóó, dat ze niet onder 't ledikant of onder den poot van een kast of zwaren stoel komen. We moeten de kleedjes namelijk elken dag even afnemen en buiten uitkloppen, en dan het zeil frisch opdweilen. Dit is heel vlug te doen met de z.g. stokdweil. Om het dwarse stuk van een ouden bezem sla je de dweil heen, eerst nat, later droog-uitgewrongen na. Je bent dan zeker in 5 minuten klaar, en je behoeft niet op den grond te kruipen. Deze manier is werkelijk te verkiezen boven een stofzuiger, omdat ook de beste nog altijd een onaangenaam dreunend geluid maken, dat zóó hinderlijk kan zijn, dat we misschien ook in de andere kamers ons 't gebruik ervan tijdelijk zullen moeten ontzeggen, als we merken dat dit den patiënt te veel hindert. — Ook weer voor de vloerbedekking geldt natuurlijk: géén sterk sprekende patronen of harde kleuren.

In de kamer staan dan, behalve bed en waschtabel, een tafel, een paar stoelen, een gemakkelijke stoel, ligstoel of divan, een klein tafeltje (nachttafeltje) rechts van het bed, en een tochtscherm.

Eerst even over het bed zelf. 't Best daarvoor is een z.g. Engelsch ijzeren ledikant, zonder opstaande kanten opzij. Als de achterkant niet hoog genoeg is, zetten we dien tegen den muur,

met een frisch muurkleedje erachter. Dan kunnen we de kussens toch prettig schikken, door ze te laten steunen tegen den muur. Eén ding is nu belangrijk. Misschien heeft iedereen wel eens opgemerkt, dat in ziekenhuizen de menschen zoo hoog liggen, „als op een troon“. Dat is maar niet voor de aardigheid. Het is voor degene die den zieke helpt, veel gemakkelijker en daarom bepaald een vereischte, dat de matras van het bed 80 cM. van den grond af is. Vooral als een zieke getild moet worden bij het verbedden, is het absoluut noodig dat de helpsters niet behoeven te bukken en „onder de macht te tillen.“ De meeste bedden zijn veel lager dan 80 c.M. Dat verhelpen we zóó: we laten den timmerman vier houten blokken maken, zoo hoog als noodig is om de pooten van het bed te verlengen. Middenop het bovenvlak moet hij een uitholling maken, ongeveer 4 cM. diep, waar de poot van het bed inpast. Dan is verschuiven onmogelijk.

Op het bed leggen we nu: een matras, zoo mogelijk een drie-deelig kapokmatras, of, nog beter, een viltmatras. Dan een onderdeken, onderlaken, en daaroverheen is het altijd wel gewenscht, dwars over het bed een zeil te leggen, ongeveer 1 Meter breed, te beginnen even onder 't kussen, loopend tot dicht bij 't voeteneinde. Hier-voor neme men hospitaallinnen; het gummi-zeil, dat ook vaak gebruikt wordt, heeft het bezwaar dat het gauw scheurt. Het zeil moet zóó lang zijn, dat het aan beide zijden flink om de matras heen geslagen kan worden. Daaroverheen legt men dan een dubbelgevouwen onderlaken, ook aan beide zijden goed ingestopt. Wanneer alle wasschen en helpen op bed gebeuren moet, kan men dan bij eventueele kleine morspartijtjes vlug het bovenste laken door een droog ver-vangen.

Verder komen op het bed: bovenlaken, dekens, kussens. Bij patiënten, die overdag wat meer rechtop zitten, moet men minstens drie stevige kussens tot zijn beschikking hebben, om een gemakkelijken ruggesteun te kunnen maken. Een

klein hoofdkussentje, van de grootte van een stoelkussen, vinden de meeste zieken prettig om zelf wat mee te kunnen draaien en verschuiven.

Laat de waschtafel vooral ruim van al 't noodige voorzien zijn. Ook als er een vaste waschtafel is, moeten er twee waschkommen zijn, die bij het wasschen bij den patiënt ge-bracht kunnen worden. Verder vooral een stuk of wat glazen of medicijnkometjes, en ruim linnengoed in voorraad hebben, zoo dicht moge-lijk bij de hand. 't Spreekt vanzelf dat we hier ook alles frisch en ordelijk houden, een paar waschbare kleedjes kunnen meehelpen, dat ook de waschtafel er prettig uitziet. Moet de dokter geregeld den patiënt onderzoeken, dan houden we zeep en handdoek voor hem apart, op de een of andere manier duidelijk onderscheiden van 't geen voor den zieke gebruikt wordt.

Als we nu de nuttige dingen in orde hebben, gaan we natuurlijk erover denken, hoe we de kamer gezellig maken. En allereerst hebben we daarvoor planten en bloemen. 't Spreekt vanzelf dat iedere zieke het waardeert, als er op die manier getoond wordt, dat de anderen met hem meeleven, en hem in de kamer iets brengen van het mooie in de wereld buiten, waarvan hij nu afgesloten ligt. Maar laten we er toch wel op letten, dat we geen bloemen nemen die te sterk geuren. Dat wordt nog veel te vaak, met de beste bedoeling, gedaan. In de meestal vrij warme ziekenkamer komen dan hyacinthen, trosnarcis-jes, freesia's (die in de kou juist heel zacht en bescheiden geuren), of in den zomer de groote fransche lelie's, en de zieke wil dikwijls, ter-

wille van gever of geefster, niet graag ervoor uitkomen dat die bloemengeur hem hoofdpijn bezorgt. Ook weer hierin is de eene zieke de andere niet, rozen b.v. ruiken ook vrij sterk, maar bijna ieder houdt toch van hun geur en heeft er geen last van. De hierboven opgenoemde soorten zijn wel de ergste kwellers, die we in alle gevallen maar moeten vermijden.

De ziekenverzorgster moet vooral aan de bloemen en planten ook al haar aandacht geven. Behalve de groene planten, moet alles 's avonds uit de kamer gezet worden, en er pas 's morgens weer worden ingebracht. Maar niet voordat alle vazen frisch water hebben, stelen afgeknipt zijn, en planten van 't noodige water voorzien. Even besproeien, als daar gelegenheid voor is, doet ze natuurlijk veel frisscher uitzien. Bij het eerste in-'t-water-zetten van losse bloemen moet er vooral aan gedacht worden, dat aan de stelen, voor zoover die in 't water staan, geen blaadjes meer mogen zitten, daarvan gaat het water dadelijk onfrisch ruiken. Als we 's avonds de bloemen de kamer uit brengen, en er zijn b.v. rozen of lange Darwin-tulpen, die slap zijn gaan hangen, dan knippen we de stelen een klein eindje af,

wikkelen den bos bloemen in een krant, en zetten 't zoo flink diep in een emmer met water. Tien tegen één dat de bloemen den volgenden morgen dan weer mooi recht staan.

Behalve met bloemen en planten bereiken we ook veel met een paar aardige pullen; en een schaalje met fruit (natuurlijk als onze zieke dat hebben mag) staat ook smakelijk op tafel of kastje. Voor iemand die veel van dieren houdt, is een klein aquarium met wat visschen, of met alleen maar een paar van die grappige, mooi gekleurde salamanders die in al onze Hollandsche slooten leven, een erg gezellig tijdverdrijf. Dan is er iets levends, om naar te kijken. Maar in zoo'n geval moet aan 't water wel alle zorg gegeven worden, zoodat er geen onfrissche luchtjes uit opstijgen!

Dit alles, wat betreft den practischen kant van de kamer-decoratie. Want we laten het aan de verpleegsters over, al haar toewijding en goeden smaak juist hierin te leggen, dat de omgeving haar patiënt zoo prettig aandoet als maar eenigszins mogelijk is. Een vriendelijke atmosfeer doet zoo heel, heel veel!

Intermezzo.

Te midden van de bosschen, ongedacht,
Ligt het bewegelooze ven te droomen,
In donkere reflex van denneboomen
Houden gesloten waterlelies wacht.

Hoe ben ik hier zonder mijn wil gekomen,
Geleid door onbegrepen overmacht?
Hier wil ik wijlen, tot in klaren nacht
De sluiers worden van mijn ziel genomen.

De troebele vermoeidheid van mijn brein
Wil hier vervloeien tot sereenen vrede,
Dien ik niet vond in helbewusten dag.

Dit vlakke water, vrageloos en rein,
Deelt mij zijn milde en diepe stilte mede.
Ik dank U, Heer, dat ik hier rusten mag.

A. R.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

Eenjarige Zomerbloemen (vervolg).

DE tweede groep der eenjarige planten zijn zij, die dadelijk op de bestemde plaats moeten uitgezaaid worden. De reden hiervan is, dat zij zich niet goed laten verspenen of verplanten. We moeten dus, alvorens te zaaien, wel overwogen hebben, of de daartoe aangewezen plaats inderdaad geschikt is. Bij deze overwegingen komen verschillende omstandigheden in aanmerking, om onder de oogen gezien te worden. Ten eerste komt het erop aan een lichte, eenigszins zonnige ligging uit te kiezen. Zonder warmte en licht komt er van de meeste eenjarige bloemen niet veel terecht, want zonder warmte komen ze veel te laat in bloei en bij gebrek aan licht groeien ze lang en gerekte uit, terwijl de bloei heel mager blijft. En het genot van deze bloemen is juist, dat ze volop en lang doorbloeien. Wanneer wij met te verplanten soorten te doen hebben, is er nog veel te bereiken, door eerst in een warm en licht hoekje uit te zaaien en op te

kweken, en de plantjes pas op hun bestemde plaats te brengen, als ze flink zijn uitgegroeid en een stevig wortelgestel gemaakt hebben. Maar soorten, die zich niet laten verplanten, eischen een lichte zonnige plaats. Een tweede punt is, welke soorten wij wenschen te zaaien. Hebben wij bijv. zaad van laagblijvende plantjes, dan moet dit komen op een plekje vooraan, waar het niet door hooger groeiende planten overschaduwde en aan het gezicht onttrokken wordt. Ook hangt het van de kleurschakeeringen der bloemen af. We moeten zorgen, dat onze éénjarige bloemen dáár gezaaid worden, waar zij harmonieeren met de kleur der bloemen, die er reeds staan. Maar meestal zijn wij niet zoo vrij in de keuze van de plaats waar gezaaid kan worden. En dan is het beter de rollen precies om te draaien en ons eerst af te vragen: „Wat zal op deze plaats het beste en het mooiste staan?“, waarna wij in verband hiermede uit de eindeloos veel soorten van éénjarige bloemen een keuze doen.

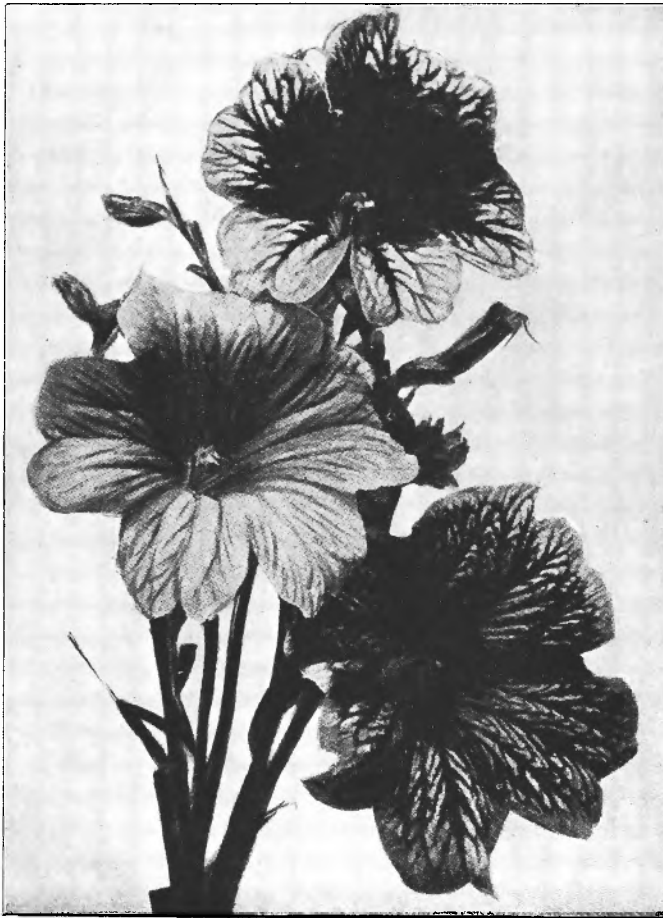
Het opkweken van de niet te verplanten soorten is hetzelfde als van de verplantbare soorten. Alleen letten wij er met zaaien op, zeer gelijkmatig en heel dun te zaaien, zoodat de plantjes over de geheele oppervlakte opkomen, en zoo weinig mogelijk uitgedund behoeven te worden, want het uitdunsel is verloren. Gelukkig is het aantal van deze soorten gering, en kunnen we gemakkelijk een keuze doen uit de goed te verplanten soorten. Toch zijn er enkele, die wij niet stilzwijgend voorbij kunnen gaan, o.a.: het aardige oranje Slaapmutsje (*Eschscholtzia*) dat als snijbloempje zoowel als groepje voorin een border dankbaar is. De enkelbloemige oranje *E. Aurantiaca* is algemeen bekend. De dubbelbloemige variëteit *E. Aurantiaca flore pleno* moet ook genoemd worden. En dan verlangen de witte, oranjegele, oranjeroode en donker karmijnroze variëteiten van de *E. Californica* niet minder onze aandacht.

De gekweekte klaprozen wenschen ook niet verplant te worden. Deze zijn vooral als snijbloem te gebruiken, alleen duren ze maar kort. Om ze in een vaas goed te houden, moeten zij 's morgens vroeg afgesneden worden liefst half in knop. De klaprozen zijn in verschillende groepen te verdeelen:

Eschscholtzia

(*Slaapmutsje*)

Salpiglossis

(Trompettong)

1°. *Papaver Rhoeas* the Shirley, enkelbloemige Engelsche Papavers, bloeiend in veel tinten van wit, rose en rood.

2°. *Papaver paeoniflorum* = Pioen Papaver met enkel- en dubbelbloemige variëteiten in talloze kleurschakeeringen bloeiend. Behalve als snijbloem, kan deze met haar forschen groei en groote bloemen ook gebruikt worden voor perken en open plekken in borders.

3°. *Papaver somniferum*: Krul Papaver, waarvan hetzelfde geldt als van de Pioen Papavers. De bloemen zijn zeer gevuld, en gekruld en gekarteld van voren.

Een paar laagblijvende plantjes, die liefst dadelijk ter plaatse worden uitgezaaid zijn: *Collisia bicolor*, roze en wit bloeiende, en *Nigella damascena* = Juffertje in 't groen, met de mooie variëteit *N. damascena* fl. pl. Miss Jekyll, hemelsblauw bloeiend, terwijl er ook een witte variëteit bestaat. De *Collisia* wordt veel als randplantje langs een pad gezaaid of wel op laagblijvende bedjes. Het Juffertje in 't Groen

wordt wat hooger en vormt aardige snijbloemetjes.

De ouderwetsche *Reseda odorata* zaait men ook dadelijk uit op de bestemde plaats. Op schralen kalkarmen bodem groeit ze niet stevig uit. We zaaien haar niet te vroeg, want in den nazomer bloeit ze rijker dan midden in het heete seizoen.

Ten slotte noemen we nog de *Delphinium ajacis* fl. pl. = Dubbele éénjarige Riddersporen. Deze onderscheiden zich van de bekende vaste plant-Riddersporen door minder hoogen groei, fijner blad en uitgebreider kleurschakering, welke varieert tusschen tinten van wit, blauw, lila, roze en rood. Ze behooren tot de mooiste éénjarige bloemen, en vormen een heerlijk materiaal als snijbloem en voor perken en borders, terwijl er hogere en lagere soorten worden aangeboden, al naar men wenscht. Hiermee sluiten we de lijst van planten, die dadelijk ter plaatse worden gezaaid en gaan over tot de derde groep, n.l. die soorten welke een voorcultuur onder glas noodig hebben alvorens buiten te worden uitgeplant. We zullen deze keer volstaan met het opnemen van eenige soorten, die onder deze groep vallen, daar het jaargetijde toch reeds te ver gevorderd is, om aan een voorcultuur te beginnen.

We openen de rij met *Antirrhinum Majus* = Leeuwenbek, welke als snijbloem zoowel als perkplant onze belangstelling verdient. Er zijn hooge, halfhooge en lage soorten en een uitgebreid aantal variëteiten met fijn geschakeerde kleurnuances.

Dan is er de éénjarige *Nicotiana hybrida* = Tabaksplant met haar witte, roze en roode tegen den avond welriekende bloemen. Ze zijn bij uitstek geschikt voor perken. De minder bekende *Salpiglossis Variabilis* = Trompettong met mooie klokken in verschillende kleuren bloeiend, verdient ook aanbeveling. We noemen ten slotte nog de *Zinnia Elegans* met haar warm getinte bloemen, die een prachtig snijmateriaal leveren.

Er rest ons nog eenige ruimte voor de behandeling der verspeembare soorten. Uit de schier onbeperkte keuze zullen we een enkelen greep doen van hen die buitengewoon aanbevelenswaardig zijn. Om te beginnen de hooge *Cosmos biprimatus* fl. pl., ook wel *Cosmea* genoemd, met mooi gevormde roze, roode en witte bloemen, en de *Scabiosa atropurpurea* fl. pl.

Verder nog de *Schizanthus hybridus grandiflorus*, de *Nemesia strumosa*, en de dankbare eenjarige *Phlox Drummondii* of Vlambloemen.

Er zijn nog talrijke andere soorten, die evenzeer onze aandacht verdienen, maar daarover spreken we later nog eens.

C. C. V.

De automatische winkel.

Langs de Wegen.

ZOOALS bekend is, werd kort geleden in Londen een tentoonstelling gehouden van Nederlandsche Kunst. Het beste wat ons land op 't punt van schilderkunst heeft voortgebracht, werd over de Noordzee gezonden. Onze musea en ook particulieren stonden uit hun verzameling stukken voor deze tentoonstelling af. Vooral de werken van onze oude meesters hebben sterk de aandacht getrokken en werden algemeen bewonderd.

Algemeen bewonderd werd ook onze Koningin-Moeder, die de reis over zee heeft ondernomen, om enkele uren op de tentoonstelling door te brengen.

't Doet 'n Hollandsch hart goed, te lezen wat volgens de N. R. Crt. de „Daily Express”, een van de groote Engelsche dagbladen, over 't bezoek van H. M. schreef:

„De liefste oude dame in Europa is Donderdag naar Londen toe gekomen.

Zij zag er zoo beminlijk uit, de Koningin-

Moeder van Nederland, herinnerde op zoo uitgelezen wijze aan een beminlijker tijd. Zij was zich zoo volkomen onbewust van haar eigen aantrekkelijkheid. Haar gladde blozende gezicht, zonder een tikje poeder, blonk levendig van gelukkige glimlachen. Zij scheen de drukte die voor haar gemaakt werd, zachtzinnig af te keuren en er toch kalm genoeg in te hebben. Iedereen om haar heen glimlachte. Geen van de autoriteiten zag er zorgelijk en angstig uit. Dit zou in haar tegenwoordigheid onmogelijk geweest zijn. Haar aanzien stond gelijk met glimlachen.

Een keurig gekleede jonge vrouw die de Koningin voorbij had zien gaan, keerde zich naar haar metgezel toe en zeide ernstig, peinzend: „Ik ben blij dat ik haar gezien heb.”

Dat was wat iedereen dacht, die haar zag.”

Een winkelier in Londen heeft buiten zijn deur een automatische winkel geïnstalleerd, waar bijgaande foto een afbeelding van geeft.

Lugano, Cypressen en gouden regen.

'n Heele rij laadjes, met gleuven voor geldstukken, en iedereen kan zichzelf helpen. Vooral gemakkelijk is zoo'n installatie voor de vele werkende vrouwen, die dikwijls 's avonds pas na het sluitingsuur van de winkels gelegenheid hebben, de inkoop voor haar maaltijden te doen. Op die manier worden ze toch geholpen.

— Een andere nieuwigheid uit Engeland vond ik in *Alg. Handelsblad*.

't Is van harte te hopen, dat ze maar aan de overzijde van de Noordzee blijft, en 't is gelukkig, dat ze daar toch ook niet wordt gewaardeerd.

Er is n.l. voor den eersten keer in Engeland een proefechtscheiding uitgesproken. Het betrof een jong echtpaar, dat niet goed met elkaar

overweg kon en zijn zaak aan den politierechter te Tottenham voorlegde. De rechter verklaarde, dat hij den indruk had dat beide personen sterk overspannen waren en het mogelijk achtte dat, indien zij elk drie maanden afzonderlijk leefden, zij de beheersching over hun zenuwen zouden terugkrijgen. De rechter sprak dienovereenkomstig een proefechtscheiding voor den tijd van drie maanden uit. Man en vrouw aanvaardden deze beslissing zonder aarzelen.

Wij vinden in de Engelsche pers bij deze uitspraak aangeteekend, dat ze in toonaangevende vrouwenkringen niet wordt gewaardeerd en om begrijpelijke redenen „een gevaarlijk precedent" wordt genoemd zoowel voor man als vrouw.

Behalve de proefechtscheiding bestaat er ook, of liever wordt er in Amerika gepropageerd, het proefhuwelijk.

De „Proletarische Vrouw" maakt hierover enkele opmerkingen naar aanleiding van een boek van den kinderrechtter B. Lindsey, waarin dit onderwerp behandeld wordt:

„Ons lijkt dit een bewust neerhalen van het huwelijk, terwijl het juist verheffing noodig heeft.

Misschien noemt men ons ouderwetsch. Wij meenen het niet te zijn, maar — dat weet men gewoonlijk zelf niet.

Wij blijven nog altijd in de betere opvoeding van de jeugd, in de grootere zelfstandigheid van de vrouw, in de erkenning, dat man

en vrouw gelijkwaardig zijn, de middelen zien, waardoor het huwelijk zal worden tot een werkelijk heilige verbintenis, die man en vrouw op een hooër peil brengt, dan zij alleen zouden kunnen bereikt hebben."

Tegen de tegenwoordige verslappung van den huwelijksband, tegen het afglijden, dat op dit gebied meer en meer merkbaar wordt, moet van christelijke zijde een sterke tegenhanger geboden worden. Wij weten, dat *God 't is*, die twee menschen bijeenbrengt, en daarom houden wij, *moeten* wij 't huwelijk heilig en hoog houden, en 't gezinsleven sterk.

In Den Haag is door de „Stichting tot oprich-

ting van Clubhuizen voor meisjes," de eerste gelegenheid van dien aard geopend in schoollokalen aan de Lijnbaan, door de Gemeente beschikbaar gesteld. Meisjes, die werken in fabrieken, wasscherijen, ateliers, enz. vinden daar een clubzaal, waar gespeeld en gehandwerkt wordt, een leeszaal, en een „instuifzaal". Er is een vaste leidster.

Ook in Rotterdam is een clubhuis voor werkende vrouwen en meisjes geopend, maar weer van geheel anderen aard.

Daarover vond ik een en ander in *De Vrouw en haar Huis*. Dat clubhuis is bestemd voor dames, die f 65.— tot f 90.—pensiongeld kunnen betalen, maar daarvoor staat ook alle gezelligheid en geriefelijkheid te haren dienste. 't Huis is mooi gelegen en van de modernste installaties voorzien. De conversatie-zaal ligt aan den tuin, gelijkvloers. Alle kamers, de goedkoopere en de duurder, zijn gelijk ingericht. In de kleinste kamers zijn opklapbare bedden gemaakt, in de andere zijn divanbedden. De aankleding is behagelijk. Alle meubels van donker gebeitst eikenhout, een fauteuil, een gewone stoel, een inklapbaar schrijfbureau-tje, een tafel, theetafel, een vaste waschtabel, door een gordijn gemaskeerd, een flinke muurkast, en groote spiegel aan de binnenkant van de kastdeur. Er is een gezellige lamp, en een extra stopcontact. Maar de bewoonsters mogen ook haar eigen meubeltjes meebrengen. Op iedere verdieping is een keurige badkamer. Verder is er een wasch- en strijkkamer, waarvan de bewoonsters tegen betaling van 12 cts. per uur gebruik kunnen maken.

In de eetzaal is een ingebouwd buffet, waaraan de bewoonsters zichzelf van koffie, thee, brood enz. kunnen voorzien. De maaltijden worden aan afzonderlijke tafeltjes geserveerd, en iedereen is vrij in het kiezen van haar uren voor haar maaltijden. Elke bewoonster heeft haar eigen huissleutel.

Werkende vrouwen, die anders misschien bij onverschillige kamerverhuursters een saai leven zouden hebben, vinden hier een gezellig home, waar ze ook in geval van ziekte vriendelijk worden verzorgd.

Tulpen.

Huiselijk tooneeltje in Picardië.

Een fabrieksgeheim.

ER werkt in Parijs een stoffenfabrikant, wiens naam alleen al op iedere echte Parisienne een soort tooverkracht uitoefent, — Rodier. — Als het Rodier is, beteekent het, dat de stof met bizonderen, artistieken smaak is ontworpen en met de allermeeeste zorg is uitgevoerd. En ook, dat het niet iets is dat iederéén draagt, omdat er van de ongeveer vijfduizend nieuwe weefsels die Rodier per jaar de wereld in stuurt, maar betrekkelijk kleine stukken vervaardigd worden.

Groote textielfabrieken kunnen probeeren, hun stoffen, die toch óók naar ontwerpen van kunstenaars gemaakt worden, in concurrentie te brengen met Rodier, er blijft altijd een niet nader te omschrijven verschil waardoor, wie verstand van stoffen heeft, onmiddellijk Rodier herkent. Zeker een fabrieksgeheim.

Maar Rodier zal niet, zooals andere fabrikanten, angstvallig dat geheim verzegelen, zijn werkplaatsen voor vreemden ontoegankelijk houden,

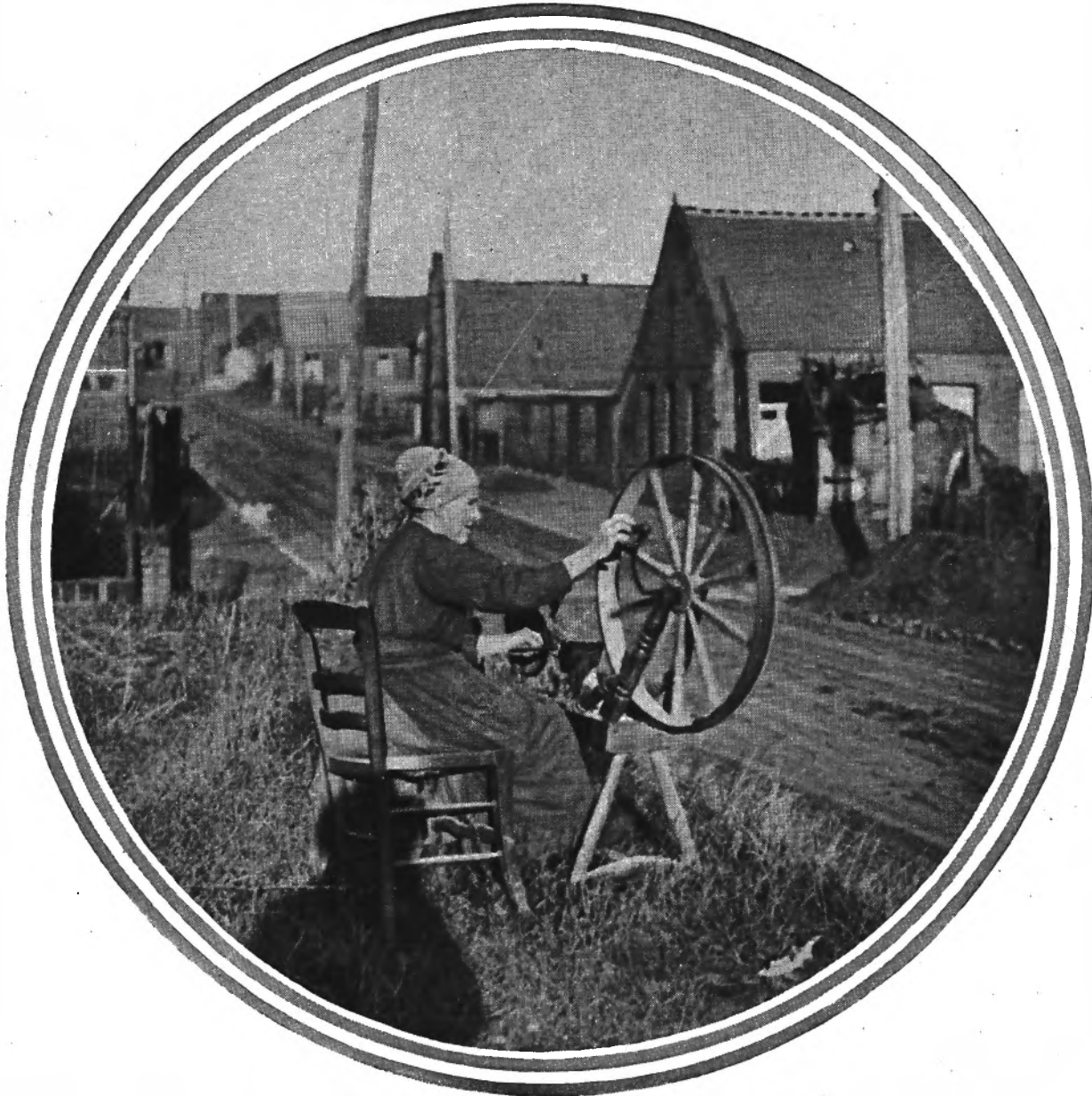
over zijn werkmethoden een mysterieus zwijgen bewaren. O neen, hij vertelt aan ieder die ernaar vraagt, met een glimlach zijn fabrieksgeheim, want dat is heel eenvoudig: géén fabriek!

De stoffen van Rodier worden uit de hand geweven. De fijne nuanceeringen van wol en zijde, de ingewikkelde dessins die de kunstenaar in zijn verbeelding zag, kunnen niet door groote, ijzeren machines met stoom en electriciteit worden uitgevoerd. De menselijke hand en de persoonlijke zorg is daarvoor onmisbaar. En waarschijnlijk nog iets. Als Rodier in het hartje van Parijs groote ateliers met handweeftoestellen had ingericht, — zelf gelooft hij niet dat hij daarmee zooveel succes zou bereiken. Daarvoor heeft hij noodig de van ouder op ouder overgenomen vaardigheid van de huisnijvere bevolking, die in Picardië woont. Meer dan drie duizend weeftoestellen werken daar in verschillende plaatsjes, in de kleinste huizen, voor den

modefabrikant van de elegante Parijsche wereld.

De zaak is goed georganiseerd. In Bohain, een klein Picardisch stadje, zijn de ateliers waar de teekeningen voor de wevers worden uitgewerkt, de materialen gereed gemaakt en het werk

een zekere welvaart heerschen. Rodier heeft het goede inzicht gehad, geen misbruik te maken van de weinige handelsgeest van zijn waardevolle arbeidskrachten. De menschen hebben daardoor hart voor hun werk. Het weeftoestel, erfstuk

De spoelenwindster werkt in het zonnetje.

verdeeld. Dat laatste gebeurt nog met heel veel zorg, want elke wever heeft zijn specialiteit. Werkmeesters gaan dan rond om de grondstoffen bij de wevers thuis te brengen, de toestellen na te zien en de arbeidsloonen te betalen.

Mannen evengoed als vrouwen werken aan de toestellen, er moet zelfs in de weversgezinnen

van overgrootvader, wordt met liefde en zorg behandeld.

„Geen trieste gezichten, geen armoede”, vertelt een ooggetuige ervan, „maar een zonnige werkplaats en een huisje, waar in den winter de kachel om het hardst spinnen.”

Dat is iets anders dan roezige fabrieken!

Fort Zeelandia, waarop een Chineesche tempel gebouwd is.

Brieven uit Formosa.

Taihoku, 15 Maart 1929.

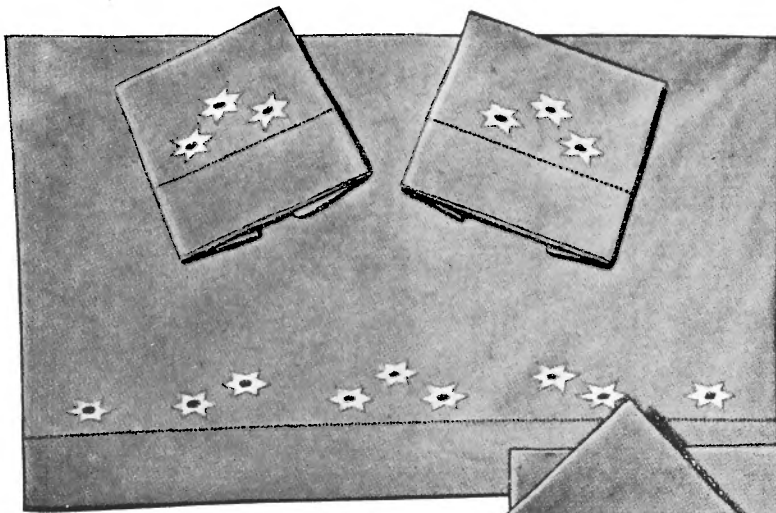
IK zou hier dan iets over Formosa vertellen. Nu dan: Allereerst Formosa is een eiland zoo groot als Nederland met zeven provinciën. Alweer een aardige overeenkomst. „De Zeven Provinciën”. Dan — we herinneren 't ons allen uit ons jaartallenboekje: — 1662. Formosa voor de Hollanders verloren. Koxinga (Koxinga is, of liever was, de Chineesche zeeroover, die ons er uitwerkte). Er zijn nog eenige reliquieën van de 38-jarige overheersching der Hollanders n.l. twee forten. 't Eene in het zuiden te Anping is nog slechts een ruïne. Toch ligt er nog als curiositeit een brokstuk van een oude boot, waarop nog duidelijk leesbaar is het woord: „Seelandia”. Het andere is nog geheel intact en dient als Engelsch consulaat. We hebben eens getracht de onderaardsche gangen, ervan te onderzoeken, maar het wemelde er zoo van slangen en andere viesigheden, dat we het maar hebben opgegeven, de geschiedenis met onze vondsten te verrijken.

Zooals je weet is Formosa nu een kolonie van het grootte Japansche keizerrijk. Over het bestuur der Japanners vertel ik later wel eens. Ze hebben zeer veel verstand van koloniseeren

en ook na ons bezoek aan Java en Engelsch Indië moet ik zeggen, dat ze voor de blanken niet onder doen, ja, dat we nog wel wat van hen kunnen leeren. Vooral het onderwijs, dat zij geven aan de minder ontwikkelde Chineezers en Dajakkers staat op hoog peil. De scholen zijn keurig ingericht. Een klein staaltje van de vermenging van Oost en West door Kipling als onmogelijkheid bezongen. Alle scholen zijn Westersche gebouwen. Onderwijzers allen Westersch gekleed. Alsmede de kinderen. Ook hebben de onderzoekers naar het onderwijs in het Westen gezien hoe netjes de jongens hun petjes afnamen voor hun onderwijzers. (Dat was nog in den ouden tijd natuurlijk). Teruggekomen werden al die Westersche gewoonten hier ingevoerd. Ook de beleefde, misschien wat overdreven, buiging moest plaats maken voor „pet afnemen”. Dit wordt niet alleen den jongens geleerd, maar ook de meisjes. Met het allerleukste gevolg, dat als we 'smorgens op de fiets in alle vroegte een toertje maken, we dikwijls heele scharen muts-afnemende meisjes passeeren, wanneer een onderwijzer voor ons uitrijdt.

Voor vandaag genoeg. In volgende brieven wat over de menschen. We zullen beginnen met de deftige Japansche dametjes. JO.

Practische Dingen.

Met de hand geborduurde lakens en sloopen.

Een moderne uitzet.

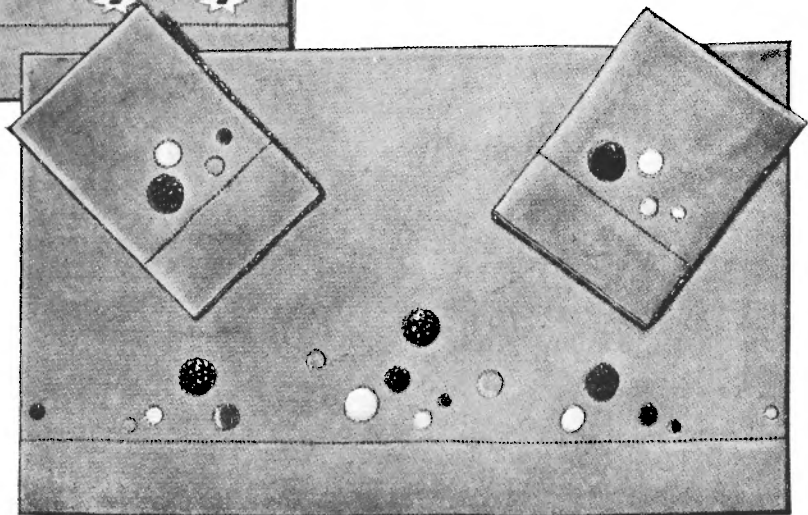
DE uitzet van een tip-top modern meisje, dat is er zeker zoo een, die in drie weken kant en klaar van de fabriek wordt afgeleverd, met zoomen, lussen, monogrammen, alles machinaal gedaan, zoodat het jonge vrouwtje straks zelf nauwelijks weet, wat ze in haar linnenkast heeft?

Ach neen. Wel worden veel minder dan vroeger de sloopen thuis van knoopsgaten voorzien, en de doeken zelf gezoomd en gemerkt. — De fabrieken doen dat ook wel verleidelijk vlug en netjes voor ons. Maar zoolang wij vrouwen vrouwen zijn, zullen we ons daar toch niet mee tevreden stellen. We zoeken altijd naar het eigene, persoonlijke, naar dat waarin we onze liefde kunnen leggen, ons gevoel voor de huishoudelijke dingen.

Maar wèl doet een modern meisje het anders. Inplaats van knoopsgaten te gaan naaien, neemt ze frissche kleuren waschecht borduurkatoen, en

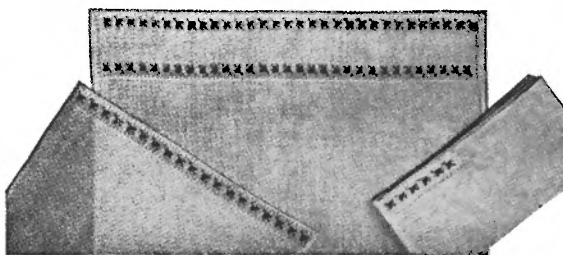
toovert op lakens en sloopen, op tafellakens en vingerdoekjes kleurige randjes en nopjes en bloemen.

Want onze linnenkast is niet langer wit-wit. De doeken, ja, die mochten vroeger ook al rood en blauw zijn, maar nu begon het een jaar of wat geleden al met badhanddoeken van geel, paars, groen, hoe meer kleuren hoe liever. Tegelijk kreeg het tafellinnen gekleurde randen, toen kwamen er op tafel heele vlak-

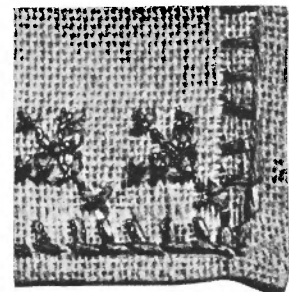
ken van geel, lila, zeegroen. Nadat we eraan gewend waren, vonden we 't heel gezellig, en als we weer wit zagen, deed dat ons wèl gedistingeerd aan, maar toch ook weer even een beetje koud.

De gekleurde lingerie, daar weten we alles van. Zóó koppig hebben we ons niet aan het zindelijke zuiver wit gehouden, of een enkel stukje rose ondergoed kleurt er wel in onze kast. En er zijn meisjes, die van al die zacht-getinte

Links: tafellinnen met geborduurde randen.

Rechts: een hoekje vergroot (kruissteek: blauw, festonsteek: rood).

stapeltjes, met een paar vroolijke bloemetjes van pyama's en schorten ertusschen, een heele kleurensymfonie hebben samengesteld.

Nu kwam er onlangs uit Parijs de boodschap, dat de beddelakens via lila en zalmkleurige crêpe de chine, het al gebracht hadden tot — zwarte tafzijl! 't Griezelden ons even, dan wij voorloopig nog maar liever ons ouderwetsche witte linnen!

Want natuurlijk is er tegen al dat kleurige weer reactie gekomen, en zijn er huisvrouwen, die maar liever het wit weer opzoeken. Maar een tikje van die vriendelijke kleurengeschiedenis kunnen we ons toch niet laten ontnemen, en nu koopen we dus ontbijtlakens en vingerdoekjes van crême of wit linnen, met een famelijk grof weefsel, zoodat we er kruisjes en festonnetjes op kunnen maken, draden doorrijgen, ajouren als we meer tijd en geduld hebben. En lakens en sloopen laten we afgewerkt thuiskomen, maar tóch gaan we zelf nog eens aan het werk, met nopjes waarbij we denken aan de kleur van de dekens, waarop straks het laken zal komen te liggen. Of we werken kleine bloemetjes met platte- of ingrijpsteek, kettingsteek en zandsteek. We kunnen de motiefjes al werkende haast zelf bedenken.

Want een linnenkast die louter machinewerk zou zijn, dat zou ons toch niet bevredigen.

Nog een paar voorbeelden van vlug handborduurwerk op tafellinnen.

Links: festonsteek en doorrijgsteek.

Rechts: kettingsteek, vischgraat en platte steek.

Schabloon voor schoorsteenkleed.

Het schoorsteenkleed zelf is gemaakt van donkerbruine peau de pêche.

Het patroon op de pagina hiernaast stelt een gedeelte van den rand voor, 't is niet groot, maar toch voldoende om nagemaakt te kunnen worden. 't Verdient wel aanbeveling, het patroon eenige malen naast elkaar te teekenen, dan behoeft 't schabloon bij 't werken niet zoo vaak verlegd te worden.

Vóór we 't patroon uitsnijden drenken we 't eerst in lijnolie. 't Is voldoende als we met een penseel in lijnolie gedoopt alle lijnen natrekken. Dan wordt 't schabloon op een glasplaat gelegd en uitgesneden.

De zwart gemaakte deelen op de teekening zijn paars, de open gelaten gedeelten oranje-kleurig geverfd.

Voor de eerstgenoemde kleur is Permanent Violet genomen, voor de tweede kleur $\frac{2}{3}$ gele Oker vermengd met $\frac{1}{3}$ Vermiljoen (licht).

A. B.

Voor de Keuken.

Cocoskoekjes.

125 gram geschildre cocosnoot wordt op een rasp fijngewreven, goed vermengd met 250 gram suiker en het stijfgeklopte wit van 4 eieren. Uit dit mengsel vormt men met een theelepeltje kleine koekjes, die op een met boter besmeerd bakblik bij matige hitte 20 minuten in den oven gebakken worden.

Mokkabonbons.

1 pond suiker wordt in een theekopje vol sterke koffie-extract opgelost en in een panetje op 't vuur gezet. Als deze massa aan de kook is, giet men er een kopvol verschen room bij, laat alles nog even opstaan, totdat het weer begint te borrelen, giet het uit op een met slaolie besmeerde steenen plaat en laat het daar wat afkoelen. Dan snijdt men de massa met een in slaolie gedoopt mes in kleine vierkante stukjes, die men een uur later van elkaar afbreekt.

Truffels.

7 reepen bittere chocolade. 100 Gr. boter. 150 Gr. poedersuiker. 2 lepels melk, room of koffie-extract. 50 Gr. chocoladehagelslag of 50 Gr. cacaopoeder.

Laat in een klein pannetje de reepen met de melk, den room of het koffie-extract smelten, liefst op den wasem van den ketel of „au bain-marie" (in een pan met kokend water). Roer door de weeke massa de boter en de poedersuiker. Laat ze eenigen tijd bekoelen ($\pm \frac{3}{4}$ —1 uur). Roer, als de boter zich in het warme mengsel mocht afscheiden, nu en dan alles door elkaar, tot ten slotte een gelijkmatig geheel is gevormd.

Maak met behulp van een paar theelepels de massa tot kleine stukjes, liefst wat onregelmatig van vorm en flink massief. Wentel ze even rond in den hagelslag of het cacaopoeder en laat ze dan (uitgespreid) verder opdrogen en hard worden. Maak de truffels liefst een dag tevoren.

Sjabloon voor schoorsteenkleed.

Fosco.

Neem 1 ons cacaopoeder, 1 pond suiker, 1 stokje vanille en 1 L. water. Zet de vanille met het koude water ongeveer 1 uur te (trekken op een zacht vuur (niet koken). Cacao en suiker goed doorenmengen, een weinig van het vanillewater er bij gieten, tot een dun papje aanmengen en in het water met de vanille even laten doorkoken en koud worden. In glaasjes: $\frac{1}{3}$ Fosco, $\frac{2}{3}$ water. Niet lang bewaren.

Vuurvast glas: een praktische nieuwe vinding.

Rauwe groenten.

Meer en meer komt men tot het inzicht, dat het eten van rauwe groenten veel vóór heeft boven het gebruik van gekookte en gestoofde groenten, zooals wij het gewend zijn. Ieder weet tegenwoordig wel eenigszins, wat vitamines zijn, en 't is bekend, dat die alleen op hun volle kracht blijven, als de spijzen niet gekookt worden. Daarbij moet het voor ons gebit ook veel beter zijn, dat de tanden en kiezen zich eens flink oefenen op de rauwe spijzen.

Voor haar, die dit eens willen probeeren, nemen we uit „Voeding en Hygiëne” een paar praktische wenken over voor het bereiden van rauwe groenten.

Als wij eens nagaan wat in ons land gewoonlijk rauw gegeten wordt, dan blijft dit beperkt tot vruchten en enkele salade-soorten, als kropsla, komkommersla, tomatensla enz. in tegenstelling met andere landen, waar ook vele groenten rauw gegeten worden. Spinazie, andijvie, zuring, Brusselsch lof, Fransche selderie, wortelen, ronde raapjes, koolraap, bloemkool, witte en roode kool kunnen zeer goed rauw gegeten worden.

De bladgroenten worden zorgvuldig nagekeken, gewasschen, in elkaar gerold, op stroobreedte gesneden, met wat zout bestrooid en aangemaakt met een salade-sausje of vermengd met mayonaise.

Fransche selderie kan men, evenals tomaten, alleen met wat zout bestrooid, op den boterham eten; ook de eerste spinazie leent zich daar uitstekend voor.

De koolsoorten moeten schoongemaakt en gesneden, met wat zout bestrooid, een paar uur dichtgedekt staan; minstens een tumbler vocht per kool wordt er dan uitgeperst. Verder wordt de kool toebereid als sla, naar smaak gekruid.

Wil men van verschillende groenten een eenvoudigen hors d'oeuvre-schotel maken, dan kan men de ingrediënten als volgt bereiden:

Bestrooi *Brusselsch lof* met zout, waardoor wat peper is gemengd en laat het dicht gedekt een half uur staan. Giet er dan het vocht af en bind de groente met een paar lepels mayonaise.

Bestrooi *worteltjes* met een klein beetje zout, strooi er ook een beetje suiker en wat peper op, schud ze door en maak ze op smaak met wat citroensap. Maak de *knol- of koolraap* aan met olie en azijn.

Bestrooi *Fransche selderie* met wat zout.

Rasp *biet* op een kaasrasp, vermeng dit met een weinig geraspte mierikwortel en maak ze aan met wat zout, olie en azijn of — meng door de geraspte biet een paar lepels mayonaise.

Voor den goeden smaak, zoowel als het goed bekomen der rauwe groenten is het gewenscht, deze aan te maken met slaolie en azijn van goede qualiteit, terwijl het kruiden moet geschieden met goede, vooral niet te scherpe specerijen.

OOSTERBEEK
LOV.
LEVERT
**WOONINRICHTINGEN
AAN PARTICULIEREN**
VRAAGT FOTO'S EN BEGROOTING

Onze Kleeding.

DE Fransche modehuizen zijn reeds klaar met hunne voorjaars- en zomercollectie's. En aler de verschillende shows ons hier den rijken voorraad toonen, kunnen wij er al wel 't een en ander over mededeelen.

Eerst iets over de stoffen.

Deze zijn veelal bedrukt: crêpe de chine of crêpe satin met allerlei kleine dessins, bloemetjes en ruitjes, in gedekte kleuren.

Bedrukte fluweelen stoffen zijn in den verloop winter uit den tijd geraakt; ze worden „populair” en dan begeert de „Haute Couture” ze niet meer.

De kleuren zijn rood, geel, blauw en groen. En dit laatste in velerlei tinten: geel- en grijs-groen, zacht bladgroen, reseda en tilleul. Tilleul is de lindebloesemfint. Het emeraude of smaragdgroen heeft afgedaan.

De „princesse-japonnen” zijn weer in zwang. Niet als voor ongeveer 25 jaar, maar nu zoo, dat de silhouette golvend is.

Op de heupen komen soms overdwarse stukken, die in een punt op den rok eindigen.

Een variatie hierop is een japon waarvan de rug overgaat in een losvallende bolero, die weer overgaat in een heupstuk.

De meeste mantels zijn drie-kwart lang. Ze zijn van onderen nauw en sluiten daarvoor strak om de knieën. 't Rokje, dat er onder uitsteekt lijkt wel een volant.

Onder een langen mantel wordt dikwijls een japon gedragen met groote dessins. Als voorbeeld noemen we ijsbloemen, zooals de winter ze op onze ruiten teekende, of vederwolkjes.

Bepaald zeer opvallend zijn de veranderingen, die de nieuwe mode voorstelt, niet. De mouwlooze japon schijnt meer op den achtergrond te geraken. De meeste mouwen reiken ver over den elleboog. Wij hebben er vrede mee.

B 80. Japon van gebloemde wollen stof of zijde.

Bij een stofbreedte van 80 cM. hebben we voor deze japon $4\frac{1}{2}$ M. noodig.

De bies langs den hals, en de das maken we van een effen kleur.

De rok heeft een heupstuk. Onder dit

B 80

B 81

heupstuk is zij groepsgewijze geplooid. Bovendien is het model nog al uitlopend, zoodat we veel stof noodig hebben. Driemaal de breedte van de stof is niet voldoende voor de rokwijde; er moet nog een klein deel tusschen gezet worden. Het spreekt wel vanzelf, dat we alle naden achter de plooiën laten vallen.

Op bijgaand knipoverzicht vinden we onder:

Fig. 1 en 2 *de ceintuur*. Deze maken men van dubbele stof; het einde wordt door een gesp gehaald.

Fig. 3, 4, 5 en 6 vormen samen *de rok*.

Fig. 7 en 8: het *heupstuk voor den voor- en achterkant*.

Fig. 9: *het voorpand*.

Fig. 10: *de mouw*.

Fig. 11: *het rugpand*. Vóór we dit pand knippen, vouwen we de stof, zoover noodig, dubbel. Het gedeelte, dat dan naast dit pand overblijft, is aanéén.

Fig. 12 is *de manchet*.

Normaalpatronen à f 1.— franco per post.

Opgave der gewenschte bovenwijdte, heupwijdte, lengte en mouwlengte is steeds noodig.

Bij de hierboven genoemde stofopgaven is gerekend op een halve bovenwijdte van 48 cM. en een japonlengte van 1,15 M.

B. 81. Costuum van wollen stof met zijden blouse.

Gerekend op dezelfde maten als bij B 80 vermeld zijn, hebben we hiervoor noodig 2,10 M. wollen stof van 1,30 M., en 1,90 M. zijde van 80 cM. breedte.

We kunnen dit costuum op twee manieren maken.

Het meest praktische is, dat we een blouse op de rok zetten. Dan hebben we voor de koude voorjaarsdagen een warme japon; wordt het weer wat milder, dan laten we het bovenste gedeelte uit.

Wie de tweede manier wil toepassen, komt goedkoper klaar. Zet dan de rok op een

voeringtaille, en hierop van voren een vest van zijde.

De kraag meegerekend is nu $\frac{3}{4}$ M. zijde voldoende.

Hierbij, komt dan nog 1,20 M. voering.

Deze bewerking heeft tegen, dat we dan altijd genoodzaakt zijn om het costuum in zijn geheel te dragen.

Nu iets over de kleuren der stof. Heel geschikt is hiervoor een van de vele tinten groen. We nemen dan voor de blouse een lichtere tint.

Kraag en vest zijn omgebied met donkergroene of zwarte zijde. Hiervan is ook de ceintuur en de puntversiering onder de blouse gemaakt.

Voor den strik nemen we smal donkergroen of zwart lint.

Wenschen we andere combinaties? Blauw en rood met zwart voldoet ook goed.

Ook kunnen we effen en gebloemd of gestreept bij elkander voegen. Voor de biezen nemen we dan één der kleuren van de gebloemde of gestreepte stof.

Op het bijgaande knipoverzicht vormen

Fig. 1 en 2 samen *de rok*.

Fig. 3 en 4 zijn *de heupstukken voor den voor- en achterkant*.

Fig. 5 is *het voorpand*.

Fig. 6 *het rugpand*.

Fig. 7 en 8 zijn de *boven- en ondermouw*. Voor de blouse is fig. 9 *het voorpand*.

Fig. 10 *het rugpand*.

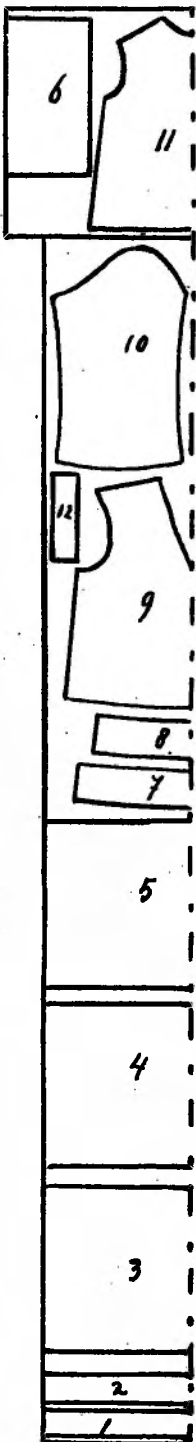
Fig. 11 *de mouw*.

Fig. 12 *de kraag*.

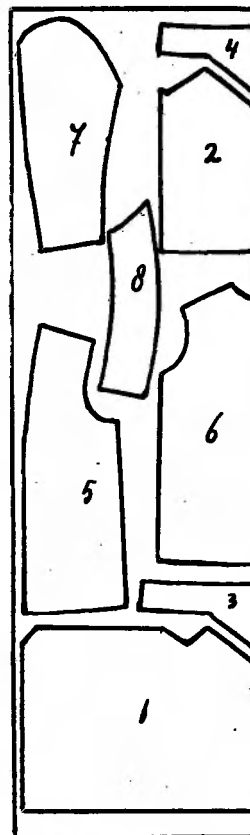
Fig. 13 *de manchet*.

Normaalpatronen à f 1.— franco per post.

Bij bestelling s.v.p. even bovenwijdte, japon- en mouwlengte opgeven. A. BALDER.

B 80

B 81

B 81

Onderlinge Correspondentie.

Aan „t Verpleegstertje”.

Tot mijn spijt kan ik je niet meedeelen dat ook ik uit kampeeren ga. Ik ben nu al „uit”, maar niet zooals ik graag wou. (Het is ook al vier maanden geleden, dat ik het vorige stukje naar de J. Vr. stuurde).

Ik ben nu in een sanatorium, dat is dus heel wat anders dan uit kampeeren. „k Wensch alle kampeersters veel plezier en een gezellige kamptijd. Allemaal hartelijk gegroet van

„EEN DRENTSCHE LEZERES”.

We wenschen deze lezeres van harte een spoedig herstel.

RED.

Hallo Excellentie!

Zeer vereerd een brief van je te vinden in O.C., dat snap je. Het verjaardagenlijstje heb je zeker al ontvangen van Leny, dat is zoo'n actieve („kletsmajoor”). Is de 5 Kilo gezond en wel bij je aangekomen en hoe vind je het Prinselijk epistel? Had jij al eens eerder gehoord dat de bok tot de familie van het zwijn behoorde? We moeten het echter wel gelooven als Hein het zegt, want ze doet van den zomer hoofdacte-examen, dus ze kan het weten. Maar nu wat anders. Die vraag van Jeanne over de Passionen, daarover zou ik anderer meening graag willen hooren, juist omdat we er thuis ook wel eens kwestie over hebben gehad. Ik heb de Mattheüs-Passion gehoord, uitgevoerd door Toonkunst, onder leiding van Willem Mengelberg. En het is zoo overweldigend mooi, haast niet te zeggen. Maar ga je er later op doordenken, hoe weinig menschen iets zullen beseffen van de waarde van hetgeen ze zingen of hooren zingen, dat de solopartijen, de woorden die onze Heere sprak in Zijn donkerste uren, hier op z'n mooist gezongen, weergegeven worden, door iemand in wiens leven die woorden geen beteekenis hebben, dan kom je vanzelf tot de gedachte: dat is heiligschennis. Deze gedachte heeft me dan ook het meest tegengehouden om er weer heen te gaan (hoewel ik het dolgraag ieder jaar zou hooren) meer nog dan de dwaasheid van het urenlang in de rij staan om een paar kaarten te bemachtigen.

Zoo zou je tot de slotsom komen dat het beter was geweest, dat de Passionen nooit het licht gezien hadden en dat kan ik ook toch weer niet begrijpen. Maar misschien kan ons van meer bevoegde zijde een en ander worden toegelicht. Ik zal tenminste maar eindigen, anders neemt m'n krabbel de heele O.C. ruimte nog in beslag, dus Enit, ontvang met al de andere O.C.ers m'n hartelijke groeten,

DICKY.

Beste Jeanne,

Naar aanleiding van je vraag in O.C. n.l. over de passionen van Bach, wilde ik je hier mijn meening over zeggen, daar ik verscheidene keeren het voorrecht heb gehad o.a. de „Matthäus Passion” te hooren.

Je vroeg, of we wel door zang het lijden van Jezus mochten weergeven. Ik geloof, dat je deze vraag in dit verband verkeerd stelt, want als we zien de opvatting en de bedoeling van Bach zelf bij de schepping van zijn werk, komt die vraag dunkt mij in een ander licht te staan. Alle gebeurtenis uit de heilsgeschiedenis en vooral ook de lijdensgeschiedenis moet niet alleen objectief door ons worden gekend, maar zal voor ons in beteekenis winnen, wanneer het door ons wordt doorleefd en een realiteit wordt voor ons besef. En dat kan op verschillende manieren zóó tot ons worden gebracht: niet alleen door eenvoudige de lezing van een gebeuren maar ook door een preek, meditatie etc. en zoo óók door een kunstwerk als een Passion, daar juist goede muziek meer direct nog

dan de taal, gedachten en gevoelens tot uitdrukking brengt en daarom voor het uitbeelden van de ontroerende lijdensgeschiedenis zoo bij uitstek geschikt is.

En nu heeft een vroom geloovig Christen als Bach geen ander doel bij het scheppen van zijn Passionen gehad, dan om op zijn manier, dus door zijn kunst (wetend welk een machtig middel dit was) dergelijke stof nader tot de menschen te brengen en ze het geweldige, ontzettende dier geschiedenis te doen doorvoelen: hij houdt zich in zijn verhalende en dramatische gedeelten streng woordelijk aan de tekst van den Bijbel en geeft in de bespiegelende aria's, recitatieven en koralen eenvoudig weer de terugslag van de geloovige ziel op het voorafgaande.

Daarom draagt voor mij een d.g.l. werk het karakter van een Evangelieprediking, wat ook werkelijk zóó door den componist is bedoeld: de uitvoering van zijn werk was een godsdienstoefening en had in de kerk plaats!

Wat dus nu het gebruik van de lijdensstof betreft, geloof ik, dat we het zóó moeten zien: Bach heeft niet die stof gebruikt om zijn muziek, maar heeft integendeel zijn kunst dienstbaar gemaakt aan die stof.

Om nu te beoordeelen, in hoeverre Bach er in is geslaagd, een diepe indruk te maken door zijn werk, zou ik je aanraden niet alleen eens een tekstboekje door te bladeren (want dat zegt je niets) maar om, als je in de gelegenheid bent, eens een uitvoering van de „Matthäus Passion” bij te wonen.

Ik hoop, dat ik me duidelijk genoeg heb uitgedrukt en dat ik niet te veel plaatsruimte gevergd heb, maar ik kon 't moeilijk korter doen.

Hartelijk gegroet van

MARIE.

Beste Jeanne,

Bijna 't allereerste wat ik las uit de nieuwe J.V. was jouw briefje in O.C. en ik wil je er dadelijk even op antwoorden.

Je schrijft dat je nog nooit een Passion hoorde, dat moet ook wel, want anders zou deze vraag nooit bij je opgekomen zijn, en zou je niet twijfelen of het goed of verkeerd was. Een Passion uitvoeren in den lijdensstijd is niets anders dan het Evangelie verkondigen. Zooals op Goeden Vrijdag in de kerken de lijdensgeschiedenis gepredikt wordt, zoo zing je diezelfde geschiedenis in een Passion. En evenals je er in de kerk niet aan denkt of de woorden van Jezus wel geciteerd mogen worden, zoo denk je onder 't luisteren naar een Passion ook niet of die woorden wel gezongen mogen worden. Je kunt de vergelijking verder doorvoeren; zooals er bij 't uitgaan van een kerk een massa menschen zijn die dadelijk weer druk over kennissen en kleeren praten, en anderen die stil heengaan en de prediking overdenken, zoo zijn er na afloop van een Passionsuitvoering heel veel menschen die alleen een oordeel hebben over de kwaliteit van het concert en anderen die slechts kunnen zeggen: God, ik dank U. Er is op zoo heel veel manieren het Evangelie aan de menschen te brengen, als we maar bedenken dat het heusch niet alleen van de preekstoel behoeft te gebeuren, en zeker mogen we dit door onze zang doen.

Graag zou ik hier nog langer met je over willen praten, vrees voor de Red. weerhoudt me. Als je verdere vragen hebt, dan hooren we die wel van je. De andere lezeressen die zelf wel eens een Passion hoorden, of er zelf aan meewerkten, zullen 't in hoofdzaak wel met me eens zijn, ik kan je slechts aanraden, probeer volgend jaar in elk geval een Passion te gaan hooren.

Alleen nog dit: laat je niet in de war brengen als je soms hoort, dat ook „niet Christelijke” vereenigen

Passionsuitvoeringen geven. Het woordje christelijk voor een vereeniging waarborgt niet dat alle leden werkelijke Christenen zijn, en wie zegt ons hoeveel leden van een niet-Christelijke ver. toch werkelijke Christenen zijn? We kunnen nooit in elkaars hart zien.

Hartelijke groeten voor allen,

CORRY ST.

Beste Ansi en Roosje,

Pas heel laat kwam het Febr.nummer en daarmee jullie vragen in m'n bezit. Maar misschien ben ik nog niet te laat om jullie eenige inlichtingen te verschaffen.

Ik zal maar eerst Ansi's vragen trachten te beantwoorden.

Om naar Indië te worden uitgezonden moet men in 't bezit zijn van het diploma Algemeene Ziekenverpleging met of zonder Kraamverpleging of het diploma Krankzinnigenverpleging.

Als men in dienst van het Gouvernement is, kan men, hoewel het niet zoo gemakkelijk zal gaan, volstaan met Diploma Krankzinnigenverpleging. Voor de Zending hebben de beide eerstgenoemde meer waarde.

De opleiding voor een 1e diploma duurt 3 jaren, als men dan tenminste 23 jaar is. Voor een tweede diploma komt er nog 2 jaar bij.

Meestal kan men voor plaatsing in een Krankzinnigen-gesticht volstaan met L.O. Voor plaatsing in een Ziekenhuis wordt meer uitgebreid onderwijs verlangd, al behoeft men juist geen diploma's te bezitten.

Voor je opleiding is een groot Ziekenhuis het beste. In een kleinere inrichting kan men wel examen doen, maar het diploma wordt dan pas uitgereikt als men een jaar lang nog practisch in een groot Ziekenhuis gewerkt heeft.

Voor Roosje kan ik dit nog zeggen:

De opleiding is, als men werkelijk wil, niet zoo erg zwaar.

Als men geregeld hetgeen op de lessen is behandeld, bijhoudt, valt het heel wat mee.

Voor een uitzet heeft men meestal noodig 6 japonnen, 15—20 schorten. Dan het lijfgoed, 6 stuks van elk.

Als een van jullie nog iets meer wil weten, vraag je het nog maar.

Heel veel groeten hoor,

EEN VERPLEEGSTER.

Beste O.C.ers!

Zoals mijn gewoonte is, zal ik maar dadelijk met de deur in huis vallen. Ik wou n.l. dezen zomer graag weer kampeeren in de laatste kampweek, en nu zou ik wel eens willen weten, of er die week wel meer lezeressen van mijn leeftijd mee gaan. Ik ben 16 jaar. ADA.

Naschrift van de Redactie,

Ook 't vorige jaar waren er jongere meisjes, zestien jaar is heusch niet te jong. Maar nu moeten de ouderen weer niet denken dat het kamp dus minder voor haar bedoeld is! Ook die vinden er van hun leeftijd, maar ouderen en jongeren gaan er vanzelf gezellig met elkaar om, in het kamp merk je die verschillen niet eens.

Correspondentie van de Redactie.

T. H. te Z. Een Chr. vereeniging ter behartiging van de belangen van het huisgezin ken ik niet, tenminste niet op die manier als in je schrijven bedoeld wordt. De N Chr. V. B. wil ook de belangen van het gezin behartigen, doch voornamelijk de geestelijke belangen. Toch denk ik, dat een advertentie geplaatst in „De Christenvrouw”, het orgaan van die Bond, voor je vriendin wel resultaat zou hebben. Ze komt dan in een christelijke omgeving. Of huisvrouw en hulp wat karakter betreft bij elkaar passen, moet altijd worden afgewacht. Het administratie-adres van „De Christenvrouw” is Pr Hendrikstraat 82, Den Haag. „Onze Gids” heeft een aparte rubriek voor betrekkingen. Men moet zich, met betaling van een zekere inleg, aan een bepaald adres opgeven, om daarvan te kunnen genieten. Op 't oogenblik heb ik dat adres niet, maar desgewenscht kan ik het wel vinden en opsturen. Schrijf mij dan maar persoonlijk, aan mijn eigen adres, Alphen a/d. Rijn.

Voor gediplomeerde huishoudkundigen bestaat er een plaatsingsbureau, dat ook wel rekenen met de richting der aanvraagsters. Adressen van vereenigingen, die zich bemoeien met het plaatsen van tijdelijke hulpkrachten kan men verkrijgen aan het Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid, van Speykstraat 30, Den Haag. Wellicht kent men daar ook wel specifiek christelijke vereenigingen in bepaalde plaatsen, die aan vaste betrekkingen helpen. In Rotterdam bestaat (of bestond) b.v. het plaatsingsbureau Rhodé.

Wanneer bovenstaande niet voldoende is, vraag je nog maar eens.

J. M. W.—W.

De Kampen.

Op onze vorige oproep kwamen er vele vaste opgaven. Lang niet allen die zich voorloopig opgaven, hebben echter nog door het storten van een inschrijvingsbedrag à f.2.50 deze voorloopige opgave in een definitieve veranderd.

We willen haar, die dit niet deden, nog tot 15 Mei a.s. de gelegenheid geven, zich voor vast op te geven. Daarna laten we haar, die zich voor vast opgaven, vóórgaan bij

wie alleen een voorloopige opgave deden, al hebben de laatsten zich ook vroeger aangemeld.

Daar we veel meer aanvragen kregen dan er plaatsen zijn, moeten we wel zeker ervan zijn, dat alle plaats ook wezenlijk benut wordt.

Vóór 15 Mei dus vaste opgaven onder storting van f.2.50 aan de Administratie van „De Jonge Vrouw” te Baarn, onder vermelding van naam, adres, leeftijd, werkzaamheid, kampweek waaraan men wenscht deel te nemen en of men abonnee of medelezeres is, voorzover men dit niet al bij de voorloopige opgave vermeldde.

De kampeersters voor Juni ontvangen binnenkort bericht over aankomst, kampeerbenodigdheden enz. Voor de volgende kampen zal dit ook tijdig worden meegedeeld.

Mevr. N de J.—W. te Den Haag. Het gedicht waarvan enkele regels U in de herinnering waren gebleven, is van Nellie van Kol, het staat in haar bundeltje „Uit de Diepte”. In zijn geheel luidt het:

Achter Hem aan.

Wandel maar stillekens achter Hem aan, —
achter den Heiland: Hij wijst u de wegen;
zijn die niet altoos zoo lieflijk gelegen
als gij zoudt wenschen, — wil ze toch gaan:

Hij gaat vooraan!

Wandel maar stillekens achter Hem aan, —
Hij kent uw krachten, Hij richt uw schreden.
Wel moeilijk vaak voor wie ze betreden,
toch nooit te moeilijk is er de baan:

Hij gaat vooraan!

Wandel maar stillekens achter Hem aan:
is het ook duistere nacht om u henen,
Hij is van hemelsche glorie omschenen;
veilig is steeds, voor wie Hem volgt, de baan:

Hij gaat vooraan!

H. C. M. te 's G. en H. W. S. te A. Wat jammer, dat u niet mee kon gaan. Dan maar hopen op een volgend jaar. Of kunt u soms nog in Juni?

DE JONGE VROUW

NUMMER 9 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW“, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

JUNI 1929.

Daad en Gezindheid.

Maar zij keerden daarna wederom, en deden de knechten en maagden wederkomen, die zij hadden laten vrijgaan en zij brachten hen ten onder tot knechten en tot maagden.

Jer. 34 : 11.

De Joden, in Jeremia's dagen, hadden de geboden Gods vergeten. Zoo namen ze zich tot slaven, die hun schulden niet konden betalen en hielden ook de kinderen van hun schuldenaars in slavernij, en aan het jubeljaar, waarin ze hun knechten en dienstmaagden vrijuit moesten laten gaan, stoorden zij zich niet.

Dat veranderde tijdens het beleg van Jeruzalem door den Koning van Babel. Toen werden de slaven vrijgelaten.

Was dat misschien het begin van de bekeering tot God?

Het *scheen* nu in orde, maar het was het niet. Die Joden konden de slaven op dit oogenblik wel missen, en waar de hongersnood in de stad was, werd het nog een voordeeltje, voor zooveel monden minder te moeten zorgen. Ook hadden nu de slaven, wanneer zij vrijgelaten werden, de plicht als vrije lieden op de muren te strijden.

Zoo werd naar het gebod Gods geluisterd uit voordeel.

Maar toen de Koning van Babel het beleg van Jeruzalem voor een tijd opbrak, *toen* namen de Joden hun oude slaven weer als slaaf terug. Toen konden zij ze weer goed gebruiken, en toen stoorden ze zich niet aan de inzettingen, door God gegeven.

De Heere let op de *gezindheid* van het hart. Het baat niet, voor het uiterlijk de geboden des Heeren te houden, als ons hart verre van Hem is. Wij moeten ons toonen, die *we zijn*. Wij moeten *oprecht* willen wandelen voor het aangezicht des Heeren.

Misschien is het goed, dat wij dit elkaar eens herinneren. Het kon zijn, dat ook wij ons leven en onze zaligheid wilden vinden in uiterlijke wetsvolbrenging. Dat kan niet. Daaraan maken we zelf een eind, als het ons eens al te onvoordeelig uitkomt. Het heeft ook geen waarde. De Heere vraagt ons *hart*.

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

ERWIN gebruikte zijn koffie in zijn slaapkamer, en Else en Adolf dronken de hunne alleen. Geen van beiden sprak een woord.

Toen Else haar kopje had neergezet, zag Adolf dat ze bleek was geworden.

„Wilt u even meegaan tot het hek, juffrouw Erwin?” vroeg hij. „U zult het wel vreemd vinden, maar ik wilde u iets vertellen.”

Toen vlamde een kleur op bij Else, tot in de wortels van haar haar. Haar hand beefde, en haar hart klopte zóó, dat ze dacht dat hij het ook moest hooren.

„Wilt u meekomen?” vroeg hij nog eens, want ze had geen beweging gemaakt.

„Ja, ik kom mee,” zei ze zacht.

De toestand zooals ze nu was, was Adolf plotseling ondragelijk geworden. Al zou hij dan nooit meer dan een vriend voor haar kunnen zijn, al was er zijn voor goed onteerde naam, zijn armoede, haar verloving met Wharton — hij wilde de dingen rechtzetten, in hun juiste verhouding.

Een soort blinde weerzin was in hem opgekomen tegen Douglas, hij kon 't niet langer verdragen, dat ze zoo verschillend tegenover haar stonden: Douglas die zijn hoofd trotsch omhoog hield, zooals zijn bezittingen en zijn positie, en zijn ongeschonden reputatie hem dat veroorloofden. En hijzelf, vluchteling uit zijn geboorteland, met hangend hoofd, en oogen die niet recht in die van zijn medemensch konden zien.

„Juffrouw Erwin,” begon hij, „ik heb uw vader indertijd gevraagd, u te vertellen dat ik geblameerd was. Maar nu wil ik het u graag zelf vertellen.”

Zij zag op.

„Doet u 't niet,” zei ze, „vader wilde het niet weten, ik ook niet. Wat u ook gedaan heeft, het spijt u nu, en 't is voorbij.”

„Maar ik heb niets anders gedaan, dan me als een doorgedraaide idioot aan te stellen!” riep hij, opeens hartstochtelijk, uit.

Zij keek hem verschrikt aan, en zonder verdere omwegen begon hij zijn verhaal.

Hij vertelde van zijn moeder, en van Kees, de heele geschiedenis tot aan de verduistering toe.

Kees had de misdaad begaan, niet hijzelf. Hij, de oudere broer, had alleen de straf op zich genomen. Dat was hij gewoon geweest, van hun kinderjaren af.

„Ziet u, dat ik dat gedaan heb toen hij klein was, dat is heel gewoon. Dat zou elke oudere broer doen. Maar toen hij dit deed was hij volwassen — twee en twintig jaar. Ik had hemzelf ervoor moeten laten boeten.”

„Maar 't was toch mooi van u, dat u dat niet deedt,” zei Else. Zij zag het mooie van die daad heel goed in, maar tegelijkertijd kromp haar hart ineen bij de gedachte aan zoo'n wilde zelfopoffering.

„Mooi!” zei hij. „'t Was ongezonder en overdreven! 't Was een jongensachtige opwelling van edelmoedigheid. Er werd op mijn gemoed gewerkt, een beroep gedaan op mijn goede hart, en dat heb ik nu eenmaal altijd gehad, daar kon ik niet tegenop.”

„Vertel het me allemaal,” zei ze kort. — Die woorden beteekenden niet veel, maar toen hij op haar neerzag, zag hij een glinstering van tranen in haar oogen. En hij vertelde haar alles.

Geen verheerlijking van zijn eigen daad, en bijna geen aanklacht tegen Kees, maar alleen de nutteloosheid van die zelfopoffering, waarmee hij in den grond zijn broer *niet* van dienst was geweest, zooals het hem den laatsten tijd helder voor den geest was gekomen. Immers, als bij Kees de stem van het geweten nog sprak, dan zou hem de gedachte aan het gebeurde geen oogenblik loslaten. En als hij ertoe kwam, over alles heen te leven, was dan hij, Adolf niet mee de oorzaak geweest, dat alle beter gevoel bij zijn broer werd afgestompt?

Alles zag Adolf weer voor zich leven: hoe hij zelf de deur opendeed van de kleine zitkamer, die hij met Kees gedeeld had, zoolang ze op het kantoor in Londen waren. Hij was bijzonder vroolijk gestemd: hij had juist zijn salaris van een heel kwartaal op de bank kunnen brengen, dank zij zijn spaarzaamheid, en wat overwerk dat hij gedaan had. En zelfs had hij nog wat overgehouden, om Kees dien avond te tracteeren.

Toen hij binnenkwam, zat zijn moeder op de sofa. Nog nooit, zelfs niet bij den dood van zijn stiefvader, had hij haar zóó zielig bedroefd gezien.

Zij sprong op, toen hij binnenkwam, omhelsde hem, en zonk dan lager, lager; tot zijn schrik en afgrijzen zag hij dat zij voor hem knielde, haar armen om zijn knieën heen sloeg, en hem smeekte om iets onbegrijpelijks, iets ongehoords.

Langzamerhand drong de beteekenis tot hem door van de woorden die zij tusschen snikken en zuchten eruit bracht. Kees had geld noodig gehad, hij was onder verkeerde vrienden geweest, waarom had hij, Adolf, ook niet beter op hem toegezien? Hij had veel geld moeten hebben, dadelijk, en toen had hij den naam van zijn oom valsch geteekend op een chèque. Iedere week gingen er honderden van die chèques door zijn handen, hij had dwaasweg gedacht dat het niet zou worden opgemerkt, en natuurlijk zich voorgenomen, het direct te betalen. Zelfs als het ontdekt werd, had de jongen tegen zichzelf gezegd, zou zijn oom hem niet laten vervolgen, om geen schandaal te maken tegen een neef, die zijn eigen naam droeg. Het ergste wat hem gebeuren kon, was dat hij van het kantoor zou worden weggestuurd, maar omdat hij daar tóch uit den grond van zijn hart het land aan had, hield die gedachte in 't geheel geen schrikbeeld voor hem in.

Natuurlijk ging het mis. Het was zoo domopenlijk gedaan, dat het geen enkele kans op succes had. De oom was meer dan woedend. Hij zei dat hij Kees zou laten vervolgen, naam of geen naam. Kees, doodsbenuwd, telegrafeerde zijn moeder, over te komen. Hij miste eenvoudig den moed, er tegen Adolf over te beginnen.

Binnen twee uur was Mevrouw Barnsley in Londen. Ze ging eerst naar haar zwager, en huilde daar totdat ze onherkenbaar was, maar de bank-directeur was onvermurwbaar, — of hij wilde haar den schrik goed doen voelen, vóór hij bijtrok. Hij stond op en liet haar alleen in zijn kantoor, en stuurde daarna zijn vertrouwden klerk om haar in een rijtuig te helpen. Als een drenkeling dacht ze aan Adolf, die tot nu toe Kees overal doorgehouden had.

„Wilt u werkelijk dat ik zeg, dat ik dat deed?” barstte Adolf eindelijk uit. „Weet u wel dat dat de gevangenis beteekent?”

Dat wist ze, de oom had het haar goed aan 't verstand gebracht. „Jij zult er overheen komen,” zei ze, „jij bent sterk, moedig, Kees zou er dood van gaan, binnen een maand zou hij dood zijn, dat weet je zelf ook wel.”

Ja, hij wist het, Kees was nog bijna even overgevoelig als hij geweest was toen hij een mooi, vroegrijp jongetje was, dat blauwe lippen kreeg, en wiens polsslag bijna ophield, als hij pijn had of straf zag aankomen.

„Een paar maanden geleden zei de dokter me nog, dat zijn hart erg zwak is, en niet tegen een grootę schok bestand zou zijn. 't Zou zijn dood worden.”

Adolf wist het. Maar toch weigerde hij. Er was in hem te veel gezond rechtvaardigheids-

gevoel, dan dat hij zóó iets op zich zou kunnen nemen.

De strijd duurde den nacht door: tusschen zeven uur in den avondschemer en zeven uur van een mistigen morgen speelde zich alles af. Naderhand had Adolf er niet anders dan een verwarde herinnering aan, als aan een nachtmerrie.

Af en toe kwam Kees binnen, die er al uitzag als een lijk. 't Eene oogenblik smeekte hij zijn moeder, zóóiets niet van Adolf te vragen, 't andere snikte hij als een meisje, of viel hij trillend achterover, en moest hij met kunstmiddelen weer bijgebracht worden.

Ten slotte wist Adolf er geen wijs meer uit. Hij gaf toe.

Zijn moeder, bang dat hij zich weer bedenken zou, liet direct een rijtuig komen en wachtte beneden, terwijl haar oudste zoon, bijna met de stap van een dronken man, de trappen van het bankgebouw opging. Twee minuten later kwam de oude handelman, en Adolf sprak de beslissende woorden: „Ik heb het gedaan.”

Zoo uitvoerig vertelde hij het niet aan het meisje met de vochtige oogen in den avondtuin ver in Australië. Alleen in groote trekken, maar een paar keer werd hem zijn gevoel te machtig en wierp een enkele bijzonderheid voor haar een helder licht op de heele zaak.

„Het was nobel van u, nobel,” zei ze.

„Nee, antwoordde hij. „Geloof me, juffrouw Erwin, ik haal mezelf niet opzettelijk neer, maar het was niet nobel. 't Is wel waar dat ik het in 't begin nog al mooi van mezelf vond. Maar dat was het niet. Het was meer dwaasheid en sentimentaliteit dan men van iemand van mijn leeftijd verwachten kon. Als het anders geweest was, zou ik er nu niet bijna spijt van hebben. En dat is toch zoo, soms voel ik iets als een wrok tegen mij moeder en mijn broer.”

„Nee”, zei Else, „dat zijn maar oogenblikken, dat is menschelijk. Maar in den grond houdt u nog van ze”.

„Dat is ook zoo”, gaf Adolf verlicht toe. „'t Was me alleen ditmaal te zwaar”.

„Waarom ditmaal?”

Er kwam een heesche klank in zijn stem, toen hij zei: „Ik kon niet hebben, dat u dacht dat ik een schurk was. Dát ben ik hem toch niet verplicht, dat terwille van hem u kwaad van me zoudt denken!”

't Was of hij rechter op stond nu, hij had een ondraagbaar gewicht afgeschud, dat zijn schouders had neergetrokken. Nu voelde hij zich de gelijke van Douglas —, ja, maar zag zij dat ook in hem? Daar stond ze naast hem, maar wat zou hij verder nog zeggen?

„Dank u, dat u 't hebt willen aanhooren, — en gelooven,” zei hij nog.

Even raakte hij haar hand aan, toen zag zij hem zijn eigen tuinpad opgaan, zijn deur open-
doen, die weer achter zich sluiten.

Ze ging naar haar eigen huis terug, en schreide zich in slaap, als een kind.

* * *

Den volgenden morgen om negen uur was Else gekleed om uit te gaan.

„O, juffrouw, gaat u uit?” zei Lelia, die Else den laatsten tijd zelden met handschoenen aan gezien had, zoo voortdurend was zij de laatste twee maanden in de onmiddellijke nabijheid van huis gebleven.

„Gaat u naar stad juffrouw?” Lelia sprak altijd van een tocht naar het slaperige dorpje als van „naar stad gaan.”

„Neen,” zei Else, „ik ga naar Wendover, ik wil de telefoon even gebruiken.”

Dat vond Lelia goed. Ze borstelde een vlek die er niet was van Else's mouw af en zei:

„Fijn dat u die groene japon aan hebt, juffrouw, die vind ik zoo mooi.”

„En vind je nu niet meer dat ik er een rood kraagje op moet doen?” vroeg Else lachend.

„Nee juffrouw, 't is zoo mooier, u had gelijk. Maar toch” — ging ze nadenkend voort — „toch hebt u laatst roode rozen op tafel gelegd bij groene bladeren, dat was toch óók groen met rood.”

„Ja, maar groene wingerdbladeren zijn veel mooier dan ik in mijn japon, dáármee kan ik me zoiets veroorloven.”

„En uw schoenen staan er zoo mooi bij, en uw handschoenen,” ging het meisje door. Ze kon dat alles zeggen, zonder vrees voor een bitse terechtwijzing. Else liet haar eenzaam klein dienstmeisje wel wat meer toe dan misschien regel was, haar opgehelderd gezichtje was haar daarvoor een ruime belooning.

Het kleine ding had een groote liefde voor mooie kleuren opgevat. Het zaad dat Else in de eerste weken bij haar had uitgestrooid, was rijkelijk opgekomen, en nu was er weer heel wat waakzaamheid noodig, om het binnen de redelijke perken te houden. Het meisje, dat zoo totaal in de schaduw was opgegroeid, toonde nu een ongebreidelde liefde voor al wat kleur was, hoe heller en feller, hoe liever. Else begon in te zien, dat het nu noodig was haar de begrippen van maat en beperking in decoratie bij te brengen, want ze wilde haar kastplanken met geel en groen beleggen, de veranda-stoelen vuurrood lakken — „net als in 't koffiehuis van juffrouw Huggins” — en op de gordijnen bloe-

menmandjes borduren. Maar 't bleek veel moeilijker, Lelia tot matiging in te toomen, dan 't eerst geweest was, haar kleurgevoel op te wekken.

„Maar nu moet ik gaan,” zei Else. „Ik wil Vrouw Stoor hier straks niet te lang ophouden. Weet je wat je te doen hebt?”

„Negen tot tien uw kamer doen, tien tot kwart-over-tien mijn eigen tuintje gieten, kwart-over tot half elf de erwten plukken, half tot kwart voor elf ze doppen, kwart —”

„Nu, dan zal ik wel terug zijn. Maar, Lelia!”

„Ja juffrouw.”

„Denk er aan, zelfs al is Vrouw Stoor niet zoo aardig tegen je, dan moet je toch niets zeggen *daarover*.”

Lelia begon ijverig te vegen, om zichzelf het antwoord te besparen.

„Hoor je 't, Lelia?” herhaalde Else, nog even terugkomende van de stoep.

Lelia veegde harder dan ooit, de stoffer bonkte tegen de plinten.

„Eliza”, zei Else zacht, „versta je me?”

„Ik zal 't doen, juffrouw,” zei Lelia, dadelijk weer berouwvol.

„Belooft u het?”

„Ik belooft u, dat ik Vrouw Stoor niet plagen zal,” zei het meisje, „maar zij plaagt mij net zoo goed als u er niet bent.”

„Dat is voor jou geen reden om het óók te doen,” zei Else.

Lelia scheen dat in te zien.

Vrouw Stoor was mans genoeg om zichzelf te verdedigen in den strijd die telkens tusschen haar en Lelia ontstond, alleen niet in één geval. Als het tusschen hen tot een crisis kwam, zei Lelia:

„Ja, ouwe dronkenlap, die in de keuken moest opgesloten, zoodat er een meneer moest komen om de juffrouw te beschermen —”

Dan werd het te veel voor de arme Vrouw Stoor, en begon ze wanhopig te schreien. Die donkere, stormachtige avond was, sedert mijnheer Erwin haar had noodig gehad, de eenige geweest, waarop haar oude kwaal merkbaar was teruggekomen. Zoowel hij als juffrouw Else, en ook de heer die was komen helpen, waren zoo verstandig geweest er haar niet hard over te vallen, maar te zeggen dat ze wel wisten, dat het nooit meer gebeuren zou. En ze hadden er niet meer over gesproken.

Maar Lelia had in die gebeurtenis een wapen gevonden ter verdediging tegen de aanvallen van boos humeur, die de oudere vrouw in de keuken wel eens botvierde.

Als het tusschen hen tweeën op gespannen voet kwam, begon Lelia door de keuken heen te loopen met glazige, starende oogen, of ze nam een glas en deed of ze stond te drinken

in een kroeg, of ze viel op een stoel neer en begon dwaze, verwarde praatjes te houden.

't Kon niet van Vrouw Stoor alleen zijn, dat ze dat alles zoo goed wist na te bootsen, het zag er erg naar uit, of ze die grondige kennis van de manieren van dronken menschen in haar onmiddellijke nabijheid had opgedaan.

Een paar maanden had Vrouw Stoor dit kruis al in stilte gedragen, toen Else het ontdekte. Ze had er niets van begrepen, waarom de vrouw zoo dikwijls voor haar elf-uur kopje koffie met een lach op 't gezicht de keuken inging en er dan in tranen weer vandaan kwam. Eindelijk werd het haar onder snikken verteld. Het was om dat kind daar. Die liet haar nooit met rust, geen dag. De kleinste kleinigheid, dat je een pan op een schoone tafel zette bijvoorbeeld, en dan had je 't weer, dan werd het haar weer onder haar neus gewreven.

„Wat dan?” vroeg Else, die er niets van begreep.

„O, u weet wel,” zei de arme Vrouw Stoor.

Maar Else begreep er werkelijk niets van.

„Toen ik opeens niet goed was die avond,” fluisterde de vrouw.

Zoo was Else dus genoodzaakt, de vrede tusschen die twee te bewaren. Daarvoor had ze Lelia al de zwaarste straffen moeten opleggen: een rood haarlint was haar een poos lang afgenomen, zelfs had ze een heelen dag lang de baaien jurk moeten dragen, maar niets hielp. Niet dat Lelia zoo'n onverbetterlijke zucht tot treiteren had, maar 't scheen dat het gevoel, dat zij nu ook eens macht over iemand anders had, haar eigenliefde zóó streelde, dat ze het telkens weer niet laten kon.

Eindelijk ging Else weg. Ze liep met een minder veerkrachtige stap dan gewoonlijk. Het praten met Lelia had haar even afgeleid, maar onderwijl had er toch aldoor iets geknaagd.

Er was in haar vaders linkerhand dien morgen een gevoelloosheid geweest, die haar ongerust maakte. De dokter had haar niet gezegd, dat dat komen kon, of, als het kwam, of het dan nieuw gevaar zou beteekenen. Het was iets, dat hij nog niet eerder gehad had. En al had ze er tegen hem luchtig over gedaan, toen hij klaagde dat hij zijn tijdschrift niet goed meer vasthouden kon, en zijn hand gewreven, en gezegd, dat het zeker de eerste beet van den winter was, ze was er toch ongerust over. Ze wilde eerst Lelia naar den dokter sturen, die den laatsten tijd niet meer dan tweemaal per week kwam. Maar toen bedacht ze zich, dat hij voor een paar dagen weg was, om praktijk waar te nemen in een hospitaal in Bonnethorpe, twintig mijl verder, waar een epidemie hulpmiddelen behoefde.

Ze zou hem opbellen en vragen, of het iets ernstigs was.

Maar hoe? Ze kon het Lelia laten doen, of Vrouw Stoor, of desnoods Adolf, die het zeker graag voor haar zou doen, maar niemand dan zijzelf kon den dokter over alle bijzonderheden antwoord geven. Ze moest dus wel zelf gaan.

En omdat ze in 't postkantoor waarschijnlijk lang zou moeten wachten, en bovendien Wendover veel dichter bij was, ging ze daarheen om even het gebruik van de telefoon te vragen.

Trouwens, ze verlangde in haar ongerustheid, Mevrouw Wharton om raad te vragen. Luitenant Wharton had ook aan verlamming geleden voordat hij stierf, een gevolg van een ongeluk dat hem was overkomen. Meer dan eens had de oude dame haar uit eigen ervaring goeden raad gegeven voor het verplegen van den zieke. Dus ging ze naar Wendover, hopend dat de oude Mevrouw haar zou geruststellen.

Maar bij het hek keerde ze nog weer om, een vreemd gevoel van angst deed haar teruggaan.

„Pappie, ik bedenk me opeens, dat ik u vanmorgen nog maar drie zoenen gegeven heb. En u weet het, vijf is 't allerminste waar we 't mee kunnen doen.”

Er kwamen er dus nog twee bij, hij deed of hij heftig protesteerde, maar in werkelijkheid koesterde hij zich in haar warme hartelijkheid.

„Ga nu maar,” zei hij. „Ik feliciteerde mezelf juist dat ik je eens kwijt was. Vraag maar aan dien cavalier van je, waarom hij nooit meer komt met je paard. Als ik hem over een paar dagen nog niet zie, zou ik gaan denken dat hij genoeg van je heeft.”

Hij zei het schertsend, maar toch was er een schaduw van angst in zijn oogen. Douglas had immers zijn toestemming gevraagd, zich tegen Else uit te spreken. En zeker had Else, toen hij plagend gevraagd had, of alles in orde was, een kleur gekregen, en haar hoofd tegen haar vader's schouder verborgen.

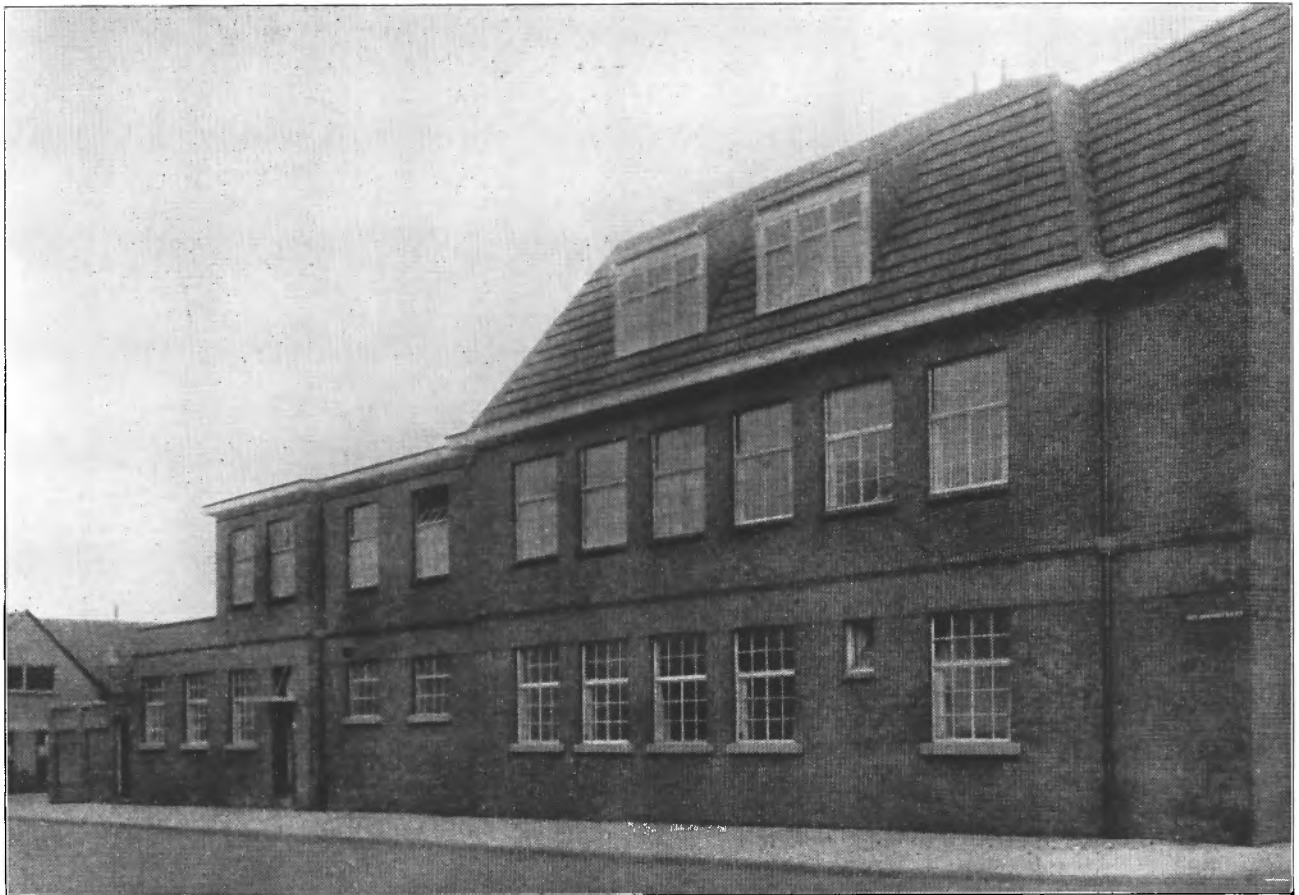
Maar ze waren niet meer samen uit rijden gegaan, en Douglas was er een paar dagen niet geweest. Ze hadden zóó gauw toch geen oneenigheid gehad?

„Jullie hebt toch geen ruzie gemaakt, vrouwtje, jij met Wharton?” vroeg hij ongerust.

„Hoe komt u erbij,” zei Else. „Hij zou me geen ruzie laten maken geloof ik, al zou ik het probeeren.”

Erwin gaf een zucht van verlichting. Een jaar geleden kon hij halve nachten wakker liggen met de gedachte, dat zijn meisje onverzorgd zou achterblijven. Maar nu kon hij aan haar toekomst denken zonder zorg of angst.

Hij glimlachte toen Else wuifde ten afscheid.

Asyl.

Het Haagsche Tehuis voor Onbehuisden.

II.

TOEN de barre koude ons land teisterde, was er diep in ons, een klein gevoel van dankbare rust, als we dachten aan het „Tehuis” waar de arme zwervers en dakloozen een liefderijk onderkomen vonden waar ze de bitter koude nachten en dagen konden doorbrengen. Een toevlucht die aan ieder voedsel en dekking bood. „Nu zullen er 's nachts op straat geen menschen behoeven te bevriezen”, dacht ik en durfde meer, en bijna zonder wroeging van de warme kachel te profiteeren. Want, niet waar, men durft niet recht van eigen weelde te genieten als men weet dat er menschen zijn die alles ontberen.....

Tot mijn groote verwondering echter hoorde ik van den directeur, den heer Faber, dat er met die barre koude nachten minder zwervers gekomen waren dan gewoonlijk, „ja, ziet u”, zeide hij, „dat zit zoo: de menschen sparen hun nachten”.

„Hoe bedoelt U dit?” was mijn vraag.

„Wel, dat is heel eenvoudig”, antwoordde mijn

zagsman. „Ze mogen hier veertien nachten achtereen slapen, en daarna moeten ze natuurlijk zeggen wat ze verlangen. Wenschen ze opgenomen te worden als internen dan is alles in orde. Maar meestal willen ze niet intern komen. Ze hebben een hekel aan werken. En het spreekt van zelf dat er hier, in de inrichting, gewerkt moet worden. Wat het sparen van nachten in de koude betreft, dat ging heel gemakkelijk. De publieke liefdadigheid is in de koude grooter dan anders. Men geeft aan de deur een bedelaar, als het 20 gr. vriest, eerder een dubbeltje of zelfs een kwartje, dan wanneer het niet koud is. Hebben ze nu wat geld gespaard of in één dag opgehaald dan gaan ze bij „meneertje” slapen. „Meneertje”, is in dit geval het hofje van Sas, en niet de commissaris van politie, deze heet in de dieventaal ook „meneertje”.

Waarom of ze liever in het hofje van Sas slapen? Omdat ze zoo heel erg opzien tegen de reinigingskuur van het „Tehuis”, waarover ik in mijn vorig artikel reeds schreef.

Bovendien hindert hen ook zoo, dat alles orde-

lijk, en volgens vastgestelde regels gaat. Niets is de gedegenereerden van de maatschappij zulk een doorn in het oog dan regelmaat, orde en netheid. En hoe kan het anders?.....

Ze kunnen ook op een andere manier smokkelen met hun nachten. N.l. op deze wijze. De nachten van Vrijdag op Zaterdag leenen zich daar zeer goed toe omdat ze Zaterdagsmorgens niet afgeroepen worden, met het oog op den Zondag, want dan is het vanzelfsprekend dat ze Zaterdagsnachts komen slapen. Ze kleeden het nu op deze wijze in: komen b.v. van Maandag op Dinsdag en blijven dan weg tot Vrijdagavond, dus kunnen ze op deze manier drie en vier weken komen op een paar nachten per week na, tot ten slotte de aanvraagkaarten aanwijzen dat ze reeds 21 en meer nachten gelogeed hebben. Zijn het nu jonge menschen en willen ze niet opgenomen worden dan mogen ze in zes of acht maanden niet terug komen, soms is weleens de termijn tien maanden. Zijn het oude menschen dan bedraagt dit uitsstel niet langer dan drie maanden, doch deze willen meestal gaarne opgenomen worden.

Vroeger, zes jaar geleden, toen de stichting klein was en nog op de Steynlaan gevestigd, werd dit logies verleen heel anders gedaan. Men had toen plaats voor ongeveer veertig menschen en men reikte dus kaarten uit, z.g. bonnen. De menschen stonden 's morgens vroeg in lange files voor de deur en zoolang de voorraad strekte, kregen ze een kaart. Maar het schandelijke hiervan was dat degenen die een kaart hadden daarmee handel gingen drijven. De waarde der kaarten steeg en daalde met de seizoenen mede. Was het koud dan verkochten zij hunne kaarten soms tot een bedrag van zestig cents, ja dikwijls wel voor een gulden. Toen de directie dit ging opmerken heeft men met dit systeem gebroken.

„Hulpbetoon” doet nog aan dit bonnensysteem in den vorm van kruidenierswaren of brandstof. Nu, men begrijpt zeker wel hoe groot de handel is, die met deze bonnen wordt gedreven. De dingen hebben een koerswaarde die van hand tot hand stijgt, omdat de bons niet op naam zijn....

's Avonds zijn onder de zwervers, die in het asyl binnenkomen, vele ontslagen gevangenen, ja zelfs menschen uit de Leeuwardensche strafgevangenis. Leeuwarden is de gevangenis waar de misdadigers hun straffen boven de vijf jaar „uitzitten.”

Haarlem, Breda en den Bosch, hebben gevangenis en veroordeelingen van ten hoogste drie jaar verblijven. En Scheveningen is voor lieden die min of meer ontoerekenbaar geoordeeld zijn....

Ik ben deze week op een avond naar het

„Tehuis” gegaan, teneinde het asyl geopend te zien en hen die kwamen om onder dit gastvrije dak kostelooze bescherming te zoeken. Daar zaten ze in de groote zindelijke zaal, aan lange witgeschuurde houten tafels en aten brood en dronken geurige koffie.

Gebaad en verwarmd, terwijl hunne kleeren in de desinfecteerketels het reinigingsproces ondergingen, zaten ze hier rustig en aten....

Nieuwsgierig bekeken ze ons en hun afgetobde en verworpen gezichten werden onmiddellijk, na den eersten blik, weer onverschillig en gesloten.

We liepen de zaal door en kwamen in een kantoor. Daar moesten ze zich aan- en afmelden en ook dáár werden hun zielige bezittingen bewaard.

De directeur toonde mij enkele dingen..... Eén van hen scheen niets anders te bezitten, als een papiertje waarop, in de Fransche taal, geschreven stond dat hij de Belgische grens was overgezet. Het documentje zag er vies en onog-

De Heer J. Faber.

lijk uit, maar was zorgvuldig in een stukje zeildoek gewikkeld. We zagen een portemonnaie van bepaald buitengewone afmetingen, de inhoud..... twee cent. Ironisch kan het ongeluk soms zijn.

Er lagen ook portefeuilles, onooglijk en armoe-dig, doch waarin vele papieren, dikwijls briefjes van „Veenhuizen” (dat in de taal der zwervers „daar gunter” heet). In één der portefeuilles zat onder meer een slap boordje, nog nat, want de man die het den anderen dag wilde dragen had het blijkbaar ergens gewasschen, in zijn portefeuille droogde hij het. Ja, er zijn zielige vragen, en schuchtere verlangens ook in de zielen van deze uitgeworpenen. Van al de tragiek die wij hier bijeen gezien hebben, was de man met dat natte, slappe boordje in zijn portefeuille, die hij daar vol vertrouwen had neergelegd, ver van zijn slaappleats, wel het zieligste. Want in dien man zat in de kern het verlangen naar orde, naar weer „mensch” zijn in de maatschappij. Doch hij was werkeloos, verarmd, door omstandigheden buiten zijn wil. Dit bleek uit de papieren in zijn portefeuille. Gevaren had hij als koksmaat en zijn getuigschrift was voorbeeldig. Stoker was hij geweest, bankwerker, electricien.... En het laatste papiertje was van de arbeidsbeurs, geen werk..... Zijn kapotte portemonnaie was leeg.

Er was ook een aanvraagkaart van een gewezen bankdirecteur. O, wat een tragedie, eens..... gezien, geacht en geëerd, toen, de verleiding, de val en daarna de gevangenis. Ook hij had gevaren, was kellner geweest.... en nu lag hij met tientallen anderen, meest beroepsbedelaars en zwervers, in een hooge witte zaal en sliep op kosten van de menscheivendheid.....

Kleine negotie stond in het kamertje, bakjes met mesjes, schoensmeer, poetspomade enz. Kleerhangers, driepootjes en wat al niet meer.

Strengere contrôle en bewaking is er, doch men laat het niet voelen.

„Gebeurt het nu nooit dat er gevochten wordt, 's nachts op de slaapzalen?” vroeg ik. „Neen,” zeide de heer Faber, „wij voorkomen dit zooveel wij kunnen, door de gevaarlijke individuen tus-schen de zeer betrouwbaren een slaappleats te wijzen. Want u moet niet denken dat ze zóó maar, willekeurig een bed krijgen, o, neen, ze worden geschift, want u begrijpt wij kennen hier de luitjes. Bovendien is er den geheelen nacht een strenge contrôle ook met het oog op andere afwijkingen van de regels van het huis.

De directeur toonde ons toen hoe de deuren allen gesloten werden, zoodat de zwervers van het asyl totaal geen communicatie hadden met de internen. Alleen de toegang tot de W.C.'s en de vaste waschtafels was voor hen open.

Nu gingen de directeur en ik weer opnieuw naar het „Tehuis” voor de internen, het was Zaterdagavond. Velen waren uit, naar familie, vrienden, bioscoop of anderszins. Er lag bij den nachtportier een lijst waarop ingevuld was hoe laat zij mochten thuis komen. Er waren ver-schillende uren tot 12 uur in den avond toege-staan. Ook mochten ze den Zondag wegblijven en eerst Zondagsavonds terug komen. Ze krijgen allen zakgeld. Degenen die een ambacht uitoefenen, en bij de particulieren in de stad werken, krijgen f 3.— per week, de anderen ontvangen f 1.75 tot f 2.50. Het spreekt vanzelf, dat de vakmensen in een week meer geld maken daar ze natuurlijk fooien krijgen. Dit geld, be-nevens het zakgeld mogen ze houden. Er wordt niet naar gevraagd wat ze er mede doen. Doch als er drank gekocht wordt, ja, dan moet de directeur natuurlijk optreden. Want o, zoo'n „borreltje,” is zoo verleidelijk voor hen. „Maar u weet niet welk een prachtige resultaten wij met die persoonlijke vrijheid bereiken,” merkte de heer Faber op. Ja, dit is toch wel te be-grijpen.

Zoo vertelde mijn gastheer mij van een ver-eeniging die spaarboekjes voor deze menschen aanlegt. Ze krijgen b.v. f 2.— zakgeld, waarvan f 1.— op hun boekje wordt gezet. Zulke dingen zijn in de theorie prachtig maar in de practijk onmogelijk, om allerlei redenen. Men moet in de eerste plaats niet vergeten dat men met menschen van abnormale geestvermogens heeft te doen, het geld heeft in de oogen van dezulken een geheel andere waarde. En de menschen die voor hen sparen, zijn onmiddellijk hun vijanden. Het is eigenaardig maar het is zoo.

Evenzoo gaat het met de gepensioneerde kolo-nialen. „Dat is een heel moeilijk geval,” zeide de heer Faber. „Deze menschen hebben een pen-sioentje van f 400, f 600 of f 800 per jaar. Niet meer dan billijk is het dat zij, wanneer ze hier onderdak zoeken, daarvoor per jaar de helft van hun pensioen betalen. Maar jawel, kunt u begrijpen, ze knoeien en scharrelen daarmee tot je eindelijk je poging maar opgeeft. De gewone uitvlucht is, dat zij voor twee jaar of langer hun pensioen beleend hebben wegens oude schulden.

Een logische redeneering ontgaat hun ten eenen-male. En als ze in een armoedig kamertje wonen bij een pensionhoudster die hen verwaarloost, betalen ze met plezier den gevraagden prijs.”

„Maar die menschen bezitten toch iets, het pensioen, zoodat u dus beslag kunt leggen op laten vervolgen?” vroeg ik.

„Neen,” antwoordde mijn gastheer, „dat gaat niet, dat pensioen is onvervreemdbaar eigendom,

zegt de Staat, en dan de kosten aan een dergelijke campagne verbonden."

Er werd geklopt en op het „ja!" van den heer Faber kwam een man naar binnen, een mismaakte.

Met droeve stem en tranen in de oogen vertelde hij den directeur dat z'n zuster overleden was. En of hij nu naar de begrafenis mocht. Deze zou in Goes zijn. Natuurlijk mocht hij en de heer Faber drukte den stakker de hand.

Na een paar opmerkingen over het sterfgeval vroeg de directeur of de man wel goede kleeren had voor de plechtigheid.

Neen, hij wilde graag van mijnheer een donkere pantalon hebben. Die kreeg hij.

„Hij is een stakkerd," zei de heer Faber meewarig toen de man weer vertrokken was, „we hebben niets aan hem, hij kan eigenlijk niets. Hij werd ons gezonden van uit Beekbergen. Aan die zuster verliest hij veel, ze hield hem in het rechte spoor, want o, hij houdt zooveel van een „borreltje."

In gedachten zag ik het bleeke, ziekelijke gezicht met die zoekende oogen en het misvormde lichaam voor mij en ik zeide: „Ja, tóch, kan ik mij dat van dien man begrijpen."

„Ja", gaf de heer Faber toe, „ik ook, maar we kunnen het daarom niet tolereeren."

Het werd laat en de eerste uitgaanders moesten thuis komen.

„Weet u hoe wij controleeren of ze nuchter zijn?"

„Neen!" zei ik nieuwsgierig.

„Komt u dan maar mede."

We gingen naar een klein vertrek, waar in het donker, voor een groot venster, een portier met helper zat, uitkijkend over de wijde eenzaamheid van de velden aan de overzijde en op den weg, de la Reijkade.

„Zijn ze nu dronken, dan mogen ze niet binnen, we gebruiken daarvoor niet de minste consideratie," vertelde de heer Faber. Het schijnt hard, doch het is rechtvaardig en goed, want het Tehuis is een filantropische inrichting, maar geen verbeterhuis voor drankzuchtigen.

Toch was het niet zoo hard en koud als het scheen, want juist toen we stonden te kijken, door het breede venster, over de straat, kwam er een man aan. Hij liep een beetje moeilijk en probeerde tweemaal tevergeefs de stoep te beklimmen, de derde maal lukte het.

„Ja, ja, portier, het is mis met hem, maar enfin het is nog niet zóó erg, laat hem maar binnen!" klonk de directeursstem. Voortdurend in conflict met de horizontale lijn van de gang verdween de zondaar eindelijk achter een deur.

Wij lachten allen een beetje, en het bleek een vergoelijkend lachje te zijn.

„Als het erger is komen ze niet binnen", zei de heer Faber en er was iets als van een verontschuldiging in z'n stem.

Ja, de heer Faber is zeker „the right man on the right place",¹⁾ een hart boordevol menschenliefde, een eenvoudig geloof en een sterk gevoel van plicht, dit zijn wel de voornaamste karaktertrekken van dezen sympathieken directeur.

Toen we in de hooge breede, kraakzindelijke gang stonden, wees de heer Faber ons met begrijpelijken trots op de smetteloos witte muren en de glanzend geverfde deuren, „zoudt U zeggen dat de inrichting hier al zes jaar gevestigd is en bewoond wordt door de menschen die U zag?"

Neen, men zou dit niet zeggen. Er hangt een soort gewijde stilte in de hooge, geel betegelde gangen en de atmosfeer is zuiver en vol goedheid.

Dit is zeker wel de mooiste inrichting van ons land. Leeuwarden had een architect gezonden om een voorbeeld te nemen, want men heeft plannen, aldaar eveneens zulk een inrichting te stichten. Of die zal worden wat het Haagsch Tehuis voor onbehuisden is, nu we betwijfelen het.

In elk geval is hier reeds de opzet zoo grootsch, dank zij de nobele daad van den heer Kessler. En de leiding van het Haagsch Tehuis is in handen van een man, die een eenvoudigheid van hart en geest bezit die hem stempelen tot een uitnemend paedagoog op wien wij met reden trotsch kunnen zijn.

ELSA KAISER.

1) De rechte man op de rechte plaats.

Schemering.

De schemering kust m'n stille denken
als z'even vóór het duister komt
zoo tusschen dag- en avondstond
een poozeke bij mij blijft hangen —

de schemering ligt op mijn handen
en legt ze samen tot een beê
en 'k bidde op de veilge steê
tusschen de oud- vertrouwde wanden

de scheemring kust m'n hert en handen
en inniger wordt nu m'n beê
nu 'k bidde op de veilge steê
tusschen de oud- vertrouwde wanden. —

BERENDIEN SCHUILING.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

*Verdere behandeling der Eenjarige Planten.
Iets over Tweejarige Planten.*

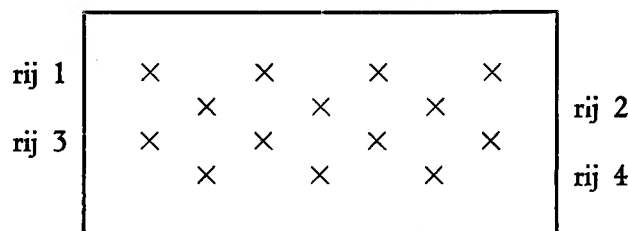
DE eenjarige planten moeten nu goed aan den groei zijn, en het verspenen moet gebeurd zijn. Hiermede zijn de voornaamste cultuurzorgen achter den rug. Bij normaal niet te droog weer hoeven we niet te gieten. Alleen wanneer het zeer noodzakelijk wordt, gaan wij er toe over, want wanneer wij er eenmaal mee begonnen zijn moeten wij het voortzetten zoolang de droogte duurt. Verder is het nu zaak, om het onkruid tusschen de eenjarige planten weg te houden. Het wordt geregeld met de hand uitgewied, hetgeen een beetje voorzichtig moet gebeuren, zoodat we bij het uittrekken van het onkruid niet ook goede plantjes verwijderen. Het is een voornaam ding te wieden alvorens het onkruid bloeit en zaad vormt, want dan roeien wij het uit, voordat het de gelegenheid heeft gehad zich door zaad te verspreiden.

In deze maand gaan wij ook over tot het uitplanten van de soorten, die niet dadelijk op de bestemde plaats zijn gezaaid. We doen dit

werk het liefst bij bedekt weer, of anders 's morgens vroeg of laat in den middag.

Bij felle zon gaan de plantjes te slap hangen. Het is het beste, wanneer de plantjes zoo kort mogelijk stilstaan in den groei tengevolge van het overplanten. Als ze met een kluitje aarde om de wortels worden opgenomen, zullen zij het minst ervan merken. Daarom worden zij, die zich gemakkelijk met een kluitje laten opnemen, liefst met een kluitje overgeplant. Na het planten worden ze goed aangegoten, en mochten we eens onverwachts door zon verrast worden, dan scherpen we door de plantjes met kranten te bedekken. De wijze van uitplanten hangt af van de omgeving, d.w.z. in regelmatig gevormde bedden, zooals ronde perken of rechthoekige randen, worden de plantjes op rijen gezet, die om en om inspringen, zoodat rij 1, 3, 5 enz. onderling correspondeeren, terwijl rij 2, 4, 6 enz., inspringen tusschen deze rijen, en onderling weer correspondeeren.

Dit heet in het verband planten.

Een in het verband gepland bed.

Stokroos.

Wanneer wij groepjes eenjarige planten uit te planten hebben in een border, of voor heesters, dan trachten wij ze zoo los en natuurlijk mogelijk uit te zetten in aansluiting met de omgevende beplanting.

Hiermee hebben we onze Juni-plichten ten opzichte der éénjarige bloemen vervuld, en gaan we onzen blik eens wenden naar de tweejarige planten waarvan verschillende mooi bloeiende soorten deze maand onze aandacht komen vragen.

Wie kent niet de ouderwetsche stokrozen = *Althaea rosea* met haar donkerroode, roze, purpere, vleeschkleurige, gele en witte bloemen, die zich op lange stengels verheffen. We noemen haar ouderwetsch, omdat ze vroeger ook reeds veel gebruikt werd. Maar we zouden haar even goed modern kunnen noemen, want zie eens hoe mooi zij uitkomt tegen den bakstenen muur van een villa, of welk een prachtige groepeerling

Mariëtte-klokje

Campanula medium.

zij vormt achterin een border. We kunnen kiezen tusschen haar dubbelbloemige zeer gevulde variëteit flore pleno, of haar wat minder massieve enkelbloemige soort. En dan de heerlijke lila, roze, blauwe en witte klokken van de Campanula medium, die een prachtig snijmateriaal levert en tegelijk een uitnemende perk- en borderplant is. De Campanula medium calycanthema valt bijzonder op met haar groote kelkbladeren die de kleur van de bloem dragen. Wij zien de Campanula medium als snijbloem vrij algemeen, maar als perkplant minder. Vermoedelijk komt dit voort uit het feit, dat zij zuiver tweejarig is, d.w.z. ze heeft een tweejarigen levensduur, waarvan zij het eerste jaar gebruikt om te groeien en een stevig wortelgestel te maken, terwijl zij het tweede jaar rijk bloeit en daarna afsterft. Ze heeft dus een lange groeiperiode noodig, en bloeit daarna slechts één zomer. De Stokroos bloeit ook pas het tweede jaar, maar deze heeft het voordeel, dat zij daarna nog wel verschillende jaren doorbloeit, zoodat men niet gebonden is haar telkens opnieuw te zaaien. Ditzelfde geldt ook voor de Digitalis maculata of Vingerhoedskruid en de Cheiranthus cheira of Muurbloem, beide oude bekenden, waarvan de laatste wel bijzonder geliefd is met de warme gele en bruinroode tinten en haar zachten zoeten geur. Om niet te vergeten

de parmantige en vroolijke Duizendschoon = Dianthus barbatus, die in geen boerentuintje ontbreekt met haar sprekende roode, roze en witte kleur.

De cultuur der tweejarige planten is als volgt: We zaaien in Mei-Juni in den vollen grond, verspenen 's zomers de plantjes, en planten ze in October op de bestemde plaats uit, waar we ze wat met riet of dennentakjes afdekken voor snijdenden wind gedurende den winter. Na den winter wordt het dek verwijderd en in Mei, Juni beginnen de planten te bloeien. Op deze wijze worden ook enkele bekende vroegerbloeiende plantjes opgekweekt, die in het voorjaar bij duizenden op de bloemenmarkt prijken. Het zijn de Dubbele Madeliefjes = Bellis perennis fl. pl. en Viooltjes = Viola tricolor maxima. De eerste bloeien met dichtgevulde witte, roze en roode bloemen op lage stengels, en de laatste varieeren in talloze nuances van blauw, paars, geel en wit. Het zijn de beroemde Pensées, die al vroeg in de lente beginnen te bloeien. Helaas hebben wij ze dit jaar moeten missen, omdat ze van den winter doodgevroren zijn.

C. C. V. Jr.

Vragen naar aanleiding van deze rubriek te richten aan Mejuffrouw C. C. Voûte Jr., Van Eeghenstraat 111, Amsterdam-Z.

Noto Soeroto.

LEZER, het geeft niets of gij mijn fluisteringen niet ten volle verstaat.

Wellicht wekt de zoete geur der tjempaka bij u de herinnering op aan de aromen van uw eigen lievelingsbloemen.

Wellicht klinkt een nauw hoorbaar gefluisterd woord in uw ooren als de klank van een welbekenden naam.

En misschien verneemt gij achter de vaagheid mijner aarzelende fluisteringen de heerlijkst-zekere bevestigingen van het schoone geheimenis van uw eigen leven."

Zóó dicht Noto Soeroto in „Fluisteringen van den Avondwind.”¹⁾

Misschien, ja, zeker, zullen zij, die van deze verzen kennis nemen, zeggen: Ja, *ten volle* verstaan wij deze fluisteringen niet.

Hoe zou dit ook mogelijk zijn?

Welke dichter verstaan wij *ten volle*? Elke dichter immers heeft te worstelen met het

¹⁾ Uitgave N.V. „Adi-Poestaka”, 's-Gravenhage.

stugge woord-materiaal. Zou het goed zijn, dan zou hij zijn verzen *onmiddellijk* in onze ziel moeten overgieten, zonder eenige tusschenschakel. Dat nu is niet mogelijk. Altijd blijft daar het woord, het teeken, dat zeer zeker, als hulpmiddel kan dienst doen, maar dat toch steeds een gebrekkig hulpmiddel is.

Dat wordt door alle dichters zeer sterk gevoeld. Hoeveel moeite is er niet gedaan, om aan dit woord-materiaal te ontkomen. In plaats van het woord, heeft men de *klank* willen gebruiken, zij het dan *naast* het woord of geheel *in plaats van* het woord. Maar wat men ook gepoogd heeft, het baat niet. Zelfs als men heeft teruggegrepen naar de oerklanken (iets wat uit den aard der zaak onmogelijk is) altijd weer is men genoodzaakt geweest, te werken met *materiaal*, en altijd weer is men tot de conclusie gekomen, dat, wat men ook doet, het lied, dat in het hart van den dichter geboren wordt, wél vorm kan nemen, maar dan ook, aan dien vorm, die altijd gebrekkig zal zijn, gebonden is.

Zoo is het dan niet mogelijk, het lied van eenigen dichter te genieten, zooals het geboren werd in zijn ziel. Wij ontvangen niets anders dan het hoorbaar geworden lied, dat is het lied, in een gebrekkigen vorm gegoten.

Wanneer we nu echter te doen hebben met een dichter als Noto Soeroto, wordt het verstaan van het lied nog moeilijker. Want hij staat zoo ver van ons af. Wij weten zoo weinig van de ziel van den Indiër. En als hij nu zijn lied weergeeft in woorden, mogen wij bedenken, dat het woord voor hem van een geheel andere beteekenis is als voor ons. Als hij zijn lied vastlegt in klanken, wil hij ons daardoor heel iets anders voelbaar maken, dan wij kunnen vermoeden. Als hij grijpt naar beelden, dan is dat voor hem veel meer, dan het ooit voor ons zijn kan.

Ach, wij spreken van beelden en van verbeeldingen. Maar Noto Soeroto zal spreken van *werkelijkheden*.

„Daar is geen één liefdegedachte, die niet haar doel bereikt.

Liefste, ik ontvang uwe gedachten des ochtends in de gouden rimpeling van het water, des avonds in het vallen van een geurig bloemblad, des nachts in den glans van een verschietende ster.”

En wederom:

„Als ik mijn oogen opsla naar den nachtelijken

hemel met zijn millioenen sterren, dan is het mij te moede als zag ik de schittering van twee traandruppels aan lange wimpers.

Het gelaat is verborgen achter een opengeslagen boek; maar ik kan den titel niet lezen en ik weet niet, wat er in dat boek geschreven staat."

Heel de natuur is voor Noto Soeroto meer levend, meer *bewust*-levend dan voor ons. Hij gebruikt het natuurleven niet slechts als *beeld*, niet in de eerste plaats als beeld; wij zouden willen zeggen: hij gebruikt de natuur veel meer *ter vergelijking*.

Ook ziet hij den mensch als volstrekt een met de schepping rondom.

Zelfs als we dit alles weten, zullen we toch bij het lezen dezer verzen tot de ervaring komen: We luisteren wel, we voelen ons gevangen genomen door deze fluisteringen, maar we moeten

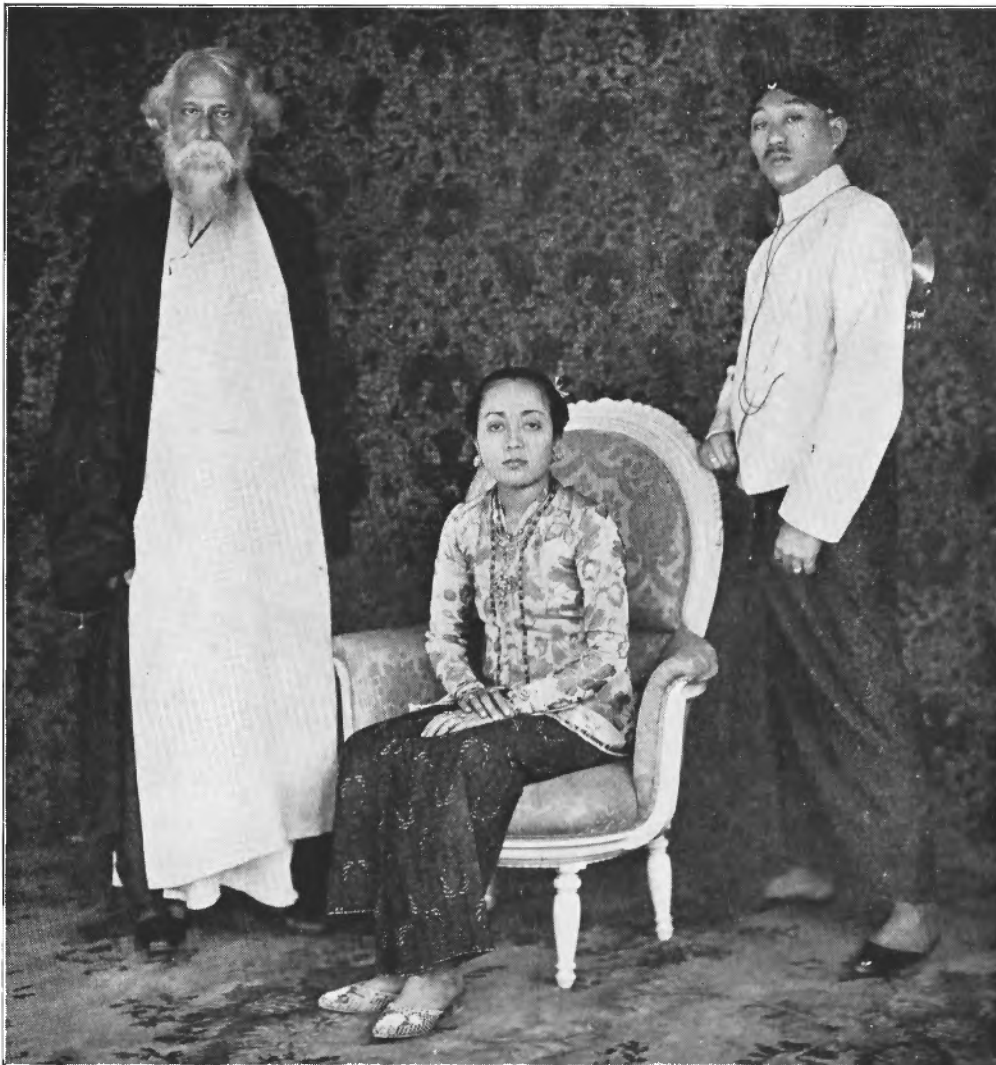
vragen: Vanwaar? Waarheen? En we kunnen het lied van dezen dichter slechts zeer ten deele verstaan.

Dit neemt niet weg, dat we er goed aan zullen doen, naar die fluisteringen te luisteren. Want in het bijzondere is steeds het algemeene en, hoe onvolkomen dan ook deze liederen tot ons komen, ze komen uit de ziel van een *mensch*, onzer in den diepsten grond één.

Ja, hier is poëzie, hier is *het lied*. En wij, die misschien zoo prat gaan op onze dichters, dichters toch van een christennatie, doen er goed aan, in stilte te luisteren naar de fluisteringen van een menschenziel, ver van ons weg, over zee.

Wij zullen toch door deze liederen *iets* leeren verstaan, ook van de ziel van Indië, die tot ons naderen wil.

K.

Rabindranath Tagore (links), de leermeester van Noto Soeroto, op bezoek bij Prins Mankoe Nagoro VII te Soerakarta.

Beroepsopleiding voor meisjes in Frankrijk.

1. Orientatie vóór beroepskeuze.

BEROEPSKEUZE en beroepsopleiding, zoowel van jongens als van meisjes, staan op het oogmerk in het middelpunt van de belangstelling van alle opvoeders.

Langzamerhand dringt het nu ook tot de kringen van handel en nijverheid door, van hoeveel belang deze kwesties zijn. In Frankrijk heerscht, als gevolg van de lage geboortecijfers in de eerste oorlogsjaren, een gebrek aan jonge werkkrachten, hetgeen als gevolg heeft, dat de krachten van de jonge menschen die er zijn, tot op het maximum benut moeten worden, en dat er toenadering gekomen is tusschen werkgevers en werknemers. Hieruit zijn instellingen ontstaan, die tot doel hebben, jonge menschen de keuze van hun beroep en den leertijd ervoor te vergemakkelijken.

Door de instelling van een speciale *taxe d'apprentissage* (belasting voor den leertijd) werd het financieel mogelijk, hierin iets tot stand te brengen.

De beroeps-orientatie, het zich op de hoogste stellen van de persoonlijke aanleg voor een bepaald vak, vóórdat men de keuze ertoe doet, wordt langzamerhand een wetenschap waaraan geleerden van naam hun onderzoekingen wijden.

Maar voordat de beginselen ervan definitief zijn vastgelegd, zijn er al in de praktijk proefnemingen voor gedaan, in inrichtingen die van staatswege gesteund worden.

Het merkwaardigste op dit gebied is wel de instelling, die de Kamer van Koophandel van Parijs in 1921 in het leven heeft geroepen.

Er zijn nu al 14 van die door haar opgerichte atelier-scholen voor orientatie vóór beroepskeuze en voor opleiding tot het gekozen vak. Meer dan zestig beroepen worden er onderwezen, de scholen worden bezocht door 2000 leerlingen, jongens en meisjes van dertien tot zestien jaar.

Daar wij schrijven voor een vrouwelijk lezerspubliek, zullen we in 't bijzonder over de meisjes spreken.

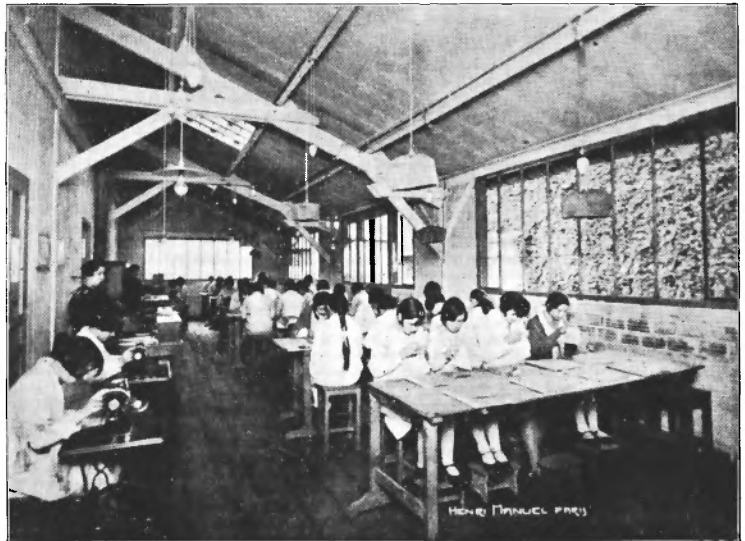
Met dertien jaar is in Frankrijk de leerplichtige leeftijd geëindigd. Kinderen die een diploma van lager onderwijs hebben, mogen zelfs op hun twaalfde jaar de school al verlaten.

Tot eenige jaren geleden dacht niemand eraan, daarna ook aan meisjes een beroepsopleiding te geven. Ze waren immers voorbestemd om huismoeder of huishoudster te worden, dus gewoonlijk wijdden ze zich aan huishoudelijke bezigheden, zonder andere leiding dan die van hun eigen moeder.

Maar de tijden zijn veranderd. De strijd om het bestaan bracht de laatste jaren mee, dat in vele gevallen de huisvrouw niet alleen huishoudelijke bekwaamheden moest bezitten, maar ook door het uitoefenen van een of ander vak of beroep nog wat winst moest inbrengen. 't Is niet genoeg als men het eten weet klaar te maken: eerst moet men de noodige middelen hebben om het te koopen.

Vandaar dat meisjes uit den gegoeden burgerstand zich hebben geworpen op de studie, die tot administratieve betrekkingen en zelfs tot vrije beroepen leidt. En de anderen hebben zich in grooten getale tot steno-typiste laten opleiden.

Maar weldra zag men in, dat meisjes met meer nuttig effect voor de maatschappij, en met minder gevaar voor haarzelf, nog wel andere bezigheden konden verrichten. Allerlei handenarbeid, en het beroep van verkoopster, bieden mogelijkheden die beantwoorden aan bepaalde persoonlijke gaven, die men niet zou mogen verwaarloozen.

*Atelier-school voor beroepsopleiding te Parijs.
Het atelier voor de naaisters in den proeftijd.*

Dit heeft de Kamer van Koophandel van Parijs begrepen. Voor de meisjes heeft zij een dienst ingesteld voor orientatie vóór beroepskeuze, door middel van atelier-scholen waar, naast de speciaal-vrouwelijke vakken als naaien, mode- en lingerie-naaien, strijken, ook vakken onderwezen worden als papierarbeid, cartonwerk, leerbewerking, en het vak van verkoopster.

Een sterke reactie tegen de overmatige toeloop naar kantoorbetrekkingen was wel de eerste uitwerking van deze instellingen.

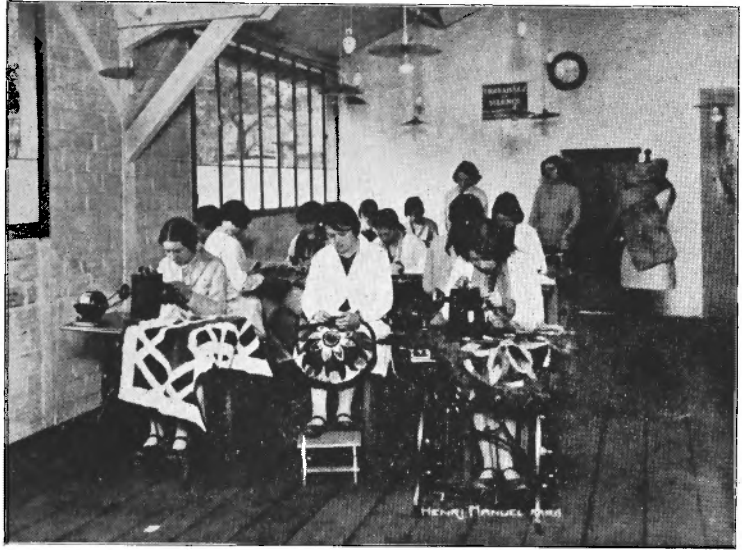
Maar het is niet genoeg, als men de handenarbeid in eere herstelt, en de meisjes ervoor wint. Wat vooral noodig is, is dat zij uit alle beroepen datgene kiezen, dat het best met hun geschiktheden overeenkomt, en dat hen daardoor in staat stelt, met het meeste gemak en de beste zekerheid hun brood te verdienen.

Dat is een moeilijke kwestie, omdat men wel rekening moet houden met de voorkeur van de kinderen zelf. En als ze zelf moeten kiezen, kiezen ze zoo goed als allemaal dadelijk voor modiste of naaister. Als men zich daartegen zou verzetten, zou men geen ander resultaat bereiken dan dat ze zich onmiddellijk zouden afwenden van de pas ingeslagen richting.

Nu heeft men die moeilijkheden als volgt opgelost: Men laat aan een leerling de vrije keuze van haar vak. Wil ze naaister worden? Goed, men schrijft haar in als leerling-naaister. Maar volgens de regel moet iedere leerling verschillende ateliers doorloopen, vier op zijn minst: vakken waarvoor stilzitten, geduld en smaak noodig zijn, zooals naaien, mode-werken en borduren; en vakken waarbij beweging geëischt wordt: strijken en opmaken van de wasch, en verven; verder nog die vakken, waarbij de machine een belangrijke rol speelt: confectie-werk, corset-naaien en bontwerken.

Gewoonlijk brengen de meisjes in die eerste periode van orientatie vóór keuze van een vak, in elk van de volgende ateliers een maand door: naaien, mode-werken, borduren, strijken of opmaken van wasch, confectie, corset- of bontwerk.

Er bestaan programma's van oefeningen, opklimmend in moeilijkheid, waarvan alleen de allerbeste leerlingen in een maand tijds alle stukken afwerken. Zoo kan men op elk atelier, aan de hand van het aantal in één maand afgemaakte stukken, en naar gelang van de hoedanigheid van het werk, de meerdere of mindere

De leerlingen bezig met het moeilijke bontwerk.

geschiktheid van een leerling voor een bepaald soort werk vaststellen.

Het eene kind, dat in 't naaien en mode-werken niet goed slaagt, blijkt een uitstekende borduurster te zijn. Een ander, die voor geen van deze drie werkzaamheden aanleg toonde, is een van de eersten op het atelier van strijken of van bontwerk.

Het resultaat is nu dat aan het einde van deze voor-perioden, op het oogenblik dat de definitieve keuze van het vak moet plaats hebben, bijna iedere leerling van ganscher harte dát vak kiest, waarin ze het beste geslaagd is. De een, die ingeschreven is om naaister te worden, kiest de opleiding voor borduurster, en een ander, die in 't begin modiste had willen worden, gaat ten slotte naar het atelier voor het strijken.

Het voornaamste element bij deze keuze is dus het meer of minder goed slagen van de leerlingen in de loop van hun proeftijd op de verschillende ateliers, maar dit is niet de eenige overweging. Ten eerste wordt er rekening gehouden met de resultaten van een nauwkeurige medische waarneming, die gedurende die maanden geregeld heeft plaats gehad. Dan ook met de raad van leeraren en directrice, die, aan de hand van het medische advies en van hun kennis van het karakter van het kind en van zijn bekwaamheden, hun meening zeggen aan de familie van de leerling.

Verder wordt het belang van elk vak den kinderen nog bijgebracht door bezoeken naar ateliers buiten de school, waar het vak in praktijk wordt gebracht, of door lezingen die meestal in de school zelf, door deskundigen

gehouden worden. Wie van zijn vak houdt, zal de woorden en argumenten weten te vinden die de meisjes treffen, en hun keuze bepalen door nu eens de artistieke zijde van een beroep te doen uitkomen, dan weer de vooruitzichten, de mogelijkheden die het biedt tot een goed bestaan, naar voren te brengen.

Het algemeene onderwijs, fransche taal, rekenen en teekenen, dat de meisjes gedurende hun proeftijd krijgen, heeft ook invloed op hun keuze. Een leerlinge die geen aanleg voor teekenen heeft, en weinig verbeeldingskracht bezit, ziet er meestal van af, modiste te worden. Wie graag met menschen omgaan en goed kunnen rekenen, en daarbij aanleg hebben voor strijken en opmaken van de wasch, zien zichzelf al aan het hoofd van een wasch-, glans- en strijkinrichting, waar zij het contact met de klanten onderhouden.

Toch zijn er altijd meisjes die, ofschoon hun aanleg ervoor maar heel middelmatig blijkt, bij hun eerste idee volhouden. Meestal zijn het zij, die naaister of modiste hadden willen worden. In dat geval laat men haar, nadat men ze gewaarschuwd heeft, en ook de familie er van op de hoogte gesteld heeft, hun eigen zin volgen. Maar de moeilijkheden die ze tegenkomen zoodra ze met ingewikkelder werk te maken krijgen, de vak-examens die ze voor deskundigen van vak-vereeningen moeten afleggen, en de mislukkingen die ze daarbij moeten boeken, brengen hun meestal wel de straf voor hun koppigheid. Dan zien ze beter hun eigen gaven en geschiktheden in, en begrijpen dat het in hun eigen belang is, naar raad te luisteren. Ze zijn dan nog op een leeftijd, waarop een vertraging in hun opleiding van een paar maanden hun geen nadeel aanbrengt, en 't mislukken van zoo'n proefneming heeft meestal een gelukkigen invloed op hun karakter.

Als men dadelijk een uitgesproken geschiktheid vindt voor een vak waarvoor moeilijk liefhebsters te vinden zijn: strijken, confectie, corset- of bontwerk, dan worden die meisjes van de andere proef-ateliers vrijgesteld. Dan mogen ze dadelijk den leertijd van het vak van hun keuze beginnen.

Hetzelfde gebeurt, wanneer medische aanwijzing, of de wensch van de familie om in verband met omstandigheden spoedig één bepaald vak te kiezen, de andere richtingen uitsluiten.

Dan komt het nog, bij uitzondering, voor, dat er meisjes zijn die in 't geheel geen lust hebben in een van de hierboven genoemde vakken, die alle in eenzelfde school onderwezen worden. In dat geval probeert men, met toestemming van de familie, andere mogelijkheden. Volgens de gebleken bekwaamheden brengt men ze dan

tot leerbewerking, cartonnage- of papierbewerking, of tot het vak van verkoopster, die in andere scholen onderwezen worden. In ieder geval doet men al het mogelijke, opdat een kind dat in de atelierscholen is ingeschreven, er niet vandaan gaat zonder op de een of andere wijze zijn brood te kunnen verdienen.

Als men nu bedenkt dat, tegelijk met de vakopleiding, huishoudonderwijs en lichamelijke opvoeding gegeven wordt, zal men wel moeten toegeven, dat zelfs gedurende de periode van orientatie deze atelier-scholen een nieuwe vorm van volledige opvoeding brengen, die aan de wensch van de familie en aan de behoeften van de maatschappij beantwoordt.

De Kamer van Koophandel van Parijs doet trouwens alles, om haar instellingen in het licht van de opgedane ervaringen jaar op jaar te verbeteren. Nu is er bijvoorbeeld het plan gevormd, binnenkort één centrum voor de orientatie in te stellen, waar alle vakken onderwezen worden, waarvoor meisjes die niet anders dan een lagere-school-opleiding hebben, in aanmerking komen.

In die school zullen alle vakken die we nu hebben opgenoemd besproken worden, met erbij inbegrepen het verkoopen in een winkel, en de kantoor-betrekkingen. Dan zal het veel minder bezwaren opleveren, van het eene vak naar het andere over te gaan, daar alles in één gebouw onderwezen wordt.

De resultaten die in den loop van de laatste jaren verkregen zijn, geven een groote voldoening niet alleen voor de leerlingen en hun families, maar ook voor de werkgevers. Mislukking van een leerling in hun dienst is zoo goed als uitgesloten. De moeilijke overgangleeftijd is met zoo min mogelijk gevaar doorgemaakt. En de goed-voorbereide werkkraft heeft groote zedelijke en praktische waarde.

Dit resultaat is te danken aan de samenwerking van beroeps-deskundigen met opvoeders, de eersten hebben bij de opvoeding de zin voor de realiteit van het leven gegeven, terwijl de laatsten dat met orde en methode aan de kinderen volgens hun aanleg hebben bijgebracht.

Deze proefondervindelijke methode van beroepskeuze stelt zich niet tegenover de wetenschappelijke. Ze is er alleen de noodzakelijke aanvulling van, en dat is de reden waarom de adviezen van hen, door de Kamer van Koophandel van Parijs daartoe aangesteld, zoozeer gewaardeerd worden en zulke goede resultaten opleveren.

A. LOMONT,

Directeur van de atelier-scholen voor beroeps-orientatie en vakopleiding te Parijs.

Het Augustuskamp verdubbeld.

Het Augustuskamp van verleden jaar.

Voor het kampeergebouw.

NOG steeds kwamen de aanvragen. Of er nog één plaatsje was, één enkel, voor de kampweek van „De Jonge Vrouw” in Augustus. Maar al die eentjes samen werden zoo'n groot aantal, dat „De Jonge Vrouw” met de handen in 't haar zat. Figuurlijk! Maar daar was 't niet minder erg om.

Kampeergebouw 3 kon zooveel kampeersters niet bevatten. Wat moest er dus gedaan? Die allen teleurstellen? Maar daarom was het kampeeren toch niet begonnen, dat was juist om de lezeressen iets prettigs te geven.

Kampeergebouw 3 is niet het eenige in Hellen-doorn, zooals het nummer wel aanduidt. Niet ver ervandaan staat gebouw 2, óók tusschen de korenvelden, en daar kunnen óók kampeersters worden ondergebracht. We hebben het maar gehoord. Dezelfde week, van 10—17 Augustus, zullen we dus in twee gebouwen kampeeren. Niet, dat het daarom twee afzonderlijke kampen worden. Tochten zullen we samen doen, avondbesprekingen zullen gemeenschappelijk worden aangehoord. Gebouw 2 zal „dépendance” worden van gebouw 3, maar het blijft één groot kamp.

En nu hoeven we dus niet meer te zeggen: Augustuskamp voltallig. Maar we kunnen nog meer deelnemsters plaatsen. Wie gaat er mee?

Kijk maar eens of er nog niet op zolder een echt oude koffer staat. Zie uw kleererkast maar eens na, of daar niet een jurk bij is waaraan absoluut niets meer te bederven is, en een paar schoenen, die erom vragen, van prikkende heidestengels den genade-

slag te krijgen, die hun kwijnend bestaan zal doen eindigen. Stop die dan allereerst in die koffer.

Vergeet dan *gerust* uw fleschjes odeur, toiletcrème en wat dies meer zij. Maar vergeet *niet* een dosis opgewekt humeur.

Vergeet *vooral* uw damesachtige gewoonten, om u te laten bedienen. Maar neem wèl mee een paar handen vol hulpvaardigheid, dan is het beetje werk dat de kamphuishouding met zich meebrengt, gauw genoeg gebeurd.

Hoe we nu verder onzen dag doorbrengen, daarvan geven de kampverslagen van 't vorige jaar misschien wel het beste getuigenis. We denken wel weer een verslag- en fotowedstrijd, en hoogstwaarschijnlijk ook een reciteer- en voordrachtwedstrijd te houden. En de omgeving van Hellen-doorn is niet zoo gauw afgiefetst en afgewandeld. Je kunt er letterlijk alle kanten uit, en overal is het mooi. Zwemliefhebsters kunnen zwemmen in een badhuis in de Regge.

Wie nu nog lust heeft, geve zich maar *spoedig* op, want het aantal plaatsen is natuurlijk beperkt.

De kampkosten zijn, zooals velen al bekend is, f 13.50 voor wie zelf abonnee van „De Jonge Vrouw” is, en f 16.— voor medelezeressen, zusters of vriendinnen van abonnees. Van dat bedrag moet tegelijk met de opgave f 2.50 vooruit gestort worden. De opgaven worden liefst per ommekeer, maar in ieder geval vóór 20 Juni a.s. ingewacht bij de Administratie van „De Jonge Vrouw” te Baarn.

Het Augustuskamp van verleden jaar.

In 't bosch.

Mag een meisje mannequin worden?

ER bestaat een vrouwelijk beroep, waarvan veel kwaad gezegd wordt. Dat is het beroep van mannequin. 't Is iets, dat dateert van nog niet zoo lang geleden; een jaar of vijf terug waren er in heel Amsterdam niet meer dan drie of vier echte beroeps-mannequins. Als modellen gedemonstreerd moesten worden, dienden daarvoor meestal de verkoopsters. Voor groote shows, vaak door buitenlandsche huizen gehouden, kwamen dan uit Parijs of Weenen de mannequins mee.

Maar nu zijn we zoo ver, dat als we in de voornaamste modehuizen van onze groote steden een japon komen uitzoeken, de verkoopster ons vraagt: „Zal ik even de mannequin roepen?“, en dan komt er een persoontje met een keurig figuurtje, die ons laat zien hoe het model gedragen moet worden, en hoe elegant het kan kleeden. Die meisjes zijn daarvoor vast aan de zaak verbonden, zij doen niet mee aan de eigenlijke verkoop, wél treden ze op in de shows, die op geregelde tijden gehouden worden. Voor die meisjes is het dus werkelijk een beroep geworden.

Ieder begrijpt, dat dit werk zijn eigenaardige moeilijkheden meebrengt. Van niemand wordt zooveel kwaad gezegd en gedacht als van de mannequin. Zonder dat men iets van ze weet, gaat men van de veronderstelling uit, dat het meisjes zijn die uit zucht naar weelde en gemak dit werk gekozen hebben, en die het leven lichtzinnig opvatten.

In de Nationale Vrouwenraad gingen dan ook stemmen op, die zeiden: Laat ons een actie instellen tegen het houden en bezoeken van modeshows. 't Leven van mannequin is onmenswaardig, want het meisje moet maar met haar eigen lichaam paradeeren, alsof ze een etalagepop was, en bovendien is de verleiding wel heel groot voor iemand, die dagelijks in een luxueuse omgeving is, die luxe ook voor zichzelf te gaan begeeren en daarvoor middelen te gebruiken, waarmee ze zichzelf naar beneden haalt. — Lang niet iedereen was het daarmee eens, maar eigenlijk wist niemand uit de praktijk, hoe het leven van een mannequin was.

Daarom dachten wij het verstandigste te doen, eens een beroeps-mannequin zelf te vragen, wat haar ervaringen zijn.

Mademoiselle Lily is een lief, eenvoudig meisje van twintig jaar. Buiten haar werk heelemaal niet opvallend bepoederd en be-lipstift, maar natuurlijk heel elegant en fijntjes gekleed. Ze was ons opgevallen als de meest gedistingeerde mannequin van een show.

„Natuurlijk vind ik het prettig werk,“ zei Mademoiselle Lily. „Maar het heeft ook zijn groote bezwaren. De verleiding is zoo groot.“

Dat was een van de eerste dingen die ze zei: groote verleiding.

Waarin bestaat die dan? De toiletten die de mannequins dragen om te demonstreeren zijn van de zaak, waarvoor ze werken. En gewoonlijk denkt men, dat die er ook voor zorgt dat ze buiten haar werk zich de luxe kunnen aanschaffen waarin ze den heelen dag leven. Maar daarin zit nu juist de moeilijkheid. Het salaris dat een heel goede mannequin als maximum verdient, is hetzelfde als wat een pas beginnende onderwijzeres, of een middelmatig kantoormeisje verdient. Maar die mógen eenvoudig leven. En een mannequin moet er altijd modieus uitzien.

„Maar krijgt u uw toiletten dan niet van de zaak waaraan u verbonden bent?“

Mademoiselle Lily lacht. „Dat denken nu alle menschen. Maar het eenige wat we krijgen, is per gratie tweemaal per jaar één paar schoenen en één paar kousen, voor ons werk. Denkt u eens, één paar kousen, die natuurlijk van de allerfijnste kwaliteit moeten zijn, en precies moeten kleuren bij de schoentjes. Als 't niet in orde is, komt er gauw genoeg een aanmerking van de chef. We hebben natuurlijk veel meer nodig. En als je van 's morgens half negen tot 's avonds zes uur bezet bent, met alleen vijf kwartier pauze voor de lunch, ben je 's avonds moe. Een show van 2½ uur lang, model aandoen, ermee rondloopen, weer uitdoen, weer een ander — dat is vermoeiend werk. Dan is er veel wil voor nodig, om 's avonds voor jezelf te gaan naaien, niet iedereen heeft daar trouwens de handigheid voor. Maar als we dat niet doen, komen we er heelemaal niet.“

Want we hebben zooveel onkosten. Crèmes, poeder, en we moeten dikwijls naar den kapper, onze lingerie moet van de allerfijnste kwaliteit zijn, anders komen de toiletten er niet voordeel op uit. Voordat ik aan deze zaak kwam, werkte ik aan een ander huis, waar het voorschrift was: alles zwart. Ik had zwarte kousen en schoenen, en ook al mijn lingerie was zwart. Toen kwam ik hier, en zag dat hier de andere mannequins dat lichte, gekleurde ondergoed hadden, dat de laatste jaren in de mode is. Ik werd erop aangezien, ik moest wel meedoen. Toen heeft gelukkig mijn moeder me geholpen en voor me aangeschaft wat ik nodig had. Maar hoe moet een ander in zoo'n geval? Som-

migen steken zich dom in de schuld, om maar te kunnen meedoen. En om daar weer uit te raken, doen ze wel eens een wanhopige stap. Of ze zien een van haar collega's, die van haar „vriend” zoo'n prachtige bontjas gekregen heeft — jalouzie doet óók veel — en ze worden door dat kennisje meegenomen naar een danszaal en daar voorgesteld aan weer een vriend van dien vriend, die haar vertelt dat hij ook wel wat voor haar over heeft, als ze maar zijn vriendinnetje wil zijn. 't Lijkt dan allemaal zoo mooi en gemakkelijk. Als we maar niet altijd zoo afschuwelijk in geldverlegenheid zaten, dan zou 't zoo moeilijk niet zijn. En als er maar niet van ons verwacht en verondersteld werd, dat we op een andere manier wel aan het noodige komen”.

Mademoiselle Lily is een ernstig meisje, dat zichzelf niet heeft weggegooid, maar zij zegt zelf, dat ze onder haar collega's een uitzondering is. Ze woont bij haar moeder thuis, en ze maakt alles wat ze nodig heeft, keurig zelf. 't Kost wel veel tijd, maar ze heeft het er graag voor

Een mannequin demonstreert een wandelpakje van den modeschepper Patou in Parijs.

over, ze wil graag zóó gekleed zijn, als dat voor haar vak noodig is. Maar er zijn anderen, die geen ouders hebben bij wie ze kunnen inwonen; soms gebeurt het dat de familie zegt: „jij met je mooie kleeren, dat past niet in onze buurt, daar komen maar praatjes over. Ga maar op jezelf wonen”. En dan moet zoo'n meisje alleen gaan wonen, en dan heeft ze nog meer onkosten en nog minder houvast.

„En 't allerergste is,” vertelt onze mannequin weer verder, „dat het altijd van ons gedacht wordt, dat we niet netjes zijn. Op de ruwste manier ervaar je dat. Tweemaal heb ik iemand gehad van wien ik echt veel hield, en hij ook van mij, maar 't is weer afgeraakt omdat hij me toch in zijn familie niet durfde vertoonen, 't klinkt zoo raar als je meisje mannequin is. En als je dan zelf zóó je best doet om zoo te blijven leven dat er niets op je aan te merken is, dan doet dat wel erg pijn. — Eens, toen ik mijn chef om opslag vroeg, omdat ik van wat ik kreeg onmogelijk kon rondkomen, zei hij: „Maar u heeft toch uw avonden, en uw Zondagen.” Dat is het ergste, dat het eenvoudig van ons verondersteld wordt, dat we nog wel op een andere manier aan het noodige kunnen komen, dat de zaken speculeeren op de onzedelijkheid van de mannequins. We hebben den naam, zoo te zijn, en is het dan niet te begrijpen dat er meisjes zijn die zeggen: een goeden naam heb ik tóch niet meer te verliezen, iedereen denkt dat ik lichtzinnig ben. Waarom zou ik er dan ook het gemak niet van nemen?

Wij hebben ook niet zoo heel veel kans om te trouwen met iemand die het goed met ons meent. We zijn eigenlijk uit onzen eigen stand uitgegroeid. Een werkman of een eenvoudige kantoorklerk schrikt ervoor terug, een vrouw te nemen die niet gewend is te werken, en zooveel luxe nodig heeft. En de heeren, die wél notitie van ons nemen, op straat, in café's en overal, die denken er niet over, met ons te trouwen. Je bent een mannequin, dus.... Je leert de wereld wel van een leelijken kant zien, je denkt dat er geen trouwe, eerlijke mannen meer zijn. En de dames ook, die je in je werk ontmoet, die uren lang met een verveeld gezicht japonnen voor zich laten uithalen en aanpassen, en zóó blasé zijn van alle luxe, dat ze letterlijk niets meer mooi vinden. Je krijgt wel een scherpe kijk op de menschen.”

„Wordt er geen opleiding van de mannequins gevraagd, of geëischt dat u door gymnastiek uw soepelheid behoudt?”

„Opleiding, welneen, als we talen kennen is 't goed, maar van verkoopsters wordt dat nog veel eerder gevraagd dan van ons. En training,

diëet, dat moeten we allemaal zelf maar zien, als we niet slank en soepel blijven, worden we eenvoudig afgekeurd."

"Hoe bent u er dan toe gekomen, mannequin te worden?"

"Ik was als meisje van een jaar of veertien hulpverkoopster, en toen er een mannequin nodig was, werd ik ervoor gevraagd, omdat ik een goed figuur had. Ik zou veel meer salaris krijgen, dat kwam toen juist thuis goed te pas, en het leek me natuurlijk erg mooi. Toen ik eenmaal mannequin was, zou het geldelijk een groote achteruitgang geweest zijn, als ik weer van 't begin af als verkoopster was begonnen. Ik zou trouwens ook niet willen veranderen. Het werk zelf is prettig en 't kan zelfs mooi zijn, 't is alleen dat de menschen zoo naar over je denken."

Dat was de indruk die we uit het gesprek met dit verstandige meisje overhielden: 't vak van mannequin kon iets heel moois zijn, als de omstandigheden maar anders waren.

Als wij nu onze meening moeten zeggen naar aanleiding van wat er in de Nationale Vrouwenraad besproken werd, willen we toch even op het volgende wijzen. Veronderstel dat we zeggen: het bestaan van mannequin, zooals het nu is, is leven op den rand van den afgrond. Dat is verkeerd voor een jong meisje. Dus geen modeshows meer, uit protest gaan wijzelf er niet meer naar toe. Zullen daardoor *in de praktijk* de modeshows werkelijk verdwijnen? O, een langdurig doorgevoerde actie zal wel een aantal welkenkende vrouwen ervan weerhouden, erheen te gaan. Maar het gros? Zullen de luxe-vrouwjes voor wie toch in de eerste plaats de mode-shows gehouden worden, zich dit genoeg onzeggend? En de coupeuses en naaisters, die erheen moeten om op de hoogte te blijven terwille van hun werk? En de zaken, die ten behoeve van hun clientèle de shows houden, zullen die uit menscheelievendheid de mannequins — de straat opsturen?

Ons gezond verstand zegt ons wel anders. Trouwens, als het gebeurde, zou voor haar, die nu eenmaal al mannequin zijn, het middel veel erger zijn dan de kwaal.

En waarom de modeshows de wereld uit? De zorg voor kleeding en uiterlijk moet niet de hoofdzaak zijn in ons leven, zeker. Toch heeft iedere vrouw er de noodige aandacht aan te besteden. Waarom ons dan niet te laten helpen door mannequins met speciale vakkennis en oefening, die ons komen toonen hoe dit en hoe dat model gedragen kan worden. Als daar nu ook serieuze meisjes onder zijn, die toonen, hoe kleeding in den waren zin sieren kan, en waarlijk niet gedurfd of opzichtig hoeft te zijn, om smaakvol en elegant te wezen, dan kunnen de

mannequins nog een goede invloed uitoefenen. Vooral wanneer ze, zooals juist den laatsten tijd 't geval is, vast aan een zaak verbonden zijn, en daar aan een koopster dikwijls raad moeten geven. Dan is er een héél artistieke, zaakkundige blik voor noodig om te zien en te kunnen zeggen: dit is iets voor deze dame, en dat beslist niet, en om dan ook te kunnen toonen, hoe een model tot zijn recht kan komen. Dan krijgt de mannequin iets van de taak van de mode-adviseuse, die in Amerika al een erkende beroeps-specialiste is.

In 't buitenland is men toch al veel verder op dit gebied, en dit lijkt ons ook een symptoom waarmee we rekening moeten houden als we in ons land iets willen veranderen. Daar lezen we van degelijke opleiding van mannequins, waaraan ook meisjes van goede familie deelnemen. Ze ontvangen er lessen in talen, veel lichamelijke training, ze moeten een strenge leefregel volgen, alles om hun natuurlijke gratie en frisheid te behouden, zonder gebruik van veel kunstmatige schoonheidsmiddelen.

't Was zeker niet toevallig dat we van een aantal mannequins die we op een show zagen, Mademoiselle Lily uitzochten, die geregeld leefde en zichzelf ontwikkelde en oefende. Natuurlijk was dit de beste en prettigste, vooral ook de beschaafde mannequin om te zien. De mode-zaken moesten inzien, dat ze hun shows op veel beter peil konden brengen, als ze aan hun mannequins eischen stelden van hygiënisch leven. Maar — dan moeten ze haar ook een bestaan bieden, waarbij dat mogelijk is!

Als we nu tot een slotsom willen komen, wat er in de gegeven omstandigheden te doen is, zouden we dit willen voorstellen:

Ten eerste kunnen we allen aan haar, die het beroep van mannequin uitoefenen een grooten dienst doen door af te stappen van ons vooroordeel. Een mannequin kan een degelijk meisje zijn, dat het goede wil. Als we haar laten voelen, dat we geringschattend over haar zedelijk leven denken, omdat ze mannequin is, doen we daarmee een groot kwaad.

Dan zouden we willen vragen, waarom niet bij ons, evenals in Engeland en Frankrijk, een goede opleiding voor mannequins kon worden gegeven. Daarvoor hoeven niet opzettelijk scholen gesticht, er zijn immers industriescholen en vakscholen voor verkoopsters. Daaraan zouden allicht cursussen voor mannequins verbonden kunnen worden, waar de meisjes voornamelijk dit begrip wordt bijgebracht, dat ware schoonheid en elegance natuurlijk en niet kunstmatig moeten zijn, en het meest bevorderd worden door een geregeld, hygiënisch leven.

Als dan de groote zaken merken, dat de zoo opgeleide meisjes toch de voorkeur van het publiek genieten, en in alle opzichten beter vol-
doen dan wie zich nu, luk-raak, hiervoor aan-
melden, zullen zij vanzelf naar deze degelijk
opgeleide mannequins gaan vragen. Dan zullen
ze die meisjes ook in staat moeten stellen, zich
te kleeden zooals de modezaken zelf dat van
haar eischen, of door haar uit eigen voorraad
van het noodige te voorzien, of door haar ruim
te salariëeren. Als chef van de mannequins moest
dan een hoogstaande dame worden aangesteld,
die de contrôle hield, en niet iemand die, zooals
de chef van Mademoiselle Lily, het heel gewoon

en eigenlijk maar gewenscht vindt, dat zijn man-
nequins nog geld bijverdienen op een manier, die
voor haarzelf funest is. Hier ligt wel zeker een
taak voor de vrouwenvereenigingen: mocht het
blijken, dat dit de gangbare opvatting is van de
leiders van modezaken, dan kunnen we niet dui-
delijk genoeg ons protest laten hooren tegen
zoo'n vorm van slavernij in onze moderne, „be-
schaafde" wereld.

Modeshows en mannequins *zijn* er. Al zijn ze
niet op ons verlangen er gekomen, laten we er nu
voor werken, dat er van den bestaanden toestand
iets goeds wordt, zoodat niet langer de manne-
quins de dupe zijn. A. R.

Modekrabbels

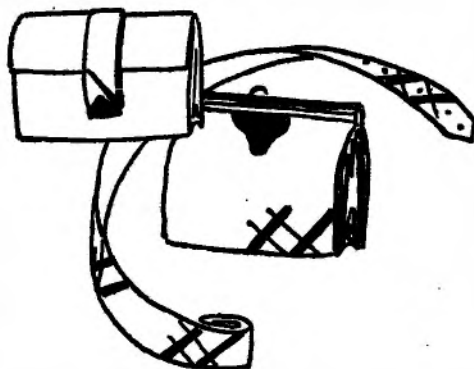
van Nos.

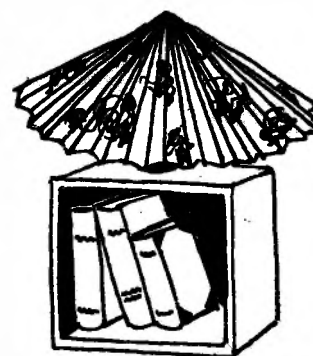
Vierkante sjaal, gestreept, wordt op
allerlei manieren gedragen; en
sjaal, van voren vest, de uiteinden
worden op zij of van voren gestrikt.

Handschoen van twee
kleuren met kap. Van
binnen op de pols
ingerimpeld.

Tasch van beige leer, met roode
bedrukte versiering op de sluiting;
tasch met bijpassende ceintuur van
lichtgroen leer met donkerblauwe
versiering.

Leeslamp, tegelijk klein
boekenkastje, kan zelf
gemaakt worden. Kapje
van perkament.

Boekenschouw.

Lichtlijnen, door Mevrouw A. van Hoogstraten-Schoch, Kampen, J. H. Kok.

Dit is geen roman, zooals Mevrouw van Hoogstraten er een aantal gegeven heeft. Het is een verzameling opstellen, brieven, zouden we geneigd zijn te zeggen, ofschoon de artikelen in 't geheel niet in briefvorm geschreven zijn. Toch zijn ze het in den grond.

Onder het lezen komt het ons voor, of we fragmenten hooren uit brieven die een lieve, verstandige moeder aan een dochter in 't verre buitenland stuurt. Waarin ze, naar aanleiding van een kleine gebeurtenis, van een zin uit een boek die haar trof, neerschrijft wat haar zoo dicht aan het hart ligt, wat ze altijd wel weer zou willen zeggen, wat telkens weer in anderen vorm ontspringt aan één zelfde warme lichtbron, haar onwankelbaar, blijmoedig Godsvertrouwen.

Op den band staat een gestyleerde teekening van een vuurtoren die zijn lichtlijnen zendt over het donkere water. De titel van het boek is gelukkig gekozen. Deze opstellen zijn lichtbundels die menigeen in de goede richting zullen helpen als het donker is op de levenszee. Mevrouw van Hoogstraten is hier in haar kracht.

Over haar romans zou, naar vorm en naar inhoud nog wel iets te zeggen zijn. Als we een geheel boek van deze schrijfster doorgelezen hebben, dan voelen we wel, waarom ze het schreef, wat ze ermee heeft willen zeggen, maar 't is ons of de personen ook daarom alleen ten tooneele zijn gevoerd, gedwongen zijn zich zóó te ontwikkelen, dat hun leven een aanschouwelijke voorstelling wordt van de beginselen die de schrijfster is toegedaan. En als we het boek uit hebben, leggen we het terzijde, en zeggen: Overtuigd heeft het me eigenlijk niet. — Maar als we nu deze verzamelde opstellen in handen nemen, dan zouden we willen vragen: zegt u het ons maar nooit anders dan op deze manier, Mevrouw van Hoogstraten. Zoo gevoelig, klaar, en recht op het doel af. Zóó verstaan we u het beste.

Mevrouw van Hoogstraten is m.i. niet de eenige schrijfster, die beter is in haar korte schetsen en opstellen, dan in een groote, breed-opgezette roman. Let eens op hoe heel weinig schrijfsters van wezenlijk in alle opzichten goede boeken er te vinden zijn, niet alleen onder de Christelijke auteurs. Wie in de neutrale litteratuur eenigszins thuis is, moet eens vergelijken de twee niet lang geleden verschenen werken van Top Naeff, „Letje”, een dik boek, en haar bundel schetsen

„Klein Avontuur”. 't Laatste is zooveel warmer, echter, Klein Avontuur is kunst, Letje is eerder kunstig, fijn-ironisch, maar zonder liefde geschreven. De ontroering, de eigen levendige belangstelling voor haar hoofdpersoon heeft Top Naeff daar niet tot het eind toe kunnen volhouden.

Of vergelijk van Ina Boudier-Bakker „Armoede” of „Het Spiegeltje” met een enkel innig en liefdevol schetsje uit haar bundels „Kinderen” of „Bloesem.” De romans brengen een boodschap, een idee, maar 't is een troosteloze boodschap uit een arme, leege wereld, hoogstens komt iemand tot matte berusting in het onvermijdelijke. Terwijl de schetsen zeldzaam zuiver en innig de teekening geven van een kinderziel in zijn vreugden of verdrietjes. En omdat ze daarbij blijven, zijn ze gaaf en af, en warm-ontroerend.

Zou het ook zijn, dat in 't algemeen vrouwelijke auteurs, uitzonderingen natuurlijk daargelaten, beter zijn in de schets, het moment, dan in het breed-opgezette en consequent doorgewerkte romanwerk? Dat de geest van een vrouw er eerder op aangelegd is op één punt zich ten volle te concentreren, en daarin spontaan iets goeds te geven, dan langzaam en breed-uit een karakter, een idee te ontwikkelen?

„Die Frauen sind keiner Idee fähig” — vrouwen kunnen geen groote idee bevatten, laten we er maar niet boos over opstuiven, maar het stuk waarheid dat erin ligt, erkennen.

Nog een ander boek ligt hier, óók een verzameling korte opstellen.

Onze Mei is een uitgave van de Hollandia-Drukkerij te Baarn. Een twaalfstal schrijfsters die op 't oogenblik min of meer naam hebben, vertellen daarin iets van hun jeugd, de Mei van hun leven. Bij velen schemert een tikje weemoed door, als zij spreken van hun kindertijd. Carry van Bruggen vertelt van een „pelgrimstocht” die zij in later jaren onderneemt naar het dorp waar zij geboren is, Anna van Gogh beschrijft haar eerste schooljaar, en Ina Boudier-Bakker vertelt een heel erge tragedie van „gollefjes” die haar in 't haar werden gezet voor een kinderpartijtje. Ze worden er zóó energiek ingedraaid, dat 't arme slachtoffer meer op een papoea dan op een aardig klein meisje lijkt, en de eenige opmerking die ze erover krijgt is de uitroep van een vriendinnetje: „Wat zit jouw haar gek vandaag! Lang niet zoo leuk als anders!”

Het boek vormt natuurlijk geen geheel. 't Is

interessant alleen al om te zien, hoe verschillend iedere schrijfster deze taak heeft opgevat, al naar aard en aanleg. De eene geeft een psychologische beschouwing over menschen in hun jonge en latere jaren, een ander vertelt luchtig een grappig voorvalletje, of weer een ander herdenkt een bijzonderheid, die de aureool van den goeden ouden tijd heeft gekregen.

Wat het boek nog bijzonder aantrekkelijk maakt, zijn de foto's van de schrijfsters als kind of als heel jong meisje, Anna Kaulbach als tweejarig kind op een stoeltje, Annie Salomons met een al even groot-oogig zusje, Margo Antink met haar arm om een hond heen. Een prettig boek om door te lezen.

Dan kwamen er nog een paar mooie werken op het gebied van *kunstnijverheid* uit, namelijk ten eerste:

Leerboek voor het Handweven op Klein-Weefgerei, door Bernard IJzerdraat en Daja IJzerdraat-Braam, uitgave Kunstweefschool Walda, Apeldoorn.

Weven was oorspronkelijk een echt-Hollandsche huisvlijt. Maar de fabrieken kwamen, en die werkten vlugger, en zodoende raakte het thuisweven op den achtergrond. Echter, zooals voor alle technieken die den laatsten tijd verfabriekmatigd waren, is er nu ook ten opzichte van het weefwerk een strooming die zegt: persoonlijk werk moeten we weer zien, degene die een kleed of gordijn maakt, moet dat van 't begin tot 't eind zelf met al zijn liefde en toewijding uitvoeren. Op voorbeeld van Zweden en Noorwegen, waar in de afgelegen dorpjes het weven als huisvlijt in eere was gehouden, is men bezig het nu weer in ons land in te voeren. En de Heer en Mevrouw IJzerdraat, directeuren van de Kunstweefschool „Walda” te Apeldoorn, geven een duidelijke, uitvoerige handleiding uit, speciaal voor het weven op het Klein-Weefgerei, een uitvinding van den Heer IJzerdraat. Onze trouwe lezeressen weten er al iets van door het artikel, dat Bernard IJzerdraat over het gebruik van dit toestel schreef in nummer van December 1925 van *De Jonge Vrouw*.

Dit leerboek, dat in 't eind mooie patronen en ontwerpen geeft, kan ieder verder helpen, die lust heeft zich in dit mooie werk te oefenen.

Maar niet iedereen heeft een weeftoestel. En al is het Klein-Weefgerei van Bernard IJzerdraat niet duur, wie met weven begint, wil het waar-

schijnlijk eerst eens probeeren met kleine werkjes, die niet den aanschaf van een toestel vragen. Daarvoor is bij de A.J.C. te Amsterdam een aardig boekje verschenen: *Weven op karton*, door Pau van Hell-Wijnman. Heel bevattelijk vertelt de schrijfster, hoe eenvoudige weefwerkjes: ceintuurs, dassen, taschjes, op een zelf-uitgeknipt kartonnen raampje gemaakt kunnen worden. Er zijn duidelijke teekeningen bij, en nog iets, dat niet alleen voor weefwerk, maar voor allerlei ander handwerk heel nuttig is te weten. Pau van Hell vertelt een en ander over kleuren en kleurcombinatie, waarom de eene combinatie goed, en de andere valsch aandoet. Alleen al hierom zou men het boekje willen aanschaffen.

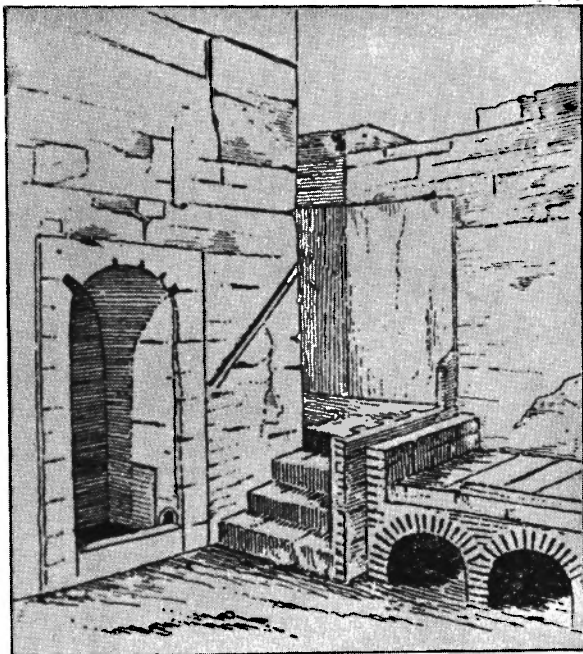
Zelf ontwerpen van vlakke versieringen voor Schabloneeren, batikken, enz. Teekeningen van G. J. van Lerven, tekst van Mevr. O. Bakhuizen van den Brink-Ozinga. Uitgave van Talens en Zn., Apeldoorn.

Ieder die wel eens voor een winkel van batik- en schabloonpatronen heeft staan kijken, kent de klaar-uitgesneden schablonen, door de Firma Talens in den handel gebracht. Toegegeven moet, dat het keurige ontwerpen zijn, werk van menschen die de kunst verstaan. Toch zag ik ze niet graag liggen. 't Gaf me 't gevoel: moet nu alle eigen initiatief aan banden gelegd, moet 't den menschen zóó gemakkelijk gemaakt worden, dat ze niets meer zelf gaan verzinnen en uitdenken? — Dát is met recht schabloon-werk, maar dan niet meer in den goeden zin.

Nu blijkt, dat de Firma Talens hetzelfde inzicht heeft gehad. Aan Mevrouw Bakhuizen v. d. Brink en den Heer van Lerven, beiden leeraren in het ontwerp-teekenen, hebben zij daarom ver-

Schabloonwerk naar ontwerpen uit het leerboek: *Zelf ontwerpen*.

Keuken in het huis Vetti
in Pompei.

Uit: *Het Huis Oud en Nieuw*.

zocht een leerboek samen te stellen, waarin men zelf ontwerpen kan leeren. — Laat nu niet een bescheiden handwerkstertje zeggen: o, maar dat kan ik niet, daarvoor heb ik niet genoeg teekentalent. Mevrouw Bakhuizen, die den tekst van het werk verzorgt, heeft heel veel ervaring op 't gebied van ontwerpen leeren, speciaal aan kinderen. Ze heeft uit de practijk afgeleid, dat de aanleg voor decoratieven arbeid bij de meeste menschen in kiem aanwezig is, dat in elk geval wie ervoor vóelt, het kan leeren ook.

De schrijvers van dit boek beginnen met heel eenvoudige motieven, en toonen aan, hoe daaruit alle mogelijke ornamenten zijn af te leiden. Telkens weer moedigen ze aan tot zelfstandig, persoonlijk werk. Het „enz.“ achter „schabloneeren, batikken,“ in den titel doelt op nog andere wijzen van uitvoering die in dit werk beschreven worden. O.a. 't afdrukken van stempels, zelf te snijden uit linoleum of kurk. Dit moet een prettig en dankbaar werkje zijn.

De vele voorbeelden, in frissche, zuivere kleuren weergegeven, maken dit keurig uitgevoerde boek tot een waardevolle handleiding.

Sedert Januari wordt ons door den uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren het pas-opgerichte maandblad „De Wandelaar“ toegezonden. Het is gewijd aan natuurwaardeering, natuurbescherming, heemschut, geologie en folklore, en staat onder redactie van Rinke Colman.

Mooie plekjes uit ons land komen ter sprake, Prof. Dr. J. van Baren neemt zijn lezers mee op „een geologische wandeling langs het strand,“ de heer P. J. Schenk vertelt van de „heksenbezems,“ een woekerplant die hoog in de boomen op den niet-ingelichten wandelaar den indruk maakt van een vogelnest. De eerste nummers geven natuurlijk veel over sneeuw en ijs, dat we de eerste maanden van dit jaar zoo overvloedig hebben kunnen waarnemen.

Op het degelijke papier komen de keurige foto's goed tot hun recht. 't Hart van natuurliehebbers zal opengaan, als ze dit tijdschrift in handen krijgen.

Een en ander over keukens.

Iets dat zeker al onze lezeressen zal interesseeren, is wat in de drie laatste nummers van 1928 van „*Het Nederlandsche en Ned. Indische huis, Oud en Nieuw*,“ door Mejuffrouw Katy Seligmann verteld wordt over keukens. Terecht merkt ze op, dat er bijna geen lectuur bestaat, waarin we kunnen vinden, hoe de kookplaats zich langzamerhand heeft ontwikkeld tot wat we nu als keuken kennen. Dit was zeker een studie waard.

Mej. Seligmann begint in de oudste tijden, en gaat na hoe de keukens er in de verschillende eeuwen hebben uitgezien. Aardig is de manier waarop ze haar gegevens vindt. Want de keuken wordt in de litteratuur niet zoo uitvoerig beschreven als b.v. de woonvertrekken. De schrijf-

Hoekje van de keuken.

Jan Luyken.
Uit: *Het Huis Oud en Nieuw*.

ster put haar wetenschap vooral uit allerlei afbeeldingen, teekeningen, muurschilderingen, die ons uit vroeger tijden zijn overgebleven, en uit opgegraven of bewaard gebleven gebruiksvoorwerpen. Als zij de oude heidensche volken (Egyptenaren, Chineezers, Grieken en Romeinen) bestudeert, vindt zij dat bijna overal de stookplaats tegelijk als altaar voor offeranden, en ook als fornuis, als kookgelegenheid dienst doet. Door de latere eeuwen, waarvoor de schilderijen van onze groote meesters haar veel materiaal leveren, komt Katy Seligmann dan op de moderne keukens. 't Is prachtig, nog eens duidelijk bij elkaar te zien, wat al niet is uitgedacht om 't werk van de huisvrouw te vereenvoudigen en te verlichten. Tenslotte worden nog speciaal behandeld de keukens van groote inrichtingen, die weer zoo heel aparte eischen stellen.

We lezen hier b.v. dat het goed voldoet kan, de inrichtingskeuken niet gelijkvloers te huisvesten, maar op de bovenste verdieping. In een paar hotels in ons land schijnt dit al in toepassing te worden gebracht. Het voordeel hiervan is, dat de bewoners niets merken van de etensluchtjes, die het koken toch altijd met zich meebrengt, en als de vloeren goed geïsoleerd zijn, hindert hen het lawaai ook niet. Natuurlijk moet zoo'n gebouw van ruime liften voorzien zijn, zoodat het overbrengen naar en van die hooge regionen geen bezwaar meebrengt.

Niet minder dan 52 afbeeldingen staan er bij, interessante reproducties van oude teekeningen, als het over de historie gaat, en duidelijke foto's van de moderne keukeninrichting. De redactie van het tijdschrift was zoo vriendelijk, ons enkele er van af te staan. Maar 't is de moeite waard, de artikelen in hun geheel te lezen, de administratie van het tijdschrift, Nobelstraat 20, Den Haag, zal wel de nummers leveren, waarin het artikel voorkomt.

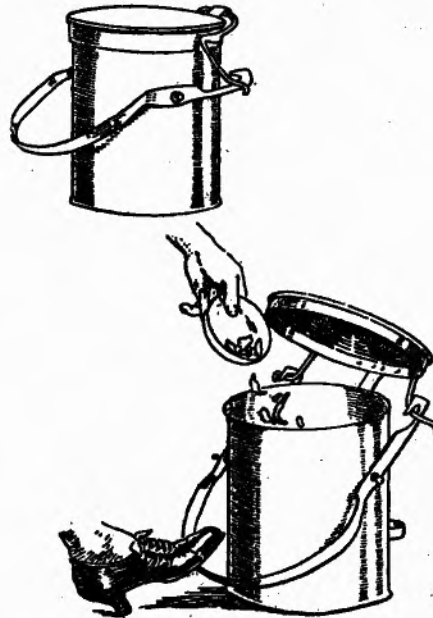

Amerikaansche woonkeuken met kitchencabinet.

Uit: Het Huis Oud en Nieuw.

De Vrouw op Kantoor, door J. van Rein. Uitgave C. Morks Czn., Dordrecht.

Van Morks' beroeps-bibliotheek, die onder redactie van Anna Polak over allerlei beroepen,

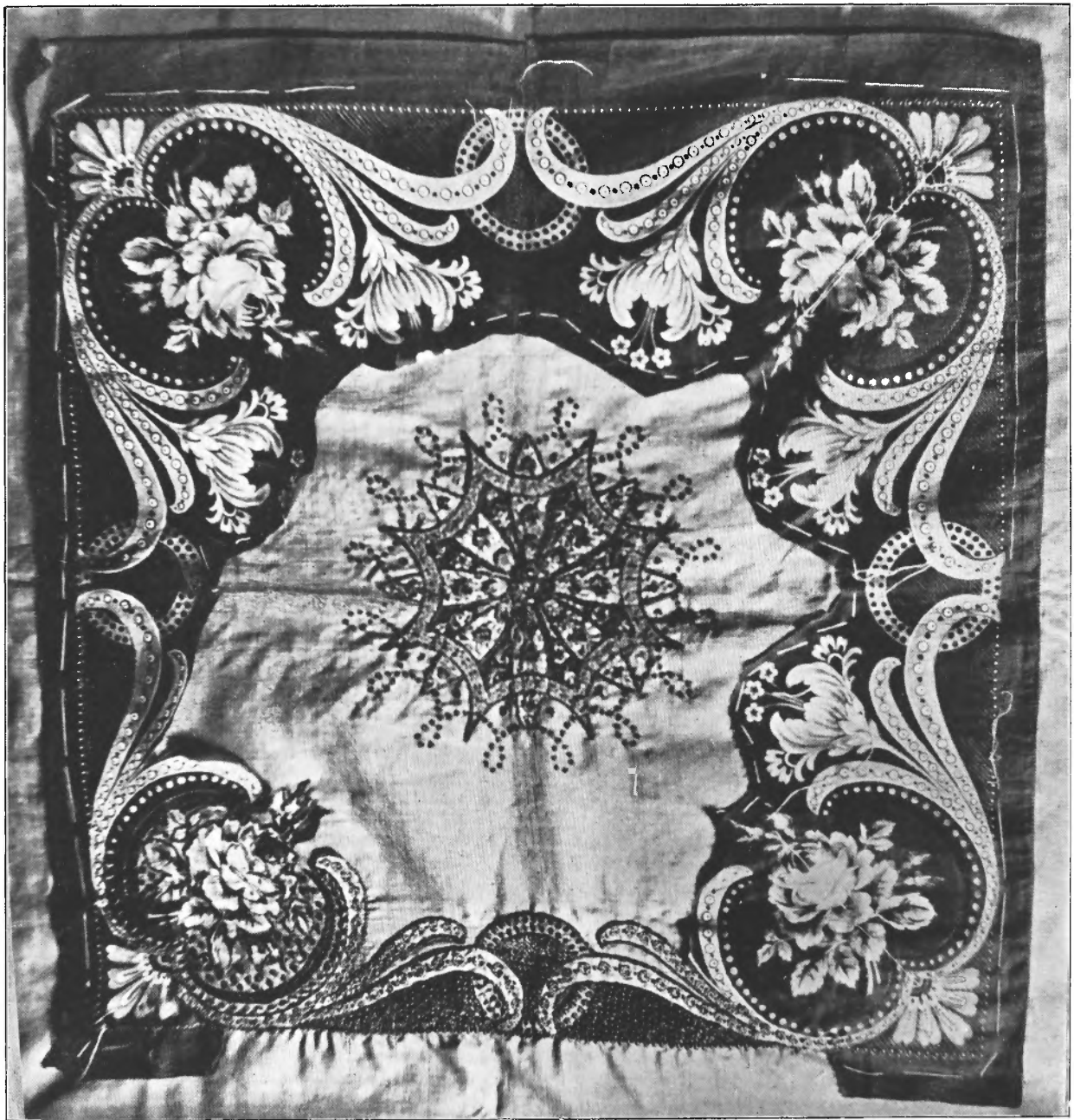

Hygiënische vuilnisemmer die met den voet geopend kan worden.

Uit: Het Huis Oud en Nieuw.

mannelijke zoowel als vrouwelijke, boekjes de wereld instuurt, is nu als 49ste deel een werkje verschenen over „De Vrouw op Kantoor”. In 't begin wordt even de vraag aangeroerd, in hoeverre een meisje geschikt is voor kantoorwerk. Al bedoelt het boek niet, dit onderwerp van alle kanten te beschouwen, de auteur zegt wel terecht, dat een paar specifiek-vrouwelijke eigenschappen, zooals nauwkeurigheid en netheid, nergens zoo zeer als daar noodig zijn en tot hun recht komen. Omgekeerd toont hij in den loop van zijn werk wel aan, hoe het kantoorwerk voor haar die zich eraan geeft, lang niet droog of onpersoonlijk hoeft te wezen, maar dat er wel degelijk een ideële kant aan is. — Voor wie zich voorbereiden voor een kantoorwerkkring geeft dit opgewekt-geschreven boekje een goed overzicht van de mogelijkheden, die dat werk biedt. En ook zij die al korter of langer op een kantoor zijn, zullen met heel wat opmerkingen hun voordeel kunnen doen. De schrijver spreekt ongeveer uitsluitend van handelskantoren, vermoedelijk zal het op administratieve kantoren als van de Belastingen, op Gemeentesecretarieën enz. weer anders toegaan, maar in hoofdzaak vindt ieder hier toch, wat nuttig en noodig is om te weten.

A. R.

Practische Dingen.

Brief uit den Hangenden Tuin.

ONLANGS was ik weer op bezoek bij de knappe handwerkster, die zoo vriendelijk was, mij haar bewerkte boerenzakdoeken te laten zien, waarover ik in het nummer van September '28 schreef. Ik weet natuurlijk niet, of de lezeressen die er belang in stellen, er ook den juisten indruk van hebben gekregen. Maar een feit is, dat zij

zelve over de beschrijving niet heelemaal tevreden is. Ter verduidelijking wil ik er daarom nog 't een en ander bijvoegen.

Het was niet zoozeer de bedoeling, dat juist *oude* doeken bewerkt zouden worden, al kan dat ook. Maar dan moet er wel wat meer weggeknipt en overgewerkt worden, want niet alleen het rood is dan minder frisch, maar ook wordt zoowel wit als zwart op den duur wel een beetje

aan den grijzen kant. Het voordeel van het patroon *blijft* natuurlijk; de bloem- en pompadourfiguren, in nieuwe kleuren geborduurd, zijn met hun sierlijke vormen een rijk ornament. Maar de nieuwe zakdoeken hebben hun warme kleuren voor, en het frisch afstekende wit en zwart.

Ook leg ik er nog even den nadruk op, dat tegelijk met den randsteek (d.w.z. waar het zakdoekengoed wordt weggeknipt) bijvoorbeeld met een feston, de onderliggende stof goed meegepakt moet worden, nadat de bovenste is ingevouwen.

Nu kreeg ik de gelegenheid, een paar werkstukken nog eens duidelijk te laten fotograferen, zoodat men hierbij ziet het in bewerking ge-

nomen kleed in zijn geheel, met de onderstof en nog vergroot de hoek, waaraan gewerkt wordt. Daarop is de manier van bewerking wel duidelijk te zien.

Tenslotte nog dit: wie knap is in het knopen van franje, kan daarmee het effect van haar tafelkleed nog aanmerkelijk verhoogen.

Maar eigenlijk wilde ik het nog over iets anders hebben: een kunstvlinder, waarin onzichtbaar een vaasje zit verborgen voor een klein bouquetje. Hij hing tegen den muur in dezelfde kamer, waar ik kennis maakte met de bewerkte Friesche zakdoeken. In een moderne omgeving zou hij waarschijnlijk, niet zoo goed passen,

maar hier stond hij verbazend aardig.

Hij wordt gehaakt van chenille, dat grappige rupsige goedje, als draden fluweel, waarvan tegenwoordig ook hoeden en baretten gemaakt worden. Voor de vleugels van 't beest nemen we de chenille in overlopende tinten, zoodat het een kleurenspeel wordt, waarover bijvoorbeeld een rood-paarse of bruin-oranje gloed schemert. Het lijfje is van zwarte chenille, evenals de randen van de vleugels, waarin laiton wordt verwerkt.

Het recept is zoo:

24 lossen zwart haken voor 't lijfje, daarop 18 stokjes en nog eens 18 stokjes.

Vervolgens aan den anderen kant van de opzetlosssen ook 18 stokjes en op de overige zes ook, zóó, dat ze een halve boog vormen en bij de 18 stokjes aan den anderen kant aansluiten. Dat stelt de kop voor.

Dan de gekleurde vleugels.

1. 18×1 losse, 1 stokje enz.
2. Als 1, tusschen de vorige stokjes insteken.
3. 2 lossen, 1 stokje, enz. verder als 2.
4. 2 lossen, 1 stokje, enz., maar telkens twee stokjes in één opening.
5. Als 4.
6. 2 stokjes, 2 losse, 2 stokjes, telkens in één opening; van onderen, dus aan den anderen kant dan de kop, vijf overlaten.
7. Als 6.

Door het meerderen gaan de vleugels natuurlijk „lubberen”. Om daar model in te krijgen, maken we nog een zwarten toer rondom beide vleugels, waarbij we zwart laiton meepakken, dat we kunnen buigen tot een sierlijken rand. Deze laatste toer kan als 6 en 7, en waar dat te wijd zou worden, nemen we b.v. maar één stokje of één losse.

De voelhorens maken we van laiton, omwoeld met zwarte chenille, stevig vastgezet aan den „kop”. Dan is de kunstvlinder klaar.

Blijft over het bloemvaasje. Daarvoor gaan we naar den apotheker of den drogist en vragen om een reageerbuisje, een recht-toe-recht-aan, van onderen dicht, glazen buisje van 1 à $1\frac{1}{2}$ cM. middellijn. Van die grootte haken we, van sterke zij, een even lang (ongeveer 15 cM.) netje, dat van achteren tegen het vlinderlijf genaaid wordt. Dan nog een stevige lus eraan en het dier kan hangen. Dat hij er aan wenne! Ze zeggen dat dat gauw gaat.

Veel genoeg met deze onschuldige kapellen-opprikkerij. Prikkebeen staart verwonderd deze wangedrochten van $\pm 25 \times 30$ cM. aan, en zelfs zuster Ursula of iemand van de dierenbescherming heeft er geen bezwaar tegen.

HERMIEN MANGER.

* * *

Voor de vloeren.

Het kan gebeuren dat men, bij 't zien van een nieuwe vinding vraagt: „hoe is het mogelijk, dat nooit eerder iemand op die gedachte kwam?”

Iedere lezeres kent wel de zware blokken die gebruikt worden om linoleum of parketvloeren uit te wrijven. Nu ben ik echter sinds kort in 't bezit van een dergelijk blok, dat ingericht is volgens de wijze van een gewone vloeirol. Alleen is hier het wrijfvlak natuurlijk vlak. Een schroef bevestigt steel en houten bovenzvlak op het onderstuk. Men kan deze schroef zeer gemakkelijk losdraaien en een andere doek inleggen, hetzij voor het in de was zetten van het linoleum hetzij voor het uitwrijven. Met spijkers of dergelijke heeft men daarbij niets te maken. De steel is in eenigszins schuine richting aan het onderstel bevestigd, zoodat men zonder bukken met volkracht het blok over het te wrijven linoleum kan bewegen. De eenige opmerkingen, die ik, geleerd door de praktijk, heb te maken, is dat de steel zelfs voor kleine menschen iets te schuin staat. Overigens een practisch en niet duur hulpmiddel.

J. M. W.-W.

Onze Kleding.

B. 82 en B. 83. Twee elegante zomerjaponnen.

BEIDE costuums bestaan uit een japon, met een korten mantel.

Effen en gebloemde zijde worden gecombineerd; crêpe de chine en shantung zijn beide voor dit doel bijzonder geschikt.

Wie goedkoper klaar wil komen, vindt in de kunstzijden weefsels ook wel iets in effen en gewerkt, dat voor deze modellen zeer wel in aanmerking kan komen.

Zoo'n costume vormt een móóí geheel; de korte mantel maakt, dat we iets hebben, dat „af" is.

Zeker, we kunnen de japon ook wel „alleen" dragen; anders zouden we er in huis niet veel

B 82

B 83

aan hebben: kraag en sjaal toch worden langs den hals van den mantel gezet.

We behandelen nu eerst speciaal B 82.

Hiervoor is 1½ M. effen en 2.90 M. bedrukte stof noodig, beide ter breedte van 1 M.

Bij deze opgave rekenen we op een halve bovenwijdte van 48 cM., en een lengte van 1.10 M.

Op de afbeelding is het manteltje iets boven de gebloemde rok.

Met de stofopgave hebben we den mantel langer gerekend; 't bevalt ons beter, dat het heupstuk van den rok onder den mantel valt.

De rok heeft van voren eenige versiering en tevens uitspringende plooiën.

Den hals kunnen we gevoeglijk afwerken met een smalle bies van de gebloemde stof.

De rok is in de taille glad gelaten; 't lijfje wordt een weinig ingehaald.

Op bijgaande teekening vinden we de verschillende deelen als volgt op de bewerkte stof:

Fig. 1 is de achterbaan van den rok.

Fig. 2: de voorbaan.

Fig. 3: de tweede kleine baan, die tusschen voor- en achterbaan gezet wordt.

Fig. 4: het voorpand van den mantel.

Fig. 5: het ruggpand van den mantel.

Fig. 6 en 7: de beide kragen. Hieraan zullen we een klein gedeelte moeten zetten.

Fig. 8 en 9: de boven- en ondermouw.

Fig. 10: de ceintuur.

Voor de ceintuur is de stofbreedte niet voldoende. Er blijft tusschen bovenmouw en ceintuur wel 'n klein deel over, om aan te zetten.

Fig. 11 is de zak.

Nu volgen op de effen stof:

Fig. 11: het voorpand.

Fig. 12: het ruggpand.

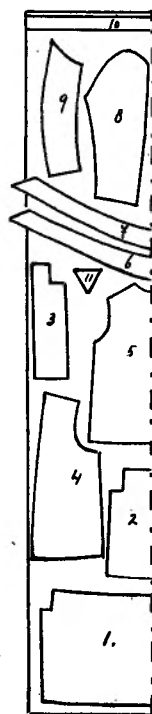
Fig. 13: het heupstuk voor den voorkant.

Fig. 14: het heupstuk voor den achterkant.

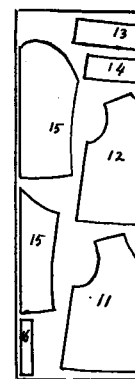
Fig. 15: de mouw.

Fig. 16: de manchet.

Normaalpatronen à f 1.25 fr. p.p.

bij B 82

bij B 82

Hoogst gaarne hebben we bij bestelling tevens opgave bovenwijdte, heupwijdte, lengte en mouwlengte.

Daarna B. 83. Van dit costuum is alleen de mantel gebloemd; de geheele japon is van effen stof gemaakt.

Rekenen we op dezelfde maten als bij de vorige japon, dus hebben we voor dit costuum noodig 2,60 M. effen en 1,90 M. bedrukte stof, ook nu weer beide ter breedte van 1 M.

De rok heeft van voren een groep smalle plooiën. Aan weerszijden hiervan zien we een plooi, die wat breder is, en die precies gelijk loopt met de punt van het heupstuk.

Ook deze rok is in de taille zonder ruimte; het lijfje wordt ingehaald.

De mantel is korter dan de vorige; hij sluit met een punt.

De sjaal wordt slechts langs het rugpand op den mantel gezet; het overige deel blijft los hangen.

We zoomen de sjaal langs beide zijden; de onderkant wordt met effen stof omgebiesd.

Hier geven we de verklaring van het knipoverzicht, behoorende bij B. 83; eerst op de effen stof:

Fig. 1 is de ceintuur, een klein gedeelte moet worden aangezet.

Fig. 2 en 3 vormen samen de voorbaan van den zak.

Fig. 3 komt „midden voor”.

Fig. 4 is de achterbaan; voor we fig. 3 en 4 knippen, vouwen we de stof van weerszijden af dubbel. Zoodoende kunnen we beide deelen langs den vouw van de stof leggen.

Fig. 5 is het voorpand.

Fig. 6: het rugpand.

Fig. 7: de mouw.

Fig. 8: de manchet.

Fig. 9: het heupstuk voor den achterkant.

Fig. 10: het heupstuk voor de voorzijde.

Vervolgens op de bedrukte stof:
Fig. 11: het voorpand. Vooraf wordt de stof zoover dubbel gelegd, als noodig is.

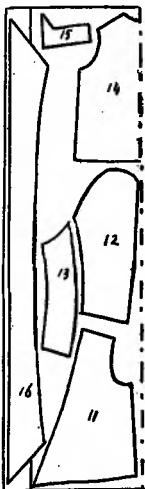
Fig. 12: de bovenmouw.

Fig. 13: de ondermouw.

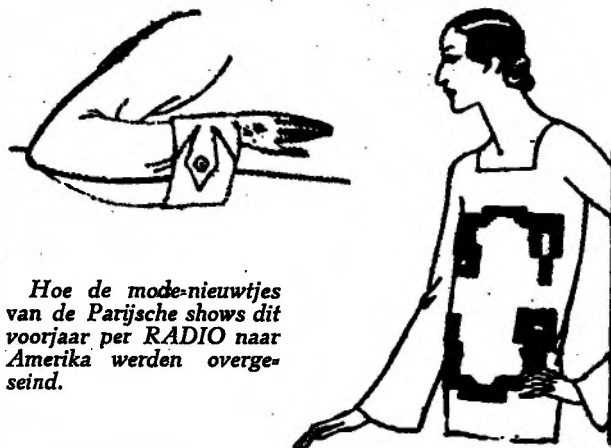
Fig. 14: het rugpand.

bij B 83

bij B 83

Hoe de mode-nieuwtjes van de Parijsche shows dit voorjaar per RADIO naar Amerika werden overge-seind.

Fig. 15: de versiering voor den bovenmouw.
Fig. 16: de sjaal.

Deze wordt op enkele stof, dus slechts éénmaal geknipt.

Wie in deze, of in de voorgaande japon, liever een gesloten mouw maakt, geve dit bij patronenbestelling even op. Men omschrijve dan even het gewenschte model.

Normaalpatronen à f 1,25 fr. p. p.

Opgave der maten is alleszins gewenscht.

A. BALDER.

Correspondentie.

Antwoord aan mej. S. te W.

't Beste is, dat de spreij omgevestonneerd wordt. Dan gaat er van de breedte niets verloren. De spreij kan gevoerd worden met zijde of safinet. Het eerste is het mooiste, het tweede het goedkoopste.

Als in vele gevallen zal de beurs dus wel de keuze bepalen.

A. B.

Alle correspondentie voor deze rubriek, bestellingen enz., richt men aan: Redactie: „De Jonge Vrouw,” Baarn.

OOSTERBEEK

NAAR **LOV** VOOR
DE **UW**

MEUBELN

30 MODELKAMERS
TER BEZICHTIGING
KEURIG INGERICHT.

Onderlinge Correspondentie.

Aan Siets.

In ons O.C.hoekje las ik je vraag betreffende het album: „Mijn aquarium”. Heel graag wil ik je helpen.

't Gemakkelijkste is natuurlijk, zelf de plaatjes op te sparen en een album te bestellen bij de fabriek (prijs 75 cent). Maar die plaatjes zijn er zoo maar niet, dat neemt nog al wat tijd.

Voor onderwijsdoeleinden zijn echter de Verkade's albums volledig te verkrijgen voor den prijs van f 1.50.

't Adres is: Afd. albums, Verkade's fabrieken, Zaandam. Hartelijk gegroet en veel succes van

TRIEN.

Aan Huishoudster.

Daar ik gezien heb, dat je op je verzoek, om opgave van een vacantieoord in het Mei-nummer, geen antwoord hebt gekregen, wil ik je even een adres geven waar ik zelf veel gezellige vacantedagen heb doorgebracht. Ik meen, dat er in een vorige jaargang van „De Jonge Vrouw” ook al eens over geschreven is. 't Is „de Hoeve” in Laren, N.H. Voor plaatsing moet je je melden bij Mej. A. M. Dudok van Heel, „Villa Berghuis”, Naarden. De Hoeve is een ruime gezellige villa, met grooten tuin. Er is plaats voor 27 meisjes. 't Is wel niet heelemaal wat je bedoelde, een Chr. gezin, maar ik twijfel niet of je zult je er uitstekend op je plaats voelen en een heerlijke vakantie hebben. De prijs is van half Mei tot en met Aug. f 2.50 per dag, in Sept. f 2.— Misschien vind je er ook nog een geschikte vriendin. Daar je blijkbaar in A'dam woont, evenals ik, wil ik je, desgewenscht, ook mondeling nog wel een en ander vertellen van de Hoeve.

Met vr. groeten,

G. WELLINGHOFF,
Singel 416.

Beste allemaal,

Reeds een geruimen tijd heb ik de O.C. met alle aandacht gelezen.

En nu wilde ik ook zoo af en toe eens graag (op deze manier) een praatje met jullie maken.

Nu wilde ik jullie eens vragen hoe jullie er over denken als een meisje een bloementuin bewerkt. Hoort dat bij de huishouding of is dat „mannenwerk”?

't Is misschien een eigenaardige vraag, maar voor mij zeer belangrijk. Krijg ik hier eens gauw antwoord op? Ik ben wel een nieuweling, maar misschien willen jullie je gedachten er eens over uiten.

Bij voorbaat m'n hartelijken dank,

COERA.

Aan „een Drentsche Lezeres”,

Ziezoo, nu moet ik van nood de stoute schoenen maar eens aantrekken, om me voor 't eerst in de O.C. te laten hooren.

Nee hoor Drentsche Lezeres, Drente is heusch niet achteraan gekomen wat het kampeeren betreft. Je dacht zeker dat het hierin zou gaan zooals altijd: Drente achteraan, maar dat valt nog wel eens mee; in 't kampeeren was Drente tenminste wel vertegenwoordigd. En of het me bevallen is? Nou en of. Ik ga me tenminste ook weer opgeven voor het Juli-kamp.

En dan nu meteen nog een woordje aan Krommenietje. Ik heb nog nooit foto's van jou ontvangen. Of heb je

het zoo druk, dat je nog geen foto's hebt kunnen wegsturen? Arme jij. Toen ik laatst het stukje van je in O.C. las, kreeg ik weer moed, maar wachten duurt altijd hè? Of ben je misschien van plan, als je dezen zomer weer kampeeren gaat, ze ons zelf ter hand te stellen?

Verder alle bekenden, en onbekenden ook maar, de hartelijke groeten van

JEANNETTE.

Beste allemaal,

Is er ook iemand onder de lezeressen die mij aan een adres kan helpen, waar ik mij voegen kan voor de huishouding in de een of andere Inrichting in N.O. Indië.

Ik heb al zoolang wat voor dat werk gevoeld, maar nooit goed doorgezet, omdat ze het thuis niet goed vinden, wel voor dat werk, maar alleen door dat het zoo'n eind weg is en dat voor een meisje alleen. Maar hoe denken jullie daar over, om als meisje alleen zijnde, daar heen te gaan. Misschien is er onder jullie nog iemand die voor dat werk voelt. Maar ik zal eindigen anders ben ik bang dat m'n stukje te lang wordt en dat voor een nieuweling.

Met hartelijke groeten,

JOOP.

De Koning.

Naar aanleiding eener predikatie van
Ds. A. H. te N.

Een scherp gepunte doornenkroon
op 't hoofd,
ja ook een troon, maar niet van goud,
gekloofd,
van simpel hout
Zijn kruis.

Het koninklijke purper,
't is Zijn bloed,
dat uit zijn hand en uit zijn voet,
met spijkers wreed doorboord,
langs 't blanke lichaam vloeit.

Omringd van Zijn vasallen
't zijn Z'n beulen,
de trotsche leden van het sanhedrin, die met
den Satan heulen.

— — — — —
Zie Uwen Koning.

— — — — —
Mijn ziele, buig u nu neder voor dien Vorst,
omhuld door grootsch mysterie van onpeilbre liefde,
met diep ontzag:
Die, wat geen mensch vermag,
Uw zonde en eindelooze straffe torst,
U hemelplaats bereidt,
in eeuwigheid.

JO EMMY.

Beste Jeanne,

Daar ik op het conservatorium ben, ligt de muziek mij zeer na aan 't hart.

Ja, 't is altijd een zeer persoonlijke opvatting of lijden en in 't bijzonder Christus' lijden kan en mag worden weergegeven in de muziek. Ik zelf vind dat niet het lijden wordt uitgedrukt, maar dat men door de gewijde en droevige muziek meer in de stemming komt het lijden uit liefde te begrijpen.

Hierin is de Matth. Passion van Bach wel het best geslaagd. Hoe sober is steeds het recitatief voor tenor en dan de voortdurende herhaling van het hoofdmotief „o hoofd bedekt met wonden” (dit was een oude volksmelodie). 'k Hoop dat velen hun gedachten over dit mooie onderwerp zullen meedeelen.

Nu ik toch eenmaal aan 't schrijven ben, zou ik graag meteen willen vragen of er soms een Duitse abonnee is die met mij zou willen correspondeeren. Mijn leeftijd is 20 jaar.

Allen hartelijk gegroet van

HENNY.

Vacantie-herinnering.

Een zomerdag. De zon straalt in volle kracht uit een wolkenloozen hemel en alles is overtoegen door gouden licht.

We liggen languit tegen een groen bemost walletje aan den rand van het bosch. Voor ons uit is de bloeiende hei, paars opgloeiend in het heldere zonnelicht. Slechts hier en daar onderbroken door zich scherp afteekenende witte plekken zand, strekt ze zich in zachte glooiingen uit tot den gezichtseinder. Wat een diepe gloed ligt over de warmgetinte hei. 't Is al zon, als we er over kijken. We liggen hier te genieten van de heerlijke lucht en van 't prachtige vergezicht.

Als we 'n tijdje later 't bosch ingaan, door struiken en geulen komen om 'n aardig plaatsje te zoeken, is 't daar al even mooi. De stilte wordt zoo nu en dan verbroken door een eekhoortje, dat met z'n leuke pluimstaat vliegensvlug een boom inwipt, zoo gauw het iets van menschen bespeurt. De zon speelt haar spel door de boomtakken

op den met geurige dennenaalden bestrooiden grond; lichtplekjes in allerlei grillige vormen verwisselen telkens.

En neergevlijd op den zachten grond, de armen om het hoofd geslagen, beginnen we onwillekeurig stil te worden en te droomen. Het dringt hier es goed tot je door, het heerlijke gevoel, van vacantie te hebben, en dan in zoo'n mooie natuur genieten.....

Het plan, waarmee we in 't bosch gekomen waren, n.l. om er een meertje te zoeken, dat ergens verborgen moest wezen, was heelemaal op den achtergrond gekomen.

Maar opeens is 't met de rust gedaan, als één van ons een mierennest vlak in de buurt ontdekt. Niemand vindt 't nu plezierig meer, er te blijven, dus gaan we eerst het meertje opsporen, nadat we nog een paar kiekjes genomen hebben van de prachtige omgeving. Vol moed beginnen we onze ontdekkingstocht, maar als 't meertje na 'n uur zoeken nog niet opduikt, voelen we allen neiging om zóó neer te vallen op 'n zandheuveltje.

Eindelijk komt er een jochie langs, die, met graagte een groene appel verorberend, ons op een omslachtige en onduidelijke manier uitlegt, waar 't meertje te vinden is.

En, als we er bij komen, is 't dubbel de moeite waard geweest. Voor ons ligt een eenig stukje natuur. Het water is donker en diep, en aldoor in beweging door een zacht windje. Er om heen is 't moerassig en allerlei vreemde planten groeien in wilde wanorde door elkaar. En er achter de donkere bosschen. 't Is er heerlijk en opnieuw genieten we

Als we 's avonds thui-komen, met heide aan de fiets, hebben we allen de herinnering meegenomen van pittige dennenlucht en warm zand.

„ELEN”.

Correspondentie van de Redactie.

T. H. te Z. Wilt ge uw adres nog even opgeven aan Mevrouw J. M. Westerbrink-Wirtz te Alphen a/d Rijn, die u nog iets te schrijven heeft ten gevolge op haar antwoord aan u in het vorige nummer.

Vriendin. Je stelde voor, ter bevordering van de onderlinge vriendschap, de adressen van alle abonnees eens in „De Jonge Vrouw” af te drukken. Maar daar zouden een paar Jonge Vrouwen van de eerste tot de laatste pagina mee gevuld zijn. En zouden er dan niet een paar abonnees weer een beetje onvriendelijk gaan kijken?

Maar voor je idee op zichzelf voelen we heel veel. Daarom hebben we ook door de correspondentie-rubriek en door gezamenlijk kampeeren de gelegenheid tot onderlinge kennismaking willen geven.

Onze Kampen. De Juni-kampeersters zullen zeker al bezig zijn hun koffers te pakken, wanneer ze dit nummer van „De Jonge Vrouw” in handen krijgen.

Eigenlijk zijn die het verstandigste, het is nu de aller-mooiste tijd van het jaar. Maar niet iedereen heeft nu eenmaal vrij in Juni.

Daarom verwijzen we maar naar de mededeelingen op pag. 273 van dit nummer, waar zij, die voor Augustus nog plannen kunnen maken, misschien wel een groote verrassing vinden.

Hierbij moeten we nog een *rectificatie* maken. Op pag. 273 is door een vergissing komen te staan, dat de kampkosten voor medelezeressen enz. f 16.— bedragen. Dit moet zijn f 16.50, zooals reeds eerder werd opgegeven.

Evenals het aan de Juni-kampeersters gedaan is, zal ook aan de deelnemers aan het kamp van 13-20 Juli tijdig bericht worden gezonden over aankomst, benodigheden enz.

De wijnoogst in Frankrijk. Indertijd schreven we in „Langs de Wegen” iets over de wijnoogsten in Frankrijk, waar meisjes naar toe konden gaan om te helpen. De redactie van de „Dameskroniek”, van wie deze mededeeling afkomstig was, heeft nu echter bekend gemaakt dat de toestanden in Frankrijk thans zoo zijn, dat het *niet* geraden is, aan de oogsten te gaan deelnemen.

DE JONGE VROUW

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE

VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

JULI 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHELEN JAARGANG

De Daad.

En hij opstaande, volgde Hem.

Matth. 9 : 9b.

Ja, dat is een daad: opstaan en volgen.

Opstaan! Dat is breken, met wat tot nu was, breken met een tolhuis, met geld en goed, met zijn afgod.

Opstaan! Dat wil zeggen, dat een mensch is losgekomen van zijn zonde, worstelen wil naar het licht toe, redding ziet uit zijn nood bij Jezus.

Volgen! Dat is Jezus laten vóórgaan, Hem laten besturen en zorgen.

Volgen! Dat is als een discipel gehoorzamen, als de Meester spreekt. Dat is nederig zijn en ootmoedig zijn. Dat is het kruis opnemen en zichzelf verlooehenen.

Het staat er zoo eenvoudig: en hij opstaande, volgde Hem. En wij lezen er vaak overheen, zonder er over te denken, welk een daad daar achter zit.

Het is de daad, die wij *allen* moeten doen, zal het goed zijn. Wij moeten opstaan, breken met ons zondeleven en Jezus volgen als Zijn discipel in ootmoed.

Willen we dat? Met minder kunnen we niet toe.

Er zijn menschen, die erg godsdienstig willen zijn, maar ze willen niet opstaan, om Jezus te volgen.

De Heiland zegt: Wie zijn kruis niet opneemt en Mij navolgt, kan Mijn discipel niet zijn.

Het is zalig, Hem te volgen, waar het ook heengaat. Wie opstaat en achter den Heiland den weg gaat, heeft grooten vrede.

K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

HAASTIG liep Else in de richting van Wendover. Ze hield van die weg, die eerst niet veel meer was dan een smal pad, uitgespaard tusschen wilde struiken. Maar dan kwamen de witte hekken van het landgoed, en ruime, fluweelig-groene weiden lagen daar tusschen hoog geboomte. Dan kwam de moestuin, en de lange, met wingerd overgroeide gang die naar het tennisveld voerde. Dan tusschen kleurige bloembedden, lag het huis zelf, Van architectuur was er niet veel te bespeuren. de eerste keer dat Else het gezien had, had het haar opeens doen denken aan een of ander groot, log dier dat zich daar behagelijk in de zon lag te koesteren. En ofschoon ze het sindsdien beter was gaan kennen, en er nu ook van hield, had die gelijkenis haar nooit heelemaal losgelaten. Het gaf haar altijd den indruk van een huis zonder ziel.

Toen ze het dicht met grint bedekte pad opging, stelde ze zich voor, wat de heele familie bezig zou zijn te doen. Douglas zou wel weg zijn op zijn paard. Sholto was natuurlijk op de pastorie, het was vacantie. En de dames zouden wel, zooals Sholto het bij voorkeur noemde, aan 't peuteren zijn met potten en pannen. Niet dat er geen dienstboden waren in Wendover, maar het huishouden was daar zóó ingewikkeld, dat ieders hulp noodig was, om het groote rad in beweging te houden.

Carla was waarschijnlijk op de verandah, bezig de dertig vazen van zitkamer, eetkamer en hall met bloemen te vullen. Voor dat werk had ze niet de minste smaak of sympathie, maar Mevrouw Wharton vond niet, dat die luxewerkjes aan een dienstmeisje mochten worden overgelaten.

Elizabeth was zeker in de salon bezig al het kostbare Chineesch porcelein af te stoffen, en daarna moest ze nog lakens rekken met het linnenmeisje, en de orchideeën water geven — ze gaf niets om orchideeën, maar de nieuwe tuinman had er volgens Mevrouw Wharton zóó weinig verstand van, dat ze een van haar dochters maar met de zorg ervoor belast had.

Als ze hun werk prettig gevonden hadden, of er maar een beetje belangstelling voor hadden gevoeld, zou hun leven nog zoo kwaad niet geweest zij. Maar ze deden het niet anders dan uit een dof gevoel van plicht, en misschien ook in een vaag besef, dat er tusschen ontbijt en bedtijd heel veel uren waren in een dag, en dat

die toch ergens mee gevuld moesten worden.

Else verstoorde dus de groote machinerie van het huis, die op dat uur van den dag altijd in volle werking was. Het was zelden, dat de bel aan de voordeur zoo vroeg overging. Zelfs Mevrouw Beathie wist, dat ze niet moest aankomen vóór lunch-tijd. Nu was Mevrouw Wharton juist in de keuken, bezig haar orders uit te deelen voor de lunch, die gewoonlijk vier gangen had, en voor het avondeten, het eten voor de dienstboden en knechts en voor de losse bedienden, zooals de behanger, de naaister die ochtendblouses kwam maken, of de electricien, die de bellen repareerde.

Else's bel kwam dit alles opeens onderbreken. „Ik kan *niemand* ontvangen”, zei Mevrouw Wharton tegen het bellenmeisje. „Zeg dat maar. Wie komt me nu toch storen. Je kunt ze ook niet in de salon laten. Daar is juffrouw Elizabeth aan het stof afnemen. Vertel me maar wie het is”.

Het meisje kwam terug en zei dat het juffrouw Erwin was, die graag van de telefoon gebruik zou maken. Als Mevrouw het erg druk had, zou ze haar niet willen storen, maar alleen even telefoneeren.

„Heb je haar gezegd dat ik dadelijk kwam? Heb je haar in de salon gelaten?”

„Nee Mevrouw”.

„Dus je hebt haar zoo maar aan de deur laten staan?”

„Dat moest toch”, zei het meisje dof.

„Dat had ik niet gedacht, dat je zoo onzinnig zou doen”, en Mevrouw Wharton ging haar voorbij en liep zelf regelrecht naar de voordeur.

Of het was om de dapperheid van dit meisje, of om haar aantrekkelijk uiterlijk, haar moeilijke leven, of om haar liefde voor tuinieren, in ieder geval had ze de strenge oude dame geheel voor zich gewonnen. Mevrouw Wharton strekte beide handen naar haar uit, overtuigd dat alleen buitengewone omstandigheden haar op dit uur naar Wendover konden brengen.

Else vertelde, en dadelijk werd ze moederlijk gerustgesteld. Er was iets kils in de lucht de laatste dagen, en dat was reden genoeg om een zieke, die zoo gevoelig was geworden door het lange liggen, een nieuw ongemak te bezorgen. Maar toch zouden ze den dokter maar even opbellen.

De dokter sprak ook geruststellend: zei ja, ja, op al Else's vragen, zei dat Else misschien

wel een of twee extra-poeders van de roode medicijn kon geven, en dat hij 's middags wel even zou aankomen, enkel voor haar geruststelling, omdat hij dan toch naar Wyama moest voor de jongste lieveling van juffrouw Huggins, waarvan hem gezegd was dat hij blindarmonsteking had gekregen, al dacht de dokter zelf, dat onrijpe perziken er wel de oorzaak van zouden zijn.

Eindelijk hing het meisje den telefoon op, met een verlicht gezicht. De spanning was te groot voor haar geweest, en tot haar eigen verwondering merkte ze, dat ze schreide en maar niet kon ophouden. En, tot haar even groote verwondering zag ze, dat ze schreide in de armen van Mevrouw Wharton.

Het deed beiden goed. Het meisje had sinds maanden haar zorg en angst niet kunnen uiten, en al haar gevoelens onder een uiterlijke vroolijheid moesten wegdrücken. En de oudere vrouw had nooit meer iemand zoo moederlijk getroost, sinds haar eigen kinderen nog maar heel klein waren. Iets in haar oude hart werd bewogen, en zei haar dat het beste wat het leven haar nog zou kunnen geven, kleinkinderen zouden zijn, die op haar schoot klommen en hun armen om haar hals zouden slaan.

Else durfde niet lang te blijven, want ze wilde gauw weer thuis zijn. De oude dame bood haar de tilbury aan, iets dat ze zeker niet aan Carla of Elizabeth zou hebben toegestaan op dit uur, nu Lukas bezig was het tuig schoon te maken.

Maar Else bedankte, ze zei dat die wandeling van een half uur wel noodig zou zijn om de sporen van haar tranen weg te krijgen. Ze moest weer kalm zijn, als ze thuis kwam.

Mevrouw Wharton liep nog een eind met haar mee. Toen kuste ze haar veelbeteekenend.

„Bedenk je toch eens gauw, mijn lief kind”, zei ze. „Je houdt me zoo in spanning, mij en mijn beste zoon. Hij is werkelijk goed, en we zouden allen ons best doen om je gelukkig te maken. Je bent toch geen coquette?”

Geen van haar kinderen zou het geloofd hebben, dat het hun strenge, tyrannieke moeder was, die nu zoo zacht en bijna smeekend sprak.

Maar Else liet haar arm los, en haar gezicht werd donkerrood.

„Ja, ik ben een coquette”, zei ze. „Ik houd niet van hem. Ik zal nooit met hem kunnen trouwen. Ik doe schandelijk tegen hem!”

Weer kwamen er tranen, en toen opeens liep ze weg, in groote haast om naar huis te komen.

De eenzame heuvels gaven haar de zelfbeheersching terug, en de frissche herfstwind droogde haar tranen. Ze moest ook wel rustig en vroolijk zijn, zei ze tegen zichzelf, nu ze haar huis weer

naderde. En omdat ze zichzelf nog niet zoo heel goed vertrouwde, begon ze maar te zingen, een klein Fransch kinderversje dat ze vroeger geleerd had.

Adolf, die de helling afkwam naar het pad door de struiken, ving de kinderlijk-vroolijke woorden op. Het stak hem.

Toen zag Else hem ook.

„Morgen Mijnheer Sheldon”, zei ze. „Wat doet u hier? U mag hier geen tarwe-veld aanleggen, dit hoort aan Mijnheer Huggins, en als hij zag, dat we zoo-maar door zijn domein liepen, zou hij ons alle twee laten oppakken.”

Toen zag ze hem in 't gezicht, dat had ze eerst niet durven doen, uit vrees dat haar oogleden nog rood zouden zijn. Maar nu opeens was ze gespannen in al haar leden.

„Vertel het me”, riep ze, „is er iets — met vader!” Ze holde weg, om naar huis te komen.

Hij ging haar na, en nam haar arm stevig in de zijne.

„Zoo kunnen we vlugger vooruitkomen”, zei hij. „Nu zul je een heel dapper meisje moeten zijn.”

„Zeg het maar dadelijk”, kreunde ze.

„Dat zal ik doen”, zei hij, en hield haar arm nog steviger vast. „Je vader is dood. Hij is een half uur geleden gestorven, terwijl ik bij hem zat. Zacht en kalm. Werkelijk, heel zacht en kalm.”

* * *

Het was de dag na de begrafenis.

Mevrouw Beathie had haar mandje weer moeten inpakken om terug te gaan naar Bobbie en Fred, naar haar man en naar het orgel. Ze was bij Else gebleven de twee dagen die aan de begrafenis voorafgingen, dien langen onwezenlijken dag zelf, en den volgenden dag.

Maar toen het meisje alleen maar haar hoofd schudde toen zij voorzichtig begon over rouwcrêpe en een kleermaker, en maar stil uit het venster bleef staren, en niet eens schreide, kreeg Mevrouw Beathie het gevoel, dat ze hier op 't oogenblik niets meer doen kon.

Dus stuurde ze Lelia naar de pastorie om de tilbury, en ze pakte haar koffer, en nu liep ze de groote zitkamer op en neer, en was meer dan ooit onder den indruk van de groote ruimte die er over was, en de weinige meubels die haar opvulden.

Toen de tilbury in 't zicht kwam, en Else nog steeds doelloos het raam uit keek, probeerde Mevrouw Beathie het nog eens: „Je moet je er wat overheenzetten, kindje. 't Wordt heusch tijd dat je aan je rouwkleeren denken gaat. Maak ze zelf, als je er lust in hebt, dat geeft je wat te

doen. Behalve de beste japon, laat dat maar door den kleermaker doen. Zal ik je helpen? Als je liever niet gaat winkelen nu, moet je maar een lijstje maken, dan zal ik wel voor je naar Bonnethorne gaan."

Else begreep, dat ze nu wel moest antwoorden, en uitleg geven.

"'t Is zoo vriendelijk van U," zei ze, „maar doet U toch geen moeite. Ik zal geen rouw dragen. Hij — vader — hij had er zoo'n grooten afschuw van, meer dan ik u zeggen kan. Een vrouw die van top tot teen zwart was maakte hem eenvoudig akelig, zei hij altijd. Hij kon geen zwart in zijn omgeving verdragen."

„Maar," zei Mevrouw Beathie nog, „het is toch de gewoonte, het lijkt zoo vreemd anders. En je kunt toch geen kleuren dragen."

„Ik heb nog wel een paar witte jurken, en een grijze," zei Else, met een flauw glimlachje. „Maar heusch, zwart kan ik niet nemen."

Mevrouw Beathie vertrok, en nam zich voor de verontwaardiging van de kennissen te sussen door te zeggen dat artiesten altijd anders dan andere menschen waren, en dat de overledene het zijn dochter verboden had.

Vrouw Stoor bleef in Else's huis, als een soort steun voor Else en Lelia. Mevrouw Wharton was 's morgens aan komen rijden en had gevraagd of ze beiden niet naar Wendover wilden komen; totdat alles geregeld zou zijn.

Maar hoe kon Else die uitnoodiging aannemen?

„Ze is een meisje, ze kan wel veranderen," had Mevrouw Wharton tegen haar zoon gezegd, toen ze thuis kwam.

Dus ging Douglas nog eens.

Het meisje ontving hem met een teneergeslagen gezicht, en stopte de stroom van zachte woorden die naar zijn lippen kwamen toen hij haar zoo wanhopig zag.

„Ik heb schandelijk tegen je gedaan," zei ze. „Ik durf je niet eens te vragen, me te vergeven. Toen je me twee maanden geleden vroeg of ik wat om je gaf, zei ik, dat — dat ik het niet wist."

„Ja", zei hij, „maar dat was niet schandelijk, klein meisje. Natuurlijk wist je 't niet. Ik had je niet lang genoeg den tijd gegeven. Ik kon heel goed wachten, — en hopen."

„Maar ik wist het," zei Else, en haar wangen werden rood en nog donkerder rood. „Ik wist heel goed dat ik nooit iets om je zou geven. Het was om vader. Hij wilde het zoo graag, hij was zoo ongelukkig met de gedachte, dat ik onverzorgd zou achterblijven. En ik had een gevoel dat niets me kon schelen als hij maar gerust was."

„En zou je dan toch met me getrouwd zijn?" vroeg Douglas met een langzame, rustige glim-

lach, die een eigenaardige uitdrukking aan zijn gezicht gaf. „Nu, daar had ik niets op tegen gehad. Dan zou de liefde wel gekomen zijn."

Hij kwam dichterbij haar toe, er was groote liefde in zijn oogen. Ze was moeilijk te winnen, dit meisje, maar daarna zou alles wel goed komen, daarvan was hij overtuigd.

„Nee", zei ze heftig. „Ik zou nooit met je getrouwd zijn. Dat is 't juist waarom ik zoo afschuwelijk gedaan heb. Luister. De dokter had me verteld, dat deze drie maanden de crisis zouden brengen van zijn ziekte, dat het opeens kon gaan — zooals 't nu is, of dat hij heel goed beter zou worden."

„Ja"? zei Douglas, die het nog niet begreep.

„Ik heb jou eraan opgeofferd. Ik dacht, als dit werkelijk zijn laatste maanden waren, kon hij wel gelukkig zijn, en dan rustig heengaan. Hij had zoo veel vertrouwen in je."

„En als hij beter was geworden?"

„Dan dacht ik dat hij sterk genoeg zou zijn om de waarheid te dragen, en die was dat ik niet van je hield en nooit met je zou kunnen trouwen."

„Zoo!" zei hij, en bijna vijf minuten bleef hij zitten, met zijn oogen naar het vloerkleed starend.

„Het was onvergeeflijk van me", ging ze door. „Ik zal het mezelf nooit vergeven. Het ziet er uit als hartelooze coquetterie, want ik wist dat ik je hoop liet houden. Maar alleen — harteloos was het niet. Ik kan je niet zeggen, hoeveel verdriet ik ervan gehad heb."

„Als ik het nog eens probeer, Else, niet nu misschien, maar over een paar maanden, over een jaar, als je het wilt, zou er dan een beetje hoop voor me zijn?"

Ze schudde droevig haar hoofd.

„Een meisje is niet altijd zeker van haar gevoelens," pleitte hij. „Je zoudt nog kunnen veranderen. Als ik nu eens heel geduldig ben?"

Het was een goede, trouwe man die voor haar stond.

Maar zij schudde nog eens 't hoofd.

„Is er dan iemand anders?" vroeg hij rustig.

En nu bloosde ze zoo diep over haar heele gezicht, dat ze niet verder behoefde spreken. Hij had het antwoord.

„Als je wist hoe ik 't land aan mezelf heb," snikte ze, „dan zou je me wel vergeven."

Hij nam haar hand en bracht die aan zijn lippen.

„Ik vergeef je van harte graag," zei hij. „Adieu, klein meisje."

* * *

„'t Lijkt wel of er iemand jarig is vandaag," zei Lelia tegen vrouw Stoor. „Den heelen dag komen

er menschen. Daar heb je nu weer meneer Sheldon. Maar ik vind dat dezelfde thee voor hem goed genoeg is, als je den pot op den kachel gelaten hebt. Hij zal niet zoo precies zijn als echte heeren, zooals meneer Wharton, wat zeg jij?"

Ze hadden in de keuken zitten praten over de gebeurtenissen van deze week, en er was genoeg om over te praten, de plotselinge veranderingen hadden ook haar aangepakt.

Lelia maakte het theeblad klaar voor Else. Ze deed dat met veel zorg en toewijding. Zoolang Mevrouw Beathie er geweest was, had zij niets naar „haar juffrouw” mogen brengen, Mevrouw Beathie had dat alles zelf willen doen. Maar nu was Lelia weer baas in haar eigen domein.

Ze haastte zich niet met haar theeblad. Ze wilde Else den tijd geven, weer wat tot kalmte te komen.

Het meisje had zich opgesloten op de achterwaranda, want in de groote zitkamer, die uitliep op de vóór-waranda, voelde ze zich niet vrij genoeg. En na de emotie van het gesprek met Douglas kwamen eindelijk de lang ingehouden tranen los.

Ze nam het groote scherm, dat zoo lang had gediend om tocht weg te houden van de ziekenstoel, en zette dat voor de sofa, en toen voelde ze zich daarachter veilig, en met 't hoofd naar beneden, in de kussens begraven, snikte ze al haar verdriet uit.

„'t Zal haar goed doen,” zei vrouw Stoor, die nu en dan in de keuken het droevige geluid hoorde. „'t Was onnatuurlijk, dat ze al die tijd geen traan kon laten. Zoo heb ik ze wel meer gezien, net als steen de eerste dag en de tweede dag, en nog als de dragers in huis waren. En als ik m'n zin kreeg, dan liet ik ze niet in de huizen, die mannen, niet voordat ze pantoffels aan hadden gedaan. 't Is gewoon wreed als ze zoo'n leven maken, wanneer de menschen niets anders te doen hebben als hun ooren te spitsen voor ieder geluid. Maar nog nooit heb ik iemand zóó als een steen gezien, tot den dag van de begrafenis toe, zonder één traan.”

„Ik wel”, zei Lelia. „Mijn tante. Die hilde ook geen druppel voordat vader haar een week later kwam vertellen dat m'n oom z'n levensverzekering had laten ophouden, en dat ze geen cent zou krijgen.”

„Ik spreek over menschen met natuurlijk gevoel”, zei vrouw Stoor met waardigheid.

„Had m'n tante dat dan niet?” riep Lelia, dadelijk strijdvaardig.

„Je hebt toch zelf verteld dat ze met pannedecksels naar hem gooide?” zei vrouw Stoor kalm.

In een oogenblik had Lelia een slappe, waggelende houding aangenomen.

„Alleen wanneer ze zóó was”, zei ze, en met een knipoogje voegde ze eraan toe: „jij begrijpt me wel.”

Maar Vrouw Stoor was vandaag te veel onder den indruk van haar echt verdriet, dan dat ze op beleedigingen kon ingaan. Trouwens, wat deed het er nu toe, hoe ze zich gedroeg? Er was niemand, geen mensch op de wereld, die haar nog noodig had.

„Vind je niet dat er nu iemand moest zijn die bij haar bleef om haar wat op te beuren?” zei ze, en ze veegde haar oogen af, toen het geluid van snikken weer tot haar doordrong. „Hoor eens, 't is toch om je hart te breken!”

Lelia's hart was niet zoo week als dat van de levenservaren oude vrouw, die vanaf haar negende jaar met het leven had gevochten — vijftig lange jaren nu al.

„Ja”, zei het meisje wijs, „het is hard voor haar. Maar 't is het beste wat gebeuren kon. Hij was nergens meer goed voor, en zij had heelemaal geen kans gekregen, als ze altijd maar bij hem had moeten blijven”.

Vrouw Stoor stond op en begon met flauwe bewegingen een armvol doeken te vouwen die ze van de lijn naar binnen gehaald had. De levenswijsheid van Lelia was niets voor haar, zij had een hart vol warm gevoel, al zou niemand dat aan haar uiterlijk gezien hebben.

„In elk geval”, ging Lelia wat zachter door, „ik wou dat er een familielid of zoo was, die komen kon. Er moet toch ook aan haar rouw gedacht worden. Zwart zal haar wel goed staan, vast wel.”

„Is er niet eens een tante?” vroeg vrouw Stoor ongerust. Een tante in dit huis zou voor haar zelf een groote geruststelling geweest zijn.

„Alleen maar ginder in Engeland”, zei Lelia. Het licht begon buiten weg te sterven terwijl Else op de sofa haar droefheid uitsnikte. Het was half vijf geweest toen Douglas was weggegaan en nu was het bijna een uur later.

De eerste hevigheid van haar verdriet was voorbij, af en toe hief ze haar hoofd vanuit de kussens op, en ze zag met groote oogen om zich heen. De eenzaamheid was haar te veel, ze kon zich haar leven niet indenken zonder die hulpbehoevende figuur om voor te zorgen.

De druk van een lang, moeilijk jaar was voorbij, en de spanning was gebroken van die laatste drie bijna ondragelijke maanden, toen ze geheel beheerscht was geweest door de voorspelling van den dokter: beterschap, — of dood. Maar er was geen verlichting gekomen toen die spanning was opgeheven. Alleen een oneindig verlaten gevoel, dat alles nu verder doelloos scheen.

Praktijkwerk in den bloementuin van Huis te Lande.

In de druivenkassen van Huis te Lande.

Iets over Tuinbouwopleiding voor Meisjes.

HET probleem van beroepskeuze doet zich tegenwoordig al evenzeer voor meisjes als voor jongens voor. Het is een uitzondering, wanneer een meisje niets gaat doen als zij van school komt. In hoofdzaak vloeit dit voort uit de veranderde levensverhoudingen, waardoor het ook voor de vrouw een eisch geworden is om in haar eigen onderhoud te voorzien. Maar ook speelt hierbij de ontwaakte behoefte aan zelfstandig presteeren en het productief maken van eigen vermogens, een rol. De waarde van dezen laatsten factor moeten wij bij de beroepskeuze voor meisjes niet onderschatten. We moeten vooral den nadruk leggen op de behoefte om eigen vermogens te gebruiken, want de vrouw is nog meer dan de man aangewezen op werk, dat in haar lijn ligt. Ze moet de gelegenheid hebben in haar werk haar eigen aanleg te ontplooien, anders heeft het niet haar belangstelling, waaronder haar prestaties zullen lijden. Dikwijls stuiten wij op het practische bezwaar dat zij met het werk, dat haar het beste ligt, niet in haar onderhoud kan voorzien. Het draait er dan meestal op uit, dat zij haar eigen idealen vaarwel moet zeggen om een werkkring te zoeken, die betere financieele vooruitzichten heeft.

Deze moeilijkheid is helaas niet weg te cijferen bij onze bespreking over de tuinbouw-opleiding voor meisjes. Hoewel er zeker voorbeelden zijn van vrouwen, die in den tuinbouw een bestaan gevonden hebben, is dit toch in het algemeen zeker niet te garandeeren. Voor die jonge vrouwen, die zoo spoedig mogelijk den kost moeten verdienen, is de tuinbouwrichting af te raden. Zij, die op den duur voor zichzelf moeten zorgen, doch langeren tijd aan hun opleiding mogen wijden, kunnen slagen wanneer zij energie en begrip voor initiatief aan den dag leggen. En natuurlijk staat de weg voor hen open, die niet geheel van hun verdiensten hoeven te leven.

Laten wij eens zien in hoeverre de tuinbouw in de vrouwelijke lijn ligt. Om dit te constateeren zullen we eerst uiteenzetten welke verschillende richtingen de tuinbouw omvat en achtereenvolgens bespreken welke van deze richtingen voor de vrouw in aanmerking komen. In de eerste plaats is de tuinbouw te verdeelen in drie groote groepen, n.l. bloemen-, groenten- en fruitteelt. We denken bij de bloementeeltdadelijk aan het kweeken van snijbloemen en potplanten in kassen en bakken zooals dat bijv. in Aalsmeer op groote schaal geschiedt. Maar behalve deze afdeeling, welke wel bloemisterij wordt genoemd, hebben

wij de groote afdeeling der vollegrondscultuur, welke bedreven wordt door de kwekerijen van vaste planten, heesters en boomen, en door de bollenkweekers. In de bloemisterij kunnen meisjes dikwijls een aardig arbeidsveld vinden, omdat er veel fijner werk bij te pas komt zooals zaaïen en stekken in kassen, opkweeken van bloeiende potplanten als Azalea's, Cyclamen's, Cunneraria's enz., het verzorgen van fijne kasplanten bijv. van Orchideeën, welke een zeer nauwkeurige behandeling eischen. Er openen zich verschillende mogelijkheden in de bloemisterij. Er kan met succes worden gesolliciteerd naar een plaats op een bloemenkwekerij, ook worden er wel meisjes voor het fijne kaswerk op buitenplaatsen genomen. Wanneer een jonge vrouw de middelen heeft om een eigen bloemkwekerij te beginnen, kan ook dit slagen, als zij tenminste voldoende handelsgeest bezit. Ik ken bijv. twee meisjes die samen een rozenkwekerij begonnen zijn. Ook opent zich wel eens een werkkring aan een Hortus of een proeftuin van een professor in de botanie. De tweede afdeeling van de bloementeeltdiedt de vrouw minder vooruitzichten. Voor vollegrondscultuur is zij doorgaans minder geschikt, omdat hier veel meer zwaar werk bij komt kijken. Zware arbeid is in het algemeen voor haar niet wenschelijk. Bovendien moet de vrouw het in dit opzicht bij den man afleggen, en staat zij dus achter bij hem. Wil zij slagen, dan moet zij werk verrichten waarin ze uitmunt, of minstens gelijk staat met den man. Daarom moet zij nooit een betrekking zoeken, waarin veel zware lichamelijke arbeid geëischt wordt. Toch kan vollegrondsteelt op kleinere schaal met succes door haar ondernomen worden, vooral wanneer zij daar tuinarchitectuur aan verbindt. Een tuinarchitecte, die bijv. een kwekerij van rotsplanten drijft, kan heel goed slagen. Zij levert dan eigen rotsplanten voor haar ontwerpen. Zoo ook kan een vaste-planten-kwekerij heel goed met tuinarchitectuur gecombineerd worden. Op deze wijze toegepast, kan de vrouw dus ook volle grondscultuur met succes ondernemen.

In de beoefening van groenteteelt heeft de vrouw niet veel kans tot slagen. Er komt in de vollegrondscultuur veel zwaar werk bij te pas en de teelt onder glas ligt haar ook niet, daar deze meestal neerkomt op de productie in het groot van enkele zeer gangbare gewassen, die elkaar opvolgen in cultuur. Fijner kaswerk, zooals het kweeken van primeurs, bijv. van vroege

't Oldersheem bij Dijkerhoek.

snijsnoetjes, aardbeien, enz., wordt soms als bijcultuur toegepast, maar niet als hoofdcultuur. Daarom is de kans om een dergelijke werkkring te krijgen uiterst gering. Wel kan een bijcultuur van groente in den vollen grond worden bedreven op een fruitkwekerij. Het kweken van fijn fruit wordt n.l. wel met succes door vrouwen ondernomen. Wij verstaan onder fijn fruit fijne appel- en peersoorten, frambozen, bessen en perziken. De laatste moeten echter onder glas gekweekt worden teneinde een zekeren oogst te leveren. Ik zag eens een fruitkwekerij met bijcultuur van groente onder leiding van twee dames, die een steriliseer-inrichting aan de kwekerij verbonden hadden. Wanneer zoiets op groote schaal wordt opgezet, kan het tot goede resultaten leiden, maar in het klein, zal het niet economisch genoeg werken, en dus ook niet kunnen concurreren met groote inmaakfabrieken.

Naast deze drie hoofdbranches, waarin wij den tuinbouw verdeeld hebben, staan nog enkele andere richtingen, die juist voor meisjes aanbevelenswaardig zijn. De voornaamste is de tuinarchitectuur. Het vak van tuinarchitecte is wel het meest vrouwelijke te noemen van alle richtingen in den tuinbouw. Immers hierin kan de vrouw haar gevoel voor schoonheid ten volle ontwikkelen. Want wat is tuinarchitectuur anders dan het scheppen van schoonheid in kleuren en lijnen? Naast den schoonheidsfactor staat de kennis van

het plantenmateriaal, welke even belangrijk is als de eerste, want alleen daardoor is de tuinarchitect in staat om zijn aesthetisch gevoel tot werkelijkheid te maken. Het komt hier het minst neer op lichamelijke kracht, omdat de tuinarchitect bij de uitvoering van zijn werk een leidende en niet een uitvoerende positie heeft. Voor een artistiek aangelegd meisje opent de tuinarchitectuur een heerlijk werk, waarin zij groote voldoening kan vinden. Ik kan er niet warm genoeg voor pleiten, omdat deze richting mij zelf zooveel vreugde en voldoening geschonken heeft en nog schenkt.

Voor hen, die paedagogische neigingen hebben, kan het leiding geven aan kinderen ook een aardig arbeidsveld bieden. De beteekenis van de schoolwerktuinen neemt tegenwoordig zeer toe. Leidster van schoolwerktuinen te worden, kan voor sommigen de weg zijn. Maar dit is niet als een volledige betrek-

king te beschouwen. Hieraan is het geven van particuliere lessen heel goed te verbinden, en het houden van voordrachten voor groepen van belangstellenden. Ik heb jarenlang les gegeven aan kinderen en volwassenen in het onderhoud van hun tuin, en de verzorging van kamerplanten. Ook leidde ik verschillende jaren een cursus in plantenverzorging aan enkele huishoudscholen. Tegelijkertijd werd ik dikwijls verzocht om een advies over planten te geven aan particulieren.

Ten slotte wil ik nog wijzen op de mogelijkheid voor een vrouw om een bloemenzaak te drijven. Hiervoor moet zij aan den éénen kant handelsgeest bezitten, en aan den anderen kant smaak aan den dag leggen voor bloemen schicken. Wanneer zij zoowel zakelijk en vlot is, als een goede bloemenbindster, dan kan zij met succes een bloemenwinkel drijven, waarvan ook reeds de bewijzen zijn geleverd.

Wij zien dus hoeveel mogelijkheden zich op tuinbouwgebied voor meisjes kunnen voordoen. Alleen, deze mogelijkheden liggen niet zoo maar voor het grijpen. Er is geen gebaande weg met een zekere toekomst aan het einde. Maar zij, die willen slagen, zullen slagen. Want waar een wil is, is een weg. Wanneer wij dan ook slagen, is de voldoening ook bijzonder groot, omdat wij het bereiken door eigen initiatief en eigen kracht.

Een belangrijk probleem staat nu nog voor ons, n.l. hoe wij opgeleid moeten worden in het

tuinbouwvak. Wanneer wij enkele jaren aan onze opleiding kunnen spendeeren, alvorens er van eenige verdienste sprake behoeft te zijn, is de Meisjestuinbouwschool Huis te Lande in Rijswijk in het bijzonder aan te raden. Dit is de eenige school in Holland, die aan meisjes een algemeene tuinbouwopleiding biedt. In alle takken van tuinbouw wordt er onderwezen, n.l. in bloemen-, groente- en fruitteelt, in cultuur onder glas en in vollegrondscultuur, in tuinarchitectuur en in de geschiedenis der tuinarchitectuur, en verder in de hiermee corresponderende theoretische vakken.

De wintermaanden zijn aan de theorie gewijd, terwijl in de lente, zomer en herfst de praktijk beoefend wordt. Er is een-, twee- en een driejarige cursus. De tweejarige cursus geeft een algemeene tuinbouwontwikkeling. De driejarige opleiding gaat verder en leidt op tot grootere praktische vakkennis, welke hoofdzakelijk verkregen wordt door de langere ervaring.

De leerlingen van de school zijn extern. De meeste wonen bij families in het dorp Rijswijk of in Den Haag. De Directrice, Mejuffrouw J. Hingst woont in het aardige schoolgebouw, dat vlak aan den ingang van het terrein staat. Voor hen, die in de gelegenheid gesteld worden om eerst een algemeene ontwikkeling in den tuinbouw te verkrijgen, en daarna zich te specialiseren in een bepaalde richting, biedt Huis te Lande ongetwijfeld de beste en de prettigste opleiding. Naast het uitstekende praktische onderwijs, wordt er gevoel voor schoonheid ontwikkeld door de tuinarchitectuur, terwijl de plantkunde-lessen en rondgangen door den tuin, die geregeld gehouden worden, niet alleen kennis der natuur maar ook bewondering voor de natuur wekken. Het praktische en tegelijk ideeële streven van de school is in enkele woorden boven den ingang vervat: „Zien groeien, doet groeien!”

Voor hen, die Huis te Lande met een diploma verlaten, opent zich dikwijls reeds een betrekking, of anders zoeken zij eerst een volontaire werkkring in de speciale richting die zij wenschen in te slaan. Zoo bijv. gaan velen hun praktijkkennis eerst verder ontwikkelen op een kwekerij, waar zij meteen inzicht krijgen in den zake-lijken kant van het bedrijf. Zij, die in tuinarchitectuur willen doorgaan

zoeken volontairswerk bij een tuinarchitect, of zij schrijven zich in voor eenige colleges in Wageningen, die met tuinarchitectuur verband houden. Ook kan het werken op een groote vaste planten- en bloemheesterskwekerij met een afdeeling tuinarchitectuur een goede leerschool zijn.

De meisjes, die zoo spoedig mogelijk moeten verdienen, gaan dadelijk op kwekerijen werken, om op de snelste wijze praktijkkennis te krijgen. 's Winters biedt zich dan wel gelegenheid om eenige theoretische kennis te verkrijgen, hetzij door zelfstudie, of door het volgen van een tuinbouw-wintercursus. Het komt er dan wel op aan, om op een goede kwekerij geplaatst te worden, waar men eenige leiding ontvangt en naast het grove ook fijner werk te doen krijgt.

Tenslotte noem ik nog het „Oldersheem” in Dijkerhoek bij Deventer, waar Mevrouw Boissevain-Feltkamp een ruim aardig buitenhuis heeft ingericht om een aantal meisjes bij zich te nemen, die daar de huishouding en tuinverzorging leeren. Het is een aardige onderneming waartoe de heerlijke ligging in de mooie heuvelachtige natuur het hare bijdraagt. Van een serieuze tuinbouwopleiding is er geen sprake, maar voor hen die uit liefhebberij wat meer van tuinverzorging willen weten, en tegelijk huishoudelijke kennis willen opdoen, is het een aardige inrichting.

C. C. VOÛTE Jr.

In den tuin van het Oldersheem.

Meisjes aan den arbeid.

Over de rivier.

„KOM over! Zuster, kom over!”
„Zing het nog eens! Broeder Pieket, zet dat lied nog eens in!”

„O mijn Heer,
geef mij Uw hand,
O mijn Heer,
geef mij Uw hand.
Want ik zink in de zondenrivier.
Gabriël, blaas de bazuin,
Gabriël, blaas de bazuin,
Leid me naar 't veilige land!”

„Houd je aan Hem vast, Lily, Hij is de roos van den Libanon!”

„Hij zal je wasschen, witter dan sneeuw.”
„Zondaar, arme zondaar, kom over!”

„Zuster, wilt ge U bekeeren?
Ga in het eenzame dal.
Zoek daar uw redder, uw Heere,
Ga in het eenzame dal!”

„Kom over, zondaresse, kom tot de zondaarsbank!”

Daar was voorganger Thomas Meiklejohn, leeraar van de kleurlingen-baptistenkerk van Moria, en er was ook voorganger William Boykin, overgekomen van de naastbijzijnde gemeente Curfen, om bij deze plechtigheid te helpen. Voorganger Meiklejohn was oud, maar voorganger Boykin was jong. Jong en slank, en donker glansden zijn sterke leden.

„Zeven zielen van avond gewonnen, dat het er acht mogen worden! Laaf het er acht mogen worden! De zondaarsbank is lang genoeg voor nóg een, en de bank der verlostten is dicht erbij! Heer, gij hebt vanavond den boom geschud, en de schoone vrucht komt neervallen. Leid dit arme, dwalende kind, dat schreit en zucht naar het beloofde land, en den weg erheen niet weet te vinden!”

„Wilt ge in 't koninkrijk ingaan?
Ga naar het eenzame dal.”

De olielampen flakkerden en walmden. Het was warm. De atmosfeer woog drukkend. De kleine baptistenkerk van Moria was vol spanning: zachte uitroepen, snikken, een kreet hier en daar, en een hardop gezegd gebed; twijfel en angst worstelden er met overgave en extase. En iedereen, behalve wie er geknield lagen aan de zondaarsbank, maar iedereen verder keek er naar Lily Alide Camp.

Lily Alide was door het grootste gedeelte van

de bekeering al „doorgekomen.” Maar toch scheen het, dat ze niet heelemaal over kon komen, en elken avond baden de voorgangers voor haar, en de gemeente keek naar haar, en de spanning steeg. Meer nog: overdag kwam een van de voorgangers bij haar, en worstelde met Satan voor haar, in de hut of in het met wilde wingerd begroeide portaal, of op het grasveld vlak bij de hut, waar het koel was bij dit warme weer. Broeder Meiklejohn was al oud en zwaarlijvig, en het was midden in Juli. Meestal kwam broeder Boykin.

Lily Alide werkte aan haar bekeering. Haar gewone bezigheden mocht zij die week laten staan.

„Welja, ik doe haar werk er wel bij,” zei Sara, haar moeder, tot de buur die voorbijkwam, terwijl zij de wasch deed in de beek. „'t Gaat immers om haar heele toekomst, tot in het hiernamaals toe? Ja, ik laat haar daar maar stil in 't portaal zitten, en ze kijkt naar de grond, en zegt niets. En dan soms staat ze op en loopt ze rond, en zwaait met haar armen, en dan valt ze op haar knieën neer. Iedere keer gaat het anders, maar ik laat haar maar, daar moet ze doorheen!”

Thomas, 't negenjarige broertje, kwam het pad tusschen de zinnia's doorloopen.

„Daar is de dominé, zus Lily!”
„Is het Broeder Meiklejohn, Thomas?”
„Neen, het is Broeder Boykin.”

„Ja,” zei Sara. „Daar onder de boomen is het koel. Daar kan hij het Boek voor haar uitleggen, en bidden op zijn knieën, terwijl zij worstelt. Ja, ik was drie jaar jonger, toen ik bekeerd werd. Dat waren goeie dagen!”

„Ja,” zei de buurvrouw, „zoo is het nu niet meer, zooveel getuigenis, en dat er zooveel den geest kregen. Weet je nog dat het eens een maand doorging, en dat ze er toen honderd gedoopt hebben?”

„Ja, dat weet ik nog heel best, maar nou ga ik een glas lekkere kouwe karnemelk voor hem halen, en een stuk koek.”

„Een knappe man is het. Ze zeggen dat er een hoop meisjes uit Curfen op hem gesteld zijn.”

„Dat zal wel!”

„'t Is een armoedig zoodje daar in Curfen, vind ik.”

„Dat is het ook hoor, dan is 't hier beter. —”

Lily Alide kwam naar voren. Ze droeg een roode jurk met strookjes die Sara dien dag nog

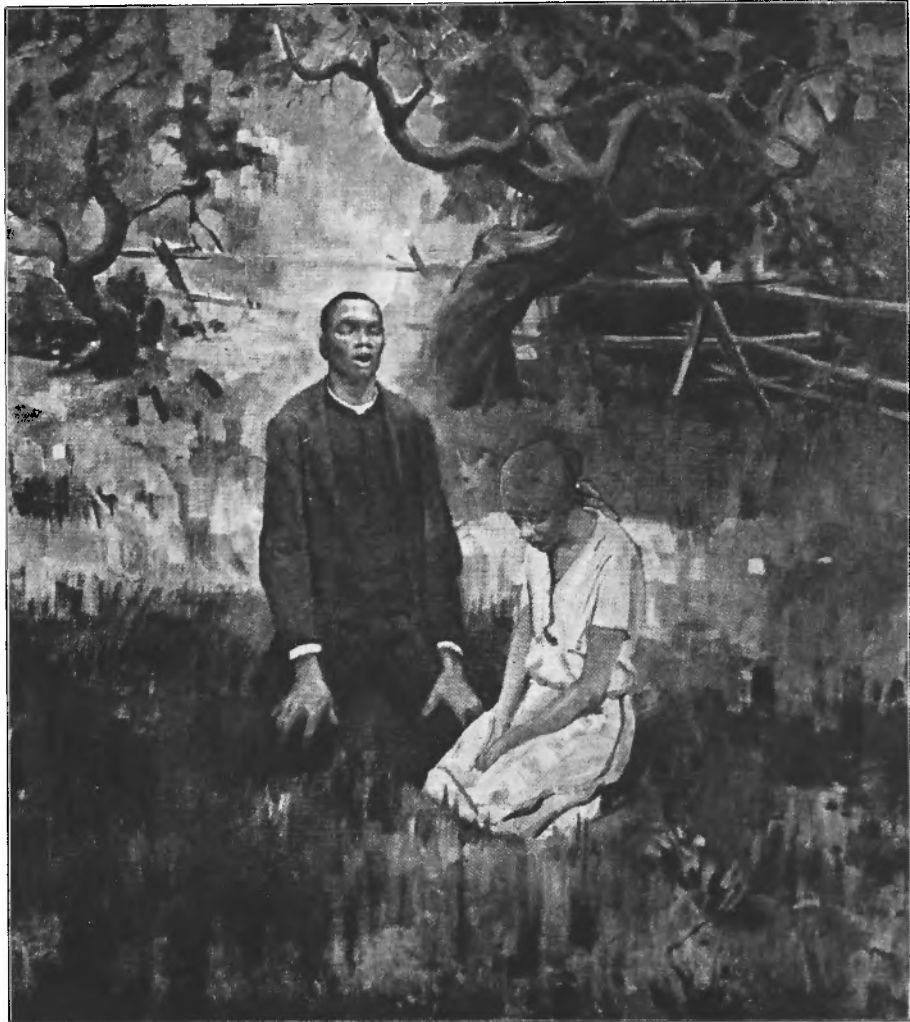
had opgestreken, en mooie blauwe glazen oorbellen. Haar hoed, een breedgerande stroohoed met bloemen, had ze op de bank laten liggen, om er geen hinder van te hebben. Ze vouwde haar handen boven 't hoofd. „O, ik kan niet verder komen!”

„Arme zondares, dat kan je wel. Bid met heel je hart, zondaresse!”

De kerk van Moria was in een spanning. Die ging uit naar de zondaarsbank, maar niet naar allen, die daar geknield lagen. Drie van de zeven hadden daar avond aan avond gezeten. Zij konden niet overkomen, al waren ze nu zoo ver. 't Was de oude Abner Shaw, die in ongeloof was oud geworden, en wiens beide zoons bij de laatste overstroming waren omgekomen; Judy Corbin, wier zonden als scharlaken waren, zooals ze zelf zeide en geloofde; en de zoon van Moore, die een droom had gehad die hem maar niet wou loslaten en hem toch ook maar niet wou redden. Zij lagen daar in stilte gebogen, met de oogen tegen het harde hout, en om Lily Alide bekommerden ze zich niet. Niets bekommerde hun dan alleen het Brood des levens, en dat ze niet wisten, hoe het voor zich te verkrijgen.

Maar het was toch tot Lily Alide, dat de gemeente sprak: „Kom over, zuster, kom toch! Kom door het diepe water, naar het beloofde land!”

Voorganger William Boykin deed het gebed, staande in de open ruimte tusschen de zondaarsbank en de bank der verlostten. Recht stond hij daar, krachtig en ernstig. Beelden kwamen in zijn hoofd op. Hij wilde niet dat die de gemeenschap met zijn Heere verstoorden, want hij was een oprecht en ijverig werkman in de wijngaard. Toch drongen ze zich aan hem op. De hut van de Camps, en het portaal met de weelderige wilde wingerd. En het grasveld, met de watermeloenen bij de beek. De groep boomen, waaronder het zoo prettig koel was, en Lily Alide,

die zijn woorden indronk. Lily Alide. Lily Alide. — „O Heere,” bad hij, „red in 't bijzonder deze zondaresse, zoodat zij een van de onzen zal worden. Als zij niet gedoopt kon worden met de anderen tezamen dezen Zondag, wat zou dat hard zijn. Maar Uw arm is niet verkort —.”

„Hallelujah!” viel de gemeente in.

Want Lily Alide in haar roode jurk met de blauwe oorbellen, was in vervoering gekomen. Ze schokte op en neer: „Ik kom, o, ik kom, ik voel dat de Heere mij roept! Geef me plaats op de bank, broeder Meiklejohn. Niet bij de zondaars meer, maar op de bank der verlostten!”

De gemeente viel in met den lofzang, terwijl Lily Alide haar plaats kreeg op de bank der verlostten.

Het werd laat. Den volgenden morgen vroeg moest er weer gewerkt worden op het land.

Voorganger Thomas Meiklejohn sprak: „Er is nog maar korte tijd voor Zondag, voor den doop.

Mijn vrienden, is er dan niemand meer? De tijd is kort. Zie hoe anderen in het Koninkrijk ingaan, en wilt gij de kans voorbij laten gaan? Kom over, kom nu, mijn broeder, mijn zuster!"

Toen stond Elsa Craigie op. „Dat had zeker niemand gedacht, maar ik voel dat ik bekeerd word. Ik ga me bekeeren!" Neen, dat had niemand verwacht in de kleurlingenkerk van Moria. Niemand dacht er meer aan, dat er morgen gewerkt moest worden. Want wat er nu zou gebeuren, had veel meer beteekenis dan de overkomst van Lily Alide, die altijd geloovig geweest was. „Elsa bekeert zich, Elsa wordt bekeerd." Zelfs de kinderen, en die waren er veel, ook in den laten avonddienst, zij zelfs hielden den adem in en zagen aandachtig toe. Het was zoo stil, dat men een speld zou hooren vallen.

„O Heer, Uw genade is menigvuldig", sprak Broeder Meiklejohn, van wien Elsa een nicht was. En Broeder Boykin was gelukkig: er werden zielen gewonnen, er zouden er velen gedoopt worden, dien Zondag in de rivier. Nu zou het Elsa Craigie zijn, van wie gezegd werd, dat niemand haar bekeeren kon. Eens toen hij langs haar huis was gekomen, had hij haar spotlachend hooren zeggen: „Als ik zóó groot en sterk was, dan zou ik gaan werken op het veld." Al zijn waardigheid van dienaar des woords had hij daarmee aangerand gevoeld, maar nú zag zij hem dan werkend in *zijn* veld.

Ze was lang, slank, en had een donkere huidskleur. Broeder Meiklejohn had haar wel eens meegenomen naar den dienst in Curfen, in zijn wagen. Want die hield veel van zijn nicht. Maar zij was een van die hooghartige, stille spotters, die hun eigen gedachten over de dingen hebben, en die met hun oogen alleen iemand ongemakkelijk kunnen maken. Men zei dat ze verstandig was. Maar waartoe diende verstand, als iemand geen geloof had? Ze was mooi om te zien, maar toch anders dan Lily Alide. Ze had iets, om een man tot hulp te kunnen zijn in de steenachtige plaatsen van het leven. En ze was knap. Zeker was ze knap. Dat had hij zelfs moeten toegeven in zijn boosheid om die harde woorden. Maar ze was een spotster en een onbekeerde zondares, en dat was niet mogelijk voor den voorganger van de kerk van Curfen! Maar nu werd ze getrokken.

David Craigie, die ouderling was, en een halfbroer van voorganger Thomas Meiklejohn, zat in de voorste bank. Toen zijn dochter opstond, kon iedereen haar zien. En toen ze sprak, was het of de heele gemeente opnieuw haar bekeering doormaakte.

„O mijn Heere, Gij weet dat ik een zondares ben! Ik heb gespot en getwijfeld en uw volk veracht!"

— „Ze heeft de gave des woords, dat heeft ze altijd gehad!"

„O God, ik ben de dief en de melaatsche en de tollenaar en de Farizeeër, en de vrouw die zeven duivels had."

— „De geest werkt, o, de geest is aan 't werken!"

„Ik ben de blinde en de doove en de lamme! Ik ben Lazarus in het graf. Ik ben Judas de verrader, ik ben Judas!"

Een kind van twaalf jaar greep de arm van haar moeder.

„O mammie, ik beef heelemaal, en er komen zóó maar tranen uit mijn oogjes." — „En nou gaat ze ook al dansen, mammie."

„St! dat is geen dansen, dat is knielen en weer opstaan."

„O Heere, zie mij in het stof!"

Diep in haar hart zei Lily Alide op de bank der verlostten: „Dat was je niet van plan, toen je hier vanavond kwam in die blauwe werkjurk die je van juffrouw Mason hebt gekregen! Sta op en speel geen comédie!"

Broeder Meiklejohn bad hardop voor zijn nicht, van wie hij hield, al was ze niet geloovig. Zij verstellde zijn kleeren en bracht hem wel eens soep. Hij hield van haar het meest van al zijn familie.

Oude Abner Shaw stond op van de zondaarsbank. „Ik kom, ik kom over! Zooals ik ben, kom ik tot u!"

„Hallelujah", zong de gemeente.

Elsa ging door met knielen en opstaan.

„O, ik zie helle vuur!"

„Ze ziet helle vuur, o, ze ziet al helle vuur!"

„Ik zie Abraham en Sara en het beloofde land. Maar ik voel de golven!"

„O, ze voelt de golven!"

„De duivel trekt me opzij!"

„Laat ons bidden." En William Boykin bad met alle macht die in hem was.

Toen strekte Elsa haar lange armen uit boven haar hoofd. „Hallelujah! Ik ben over de rivier! Ik ben bekeerd!"

En de lofzang steeg op in de gemeente van Moria.

De volgende dag rees met rood in het Oosten, en mist op de rivier en op de heuvels. Elsa Craigie was zoo vroeg op, dat ze de morgenster nog zag staan boven den naastbijen heuvel. „Daar ga ik naar toe," zei ze. „Vader kan zelf zijn ontbijt wel vinden." Ze ging, niemand kwam haar tegen, en op den drogen grond van den heuveltop ging ze liggen, met haar arm voor de oogen.

„Wat is er met me? Dat zou ik willen weten, wat is er toch met me? William Boykin. William.

Ik geloof dat ik verliefd op hem ben. Ik geloof dat ik maar één weg zie om hem te krijgen. Dat is dat ik zorg dat ik me bekeer. Maar ik ben niet bekeerd. — Of wel?"

Lily Alide had dien morgen roode oogen.

„Wat is er kind? In mijn tijd, als we wisten dat we verlost waren, dan zongen we als een vogel in een boom."

„Ze is bang voor het water," zei kleine Thomas.

„Nee, 't is niet om de rivier, moeder."

„Dan is het om Elsa. Die heeft durf, ja, dat meisje durft wat!"

„Ik vind het brutaal, dat ze zich op zoo'n manier bekeert. Denkt u dat hij haar zal willen hebben, moeder?"

„Nee, dat geloof ik niet. Ik denk dat hij jou wil hebben. Ze durft wel alles. Maar bij haar was 't niet zoo echt als bij jou. Er was bij haar iets anders bij!"

Toen de zon al hoog aan den hemel stond, kwam Elsa den heuvel af, naar haar hut terug. Haar vader, de oude ketellapper, die zelf zijn ontbijt maar had moeten vinden, kwam naar haar toe. „k Hoop dat die bekeering je niet heelemaal mal maakt," zei hij.

„Ben ik dan bekeerd, vader?"

„Of je bekeerd bent? 't Ziet er wel naar uit!"

De Zondag van den doop kwam nader. De vrouwen zorgden voor witte kleeren. Allen, behalve Elsa. Er werd verteld dat ze geen witte jurk had, en ook niet van plan was, er een te maken. Ze moest gezegd hebben, dat God er niet om gaf, of ze in een blauw katoentje verscheen.

Lily Alide wilde haar blauwe oorbellen erbij aandoen, maar Sara schudde het hoofd. „Niet doen, kind. 't Zou lijken, of je ijdel was, terwijl je den doop in de rivier ontving."

Het was Vrijdag, en gloeiend heet. Voorganger Thomas Meiklejohn en voorganger William Boykin bezocht de pas-bekeerden, en bevestigden hun geloof door gebed en door 't uitleggen van de beteekenis van de plechtigheid die dien Zondag zou wezen. Lily Alide ontving hen in 't portaal van de hut. Rozen en lelies geurden in den tuin, en de wingerd slingerde zich boven hun hoofd.

Toen ze verder gingen, zuchtte de jonge voorganger van Curfen. „Ik benijd u om uw post hier in Moria, broeder! U heeft goede geloovigen, en ze houden hun huis en hof zoo keurig. En de jonge menschen trekken me meer aan dan die van Curfen."

„Lily Alide is een heel goede man waard, broeder. Mooi en welgesteld —"

„Waar het voor mij op aan komt, is dat haar ziel gered is," zei Boykin eenvoudig. „Een vrouw die niet bekeerd is, en bereid om mee te werken in Gods wijngaard, dat zou nooit een vrouw voor me zijn." Hij keek op naar de heuvel waartegen Elsa's hut stond: „Beiden zijn ze bekeerd," zei hij nog bij zichzelf.

Toen ze de deur van de hut open deden, vonden ze den ketellapper alleen. Elsa was weg, vertelde hij, alleen weggegaan naar het groote bosch.

„Naar het bosch! Maar ze wist toch dat we rondgingen, om de doopelingen te bezoeken. Het is in de vergadering bekend gemaakt."

„Jawel. Dat heb ik ook nog gezegd. Maar ze is toch gegaan."

Bij William Boykin was 't bloed dat naar zijn hoofd steeg niet zoo zichtbaar als bij een blanke, maar toch kleurde hij. Was dit nu behoorlijk?

Maar 's avonds zat Elsa weer, naast Lily Alide, op de bank der verlostten, en den Zaterdagmorgen daarop trof William Boykin haar thuis.

„Morgen juffrouw. Na morgen zal ik „zuster" tegen u mogen zeggen. Heeft u nog twijfelingen?"

Toen bad hij met haar, en hij zei, hoe verlangend hij was, haar te zien als lid van de kerk en arbeidster in den wijngaard. Bij het heengaan drukte hij haar hand en zag haar ernstig aan.

„Hij ziet me even graag als Lily Alide," dacht Elsa, „maar als ik geen goede hulp in de gemeente word, dan neemt hij me zeker niet. Als ik nu maar gedoopt word Zondag. Maar kan ik me wel laten doopen?"

Den avond vóór den doop was Elsa niet in de vergadering.

Het werd een heldere maannacht. Elsa zat recht op in haar bed. De rivier was niet ver weg, soms kon ze hem langs den oever hooren ritselen. „Ik kan niet slapen," zei Elsa, „ik weet het niet."

Toen er nog een uur voorbij was, stond ze op, kleedde zich aan, en zonder een enkel geluid ging ze de smalle trap af en naar buiten. Ze nam het pad dat naar de glinsterende rivier ging. Dan weer was er een stuk donker, dan weer een eind dat zilver scheen in het maanlicht. Ze kon de rivier nu duidelijk hooren. Op een steen ging ze zitten, met de elleboogen op de knieën, en haar kin door haar handen gesteund.

„Ja," zei ze tot de rivier, „jij en ik moeten het nu samen met God uitvechten."

De Zondag kwam, zonnig en warm. Prachtig weer voor den doop. De kerk van Moria was stampvol voor den korten dienst, die aan de doopplechtigheid voorafging. De doopelingen

zaten vooraan, de vrouwen in 't wit. Maar Elsa was er niet.

„Misschien is ze direct naar de rivier gegaan,” werd er gezegd, „of ze zal ons onderweg tege-
moetkomen.”

„'t Kan wel, maar Sara Camp zegt, dat ze niet eens echt bekeerd is.”

In optocht ging de gemeente naar de rivier. Voorop liepen broeder Meiklejohn en broeder Boykin.

„Waar is mijn nicht?” dacht voorganger Meiklejohn. „Wat zou het me van haar spijten.”

Vorganger Boykin zei bij zichzelf: „Eén ontbreekt er. Zou ze teruggaan in de wereld? Ik houd oprecht van haar. Maar als ze niet voor U is, Heer, dan is ze ook niet voor mij!”

De stoef hield stil.

„Is Elsa er niet, is ze nergens gezien?”

Een klein meisje kwam naar voren, en ging naar broeder Meiklejohn toe. „Elsa komt niet meneer, dat moest ik u van haar zeggen. Ze zegt dat ze zekerheid heeft, dat ze niet bekeerd was. U moest maar niet boos zijn, broeder Meiklejohn. Ze is naar 't groote bosch gegaan, en ik moest haar vader zeggen, dat ze pas vanavond terugkomt.”

Thomas Meiklejohn was niet zoo jong meer, de dokter had gezegd dat hij moest oppassen voor zijn hart. In de rivier ging hij dus niet, daar stond voorganger Boykin, tot aan zijn middel in het water, en een voor een kwamen de verlostten, om het verbond aan hen te doen bezegelen.

Lily Alide stapte de rivier in. „Ik heb u lief, Heere Jezus,” zei ze, „en ik wil een goede vrouw worden, en als ik de vrouw van Uw dienaar mag worden, dan zal ik goed voor hem zorgen en veel doen in de gemeente.”

Zelf onderscheidde ze 't niet, Lily Alide, hoe haar oprecht geloof een bijmen-

ging had van andere gevoelens. Het zou immers alles in den dienst des Heeren zijn.

Uit het groote bosch stak een kale heuvel naar voren. Daarheen ging Elsa Craigie, en op een uitstekende punt ging ze zitten. Vandaar had ze het gezicht op de rivier, met de kleine zwarte plekjes die menschen waren.

„Ik bèn zooals zij, en toch ook weer niet,” zei ze tot zichzelf. „Ze vinden me slecht. Ik was ook slecht, toen in de kerk, toen ik mezelf en de anderen wat probeerde wijs te maken.”

„Maar wat ik wil — wat ik werkelijk verlang, o God, dat is om U te kennen. Te weten wat ik ben en wat Gij zijt —”.

Vanaf de groep bij het water klonk het gezang der gemeente tot haar over.

MARY JOHNSTON.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

*Verdere behandeling der Eenjarige Planten.
Wat er 's zomers in de schaduw groeit.*

DE maand Juli kondigt den bloei der éénjarige planten aan, welke wij in April en Mei hebben gezaaid. Dit is tenminste de natuurlijke gang van zaken, wanneer de weersgesteldheid normaal is geweest. De buitengewone droogte, die deze lente heeft gekenmerkt, heeft echter niet nagelaten haar invloed te doen gelden. Overal is een stilstand in den groei waargenomen en het meest bij die gewassen, welke ondiep wortelen en dus niet diep uit den ondergrond vocht hebben kunnen halen, zooals ook het geval is met de éénjarige zomerbloemen. We mogen zelfs blij zijn, wanneer wij hen door regelmatig gieten in het leven hebben gehouden. Intusschen zullen ze toch in den loop van deze maand wel in bloei komen. Het is raadzaam om hoog opgroeiende soorten voor den bloei eenigen steun te geven. Verzuimen wij dit te doen, dan loopen wij kans, dat zij bij winderig weer of slagregen neergeslagen worden en kapot waaien. Natuurlijk geldt dit ook voor de tweejarige planten, waaronder de meeste soorten hoog opgroeien. Het opbinden van planten is een werkje, dat met zorg moet geschieden. We leggen er ons op toe het zoo te doen, dat het zoo weinig mogelijk opvalt. Daarom maskeeren we de stokken, waaraan wordt opgebonden, zooveel mogelijk tusschen de opgroeiende stengels en bladeren, en gebruiken er een eenvoudige, niet in het oog loopende soort voor, zooals bijv. tonkin-stokken, van een geelgrijs bijzonder sterk soort riet gemaakt. Dikwijls worden groen geverfde stokken gebruikt met witte knoppen versierd, die heel netjes zijn, maar eigenlijk te mooi en te opvallend. We steken de stokken een flink eind den grond in, zoodat ze stevig staan en niet boven het volgroeide gewas uitsteken, terwijl wij er op letten hen zoo te plaatsen, dat de stengels der plant er in natuurlijke houding tegen kunnen worden opgebonden. Het voorkomen van de plant mag er nooit stijf en gedwongen uitzien. Als bindmateriaal voldoen dun touw en raffia het best. Voor forsche planten gebruiken wij het eerste en voor teedere soorten het laatste.

Gedurende den zomer behoeven de éénjarige planten verder niet heel veel onderhoud. We blijven steeds onkruid wieden en schoffelen. De bloembedden wieden we uit met de hand, en het pad tusschen de bedden wordt met de schop bewerkt. Het onkruid moet steeds verwijderd

worden voor den bloei, anders verspreidt het zich weldra op schrikbarende wijze door het zaad. Het ergste onkruid is het kweekgras, dat haast niet te verdelgen is, omdat het zich met een wortelstok onder den grond voortplant. Aan zijn witten wortelstok is het kweekgras bij het wieden dadelijk te herkennen. Zoodra wij het ontdekken, is het zaak, de plek waar het staat zorgvuldig uit te wieden, zoodat geen wortelstok meer in den grond blijft zitten. Als het reeds erg voortwoekert, kunnen we het best den grond met een greep bewerken. We steken den greep telkens in den grond zooals bij spitten, en bij het omhoog halen schudt alle aarde tusschen de tanden weg, terwijl het kweekgras met zijn net van witte wortelstokken er tusschen blijft zitten. Wanneer wij den grond zoo regelmatig bewerkt hebben, zal het kweekgras op globale wijze verwijderd zijn. We blijven dan een wakend oog houden, en vertoont er zich weer hier en daar een sprietje, dan zijn we er als de kippen bij, om dezen aartsvijand voor goed te vernietigen.

Verder rest ons nog de verdorde bloemen der éénjarige planten steeds af te snijden. Wij doen dit niet alleen, omdat dit onverzorgd staat, maar ook, omdat het verwijderen der verdorde bloemen een langdurigen bloei bevordert. Immers de kracht, die gebruikt wordt voor het zaad vormen der verdorde bloemen, komt nu aan de ontwikkeling van nieuwe bloemknoppen ten goede. Alleen als wij eigen zaad willen winnen, moeten de uitgebloeide bloemen gespaard worden. We kiezen dan enkele sterke goed ontwikkelde planten uit, die voor zaadvorming bestemd worden. Als het zaad volgroeid is, en de vruchtjes vertoonen neiging om open te springen, of zaden te laten vallen, nemen we de planten op en binden ze bij de wortels samen tot bosjes, die met de wortels naar boven te drogen worden gehangen. We leggen er een krant onder waarop het openspringende zaad wordt opgevangen. Als de bosjes goed droog zijn, wordt het zaad uit de zaadhulzen gehaald, ontdaan van vezels enz. en opgeborgen.

Ten slotte moeten we gedurende den zomer zorgen, dat de éénjarige bloemen niet verdrogen en ze in tijden van droogte geregeld 's avonds gieten.

En nu wijden wij nog een oogenblik onze aandacht aan de beschaduwde hoekjes in den tuin, waar geen kleurige bloemen te bloeien staan. Toch behoeft de grond daar onder het geboomte niet kaal te zijn. Wie daar in het voorjaar varens geplant heeft, zal er nu genieten

van het prachtig frissche varengroen met het decoratief gevormd blad, dat bij het ontluiken zich zoo wonder-schoon ontrolt uit het hart van de plant. Wat zijn het weinig eischende planten, die de schaduw voor lief nemen en ook nog weinig eischen aan den grond stellen. Als ze maar wat lichte humusachtige aarde hebben, en niet te zeer door boomwortels worden verdrongen, zijn ze tevreden. Het zijn alleen vochtliefhebbers, die het in een zeer drogen zomer te kwaad kunnen krijgen. Het is raadzaam ze dan 's avonds flink te begieten. Hoewel deze planten niet bloeien, hebben ze toch organen, waarmee zij zich voortplan-ten. Het zijn de sporen, die bij som-mige soorten als bruingele hoopjes op den onderkant der bladeren zitten, terwijl andere speciale vruchtbare bla-deren ontwikkelen, die de sporen dra-gen. Dit is o.a. het geval bij de Struis-varen = *Struthiopteris germanica*. De photo toont ons de kleine fertiele bladeren in het hart van de plant, waar de groote steriele bladeren hoog omheen staan. Bizonder sterk is het Mannetjesvaren = *Aspidium Filix Mas* en ook het Vrouwjesvaren = *Athyrium Filix femina*. Iets minder sterk, en fijner zijn de Koningsvaren = *Asmunda regalis* en de Adelaarsvaren = *Pteris aquilina*. Het duurt in het voorjaar vrij lang, voordat de varens beginnen te ontluiken. Daarom is het aardig hen te combineeren met vroegbloeiende bolgewassen, zooals Narcissen en Tul-pen, om op deze wijze in de lente de kale plekken te bedekken.

Struisvaren. — *Struthiopteris Germanica*

N.B. De voorste stengels zijn neergedrukt.

C. C. VOÛTE Jr.

Van Eeghenstraat 111, Amsterdam-Z.

In een van haar vorige artikelen schreef Mejuffrouw Voûte, dat zij gaarne de gelegenheid tot vragendoen openstelde. Tot nu toe werd hiervan nog niet veel gebruik gemaakt, en toch kan het van zooveel belang zijn, als men in de een of andere moeilijkheid goed advies krijgt.

De bedoeling was, zooals reeds gezegd, dat het vragen van *algemeen belang* zouden zijn, zoodat ook de anderen, die de beantwoording lezen, er hun voordeel mee kunnen doen. Maar men moet dat nu *goed* vatten. Men kan b.v. iets te vragen

hebben over een bepaalde plant, b.v. over een clivia. Is dat nu een vraag van algemeen belang? Dat kan het zeer zeker zijn. Want Mejuffrouw Voûte kan, als ze zoo'n vraag krijgt, denken: „Zie, daar zitten nu velen mee. Als ik dus deze vraag in „De Jonge Vrouw” beantwoord, bewijs ik velen een dienst.” Dan dient dus de vraagster het algemeen belang. Zeker is wel, dat heel wat plantenkweeksters met moeilijkheden zitten. Welnu, laten ze dan advies vragen.

Mejuffrouw Voûte deelt ons mee, dat zij in de zomermaanden door een verblijf in 't buitenland moeilijk vragen zal kunnen beantwoorden; vragen die nu nog inkomen kunnen niet eerder dan in het nummer van October behandeld worden, maar we hopen dat daarna velen van deze ge-legenheid gebruik zullen maken. Red.

Onze Kampen.

HET Juni-kamp is nu al voorbij. 't Was niet zoo groot in aantal als straks het kamp van 10—17 Augustus zal wezen, maar aan de gezelligheid heeft dat geen schade gedaan. Daarvan getuigen de foto's waarvan we hier vast een paar geven. Verder zullen we er niet te veel van vertellen. Daarmee wachten we op de kampverslagen, die voor dit nummer nog niet gereed konden zijn, maar waarvan we minstens één in de volgende aflevering hopen op te nemen.

Van 13—20 Juli zal kampeergebouw 3 tot het laatste hoekje bezet zijn. We hebben voor Juli zelfs al aanvragen moeten weigeren. Ofschoon het prettig is, te ondervinden dat er voor onze kampen zooveel belangstelling bestaat, is het altijd een onplezierig ding, aanvraagsters te moeten teleurstellen. Maar het is niet anders: op dertig bedjes kunnen niet meer dan dertig menschen slapen.

Hetzelfde geldt voor het kamp van 10—17 Augustus. „Er is nog plaats,” schreven we in 't vorige nummer, en we dachten, met ons tweede kampeergebouw erbij, al heel wat te kunnen bereiken. Maar de aanvragen stróómden, — er wie 't eerste komt, 't eerste kampt, in dit geval. Alleen zij, die zich dadelijk na het verschijnen van „De Jonge Vrouw” hebben opgegeven, konden nog geplaatst worden. Het spijt ons voor de

Het Juni-kamp.

Drie is te veel

anderen. Geef u het volgende jaar vroeg op, dat is de eenige raad die we geven kunnen.

Veertien dagen vóór het begin van het kamp zullen de Juli-kampeerstes bericht ontvangen over uur van aankomst, enz., en eveneens een lijstje van wat ze in het kamp noodig hebben.

Vooraf kunnen we alvast zegen dat 't noodig is, fietsen heel goed te laten nazien, zoodat de lekke banden en andere ongemakken tot een minimum beperkt worden. Oponthoud op een tocht is nooit prettig.

Verder wordt ons nog al eens gevraagd, of er behalve het deelnemersbedrag nog veel andere onkosten aan het kamp verbonden zijn. Ons antwoord is: dat ligt geheel aan uzelf, eigenlijk behoeft ge in 't geheel geen onkosten te maken. Voor de maaltijden wordt gezorgd, ook voor koffie 's morgens en thee 's avonds. De middagthee komt dikwijls in het gedrang omdat we 's middags bij goed weer een tocht maken, maar daarvoor nemen we gewoonlijk veldflesschen mee, zoodat er geen kosten komen van theedrinken in restaurants.

Ieder heeft dus te rekenen op zijn deelnemingsbedrag, reisgeld en kosten van vervoer van fiets en bagage, als men de laatste niet zelf meeneemt. Verder natuurlijk kleine persoonlijke onkosten.

Tot ziens dus den 13den Juli!

Met Mijnheer Keuning op bezoek.

Verzen

van Hermien Manger.

ZON.

Ze vroegen mij wat of ik had,
Ze vroegen, wat ik geven kon.
Ik zei, dat ik iets moois bezat:
Ik heb een kleine zon.

Ze vroegen mij wat of ik deed,
Ze vroegen wat ik werken kon.
Ik zei: Daar waar ik tranen weet,
Daar geef ik van mijn zon.

Ze vroegen mij, bij wat ik bood,
Wat ik daar dan mee winnen kon.
Ik zei: Mijn loon is niet zoo groot,
Ik krijg alleen wat zon.

Toen vond een ieder heel geleerd,
Dat dat toch zoo niet blijven kon.
Ach neen, ik had het ook verkeerd:
Werk is wel meer dan zon.

LEVEN.

Het fundament van je leven
En van je persoonlijkheid,
Dat is vooruit beschreven,
Gelegd in de Eeuwigheid.

Maar daarop 't huis te bouwen,
Dát is je eigen werk.
Maak het dan goed te vertrouwen,
Licht en warm en sterk.

Neem sterke steenen en tinnen
En 't allerbeste hout;
En bekleed 't van binnen
Met louter purper en goud.

En laat dan binnenstroomen
Den vollen zonneshijn,
Dan weten zij die komen,
Dat ze welkom zijn.

Dan kun je aan hun leven,
Waar 't donker is en koud,
Licht en warmte geven,
Louter purper en goud!

NAAR JEZUS HEEN.

Ik ken een kinderliedje
Met mooien, diepen zin.
Het heeft een simpel wijsje,
Veel vroomheid schuilt erin.

„Ga niet alleen door 't leven,
Die last is u te zwaar.
Laat Eén u sterkte geven,
Ga tot uw Middelaar.”

Dit liedje en nog andre
Zongen we in de klas.
Graag heb ik dit onthouden,
Omdat 't zoo innig was.

„Daar is zooveel te klagen,
Daar is zooveel geweest
En zooveel leed te dragen.
Ga niet alleen.”

Laatst heb ik 't weer gezongen
Zachtjes voor me heen.
Ik voelde me zoo eenzaam,
Eenzaam en alleen.

„Ga niet alleen, uw Koning
Wil wonen in uw hart.
O, geef het Hem ter woning,
Hoe stilt Hij dan uw smart!”

Voor hem wilde ik het zingen,
Waarom heb ik 't niet gedaan?
Nu is hij, zonder troostwoord,
Ver van mij heen gegaan.

„Wie kan er tranen drogen
Als Jezus, immers geen?
Richt dan de treurende oogen
Naar Jezus heen.”

Hij heeft me, onder strijden,
Naar Jezus heen gevoerd.
En daarom had dit liedje
Hem zeker ook ontroerd.

Brieven uit Formosa.

Taihoku, 15 April 1929.

LATEN we het ditmaal eens hebben over de Japansche dames van goeden stand. Ik heb ze juist deze week moeten bezoeken.

Een Japansche dame, die vloeiend Engelsch spreekt, diende als tolk. Gelukkig maar, want het Japansch dat ik bij het winkelen gebruik zou de roze schelpenoortjes van deze wandelende beeldjes doen tintelen en me in hun achting voorgoed onmogelijk maken. De Japansche taal kent n.l. drie graden: het vulgaire koelietaatje, de meer beleefde taal der mannen en wat ik zou willen noemen het Hoog-Japansch, gebruikt door de welopgevoede vrouwen en door de mindere tot de meerdere. Aan het laatste waag ik me liever niet, omdat ik iedere keer het spoor bijster ben in het labyrinth der schoone beleefdheidsvormen en talrijke achter- en voorvoegseltjes, die onontbeerlijk schijnen te zijn.

Maar laten we afstappen van deze taalles en op bezoek gaan bij de vrouw van een der hoogste ambtenaren. Haar woonplaats heeft veel van een Hollandsch buitenhuis gelegen in prachtigen tuin. Een miniatuur vijvertje met rotspartijtjes, omgeven door dennenboompjes en gracieus-aangelegde slingerpaadjes. Je bent ineens in sprookjesland — ieder oogenblik denk je een kabouterkop te zien lachen om een van de verrassende hoekjes.

Doch we gaan de trap op en drukken de electriche bel. Ja, kijk maar niet zoo verbaasd, we zijn hier heel modern. Het dienstmeisje doet open en buigt diep. We worden verzocht binnen te treden. Eerst schoenen uit. 'k Had gelukkig pumps aan. Stel je voor dat je van den prins geen kwaad wetend slobkousen had aangedaan...

Op onze kousevoetjes schrijden we geluidloos over de blinkend gewrevenvloer naar de ontvangkamer. Oksan (Mevrouw) is er nog niet en we hebben even tijd rond ons te zien. Het meubilair is westersch, stijf, onze stijl van een vijftig jaar geleden. Overal groote aschbakken, nergens de vrouwelijke touch. Wat in de eenvoudige Japansche huisjes zoo aantrekt, n.l. de sobere schoonheid, missen we hier waar de westersche invloed zich gelden doet.

Oksan komt binnen en nu klinken de *Japansch tooneeltje.*

wanden van 't gesjirp en gekir der beleefde vriendelijkheidjes. De lichamen deinen op en neer als mimosatakjes in stormweer. Eindelijk verzoekt oksan ons plaats te nemen. Na al dat gebuig slaak ik een zucht van verlichting, maar te vroeg. Want de vraag wie het eerst zal gaan zitten is weer aanleiding tot hernieuwde buigingen.

De conversatie vlot aardig, omdat er belangstelling is aan beide kanten. De Japansche vrouw is in den tijd der opgang. Haar leven dat tot nu toe deed denken aan een veld onder witte sneeuwvacht op winterstille morgen is nu als een nauw ontloken kersebloesem. De stille gelaten plichtsbetrachting en haast onbewuste zelfuitwissching is geworden tot bewuste plichtsvervulling en groote ziele dorst.

Dit komt zelfs uit in onze gastvrouw, die toch reeds den middelbaren leeftijd bereikt heeft en dus het ouderwetsch cachet draagt. Haar man kleedt zich westersch, woont vergaderingen in Europa bij, speelt golf, spreekt Engelsch enz. Op mijn vraag of zij ook golf speelt heft ze de handen afwerend ten hemel. Dat laat zij aan het jongere geslacht over en ze weet eigenlijk niet recht of ze daaraan haar goedkeuring zal hechten of niet.

Het dienstmeisje komt binnen en zet een geurig kopje thee voor ons neer. Niet het gewone kommetje, dat overal gepresenteerd wordt, maar een heel net kopje met lepeltje, en klontjes suiker. Dit wordt gevolgd door een schoteltje koekjes, chocolaatjes, enz. enz. Met regelmatige tusschenpoozen groeit het rijtje lekkernijen aan, steeds opgediend door het al maar buigende meisje.

Maar het mooist is dat het zeer ongemanierd zou zijn als ik dankbaar en gretig zou toetasten. Ik moet alles heel beleefd laten staan, later nog beleefder er voor bedanken, en den regen weer in met leegen maag en door en door koud naar een volgende tantaluskwelling. Nee, dan visites maken in Holland!

Bij 't afscheid zegt de gastvrouw: „Ik zal helaas m'n tegenbezoek wat moeten uitstellen tot ik wat lichter geworden ben”. Mevrouw verwacht haar tiende of twaalfde kleintje. Is 't niet heerlijk naïf.

Een volgende keer eens wat over de eenvoudiger vrouwtjes.

Hartelijke groeten

Je JO.

Contact.

MET dit opschrift bedoel ik ditmaal niet het contact tusschen ouderen en jongeren; tusschen leermeesters en leerlingen, tusschen leidslieden en volgelingen, doch zeer practisch: het contact tusschen verkoopers en koopers.

Wie tijdens de groote oorlog oud genoeg was, om voor eigen kleeding of huishouden te moeten zorgen, herinnert zich hoe het toen in sommige (vele?) gevallen wel eens leek, als was het een gunst, wanneer de winkelier aan zijn klanten iets verkocht.

In de na-oorlogsche jaren is ook dit langzamerhand weer veranderd. Op het oogenblik zien we, hoe groote firma's zoeken naar middelen om met het publiek in nauwer contact te komen. Het spreekt wel vanzelf, dat het hun daarbij allereerst gaat om eigen voordeel, maar toch is het goed er op te letten, dat de koopers met deze manier van werken zeer zeker gebaat zijn.

Gebeurt het niet méér dan eens, dat we uitroepen: „hè, had ik geweten, dat dit bestond.” Of: „had ik dat maar eerder gezien, dan zou ik mijn geld anders besteed hebben”?

Sommige winkeliers hebben de voor beide partijen goede gewoonte, hun klanten speciaal opmerkzaam te maken op wat ze aan nieuws ontvingen. Niet altijd echter is het mogelijk dit te doen bij een bezoek, dat die klanten aan de winkel brengen.

Vroom en Dreesman vond er dit op, dat de firma een maandschrift uitgeeft, waarin ze het publiek inlichten omtrent artikelen en prijzen.

De groote linoleumfabriek te Krommenie volg-

de een dergelijke manier, door een boekje over hun producten gratis verkrijgbaar te stellen. Het heet: „Waarop onze voeten gaan,” is geschreven door Anna van Gogh—Kaulbach en vertelt niet

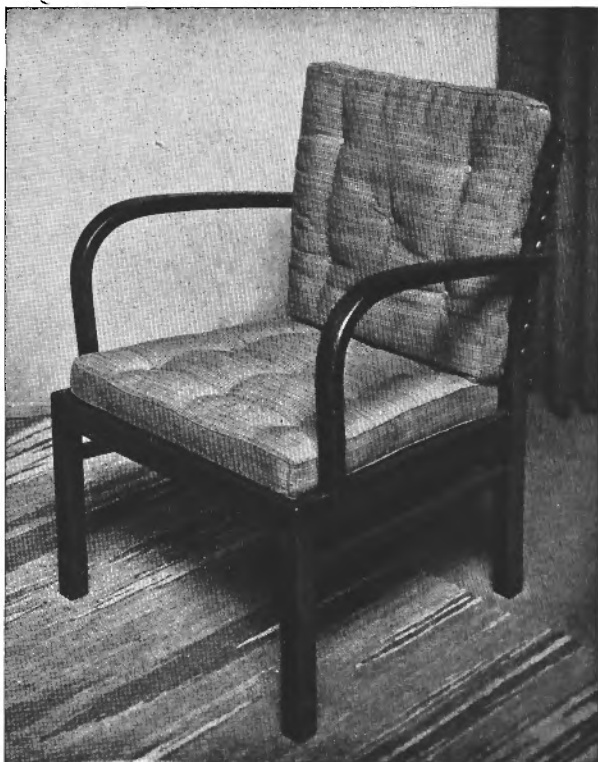

Anti-mot fauteuil met omsponnen trekveeren van de fa. Pander

alleen allerlei over de bereiding van dit bij uitstek deugdelijke linoleum, doch laat met mooie platen zien, welk een gezellig interieur we kunnen hebben, wanneer we onze vloeren bedekken met linoleum-Krommenie. Het is al lang niet meer zoo, dat linoleum, nu ja, wel goed is voor slaapkamers, en desnoods voor een eetkamertje, doch verder niet in aanmerking komt. Wie zich hiervan overtuigen wil, vrage bovengenoemd boekje aan.

Bijzonder royaal komt de firma Pander voor den dag bij dit contact-zoeken met de koopers. Deze firma geeft n.l. een prachtig-uitgevoerd tweemaandelijksch tijdschrift uit, waarin allerlei wetenswaardigheden op meubileringsgebied te vinden zijn.

Er zijn wellicht lezeressen, die zich spotprentjes herinneren op moderne meubelen. Zoo iets als deze vraag: „och, heb je last van reumatiek?” en als antwoord de bekentenis: „nee, ik heb moderne meubelen!” Tegen dergelijke uitwassen keert de firma Pander zich zeer resoluut. Doch ze laat tevens zien, dat praktisch en gemakkelijk twee eischen zijn, die best vereenigd kunnen worden. Zoo wordt in no. 4 van „Thuis” een nieuwe stoffeering beschreven, waarin af gerekend wordt met de vroegere manier van vulling der fauteuils en stoelen. Inplaats van

Dezelfde fauteuil als op pag. 308, compleet met kussens.

spiraalveeren gebruikt men nu omsponnen trekveeren, terwijl de taak van de vulling wordt overgenomen door een rubberbekleding. Hierop

Draaibare dienschijf voor de eetkamertafel.

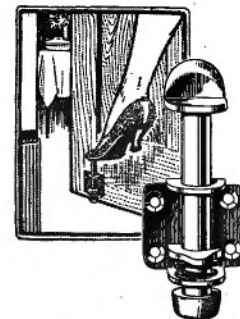
komen dan losse kussens, wat me al zeer praktisch lijkt en ook goedkoper is, of, wil men, hierover wordt een stofbekleding aangebracht.

En inplaats van de gedachte aan stijve ledematen wekt de afbeelding van de gereedgekomen fauteuil de gedachte aan heerlijke, goeddoende rust.

Echter — ook kleinigheden, die van zeer veel nut kunnen zijn, brengt deze firma in den handel. Ik noem uit de reeds verschenen nummers: een deurklem, die verhindert dat de deur dicht valt, als men eens flink „spuien” wil; traplooperklemmen, die veel steviger zitten dan de gebruikelijke koperen roeden, en driekantige koperen plaatjes, die ieder stofhoekje veranderen in een ronding, waar zich geen vuil opstapelt en die in iedere kleur mee geschilderd kunnen worden.

Of, wil men wat grootere dingen: een weekend-bed, dat tevens als ligstoel dienst kan doen en opgeborgen kan worden in een passende hoes van waterdicht doek. En een draaibare dienschijf voor de eetkamertafel, welke schijf na een gehouden wedstrijd de naam „Pandra” ontving.

Lezeressen, die zich voor woninginrichting interesseeren, vinden in „Thuis” veel nuttige wenken en leerzame afbeeldingen.

Deurklem. Met den voet kan men een deur hiermede vastzetten.

J. M. W.—W.

Georg Friedrich Händel.

TUSSCHEN Händel en Bach zijn vele punten van overeenkomst, maar aan den anderen kant bestaat er tusschen beiden een groot verschil.

Evenals Bach is Händel in 1685 in Thüringen geboren en evenals Bach heeft Händel zijn liefde voor de muziek op een dakkamertje geuit. Beide waren groote meesters van het orgel en groote orgelcomponisten.

Beiden hebben concerten gecomponeerd. Händel de Concerte Grossi — en Bach de Brandenburgsche concerten.

Beide hebben een strenge moreele religieuse levensopvatting.

Als gevolg daarvan heeft Händel zijn Oratoria geschreven, en Bach zijn Passionen.

Beide zijn op 't laatst van hun leven blind geworden.

Maar Bach was eenvoudig van karakter en huisvader van een groot gezin, hield van dat huiselijke leven.

Händel was ongetrouwd.

Bach was zéér onderdanig, Händel een sterk

weerstand biedende persoonlijkheid, die door zijn vele reizen met allerlei menschen omging en omgaan kon.

Bach is op en top Duitscher, is nooit buiten Duitschland geweest.

Händel heeft veel gereisd, heeft zich later als Engelschman laten neutraliseeren. Händel had altijd een enthousiast publiek. Bach leefde bijna vergeten, en is in zijn tijd te weinig beoefend.

Bij zijn leven is voor Händel een standbeeld opgericht en met veel pracht en praal is hij begraven, zijn graf is in de Westminster Abdij. (Londen).

Bach is in alle eenvoud begraven — Bach had een vurige bewondering voor Händel, en wilde hem graag ontmoeten.

* * *

Van Breslau was de familie Händel naar Halle oververhuisd. Reeds in 1609 had de kopersmid Valentin Händel in Halle het burgerrecht verkregen en bezat daar met zijn kleine smederij een eigen huis. Zijn jongste zoon Georg werd in 1622 geboren en was de vader van den componist Georg Friedrich.

Georg Händel begon zijn loopbaan als barbier en bracht het later tot lijfarts van den keurvorst van Brandenburg. Georg Friedrich was de eerste zoon uit het tweede huwelijk van zijn vader. Van zijn moeder erfde hij een wakkeren geest, groote vroomheid, strenge plichtsbetrachting en degelijken werklust en van zijn vader den drang naar het leven en naar een hoogere positie, benevens een onbuigzame wil.

Een geniale begaafdheid voor muziek erfde hij niet van zijn ouders, daar die deze niet bezaten.

In zijn prille jeugd openbaarde zich die aanleg reeds. Alles bracht hij met muziek in verband. Dit vond de vader niet erg prettig, aangezien Georg zijn zoon rechten wilde laten studeeren. Georg Friedrich wist echter een klein clavichord te bemachtigen en speelde er stilletjes 's nachts op een dakkamertje op. Toen de vader dit bemerkte, begreep hij dat het niet hielp hem het spelen te verbieden en stond hij zijn zoon toe, zich te oefenen.

De jonge Händel was zeven jaar oud, toen zijn vader een bezoek ging brengen aan een familielid, die kamerdienaar bij den hertog van Saksen-Weissenfels was. Hoe onverzettelijk van wil de jonge Georg was blijkt uit het volgende. Zijn vader weigerde hem mee te nemen naar

Weissenfels. Georg wou en zou — en ging dus alleen en wel te voet. Hij was niet te bewegen, terug te keeren, zoodat zijn vader, die per rijtuig ging, hem onderweg oppikte en meenam.

Deze reis was voor den jongen van groot belang. De vorst van Weissenfels was een kunstzinnig mensch, met beter begrip van muziek dan Händels vader. De leden der hertogelijke kapel stonden den jongen toe het orgel te bespelen. De hertog, die tegenwoordig was, stond verbaasd over zulk spelen. Hij liet dan ook beiden bij zich komen en bracht den vader onder 't oog, dat het verkeerd zou zijn den natuurlijken aanleg van den knaap tegen te gaan, en gaf hem de raad, het plan voor de studie in de rechten op te geven.

Dit had tot resultaat, dat hij onder leiding kwam van den organist Zachau te Halle, die hem gedurende twee jaren in de fuga en het contrapunt onderrichtte.

De leerling toonde een zoo vlug begrip van de theorie en werkte met zulk een ijver, dat hij op tienjarigen leeftijd motetten componeerde, die in de kerk te Halle ten gehoorde werden gebracht. Ook in orgel en klavierspel was Händel gauw gevorderd en met de hobo en viool vertrouwd geraakt. Op zijn 12e jaar ging Georg met zijn vader naar Berlijn. Daar was de kunst zeer in eere, en waren de Italiaansche componisten Bononcini en Ariosti aan de Hofmuziek verbonden.

Ariosti stelde veel belang in het talent van den jongen Händel en gaf hem den raad, te probeeren bij den keurvorst van Brandenburg in de gunst te komen. De vorst hoorde hem spelen, erkende dadelijk zijn talent en bood aan, hem op zijn kosten naar Italië te laten reizen, om hem daar verder te laten studeeren. De oude Händel bleef echter bij zijn besluit hem tot rechtsgeleerde op te laten leiden. Händel ging dus niet naar Italië voor verdere muzikale studies, doch liet zich inschrijven als student in de Rechten aan de Hoogeschool te Halle.

Hij verwaarloosde echter zijn muzikale studies niet en toen in datzelfde jaar de betrekking van organist aan de Domkerk te Halle openkwam, werd Händel benoemd.

In 1697 stierf Händel's vader.

Georg verliet Halle, reisde naar Leipzig en vandaar naar Hamburg, welke stad in die dagen een belangrijke plaats in het muzieklevén innam, en waar hij kennis maakte met mannen als Keiser, Mattheson en Telemann.

In 1703 werkte Händel als tweede violist in het orkest te Hamburg mede en nam na eenigen tijd de plaats van kapelmeester in.

In 1703 wilde de organist Buxtehude te Lübeck

zijn ontslag nemen. Händel en Mattheson moesten beiden voorspelen. Händel behaalde de overwinning, maar Buxtehude wilde maar op één voorwaarde zijn organistenbaantje aan Händel overdoen. Hij wilde n.l. zijn dochter tot Händel's vrouw zien. Händel wilde dit niet en werd dus ook geen organist te Lübeck.

Een jaar later maakte Händel kennis met Postel, een literator, die hem overhaalde een Passie-muziek te schrijven op een door Postel vervaardigden tekst naar het Evangelie van Johannes.

Zoodra Händel geld genoeg verdiend had, ging hij op uitnoodiging van den hertog van Toscane naar Florence, waar hij zich spoedig in de Italiaansche stijl wist in te werken.

In Florence componeerde hij een twaalfstal cantaten.

Lang bleef hij daar niet, hij wilde naar Rome, om daar het Paaschfeest bij te wonen, en hoopte de muziek te hooren, die bij deze gelegenheid in de St. Pieterskerk en in de Sixtijn'sche kapel werd uitgevoerd.

Gedurende zijn verblijf in Italië componeerde Händel muziek voor de Katholieke kerk en ook veel cantates met wereldlijken tekst, welke laatste hij gedeeltelijk in zijn oratoria heeft ingelascht.

In den zomer van 1709 verliet Händel Rome en ging naar Napels, waarheen de beide Scarlatti's, vader en zoon, alsmede Corelli, hem volgden.

Herhaaldelijk deed men moeite hem tot het Katholicisme te bekeeren, doch Händel bleef trouw aan zijn Protestantsch geloof.

De keurvorst van Hannover, die veel van Händel gehoord had en ook zijn werken ten uitvoer had hooren brengen benoemde hem tot leider van de Hofkapel te Hannover.

Händel wilde gaarne naar Londen en daar men hem had ingelicht, dat de weg naar Londen over Hannover lag, stemde hij in de benoeming toe. (De keurvorst van Brunswijk-Hannover zou op de Engelsche kroon komen).

Hij nam de benoeming aan, doch kreeg verlof, eerst een reis naar Londen te maken.

Intusschen had Händel het bij zijn beschermheer, den keurvorst van Hannover, die in 1714 koning van Engeland werd, verkorven.

De vorst kon het zijn kapelmeester niet vergeven, dat hij langer weggebleven was, dan hem was toegestaan.

Eindelijk gelukte het Händel te bewerken, dat George I den kunstenaar vergiffenis schonk. Hij werd in genade aangenomen, en zijn inkomen werd verdubbeld. Het was in het jaar 1720, dat Händel zich bezig hield met de compositie van het oratorium Esther.

De eerste uitvoering had nog hetzelfde jaar plaats en de hertog van Chandos, die hem aangespoord had dit te schrijven, was er zóó mee ingenomen, dat hij den componist een geweldige gift schonk.

Händel verbond zich hierna enkele jaren aan 't tooneel — schreef eenige opera's, doch kwam al gauw tot de overtuiging dat voor hem de gewijde muziek het meest geschikt was.

Reeds eerder waren van hem kerkelijke composities verschenen. Nu ging hij zijn krachten wijden aan het oratorium. In 1733 verscheen „Deborah” en in 1735 „Athalia” en in 1739 „Saul”.

Nauwelijks had de meester Saul voltooid, of hij begon aan een nieuw werk: „Israel in Aegypt”, dat in zeven en twintig dagen gereed was.

Niet in Engeland, maar in Ierland, werd Händel als oratorium-componist het meest gevierd.

In 1741 kwam hij te Dublin aan. Hij bleef er een jaar, en bracht er zijn oratorium „De Messias” ten gehoor.

Het werk had een verbazend succes en Händel, die bij de uitvoeringen ervan, bij wijze van fusschenspelen zijn orgelconcerten voordroeg werd niet minder als componist dan als organist gevierd.

Daarna volgden de volgende oratoria: „Joseph”, „Semele”, „Belsazar”, „Hercules”, „Judas Maccabeüs”, „Alexander Balus”, „Josua”, „Salomon”, „Suzanna”, „Theodora” en „Jephta”.

In 1750 openbaarden zich bij Händel de eerste verschijnselen van zijn kwaal en in het volgende jaar was hij al volslagen blind.

In 1759 stierf hij, met groote pracht is hij begraven en zijn stoffelijk overschot rust bij dat van de Engelsche Koningen en van Engeland's groote mannen in de abdij van Westminster.

B.

J. v. d. P.

De zwerver.

Te ochtend —
kwam van achter horizont
een wondre zang gewaaid
en heeft de prille wereld rond
met droomen overzaaid.

Te ochtend —
zong de verte in mijn bloed
en buiten 't klein kantoor
hing daverend de dag in gloed
en bloeide lente door.

Te ochtend —
kwam een zwerver 't raam voorbij,
zijn haar glom zilvergrijs,
maar in zijn oog blonk wereld's Mei:
een zonneziel op reis!

Te ochtend —
streek d'oneindigheid langs mij
en zag mij peinzend aan.
De zwerver kwam en ging voorbij:
mijn hart is meegegaan....

JO VELDHEIM.

Met den rugzak op stap.

Langs de Wegen.

IN „Het Kind” geeft, in een van de laatste nummers Mevrouw E. Couvée-Bogaerts een interessant artikel over „De lichamelijke opvoeding van de vrouw” en speciaal over de moderne gymnastiek.

„Als we spreken,” aldus de schrijfster, „over „moderne” gymnastiek, dan bedoelen we daarmee de gymnastiek zonder toestellen, waartegenover staat de Duitse-, Zweedse- en andere toestellengymnastiek. Men noemt die nieuwe gymnastiek ook wel rhythmiese-, of plastiese-, of hygiëniese gymnastiek.

Nu bestaat het grote verschil niet alleen in het al of niet gebruik maken van toestellen (dit is wel 't verschil, wat de leek het eerst opvalt!), want dan zouden we de z.g. vrije- en ordeoefeningen (doux souvenir uit onze prille jeugd!), die zeer zeker uit de *oude* doos zijn, er ook onder kunnen rangschikken. Het *essentiële* ver-

schil zit hierin, dat het bij de oudere methoden steeds gaat om het te bereiken resultaat, de *eindstand* van een oefening, het *effekt*, terwijl de nieuwere richting voornamelijk let op de wijze, waarop elk deel der oefening wordt uitgevoerd, m.a.w. of het de *juiste spieren* zijn, die de beweging tot stand brengen en of er geen onnodige spieren aan de werkzaamheid deelnemen (krachtsbesparing — efficiency). Bovendien bant de moderne gymnastiek alle vertoon van kracht, maar let voornamelijk op schoonheid van lijn en gratie in de beweging. Natuurlijk hebben deze twee geheel uiteenlopende opvattingen in de wijze van spieroefening beide voor- en nadelen; ik kan hierover nu niet in details treden, genoeg zij er op te wijzen, dat de moderne gymnastiek voor de meeste kinderen en *zeker voor de vrouw* de voorkeur verdient. „Moderne” gymnastiek is een kind van onze tijd; een stelsel, dat pas in de laatste

halve eeuw is tot stand gekomen. De wel-bekende pionierster is Isadora Duncan, een Amerikaanse.

Duncan was de eerste vrouw, die inzag, dat de vrouw van de 19e eeuw sterk achteruitgaande was in fysieke kracht en in schoonheid van lichaamsbouw en dat een andere, nieuwe weg moest gevonden worden om daarin herstel te brengen. Een „nieuwe” weg, want de gymnastiek van die dagen hielp allermintst alzijdig en algemeen aan de veredeling en versterking van het mensenras; het was de gymnastiek van ruwe kracht en verering van spierhelden. Men kweekte snelle lopers, gespierde atleten, enz., maar de leiders dachten er niet aan om te streven naar een evenredige oefening, naar 'n harmoniese ontwikkeling van het *gehele* spierstelsel.

Na en naar Duncan zijn meerdere systemen uitgedacht, alle met het zelfde doel: volkomen, harmoniese ontwikkeling van het lichaam.

Het aantal scholen en schooltjes (vooral in Duitsland, dat wel aan de spits staat op dit gebied) is buitengewoon groot; 'n verschil van mening, 'n andere opvatting over een onderdeel, dergelijke oorzaken deden telkens nieuwe scholen verrijzen met eigen naam en eigen stelsel.

In al deze scholen komt men langs doorgevoerde gymnastiek en beheerste bewegingskunst tot de dans. Anders is dit in het Mensendieck-systeem en in de school van Hedwig Hageman, die „een nieuwe, herziene en uitgebreide uitgave” van het Mensendieck-onderricht geeft. Over deze scholen meen ik wat breder met U te mogen praten, omdat zij methoden volgen, die speciaal voor de vrouw van zo grote waarde zijn.

Dr. Bess Mensendieck, een Amerikaanse van geboorte, vrouwelijke medicus, heeft haar systeem alleen bedacht om de vrouw te helpen haar verwaarloosd lichaam gezondheid en schoonheid terug te geven. Het is gemaakt *door* de vrouw en *voor* de vrouw; er is biezonder gelet op de anatomiese en physiologische eigenschappen der vrouw.

Mensendieck hamert de vrouwen in: verslachte schouders, hangende borst, uitgezakte buik is alles *eigen schuld* en is ook weer door *eigen arbeid* te herstellen. Ze geeft daartoe de middelen aan in een aantal zeer goed bestudeerde, zeer eenvoudige spieroefeningen, die bovendien zo gekozen zijn, dat er op elke leeftijd mee begonnen kan worden, ook door de vrouw, die vroeger nooit aan spieroefening gedaan heeft!

Juist voor de vrouw in haar gewone, alledaagse bestaantje is dit stelsel zo buitengewoon aan te bevelen, omdat erin gezorgd wordt de bezwaren van het huishoud-, beroeps- of luxe leventje te ondervangen.

De niet-alleen onaestetiese, maar ook schadelijke gang der meeste vrouwen krijgt in het leer-

plan biezondere aandacht; door het aanleren van een juiste lastverdeling bij het gaan (daarin schuilt meest de grote fout!) worden de voeten tot groter werkkraft en uithoudingsvermogen gebracht en worden vaak spataderen, die zo menig vrouwebeen ontsieren, voorkomen, of zo ze al opgetreden zijn, minder hinderlik gemaakt, enz.

Het grote doel van Dr. Mensendieck is, de vrouw er toe te brengen hare gewone dagelijkse bezigheden gymnasties-juist te verrichten, d.w.z. ze te doen met de *juiste* spieren en met de *gratie*, die *elke* beweging, zelfs de eenvoudigste, hebben kan.”

Het is zoo, dat we leven in een tijd van sport en gymnastiek, en dat in vele kringen aan deze dingen *te* veel aandacht wordt geschonken. Maar speciaal de lichamelijke opvoeding van de *vrouw* is aan den anderen kant in sommige kringen *te* veel verwaarloosd, en dat is evenmin goed. Veel meisjes en vrouwen zouden *minder* te klagen hebben over gezondheidsstoornissen, slapeloosheid, zenuwachtigheid, als ze iets *meer* aandacht en tijd aan haar lichamelijke opvoeding besteedden. „Uit kleine moeite groote baaf”.

Over „tijd hebben” schrijft *De Katholieke*

Poortje te Gouda.

Foto van Joh. Zandvoort.

Vrouw, of liever over géén tijd hebben. 't Is 'n algemeen kwaaltje. Hoe dikwijls hoort men niet zeggen: „Ik heb geen tijd!”

Het is onze plicht, voor allerlei dingen, die we moeten doen, tijd te hebben, en de schuld ligt alleen aan ons zelf, als we dat gemakkelijk uitvluchtje verzinnen, om ons te verontschuldigen, als we weer iets verzuimd hebben.

't Is eigenlijk merkwaardig, hoeveel men in één dag kan afdoen, als we ieder uur maar op de juiste manier gebruiken. Het is niet de bedoeling, dat men voortdurend van 's morgens vroeg tot 's avonds laat bezig is, maar men moet geen uur, geen minuut van het leven als 't ware weggoeien, zooals zooveel vrouwen doen, die zich dan daarenboven nog beklagen over gebrek aan tijd.

De grootste verkwister is hij, die niet op de kleintjes let. Wie altijd bij de huishoudelijke uitgaven denkt: „'t Zijn maar een paar dubbeltjes,” geeft dikwijls meer uit dan een ander, die uitspaart op kleine dingen en ineens een flinke uitgave doet.

't Is met den tijd precies hetzelfde: wie alle kleine oogenblikken gebruikt, kan rustig genieten van een uitgespaard uurtje.

„'t Is over tien minuten al etenstijd; waarom zouden we iets doen?” denken zoovelen. En juist zoo'n klein oogenblik kan benut worden, om een stopje te leggen of een begonnen brief af te maken. De tien minuten worden soms een half uur, wanneer een van de leden van 't gezin zich verlaat heeft en ze zijn niet verloren!

Doe niets half, want dat is ook tijdverspilling, 't moet later weer over gedaan of verbeterd worden.

't Allerbeste is, niets tot morgen uit te stellen, en als men tijd over heeft, vooruit te werken. Als er dan onverwachts iets gebeurt, dat beslag op onzen tijd legt, behoeven we ons niet druk te maken; we komen wel klaar, omdat een gedeelte al af is. In den herfst met de wintergarderobe beginnen, met Sint Nicolaas en Kerstmis alles vooruit bestellen en inpakken, een beetje tijdig ons zomergoed in orde maken, dit alles komt een prettigen en rustigen geest in huis ten goede.

In *Voeding en Hygiëne* wordt weer eens de lans gebroken voor verpakte levensmiddelen. Vooral op de verpakking van brood wordt met allen nadruk aangedrongen.

Terwijl we van onzen slager, onzen poelier, onzen melkboer, onzen leverancier van erwten, boonen en rijst, van groenten, van wat weet ik al meer, zindelijke bediening verlangen — terwijl toch al die waren in de keuken flink worden verhit en dus als het ware gesteriliseerd, accep-

teeren we de brooden, die in de bakkerij zijn aangepakt door de bakkersknechts, die door menig huisvrouw zijn „aangevoeld” (of ze hard genoeg zijn!) die door den bezorger met de handen worden aangereikt..... allemaal handen, waarvan de bezitters veelal van de eerste beginselen der hygiëne niet het minste begrip hebben, de brooden, die in de kar, waarin ze zich bevinden, in aanraking kunnen komen met opgewaaid stof van de straat.

Het is in één woord vies! Het is onhygiënisch, het is gevaarlijk.

Naar onze overtuiging is brood de eetwaar, die het allereerst voor verpakking in aanmerking komt.

Wij weten het: er zijn bakkers, ook in ons land, die al eens hebben geprobeerd, of het publiek verpakt brood wil koopen. En die proef is mislukt.

In het buitenland — in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in Noord-Duitschland en in Engeland (vooral in Glasgow en Lancashire) — is die proef wel gelukt.

„Jawel”, zegt de Amsterdamsche bakker, „maar dáár kan het, omdat men er slechts één of slechts enkele soorten brood levert. Hier verlangt het publiek keuze tusschen 22 broodsoorten. En dus: hier kan het niet.”

Naar onze overtuiging kan het hier wèl.

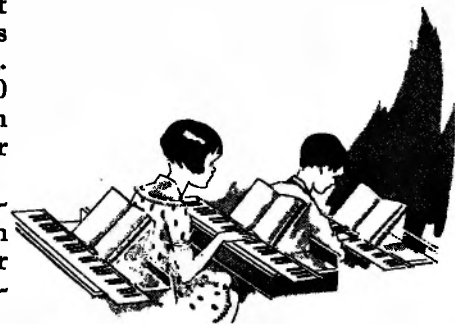
Sterker nog: de invoering schijnt ons een klein kunstje. Een broodfabriek, die zich de noodige machines daarvoor aanschafft, kan één of enkele soorten brood bereiden en die brooden verpakt afleveren tegen een prijs, waartegen de ouderwetsch-werkende bakker niet kan concurreren.

Moeder de vrouw zal, indien zij voor het verpakte brood niet meer behoeft te betalen dan voor onverpakt, wel leeren aan het verpakte brood de voorkeur te geven.

Wij hopen en gelooven, dat er ook in ons land energieke leiders van bakkerijen zullen worden gevonden, die ons de hygiënische voordeelen zullen toonen van de invoering van verpakt brood.

In Amerika wordt nu ook de pianoles klassikaal gegeven. Al in meer dan 400 scholen is er een geregeld lesuur voor uitgetrokken.

De kinderen zitten achter elkaar in speciaal daarvoor gemaakte piano-banken.

Practische Dingen.

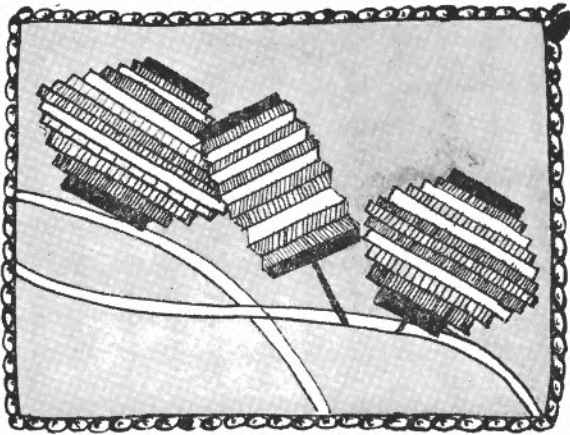

Fig. I

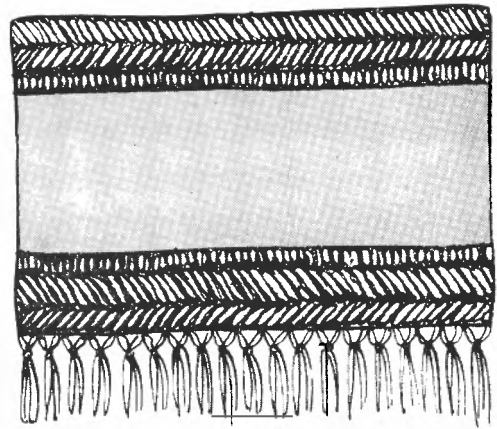

Fig. II

HIERBIJ een paar patronen van gezellige, moderne kussens, die vlug en gemakkelijk te maken zijn.

No. I is van paars peau de pèche, waarop met eenvoudige steken in harde kleur wol een gemakkelijk patroon wordt geborduurd, dat uiterst geschikt is voor een jongmeisjeskamer.

II is veel soberder, van zwarte stof, waarlangs met tapijtwol in groote steken een rand is gemaakt in matrood, blauw en grijs. De franje is met de hand geknoopt van tapijtwol.

III is kostbaarder, van beige fluweel, waardoor smalle reepen leer in donkerder tint geregen zijn. Het leer is zeer lastig snijden, maar indien het goed uitgevoerd wordt, geeft het een voornaam geheel. De kanten zijn ook omgebiesd met leer en worden op de hoeken met leer-kwasten afgewerkt.

Het laatste model is van donker bruine zijde, waarop oranje en groene motieven zijn geappliqueerd met chenille in bijpassende tint. De randen zijn ook met chenille doorwerkt en aan één punt hangt een zware kwast van gedraaid chenille.

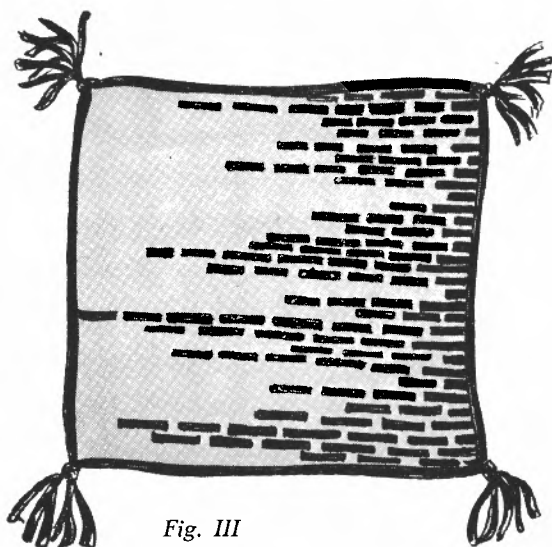

Fig. III

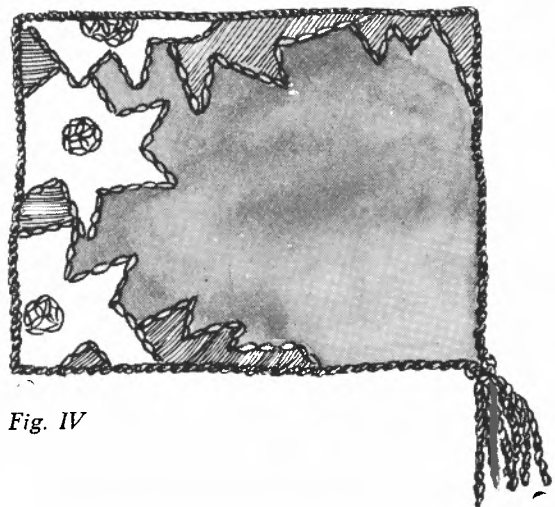

Fig. IV

Beschilderde kruik.

In een rommelhoekje van den zolder vond ik een steenen kruik, een erfstukje van mijn grootouders. Zij hadden haar gebruikt voor het inslaan van petroleum. 'k Heb haar eerst van binnen terdege gereinigd: de onaangename geur ging er af; toen van buiten flink schoon gemaakt. Met zeepsop. Wat begon de kruik mooi te glanzen!

Is de oppervlakte geheel gaaf, dan kan de ondergrond onbeschilderd blijven.

De kruik op de foto lijkt licht van kleur, maar in werkelijkheid is de ondergrond bruin.

Eerst teekenen we met krijt het ontwerp op de kruik.

We hebben haar beschilderd met zwarte, roode en gele Ripolin. Wat zwart is, is op de foto duidelijk te zien; de lichtste motieven zijn geel; die iets donkerder zijn, zijn rood. De smalle bies bovenaan is ook rood.

Gemakkelijk is dit werk niet, doch het is zeer loonend: het resultaat is zóó verrassend, dat ge met véél genoeg uw kruik een plaatsje geeft in gang, serre, erker of hall.

Wie dit schilderen nog nooit deed, zouden we willen raden: beproef 't eerst eens met bloempotten en glazen; dit is heel wat gemakkelijker.

En we kennen het spreekwoord: al doende leert men.

A. BALDER.

Sla, het ideale zomergerecht.

Een voedings-eisch, waarvoor men — vooral in Amerika — veel propaganda maakt, betreft het dagelijksch gebruik van sla; liefst bij elken maaltijd, maar als dat niet gaat, dan toch vast en zeker éénmaal per dag.

Waarom?

Omdat een sla ons gelegenheid geeft verschillende groenten rauw op tafel te brengen, zonder dat de smakelijkheid er onder te lijden heeft. En juist nu ons van wetenschappelijke zijde wordt verteld hoe verschillende bestanddeelen uit de groente — vitaminen, zouten — in de rauwe spijzen meer kans hebben om tot hun recht te komen dan in de gekookte, zullen we

graag een bereidingswijze volgen, die het behoud van de gewenschte stoffen waarborgt en toch ook onzen smaak tevreden stelt.

Feitelijk zouden we het geheele jaar door wel een sla op ons menu kunnen zetten: zoodra de kropsla is verdwenen, stellen we er fijn gesnipperde gele andijvie voor in de plaats (liefst de z.g. krul-andijvie), die op haar beurt weer kan worden opgevolgd door gesnipperd Brusselsch lof. En we denken dan nog niet eens aan de „fijne” wintersla-soorten: veldsla, dunsel en later nog molsla, die zich alle met succes op dezelfde wijze als de zomersla (kropsla) laten bereiden.

Wat dat betreft, kunnen we dus het „sla-systeem” het geheele jaar gemakkelijk volhouden

en we beginnen er dan in den zomer mee, den tijd waarin iedereen dezen kouden schotel naar waarde weet te schatten.

Verschillende toevoegingen stellen ons in staat de noodige afwisseling in het gerecht aan te brengen. Het mengsel van olie en azijn — hetzij eenvoudig door elkaar geklopt, hetzij met behulp van een fijngezeven hard gekookt ei tot een sausje gemaakt of wel gebruikt in den vorm van een mayonaise — wint aan smaak door de toevoeging van wat mosterd en peper, wat toevoegingen (dragon, prei, bieslook, peterselie), wat Maggi's Aroma. En het is werkelijk een soort kunst om de sla juist „op smaak” af te werken met het zorgvuldig bereide sausje, zóó, dat de deur daarvan de geheele massa doortrekt, zonder dat de frissche groene blaadjes door de ruwe behandeling verflensen: losjes met slalepel en vork de geheele massa optillen en weer eenigszins omgekeerd neer laten vallen is een slag, dien men met een beetje goeden wil vlug beet heeft.

Behalve de kropsla alléén, laten zich allerlei combinaties denken, die dagelijks voor de gewenschte afwisseling zorgen. Kropsla met komkommers of tomaten, maar ook die beide laatste ieder afzonderlijk — desverkiezende nog vermengd met plakjes aardappel — tot een sla gemaakt, behooren tot de vrijwel algemeen bekende variaties. Minder bekend is het misschien, dat een restje doperwtten, slaboonen, capucijners, worteltjes zich heel geschikt door een portie sla laat mengen met een goed resultaat, zoowel wat smaak als wat uiterlijk betreft.

Gemengde Sla (van rauwe groenten).

- 2 kroppen sla
- 1 komkommer
- 2 à 3 tomaten
- 4 koude gekookte aardappelen
- 10 worteltjes
- 1 bosje radijs
- 2 eieren
- 3 eetlepels slaolie
- 2 eetlepels azijn of citroensap
wat peper, zout en mosterd
- 1 theelepel Maggi's Aroma

Maak de verschillende groenten schoon. Pluk de sla in kleine stukjes, schaf de komkommers in dunne plakjes, snijd de tomaten, de aardappelen, de rauwe worteltjes en de radijs in schijfjes en verdeel de hardgekookte eieren in achtste partjes.

Klop de olie met den azijn of het citroensap, den mosterd en het zout tot een gelijk sausje; roer er de Maggi's Aroma door.

Breng de verschillende groentestukjes in den

slabak bij elkaar en meng er luchtig het sausje door; gebruik als versiering van het gerecht de achtste partjes hardgekookt ei.

Gemengde Sla (van gekookte groenten).

- 1 niet te groote gekookte biet
- 1 bloemkooltje
- 1 groote wortel (of 10 kleine worteltjes)
- 1 selderyknol
- 4 koude gekookte aardappelen
- 3 eetlepels slaolie
- 2 eetlepels azijn of citroensap
- 2 hardgekookte eieren
wat peper, zout en mosterd
- 1 theelepel Maggi's Aroma

Kook de verschillende groenten gaar (of gebruik resten van een vorigen dag); verdeel ze alle in nette stukjes en snijd ook de koude aardappelen en de gekookte biet in kleine blokjes. Klop de olie met den azijn (of het citroensap), het zout, den mosterd en de peper tot een gelijk sausje; roer er de Maggi's Aroma door en misschien ook een gesnipperd preitje.

Meng de verschillende groenten door elkaar, maak ze aan met het sausje en garneer het gerecht met partjes of schijfjes hardgekookt ei.

Aardappelsla.

- $\frac{3}{4}$ K.G. koude gekookte aardappelen
- 1 kropje sla
- 1 eetlepel gehakte peterselie
- 1 preitje
- 3 eetlepels slaolie
- 2 eetlepels azijn (of citroensap)
wat peper en zout
- 1 theelepel Maggi's Aroma

Snijd de koude aardappelen in dunne plakjes, overgiet ze met het door elkaar geklopte mengsel van olie, azijn, zout, peper en Maggi's Aroma en laat ze daarmee een uurtje staan, nu en dan de aardappelen wat omschuddende, zoodat ze alle met het sausje in aanraking komen. Maak in-tusschen de sla schoon, snipper het preitje en hak de peterselie fijn.

Meng op het laatste oogenblik de fijngeplukte slablaadjes en de prei luchtig door de aardappelen, breng het gerecht over in den slabak en bestrooi den bovenkant met de gehakte peterselie.

Of wel: vorm van de sla een „bedje” in den slabak, zóó, dat het groen flink tegen den rand opstaat; leg in het midden de aardappelsla, waardoor de prei is gemengd en bestrooi daarvan den bovenkant met de gehakte peterselie.

Iets over bakken in de keuken.

door „De Bakkerin.”

Wij dachten, eens samen te spreken over het maken van een botercake.

Zooals u misschien in de practijk al eens is wedervaren, zijn er vele manieren die dan hier en dan daar weer worden aangegeven om het gewenschte resultaat te krijgen.

Ze lukken echter niet altijd even goed.

Daarom leek het mij niet kwaad er een modelletje bij te geven en aan de hand van deze illustratie kunt u zelf nagaan of u met succes heeft gewerkt.

De cake, zooals we ze nu beschrijven, is met kersen bereid. Maar ook zonder kersen is ze heel smakelijk.

U weegt op de familieschaal of op een flinke briefweger de hieronder genoemde grondstoffen af.

1½ ons boter

1½ ons basterdsuiker

0.28 K.G. bloem (2 ons 8 lood)

4 eieren.

iets zout

een theelepeltje citroenrasp of een pakje vanille-suiker als aroma.

Neem nu een flinke steenen schaal en roer hier de boter met een langwerpige eiwitklopper (dus geen spiraalvormige) ongeveer 5 minuten tot ze mooi glad en bijna wit ziet.

Doe er dan de basterdsuiker, de citroenrasp of vanillesuiker en iets zout bij en roer het nu weer tot een mooie gladde zelf.

Voeg er dan een ei bij en roer dit er op gelijke wijze doorheen.

Vervolgens het tweede ei en wederom de massa zalvig roeren.

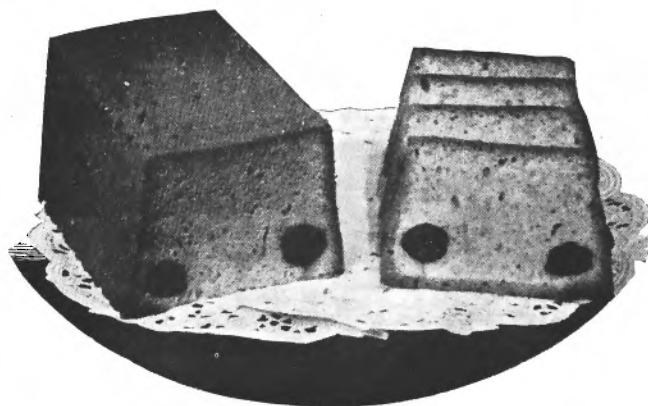
Dan doet men er alvast een gedeelte b.v. $\frac{1}{3}$ of $\frac{1}{4}$ deel der bloem bij en mengt die er doorheen.

Daarna het derde ei en als dit ook mooi gelijkmatig er doorheen geroerd is het vierde ei en dan de overige bloem.

Smeer dan met een kwastje een cakeblik of twee kleine vormen met opgeloste boter, vooral niet het onderste van de boter maar het bovenste heldere hiervoor nemen, anders kleeft de vorm.

Vul dan het cakemengsel in de vorm en tik deze even op de tafel zoodat het mooi glad is.

De vorm mag niet meer dan voor twee derden gevuld zijn.

Leg dan van boven op het cakebeslag, den vorm vol met kersen, welke men in een comestibleszaak kan koopen, liefst drie kleuren, roode, gele en groene, dit verhoogt het effect.

De kersen behoeven niet in het beslag gedrukt te worden, ze zakken vanzelf wel, alleen halverwege eronder duwen is genoeg.

Zet de gevulde cakevorm in de gasoven of in de oven van het fornuis en laat deze er ongeveer een half uur in staan.

Indien de cake na 15 minuten te veel kleurt, leg er dan een stuk papier bovenop.

Na een half uur voelt men even op de cake, en als er geen indruksel van de vinger meer in blijft staan, is ze gaar.

Haal ze dan uit den oven en keer ze om op een bord, waar men wat witte suiker op gestrooid heeft.

Nadat ze bekoeld is kan men ze gebruiken.

De illustratie doet zien hoe ze van binnen en hoe ze van buiten er uit moet zien.

Onderlinge Correspondentie.

Aan Coera,

'k Was juist druk in onzen bloementuin bezig geweest, toen de post „De Jonge Vrouw” bracht en ik bij het vluchtig doorkijken je vraag las.

Mag ik je mijn meening nu eens vertellen? Ik voor mij geloof dat het onderhouden van den tuin (ik bedoel hiermee het lichte werk, onkruid uithalen, bloemenzaaien, later verpoten, de paden bijharken enz.) wel terdege bij de huishouding behoort. Als je nu alles in huis keurig netjes hebt en je laat je bezoekers, wat zomers dikwijls gebeurt, eens in den tuin, dan zou je je toch schamen als het daar slordig was. Nu kun je natuurlijk iedere week een tuinman laten komen, maar dat kost handenvol geld. Als je het zelf doet bespaar je dat in de eerste plaats, ten tweede is het een gezonde bezigheid en het is een dankbaar werk. Als je b.v. in het voorjaar den tuinman alles op laat knappen, vind ik het tot de huishoudelijke taak van het meisje behooren, de tuin verder te onderhouden. Nu Coera, ik hoop, dat je wat aan mijn antwoord hebt.

Met hartelijke groeten,

TOOS.

Beste Coera,

Evenals jij ben ik ook een nieuweling in de O.C.; je vraagt een meening over 't werken in een bloementuin van een meisje. Nu, ik vind dat dit eigenlijk behoort tot liefhebberijen. Bijv. zoals de een liefhebberij heeft in handwerken, de ander in lezen, muziek, teekenen of andere dingen. Bepaald tot de huishouding kan ik niet vinden dat het behoort, je moet er voor voelen, anders zal het dunkt mij, niet goed gaan. En mannenwerk, ja een man

kan natuurlijk evengoed liefhebberij hebben in tuinieren zonder daarvoor bepaald tuinman van beroep te zijn.

Wat is jouw eigen meening er over?

Met hartelijke groeten,

INA.

Naschrift van de Redactie. Men leze de artikelen van Mej. Voûte in ons tijdschrift. Zou tuinieren geen werk voor meisjes zijn? Dat is toch moeilijk vol te houden.

Aan Joop,

Als het je bedoeling is in de Zending te willen gaan, dan zal het wel het beste zijn, dat je je in verbinding stelt met Mej. A. E. Adriani, Rijsburgerweg 191, Leiden, de secreesse van den Vrouwen-Zendingsbond en de „Unie van Vrijwilligers” (onder-afdeeling van dien bond). Je kunt gerust met alles wat je hartje mogelijk bezwaart bij haar komen, want het is een allerhartelijkste dame, die belang stelt in alle jonge vrouwen die voor de Zending voelen en zich aan zendingswerk, in welken vorm ook, willen geven.

Ik weet dit, daar ik zelf ook als „voorloopige” op de lijst van Vrijwilligers sta en nu onder leiding van den V. Z. B. aan de Bijbelstudie ben. Over een tijdje hoop ik dan als „Vrijwilliger” te worden ingeschreven.

Dus, Joop, als je hierop ingaat, hoor ik vast nog wel eens van je. Veel succes en hartelijk gegroet van

DICKY.

Beste Joop,

Indien het ernst is met je plan, stel je dan (vóór Sept.) in verbinding met Mejuffrouw C. H. C. Gunning, Hooge Naarderweg 8, Hilversum, of met Mejuffrouw P. C. van Gheel, Gildemeester, Toussaintkade 51, Den Haag.

Met hart. groeten,

MARY J. BEKKERING, A'dam.

Correspondentie van de Redactie.

Gevonden in kampeergebouw 3, nadat het Juni-kamp was vertrokken: een *veldflesch*, die in een hoekje lag te huilen om zijn meesters. Als deze de porto van een postpakket ervoor over heeft, moet ze zich maar even aanmelden bij de Redactie van De Jonge Vrouw, Baarn.

WENSCHT U UW HUIS
OF EETKAMER TE LATEN
INDICHTEN? DAN NAAD
LOV
DE OOSTERBEEK TE

Werk van een zieke. Een lezeres, die al bijna een half jaar heeft moeten liggen, schrijft ons dat zij zoo gaarne wat wil verdienen door haar eigen handwerken te verkoopen.

Zij zou hiervoor b.v. willen nemen één van de patronen voor kussens, die in het Februarinumner van dezen jaargang van „De Jonge Vrouw” stonden.

Wie er voor voelt, op deze manier een ziek meisje te helpen, wordt verzocht te schrijven aan Mej. Gré Melder, Torenstraat 13, De Bilt (U.), en dan nog op te geven of zij speciale wenschen heeft aangaande patroon of kleuren, of dat zij dit aan de handwerkster overlaat.

Betalend logé. Wie er iets voor voelt, op een plaats van de Zuid-Hollandsche eilanden een kamer te huren, om als betalend logé gedurende de zomermaanden er te wonen, zal goed doen, eens te letten op de advertentie, die hier voor in dit nummer wordt opgenomen.

Het is voor menschen, die nog niet met dit deel van ons land kennis maakten, altijd de moeite waard, om in dit opzicht zijn ervaringen te vermeerderen.

De dame, die bedoelde advertentie plaatst, woont in een groot huis met tuin.

Kennismaking.

Bijlage van „De Jonge Vrouw”, Juli 1929.

DE JONGE VROUW

NUMMER 11 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ
ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

AUGUSTUS 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW“, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

Verlegenheid.

Jezus dan, de oogen opheffende, en ziende, dat een groote schare tot Hem kwam, zeide tot Filippus: Vanwaar zullen wij brooden koopen, opdat deze eten mogen?

Doch dit zeide Hij, hem beproevende; want Hij wist zelf, wat Hij doen zou.

Joh. 6 : 5—6.

De vraag van den Heiland vloeit niet voort uit verlegenheid. Hij weet, wat Hij doen zal. Hij zal de schare eten geven.

De verlegenheid is bij Filippus en dat weet Jezus. Hij weet, wat in elken mensch is.

Filippus meet en weegt. Daar *is* een groote schare en die schare *heeft* eten noodig.

Nu is de vraag: Vanwaar dat brood?

Hoeveel is er noodig? Is het te koopen?

En zoo komt Filippus er niet uit. Er is geen geld, en, al zou er ook geld zijn, dan is er nog geen brood.

„Vanwaar zullen wij brooden koopen, opdat deze eten mogen?”

Filippus moet zijn meten en wegen opgeven, want het helpt hem niet uit de verlegenheid. En wij, die maar steeds weer willen meten en wegen, moeten met Filippus weten, dat we er zóó niet komen.

Uit onze verlegenheid moeten we grijpen naar het wonder. Jezus is er en Hij weet, wat Hij doen zal. Op Zijn vraag is alleen het eene antwoord mogelijk: Heere, Gij weet het.

Laat ons in onze verlegenheid *dit* antwoord geven. Wat heerlijk is het, dat *Jezus* er staat, dat *Jezus* vraagt. Want Hij-zelf is het antwoord. Als er niets te koopen is, als wij in onze verlegenheid geen raad weten, dan komt Hij tot ons en roept: „Vanwaar”.

En dan, als *wij* nog over deze vraag denken, weet Hij reeds, wat Hij doen zal.

Zijn antwoord beschaamt onze verlegenheid. Zijn antwoord is het eenige en goede.

En Hij wil, dat wij ook dit antwoord zullen leeren geven: Heere, Gij alleen.

Hij vraagt ons, opdat wij uit onze verlegenheid uit zullen komen en alles zullen overgeven in Zijn handen.

K.

Blonde Else.

. naar Ethel Turner.

ELSE zag neer op haar leege, werklooze handen, wat was er nog voor ze te doen? Niemand was er in huis dan Lelia en Vrouw Stoor — niemand waar ze iets aan had. Bijna speet het haar, dat Douglas weg was. Met hem had ze tenminste kunnen praten.

Ze kon het niet langer verdragen — waarom kwam Adolf nu niet? Ze had een gevoel alsof ze dood zou gaan als hij nu niet kwam om haar te troosten. Hij had haar nooit verteld dat hij haar liefhad, nooit met één woord het gezegd. Maar zij wist het. Nooit had iemand haar aangezien met den blik die in zijn oogen kwam, als hij haar zag. Hij had haar lief, dat wist ze zeker, maar hij wilde het haar niet zeggen, zoolang die zwarte vlek achter hem lag, in zijn leven in Engeland. Nu, dan zou zij het hem zeggen, heel eenvoudig. Tusschen haar en hem, beiden worstelend, bijna verdrinkend in een zee van eenzaamheid, kon er nauwelijks meer sprake zijn van trots.

„Daar is de meneer van hiernaast aan de deur, juffrouw,” zei Vrouw Stoor aan den anderen kant van het scherm; in haar bescheidenheid kwam ze niet eromheen om Else aan te zien.

Maar Lelia gooide de oude vrouw bijna op den grond, zóó woest duwde ze haar op zij, terwijl ze driftig fluisterde: „Ik ben hier 't dienstmeisje, jij niet”.

Binnen het scherm zei ze: „Meneer Sheldon aan de deur, juffrouw, en ik heb hem gezegd dat hij niet hoefde komen, dat er al een andere meneer was geweest en dat u heelemaal van streek was. En nu vraagt hij of hij morgen mag komen.”

Het meisje kwam tot de werkelijkheid terug.

„Nee,” zei ze, „ik wil hem nu ontvangen”.

„Uw oogen zien er zoo uit,” zei Lelia.

„Dat hindert niet,” zei Else, en ze stond op en nam het scherm weg. „Vraag hem maar binnen te komen”.

Lelia ging door de zitkamer.

„Nu ja,” zei ze tegen zichzelf, „het wordt ook al donker, en 't is *dis* maar. Ik zou niet willen dat meneer Wharton haar zoo zag met haar gezicht vol rooie vlekken”.

Adolf kwam met een paar stappen de kamer door, zijn hart zóó vervuld van haar verdriet, dat hij geen woord kon spreken.

Hij had dien middag Douglas zien binnegaan, en was oprecht blij geweest dat er iemand was

om haar wat op te beuren. Nu kwam hij zelf, enkel beheerscht door een groot verlangen, haar te troosten. Hij had het niet uitgehouden, in zijn eigen huis, terwijl hij wist dat zij alleen was, de eerste keer, terwijl de schaduwen zoo somber verdonkerden. Hoe kwam het dat ze waren weggegaan, de een na de ander, en haar heel alleen hadden gelaten met die ongelukkige vrouw en dat domme kind? Hij wilde zien, hoe ze er aan toe was.

Het meisje deed een stap naar hem toe. Ze scheen opeens haar zelfbeheersching verloren te hebben.

„O,” zei ze, „hoe kon je zoo lang wachten vóór je kwam”.

Toen las hij het ongelooflijke in haar oogen, en in een opwelling pakte hij haar, kuste haar, weer en nog weer, de natte wangen, de arme oogen, en de trillende lippen.

Ze liet hem maar begaan, en snikte, lachte, en huiverde in haar vreugde en ellende.

Pas vijf minuten later kwam de herinnering als een vergiftige pijl hun geluk binnendringen.

Zijn armen vielen langs zijn zijden, met een aschgrauw gezicht zag hij haar aan.

„Ik dacht er niet aan,” zei hij mat. „Ik was het vergeten, ik ben niet vrij”.

En kort vertelde hij haar, dat al zou zij zijn onteerden naam wilden aanvaarden, *hij* toch niet vrij was tegenover zijn werkgever. Afgezien nog van het feit, dat hij van het poovere salaris met de weinige vooruitzichten haar onmogelijk een bestaan kon bieden, had hij Munro moeten beloven, niet te zullen denken aan „trouwen en zulke nonsens”. Een mensch als hij had daar geen recht op.

* *
*

De herfstdagen gleden onmerkbaar voorbij, en de winter, de zachte Australische winter, lag over Wyama, op heuvels en dalen.

Het huisje van David was nog steeds bewoond door Else. En in het huis van Jonathan was Adolf nog te vinden.

In het begin had iedereen erop aangedrongen, dat Else uit haar huis zou gaan, omdat ze toch onmogelijk daar alleen kon blijven wonen in een omgeving, die voor haar vol droeve herinneringen was.

En Else, die dit keer toegaf aan de algemeen-

menschelijke neiging om datgene wat iedereen zegt, voor waarheid aan te nemen, schreef naar David en liet hem weten, dat ofschoon ze nog aan een half jaar van haar huur gebonden was, ze hem zeer verplicht zou zijn, als hij, gezien de omstandigheden, haar daarvan zou willen vrijstellen, of als hij dat niet doen kon, haar de vergunning wilde geven, de huur aan iemand anders over te doen.

Daarmee had ze zonder het te weten, den armen David heelemaal van streek gebracht. Hij had nog van haar de vage herinnering als van een jongedame, die hem ertoe gebracht had, in zijn huis veranderingen toe te staan, waar geen huisheer die de normale beschikking over zijn verstand had, aan denken zou.

En nu zei de vrouw van David, dat ze maar eens naar Wyama toe zou gaan, om 't oude huisje te bekijken. David sidderde al bij voorbaat. Want hij had nooit precies aan zijn vrouw verteld, welke veranderingen er aangebracht waren, alleen had hij gepraat van „een paar karweitjes” die eraan waren op te knappen geweest, omdat artisten het nu eenmaal anders wilden dan gewone menschen.

Nu dat alles al een jaar geleden was, wist hij zelf niet goed meer waarin die veranderingen ook weer bestaan hadden, hij had alleen een verwarde herinnering van muren die met-wortelen-al uitgetrokken waren, en weggedragen om op andere plaatsen dienst te doen. Dat er vreemde en licht verschiefbare kleuren gebruikt waren om 't huis te schilderen, en dat er een geschilderde rand was gekomen hoog tegen de zolder aan, inplaats van op schoorsteenmantel-hoogte, waar gewone menschen, die niets met de kunst hadden uit te staan, altijd hun muur-rand hadden, zoodat die makkelijk door een andere kon worden vervangen als door 't krassen van meubels of door 't duimelen van kindervingertjes er leelijke plekken op gekomen waren.

De brief van zijn huurster vervulde hem met vrees. Als het huis eenmaal leeg was, zou zijn vrouw er zeker naar willen gaan kijken. Ze had al wel twintig keer, als de straten van de stad erg stoffig waren, en het stadsche publiek niet erg happig scheen op de koopjes die ze in haar winkel aanbood, gezegd „dat ze wel eens wou weten hoe het in dat kleine Wyama zou gaan”, „dat 't haar benieuwde of die klimroos er nog was”, en „dat ze wel eens wou zien, of er uit dat malle steenen muurtje nog altijd hagedissen kropen en er bovenop gingen zitten”.

Neen, David had geen haast om de executie te bespoedigen. Hoe langer zijn vrouw uit Wyama wegbleef, hoe beter. En dus ging hij zitten en schreef:

„Geachte juffrouw, daar het mij spijt niet van dienst te kunnen zijn, omreden het een dame is en die jong is en die in treurige omstandigheden is enzoovoort, maar het kan niet vanwege het contract, maar als u de huur wil overdoen dan is het mijn goed, en Cross van het woningbureau zal wel de beste persoon zijn om het aan te geven”.

Cross van het woningbureau kwam, en keek eens rond, en dacht er het zijne van. De hemelwaarts strevende rand aan de muur wekte dadelijk zijn antipathie, maar hij zorgde voor een groot bord waarop stond: „Te huur”, en hij vroeg vijf gulden voor vijf advertenties in het „Nieuwsblad van Wyama”, waarin het feit vermeld zou worden dat een lieflijk gelegen landhuis te huur was.

Dadelijk kwamen er stroomen menschen om te kijken, zulke stroomen, dat Else alvast haar boeken begon in te pakken, en naar Sydney schreef om kamers. Wel verwonderde het haar van de meeste menschen, die kwamen kijken. Juffrouw Droyer bijvoorbeeld, de pianoleerares, die zeker niet vanuit zoo'n afgelegen huis aan dertig leerlingen tweemaal per week pianoles kon gaan geven. En de slagersvrouw, die op de verkoop van zulke enorme meubels gekocht had, en dan wel een dozijn boerenvrouwen, van wie steeds gedacht werd dat ze zich op hun boerenhoeven voor hun leven gevestigd hadden. De meesten van hen zeiden iets van tantes of schoonzusters of aangetrouwde nichten, voor wie ze eens een kijkje kwamen nemen, omdat die schoonzusters en nichten hun gevraagd hadden, rond te zien naar een geschikt huis.

Hoe kon Else ook weten, dat zij en haar huis op 't oogenblik in Wyama beschouwd werden als iets bijna even bezienswaardig als het rondreizende circus, dat eens per jaar Wyama bezocht? En goedkoop was dit zeker: 't circus kostte je twee of drie kwartjes, maar hier was de toegang geheel vrij, zoo lang het bordje met „te huur” er nog stond.

Eindelijk konden de geruchten nu toch bevestigd worden. De muren waren weggebroken, dat was maar niet een praatje geweest. Er was geen buffet, en er was geen piano, niet eens een die je met een rijksdaalder in de week mocht afbetalen. Er was geen kleed op de grond, alleen maar hier en daar matten, en de planken waren glanzend donker gebeitst. Schilderijen genoeg, natuurlijk oude voorraad die de artist nooit had kunnen verkopen. De kamer van het dienstmeisje was bespottelijk mooi gemaakt, net goed om een meisje voor haar verdere leven voor iedere dienst ongeschikt te maken. En 't was maar al te waar dat ze niet eens zwart droeg.

Witte japonnen en anders niet, alleen een zwarte ceintuur om haar middel, en er werd nog gezegd, dat Mevrouw Beathie daar op haar knieën om had moeten smeecken.

Na eenigen tijd pakte Else haar boeken weer uit, omdat ze inzag dat er wat tijd mee gemoeid was, vóór dat je de huur van een huis kon overdoen. Ze had het eerst niet prettig gevonden, menschen om zich heen te hebben, en het aan Lelia overgelaten, de bezoekers rond te leiden, maar later was ze toch tot de conclusie gekomen, dat ze er zelf maar bij moest zijn, want Lelia werd bij zoo'n gelegenheid wel wat heel breedspakig.

Er kwamen ook een paar menschen die werkelijk een huis zochten. En toen kwam Else tot de ontdekking, dat wat voor den een brood is, voor den ander bepaald vergif moest wezen.

„Geen voorkamer!” zei een vrouw.

„Integendeel”, glimlachte Else, „het is één-en-al voorkamer”.

„Ik bedoel geen echte zitkamer”, zei de vrouw, die van de eene hoek naar de andere keek, alsof ze hoopte er nog een ergens in een hoekje te ontdekken.

„Ik houd van het gevoel van ruimte, dat je zoo hebt,” zei Else.

„Maar je kunt toch niet zonder een zitkamer”, verklaarde de bezoeker, de vrouw van een welvarende kippenfokker, die had gezegd, dat hij zijn bedrijf wel op de Westershelling wilde vestigen, als „de vrouw” het huis geschikt vond.

„Je moet toch een zitkamer hebben. Je kunt toch niet eten in dezelfde kamer waar je je piano hebt, en je mooie meubeltjes.”

Else bracht haar naar de achterverandah, die zoo goed was afgesloten, dat het een aardige kleine kamer geworden was.

„Meestal gebruik ik tegenwoordig hier mijn maaltijden,” zei ze. „Misschien kunt u het ook doen.”

De vrouw overzag eens de beperkte ruimte.

„Zondags zijn we met z'n achten aan tafel, wij met twee kinderen, en óf zijn zuster óf mijn zuster komen dan met hun gezin, en hoe moeten we daar dan allemaal in? Het meisje zou niet achter de menschen langs kunnen om de borden af te nemen.”

Daar was inderdaad veel van waar.

Nu was de vrouw weer terug in de groote zitkamer.

„En wat een kleed zou je moeten hebben, als je dit als zitkamer gebruikte — of als salon, mag je wel zeggen, als je er zoo'n groote kamer voor hebt.”

„Houdt u niet van een gebeitste vloer?” vroeg Else.

De vrouw keek een beetje beleedigd.

„Mijn man heeft me altijd een kleed kunnen geven,” zei ze. „Maar nu is 't zoo vervelend dat het kleed dat ik nu heb nog bijna nieuw is, en heel goed nog kon dienen in een geschikte kamer. Maar hier zou het, om zoo te zeggen, een oase midden in een woestijn zijn.”

Eens of tweemaal scheen ze op 't punt te zijn, om toe te geven, om over de weggebroken muren heen te stappen, omdat er iets was, dat haar beviel. Misschien was het de groene glazen bak, waarin narcissen groeiden en bloeiden, of misschien ook de manier waarop het zonlicht lag op het water onder de brug bij Little Mitcham; misschien ook riepen de hooge muurschilderingen iets wakker van haar gevoel voor origineele smaak.

Maar tenslotte herinnerde ze zich iets, dat de heele zaak onmogelijk maakte. Waar zou ze haar kapstok moeten neerzetten? Toch niet bij de deur, die zoo maar in „'t salon” uitkwam? Eikenhout met een groote spiegel erin, en een doos voor handschoenen en zoo, en plaats voor paraplu's en acht hoeden konden er tegelijk op hangen. Waar moest ze de kapstok neerzetten?

Else begreep dat verdere overreding nutteloos zou zijn, en ze gaf het dus maar op. Ze bood haar bezoeker thee aan, omdat ze van zoo ver gekomen was, en liet haar toen zoo vriendelijk mogelijk uit.

Maar ze zag nu wel in waar de schoen wrong, en begon erover te denken wat minder kosten zou: de muren weer op hun oude plaats terug te brengen, of het huis leeg te laten staan totdat de huur verstreken was.

Ze had een klein inkomen, net genoeg om eenvoudig van te leven. Maar de doktersrekeningen en de onkosten van de verpleging in den laatsten tijd hadden een groote bres geslagen in het aanwezige contante geld. Ze had de wenkbrauwen gefronst, toen de beambte van de bank op het dorp, in antwoord op haar vraag, hoeveel haar bankrekening nog bedroeg, gezegd had: „Zes en tachtig gulden twaalf cent, juffrouw Erwin.” Het volgende kwartaal van haar inkomen zou pas over twee maanden binnenkomen.

Er was dus eenvoudig niet genoeg, om negen gulden per week voor het huisje te betalen, en ook nog ergens anders in pension te gaan.

Dat vertelde ze aan Mevrouw Beathie, aan Mevrouw Wharton, aan de doktersvrouw, die alle tegen haar zeiden, dat ze daar niet moest blijven wonen. Natuurlijk vroegen ze haar dan om bij hen te komen logeeren. In Wendover was ruimte te over, en zeker wel voor zoo'n klein smal meisje als Else. Mevrouw Beathie zou aan

niemand zoo graag als aan haar de pijnlijk-keurig onderhouden logeerkamer van de pastorie afstaan, en de doktersvrouw zou dankbaar zijn voor haar gezelschap. Maar het meisje, nog geheel vervuld van haar verdriet, hield angstvallig vast aan haar onafhankelijkheid, haar eenzaamheid.

„Ik weet niet eens of het wel is zooals het hoort, jij alleen en niemand anders in huis dan zoo'n meisje als Lelia”, zei Mevrouw Beathie als laatste woord op een middag toen ze vergeefs geprobeerd had Else van haar honkvastheid af te brengen. En daarmee stapte ze in de tilbury.

Else fronste de wenkbrauwen, terwijl ze naar huis terug liep. Ze had Mevrouw Beathie's wantrouwige blik gezien, in de richting van de blauwe pet, die bewoog tusschen de farwe-velden, een paar honderd meter verder.

Lelia kwam haar tegemoet. Lelia, die klaarblijkelijk plezier ergens over had, ofschoon ze haar best deed, dat niet te laten merken.

„'t Is weer mis geweest met haar”, kondigde ze aan; „ik dacht het wel, toen ze maar niet kwam om te strijken: de jongen van de bakker heeft het verteld, hij zei dat hij haar gezien heeft bij Murwumba, en ze sliep in 't bosch, en was al een paar nachten niet thuis geweest, en ze had een pleister op haar voorhoofd, en haar vingers heelemaal in 't verband. En een dief, die is door haar raam geklommen terwijl ze weg was, en heeft haar deken meegenomen, en haar mantel die u haar gegeven hebt, en haar trouwring, die ze niet aan had omdat hij te wijd was geworden, en alles wat hij maar te pakken kon krijgen. De politie is er juist geweest, en nu zit ze daar maar suf te kijken.”

Else hoorde het verhaal aan, en het ontroerde haar. Ze had meer dan ooit de trouwhartige toegenegenheid van de oude vrouw ondervonden in den tijd, toen zij zelf verdriet had. Ze nam haar hoed.

„Ik ga naar haar toe”, zei ze.

„Dan ga ik met u mee; meneer, die had het vast niet goed gevonden als u naar zoiets alleen toeging”, zei Lelia, die maar al te graag het terrein wilde zien, waar een dief en een politie-agent zoo kort geleden hun werk gedaan hadden.

„Neen”, zei Else. „Dat kan ik je niet toestaan, met die leelijke kuch die je op 't oogenblik hebt. Het begint al te regenen ook. Ik doe mijn regenjas wel aan, en ik ben gauw genoeg terug. Doe de lamp maar aan en zorg voor thee. Je hoeft niet bang te zijn, meneer Sheldon is vlak bij.”

Lelia voelde zich wat achteruit gezet, maar al gauw vroolijkte ze op. Ze had er al een paar dagen naar verlangd, dat de juffrouw eens uit

zou gaan, dan kon ze een mooie avondmantel aanpassen, die ze laatst ontdekt had in een van de doozen waarop stond: „Niet noodig voor de reis.” Die doozen waren een onuitputtelijke bron van genot voor het meisje geworden, wanneer Else weg was. 't Scheen dat er aan de schatten geen einde kwam.

Else ging vlug de tuin door, en de heuvel af door de lichte regen en de avondschemering. Ze droeg een lantaarn bij zich voor de terugtocht, want de weg was ruw en oneffen.

De arme vrouw zat alleen, nuchter, en verslagen over de ruïne van haar huishouding. De bakkersjongen had niets overdreven toen hij vertelde hoe de dief had huisgehouden: alles wat de man kon dragen en ook maar in een beetje geld omzetten, was meegenomen.

Allerlei kleine dingen, die anders de kamer gezellig maakten, ontbraken nu: de lamp, de vrouw zat bij 't licht van een eindje kaars in een kandelaar, het tafelkleed, de leunstoel, de porceleinen beeldjes, en de governiste doos, die vol was geweest met portretten en herinneringen uit vroeger jaren.

Dat die verdwenen waren, daaraan had de dief geen schuld, die waren door hun eigenares verkocht om aan de eischen van den deurwaarder van Murwumba te voldoen, want in de week dat ze weg was geweest, was de oude vrouw deerlijk in de schuld gekomen.

Else voelde groot zelfverwijt toen ze bedacht, dat ze zóó vervuld was geweest van haar eigen moeilijkheden, dat ze de heele week niet aan de oude stakker gedacht had en het lichtje, dat ze gewoon was 's avonds aan den voet van den heuvel te zien, niet eens had gemist.

Ze nam de oude, bevende handen in de hare.

„Wat vind ik dat jammer, innig jammer,” zei ze, en de zielige misère van dit „interieurtje”, zooals artisten het genoemd zouden hebben, zou inderdaad wel hardere harten ontroerd hebben.

„Eigen schuld”, zei Vrouw Stoor dof, „eigen schuld is 't allemaal. 'k Heb het zelf over me gehaald. Geen mensch te verwijten.”

„Ik wist niet eens dat u weg was. Wanneer bent u teruggekomen?”

„Voor twee dagen,” zei de oude vrouw mat, „of drie misschien. 'k Heb aldoor maar hier in de stoel gezeten. 'k Heb heelemaal geen zin om er uit te komen.”

„Maar is er dan niemand bij u geweest?”

„O ja,” zei Vrouw Stoor, „de veldwachter en de nieuwe politie-agent, en Jan van den bakker, u weet wel. Een goeie jongen.” Met vage waardeering keek ze naar hetgene waarmee Jan haar ellende had trachten te lenigen: een half brood, een appel, en een zakje pepermunt.

De tegenwoordige meisjeszomerclubcommissie.

Vijf en twintig jaar meisjeskampwerk.

„MEISJESKAMPEN”, zeggen we nu, en niemand vindt daar iets buitennissigs in. Maar toen 25 jaar geleden het eerste kamp van meisjes bijeenkwam, spraken de leden van de Nederlandsche Vrouwelijke Christen Studenten Vereeniging, van wie het initiatief ervoor uitging, voorzichtigheidshalve van „Meisjes Zomer Clubs.”

Dat was heusch geen overbodige voorzichtigheid. Een meisjeskamp, dat woord zou menige moeder ervoor hebben doen terugschrikken, haar dochter erheen te laten gaan. Kampeeren, dat deden soldaten, of desnoods jongens aan wie door hun ouders nogal wat vrijheid gegeven werd. Maar voor meisjes paste zoiets niet.

Het was dan ook werkelijk een stap in een heel vreemd gebied, toen in 1904 de eerste meisjesclub in Hees bijeenkwam, onder chaperonnage van een „clubmoeder”, een dame van rijperen leeftijd, dat beschouwde men toen als onontbeerlijk. Verder was er van dit begin niet veel ophef gemaakt. Enkele meisjesstudenten hadden

op een wereldcongres van Christen-Studenten te Edinburgh, waar van gedachten gewisseld werd over de manier, waarop het Christelijk levensbeginsel aan anderen zou zijn door te geven, gehoord over de mooie resultaten van het kampwerk in Engeland. Zelf voelden zij, wat hierdoor ook in Holland te bereiken zou zijn: contact te vinden met de schoolmeisjes, zoodat die straks de studentenwereld in zouden gaan met het besef, dat een leven met Christus niet saai en dof is, zoodat het maar wat op den achtergrond moet blijven zoolang men jong is en genieten wil, — maar dat het juist *het* leven in blijheid en opgewektheid is.

Dat is altijd het doel van deze meisjeskampen geweest. Niet propaganda voor een bepaalde vereeniging, maar wèl voor de Christelijke idealen. En dat hierin veel bereikt is, dat het niet maar een motto, maar een levende drijfkracht geweest is, daarvan weet ieder meisje wel iets te vertellen, die in een van deze kampen geweest

is. Of als ze 't niet met zooveel woorden zegt, en alleen maar vertelt van leuke tochtjes en dwaze kampliederen en kostelijke nonsens die aan tafel gedebiteerd werd, dan merk je aan haar, dat ze toch nog iets in reserve houdt, en in vertrouwen zal ze 't wel willen zeggen: dat er ook nog waren de avondbesprekingen, en de bijbelkringen in kleine groepjes, 's morgens op de hei, en — ja, dan was er de heele sfeer, je kreeg er grond onder je voeten, je kwam er vandaan met niet meer dat angstige gevoel dat

Het Zigeunerkamp in den regen.

er zooveel op de wereld was waar je geen weg mee wist, en dat op je aanviel om je levensvreugde kapot te slaan, — maar daar in 't kamp op de hei was je ertoe gebracht het te beseffen, dat er een rustpunt is, waaraan je vast moogt houden, dat je je leven, met al wat daarin verwarrend en onbegrijpelijk is, aan Christus moogt overgeven, en het dan uit Zijn hand terugkrijgt: eenvoudig, opgeklaard. En dan, ja, dan kon je ook wel zingen en uitbundig vroolijk zijn, als het te pas kwam!

Dit uitgesproken doel, voor het Rijk van Christus te werken, is de innerlijke kracht geweest van de Meisjes Zomer Clubs der N. C. S. V. Als een klein groepje zijn ze begonnen, eerst in Hees, toen in Brummen, later, vanaf 1909, in een eigen Clubhuis te Lunteren, — dat was een heel besluit, den bouw van een Clubhuis aan te durven! Steeds groeiden de clubs, en in 1928 zijn er acht meisjeskampen gehouden. Nog niet eens meegerekend de kampen van de Vereeniging „Leiding Meisjes Zomerclubs”, meer bedoeld voor meisjes van Middelbare Meisjesscholen, Mulo-, en Kweekscholen, die zich in 1909 gevormd heeft uit de eerste commissie, die voortaan alleen uit meisjesstudenten zou bestaan, en speciaal de meisjes van H. B. S. en gymnasium wilde bereiken. Beide vereenigingen hebben dit voorjaar hun 25-jarig bestaan herdacht.

Bij die gelegenheid kwam een jubileum-boek uit, in den vorm van een extra-nummer van

„Traco”, de kampkrant van de Meisjes Zomer Clubs.¹⁾

Traco — de naam doelt op een combinatie van het tragische en het comische element — verschijnt in het kamp iederen dag 's middags aan de thee, in den vorm van gedichten, verhalen, ontboezemingen, strafverzen voor een vergeten corvée of voor het laten slingeren van 't een of ander eigendom.

Dan komen er poëmen als dit:

Ziehier een vers, frisch als een kers,
Ziedaar de hei; daar zitten wij.
Ziedaar de zon, straks gaat hij on-
Der, dan de maan, daar komt zij aan-
Geloopen, heb je mij verstaan
Dan kan ik wel weer zitten gaan.

Een paar keer in 't jaar verschijnt Traco ook in degelijker vorm, als een tijdschrift, met bijdragen van clubbers en officieren, zooals de leidsters genoemd worden. En bij 't zilveren feest van de clubs kreeg hij de vorm van een gezellig boek.

Mary Barger, sinds lange jaren clubhoofd, en de ziel van de meisjeskampen, schrijft over de ontwikkeling van het werk. Dan zijn er nog bijdragen „Van Verre — en van Nabij”, van velen, die met het werk te maken gehad hebben of nog te maken hebben. Mej. Dien Bavinck zegt in een apart artikel, wat de persoon van Mary Barger voor de meisjeskampen beteekent. Mej. J. K. Bakker schrijft over: Geloof, en Mej. Dr. A. J. van den Ban over: De waarde van den Bijbel voor ons.

Dan zijn er de Traco-herdrukken: grepen uit

„Wij zijn de gummisponzenclub”.

Traco's van vorige jaren, en het Mengelwerk dat daarop volgt, vormt een Traco die er wezen mag. Tot slot een bloemlezing uit het „kamplidarium”. En het boek is verlucht met foto's van haar, die leiding gaven, met kampkieken en met

¹⁾ Dit jubileum-boek is te bestellen aan het Secretariaat der M.Z.C., Bemuurde Weerd O. Z. 9, Utrecht.

geestige krabbels van clubmeisjes of oud-clubbers.

Behalve de foto van de tegenwoordige Meisjes-Zomer-Club-commissie mochten wij er twee teekeningetjes van overnemen: het eene is een illustratie van het tentenkamp in den regen, er worden tegenwoordig namelijk een paar kampen gehouden niet in clubhuizen maar in tenten, omdat onder de moderne jeugd sommigen een kamp pas „echt” vinden, als het ook een „echt kamp” is, in tenten dus. Zigeunerkampen werden die gedoopt, en dit jaar komt er een nog nieuwere variant: het „stampottenkamp”, waar alles wat naar luxe zweemt, ook op het punt van eten enz., wordt uitgebannen.

Dan is er ook een wandelclub, die 't vorige jaar Sauerland in ging. De „gummisponzenclub” (want men legt gummisponzen onder de rugzakken om minder last te hebben van den druk) is tot de conclusie gekomen dat het buitenland

zich beter leent tot wandeltochten dan ons onwellevende Hollandsche klimaat.

Er is dus steeds groei, steeds zich aanpassen aan de behoeften van den tijd, want dit werk tinfelt van leven.

Sinds dat de M. Z. C. haar werk opnam, zijn er vele andere vereenigingen en groepen begonnen, meisjeskampen te organiseeren. 't Kampeeren is de laatste jaren zóó toegenomen als wel niemand gedacht had. Maar de M. Z. C., die hierin de eerste waren, hebben ieder die vroeg van hun ervaring te mogen profiteeren, steeds met raad en daad willen helpen, en in hun voorbeeld zijn ze anderen tot meer steun geweest, dan ooit is na te gaan. Als we de vereeniging nu dus feliciteeren met haar jubileum, willen we behalve onze beste wenschen voor den verderen groei, ook onzen grooten dank uitspreken voor het vele, dat ze door haar werk, direct en indirect, voor de Nederlandsche meisjes gedaan heeft.

A. R.

Aan den Morgen.

en zoudt ge dan mijn lach niet vragen!
waar ik aan U gebogen bad!
waar 'k op mijn droomen heb gedragen
Uw uren die 'k heb liefgehad!

ligt niet op ièdren dageraad
wat zonne van mijn jong gelaat
ligt niet op ieder morgenbranden
de streeling van mijn jonge handen! —

maar 'k wete eer de avond valt
wat iedre dag mij heeft verteld....
dat zonne zoo subtiële....

toch ièdre dag draagt als hij gaat
een lachje van mijn jong gelaat
een snikje van mijn ziele....

BERENDIEN SCHUILING.

Nordhausen: Oude stadsmuur.

Foto Carl Schiewek, Nordhausen.

Als de sneeuw smelt op de bergen...

Een voettocht door den Harz
door JO VELDHEIM.

I.

AL doorkoestert ons nu de zomerzon en zuchten we af en toe wel eens over de warmte, geen van allen hebben we den barren winter, die achter ons ligt, vergeten, een winter, zooals lange tijden niet gekend hadden.

Terwijl over Nederland de sneeuw uitgebreid lag, heerschte in het Oosten van Duitschland nog guurdere winter. Eindeloos lagen de sneeuwlanden in de felle vorst, geteisterd door woedende sneeuwstormen. Vereenzaamd groepten op de vlakten de landgoederen, waar de landarbeidersbevolking met intens verlangen uitzag naar 't eerste verschijnsel van milder weer. Daar

werkte ik ook toen als landarbeider, dag aan dag sneeuwstorm en vrieswind op de open vlakten trotseerend, verlangend met hen naar eindelijke lente.

Welk een blijdschap, toen ten leste toch de dooi kwam! Toen de sneeuw op de landen grauw werd en hier en daar het aardrijk tevoorschijn kwam! Welk een genot zelfs, eindelijk weer eens door diepe waterplassen op de wegen te kunnen waden na dat maandenlang voortstropelen over ijskorsten en bevroren sneeuw!

Toen de zon weer verkwikte en de vogels van de daken zongen, pakte ik mijn rugzak voor mijn reis naar Holland.

Eén diep verlangen had ik nog, vóór ik naar de

lage landen terugkeerde: door de bergen te zwer-
ven als een innig afscheid van het Duitsche land,
dat mij zoo lief is.

't Laatste had ik in Saksen gewerkt en dus lag
het Harz-gebergte het meest in mijn route. De
Harz is een heel bescheiden gebergte: de bergen
zijn daar geen duizelingwekkende hemelbestor-
mers en hun kruinen kennen niet de eeuwige
sneeuw — de hoogste top is ruim elfhonderd
meter. Maar 't berglandschap spreidt hier zulk
een rijkdom ten toon van liefelijkheid en woest-
heid, van verrassende afwisseling en grootsche
schoonheid, dat menige veelervaren reiziger, die
Alpen en Dolomieten en vele andere reuzengeber-
ten doorzworven heeft, zegt: „En toch is de
Harz mij het liefst....”

Van de heerlijkheid van den Harz, zooals ik
die tegen het eind van den winter aanschouw-
de op mijn voetocht, wil ik hier verhalen, en put
daarbij uit mijn dagboek.

—
Nordhausen, 11 Maart.

Er miezerde een fijne motregen, die de straten
deed glimmen en de nachtlucht frisch en geurig
maakte, toen ik tegen tien uur het stationsplein
opstapte en op zoek ging naar de jeugdherberg.
In de buurt van het station waren de straten
ruim en modern, deftig glansden de lichtreclames
van de hotelgebouwen. Maar alras zwierf ik door
nauwe duistere straatjes en slopjes, onder de
lage poorten van over een steeg heen gebouwde
huizen door. Op een enkele hoek stond een
triestige gaslantaarn, en van tijd tot tijd bruis-
te ergens uit de diepte naast mij een kolken en
klateren van water omhoog: dan ging ik over
een bergbeek, en ik stond een oogenblik te
luisteren naar dat rusteloze ruischen en praten
van de donkere waterstemmen, die verhaalden
van de bergen daar ver in den nacht. Verder
ging ik dan weer langs de oude stille huizen, die
ook schenen te luisteren naar het vertrouwelijke
bruisen. Ze luisterden met den liefdevollen eer-
bied, dien oude menschen hebben kunnen voor
de jeugd, voor het eeuwige in de jeugd. Zelf
waren ze oud, eeuwenoud en vele menschenge-
slachten hadden in hen geleefd. Maar waren de
beken nog niet veel ouder? Waren zij niet even
oud als de machtige bergen? En steeds nog
dartelden en stoeiden zij ijlings omlaag, zingend
en babbelen of geheimzinnig fluisterend van
de geheimenissen der bergen.

Op een afgelegen hof vond ik de stedelijke
jeugdherberg. Van de eerste verdieping straalde
nog licht. Hoewel ik eigenlijk te laat kwam, werd
ik vriendelijk en voorkomend ontvangen en dade-
lijk naar een slaap- en een zitzaal gebracht. En

hier zit ik — eenige gast — de belevingen van
den dag neer te schrijven. Af en toe snijd ik een
homp van mijn boerenbrood en eet mijn avond-
maal. 't Is gewoon droog bruinbrood met wat
water, maar het smaakt me heerlijk. Zoo genie-
tend van den frisschen en vollen smaak van het
koren, schrijf ik deze regelen neer en denk aan
het afscheid van mijn kameraden met wie ik
zoo'n moeilijken en moonen tijd heb doorleefd
— in de hardheid en ontberingen van landarbei-
dersleven en guren winter, in de weelde van
warme kameraadschap en wisseling van gedach-
ten. Hoe kwam het vanmiddag bij 't afscheid uit,
dat ik niet meer de vreemde was, maar als één
van hen, die wegtrok naar den vreemde, en dat
stemt me dankbaar. Toen ik vrij den zonnigen
dag in stapte en het grootte staatsgoed met zijn
enorme gebouwen en schuren achter me liet, zag
ik in de verte de kameraden op het veld bezig
met mest uitspreiden, en ik voelde me eenigszins
als een ontrouwe. Nog éénmaal bleef ik staan en
nam het beeld in de verte in mij op. Onder den
hoogen blauwen hemel, op de wijde witte vlakke,
tegen den blauwigen achtergrond van het woud
ploeterde en mierde de groep in den zonneschijn.
Ik trachtte één voor één te onderscheiden. Dan
rechtsomkeert marsch — dit leven was nu ver-
leden voor me. Het nieuwe en ongekende, heden
en toekomst klopten aan om doorleefd te wor-
den. Zingend trok ik over de landwegen door
den stralenden voorjaarsdag de toekomst in, en
riep den voorbijgangers vroolijk den schoonen
Duitschen groet toe: „Grüsz Gott!”

De treinreis naar hier was lang en gezellig.
Met allerlei gemoedelijke menschen maakte ik
kennis en boomde met hen over hun zaken, over
de schoonheden van de streek, over velerlei
avonturen. En als de onderhoudende reisgenoot
of -genoot uitstapte, nam deze afscheid met een
vriendelijken handdruk en een goeden wensch
voor de reis.

Vol spanning spiedde ik telkens door 't cou-
péeraampje den nacht in: zou ik de bergen, waar-
naar mijn verlangen zoo uitging, nu al kunnen
ontdekken door het druilerige duister? We moes-
ten toch al ten Zuiden langs den Harz rijden.
Maar niets was te zien dan nacht en de projecties
van de lichte coupéeraampjes op aarde en strui-
ken, met den trein meesnellend.

Het laatste traject reisde ik alleen en leunde
over het open raampje, iets, wat me een half uur
tevoren door een paar welmeenende mederei-
zigers ten ernstigste afgeraden was, welk advies
met een bonte keur van schrikwekkende voor-
beelden toegelicht geworden was. Met duizeling-
wekkende vaart daverde de trein door de nacht-
wereld en koel suisde en golfde de vochtige

Gezicht op Sülzhayn in den Harz.

Foto H. Bode, Braunlage.

luchtstroom om mijn bloote hoofd. Wat een weldaad voor gemoed en hoofd! 'k Mag het graag, vooral 's nachts — om den verheven zuiveren vrede, die 't in je wezen brengt. Is 't dan niet, of er geen tijd meer bestaat en geen ruimte? En of je alleen Gods weldadige kracht door je ziel voelt stroomen? —

Nu ga ik naar bed. 't Is hier alles zoo stil en vertrouwelijk. Het raam staat open: mild waait nu en dan een vlaagje van den nacht naar binnen. Beneden bruist een bergbeek. Ergens in de hoogte staan lantaarnlichtjes in 't duister: een belofte van bergen. Morgen, morgen zal m'n heimwee naar de bergen gestild worden en zal ik zwerven door „the land of heart's desire”.....

Schierke, 12 Maart.

Eindelijk, eindelijk een onderdak en een plaats om te rusten gevonden! Uitgeput, verlang ik ernaar, op het grootte nachtleger onder de dekens te kruipen: er zouden er wel twaalf naast elkaar kunnen liggen. Maar ik zit hier heelemaal alleen in het vreemdenverblijf achter het hotel Walter,

en wil mijn belevissen van dezen rijken dag neerschrijven. Om een uur of acht kwam ik na een ganschen dag van zwerven over de besneeuwde bergen, na elf uur gewandeld te hebben bij slechts één halfuurtje uitrusten, dankbaar en doodmoe in Schierke aan. Hoe verlangde ik naar eindelijke rust! Maar nog bijna een vol uur heb ik met knikkende knieën door het duistere dorp rondgezworven, van den één naar den ander gestuurd. Jeugdherberg Wenzel was vol, het jeugdtehuis aan 't andere eind van 't dorp eveneens vol, in 't hotel namen ze niemand op. Hoopvol trad ik tenslotte hotel Walter binnen, waarbij zich een „Fremdenheim”, een soort jeugdherberg ook voor oudere voetreizigers, bevindt. De eenige aanwezigen waren de eigenaar met zijn klein gezin, die mij kortaf naar de keuken verwees, en in de keuken, bij een bejaarde keukenprinses en een jong dienstmeisje, vond ik eindelijk warmte, warmte van 't grootte fornuis en warmte bovenal van twee liefderijke menschenharten. M'n natte schoenen vol scheuren en reten moesten in den fornuisoven en op de muiltjes

van het meisje en met een warme kruik en een vriendelijken wensch voor een goeden nacht werd ik naar bed gestuurd. —

Toen ik vanmorgen in de jeugdherberg te Nordhausen ontwaakte, was zelfs de dikke mist, die in den ochtend hing, niet in staat, mijn opgewektheid neer te slaan: kracht en vrijheidsgevoel doorstroonden mij. Ik af een paar sneden van m'n brood en bestudeerde de kaarten, die in het gezellige zitzaaltje aan de muren hingen: welk een wondere bekoring heeft het kaartlezen en route-bepalen, vóór men een onbekend gebied gaat doorzwerven!

Met den trein begaf ik mij naar Ellrich, dat evenals Nordhausen aan den zuidrand van den Harz ligt en van waaruit ik mijn voetreis zou beginnen dwars door het gebergte heen naar het Noorden. Weer speurde ik het raam uit en m'n hart maakte zich op, de bergen te begroeten, maar — een dichte lichtgrijze nevel had de wereld verengd tot een klein omgevinkje, waarin nu eens een stuk van een dorp of een station, dan weer een boomgaard of een landweg verscheen en voorbijdraaide. Langzamerhand echter drongen heuvelvoeten en hellingen het nevelwereldje binnen, en vage silhouetten hingen als mysterieuze gevaarten in het grijze waas van de lucht. Toch de bergen!

In 't besef, dat geen nevelweer mij de vreugde van de kennismaking met het Harz-gebergte nemen zou — heeft de bergwereld ook niet in den nevel haar eigene zware en grootsche schoonheid? — verliet ik in Ellrich den trein en wandelde het oude stadje in. Het is als geheel niet veel bijzonders, maar in het oude gedeelte, waar de verweerde en verzakte eeuwenoude huizingen tegen elkaar leunen, waar de bergstroom, de Zorge, ruischend doorheen vliet en op het groote plein de merkwaardige middeleeuwsche kerk staat met haar dubbele torenspits, ruw in sobere schoonheid, als een stoere onverzettelijkheid tegen de machten van tijd en wereld, — zie, daar in de verdroomdheid van den nevel grensde het verleden heel dicht aan het heden.

Op een Zondagnamiddag — het was in de vroege Middeleeuwen — ging over 't hobbelige plaveisel van deze oude straten een ros — maar 't was geen fiere, rechtopgerichte ridder, dien het droeg: op zijn rug hield zwaar-bedronken graaf Ernst van Klettenberg zich in het zadel. Om zijn hals schommelde een zware gouden keten, en overmoedig keek hij in 't rond naar de poorters, die hem vermaakt of spottend gadesloegen.

's Morgens was hij van zijn kasteel te Klettenberg, dat een paar uur ten Zuiden van Ellrich ligt, naar Ellrich gereden voor het groote drink-

gelag met het vaste voornemen, den eereprijs te winnen. Een groot aantal ridders nam aan het gelag deel. Het was er beestachtig toegegaan. Urenlang werd de eene kan bier na de andere verzwolgen. Langzamerhand slonk het getal zijner mededingers: steeds grooter werd het aantal van hen, die smoordronken op den grond lagen. Toen de laatste onmachtig tegen den grond rolde, stond graaf Ernst nog steeds, zij 't dan ook met moeite. Triomfantelijk hing hij zich den gouden keten, die den eereprijs vormde, om de hals en beval, zijn paard te zadelen: hij wilde zich den volke toonen. Vier edelknappen moesten hem op 't paard hijschen.

Dralend reed hij zoo de straten rond, maar de spottende gezichten, die hij overal ontmoette, waar hij bewondering en bijval verwacht had, prikkelden zijn eerzucht en hij zon op woester heldendaden.

Daar reed hij voorbij de kerk. De kerkdeur stond open en hij hoorde, hoe de vesper gezongen werd. In de kerk lag het volk geknield en daar, in 't koor, stralend in den glans van tallooze kaarsen, stond het altaar met het Allerheiligste. Een duivelsch licht schitterde eensklaps in zijn belooopen oogen: hij gaf zijn paard de sporen, en met een sprong stooft het vooruit, dwars over en door de geloovige schare. Voor het altaar aangekomen aarzelde het edele dier, maar de goddelooze graaf kende geen eerbied meer voor het heilige en hij spoorde zijn paard wild aan: het beklom de altaartreden, maar zie — het verloor zijn vier hoefijzers en toen het bovenaan gekomen was, zakte het in elkaar, levenloos gelijk zijn berijder.

Eeuwenlang hebben de hoefijzers op de kerkdeur genageld gezeten als een herinnering aan de vreeselijke straf op deze goddelooze overmoed. Op 't oogenblik worden zij in de pastorie te Ellrich bewaard.

Uit Ellrich wandelde ik naar Sülzhayn, dat al in de bergen liggen moest. Het weer bleef nevelig, maar het was lentezacht en er hing een wonder-mild licht. Langzaam voerde de weg langs de met smeltende sneeuw bedekte velden omhoog de bergen in. Ergens klonken kanonschoten en als donder kaatste de rollende galm tusschen de bergtoppen. Uit de vlakke steeg een duizendstemmig vogelzingen op. Aan den rand van het bergwoud genoot ik nog eenige oogenblikken van het gezicht op de wazige vlakke en ging toen verder. Ik liep nu in den Harz en ademde berglucht in! Rond mij ruischten de wouden. M'n hart werd overvol: zingen moest ik de mooie Deutsche wandelliederen van zon en bergen en vrijheid. Vrijheid en bergen — ik had ze. En zon zou komen! dat voelde ik.

Eensklaps klonk door 't bosch zilveren klokkeslag. Waar kwam die vandaan? Een bocht van den weg bracht het verrassend antwoord: in de diepte lag idyllisch en knus bij elkaar gegroept het dorpke Sülzhayn. Vredig en sierlijk stak het typische kerktorentje eruit omhoog. Na een wijl de rust van het landschap genoten te hebben, daalde ik naar het gehucht af, ging een hoek om en — Sülzhayn (d. w. z. 't bosch aan de Sülze, die langs de huizen omlaagruischt) lag weer achter me.

De woudweg klom nu weer de bergen op. Hoog lag er de sneeuw; het gaan was niet licht en slechts zelden ontmoette ik een mensch. Een ploeg houthakkers was ergens bezig een machtige bergflank kaal te hakken. Na een wandeling van enkele uren hielden de bosschen op. De weg voerde boven over een open bergtop, waarop het hotelplaatsje Hohegeisz, de hoogstgelegen „Kurort“ van den Harz, ligt. Het plaatsje zelf heeft niets aantrekkelijks, maar het machtige panorama, dat men daar heeft van bergen en dalen en wouden van den Zuidelijken Harz, is onvergetelijk. Tegenover die indrukwekkende wijldheid dorst ik niet te zingen en stil genietend volgde ik den sneeuwweg omlaag en weer omsloten mij de zwijgende bosschen. Allang was m'n hoed in m'n rugzak verdwenen; de atmosfeer werd hoe langer hoe milder, al woei er af en toe uit een open hoek wel een koude luchtstroom.

Bij een wending van den weg, een eindweegs voorbij Hohegeisz, schrok ik eensklaps. Tusschen de bosschen ter rechterzijde kwam een wijde blik vrij: wat was dat, daar hoog in de verte? En ontroerd begreep ik: daar verhief zich zonzbeschenen de besneeuwde Brocken, de hoogste bergtop van den Harz!

Even verder was een ski-spring-baan, een steile open sneeuwelling, waarvan je een heerlijk uitzicht had over woudbedekte dalen en heuvelen heen op de bergen van den Noordelijken Harz. In de verte glansde een overvloedige zee van zonlicht; steeds naderbij dreven de goudbronzen zonnevlakken op de wouden. Na een poosje voortwandelen liep ook ik in stralenden zonneschijn! En deze gansche dag is een dag van zon geworden, al zeilde af en toe een wolk langs de zon. Ben ik niet een kind van 't geluk, dat juist nu, nu ik eindelijk mijn langgehoopte bezoek aan de bergen brengen kan, een stralend voorjaarsweer de wereld vervullen komt?

M'n hart jubelde dankbaar tot de majestueuse zon omhoog. Ik zong de vrolijkste liederen en zei het hooglied aan de zon op, dat Gerhart Hauptmann in zijn sprookjesspel van „De verzonken klok“ heeft gedicht.

Herhaaldelijk kwam 'k voorbij groepen steen-

kloppers, die, stofbrillen voor de oogen, met lange smalle hamers het steenslag, dat in hoopen langs den weg lag, fijn sloegen, en eentonig kaatsten hun korte slagen tusschen de wouden en bergflanken.

Opeens weken de wouden wijd uiteen: rechts lag voor me de open verte. Ginder in de laagte lag een blanke sneeuwvlakte, waarin als vlekken een paar dorpen en het stadje Elbingerode verspreid waren. Een peuterig spoortreintje kroop er over voort. Aan de overzijde van dit wereldje rezen weer de bergen omhoog in den zonneschijn. Hoe onbelangrijk en belachelijk leek me nu de wereld beneden toe: al dat jagen en gewichtigdoen met de menschelijke dingetjes. Heeft het voortdrijven van een wolk door den wijden hemel niet evenveel gewicht als een volkerenslag? Ik weet het wel: wij zijn menschen en moeten onze menschelijke dingen doen, maar heeft het bestaan der andere schepselen en scheppingen in de natuur, die hun wezen uitwerken, niet even groote beteekenis in het leven van ons aller heelal als het onze? —

De weg voerde weer door de wouden. Daar 'k er niet van houd steeds op een geëffenden hoofdweg te gaan, al is die dan ook eenzaam en zwaarbesneeuwd, zocht ik vaak nauw opvallende zijpaadjes op. Want juist op die bescheiden, weinig betreden wegen zijn vaak de zeldzaamste vreugden te beleven. Weer dwaalde ik over zoo'n woudpad voort, of liever: ik volgde een open gang tusschen de boomen; van het pad was niets te ontdekken — meer dan een halve meter hoog lag de onbetreden sneeuw. Maar toen ik aan een open vlakte kwam, verdween ook de laatste aanduiding van een pad. Op goed geluk de sneeuwsteppe in? En waarheen dan?

Maar ik kon geen half uurtje van mijn tijd meer verspillen met verdwalen en... de scheuren in m'n schoenen werden bedenkelijk groot (ze

Bergweg naar Hohegeisz.

Foto Jo Veldheim.

Braunlage aan de voet van den Wurmberg (972 M.)

Foto H. Bode, Braunlage.

waren al niet sterk en ik had er mee in mest en sneeuw gewerkt) — dus dwaalde ik maar weer naar den weg terug, en ik heb er geen spijt van gehad: omhoog, omlaag, aan weerszijden omgeven door majesteitelijke sparren, waarop de namiddagzon glansde, voerde de weg met verrassingrijke bochten naar het wijde dal, waarin Braunlage ligt. Toen ik van de bergen afkwam, zag ik het vóór mij in de laagte in den avondzonnenschijn, aan de voet van den donkeren, woudbedekten Wurmberg, waar ik nog over heen zou moeten om naar Schierke te komen. 't Was al vrij laat en vluchtig nam ik Braunlage in mij op: er valt trouwens niet véél te zien ook — drie lange straten met veel hotels, uitspanningen, pensions, sleetverhuurderijen, souvenirwinkels, casino, want Braunlage is een centrum van vreemdelingenverkeer.

Op een bank buiten 't dorp, met het gezicht op het avondlijke leven en bewegen van de gastenbevolking, gunde ik mij tien minuten rust om een paar hompen brood en een citroen te eten. Het trof me wel even, dat m'n brood al heel

bedenklijk het uiterste minimum naderde, terwijl m'n geld dat al bijna had bereikt — maar geen zorgen! Slaapgeld had ik nog voor twee dagen en overmorgen zou 'k 't misschien wel kunnen wagen, nog wat brood te koop.

Zachte pianomuziek klonk uit een nabije villa door den gouden avond; ik voelde me een Godskind en de wereld rijk, en zingend ging ik weer op weg.

Hoewel men 't mij in Braunlage afgeraden had, sloeg ik het voetpad door het woud in, want dat was het kortste en de zon was niet ver meer van den ondergang. Nee, ik heb er geen spijt van, al ben ik verdwaald geraakt en al kwam ik pas erg laat in Schierke aan! Hoog, soms een meter, lag de sneeuw op het pad. Op het pad? Was er nog een pad? vroeg ik mij na een uur af. De schemering werd machtiger en machtiger en had al spoedig het stille woud veroverd. Ik stapte en heesch me door de hoge sneeuw, en voelde m'n krachten opraken. M'n knieën knikten van moeheid. De laatwinternacht straalde een intense kou uit en de weeke sneeuw

werd hard en kraakte, als mijn voeten erin wegzonken. En toch dreef ik van het zweet. M'n energieverbruik was tot het uiterste gespannen. Ik klemde m'n tanden op elkaar. Af en toe at ik wat sneeuw. Ik genoot van de inspanning: hoe voelde ik nu het leven werken in mijn lichaam! Uit allerlei uithoeken stroomde de kracht naar de arbeidende spieren en m'n zenuwen waren in sterk-gewilde spanning. Het móest. Overnachten in het woud kon gevaarlijk zijn. En toch — hoe verkwikkend en mysterieus tegelijk was nu het zwijgzame woud, waar de blanke bodem tusschen de stammen door blonk met een schemerige onwezenlijke lichtheid. Alle leven was tot zwijgen gekomen.

Hier, in deze rusrtijke stilte is het goed en sterkend te vertoeven, dacht ik. Voel ik hier niet het machtige hart der wereld bonzen en stuwen diep achter de rust? Is het niet of mijn levenskrachten en die van het woud en den stoeren berg als één stroom van leven door de nachtwereld vlieten?

Edoch, ik moet herberg zoeken dezen nacht. En daartoe moet ik voort, trachten een dorp of gehucht te vinden.

Eindelijk: was dat niet een ski-spoor? Ik

volgde het in dalende richting. Het woud werd minder dicht, de schemering ijler. Daar — een lichtje! Een lichtje! Dat moest Schierke zijn. Nog meer lichten: lantaarns en stralende vensters. Een eind nog voortzwoegen door extra-hooge sneeuw — toen stond ik op de brug over de Koude Bode en voor me lag Noord-Schierke tusschen de zware veilige bergen, waarop 't laatste licht gloorde. Boven het dal schitterden machtig de eeuwige sterren. In 't Westen hing een smal, fijn maansikkeltje. In het duister beneden langs huizen en hoven ruischte 't riviertje. Een enkele winkelbel rinkelde. En hoewel 'k haast de beschikking over m'n lichaam niet had en maar loopen moest om onderdak, genoot m'n ziel met volle teugen den puren bergnacht.

En nu wacht mij eidelijke rust, en 't is of ik de vertrouwde nabijheid der bergen zelfs hier voel. Nog een boterham afsnijden en dan is deze dag, waarop ik m'n heilige bergen weerzag, ten einde.

Ik treur niet om het voorbij-zijn daarvan — dankbaar voel ik mij voor 't eeuwig-schoone, dat ik heden beleven mocht en 'k verheug me op morgen, en geniet van het oogenblik, van mijn moeheid, van mijn wereldwijd licht-gevoel.

Brieven uit Formosa.

Taihoku, 15 Mei 1929.

IN een van mijn bedienden-vertrekjes woont Ah Kim Ah, onze Chineesche rickshaw-koelie met zijne gade, Ah Kwaai Ah, en Inoe Ah, hun aanvallige zestienjarige dochter. Inoe Ah was kindermisje voor mijn jongste spruit. Ik zeg was. Want ze kreeg opeens vreemde luie kuren, kwam 's morgens laat boven, was onattent, enz. Als ik dan zei: „Inoe Ah, is dat „proper fashion” (zooals 't hoort), dat Missisie drie uur voor jou aan 't werk gaat” dan was haar gezichtje een masker gelijk, waar niets op te lezen viel.

Totdat het raadsel werd opgelost toen ik van buitenaf vernam dat Inoe Ah hoopte moeder te worden.

Nu dit zoo was zou haar aanstaande er dan ook toe overgaan haar te trouwen. Ach wat klinkt ons dit vreemd in de ooren; wij die gelooven, dat liefde de eenige zedelijke maatstaf is voor het huwelijk.

En waarlijk, het is gebeurd en Inoe Ah, wier vader niet meer dan een gulden per dag ver-

dient, heeft bruiloft gehouden. Een bruiloft waar maanden voor gespaard is, een bruiloft, die Ah Kim Ah in schulden heeft gedompeld, waar hij nu, een half jaar later nog niet boven uit is.

In tegenstelling met de bruiloftsdisch bij ons, waar het alles gaat om de vreugde, waar kleeding en voedsel en zang slechts bijdragen zijn tot het uiting geven aan de vreugde, die in de harten leeft, ging het bij dit bruiloftsmaal enkel en alleen om het eten zelf. De kleine bedienden-vertrekken waren boordevol met menschen, mannen en vrouwen maar bovenal met... eten, eten, eten. Daar zaten en stonden ze te schransen in hun gore jasjes van elken dag, die rieken alsof eens in het jaar het zeepsop zien, schransen totdat ze waren „shik pau” d.w.z. volgegeten — een karakteristieke uitdrukking.

De lieflijke geuren der gerechten stegen ook naar boven, een wee aroma vervulde weldra mijn huis en deed me wenschen zonder neus ter aarde zijn gekomen. De bruijom stuurde ons een kip; in dit geval het uitgeworpen spierinkje om een kabeljauw te vangen. De laatste kreeg hij dan ook in de vorm van „een enveloppe.”

Mijn huisjongen lichtte me gelukkig nog juist bijtijds in dat dit papiergeld moest zijn van een even getal lapjes en dat die moesten gewikkeld worden in rood papier op speciale wijze gevouwen. Anders zou het geen geluk brengen. Daarop kregen we een bord heerlijkheden toegestuurd; we mochten ook meesmullen. 't Was een kleverige suikermassa, in stinkend vet gebakken. Op gevaar af van direct rendez-vous te spelen, droeg ik het gevalletje voorzichtig naar de keuken, waar het door „boy” en kok gretig in ontvangst werd genomen.

Maar na je belangstelling voor de kleine Inoe Ah te hebben opgewerkt, zal ik alvorens afscheid te nemen je toch nog even vertellen hoe het haar verder ging.

Ze was dan nu getrouwd en haar donkere kattenogjes hadden een gewichtige, hoopvolle uitdrukking gekregen en het leven ging weer zijn gewone gang, behalve dan dat de kleine vierkante kamer nu vier bewoners had inplaats van drie. Het jonge stel was bij papa en mama ingetrokken. Dat was goedkoop.

Bekend zijnde met de onhygienische omstan-

digheden, waaronder de kleine Chineesjes ter wereld komen, besloten we Inoe Ah naar het Zendingsziekenhuis te sturen. Vanwaar ze na twee weken keurige verpleging terugkeerde, verjongd, stralend van vreugde, met een klein geel apie in haar armen met zwarte stekelhaartjes. O zoo grappig om te zien en toch heusch nog mooi.

De baby slaapt nu in het kleine kribje waarin mijn eigen eersteling zijn eerste droompjes droomde — eerst een Boy-Blue, nu een Chinkje.

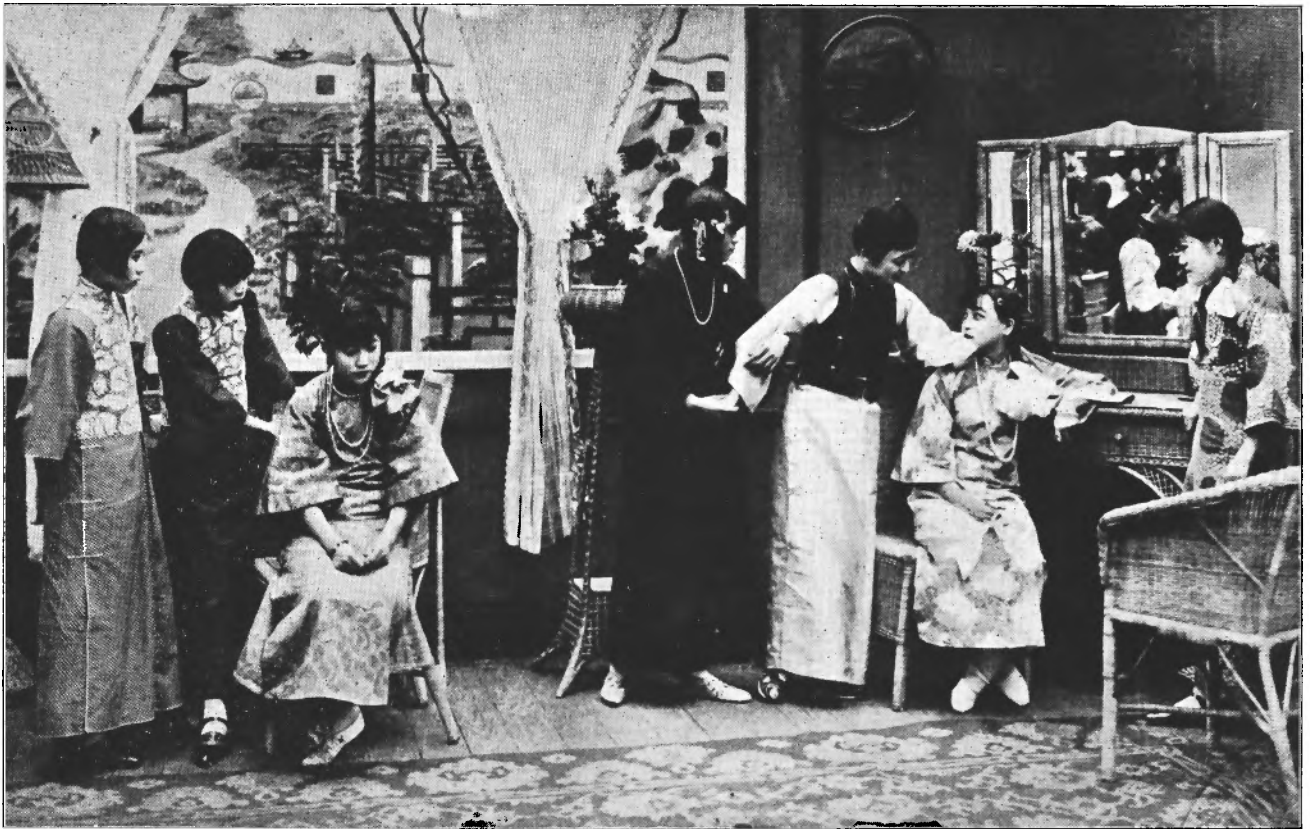
Hij wentelt zich in de vergeelde kleertjes van mijn tweede zoon. Want je moet niet denken, dat de Chineesche vrouwen een behoorlijk baby-uitzetje maken. Het kind sliep in het zelfde bed als vader en moeder en was gewikkeld in een versleten borstrok van grootvader, een stuk jas van papa en als luier diende een kwart onderrok van Mama.

En 't malle is dat ze niettegenstaande al dit, gezond groot worden, evenals hun angstvallig verzorgde blanke broertjes.

Genoeg dit keer.

Hartelijke groeten van

je JO.

Vrouwtjes van Formosa.

Ons Juni-kamp.

Om het eetkampioenschap.

Foto van Mej. C. van Mill.

Ontboezeming van „Krullebol”:

Kampweek I die was zoo fijn!
Zij is ons allen tot een sein,
Om 't volgend jaar terug te komen,
In dat heerlijk land der droomen.

Is kampeeren dan een droom?
Ja, ik zeg het zonder schroom:
„Als een droom zoo vliegt de week,
Hoe lang het in 't begin ook leek.”

Leek die ééne week zoo lang?
Och lang! We waren niet bang
Dat we de tijd niet om zouden krijgen
Met eten en slapen, dalen en stijgen!

En wie moest de huishouding doen?
Elk deed z'n werk tot na de noen.
Bij beurten werd men aangewezen
Zooals het lijstje gaf te lezen.

Wat meiskens waren er zoo al?
Allerlei. Breed, dik, lang en smal,
Krul- en rechtstaarten. Al en niet geknipt,
En allen waren min of meer „gelipt”.

En de leidsters dan?
Nou daar zeg ik niet veel van.
Alleen, het waren allerliefste menschen,
En voor hen zijn onze beste wenschen.

En had je ook een lekker bed?
Of! Een heerlijk matje, keurig net.
Was het de eerste nacht als kei,
Na een lange tocht was het zoo zacht als zij.

En hoe was het eten?
Heerlijk, heerlijk kan het heeten.
Vooral het eerste bordje rijstebrij
Ging naar binnen zoo glad als....??

En waar ben je zoal geweest?
O, overal zijn we heengesjeesd.
Heusch te veel om op te tellen,
En fijn om uw nieuwsgierigheid te kwellen.

Je ging toch zeker altijd naar een doel?
Ja, en of het warm weer was of zwoel,
Juichend stegen wij te paard
En gingen met een wisse vaart.

En onderweg wat zag je al?
Bosch, hei, wei, berg en dal
Wisselen elkander af.
Voor zoo'n schoonheid staat ge paf.

Genoten heb je er dus wel?
Genoten? Nog veel meer.
Je leeft er als in hooger sfeer.
O, dat het eenmaal wederkeer.

Uit het verslag van UJo.

En toen hebben we samen koffie gedronken en weldra waren we allen in ons lievelingsboek verdiept. De gong weerklonk en allen schikten zich aan tafel. Het was, evenals altijd, een gezellige maaltijd, „kunstig” klaargemaakt en 't smaakte bijzonder! No. 1 (later bekend onder den naam van kampioeneetster) gaf een goed voorbeeld. Na de maaltijd werd er gerust, gelezen en thee gedronken en tegen half vier maakten

In de lectuur verdiept.

Foto van Mej. C. van Mill.

we ons klaar voor een wandeling. 't Was een prachtige weg en schitterend weer. Ons eerste rustpunt was de Regge. Toen trokken we moedig verder. De omgeving was hier schitterend! 't Mooiste vonden we die afwisselende natuur, nu bosch en heide, dan korenvelden en weilanden! 't Was een wandeling van 15 K.M. en toen we vermoeid thuis kwamen strekten we onze ledematen uit. Blijkbaar waren de bedden zachter dan de vorige avond want er werd nu geen klacht gehoord. Er werd gegeten en spoedig zaten we te lezen. Nadat we koffie gedronken hadden gingen enkelen nog een wandeling maken. Toen we thuis kwamen werd nog een spelletje gedaan, wat gezongen en om half elf gingen we ter ruste. Waren we de vorige avond nog wat verlegen, nu was 't over en weldra leek de zaal een kippenhok. De lichten gingen uit, als ook de zaklantaarns en op onverklaarbare wijze vlogen de dennenappels door de zaal. Van de dader(s) geen spoor! De zaklantaarns gingen aan, en, uit was 't met de pret. Was 't weer donker dan begon het lieve leven opnieuw. Hier en daar werd al gezegd „welterusten”, maar er werd niet naar geluisterd. Een solo kregen we van Lien te hooren, over „Siemen” en „Ås 't regen gait”. En of er nu *één* of *ander* maal „welterusten” gezegd was van slapen kwam nog niets. Toen de „lekkerbekken” op waren, en we allen ons 'n paar maal hadden omgekeerd, lagen allen na 'n half uurtje „op één oor” en sliepen tot den volgende morgen. Het was schitterend weer. 's Morgens vermaakten wij ons bij huis en gingen 's middags naar het vijvertje en de Eelerberg! 't Was een fijne tocht! De rentmeester fietste met ons de mooiste paadjes langs en spoedig waren we bij het vijvertje. O, wat was het dáár mooi! Toen we een poosje gerust hadden werd de tocht naar de Eelerberg ondernomen. 't Was een verbazend vermoeiende tocht,

Eénmaal, andermaal, welterusten!

Foto van Mej. C. van Mill.

Bij kasteel Eerde.

Foto Mej. Cor Parlevliet.

maar 't was „de moeite waard”! We beklommen de belvédère en hadden van daar uit een pracht-panorama! Na 'n poosje fietsten we lustig de berg af en waren weldra thuis. We vermaakten ons die avond met wandelen, lezen enz. en gingen tijdig ter ruste. Den volgende dag gingen we 's morgens naar Nijverdalen en hadden 's middags een éénige tocht naar Den Ham, Eerde, kasteel Eerde en Lemele. We rustten aan de steile oevers van de Regge. Wat hebben we toch genoten! Toen we thuis kwamen hadden we een gezellige maaltijd met de heer Keuning. Na afloop maakten we een wandeling naar de Helleendoornsche berg. Om negen uur waren we thuis en dronken een heerlijk glas Ranja, en er werd gezellig geconverseerd. De heer Keuning had als onderwerp voor ons: Naar haar aard. Met onverdeelde aandacht werd de spreker gevolgd. Toepasselijk was hierbij het slotwoord uit Matth. 19 over de „vele goederen”. Een woord voor ons persoonlijk, geestelijk leven. Nadat er gezongen en gedankt was brachten enkelen de heer Keuning naar 't hotel. Weldra lagen we allen in bed. Ik zeg daar *lagen*, maar dat is niet waar. Enkelen waren er die niet naar bed gingen om te liggen (waar het bed toch voor is) maar om een goed half uur recht op te zitten met of zonder zaklantaarn. Twee, die naast elkaar sliepen hadden er bijzondere voorkeur voor. Dan zaten ze zooals de Grootmoeder uit de geschiedenis van Roodkapje. Weer anderen lagen 't eerste half uur „kop aan staart”, zooals haringen in een ton. De één gewoon aan 't hoofdeind, de ander aan 't voeteneind. We sliepen dien nacht verrukkelijk. De volgende dag werden de corvée's veranderd. Een kampioeneester, die tevens kampioenslaapster was, had met enkele anderen de ontbijtcorvée. Zuchtende en klagende stond ze dan op, in 't blij vooruitzicht straks weer eens lekker te eten. Na 't ontbijt

Ranja op den Holterberg.

Foto Mej. Cor Parlevliet.

kwam de fotograaf. Toen we gekiekt waren dronken we koffie. Na 'n poosje schikten we aan tafel en 't eten smaakte weer lekker. Na het eten werden de veldflesschen gevuld, en de tocht werd aanvaard. Daar 't een vermoeiende tocht was waren enkelen thuis gebleven. We fietsten achter elkaar 't smalle pad van de Hellen-doornsche berg af. Wat was 't toch fijn! Het eerste dorp was Haarle. Langs het smalle pad fietsten we verder naar Holten. Wat zijn hier toch mooie plekjes! We stegen de Holterberg op en eenigen tijd zaten we in het schitterend gelegen Theehuis op de Holterberg. Toen de dorst wat gelescht was gingen we de belvédère op. Vandaar uit hadden we een prachtig panorama over de omliggende dorpen. Onze tocht werd voortgezet en we fietsten de Holterberg af. Op advies van de leidsters werd flink „afstand bewaard”. Dit was heel goed want plotseling maakte de kleinste der club een buiteling. „Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor.” We fietsten op de straatweg naar Rijssen, toen Cor en Trijntje tot de ontdekking kwamen dat hun banden leeg waren. Oppompen baatte niet. Ze gingen toen bij anderen achterop en twee namen hun fietsen over. Een tijdlang ging 't goed. Nu en dan werden de fietsen wel eens neergelegd maar enfin! In Rijssen gekomen werden zij ter reparatie gebracht. Toen we moesten wachten werd onze tijd goed besteed. Sommigen kochten kaarten en fietsten Rijssen eens rond. Wat was dit toch een typisch dorp. We vonden het geen van allen vervelend, dat we oponthoud hadden. De fietsen waren klaar en de tocht werd voortgezet. We kwamen over zevenen thuis, en allen keken met welgevallen naar de welgevulde schalen. De corvée kon aan 't snijden blijven. Voordat we thee dronken werd nog een heerlijke wandeling gemaakt. We hadden die avond een reciteerwedstrijd. Allen deden mee. De leidsters buiten mededinging. De keuze der gedichten liep nogal

uiteen, alsook de manier waarop 't voorgedragen werd. Allen maakten we deel uit van de jury. De gelukkige winnaar was Corrie Meyer, die als prijs kreeg „Christelijke Kunst” van de heer Keuning. Terwijl een van de leidsters de stemmen telden zongen wij „Daar zaten zeven kikkers” en „Al in een groen, groen knollen knollenland”. We gingen ter ruste. Er werd gezongen, gelachen, moppen gefapt enz. en na 'n uurtje waren allen „in het land der droomen”. Om vier uur liep de wekker af. De slaperige gezichten werden flink gewasschen, boterhammen ingepakt en vóór vijven zat de schare op de fiets. Wat hebben we toch genoten! Om half zes waren we bij de Lemelerberg, de fietsen werden neergezet en de tocht begon. Langzaam stegen we en na 'n uur hadden we 't hoogste punt bereikt. Hier rustten we en de boterhammetjes werden genuttigd. Ondanks de regen genoten we van het heerlijk vergezicht. We gingen terug, en waren om 8 uur beneden. De terugreis werd aanvaard en na een poosje waren we weer thuis. Met het oog op onze „patiënten” bleven we het verdere van den ochtend bij huis. Den huisgenooten en „bobbies” werden kaarten of brieven gestuurd. De corvée was vroeg met het eten. Om één uur gingen er zestien ter ruste. Alsje-blijft!!!! Spoedig sliepen allen. Alles ging veel vlugger dan 's avonds. Geen geroep van „Welterusten”. Geen „gekakel”. De gordijntjes werden dichtgedaan en na 5 min. was alles in diepe rust. De stilte duurde tot ongeveer drie uur. De theecorvée was zoo welwillend ons 2 kopjes thee op bed te brengen, wat verrukkelijk smaakte. Wat hadden we 'n bediening! Hier en daar werd gevraagd: wat is 't voor weer? Als antwoord kregen we: „'t regent”. Toen zeiden we: „Nu, dan blijven we d'r nog maar 'n poosje in!” We keerden ons nog eens om en probeerden nog

Vrouwetje in Rijssen.

Foto van Mej. C. van Mill.

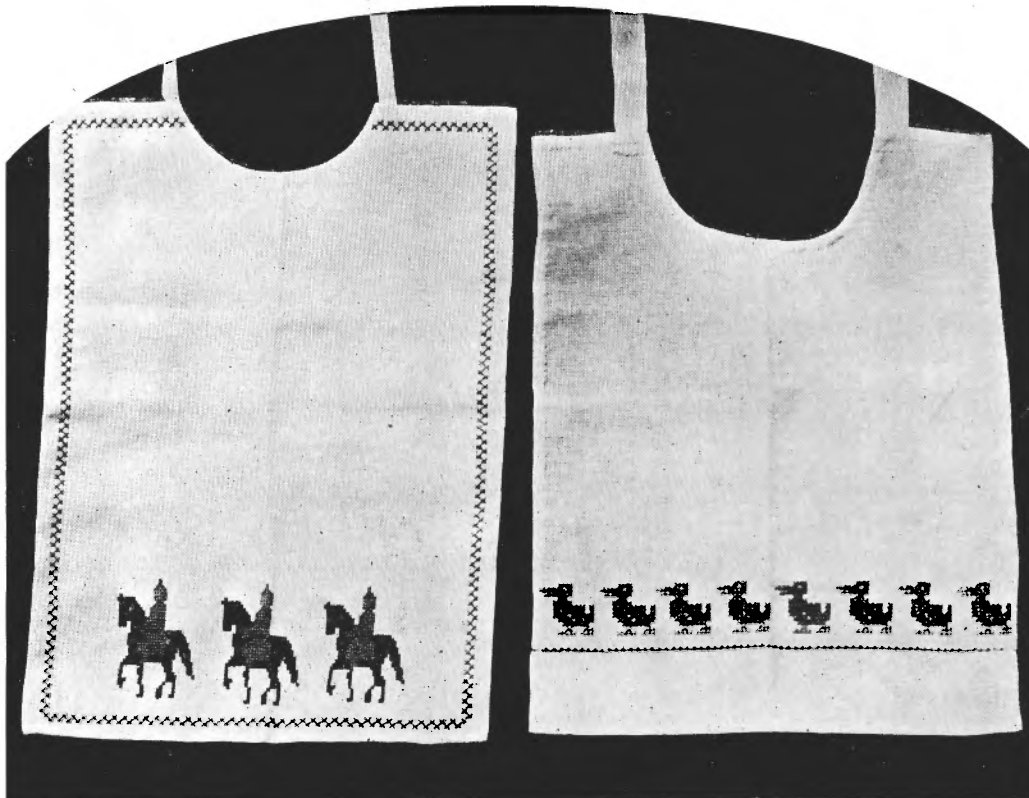
Koffie-uurtje.

Foto van Mej. C. van Mill.

eens te dutten, maar 't lukte niet. Toen werd héél, héél langzaam een begin gemaakt met aankleeden. Na 'n uur waren de meesten klaar en gingen we naar Nijverdal. De fotograaf werd met een bezoek vereerd, enkele boodschappen gedaan en de terugtocht langs het fietspad werd aanvaard. Thuis gekomen gingen we gezellig

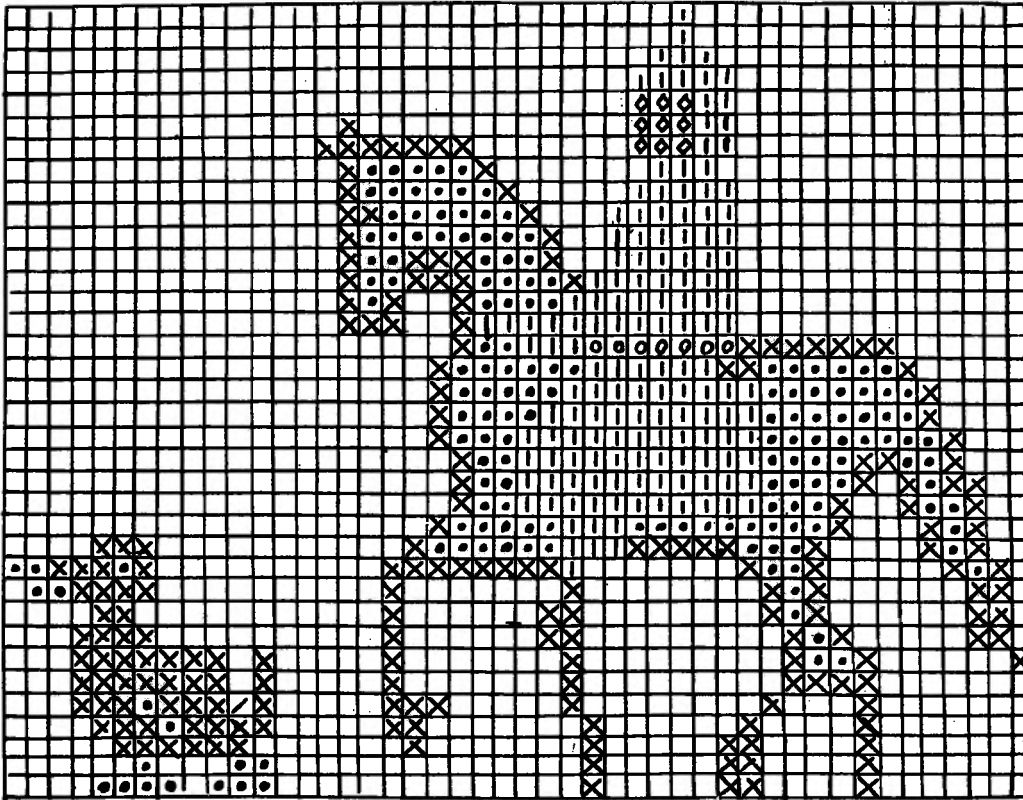
buiten zitten. Hier en daar zaten ze met spoorboekjes om te kijken hoe laat ze Zaterdag zouden vertrekken. Om 7 uur kwam Mevr. Westerbrink, en we hadden een gezellige maaltijd. Na 't eten maakten we een wandeling naar de Helendoornsche berg. Tegen kwart over negen waren allen weer thuis, en werd er een poosje gezellig gebabbeld. Mevr. Westerbrink gaf een recensie over het boek van Mevr. Boudier-Bakker getiteld „Twee Voeten”. Al kenden de meesten van ons dit boek niet, dit was geen bezwaar. Op duidelijke wijze werd de inhoud weergegeven. De diepe stilte die heerschte, was bewijs „dat het erin ging”. Nadat Mevr. Westerbrink geëindigd had gingen enkelen ter ruste, en de anderen brachten Mevr. Westerbrink naar 't hotel. We konden niet nalaten nog even de berg op te gaan. De weemoed over het afscheid en *de gedachte* dat je elkaar nooit, nooit weer zou zien maakte enkelen reeds naar! Ze moesten er niet aan *denken!* Toen we op bed lagen begon 't opnieuw. 't Is goed dat we d'r toen niet verder op door zijn gegaan anders zouden na 'n oogenblik de tranen langs ons kussen gelooopen zijn.

Practische Dingen.

De twee geborduurde slabbetjes.
Werkpatroon op pag. 341.

Werkpatronen
van de slabbetjes.

- × zwart
- bruin
- | blauw
- geel
- ◻ roze

- × geel
- rood

Slabbetjes.

Bijgaande foto's geven ons drie slabbetjes te zien; twee ervan zijn gemaakt van reformstof; het derde is gebreid.

Van de versiering, die op de twee eerste is aangebracht, geven we hierbij een tekening.

Beide patronen worden in den kruissteek uitgevoerd; we hebben de verschillende kleuren door verschillende figuurtjes aangegeven. De verklaring geven we aan den voet der tekening.

Het paard met den ruiter werken we op een fijn soort reformstof; voor grovere soorten is dit patroon te groot.

De eenden kunnen we beter op laatstgenoemde stof borduren. Het slabbetje met de eenden krijgt langs den onderkant een breeden zoom met een open rand.

Voor het opwerken is D. M. C. dat gesplitst kan worden, het beste. We kunnen dan één of meer draden nemen, al naar onze reformstof meer of minder fijn is.

Hierbij komt ook nog, dat D. M. C. goed gewassen kan worden; en dit is, vooral bij slabbetjes, een eerste vereischte.

De afmetingen zijn 30 bij 24 c.M. Aan den bovenkant knippen we een kleine ronding voor den hals. 't Mooiste is om ze aan den achterkant te voeren; het af- en aanhechten der draden is dan onzichtbaar.

No. 3 is 38 bij 25 c.M. groot; de halsuitsnijing is hier rechthoekig: voor breiwerk 't gemakkelijkst.

We gebruiken katoen no. 8; wie liever wat fijner werk wil maken, neme katoen van no. 10 of no. 12. Om dezelfde grootte te krijgen, zullen we dan wat meer steken op moeten zetten.

We laten de beschrijving van het breiwerk volgen:

Er worden 74 steken opgezet.

De eerste 22 toeren worden recht gebreid; hierdoor ontstaan 11 ribbels.

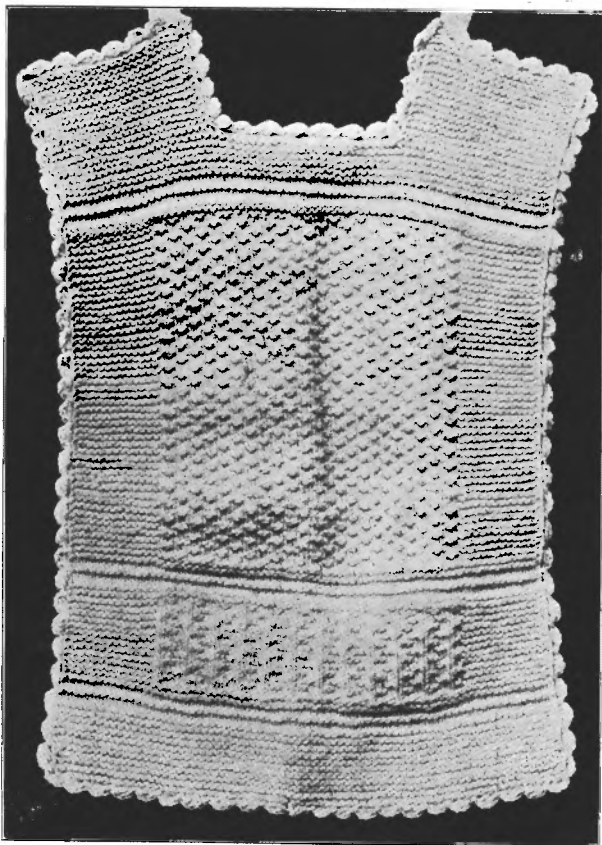
Toer 23: averecht.

Toeren 24, 25 en 26: recht.

Toer 27: averecht.

Toer 28, 29, 30, 31 en 32 recht.

Toer 33: 14 recht (vervolgens 2 averecht 2 recht 11 maal herhalen) 2 averecht, 14 recht.

Het gebreide slabbetje.

Toer 34: recht.

Toer 35: 14 recht, 1 averecht (vervolgens 2 recht, 2 averecht 11 maal herhalen) 1 averecht 14 recht.

Toer 36: recht.

Toer 33—36: 6 maal herhalen.

Vervolgens 4 toeren recht. Dan beginnen we weer bij toer 23. Als we tot den 36sten toer gebreid hebben, herhalen we de toeren 33—36 tot 23 maal toe.

Nu volgen weer 4 toeren recht. Dan de toeren 23—27. Hierna breien we 6 ribbels tot den hals. Hiervoor worden in het midden 24 steken afgekant. De beide schouders breien we op de overgebleven steken 14 ribbels lang.

Het slabbetje is rondom aldus omgehaakt: 1 vaste in den eersten kantsteek; daarna 4 kettingsteken, 1 stokje in den eersten kettingsteek.

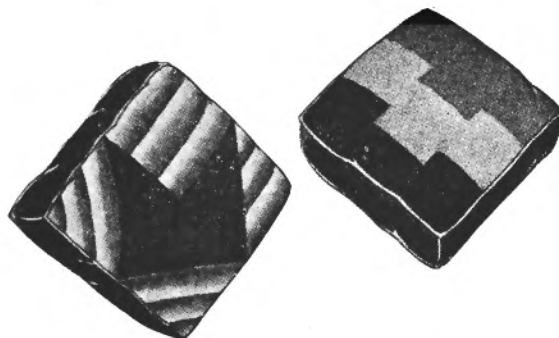
1 vaste in den derden kantsteek enz.

Wie met fijnere katoen gebreid heeft, kan heel goed inplaats van dit haakwerk een puntje met picots om den buitenkant haken.

A. BALDER.

Kussens met de machine.

Een kussen hoeft niet altijd een handwerk te zijn. Van een paar gezellige lappen stikken we het op de machine in elkaar. We hebben keuze:

Vierkante kussens.

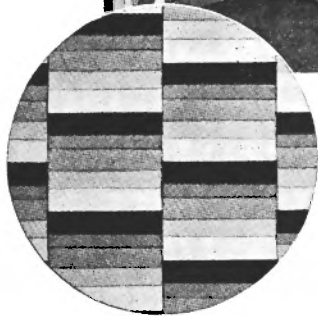
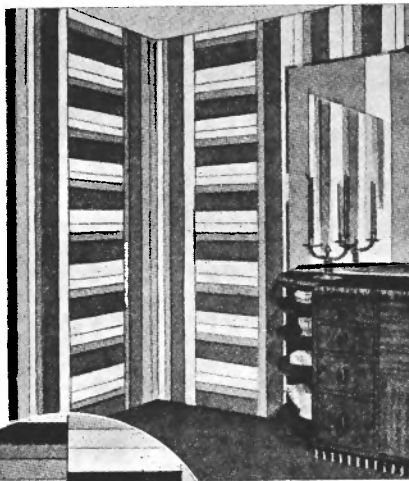
een ronde pompoen, een vierkante poef van blokjes of een rechthoekige die nu eens niet links en rechts hetzelfde wordt. Of het bovenvlak van een vierkant kussen wordt door verschillende lappen verdeeld zooals de foto aangeeft.

Kussens van allerlei vorm.

Moeilijk is dit alles niet. Wat de vorm betreft, spreken de afbeeldingen voor zichzelf, men zal goed doen, met krijt de omtrekken op den achterkant van de stof te teekenen vóór het

knippen. Verder komt alles aan op de combinatie van de stoffen, en op een handige uitvoering. Wie met haar naaimachine weet om te gaan, zal over 't resultaat met deze kussens meer dan tevreden zijn.

Wat er te bereiken is met afwisselende banden van gestreept behang.

Gestreept behang.

Een jaar of wat geleden zijn de strepen in de mode gekomen. Ze verschenen in de stofjes voor onze jurken, op de bekleeding van onze stoelen, in landhuis-gordijntjes en evengoed in zware trijpgordijnen, en, niet te vergeten, op ons behang. Strepen waren modern, dus men nam strepen.

Dat een kamerwand daardoor soms positief aan de fralies van een kooi deed denken, dat een klein hoog kamertje op die manier nog ééns zoo erg in de hoogte werd uitgerekt, daarop scheen men niet te letten. Zoo zijn er genoeg kamers door die strepen-bevlieging bedorven.

Maar laten we de strepen daarom geen onrecht doen. In een kamer die stijlvol rechthoekig is ingericht, kunnen ze 't geheel aardig verlevendigen, terwijl ze volkomen in den toon blijven. Mits goed toegepast.

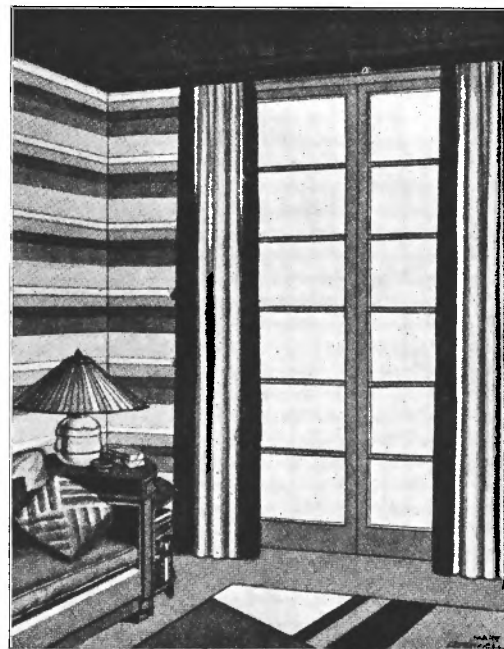
Uit Weenen komt het idee, de banen niet verticaal, maar dwars te nemen. Met een niet te ruime kamer bereikt men zoo hetzelfde effect,

als wanneer een dik persoontje een jurk aantrekt met groote dwarse strepen: ze lijkt er nog een graadje dikker door. Dat is in dit geval niet zoozeer gewenscht, maar om een kleine kamer wat ruimer te laten schijnen, kunnen we ons gerust van dit gezichtsbedrog bedienen. Men bedenke alleen wel, dat een kamer die laag is, er ook nog wat lager door wordt.

Toen men eenmaal met die strepen aan 't werken was, zag men een onbeperkt aantal mogelijkheden. Afwisselend rechte en dwarse strepen breken het geheel, en de dwarse banen, die oogenschijnlijk iets terugwijken achter de rechte, zijn dan de aangewezen plaats voor een enkele muurdecoratie, die op gestreept behang vooral met groote soberheid en voorzichtigheid moet worden aangebracht.

Nog een ander idee is, de dwarse strepen in korte reepen te snijden, die afwisselend hooger en lager geplakt worden. Of een band van strepen om de lijst van een raam of deur heen.

Nu alleen nog iets over de *kleuren*. Op de teekeningen zijn die nogal sprekend aangegeven, terwille van de duidelijkheid. Maar als ge uw muren niet kabelbont wilt maken, neem dan

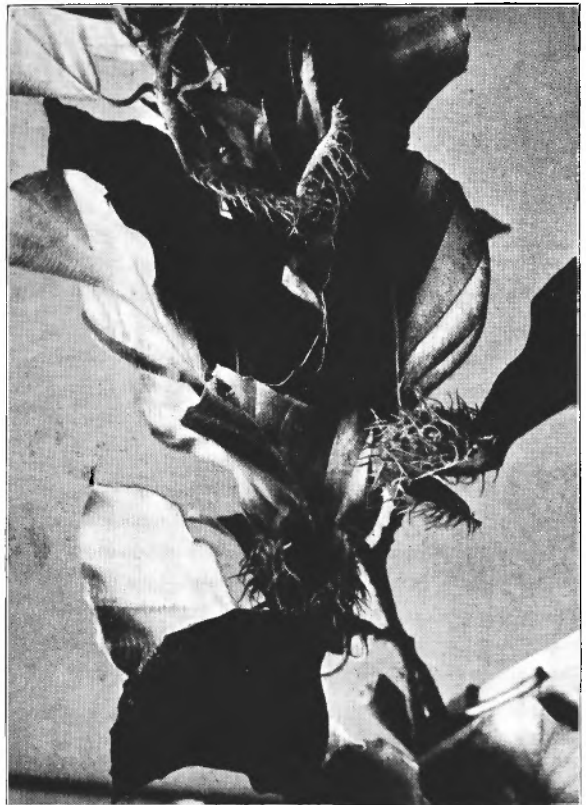
Gestreept behangselpapier dwars genomen.

vage strepen met een niet te sterk contrast: van bruin tot terracotta, van donker- tot zachtgroen, of wat er maar in uw kamer kleurt. Als ge daarop let, kunt ge met deze methode iets goeds bereiken.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

Augustusvreugde.

AUGUSTUS is het hartje van den zomer. Dit beteekent voor de stadsmenschen vacantie hebben en lui zijn. En wat heeft dit ons tuiniersters te zeggen? Zeker niet een „dolce far niente” (zalig niets doen), want in het warme jaargetijde staat de natuur niet stil. Integendeel, zij werkt en zwoegt van vroeg tot laat, zoolang er maar licht aan den hemel is, teneinde haar groote taak in volvoering te brengen. Toch is er een verandering ingetreden in haar werkzaamheid. De groote intensieve groeiperiode is al weer geweest, de jeugdige kracht der natuur heeft zich reeds ten volle ontplooid, en haar dansende jongheid heeft plaats gemaakt voor een rijpere zwaardere taak die zich vruchtbaarheid ten doel stelt. Het levensrhythme is zwaarder en moeizamer geworden. Een zekere loome traagheid werkt in alles wat leeft. Het is deze, die onafgebroken en gestadig zwoegt om den oogst te bereiden. En wij menschen werken met de natuur mee, ondersteunen als het ware haar arbeid door de omstandigheden zoo gunstig mogelijk te maken. Wanneer de zon onafgebroken schijnt en de dorstende aarde als versmacht, komen wij te hulp met gieter en tuinslang. Waar de hoogopgroeiende vaste planten met zware bloemtrossen prijken geven wij hun eenigen steun door hen aan te binden. Overall waar bloemen verdorren, komen we met mes of snoeischaar en het onkruid wordt steeds weggeschoffeld of uitgewied. Werk is er dus steeds genoeg te doen, maar er zal ook tijd over blijven om te genieten van al het schoone, dat de natuur in deze maand ten toon spreidt. Ik stel me zoo voor, dat wij de koele zomermorgens gebruiken voor het onderhoud van den tuin en de middagen, als de zon stooft en brandt, genieten wij van rust en vrijheid. Het heerlijkst is misschien wel om languit in het gras te liggen in de schaduw van de boomen, te luisteren naar het volle ruischen der beuken of het zachte ritselfen der berken en te kijken naar de zoo verschillende schoonheid der boomen. Ze hebben alle hun eigen wezen en karakter. De eik toont ons zijn knoestigen verweerden stam, die de litteekens draagt van den strijd met de elementen en trotsch zijn breede kroon verheft, die den tand des tijds doorstaan heeft. Rijziger en minder norsch steekt de beuk bij hem af met zijn forschen doch gladden en verweerden stam, terwijl zijn breed gebouwde takken verscholen

Beuk. Fagus sylvatica.

Vrucht.

gaan onder het dichte blad. En de berk is één en al gratie en bekoorlijkheid. Slank verheft zich zijn zilverwitte stam, terwijl zijn fijn vertakte, doorzichtige kroon bevallig wuivend overhangt. Het rijzigt is echter de Italiaansche populier, die hoog en zuilvormig opwaarts gaat en zoo soepel van stam is, dat hij buigt en zwiept als de wind zijn takken streelt.

Hoe schoon is toch de verscheidenheid in de natuur. Elk levend wezen heeft iets eigens en apart. Geen twee, zelfs van dezelfde soort, zijn ooit volkomen aan elkaar gelijk. En de mensch is gekomen om deze verscheidenheid nog meer te differentieeren. Immers alle gekweekte vormen en rassen stammen af van een oorspronkelijk, natuurlijk type. Sinds de wetenschap dieper is doorgedrongen in de erfelijkheidsproblemen, heeft de praktijk heel veel nieuws tot stand kunnen brengen en zijn de kweekers er in geslaagd talloze nieuwe variëteiten in het leven te roepen. Op het gebied der vaste planten is in dit opzicht veel bereikt. Behalve door kruising,

is er ook veel nieuws in cultuur gebracht door import uit verre streken. Wanneer wij eens de nationaliteit zouden willen vaststellen van alle vaste planten, die in onzen tuin zijn, zou dit ten duidelijke blijkten, want heel veel van onze gewone borderplanten, zijn oorspronkelijk bewoners van Amerika, Afrika en Azië.

De resultaten zijn intusschen buitengewoon groot, want welk een schat van vaste planten staan er thans in borders en perken te bloeien. Laten wij eens een enkelen greep doen, om te beginnen bij de hoogopgroeiende soorten. Daar zijn enkele goudgele soorten, o.a. de kleinbloemige Zonnebloem *Harpalium rigidum* met een uitstekende variëteit *Miss Melliish* en de dubbelbloemige *Helianthus Multiflorus*. Aardig is ook de hoogopgroeiende *Rudbeckia laciniata Golden Glow*.

Een sterke en decoratieve plant in de *Bocconia cordata*. Deze ontwikkelt aan het einde vanorsch opgroeiende stengels, crême witte bloempluimen. De groote goed gevormde bladeren bedekken de lange stengels, waardoor de *Bocconia* niet alleen als achtergrond van een border of een plantengroeping tot haar recht komt, maar ook bijzonder voldoet, wanneer zij in een afzonderlijke groep geplaatst wordt.

De *Scabiosa's* hebben het iets minder hoog in den bol. Wij kennen wel de fijne lila *Scabiosa Caucasica*, met haar witte variëteit *alba*. Een prachtige witte Augustus-bloeier is de Californische Klaproos = *Romneya Coulteri*, die zich tooft met groote witte, min of meer klaproosachtige bloemen, die bijv. in een border een prachtig effect maken. Maar de meest geliefde onder de zomerbloeiende vaste planten zijn de *Phloxen*, die ook *Herfstsering* genoemd worden, al bloeien veel soorten reeds in het hartje van den zomer. Deze *Phlox decussata* biedt ons een onuitputtelijken bloemenschat zoowel wat haar rijken bloei betreft als haar verscheidenheid van soorten. We hebben maar voor het kiezen tusschen donker karmijn, gloeiend karmozijn, vuurrrood, zalmroze, helderroze, vleeschkleur, lila tot purper en wit. Hieronder zijn variëteiten, die vroeg in bloei komen en laatbloeiende soorten. Zoo is de *Phlox decussata Jules Saudeau* er vroeg bij met haar roze trossen, terwijl de bekende *Rijnstroom* laat in het seizoen te voorschijn komt met karmijnroze bloemen. Tot slot noemen we vandaag nog enkele middelhooge vaste planten.

Daar is de heldergele *Helenium Bigelowi*, zich bedekkend met tallooze margrietvormige bloe-

Kogeldistel.

Echinops Ritro.

men, en de kogelvormig bloeiende *Kogeldistel* = *Echinops Ritro*, die met haar metaalblauwe distelkleur een geheel eigen karakter draagt, en toch uitstekend in een border te gebruiken is, omdat de vele kleurige zomerbloemen tegen haar rustige eenigszins neutrale tint mooi uitkomen. Wanneer wij hier vandaag mee eindigen, dan moeten wij realiseeren welk een rijkdom en vreugde onze Augustustuin met bloeiende vaste planten herbergt.

C. C. VOÛTE Jr.

Troost.

Daar ligt een troost in kleine woordjes
 Heel zacht'kens fluisterend gezegd,
 Een stille troost in zachte handen,
 Heel even op een hoofd gelegd.

Daar ligt een troost in zalig weten,
 Dat God een trouwe Vader is,
 Een stille troost in smeekgebeden,
 Daar Hij de groote Hoorder is.

JO EMMY.

Samenvoegbare Meubelen naar ontwerp van Willem Penaat.

Liberty, Amsterdam.

Samenvoegbare Meubelen.

WAT is de ramp van boekenkasten? Boekenliefhebbers weten het maar al te goed: Ze worden telkens weer te klein. Een bibliotheek groeit, zoolang een mensch leeft en leest, en oude boeken opruimen, die in een vroegere periode van je leven zooveel voor je beteekenden, dat zou je 't gevoel geven of je die levensjaren opzettelijk verloochende. Je komt er niet toe.

Konden onze boekenkasten maar groeien.

Willem Penaat heeft er iets op gevonden. Een oplossing, zóó eenvoudig, dat menigeen op 't oog er weinig bizonders aan zal zien. Hij ontwierp kleine meubelstukken, die naar behoefte aan elkaar gezet kunnen worden om een grootere meubelgroep te vormen. Op de bovenstaande foto zijn het drie kastjes, die naast elkaar achter het bureau staan. We kunnen ons voorstellen, dat de eigenaar met één begon, toen langzamerhand een tweede en derde bij-

kocht, daarna het bureau, ook weer samengesteld uit twee kastjes en een tusschenstuk, en de kleine theekast. De boekenkast mag langzamerhand langs den heelen muur doorgroeien!

Voor jonge meisjes die het zich bijna nooit kunnen veroorloven, hun kamer op eens heelmaal in te richten, is dit een heerlijke oplossing. Penaat ontwierp nog een bank, en een hooger dicht kastje, en al deze „eenheden” zijn op honderd manieren te combineeren. Want de meubelen zijn aan alle kanten afgewerkt, zoodat men zonder bezwaar een kastje met den smallen kant tegen den muur kan zetten, om de kamer b.v. te verdeelen in een werk- en zithoekje. En als men verhuist, of zijn kamers anders moet inrichten, zit men nooit met een meubel dat niet past in een andere kamer, men kan de deelen zóó schikken, dat het geheel met de eischen van iedere kamer overeenkomt.

Een andere opstelling van de meubelen van Penaat.

Liberty, Amsterdam.

Langs de Wegen.

IN den vacantie-tijd, nu iedereen aan uitgaan denkt, nu iedereen ernaar verlangt, om eens heelemaal *buiten* te zijn, in de vrije natuur, vestigt „De Vrouw en haar Huis” de aandacht op de z.g.n. Jeugdherbergen, die ook in ons land den laatsten tijd overal verzezen zijn.

De Jeugdherberg ontstond als reactie tegen alle mogelijk zinloos genot, dat onzen tijd zoo kenmerkt, tegen de dancing en de bioscoop, de flirt en de roes van allerlei stadsgeneugten. De jeugdherberg ontstond uit 'n gezond verzet tegen het schijn-genot van onzen tijd, en geeft daarvoor in de plaats zuivere natuurgenieting. Ze opent een goede en goedkoope overnachtingsgelegenheid voor de jeugd, en wil iedere jongere, van welken stand of richting ook, in staat stellen, zonder groote financiële offers, de vacantie en vrije dagen in bosch of hei, stand of duinen door te brengen.

Op 't eerste gezicht klinkt de naam „jeugdherberg” wat bedenkelijk. Maar we moeten 't woord „herberg” nog hooren in de oude, mooie beteekenis, die 't heeft: plaats, waar men veilig onderdak, waar men herberging vindt, en vergeten de leelijke klank, die 't woord allengs gekregen heeft.

Onze Nederlandsche jeugdherbergen zijn een navolging van de Duitsche „Jugendherberge”. De eerste Nederlandsche jeugdherberg is nog nauwelijks een jaar oud. Het initiatief is in dezen uitgegaan van een vrouw, Mejuffrouw Iet Visser, die thans als „herbergmoeder” reeds een voortreffelijke reputatie geniet.

„De Dotter”, de eerste jeugdherberg, werd op 20 Mei 1928 geopend en nog geen jaar later, n.l. op 1 Mei l.l., had ze reeds omstreeks 2000 overnachtingen geboekt.

De herberggasten zijn over het algemeen zeer

prettig. Als regel helpen zij bereidwillig alles in de herberg weer netjes in orde maken.

Er bestaan nu reeds jeugdherbergen in Haarlem, IJmuiden, Delden, Petten, Arnhem, Kampen, Amsterdam; bovendien zijn er in voorbereiding (en allicht, terwijl met dit leest reeds in werking) te Zutphen, Apeldoorn, Utrecht en Den Haag.

Om deze nieuwe beweging, welke onmiddellijk zulk een hooge vlucht heeft genomen, in vaste banen te voeren en haar aan oordeelkundige leiding, nauwgezette controle en een gezaghebbend prestige te onderwerpen, heeft men ten onzent een Jeugdherberg-centrale gesticht, die te Amsterdam is gezeteld. Deze centrale is een op zich zelf staand onderdeel van het „Nederlandsche Jeugdleiders-Instituut”, waarvan de rector van het Amsterdamsche Lyceum, Dr. C. P. Gunning, voorzitter is.

Voorschriften omtrent bezoek en toezicht in de jeugdherbergen worden vanwege de Jeugdherberg-centrale vastgesteld.

Wat de inrichting van de jeugdherbergen betreft, daarin is natuurlijk de grootste soberheid en eenvoud betracht, maar het geheel is steeds harmonisch en hygiënisch.

Voor velen zullen de jeugdherbergen een heerlijke uitkomst zijn. Niet altijd leent ons klimaat er zich toe om met tenten er op uit te gaan. De regen kan zoo heerlijk kletteren, en dan is een veilig dak toch wel te verkiezen boven 't dunne tentdoek.

't Is zoo goed voor jonge mensen, om vroolijk er op uit te trekken, om een tijdje met de natuur te leven. En voor wie dat wil en kan is er tegenwoordig, ook door de vele goede gelegenheden tot kampeeren, volop keus.

Over „Sociale Werksters” schrijft Patrimonium.

Niet te ontkennen valt, dat sommige groepen van fabriekarbeidsters, kellnerinnen en winkeljuffrouwen door ernstige zedelijke gevaren worden omringd. Zeker mag men hier niet generaliseeren. Daar zijn vele betrekkingen, ook wel op fabrieken, waar de gevaren niet grooter zijn dan die, waartegen menig dienstmeisje op haar hoede moet wezen. Zeer veel hangt ook af van het gezin en van het milieu, waarin de meisjes na den arbeid verkeerden.

Niet gering zijn ongetwijfeld de gevaren, waaraan de fabrieksmeisjes bloot staan, die dagelijks heen- en weer trekken van huis naar de fabriek en die in treinen, trams en bussen noch van elkander, noch van anderen veel goeds leeren.

Er moet voor deze meisjes meer worden gedaan. In onze grootere centra heeft men gezellige tehuizen noodig, waar de meisjes, die niet bij de ouders thuis zijn, de vrije avonden

kunnen doorbrengen. Ook moet gezorgd, dat de meisjes onderricht ontvangen in huishoudelijke bezigheden, naaien en verstellen. Immers komen verreweg de meeste fabrieks- en winkelmeisjes nog tot het huwelijk. Maar dan moeten straks de handen voor de gezinstak ook niet verkeerdt staan!

Ook voor betamelijke ontspanning van de jonge werksters op fabrieken enz. moet men zorg dragen. Op deze wijze kan veel kwaad worden voorkomen.

Al meer gevoelen gelukkig ook de fabrikanten de verplichting, om voor deze meisjes een en ander te doen.

Met eere moet hier vooral de N. V. Philips Gloeilampen fabrieken te Eindhoven genoemd worden. Aan het hoofd van het zeer uitgebreide onderwijs- en ontwikkelingswerk staat een wetenschappelijk paedagoog van erkende bekwaamheid. Reeds wordt begonnen met de 13 tot 14-jarige meisjes, die, „uitgeleerd” op de lagere school, de leeftijdsgrens voor toelating in het bedrijf nog niet bereikt hebben. Naast algemeen ontwikkelend onderwijs ontvangen deze meisjes ook practisch onderricht, met het oog op den lateren fabrieksarbeid. Maar de huishoudelijke vakken zijn niet vergeten! En daarnaast bestaan voor de oudere meisjes gelegenheden tot „opleiding voor de huisvrouwelijke en moedertaak.” Eindhoven bewijst, hoe voorzichtig men moet zijn met het generaliseerend veroordeelen van den fabrieksarbeid voor meisjes.

Het Centraal Verslag der Arbeidsinspectie over 1927 bevat eenige gegevens omtrent het ontwikkelingswerk ten behoeve van fabrieksarbeidsters in Amsterdam en Rotterdam. In de hoofdstad kon men niet roemen. Ondanks opwekking tot deelname door het Gemeentebestuur, was het aantal fabrieksmeisjes, dat zich voor het huishoudonderwijs aanmeldde, betrekkelijk gering. Er is bij deze jonge arbeidsters tegenzin. Ook wordt geklaagd, dat de fabrieksarbeidsters in de scholen zeer lastig zijn, daar zij zich niet gemakkelijk onderwerpen aan de noodzakelijke orde en regemaat, die bij het onderwijs in acht moeten worden genomen.

Beter gaat het met den arbeid van „Ons Huis”. Maar toch werden door dit werk in het seizoen 1927/8 slechts 122 meisjes bereikt.

Of er van Christelijke zijde in Amsterdam veel op dit gebied wordt gedaan, vindt men in het Verslag niet vermeld. Wel weten wij, dat bijv. ook de Directie van de N. V. Hollandsche Draad- en Kabelfabriek zich niet geheel onbetuigd laat.

Beter schijnt het over het algemeen in Rotterdam te gaan. De „Rotterdamsche Vereeniging

voor ontwikkeling en ontspanning der vrouwelijke jeugd" heeft in 1927/28 met succes een uitgebreid programma ten bate van fabrieksmeisjes uitgevoerd, bevattende cursussen in costuumnaaien en knippen, ondergoed naaien, verstellen, fraaie handwerken, koken en gymnastiek. Niet minder dan 1000 inschrijvingen! Waarbij in aanmerking is te nemen, dat bijv. de fa. Wed. J. van Nelle haar eigen cursussen heeft. De vrouwelijke ambtenaren van de Arbeidsinspectie verleen veel steun aan dit werk.

Ook hier vragen wij: wat gebeurt er van Christelijke zijde?

Als vanzelf komen wij thans op een met het voorafgaande verbandhoudend onderwerp. Er zijn allengs vele betrekkingen gecreëerd, waarvoor men gaarne meer ontwikkelde vrouwen benoemt. Men denke aan de Inspectrices van den Arbeid, aan Woningopzichteressen, aan het personeel in den dienst der arbeidsbemiddeling voor vrouwen, aan leidsters van opvoedings-, ontspannings- en ontwikkelingswerk, dat uitgaat van Vereenigingen en ondernemingen, aan armbestuders en andere „sociale werksters”.

Op verschillende van deze betrekkingen mag ook wel eens de bijzondere aandacht van onze Christelijke jonge vrouwen worden gevestigd. Het is uitmuntend, dat velen zich wijden aan het onderwijs en aan de verpleging. Maar zie men niet voorbij, dat óók het werk van de „sociale werkster” van groote beteekenis is.

De woningopzichteres, de vrouwelijke beampte in den dienst der Armeenzorg, de inspectrice voor kinderbescherming, de vroedvrouw — allen komen in de gezinnen. Het is werkelijk niet onverschillig hoe zij haar taak opvatten!

Walcheren. Schoonmaak van de melkbussen.

Foto van A. G. van Agtmaal, Baarn.

Belijden zij waarlijk de Christelijke beginselen, dan zal dit ook zonder opzettelijke propaganda gezien en gevoeld worden.

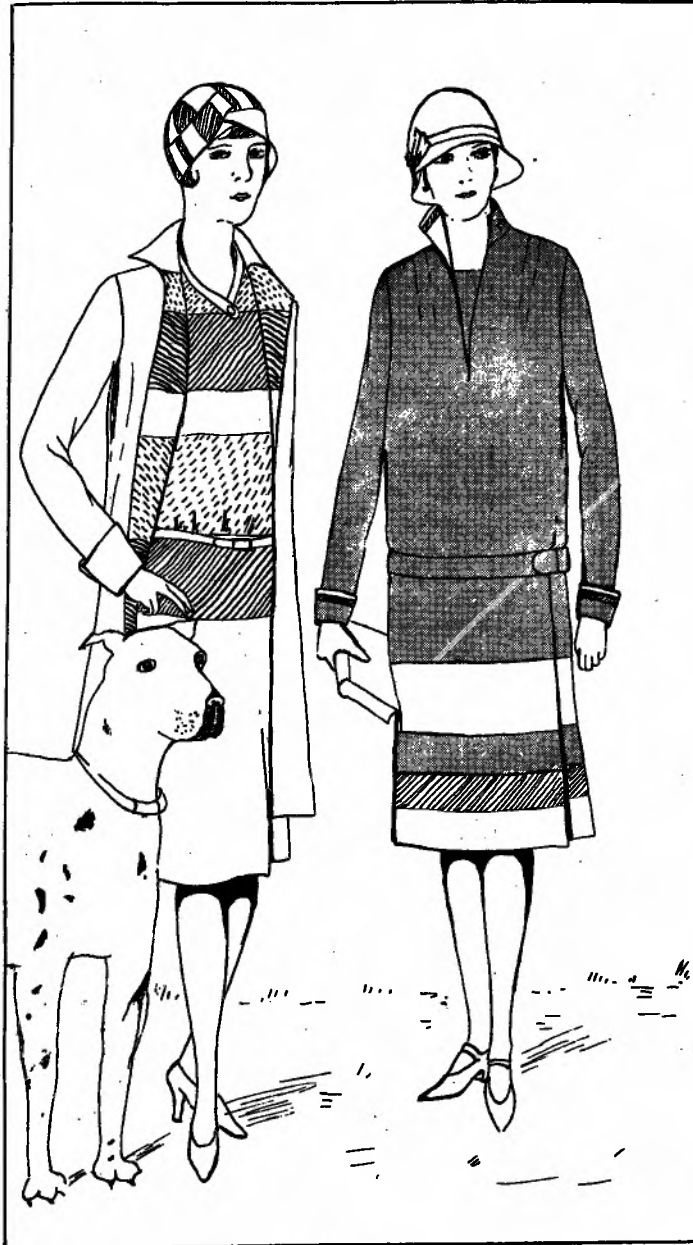
Wij mogen dergelijke betrekkingen niet alleen overlaten aan niet-christelijke vrouwen. Ook bij ónze meer ontwikkelde jonge dochters moet liefde voor dit sociale werk worden gekweekt. Het verdient verre de voorkeur boven allerlei bureau-arbeid.

Onze Kleeding.

B. 84 en B. 85. Twee sportieve damescostuums.

VERSCHILLENDE kleuren stof worden in deze costuums gecombineerd; dit is in deze gevallen bepaald mooi.

Het complet B. 84 is gemaakt van drie kleuren stof: wit en twee tinten blauw.

B 84

B 85

De donker gestreepte deelen van de teekening zijn donker blauw; de gestippelde stukken zijn van lichtere tint; het andere gedeelte is van witte stof.

Dunne wollen stof is zeer aan te bevelen. 't Nieuwste op dit gebied is mattingstof; indien we er de voorkeur aan geven, kunnen we ook verschillende kleuren kasha aan elkander zetten.

Den mantel voeren we met de verschillende kleuren. Wie dit te zwaar vindt, late hem ongevoerd; de strook binnenbekleding langs den voorkant wordt dan van verschillende kleuren stof gemaakt.

Als de breedte 1 M. bedraagt hebben we $4\frac{1}{2}$ M. witte, $\frac{3}{4}$ M. donkerblauwe stof noodig; bovendien 70 cM. van een lichtere tint blauw.

We baseerden deze opgaven op een halve bovenwijdte van 48 cM., een japonlengte van 1.10 M. en een mantellengte van 1 M.

We rekenden niet op een gevoerden mantel; wel op een binnenbekleding.

Nevengaand knipoverzicht laat ons zien:

- Fig. 1: *het voorpand van den mantel.*
- Fig. 2: *het ruggand.*
- Fig. 3: *den ondermouw.*
- Fig. 4: *den bovenmouw.*
- Fig. 5: *den witten rand voor den voorkant van het lijfje.*
- Fig. 6: *den witten rand voor den achterkant van het lijfje.*
- Fig. 7: *den bovenkraag.*
- Fig. 8: *den onderkraag.*
- Fig. 9: *den mouw.*
- Fig. 10: *de voorbaan van den rok.*
- Fig. 11: *de achterbaan.*

Voor de manchetten en de witte strooken in de binnenbekleding houden we genoeg stof over.

De japonmouw kan met een gekleurde manchet worden afgewerkt. Wie liever een gesloten model heeft, geve dit bij patroonbestelling even op.

Het gedeelte onder den elleboog kunnen we desgewenscht ook van de verschillende stoffen maken.

We achten het overbodig van de gekleurde stukken een knipoverzicht te geven.

De verschillende strooken van rok en taille worden alle boven elkander geknipt.

Naast deze deelen houden we voldoende stof over voor de binnenbekleding van den mantel.

Normaalpatronen à f 1.50 fr. p.p. Voor de japon alleen bedraagt de prijs f1,—; voor den mantel f0.75.

Graag hebben we opgave der gewenschte bovenwijdte, lengte en mouwlengte.

B. 85. Japon van drieërlei stof.

Hiervoor kunnen we drie kleuren kasha nemen: grijs, blauw en wit.

Het bovenste gedeelte van de japon is grijs; zoo ook het eerste stuk van den rok onder de ceintuur.

Dan volgt een breede, witte rand; vervolgens nog drie randen van gelijke breedte n.l. grijs, blauw en wit.

Langs de manchetten wordt een smalle blauwe en witte bies gezet.

Er is, gerekend op een halve bovenwijdte van 48 c.M., een lengte van 1,10 M., benoodigd: 2,40 M. grijze, 0,55 M. witte, en 0,20 blauwe kasha.

Op bijgaand knipoverzicht zijn: Fig. 1 en 2: *het bovenste gedeelte van den rok;*

Fig. 3 en 4: *de smalle grijze rand van den rok;*

Fig. 5: *het voorpand;*

Fig. 6: *het rugpand;*

Fig. 7: *de mouw.*

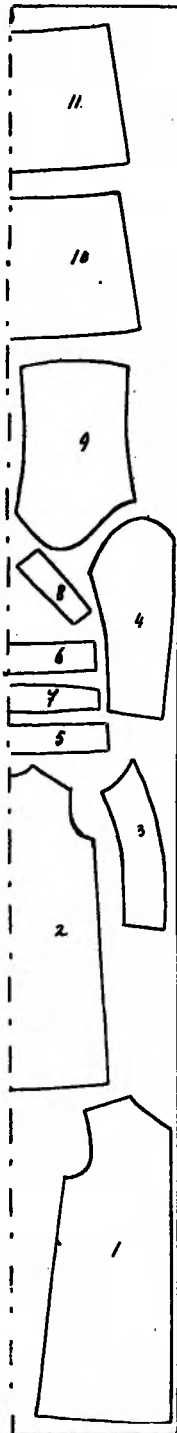
Voor kraag en ceintuur blijft voldoende stof over naast voor- en rugpand.

Van de twee witte randen en den blauwen rand geven we geen knipoverzicht; ze zijn gemakkelijk te knippen; 't zijn alle rechte strooken.

Op het patroon van den rok wordt aan deze strooken alle aandacht gegeven.

Heel geschikt voor deze japon is ook veloutine met een satijnen achterkant.

In dit geval worden de verschillende deelen van den rok dan verkregen door beurtelings de doffe en de glanzende kant van de stof boven te nemen.

bij B 84

Dit is een werkwijze, die tegenwoordig veel wordt toegepast, nu van de dubbel-geweven stoffen zoowel vóór- als achterkant bruikbaar zijn.

Neemt men die nu beurtelings naast elkaar, dan blijft de japon of mantel in één zelfde kleur, maar de effenheid is gebroken door de variatie van de twee weefsels tegen elkaar. 't Effect is werkelijk verrassend.

Voor deze japon kunnen we ook zeer wel stof met een ingeweven rand gebruiken.

In dit geval nemen we de lengte van de stof voor de wijdte van den rok.

Naast den rok knippen we het lijfje en de mouwen. Dan is er 3 M. stof noodig van 1,40 M. breedte.

Normaalpatroon à f 1.— fr. p.p.

Wie voor veloutine liever een andere mouw heeft, b.v. een ruim model met een smalle manchet, of een gesloten model met een volant, geve dit, bij bestelling, maar even op.

Heel gaarne ontvangen we uwe maatopgaven, als bij de vorige afbeelding vermeld.

A. BALDER.

Alle correspondentie voor deze rubriek, bestellingen enz., richt men aan: Redactie „De Jonge Vrouw”, Baarn.

bij B 85

Wegens vacantie zijn van 5 Augustus a.s. tot 24 Augustus d.a.v. geen patronen verkrijgbaar.

OOSTERBEEK
LOV.
 LEVERT
**WOONINRICHTINGEN
 AAN PARTICULIEREN**
 VRAAGT FOTO'S EN BEGROOTING

Onderlinge Correspondentie.

Beste Joop.

Nu kan ik het toch niet laten om ook eens in O. C. te schrijven. Evenals jij voel ik ook heel veel voor het werk der Zending in Indië, en zou ik me er ook gaarne voor willen geven. Het is een moeilijke taak, maar wanneer men er echt iets voor gevoelt, dan raakt men die gedachte m.i. ook nooit kwijt. En wat zou het heerlijk wezen, wanneer men met nog een meisje samen kon gaan, men kan dan zooveel aan elkaar hebben.

De secretaresse van de door den Vrouwen-Zendingsbond opgerichte Unie van Vrijwilligers is Mej. A. E. Adriani, Rijnsburgerweg 191, Leiden, misschien kan die je wel aan een adres helpen.

Wanneer je me persoonlijk wilt schrijven, heel graag. M'n adres vraag je dan wel even aan de Red.? Met vr. gr. aan allen, J. M.

Beste Joop,

Je brief las ik met veel belangstelling. Ik heb al eens een paar keer gesolliciteerd voor „Hoofd v/d Huishouding” in Indië, maar ik werd teleurgesteld doordat ik te jong was. Naar Indië verlang ik ook erg, doordat ik er heel wat familie heb zitten. Waar je je nu vervoege kan, dat weet ik niet. Wel zou ik je misschien aan een adres kunnen helpen, waar je eenig baat zult vinden, maar dan kan ik het niet opgeven in „De Jonge Vrouw”. Als je me persoonlijk eens wil schrijven, dat kan je gerust doen, wat ik zelfs heel graag zou willen, dan kunnen we eens over de Indische toestanden correspondeeren. Ik zou het heerlijk vinden, iemand te vinden, die er zich net zoo voor interesseert, als ik.

Om als meisje alléén te gaan, dat zou absoluut geen bezwaar zijn. M'n broer zegt altijd, een kind

kan de reis doen. Bovendien, je hebt ook altijd weer aanknooppingspunten genoeg op de boot.

Ben je ook in 't bezit van een of ander diploma? Ik ga op de Huishoudschool, en ben bezig voor 't dipl. B. Ook heb ik acte nutt. landw. Nu Joop, ik moet heusch maar eindigen hoor. 'k Hoop dat je mij eens zal schrijven. De Redactie wil m'n adres wel opgeven.

Met vr. groeten,

MAART.

Aan Coera,

Ons O. C.-hoekje lees ik altijd met veel belangstelling, doch tot dusver heb ik er nooit in geschreven. Maar nu las ik jou vraag, hoe wij er over denken, dat een meisje een bloementuin bewerkt.

Daar ik zelf ook altijd in den tuin wroet, verbeeld ik me soms, dat het bij de huishouding behoort. Doch of het juist is, weet ik niet.

Toch vind ik het eigenlijk „jeen „mannenwerk.” Immers de meeste mannen hebben overdag hun werk en dan verlangen ze 's avonds naar rust. Zoo tenminste gaat het bij ons.

En wij, meisjes, hebben soms wel een beetje tijd om es weer naar de bloemetjes te zien. — Vooral als je ze zelf opkweekt is het zulk leuk werk. Dan zie je ze elke dag groeien en als dat de eerste knop er in komt en ze beginnen te bloeien, dan is 't hoogtepunt bereikt.

Me dunkt altijd, dat voeler de mannen niet zoo, of je moest al een echte bloenist hebben. En als een tuinman b.v., alles prachtig voor mekaar houdt, dan zie je 't mooie er van niet zoo, als dat je het zelf doet (al is je eigen werk ook niet half zoo mooi).

Doe je het zelf, en heb je er succes mee, dan heb je zoo'n echt voldaan gevoel en zooveel te meer succes je er mee hebt, zooveel te meer aardigheid krijg je er aan. Aldus beschouw ik de bloementuin voor de vrouw.

Alle O. C.-ers bekenden en onbekenden hartelijk gegroet van GERDA.

Correspondentie van de Redactie.

Woorden van Waardeering.

„Geïllustreerd Christelijk tijdschrift” te heeten, legt metterdaad groote verplichtingen op.

„De Jonge Vrouw” nam die op zich. En het kan niet anders gezegd, het beijverde zich al weer daaraan te beantwoorden.

Welverzorgd is hier alles, zoowel de tekst als de prachtige foto's en platen. Ook werd de noodige afwisseling bijzonder in acht genomen. Zoodat naast poëzie het verhaal en leerzame lectuur een plaats innemen.

Maar ook aan de andere belofte in den titel van dit maandschrift voldoet het ten volle. De vrouwelijke jeugd vindt er wat zij behoeft ter voorbereiding tot haar taak in huis en maatschappij.

„De Graafschapper” 24-5-1929.

Het Juli-kamp.

Een kamp dat mooi weer had, aan één stuk door.

Op geen enkele fietstocht lijkten de banden of weigerende remmen, geen druppel regen van het oogeblik van aankomst tot aan het vertrek toe. De eenige ongemakken die we ondervonden waren een paar al te verbrande armen na een dag in de heete zon, maar als de verpleegster-leidster met zalf en poeder was rondgegaan, was de ergste gloed van die brand ook al weer gedoofd.

Kampeergebouw 3 was totaal vol, en al is het spreekwoord van de vele makke schapen nu niet zoo toepasselijk op een troep levendige meisjes, er moet toch gezegd dat ze zich „makkelijk” samen schikten in het volle „hok.”

We wachten nog de foto's en verslagen, die we hopen in het volgende nummer van „De Jonge Vrouw” te kunnen plaatsen, zooals in deze aflevering over het Juni-kamp verteld wordt.

Als straks de bezetting van het dubbele Augustus-kamp Hellendoorn komt binnenstromen, hopen we maar op even voorspoedige kampdagen.

DE JONGE VROUW

NUMMER 12 ELFDE JAARGANG

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT VOOR DE
VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON NO. 603 — POSTGIRO NO. 20246
VOOR AMSTERDAM AAN ONS BIJKANTOOR BREDERODESTRAAT 74 — TELEFOON 80093

SEPTEMBER 1929.

REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW”, BAARN. — VERSCHIJNT DEN
EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND — ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF
JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

Oprecht.

Oprecht zult gij zijn met den Heere,
uw God. Deut. 18 : 13.

Israël moet gewaarschuwd tegen groote zonden. Er mochten onder het uitverkoren volk geen waarzeggers of tovenaars zijn; niemand mocht zijn zoon en dochter door het vuur doen doorgaan.

En dan wordt gezegd: Oprecht zult gij zijn met den Heere, uw God.

Het uitverkoren volk, het volk des Heeren, mocht niet *uiterlijk* aan den dienst van God vasthouden, om dan *innerlijk* van den Heere af te wijken. Het volk mocht niet dienen den Heere en de zonde. Geen afgodsbeeld in den tempel des Heeren. Niet het hinken op twee gedachten. Of God of Baäl.

Er zijn velen in onze dagen, o zoo godsdienstig. Ze gaan trouw naar de kerk, ze zijn zeer rechtzinnig. Ze zullen den Heere dienen! Maar.... met hun hart houden ze vast aan de afgoden en, och, ook in hun leven, nevens hun kerkgaan en rechtzinnigheid, koesteren ze de zonde en geven ze zich over aan zondige genietingen.

Oprecht zult gij zijn met den Heere, uw God.

Daar komt het op aan. Wij moeten *beslist* zijn in onze keuze. Er is geen tusschenweg. De Heiland zegt: wie zijn kruis niet opneemt en mij navolgt, kan mijn discipel niet zijn.

Daar mogen we niets afdoen. En het allereerste, dat gebeuren moet, is, dat we *oprecht* worden tegen den Heere. Dan gaan we ernst maken met ons leven. Dan strijden we tegen de zonde. En dan wordt God in ons verheerlijkt.

Ach, het valt ons niet gemakkelijk, oprecht te zijn. Dat kost ons *alles*. Dan gaan we zelf er aan. Dan blijft er niets over.

Maar de Heere kan ons *oprecht* maken. Laten wij er Hem om vragen. K.

Blonde Else.

naar Ethel Turner.

ELSE stak een oliestel aan en zette thee, en vond nog ergens wat jam en beschuitjes. Ze drong erop aan, dat Vrouw Stoor wat zou eten.

Toen zaten ze tien minuten stil bijeen, de geslagen oude vrouw met de droeve oogen, en het meisje met het zachte gezicht, waarin de mondhoeken naar beneden trokken onder den indruk van het leed dat op deze wereld was.

„Piekert u maar niet over mij, juffrouw,” zei eindelijk de oude stem. „Ik ben er bijna van af. Zestig is oud als je een leven hebt gehad zooals ik.”

„U kunt minstens zeventig worden,” zei Else overtuigd. „De zaak is maar, wat wilt u nu doen? Tien jaar is nog een heele tijd.”

Vrouw Stoor keek haar kale kamers rond, en in haar oogen kwam angst. Het vooruitzicht van tien jaar in zoo'n armoede te moeten doorbrengen, was toch wel vreeselijk.

„Dan ga ik maar naar 't gesticht,” zei ze.

Dat dat het einde zou zijn van een leven zoo vol voorbeeldige volharding en toewijding! Dat was meer dan iemand met een warm hart verdragen kon.

„Hoort u eens,” zei Else, nadat haar gedachten vlug van 't een naar 't ander gegaan waren, „ik heb er eens over gedacht. De zaak staat zoo: ik kan niet van mijn huur afkomen, en daarom zal ik hier op z'n minst nog een paar maanden moeten wonen. Het is daar erg eenzaam voor me, met niemand anders dan Lelia. Ik zou 't prettig vinden als u bij me kwam wonen, zoolang ik er nog zijn moet.”

„Ik wil van niemands liefdadigheid leven,” zei de oude vrouw boos, „tenminste van niemand dan van het Rijk, dat doet er niet toe. Ik heb altijd gewerkt, mijn leven lang.”

„Ik wil u ook heelemaal geen liefdadigheid bewijzen,” antwoordde Else dadelijk. „Daar ben ik niet rijk genoeg voor. Ik heb maar erg weinig over, en Lelia kan ik niet wegsturen. Nee, dit is mijn plan.”

En nu legde ze haar in de haast bedachte voorstel aan de oude vrouw uit.

Er was nu in haar huis een plaats over. Else zou die kamer netjes en gezellig voor haar maken, ze zou haar eigen bed, haar eigen kast, en haar eigen theestelletje hebben, dan zou ze zich niet zoo uit-logeeren voelen. Dan kon ze eten bij Lelia in de keuken, of op haar eigen kamer, net zooals ze wou. In ruil daarvoor zou ze voor Else wasschen en strijken, want ze moest

goed begrijpen dat Else onmogelijk iets kon doen uit *liefdadigheid*. Maar dat werk zou haar niet meer dan één dag in de week vragen. Else zou haar best doen, ander werk voor haar te vinden, wat wasschen, of naaien, of op kinderen passen, en dat zou haar dan wat geld voor zichzelf bezorgen.

Vrouw Stoor dacht in stilte over het voorstel na. Het beste in haar wezen riep luid van dankbaarheid in 't vooruitzicht, tegen zichzelf beschermd te zullen zijn in de verleiding die de eenzaamheid en de lange, leege uren voor haar brachten.

„Ja,” zei ze, „als het nu is om u plezier te doen, juffrouw, dan wil ik wel. Dan kunt u nu net zooveel witte jurken dragen als u maar wil. Maar u weet het, *liefdadigheid* neem ik van niemand aan.”

„Natuurlijk niet,” zei Else hartelijk.

Ze spraken af dat Vrouw Stoor den volgende morgen zou „verhuizen.”

Even buiten het hek stond Adolf. Hij had daar geduldig gewacht, den heelen tijd van Else's bezoek bij Vrouw Stoor.

Ze hadden elkaar niet meer gesproken sedert dien dag, die volgens Lelia „net een verjaardag” had geleken, toen de werkelijkheid in al haar wreedheid vóór hen was komen te staan.

Wat hadden ze elkaar ook nog te zeggen?

Beiden hadden ze zooveel gezond verstand, dat ze wel begrepen, dat verdere woorden niet anders konden uitwerken, dan den toestand nog ondragelijker te maken.

Maar toch was het Adolf soms te sterk, de gedachte, dat Else van hem hield, van hem alleen, en niet van Douglas of van een van de vele anderen die ze vroeger ontmoet had. En dan kon hij avond na avond in zijn tuin op en neer loopen, starend naar het licht dat door de gesloten luiken van haar zitkamer naar buiten zeeftde.

Adolf hield zichzelf in bedwang, en wilde van den rechten weg niet afwijken. Alleen die eene zwakheid had hij zichzelf veroorloofd, daar 's avonds in den tuin te staan en te kijken naar het licht van haar lamp, en dan te denken dat zij ook van hem hield.

Else deed nog meer haar best dan hij: zij had geprobeerd, in 't geheel niet meer aan hem te denken.

Toch, toen het huisje niet verhuurd werd, kwam er weer iets van vreugde in haar op. Ze hoefde niet weg te gaan, ze kon niet weggaan, want als ze dat deed, hoe zou ze dan genoeg overhouden om van te leven? Trouwens, ze was hier nog een klein beetje nuttig: ze gaf een huiselijk leven aan Lelia en aan Vrouw Stoor, die weer tot in de modder van de samenleving zouden moeten teruggaan, als zij ze niet meer vasthield.

Haar eerste gedachte om Vrouw Stoor bij zich te nemen, was werkelijk voortgekomen uit zorg voor het arme schepsel. Maar dadelijk daarna had ze begrepen, dat deze nieuwe band haar tegelijk vaster bond aan de plaats waar ze dicht was bij hem, dien ze met heel haar hart liefhad.

En nu liep ze in de regen en de duisternis hem bijna in de armen, terwijl hij daar bij 't hek stond te wachten.

„Ach”, zei ze, „dat had je niet moeten doen, je hadt niet moeten komen.” Maar haar hart klopte sneller van vreugde.

Hij beheerschte zijn stem.

„Ik kan je niet zoo alleen laten gaan in 't donker,” zei hij.... „Ik zag je weggaan. Daarom heb ik op je gewacht. Het is al bijna acht uur.”

Had het dan zoo lang geduurd, de oude vrouw ervan te overtuigen, dat ze geen liefdadigheid bewees?

Ze vertelde in 't kort, wat er gebeurd was.

„Had Lelia maar naar me toegestuurd”, zei hij. „Dan was ik wel voor je naar Vrouw Stoor gegaan. Zoiets moet je nooit meer doen, hoor je, Else?”

De autoritaire toon die hij aannam, ergerde haar niet, maar omhulde haar juist met een warm en veilig gevoel, dat er iemand was, die voor haar zorgde.

„Beloof het me,” zei hij.

„Goed, ik beloof het.”

„'t Huis is nog niet verhuurd, wat ga je nu doen?”

„Nee, het is niet verhuurd, niemand wilde het hebben.”

„Gelukkig tenminste!”

„Zeg zoiets toch niet. Dat maakt het maar moeilijker, veel moeilijker.”

„Het kan niet erger dan het nu is, Else, het is te moeilijk.” Hij stond stil in den regen, ze staarden elkaar een oogenblik aan met matte gezichten en wanhopig vragende oogen.

„Maak het niet zoo moeilijk voor mij,” fluisterde ze dan, „laat het dan terwille van mij.”

Dat was haar wapen. Hij ging er voor opzij.

Nu waren ze bij het hek van haar tuin. Hij deed het open, duwde haar bijna naar binnen, en

verdween in de donkerte van de struiken, en liep het bosch door, een paar uur achtereen, totdat hij weer meester over zichzelf was.

De winter was voorbij, het was weer lente geworden. Merkten het de twee, die in de vriendelijke landhuisjes tegen de Westershelling woonden?

Adolf werkte als een ezel. Niets wilde hij meer weten of nastreven, dan de taak die hij op zich had genomen.

En Else had zijn voorbeeld moeten volgen. De honderd gulden in de maand waren niet toereikend om met drie personen van te leven, al was er meer mee te bereiken dan menigeen denken zou.

Vrouw Stoor en Lelia waren begonnen, aan hun vijandelijkheid lucht te geven in den vorm van concurrerende kipfokkerij en groentefeelt. Twee verrassend voorspoedige bedjes bloemkool, erwten en andere heerlijkheden waren er het gevolg van, de kippen van Lelia legden om strijd met die van Vrouw Stoor, en onder de deksel van Else's schaaltes waren die tuinproducten als verrukkelijke gerechten terug te vinden. Melk en brood waren goedkoop. 't Leven was hier niet zoo duur.

Maar Lelia's kleine loon moest toch betaald, en haar liefde voor mooie kleuren tot in redelijke mate bevredigd; boeken en tijdschriften moesten toch blijven komen, om Else geestelijk op peil te houden. Daarom nam Else weer een handwerk op, waar ze vroeger in Londen al wat oefening in had gekregen: metaalbewerking. Vellen koper en brons werden vanuit de stad gestuurd, en heel wat uren van den dag kwam er tot Adolf in zijn kamer het geluid van een kort, fijn geklop. Dan gingen er naar de kunstnijverheidsinrichting in de stad keurige koperen vingerringen terug, en theeblaadjes met artistieke patronen, plaatjes voor 't sleutelgat aan deuren, en paneeltjes voor meubels. Er kwam werkelijk vraag naar het werk van de onbekende artieste, de juffrouw uit Wyama. Niet dat haar werk technisch zoo goed was als dat van anderen, die er jaren lang mee bezig waren, maar haar ornamenten waren zoo vol originaliteit en frisheid, dat ze haar gebrek aan vaardigheid ruimschoots goedmaakten. Binnen weinig tijd had ze er fameeljk wat inkomsten van. Dan hield ze nog een cursus in schabloonwerk, eenmaal per week, in haar eigen groote kamer. Heel wat meisjes uit den omtrek, onder wie niemand minder dan Elizabeth Wharton, vonden het heerlijk, op die manier haar gemakkelijke kunstvaardigheid te kunnen overnemen. Jaren later, toen Else al lang niet meer in Wyama woonde, waren de sporen ervan nog te zien op kussens en avondsjaaltjes.

Gedurende al dien tijd was Munro geregeld naar het resultaat van zijn tarwe-experimenten komen kijken. Eerst was het rapport geweest: een beetje succes, tegenslag, tegenslag, een beetje succes; maar in de laatste maanden waren de mislukkingen vrijwel uitgebleven, en Adolf had een waardevol notitieboek samengesteld, vol waarnemingen en conclusies, uit de praktijk afgeleid.

De oude man zei heel weinig, hij was zwijgzaam gebleven sedert Adolf hem aan boord van het schip zijn verleden verteld had; maar toch deed het resultaat van zijn werk hem genoegen. Geen van de andere drie mannen, die hij voor dit werk had aangesteld, was zoo grondig te werk gegaan, en had zoo'n nauwkeurige studie van de bodemgesteldheden gemaakt.

Munro onderzocht nauwkeurig zijn rapporten, en was allang overtuigd, dat Adolf „het 'em leverde,” maar begon zich langzamerhand af te vragen of het wel eerlijk was, dat deze Engelschman hem veel beter werk gaf dan de Schot, de Deen en de Australiër die hij ervoor aan 't werk gezet had, maar er veel minder geld voor kreeg.

Bij zijn laatste bezoek, nadat hij de proeven bekeken had en de degelijkheid van het werk hem weer was opgevallen, vroeg hij aan Adolf:

„Vind je dat het goed genoeg betaalt?”

„Bij lange na niet,” zei Adolf. „Als mijn tijd om is, over een week, is 't niet? — dan zal ik iets anders moeten probeeren. Ik heb hier een hoop van geleerd, dat zal ik allemaal kunnen toepassen.”

„Hoor eens,” zei Munro, „ik wil je een kans geven. Je kunt het baantje van Macmurtrie krijgen, op Merinderie. Hij voert daar niet veel goeds meer uit, en dan kan hij hier komen om jouw methodes eens te zien, daar kan hij nog wat van leeren.”

„En het salaris?” vroeg Adolf. Hij durfde niet veel meer verwachten van dit werk, dat hij een jaar lang tegen zoo'n hongerloontje gedaan had.

De oude Munro had juist uitstekend geluncht in Wendover; hij had daareven een telegram gekregen dat zijn lievelings-paard bij de rennen in Melbourne den beker gewonnen had, en in Queensland had de wol van zijn schapen ruim tienduizend gulden meer opgebracht dan andere jaren. En nu scheen dat tarwe-stokpaardje van hem nog te kunnen slagen, dan zou hij immers niets verder meer te wenschen hebben.

„Als je er niet al je kracht aan gaat werken, zeg dan drie-duizend in 't jaar,” zei hij. „'t Huis is goed gemeubileerd, Macmurtrie is getrouwd, en ik moest met den smaak van zijn vrouw rekening houden. Daarvan kan je zelf als getrouwd man leven, hè? Maar denk eraan, al je tijd is

dan voor mij, je moet tarwe eten, tarwe drinken en van tarwe droomen, net zoolang tot je het heelemaal voor elkaar hebt. Nu, wat zeg je ervan?”

„Ik zeg dat het een prachtig aanbod is,” zei Adolf. „Maar —”

„Maar wat?”

„Wilt u me nog twee uur geven om erover te denken?”

Munro knikte. Zijn achting voor Adolf daalde wat, hij had gedacht dat deze spontaan zijn aanbod zou aannemen.

„Waar kan ik komen, mijnheer? Op Wendover? Is zes uur een geschikte tijd?”

„Dat is goed.”

Nauwelijks was Munro uit het gezicht verdwenen, of Adolf klopte aan de deur van het huisje van David. Dáár had hij zijn „bedenktijd” voor noodig gehad.

Twee uur later, toen hij op weg was naar Wendover om Munro's aanbod te gaan aannemen, kwam Adolf op weg den jongen van het postkantoor tegen, die haastig de heuvel opliep.

„Een telegram voor u, meneer Sheldon,” zei hij, en hij bleef met belangstelling staan kijken, terwijl Adolf las. Telegrammen kwamen niet dikwijls voor aan het kleine postkantoorje, en dit was er een van vier en twintig woorden van één vijftig per woord, en daarom bekeek hij den jongen man van het huis op den heuvel met heel wat meer achting dan te voren.

Het papier in Adolf's hand trilde één onmerkbaar oogenblik.

„Kees heeft bekend. Je aanwezigheid dringend noodig. Neem eerstvolgende boot. Groot legaat. Duizend gulden voor overtocht heden per telegram verzonden.”

Het was door zijn moeder afgezonden.

Toen ging hij verder naar Wendover om aan Munro te zeggen, dat hij zijn aanbod niet kon aannemen.

Toen Adolf op de terugreis naar Australië was, was Else bezig, de steenen muur weer tot een kleurenweelde te maken. De herfst ging komen, en een Australische herfst is als een tweede voorjaar. De gouden regen was zelfs in de war en begon opnieuw te bloeien, niet zoo overdadig als in de lente, maar er kwamen toch gouden tipjes aan het donkere groen van de struiken.

Adolf had geen bericht gestuurd. Een telegram kon de zaak niet uitleggen, en een brief ging niet vlugger dan zijn boot: hij had de eerstvolgende gelegenheid terug genomen, om eindelijk alles, alles aan zijn kleine Else te kunnen vertellen. Hoe Kees, nooit gerust sinds hij zijn broer had zien vertrekken met den last van zijn schuld, het

eindelijk niet meer had uitgehouden, en naar zijn oom Barnsley was toegegaan. De oude koopman, op zijn hoogen leeftijd milder en rustiger geworden, had met ontroering geluisterd naar het verhaal van Kees, die ziek van emotie voor hem zat.

„Waar is hij nu, je broer?”

„Australië,” zei Kees.

„Doet hij daar iets?”

„Werken voor zijn brood.”

„Moest de medicijnen-studie natuurlijk opgeven?”

„Ja.”

Een stilte was gevallen. Alleen twee scherpe oogen hadden van onder de zware wenkbrauwen Kees aangekeken.

Het slot was geweest, dat hij Kees een chèque had gegeven om mee naar Canada te gaan, en daar onder een anderen naam een nieuw leven te beginnen. Wat Adolf betrof, hem had hij een groot legaat in zijn testament toegewezen. Maar hij hoefde er niet op te wachten tot zijn dood, had hij erbij gevoegd. Van dit oogenblik af kon Adolf op de inkomsten ervan rekenen, en dus eindelijk zijn doktersstudie afmaken, zonder zich ook maar ergens in te hoeven bekrimpen.

Niet meer dan een paar dagen was Adolf in Londen gebleven. Dadelijk was hij weer naar Marseille gereisd, om daar de boot naar Australië nog te halen, die uit Engeland al vertrokken was.

Toen hij de Westershelling opkwam, zag hij Else heen en weer loopen langs de steenen muur, bezig met haar bloemen. Ze was in 't wit, en ze droeg een zwart lint om haar middel, precies als op den dag toen hij was weggegaan, in twijfel of hij haar ooit zou terugzien. Maar nu stak er een roode klapproos tusschen haar ceintuur.

„Ze raakt er overheen,” had Lelia vroolijk gezegd, toen ze zag dat haar juffrouw weer tot de oude gewoonte van bloemen dragen terugkeerde. „Ze wordt weer de oude. Ze heeft een speldekussen voor m'n kamertje gemaakt, en een paar leuke kraagjes.”

„Ze zet er zich overheen, 't gaat al veel befer”, had ook Mevrouw Beathie met voldoening gezegd. „Ik geloof vast dat het haar een hoop goed gedaan heeft dat Karel van zee is teruggekomen, ze vraagt hem telkens een avond bij zich, en hij zegt dat ze dan spelletjes met hem doet, en zoo vroolijk zingt als 't maar kan.”

„Ze komt er overheen”, had Carla Wharton gezegd. „Ze heeft een paard gehuurd voor een paar uur per dag, en doet daarop heele rijtoeren. 't Zou me niet verwonderen als er nu een goede kans voor je was, Douglas.”

Maar Douglas wist, dat hij een definitief antwoord had gehad.

„Ze is er nog geen sikkepit overheen”, zei Vrouw Stoor, die scherper zag dan menig ander. „Ze probeert alleen maar vroolijk te zijn om ons vroolijk te maken. Ik geloof niet dat ze er ooit echt overheenkomt, met sommige dingen kan je dat niet. Kijk maar naar mij: ik kom er nooit overheen dat ik mijn man verloren heb, al werd ik ook honderd jaar. Maar ik heb ook begrepen dat je niet met een lang gezicht kunt blijven rondloopen. Ik probeer ook, vroolijk te zijn.”

Lelia kon zoo'n mooie gelegenheid niet laten voorbijgaan.

„Een beetje al te vroolijk af en toe, hè Vrouw Stoor?” zei ze.

Else zette haar plantjes in den grond, die beloften inhielden van alle kleuren van de zon en de dauw. Ze probeerde vooruit te zien, vijf of zes maanden verder, als die bloemen weer zouden bloeien.

Dan zou ze — waar zou ze dan zijn? Het leek haar, alsof er een mist om haar hersens trok, iedere keer als ze plannen maakte voor de toekomst. Ze had een gevoel of het hier 't eenige hoekje op de heele wereld was, waar het niet absoluut ondragelijk voor haar zou zijn, en dus ging ze door, maand na maand haar huisje te betalen, tot groote blijdschap van David. Den een of anderen dag zou ze natuurlijk wel de groote zee in moeten, maar voorloopig wilde ze nog maar in dit rustige haventje blijven liggen.

Ze had een bosje hangplantjes in haar hand; de vorige lente was de muur overgoten geweest met het diepe blauw van het dankbare bloempje.

„'t Is net een stukje van den hemel,” had Adolf gezegd, toen ze hem erbij riep om het te bewonderen.

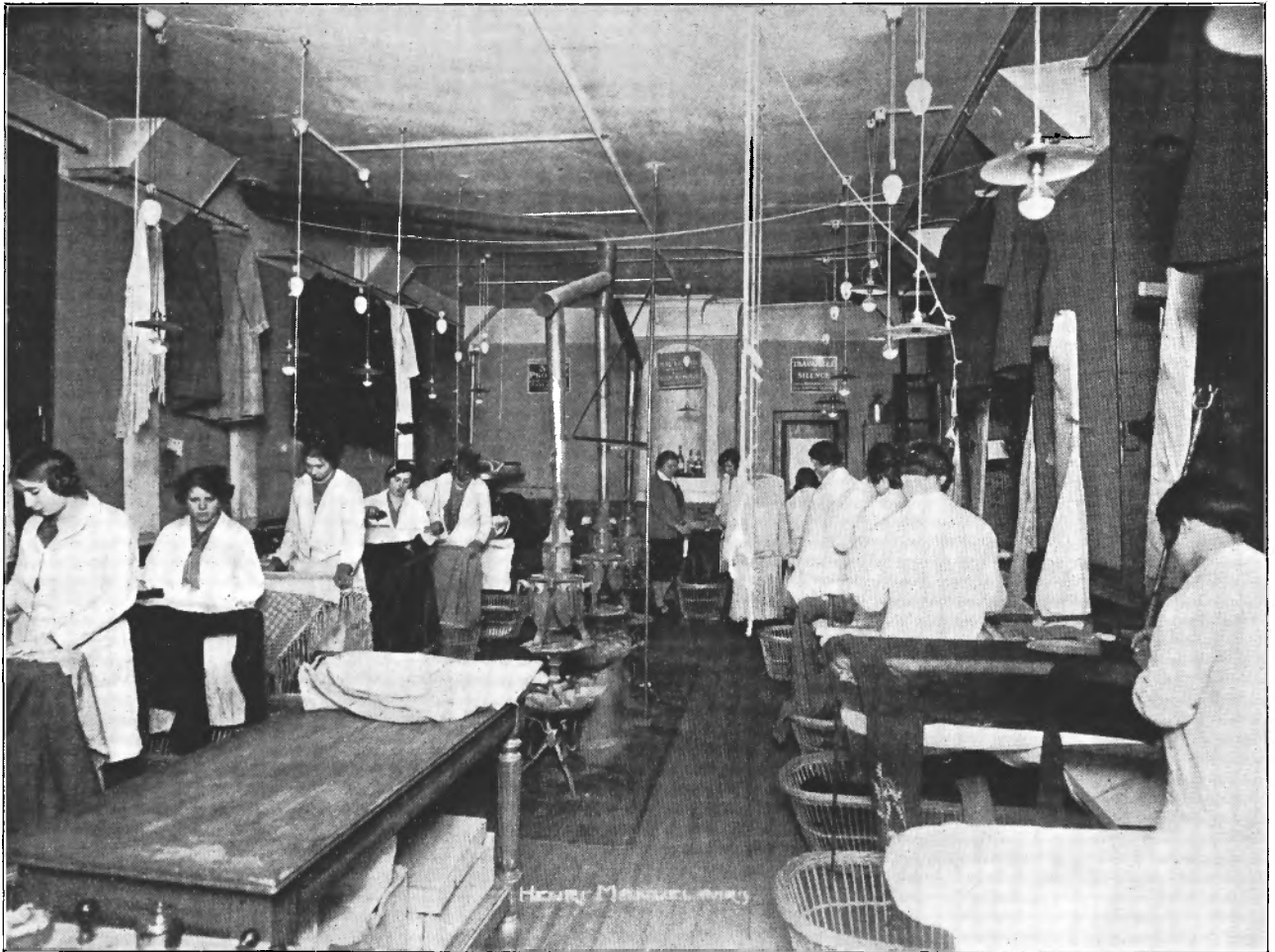
„Als je nu maar dankbaar bent, dat ik dat allemaal over je muurtje stuur,” had Else gezegd.

„Ik ben dankbaar,” had hij geantwoord, en hij had haar over 't muurtje aangekeken, ze wist nu nog, hòe hij haar had aangekeken.

Toen kwam er een gevoel van grauwe verlatenheid over haar. Hoe kon ze ooit nog weer „stukjes hemel” kweeken? 't Moest iets anders worden, iets gewoons, stevigs, klimop bijvoorbeeld. —

Toen kwamen er voetstappen het pad op; ze wilde vlug wegloopen om geen betraande oogen te hoeven laten zien aan iemand die bij haar op bezoek kwam.

Maar een sterke arm werd om haar heen geslagen, en de warme, bekende stem kwam haar zeggen, dat nu eindelijk alles goed zou komen.

Waar strijken en verven beoefend wordt.

Foto Henri Manuel, Parijs.

Beroepsopleiding voor meisjes in Frankrijk.

II. De leertijd voor de verschillende handwerken.

IN een vorig nummer hebben we gesproken over de praktische, wetenschappelijke en proefondervindelijke methode van oriëntatie vóór beroepskeuze, zooals die door de Kamer van Koophandel te Parijs is ingesteld in inrichtingen die tegelijk het karakter van een School en van een atelier dragen, en die daarom met den naam *atelier-scholen* bestempeld worden.

Het werk van de Kamer van Koophandel zou onvolledig geweest zijn, als men, na hen te hebben georiënteerd aangaande het te kiezen beroep, de kinderen eenvoudig aan de industrie had overgegeven. Als ze zoo plotseling in een geheel andere omgeving werden gebracht, en zonder overgang aan de opvoedende invloeden ontrokken, om dienst te doen bij de productie met al de eischen die daarbij gesteld worden, zou

men kunnen vreezen dat zij ontmoedigd zouden worden door de eerste praktische moeilijkheden van het bedrijf, en zodoende zou er niets meer overblijven van het gunstige effect van de beroepsoriëntatie, daar de noodige lichamelijke en zedelijke weerstand ontbrak.

Daarom heeft de Kamer van Koophandel, om het opvoedingswerk voort te zetten, de periode van oriëntatie (die, zooals men zich herinneren zal, wisselt tusschen drie en zes maanden) verlengd met een volgende periode van voorbereiding tot den leertijd, die verschillend van duur is, en waarvan we de opleiding voor meisjes nader zullen bespreken.

Volgens hun smaak hebben de leerlingen kunnen kiezen tusschen beroepen waarbij stilzitten vereischt wordt (naaien, modewerken, bontwerk, corsetmaken, enz.), of die beweging vragen (strijken, opmaken van de wasch en ver-

ven). Volgens hun bekwaamheden hebben ze een keus gedaan tusschen beroepen, waarbij smaak een eerste vereischte is (naaien en mode), of ze zijn in de richting gegaan, waarbij de machine een eerste rol speelt (confectie, corsetmaken). Dan hebben ze nog hun voorkeur kunnen uitspreken voor beroepen, die thuis worden uitgevoerd (lingeriesnaaien, cartonnage), of voor die, welke op een atelier worden beoefend (strijken, opmaken, papierwerk, leerbewerking).

Maar of ze naar een atelier gaan, of dat ze thuis zullen werken, hun vakkundige vorming is in beide gevallen nog niet zoo volledig, dat ze zonder raad en hulp zouden kunnen werken. Thuis zullen ze in de meeste gevallen aan zichzelf overgelaten worden, en als ze naar een atelier gaan, moet men zich niet voorstellen dat ze daar altijd, te midden van arbeidsters, die geheel in hun eigen werk verdiept zijn, de noodige aanwijzingen zullen vinden.

Vandaar de noodzaak, de eigenlijke leertijd te beginnen met leeraren die niet alleen op vakkundig, maar ook op opvoedkundig gebied bekwaam zijn, d.w.z. dat ze met methode kunnen onderwijs geven, en de karaktereigenschappen hebben, die onontbeerlijk zijn om de kinderen voortdurend aan te moedigen.

De leertijd duurt niet voor alle vakken even lang, maar voor iedere branche is het noodig, dat de eerste periode, die onmiddellijk op de

oriëntatie volgt, tenminste een maand duurt.

In principe moeten oriëntatie en eerste leerperiode tezamen een jaar duren. De leerlingen zijn natuurlijk verschillend in begaafdheid, sommigen kunnen moeilijker werk volbrengen dan anderen, maar allen zijn in staat, een zeker aantal proeven af te werken, waarvan aan de hand van onze ervaring een minimum en een maximum is vastgelegd.

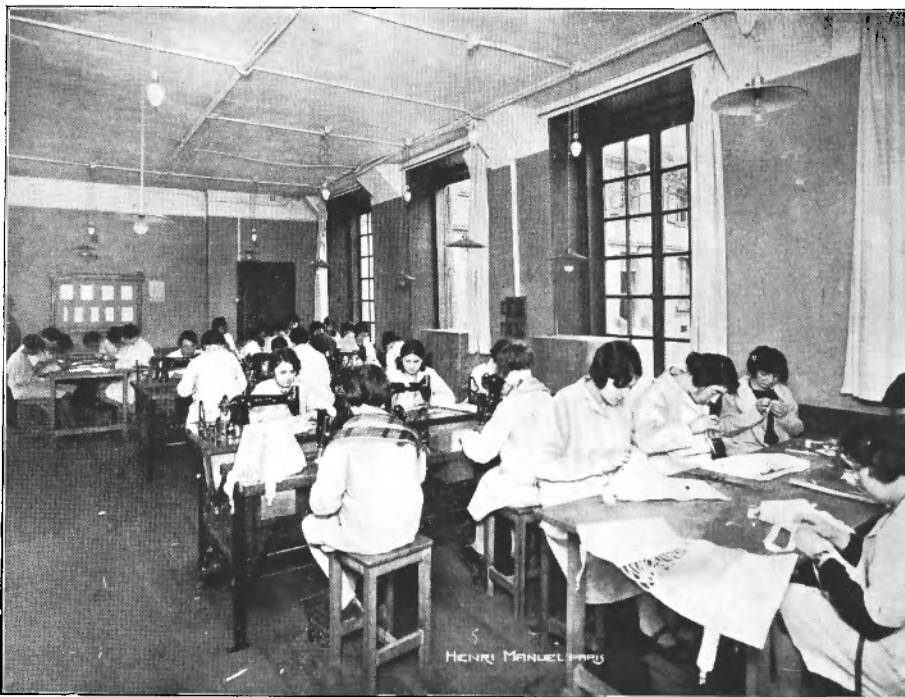
Die proeven dienen niet om de leerlingen in één bepaald vak te bekwaamen, maar gewoonlijk in een groep van vakken.

Bij voorbeeld, op het gebied van naaien moeten de leerlingen achtereenvolgens drie ateliers doorloopen: lingersnaaien, fijn naaiwerk en kleermakerswerk.

In het modevak wordt hun, voordat ze beginnen met hoeden maken, geleerd wat fantasieborduren is, en ze worden ingewijd in het vervaardigen van bloemen en het werken met veeren. Evenzoo moeten ze nog van het strijkatelier naar dat voor verven, worden papier-, leer- en cartonwerk tezamen genomen, en confectione, corset- en bontwerk, al naar gelang van de groep die ze gekozen hebben. Op die manier wordt de eerste keuze bevestigd, en als de leerlingen vakken leeren die grenzen aan hun eigen beroep, vermeerderd hun inzicht, hetgeen hun ten goede zal komen bij het vak, dat ze ten slotte gaan beoefenen. Dit is ook weer opvoedingswerk, veel meer dan zakelijk onderwijs. Daarom wordt deze tweede periode *voorbereiding tot den leertijd* genoemd.

De organisatie is soepel genoeg, dat als het voorkomt, een wijziging kan worden aangebracht in de eerste keuze, of dat meisjes die een roeping of bekwaamheden hebben, die sterk in één richting wijzen of tot één vak beperkt zijn, zich dadelijk kunnen gaan specialiseeren, zonder dat ze de voorgeschreven ateliers stuk voor stuk behoeven te doorloopen.

Na het eerste jaar begint de eigenlijke leertijd. Enkele kinderen, die zich gedrongen voelen spoedig de praktijk in te gaan, hetzij omdat het noodig is dat ze dadelijk gaan verdienen, hetzij dat ze schoolsche

Het atelier van corset-werk.

Foto Henri Manuel, Parijs.

discipline moeilijk verdragen, gaan dadelijk in een betrekking. Dan bezitten ze genoeg beroepskennis, om gevrijwaard te zijn voor de plagerijen en vernederingen, waarvoor leerlingen die niets weten, gewoonlijk niet gespaard blijven; en men zal trachten hun bekwaamheden te benutten, inplaats van hen te gebruiken voor ondergeschikte werkjes die niets te maken hebben met het vak zelf; ze zullen het werk begrijpen, dat om hen heen gebeurt, zonder dat ze onophoudelijk uitleg behoeven te vragen aan andere werksters die meestal niet veel geduld hebben, en weinig genegen zijn, hun geheimen mee te deelen aan toekomstige concurrenten.

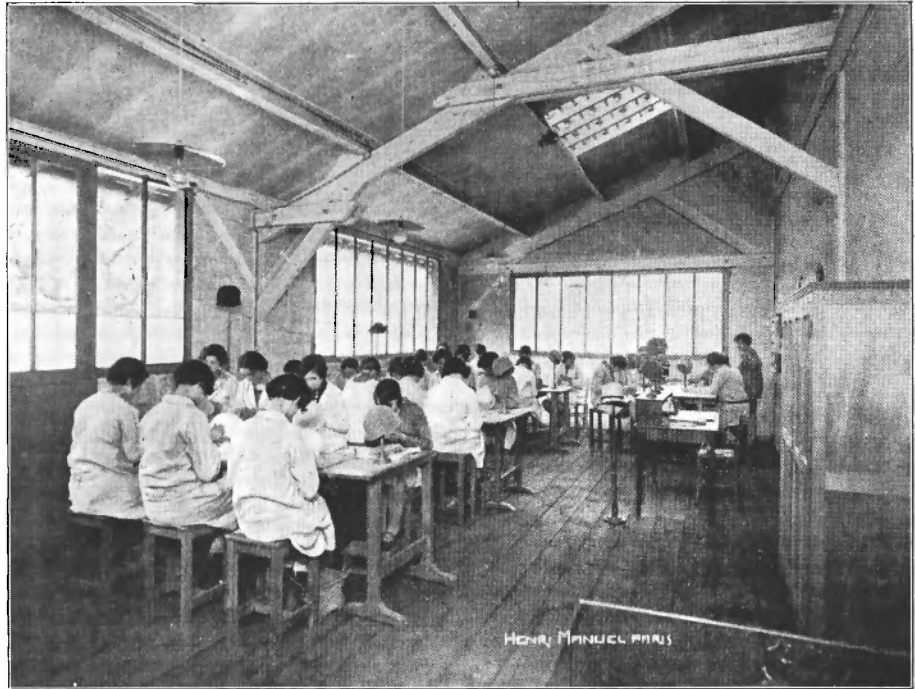
Voor enkele vakken is deze korte algemeene vorming voldoende, en is het

't beste, als de leerlingen dadelijk in de industrie worden te werk gesteld. Hetzelfde geldt voor weinig begaafde kinderen, die maar niet moeten beginnen aan werk, waarvoor ze de vereischte eigenschappen niet bezitten.

Maar in 't algemeen wordt de voorbereiding tot den leertijd gevolgd door een leerperiode waarvan de duur verschilt naar gelang van het vak, van de familieomstandigheden, en van de gaven van de leerlingen. Zij blijven dan nog één of twee jaar op het atelier; de totale duur van hun opleiding, behalve bij geval van ziekte, mag niet langer dan drie jaar in 't geheel worden, het jaar van oriëntatie en van voorbereiding voor den leertijd inbegrepen.

In den loop van het tweede jaar wordt de opeenvolging van de oefeningen zóó gegeven, dat de leerling een compleet overzicht krijgt over het vak. Men streeft ernaar, hen goed te leeren werken, terwijl men wat snelheid van uitvoering betreft, van maand tot maand de regels die in de industrie gelden, tracht te benaderen. Hét geleverde werk krijgen de leerlingen pas aan het eind van het jaar, bij wijze van belooning, in hun bezit.

Evenals aan het eind van het eerste jaar, hebben de leerlingen alle vrijheid de school te verlaten na het tweede jaar. Wat betreft haar, die drie jaar blijven, zij worden in den loop van hun derde jaar in omstandigheden gebracht, die zoo-

Mode-vakwerk.

Foto Henri Manuel, Parijs.

veel mogelijk de praktijk benaderen. In de vakken waarbij dat mogelijk is, zooals naaien en modcwerken, werken ze voor de cliëntèle, die in de eerste plaats door de leerlingen zelf gevormd wordt, en verder door de leeraren, en door klanten die de school vriendschappelijk gezind zijn, en wat toegeeflijk zijn op het punt van vertraging in de aflevering, en van onvermijdelijke fouten.

Het maakloon wordt vastgesteld al naardat het werk uitvalt. Wat dit opbrengt dient om de kosten van het verlies aan stof door mislukking van het werk te dekken, en om belooningen te geven, want er wordt aan de leerlingen geen loon uitbetaald zoolang ze op school zijn.

Aan het eind van het derde jaar kunnen de leerlingen het examen afleggen voor het Bewijs van vakbekwaamheid, dat in de vakorganisatie aan het einde van den leertijd gegeven wordt. Zij, die eerder de school verlaten hebben, kunnen hetzelfde doen, op voorwaarde dat ze de beroepscursussen even lang gevolgd hebben. Dan bevinden allen zich in dezelfde conditie, daar de leeftijd van het verlaten der lagere school op dertien jaar gesteld is, en de duur van den leertijd op drie jaar, zoodat niemand het Bewijs van vakbekwaamheid kan krijgen vóór haar zestiende jaar. Dit bewijs stempelt haar tot arbeidsters. Na nog een periode van op zijn minst twee jaar kunnen ze een bewijs verkrijgen, dat ze

geschoolde arbeidsters zijn, wanneer ze met succes het examen voor beroepskennis afleggen.

De meisjes die op deze wijze op de atelier-school zijn opgeleid, worden geplaatst onder toezicht van de Kamers van Arbeid. Dit zijn organen, die — behalve wanneer de familie zelf voor plaatsing zorgt — zich belasten met het plaatsen van de leerlingen in bedrijven waar men waarborgt, dat hun het vak geleerd wordt.

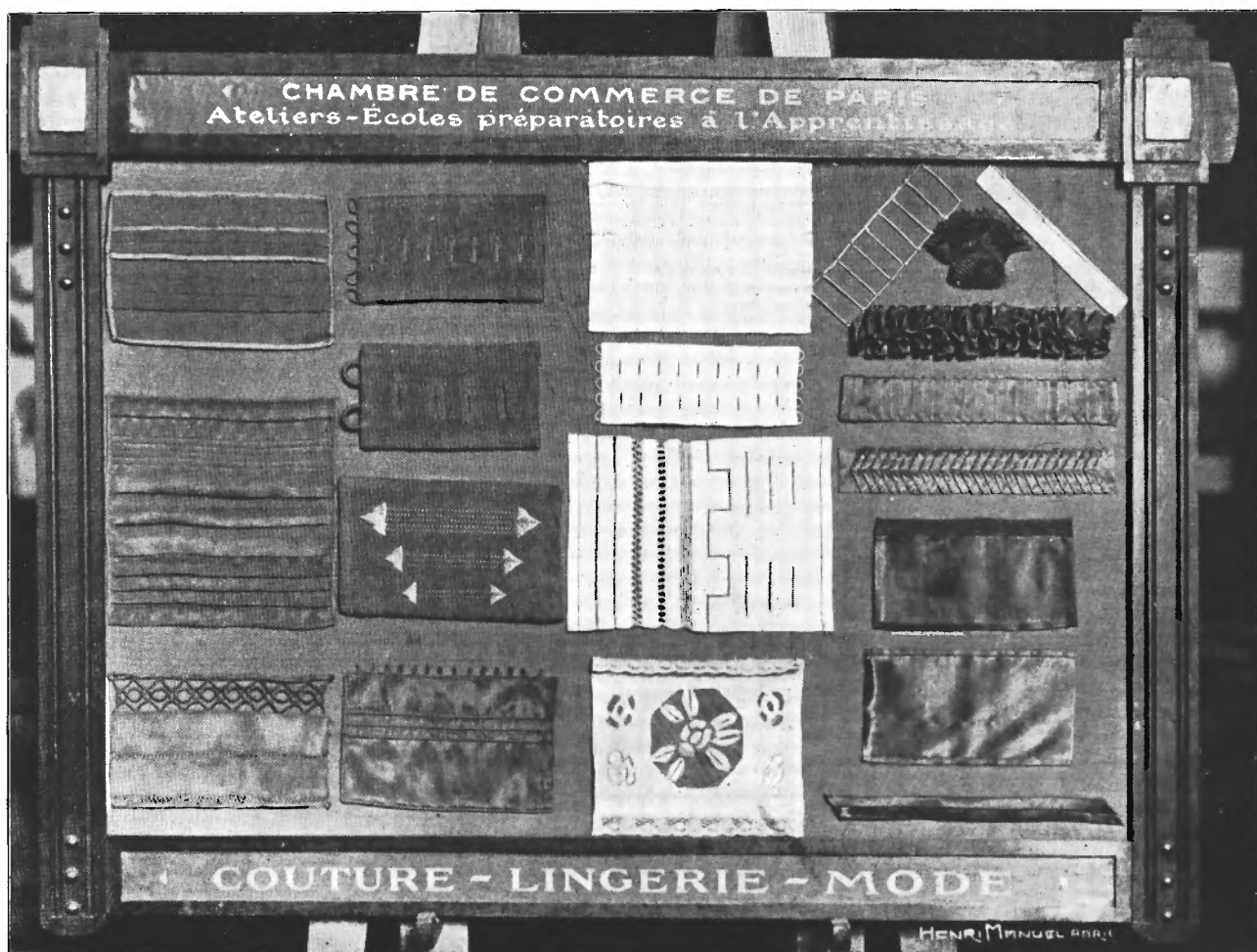
De ervaring van zeven jaar heeft aangetoond hoe uitnemend deze methode is, die zowel aan de familie als aan de werkgevers groote voldoening geeft. Ze wordt gekenmerkt door een groote soepelheid, die trouwens onontbeerlijk is. Al kan men tijdens de kinderjaren onderwijs voorschrijven, waarvan men aard en duur vaststelt, het blijkt onmogelijk later, wanneer de kinderen het leven in zullen gaan, geen rekening te houden met de rechten van het kind en van de familie. Deze opvatting heeft steeds ge-

heerscht in de organisatie van de atelier-scholen van de Kamer van Koophandel te Parijs. Daarvan zal niet afgeweken worden, voordat de ervaring leert dat het maatschappelijk belang dringend nieuwe regels eischt voor de oriëntatie en den leertijd.

De opvoeding van de meisjes die met handwerk hun brood willen verdienen, is te lang verwaarloosd. Men heeft gedacht aan haar, die hun studie voortzetten, aan haar die thuis blijven, maar men heeft het groote aantal vergeten van haar, die met hun handen moeten werken. Wij hopen dat hierover nagedacht zal worden, zoodat er uit de vergelijking van de ervaringen in de verschillende landen een eindresultaat zal voortkomen, dat in het belang van de arbeidsters uitvalt.

A. LOMONT,

Directeur van de atelier-scholen van de Kamer van Koophandel te Parijs.

Werkstukken van naaien, lingerie en modewerk.

Foto Henri Manuel, Parijs.

Een taak voor de jonge vrouw.

NEEEN, niet een taak voor ons tijdschrift, maar voor de lezeressen ervan. Daarom en niet uit kleineering van mijn geacht publiek, deze kleine letters.

Op een verjaardagsvisite hoorde ik ontstellende verhalen over lonen, die aan dienstboden werden gegeven en eischen, die deze daarbij nog durfden stellen. Visites schijnen nu eenmaal bijzonder geschikt te zijn voor het behandelen van dergelijke onderwerpen. Of die voorbeelden uitzonderingen waren, dan wel als norm konden gelden? Ik weet het niet.

Wel weet ik, dat er in heel veel gezinnen geklaagd wordt over gebrek aan huishoudelijke hulp. En dat het budget van velen topzwaar zou worden, wanneer de huisvrouw zich wilde omringen met evenveel gediensstigen als men zich een paar generaties vroeger veroorloofde.

Trouwens: er zou voor zulk een stoef geen werk genoeg zijn in onze moderne huizen. Wat er weer op wijst, dat onze manier van huis te houden meer veranderd is, dan we zelf wel eens inzien.

Toch is het feit niet te ontkennen, dat vele huisvrouwen, vooral zoolang er kleine kinderen zijn, staan voor een *te* zware taak.

Er is op tweeërlei manier verbetering mogelijk.

In de eerste plaats zullen we moeten trachten naar vereenvoudiging van de huishoudelijke bezigheden.

En in de tweede plaats kan wellicht een andere wijze van hulpverlening (voor enkele uren, door geschoolde krachten) wat uitkomst brengen.

En hier ligt een taak voor onze jonge vrouwen.

Er wordt geklaagd, o.a. door mevrouw Wijnandts Francken, dat de Hollandsche huisvrouw maar matige belangstelling heeft voor nieuwe vindingen en nieuwe manieren op huishoudelijk terrein. En ik geloof, dat hierin wat waarschuult. Dat wil zeggen: men wil wel eens zien, en eens een demonstratie bijwonen, maar houdt zich toch zelf liefst bij het oude.

Echter: ook niet iedere vereenvoudiging die voorgesteld wordt is nuttig of zelfs maar onschuldig. Sommigen raken het essentiële van ons huiselijk leven, en zijn daarom te verwerpen. Anderen komen in strijd met de eischen der hygiëne. Weer anderen nemen teveel weg van de huiselijke gezelligheid.

Om enkele voorbeelden te noemen.

In „De Proletarische Vrouw” werd het denkbeeld geopperd, het koken van de maaltijden in eigen huis overbodig te maken, doordat het

gezin gezamenlijk een daarvoor ingerichte eetgelegenheden bezocht. Natuurlijk met een groot aantal andere gezinnen. De meeste lezeressen, die zich hierover uitspraken, waren er echter tegen. Behalve praktische bezwaren voerde men dit ééne, allesoverwegende aan: dat men hiermee zou voortgaan op de weg van ontbinding van het gezinsleven. Terwijl men er juist naar streven moest, de gezinsband hechter te maken. Dit wat betreft het ideële.

Nu een voorbeeld op het terrein der hygiëne. Voorgesteld werd, meer gekleurd ondergoed te dragen, wijl dit minder dikwijls gewasschen behoeft te worden.

Hier tegen werd ingebracht, dat gekleurd goed even zoo goed vuil wordt, doch dat men het minder gauw ziet. De zindelijkheid kwam hierbij in het gedrang. Ook de gezelligheid kan er onder lijden wanneer men *uitsluitend* vraagt: wat is praktisch? Ook de schoonheidszin van de kinderen moet worden ontwikkeld. En die van de ouderen vraagt om bevrediging. Een uiterst praktische inrichting *kan* zeer ongezellig zijn. Daarom moet worden gezocht naar wegen, om beiden tot hun recht te doen komen.

We zouden ongetwijfeld een groote stap in de goede richting doen, wanneer bij nieuwbouw meer werd gerekend met de eischen, die aan een praktische inrichting der huizen gesteld mogen worden. Mee hierom sprak de Nationale Vrouwenraad in haar laatste jaarvergadering de wensch uit, dat in commissies, die invloed uitoefenen op gemeentelijke woningbouw meer plaats worde ingeruimd voor vrouwelijke leden. Ook hier aan de jongeren de taak, zich rekenenschap te geven van wat bij een goede indeeling der beschikbare ruimte mogelijk en wenschelijk is. Opat, wanneer ze in de gelegenheid worden gesteld invloed uit te oefenen op de bouw van eigen of anderers huis, ze kunnen komen met degelijk-gefundeerde verlangens. En ze, bij het betrekken van een huurhuis, niet pas achteraf merken, wat er aan de inrichting ontbreekt.

Oudere vrouwen keuren dikwijls spontaan goed of af. Vaak grijpen ze daarbij het juiste, doch ze kunnen ook mis-grijpen. En de ontwikkeling van allerlei denkbeelden, die niet allereerst rekenen met de gezinseenheid, ja, die daar soms vijandig tegenover staan, eischt méér dan een spontane afkeuring. Die vraagt zakelijke overweging en deugdelijke argumenteering. En hier ligt een zware doch mooie taak voor de jongere vrouw.

J. M. W.-W.

Sári Góth en haar meisjesportretten.

ALS ooit iemand met toewijding kindergezigtjes teekende, dan is het wel Sári Góth.

De naam heeft een buitenlandsche klank, ze is dan ook van geboorte Hongaarsche. Maar met haar vader, den schilder Maurice Góth, kwam ze al jong naar Holland. In Zeeland vond de vader zijn modellen in de stoere, straffe Zeeuwsche koppen. Beiden hebben ze gewerkt in Domburg en in Zoutelande. Toch begon Sári daar niet direct aan de portretten, waarin ze nu haar eigen genre gevonden heeft.

Als Hongaarsche heeft ze een aangeboren gevoel voor versieringskunst, kleur en ornamentiek. En zij begon met de nationale kunst van haar moederland: houten doosjes en voorwerpjes beschilderen met fijne blaadjes, lijntjes en bloemmotiefjes. We hebben van dit soort werk allen wel eens iets gezien, in onze winkels is algemeen het Hongaarsche schilderwerk te krijgen, dat in zijn warme, vroolijke kleuren typisch is voor de Hongaarsche volksgeest. Vergelijk dit eens bij het oud-Hollandsche schilderwerk zooals dat bijvoorbeeld uit Hindeloopen komt. Ook rood, groen, geel en blauw, al die primitief-sterke kleuren die in Hongarije worden gebruikt. Maar hier worden ze aangebracht in een veel gedekter, rustiger kleurverdeling. De ornamenten zijn ingewikkelder, meer uitgedacht en uitgewerkt dan de Hongaarsche vriendelijke bloemetjes, die bestaan uit vijf of zes stipjes met een stipje voor 't hart, en in hun grappige naïveteit zoo pittig en frisch aandoen.

Het werk van Sári Góth was in de geest van die Hongaarsche volkskunst, maar hier was een kunstenaar aan den arbeid, en vandaar dat het toch iets heel eigens en anders werd. Met soberheid wist zij haar lijntjes en bloempjes tot ornamentjes te verwerken, die uiting gaven van een fijne smaak.

Haar gevoel voor lijnen en verhoudingen is hierdoor ontwikkeld, maar aan deze uitdrukingsvorm had zij toch op den duur niet genoeg. Van het versierend ging zij over tot het beel-

Marietje.

Portret door Sári Góth.

dend werk, toen zij portretten begon te teekenen. Zuiver teekenaarwerk is het niet: hier en daar wordt er een schaduw in kleur aangegeven, maar in de allereerste plaats blijft Sári Góth toch teekenaar, bij haar is allesbeheerschend de lijn, de contour.

Wanneer een *schilder* een welving of een buiging wil weergeven, dan doet hij dat door de verschillen in *kleur*, het beschaduwde deel van het vlak is donkerder getint dan het lichte, en door dit contrast wordt de welving van het vlak levend voor onze oogen. Bij de *teekenaar*s Sári Góth is dat anders, bij haar is het in de allereerste plaats de omtrek van het vlak die den vorm ervan toont, en waar een ronding

voorkomt weet ze die met een enkel lijntje of met een lichte buiging in haar contour te doen uitkomen. Dit geeft iets van buitengewone verfijning en beheerschte eenvoud aan haar teekeningen.

In de kinderkopjes van Marietje en Liesje is alle aandacht op het gezichtje geconcentreerd. Wat verder van het figuurtje zichtbaar is, is schetsmatig met een paar lijnen aangeduid. Ook in het gezichtje zijn lijnen de hoofdzaak, maar ze blijven zoo teer en rustig, dat er van „lijnerigheid” geen oogenblik sprake kan zijn. Met buitengewone aandacht en zorg bestudeert Sári Góth het vooruitstekende kindermondje, het nog ronde neusje en het zachte schaduwspel om de oogen. En wat daaruit naar voren treedt, beteekent nog veel meer dan een nauwkeurig-geteekend portret: zij heeft de uitdrukking weten vast te leggen van het kinderlijke, zooals dat in alle kleine meisjes ons treft, en tegelijk van het typisch

persoonlijke van elk van haar modelletjes. Marietje is het blonde kindje dat naar het licht toe groeit; er spreekt een rustige opgewektheid uit de heldere oogen. Maar Liesje is het donker-oogige type met een nadenkend mondje en iets echt droefs in de kinderlijke oogen. Liesje zal weten van leed, later.

Deze twee zijn Hollandsche kindertjes, en dateeren uit den tijd dat Sári Góth in ons land was. Maar zij heeft ook in Hongarije en in Italië gewerkt. Wij hebben hier de reproductie van het portret van een Italiaansch meisje. Dadelijk zien we het Zuidelijke ras.

In deze teekening is veel aandacht besteed aan de gebogen arm met de hand; Sári Góth is van gevoelen, dat handen evenveel als het gezicht uitdrukking geven aan de persoonlijkheid, en op vele van haar teekeningen maken die dan ook op een karakteristieke manier deel van het portret uit.

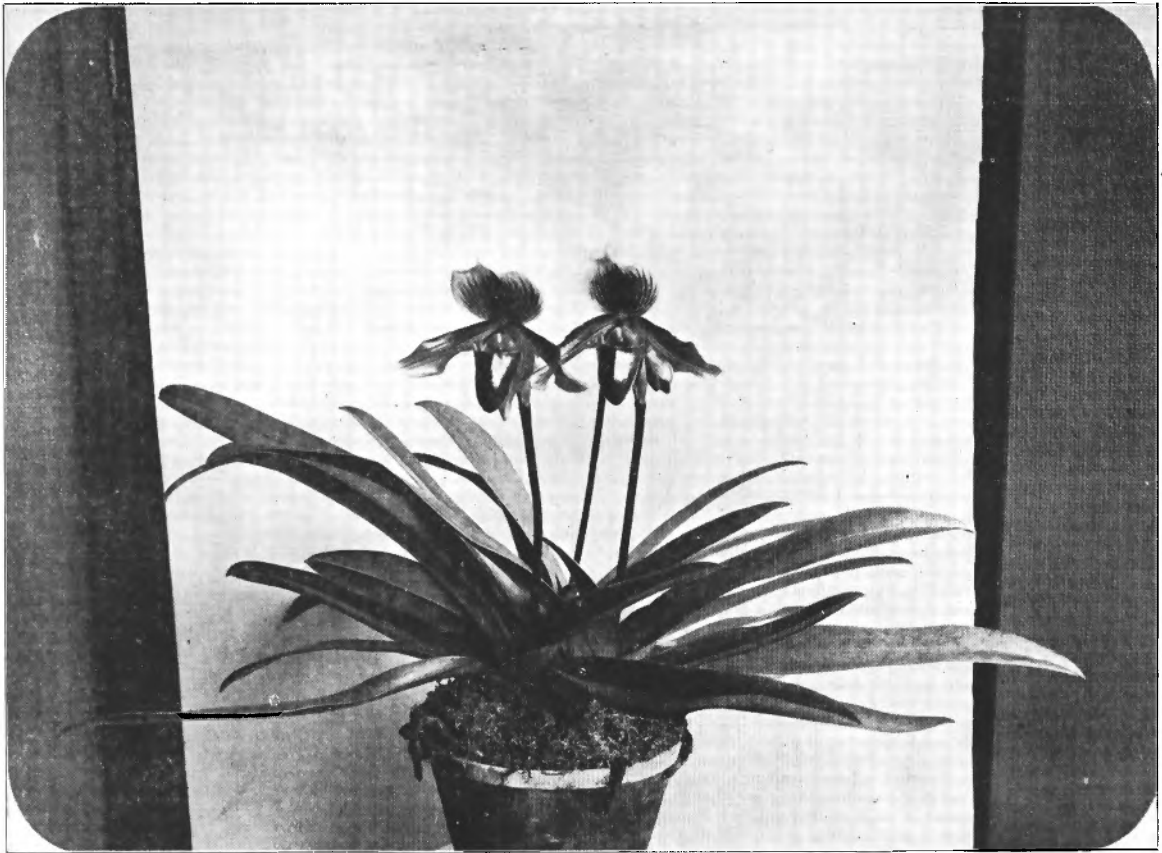

Sári Góth.

Maria, dochter van Dante Caviglia.

Kinderportretje van Sári Góth.

Vrouwenschoen

Cypripedium insigne.

Wat er in huis en tuin groeit en bloeit.

Septemberwerk aan de Kamerplanten.

WIJ zullen deze keer eens een praatje houden over onze kamerplanten. De meeste hebben zich evenals wij in een groote vakantie verheugd; d.w.z., ze hebben den geheelen zomer in de buitenlucht doorgebracht, om blootgesteld aan de werking der natuur, gezonde krachten te putten en door het contact met moeder aarde zich weer te vernieuwen. Voor zoover wij te doen hebben met kamerplanten, die zich in ons zomerklimaat thuis kunnen voelen, is het bijzonder wenschelijk, hen dezen tijd aan de vrije natuur toe te vertrouwen. We moeten niet vergeten, dat geen enkele plant van nature bestemd is tot kamerplant. Alleen zijn de menschen ertoe overgegaan uitheemsche gewassen van tropischen en subtropischen oorsprong op te kweken in een ruimte die ook 's winters op een, voor deze planten, normale temperatuur werd gehouden, bijv. in kassen en serres. Naarmate hiervoor de liefhebberij groeide is men er langzamerhand toe

overgegaan planten in de huiskamer over te houden, en die soorten, welke zich hier het beste onderhielden, zijn onze kamerplanten geworden. Waar deze planten dus in een min of meer kunstmatigen toestand leven is het duidelijk, dat het voor hen beter is ze tijdelijk buiten te zetten in het warme seizoen. We moeten echter zorg dragen hen bijtijds binnen te halen. Het is geraden hen vóór October in hun winterkwartieren te brengen, want zoodra er nachtvorst invalt, krijgen zij het te kwaad.

Het binnenhalen der kamerplanten is nog een héél werkje, wanneer wij het goed willen doen. Er moet n.l. meteen groote schoonmaak onder de planten gehouden worden. Wij beginnen met de planten met pot uit de aarde te halen en den grond van hun potten te kloppen. Dan gaan wij de bladeren goed nakijken. Verdord blad, doode punten worden afgesneden en we inspecteeren vooral of er geen ongedierte te bespeuren is. Dit laatste is zoo van belang omdat één zieke plant straks in de kamer alle anderen kan aan-

tasten. We kunnen allerlei gedierte op de planten vinden, bijv. slakken, oorwormen, bladluizen, schildluizen, enz. De eerste twee soorten moeten stuk voor stuk verwijderd en dood gemaakt worden. Dood trappen is het eenvoudigst, of anders in kookend water gooien. Maar geen keukenzout op de slakken strooien, want dit lijkt mij altijd de wreedste wijze van dood maken toe. De luizen moeten op een andere wijze behandeld worden. Gewone groene en zwarte bladluizen worden verdelgd door de plant met zeepsop af te nemen. Dit helpt bij schildluizen niet altijd voldoende. Dit zijn kleine luisjes, die zich met ronde gelige schildjes op den onderkant der bladeren vast zetten. We zien het dikwijls op de Palmen. Meer effectief helpt dan phytophiline, of X.L.All., beide insecten doodende preparaten, die als vloeistof verhandeld worden. De planten moeten ermee worden afgewassen. De sterkte der oplossing staat erbij opgegeven. De schildluizen zitten soms zoo vast op het blad, dat wij hen met den nagel moeten afkrabben. Na het behandelen met zeepsop of insecticide, spoelen we de plant eerst frisch met water af, alvorens haar binnen te brengen. De gezonde planten worden ook met water schoongemaakt voor ze in huis komen. Met een sponsje of borsteltje voor stevige bladeren nemen wij blad voor blad af aan boven- en onderkant. Vooral het laatste niet vergeten, want behalve voor het gezicht, is het voor de gezondheid der plant noodig, dat speciaal ook de onderzijde der bladeren stofvrij is. Verschillende functies, zooals ademhaling, verdamping, geschieden in hoofdzaak aan den onderkant van het blad. Zeer behaarde planten nemen we echter niet af. We komen nooit met vocht aan hun bladeren, want deze gaan dan weldra rotten. Hun beharing zelf beschermt hen voor stof. En als wij met planten te doen hebben, die als met een waas zijn bedekt, roeren wij hen ook niet aan, om dien fijnen glans er niet af te nemen (bijv. bij sommige vetplanten).

Het kan noodig zijn, enkele planten nog eens extra aan te binden, wanneer zij gedurende den zomer hard gegroeid zijn en steun noodig hebben. We binden met raffia aan dunne tonkinstokken of rietjes op en nemen dezelfde overwegingen in acht als bij het opbinden der eenjarige en tweejarige planten (zie Julinummer). Ten slotte boenen wij de potten schoon en na deze opfrissing betrekken de kamerplanten weer hun winterkwartieren.

Een belangrijk punt is het, waar wij onze planten zullen zetten. We willen hen graag zoo veel mogelijk overeenkomstig hun wensch plaatsen, maar schipperen zal noodzakelijk zijn, want

we zijn in huis aan bepaalde ruimte en kamers gebonden. Daarom zullen wij de kamerplanten in drie categorieën verdeelen in verband met hun eischen betreffende de temperatuur, n.l. zij, die warm willen staan, zij die gematigde temperatuur verlangen, en zij, die vorstvrij moeten geplaatst.

Tot de eerst categorie hooren de tropische planten, zooals de kamerorchidee; *Cypripedium insigne*, wel Venus-schoentje genoemd. De *Anthurium Scheerzerianum* hoort ook hierbij, welke eenigszins als Aäronskelken bloeit met een vuurrood schutblad, waaruit de oranje bloeikolf te voorschijn komt. Ook eenige mooie varens zoeken hier een plaatsje o.a. de teere, fijn gefriseerde *Nephrolepis Whitmann* en de wat forskere *Nephrolepis President Roosevelt*.

Kijken we nu eens bij de gematigd warme categorie, die met gewone kamertemperatuur tevreden is, terwijl de eerste een bijzonder warme en tegelijk vochtige standplaats noodig heeft, dan vinden wij hier de meeste kamerplanten bij, n.l. Palmen, Cyclamen, Cacteeën, *Asperagus Sprengeri* en *Asperagus plumosus* (achtereenvolgens grof en fijn aspergegroe), witbonte *Phalangium viviparum*, tegenwoordig met een mond vol *Chlorophytum Sternbergianum* genoemd, enz.

En ten slotte deelen wij de Azalea's en de *Clivia's* in bij de vorstvrije categorie; deze moeten n.l. gedurende den winter heel koel gehouden worden. Alleen wanneer ze aanstalten maken te gaan bloeien, komen ze in de gematigde temperatuur en kunnen daar dan blijven.

Voor alle categorieën moet ten slotte nog gezegd worden, dat zij een standplaats goed in het licht wenschen, hoewel dit niet dadelijk beteekent, dat zij in de volle zon behoeven te staan.

C. C. VOÛTE Jr.

OOSTERBEEK

NAAR DE **LOV** VOOR UW

MEUBELN

30 MODELKAMERS
TER BEZICHTIGING
KEURIG INGERICHT.

Christelijke Huishoud- en Industrieschool - Groningen

DAT het niet overbodig was, in het Noorden van ons land een Christelijke huishoud- en industrieschool op te richten, is wel bewezen in het afgelopen jaar, waarin de school, onder directie van Mej. Sijpkens, de eerste cursussen hield. In het najaar van 1928 begon men met een gebouw in de Sophiastreet, maar het aantal leerlingen, dat zich aangaf, was zóó boven verwachting groot, dat na dit eene jaar het schoolgebouw al te klein bleek. Nu is er beslag gelegd op een groot heerenhuis, in het centrum van de stad, waar de huishoudschool met het internaat gevestigd zal worden. Dit internaat heeft een dubbele beteekenis: allereerst natuurlijk de goede huisvesting van de meisjes die niet in de stad Groningen wonen, maar dan ook blijkt goed huishoudonderwijs bijna onmogelijk zonder een huishouding, waar de werkzaamheden, die onderwezen worden, ook werkelijk hun doel hebben. Een bed dat niet beslapen is, kan men wel afhalen en weer opmaken volgens de regels van de kunst, maar dat is toch nooit heelemaal hetzelfde als wanneer men de gewone werkelijkheid heeft. Ditzelfde geldt natuurlijk voor de keuken: het is veel leerzamer en praktischer, daar te leeren koken, waar ook werkelijk gekookt moet worden. Om van de „efficiency”, het economische van de zaak, nu nog niet eens te spreken.

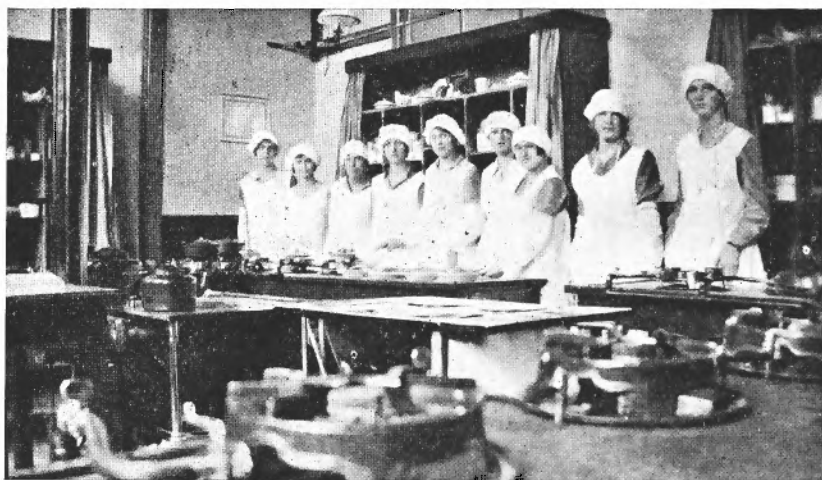

Chr. Huishoudschool te Groningen.

Les in Lingerienaaien.

Het is altijd jammer, als er nutteloos werk verricht wordt. Maar nu wordt de huishouding van het internaat tegelijkertijd oefenterrein.

De inrichting heeft twee dagscholen, één voor meisjes, die pas van de Lagere school komen, en één voor haar, die Mulo-school of 3-jarige H. B. S. hebben afgehoopen. De eerste cursus duurt drie jaar; behalve 't huishoudonderwijs wordt hier nog veel aandacht gegeven aan het algemeen vormend onderwijs: rekenen, Nederlandsche- en Fransche taal, enz. In het tweede leerjaar wordt, in onderscheiding van de zuivere industriescholen, niet uitsluitend onderwijs in de naaldvakken gegeven, maar wordt het programma uitgebreid met koken, huishoudkunde, waschbehandeling, voedingsleer, natuur- en scheikunde.

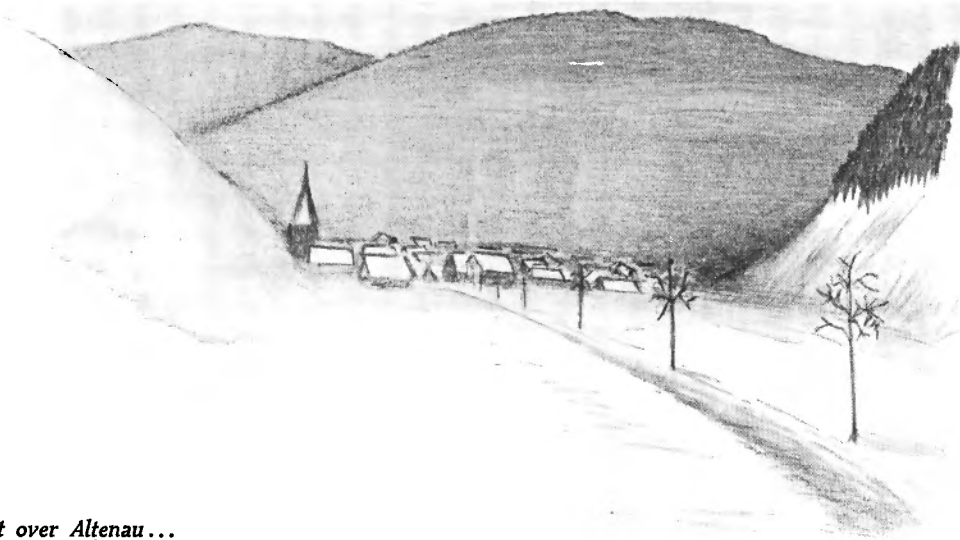

Chr. Huishoudschool te Groningen.

Les in de Deensche Keuken.

De tweede dagschool, voor meisjes die al wat voor-ontwikkeling hebben, en minstens 16 jaar moeten zijn, heeft op het leerprogramma staan: Godsdienstonderwijs, linnennaaien, verstellen, teekenen, stofversieren, rekenen, Nederlandsche taal, geschiedenis, aardrijkskunde, lezen, Fransch, costumennaaien, koken, huishoudkunde, waschbehandeling, voedingsleer, natuur- en scheikunde, hygiëne en warenkennis.

Dan zijn er nog een aantal halfjaarlijksche cursussen, zoolwel overdag als 's avonds.

De avond komt over Altenau...

Jo Veldheim.

Als de sneeuw smelt op de bergen...

Een voettocht door den Harz

door JO VELDHEIM.

II.

Altenau, 13 Maart,

HIER zit ik nu in m'n „hotel”, in een hoekerker van de vroolijke en warme zitzaal en kijk naar alle zijden uit op de bergen. Beneden in het dal kruipt langzaam de schemering aan over het knusse dorpje Altenau. De donkere nevels, die daarstraks over de dalen aanzeilden, zijn tot één grauwe lucht geworden. Op den weg klinkt en tingelt het rinkelbelletje van een arreslee. Uit de kleine dalhuisjes krinkelt de rook blauw naar de nevelige winterluchten omhoog. Vrede en rust — het is een avondstemming, zooals die bij dezen mijn vreugdenrijken dag hoort.

Ja, een hotel is deze modeljeugdherberg, door het gewest Midden-Elbe van den Bond voor Jeugdherbergen gebouwd. Zij bevat 10 slaapkamers met 120 bedden, waschklokalen met vaste waschtafels, closets en stroomend water, een grooten „Tagesraum” (zitzaal), een bibliotheek en overal centrale verwarming. Het is een waar genot hier door de keurig geschilderde en onderhouden gangen en vertrekken te loopen, in de overal-gelijkmatige warmte. 'k Heb me heerlijk geboend en een turnbroekje en een kiel aangedaan, en ben naar beneden gegaan om nog een

poosje te schrijven. M'n gezicht gloeit, alsof ik een heeten dag aan 't strand achter de rug heb en de spiegel vertelde het ook, dat het roodverbrand was. Dat heeft de zon en haar weerkaatsing op de sneeuw gedaan: natuurlijke hooggebergtezon! Gezondheid heb ik ingedronken met volle levenslustige teugen — gezondheid, lichamelijk en geestelijk....

Altenau — van alle plaatsjes, die ik op mijn tocht doorgetrokken ben, ligt Altenau het meest idyllisch, het schilderachtigst. Het trof mij zoo vertrouwelijk, toen ik daarstraks om een uur of vijf den woudweg van Torfhaus afkwam en daar voor me, tusschen de bosschige bergen verscholen, het dorpje lag in „Feierabend”, in avondrust. Door de dalen en over de bergkammen kwamen sombere wolkenmassa's aanzetten, en matgoud weefde het zonlicht als een weemoedige droom erdoorheen en gleed, een tooverende glimlach, over de wouden op de hellingen. Naast mijn weg zong de beek. En in mij zong m'n hart: Zwerver, hier is het zoet te rusten en het geluk van uw dag uit te genieten.

Deze dag, ach, hij was een zeldzaam rijk geschenk! Zooals de dag van gisteren. Het is avond nu en de dag voorbij, maar de rijkdom van dezen dag lijkt mij een onvergankelijk bezit,

dat niet in den stroomenden tijd oplossen zal. Frisch en sterk ontwaakt, sprong ik uit bed vanmorgen en gooide de buitendeur open: de ochtendzon lachte naar binnen.

Zingend maakte ik m'n toilet en bestudeerde op de kaarten aan de muur m'n dagplan: vandaag zou ik den Brocken bestijgen!

Een glas frisch water vormde m'n ontbijt. 't Eten moest maar wachten tot vanmiddag op den bergtop, — zoovéél brood had ik niet meer. Op de slofjes gleeed ik over 't gladde straatje naar de keuken om m'n schoenen aan te trekken. De oude keukenmeid en het meisje waren al druk in de weer. Kom, 'k moest even gaan zitten. 'k Zou toch wel een kop koffie lusten? En een paar kadetjes erbij? 'k Had nog een heele tocht vóór me. Vijftig pfennig betalen voor 't slapen? In die onverwarmde kast? Welnee hoor, twintig was genoeg!

Wat een weelde! Brood met boter, en warme koffie, en gulle hartelijkheid bovenal. Ja, ik ben een gelukskind, dat heb ik altijd al geweten!

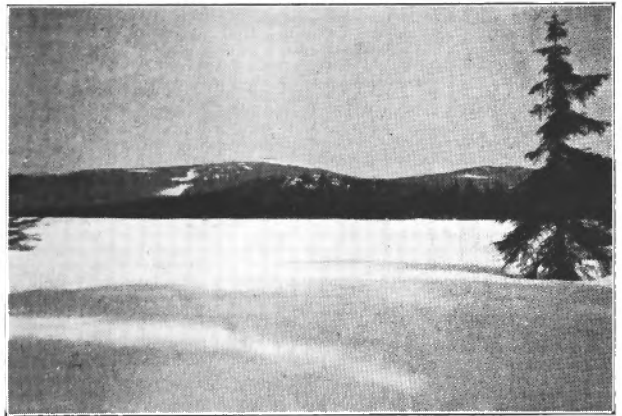
We praatten honderduit over allerlei en ik moest verhalen van m'n reizen en van 't verre Holland. Dan namen we hartelijk afscheid en levensmoedig stapte ik den weg op. Lentemorgen leek het wel, zoo mild was de dag. Een warme wind woei me tegemoet en over 't dal welfde zich een innigblauwe lentehemel. En zonschijn overstroomde de wereld.

Het dorp Schierke lag al spoedig achter me. Den weg, dien 'k op de kaart uitgezocht had, kon 'k niet ontdekken, maar langs de groote bobsleebaan zocht ik een pad omhoog. Langzaam klom ik door de zondoorweven wouden voort. Verlaten lag de geweldige blanke geul van de bobsleebaan met haar vervaarlijke bochten en duizelingwekkende hellingen. Onder de sneeuw gorgelden en murmelden talloze beekjes en in de boomen zongen de vogels. Dooiwater drupte

Schuilhut bij het Brockenbett.

Foto Jo Veldheim.

Gezicht op den Brocken.

Foto Jo Veldheim.

tikkend van de boomen. Vol geluk ging ik voort door den lentezang der natuur, telkens stilstaande, telkens rondziend en rustig genietend. In tegenstelling met gisteren heb ik vandaag m'n „dooie gemak” gehouden, als een rijk zonnekind zorgeloos m'n tijd verkwistend.

Na ongeveer anderhalf uur bereikte ik het z.g.n. Brockenbett. Tevergeefs trachtte ik de rotsspits daar te beklimmen: op m'n „weg” was de sneeuw door het glijden van sleden wat verhard, maar zoodra ik daarvan afweek, zakte ik, vaak tot aan m'n heupen, in de witte massa weg. Na een meter of dertig in de richting van den top me voortgewerkt te hebben, moest ik omkeeren om geen gevaar te loopen in de sneeuw vast te raken, en in een schuilhut langs den weg heb ik een lange rust genoten, luisterend naar het tikken der dooidruppen van het dak.

Toen ik weer opstapte, zag ik bij een wending vóór me, wit glanzend in de zon, mijn doel: de top van den Brocken! Links van mij kwam er een opening tusschen 't geboomte en — een machtig panorama lag voor me, beneden me. De bergen, waarover ik gisteren gewandeld had, lagen daar als heuveltjes in de diepte. En ver in 't Zuiden glinsterde één eindelooze zilveren wolkenzee, waaronder de laagvlakte liggen moest: een enkele donkere top stak als een eiland eruit omhoog.

Langzaam klimmend langs het pad, dat onheilspellend „Knochenbrecher”, d.i. bottenbreker heet, maar doodonschuldig is, besteeg ik den top van den Brocken: weldra maakte de sparren plaats voor gedrochtelijke en armzalige boomoverblijfsels, en ook die verdwenen, hoogerop. Doodsch en bar was het top-plateau, diep onder de sneeuw. Het hotel was tot aan de eerste verdieping ingesneeuwd en de robuste uitzichttoren was aan de Noordzijde één ijsmassa. Aan den rand van de helling lag in de sneeuw verzonken

*Uitzichttoren en hotel
op den Brocken.*

Foto Jo Veldheim.

het stationnetje: het dak, een paar ramen en een balustradeleuning staken nog boven de sneeuw uit. Op deze leuning zocht ik een rustplaats, zóó, dat ik uit den wind, die hierboven vrij koud was, en in de zonkeoestering zat. Aan m'n linkerhand lag, ten Noorden van het Harz-gebergte, bronsgroen in 't zonlicht de pasontdooide vlakte, vol afwisseling van rivieren en dorpen en steden en wouden tot aan den verren wazigen horizon, en boven dit Noordelijke Duitschland dreef dreigend een wolkenmassa. Tegen den rand van het gebergte lagen peuterig enkele stadjes gevleid, Ilsenburg en Harzburg. Donkere schimmen lagen rond den Brocken de zwaar-beboschte bergen. Om mij heen blauwde de eindeloze hemelruimte, doorstraald van zonneschijn, en diep genoot ik van de verheid der kleine menschelijke dingen en het bergtopbevrijdingsgevoel. Langs de helling kwam een huiveringwekkend, hard-en-dor-ruischend geluid tot me omhoog: was het de wind door de stijf-bevroren boomgedrochten?

Nadat ik wat brood gegeten had en bij een paar ski-rijders inlichtingen over den te volgen weg had ingewonnen, nam ik afscheid van den top en daalde aan de Noordwestzijde omlaag. Een andere weg, dan ik gekomen was, was er niet nu bij de hooge sneeuw, maar waar ik mijn tocht aan de westvoet wilde voortzetten, waagde ik het maar over het sneeuwoppervlak langs enkele ski-sporen, die een ski-weg, de z.g.n. Otto Schmidt-weg vormden. Onbeschrijfelijk was die tocht naar beneden in den stralenden middag, langs de licht beboschte helling. Vóór me een grootsch, rijk-geschakeerd berglandschap met woudengroen en zonneglans, en diep-stralend de voorjaarshemel. De zon had een zomersche kracht. Onder de sneeuw, waarover ik ging, hoorde ik telkens 't stille zingen van water. Het heelal, hemel en aarde, was één oneindige

heerlijkheid van licht en leven en stroomende kracht.....

Al droeg de sneeuw vrij goed, menigmaal verdween ik toch een eindweegs in de diepte en had ik me eruit los te werken. Met zorg bezag ik mijn schoenen en schatte, hoelang de zoolen er nog onder zouden blijven: m'n teenen waren al te zien!

Dat mijn heerlijke tocht minder gelukkig had kunnen afloopen, bleek, toen ik van den ski-weg op den Goetheweg kwam en een bord hangen zag: de ski-weg is wegens gevaar van inzakken in moeras voor voetgangers verboden!

Langs den idyllischen Goetheweg bereikte ik het gehucht Torfhaus; vandaar voerde een breede, maar hoog met sneeuw bedekte woudweg naar Altenau, zóó zeldzaam mooi, dat ik dien niet te haastig afloopen wou. Ongeveer na een half uur gaat een klein paadje rechts het geboomte in. Ik volgde het, na een meter of tien eindigde 't — en overweldigd door den machtigen aanblik stond ik doodstil: voor me lag een duizelingwekkend ravijn; de bodem en de geweldig-omhoogrijzende bergellingen aan de overzijde waren met zware wouden bedekt. Dit uitzicht was de Hedwigsblick. Op den rand van de haast loodrechte bergwand, de z.g.n. Steile Wand, heb ik stil de plechtige verhevenheid van het landschap zitten beleven. Uit de diepte steeg een fijn en toch breed ruischen omhoog. Waren het de boomen daar beneden? Maar roerloos stonden ze in den zonneschijn? Waren het wellicht de talloze kleine bergbeekjes, die erdoorheen stroomden onder de sneeuw? Hier was de heilige vrede. Wie, hoe gewond ook in 't leven, zou, hier wijlend, niet genezende krachten uit de Eeuwigheid in zich voelen stroomen? Hier was en de verheven schouw in de diepte, waaruit het ruischen der wereld als een zuiver lied opstijgt, — en het toch-nog-geborgten-zijn in de wouden der wereld, het toch-nog-opzien tot grootscher hoogten: een vredeschenkend genot voor hen, die den heiligen durf der bergtoppen niet aankunnen, — en wie kan dien ononderbroken aan?

Zingend in den zonneschijn trok ik langs den woudweg verder, bergaf. Op de steenen leuning van een brug boven een klaterende bergbeek at ik mijn laatste brood en dronk een beker ijskoud beekwater. Je proefde den berg erin, en de tintelende bergwereldkoude! Na een flinke rust op dit zonomkoesterd plekje kuierde ik verder door de wouden, naar beneden, tot de weg door een eng dal voerde. Een bocht: daar lag in den avondzonneglans, in de veilige schutse der bergen: Altenau. Vijf uur sloeg het kerkklokje. „Feierabend” heerschte. —

Gezicht vanaf den Goetheweg op den Brocken.

Stil verdeint mijn schoone dag. Buiten is 't nacht geworden. In de kamer hiernaast zingen meisjesstemmen en gitaartonen innige Duitsche volksliedjes. Zacht, dankvol, zing ik mee:

Jetzt, Brüder, eine gute Nacht:
Der Herr im hohen Himmel wacht.
In seinen Güten
Uns zu behüten,
Ist er bedacht.

Goslar, 14 Maart.

Stralend kwam de zon van achter de bergen op en overgoot de besneeuwde en beboschte hoogten met rosig-gouden glans, toen ik vanmorgen in het waschklokaal van de jeugdherberg met mijn toilet bezig was. Boven de bergkammen glansde een wolkenlooze hemel. Diep in het enge dal lag het dorpje nog in den schemer. Fijne nevelen zweefden tusschen de bergen.

Om half negen ongeveer verliet ik Altenau. Toen begon de onvergetelijke belevenis van het Oker-dal.

O, wonderlijk is de bekoring van het grillige Oker-dal, als de sneeuw op de bergen smelt en de rivier heftig tusschen de rotsen voortbruist, als het voorjaarszonlicht op de bergtoppen juicht — wonderlijk, plechtig en uitbundig tegelijk!

Vroolijk kwinkleerden de vogels in de boomen langs den stroom, toen ik door den stralenden windloozen dag voortstapte en blauw welfde zich de hemel boven het hooge, enge dal. Een paar maal werd het dal tot een donkere kloof en was je geneigd jezelf verbaasd af te vragen, waar de rivier en de weg zouden blijven. Nog een eindje ging je verder — en daar zag je, hoe het dal een scherpe bocht

Foto Max Löhrich, Leipzig.

maakte en de rivier zich om de hoek voortslingerde. Een half uur vóór Romkerhall naderde ik zoo'n enge bergpoort van machtige schoonheid: steile zwarte bergmassa's, hoog tegen de zon, verhieven zich rechts. Daaronder gleed door de glinsterende sneeuw, waarop groote donkere dennen afstaken, de bochtige Oker. Links rees een rots hoog ten hemel, in hoeken met een enkele den of berk begroeid.

Op een voetbruggetje boven het bruisende

water gezeten, dat hier en daar nog onder een ijsdek voortsnelde, gebruikte ik, weelderig in de zon, m'n ontbijt — brood, dat ik vanmorgen versch in Altenau gekocht had.

Het gehuchtje Romkerhall, dat uit een hotel en een paar pensionnetjes bestaat, ligt als een idyllisch nietigheidje tusschen de steile wanden, bij een stroomversnelling. Hoog aan de rotswand tegenover het restaurant hing glinsterend bevroren de Romkerhaller waterval, uitlopend in reusachtige ijskegels.

Telkens had het kronkelende dal verrassende wendingen en ontelbare malen ben ik gaan zitten op een rotsblok aan of boven den Oker, om zoo innig mogelijk van de heerlijkheid van dit landschap te genieten, en heb ik den berg omhoog het woud ingekeken, naar het wondere mysterieuze lichtweven, gestaard in den kolkenden stroom, geluisterd naar zijn zachte zingen als van honderden stemmen, naar het fluiten van een enkele vogel, geschouwd naar de geweldige hoogtekammen van de kale bergtoppen.

Hoe ontzagwekkend is de Treppenstein, een barre, in den hemel stijgende rotsberg. Aan weerszijden van den stroom staan stoere rotswanden in grillige vormen. Als door reuzen vanaf de bergen daar neergekwakt, liggen enorme rotsblokken in den Oker, die er razend en kokend tegen aanbruisen. Tallooze kleine beekjes en wattervalletjes stroomden van de rotsbergen omlaag en een enkele maal heb ik er op mijn knieën een heerlijk-koelen dronk van genomen.

Je kon merken, dat het einde van het gebergte naderde; niet alleen aan den frisschen wind, die door het dal me tegen begon te stroomen, maar ook aan de fabrieken, die hier en daar in den Oker lagen en door zijn waterkracht gedreven werden: houtstoffabrieken, die de heerlijke wouden verslinden, en verschillende kale bergflanken op hun geweten hebben.

Voorbij het restaurant Waldhaus werd het verkeer al wat drukker — een enkele vrachtauto en een paar sleeperswagens met boomstammen. Het einde van het dal was nabij! Nog eenmaal, als afscheid van de bergen, wilde ik een — zij 't ook bescheiden — berg beklommen. Ik moest toch linksaf naar Goslar en koos het pad over de Hauenschilds-Klippe. Dit werd echter 't gevaarlijkste klimpartijtje van m'n heele bergtocht: beneden was het smalle zigzagpaadje, dat langs de steile, beboschte helling omhoogvoerde, zonder sneeuw, maar wat hooger was het met een gladde ijslaag bedekt, waarop je je slechts met veel potsen kon staande houden — en soms dat niet eens. Menigmaal lag ik op m'n buik te grabbelen naar houvast, trachtte vooruit te komen door me zijdelings voort te wentelen of

had groote moeite een boom te grijpen om niet in de diepte te verdwijnen. Ik genoot. Al m'n zenuwen en spieren waren gespannen. Eindelijk — eindelijk was ik veilig boven en wierp een laatsten dankbaren blik terug op de Harz-wereld, waar ik zulk een wijding had ontvangen, zulk een intens wereld-genieten. Toen lag vóór me — de open vlakke, de ruimte. In de diepte lag het stadje Oker, en verder was het wijde, groenende land vol gehuchten en dorpjes en steden. Een enkele heuvel met een oude burcht rees erin omhoog.

Op een bank in den zonneschijn heb ik languit op m'n rug wat gerust, luisterend naar de geluiden uit de diepte: autogetoeter, een vrouwenstem, ventersgeroep, hondengeblaf. Ik wist: al dit heerlijk beleven is nu voorbij. Wie weet, voor hōe lang?

Toch voelde ik alleen maar vreugde om de verrijking, die 'k gevonden had: een innerlijke kracht uit God, die niet voorbijgaat.

In deze stemming wandelde ik langs den bergweg voort, vele schoone Duitsche liederen zingend. Rechts tusschen de boomen door was de vlakke zichtbaar. De weg daalde door voorjaarsweiden en boomgaarden; nog één bosch ging 'k door: daar lag voor me in den milden middagglans Goslar met zijn vele oude torens en gebouwen. Links tegen de bergen op lagen villa's en sanatoria. Half drie, galmde 't uit de falrijke torens. Na een wijle van genieten daalde ik 't oude stadje in: ik trof een Duitsch kleinstadje in den lentetijd omstreeks de namiddagpromenade. Dames met kinderwagens, vrouwen en meisjes in lichte kleedij, jongelui, lachend en jolig, bezadigde kuierende heeren — 't heele stadje leek in een paar hoofdstraten in den zonneschijn op en neer te wandelen. Ik dacht er niet meer aan, dat ik vrij modderig was van m'n klimpartij en dat de bloote teenen door mijn schoenen staken, maar de verwonderde blik af en toe van een chic groepje herinnerde mij aan mijn zwerversuiterlijk, en van binnen moest ik dan stil lachen.

Goslar draagt nog als geheel een romantisch historisch karakter en voor hen, die met zeker heimwee terugdenken aan de stoere pracht en eenvoudige levenslust van de Middeleeuwen, is 't hier een oord van innig genieten en droomen. Ik behoor niet meer tot dezulken, maar toch heb ik genoten van het contact met het voorbije leven, toen ik door de oude straatjes wandelde, langs de middeleeuwsche bouwwerken als het Kaiserworth en het Raadhuis op de Markt, de Achtermann bij het Station, de Domkapel bij de kazernes, en daarachter het Keizershuis, het oudste wereldlijk gebouw met zijn ruime zalen en breede vensterbogen, op een heuvel de gansche

stad overschouwende. Op een oude waterput gezeten heb ik lang de stille spraak van deze historische plek beleefd, gevoeld het oude machtige keizerverleden, het groote Deutsche Schicksal van vroeger en nu, maar niet het minst de beloftenrijke toekomst. Ik zag over het stadje met zijn voorjaarsleven, zijn oude huizingen en groenende plantsoenen — en had het lief, deel van Deutschland, mijn land.

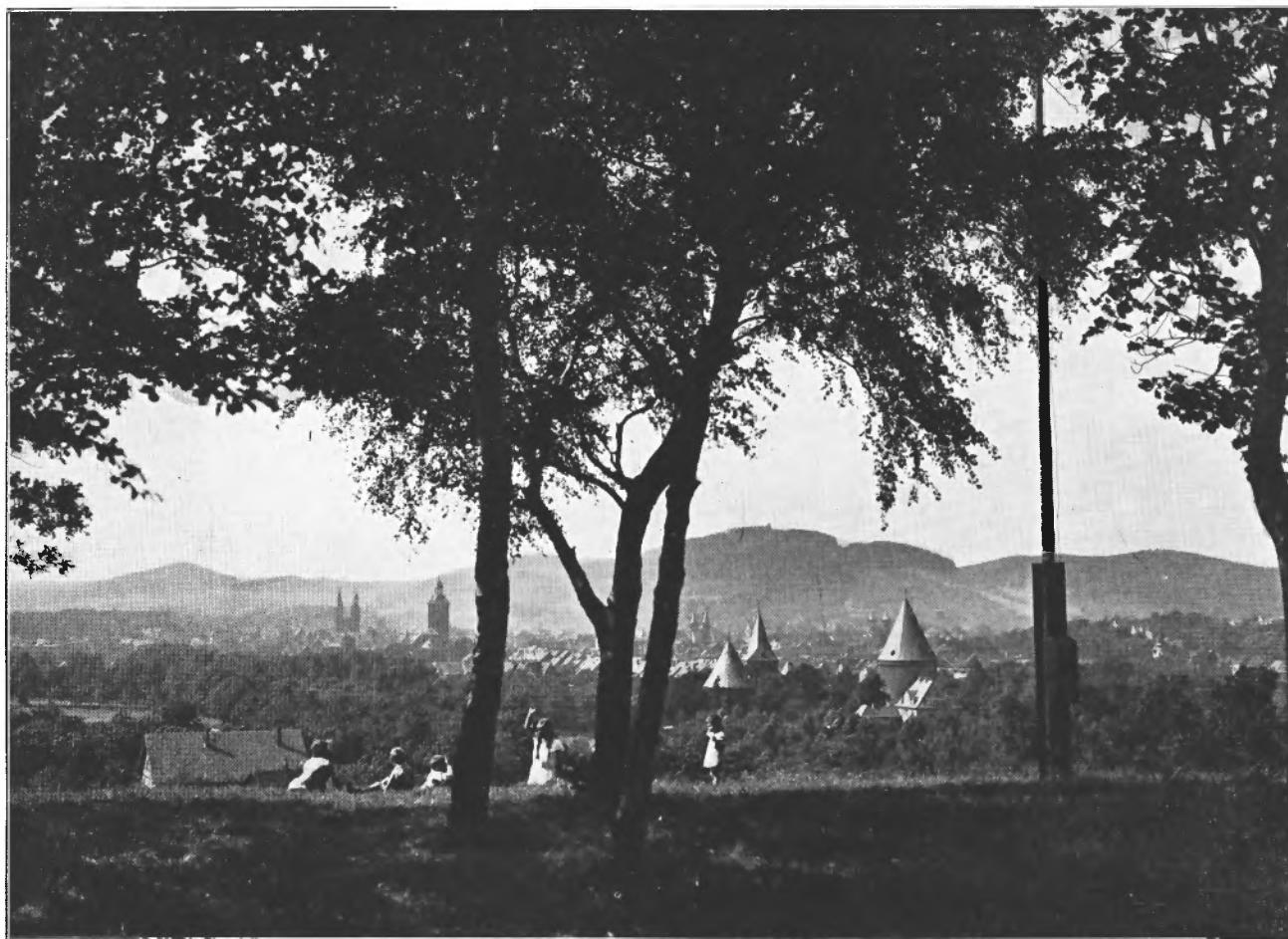
Verder zwierf ik weer, door zonnige straatjes met bonte geveltjes en glundere lentesteegjes, waar uitbottende wingerds tegen de muren hingen en knoppende boomen over de tuinmuurtjes heen keken — Deutsche Heimat.

Wonderlijk — ik moest denken aan de Vlaamsche dorpjes, aan mijn geboorteland, aan Vlaanderen, dat andere Deutsche land. Sprak op deze plaats de verwante ziel, dezelfde innige levensgeloovige Germaansche ziel? En weer fluisterde in mij de oude schoone droom van het ééne Groote Deutsche Rijk.

Langs de eenvoudig-schoone Stephanikerk en de Breede Poort met haar drie zware, ronde torens wandelde ik verder, tot ik haast niet meer op mijn voeten staan kon. Toen begaf ik mij naar het Station, en na een langen afscheidsblik op het avondlijke Goslar ging ik naar binnen. En nu zit ik hier te schrijven in afwachting van den trein, die me weer naar Holland zal voeren.

„Wonderschoon is Godes aarde
En waard, daarop verblijd te zijn”,

zegt een Duitsch lied. Weinige dagen kunnen een zóó groote weelde aandragen! Indien men slechts zijn hart geopend heeft voor Gods oneindig leven, dat ons heerlijk heeal stuwf en doorstroomt..... Luxe en comforts verliezen hun waarde tegenover den overvloed van Goddelijke kracht, die men in zich voelt instroomen als een rijke genade.

Gezicht op Goslar.

Foto E. Schuhmacher, Goslar.

Practische Dingen.

Kussen, bewerkt met wol.

HIERVOOR is congresgaas en bolletjes wol in zes verschillende kleuren gebruikt.

Waar door de kleurencombinatie een mooi effect verkregen wordt, moeten we hieraan alle zorg besteden.

De verschillende kleuren, in schuine richting van het kussen, moeten een donkeren en een lichten streep vormen.

Hierdoor ontstaat de licht- en schaduwzijde van de verschillende kubusjes.

Voor de donkere kleurenrij namen we afwisselend: terra, donkerbruin en donker beige.

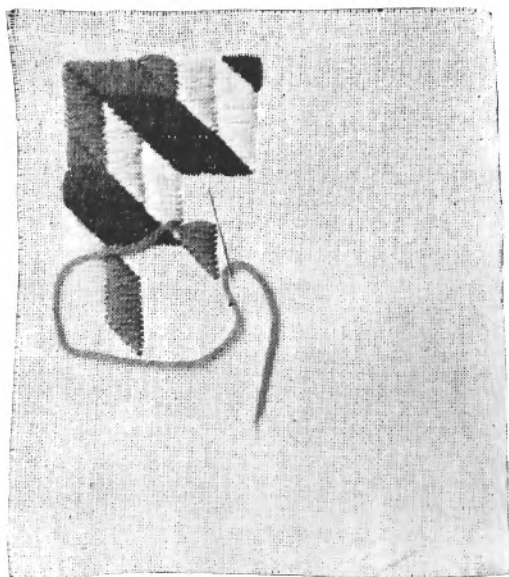
Voor de lichte kleurenrij: licht beige, oranje en goudbruin.

We hebben dus naast elkander genomen: terra en lichtbeige; donkerbruin en oranje; donkerbeige en goudbruin.

Het werk is gemakkelijk van bijgaanden staal af te zien.

De gewerkte punten zijn allen even groot, en sluiten precies in elkaar.

We nemen beurtelings onder en boven één draad van 't werk op, en behoeven niet achter 't werk om te steken. Dit bespaart ons veel wol.

Bewerking van het kussen.

Het kussen voltooid.

Wel moeten we zorgen, dat de steken precies tegen elkaar liggen. We moeten dus telkens zó de verticale draden opnemen, dat de horizontale van het weefsel de gemaakte steek tegenhoudt.

De gewerkte punt begint en eindigt over één draad van het werk. In het midden liggen dertien wollen draden over een breedte van twaalf draden van het weefsel.

Onze overtrek is 48 c.M. in 't vierkant groot en is op een kussen van terra satinet gezet.

Aan elken hoek is een kwast genaaid; hiervoor zijn alle kleuren wol gebruikt.

We namen echter van de twee donkerste kleuren terra en donkerbruin tweemaal zooveel wol als van de andere kleuren.

Er zijn van elke kleur vier bollen wol gebruikt.

A. BALDER.

Brief uit „De Hangende Tuin.”

In verband met de groote verandering, die binnenkort in mijn leven zal komen, draaien op 't oogenblik al mijn gedachten (op een paar na!) om huis- en keukeninrichting. Het „linoleum” ligt al. Ik zet het tusschen aanhalings-

teekens, want in sommige kamers heet het eigenlijk „calguul.” Dit is dikker en iets duurder dan „balatum.” Deze soort zal wel haast nergens meer te krijgen zijn, want vanwege de concurrentie maken ze het nu in dezelfde kwaliteit en voor denzelfden prijs als balatum, onder den naam „unicum”. We hebben gebot, dat we nog net de dikkere soort troffen, al is die wat duurder. We zullen er tenminste wel langer mee doen.

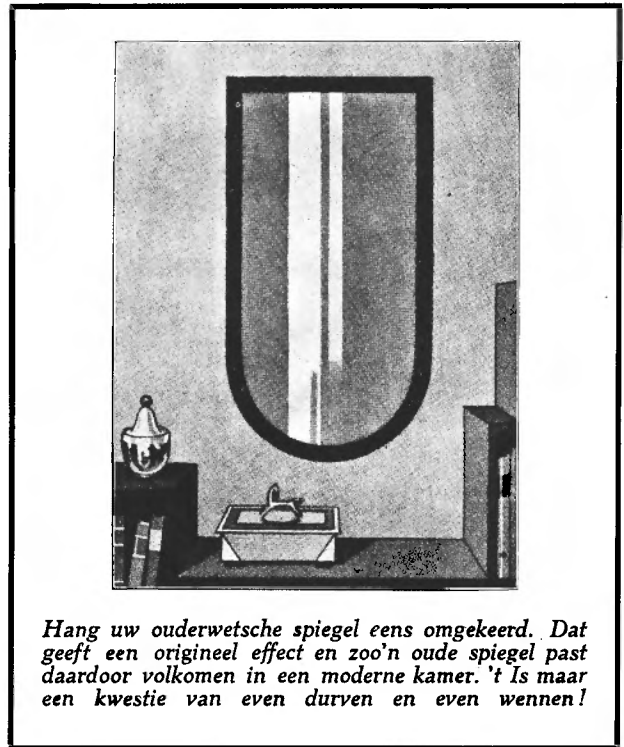
Voor de gordijnen heb ik geen crefonne, al schreef ik daarover in mijn vorigen brief, maar damast. Dat doet zoo heerlijk rustig aan, omdat het maar één kleur heeft. Toch verveelt het niet, want heelemaal effen is het, met zijn ingeweven patroon, toch ook weer niet. Hetzelfde idee hebben we gevolgd bij de keuze van het behangsel. (Ik durf niet goed meer schrijven „behang”, sinds „de Baas” het eens in een opstel van mij dik onderstreept heeft; toch ten onrechte, want volgens Koenen zijn beide woorden goed.)

In een van de artikelen over „ziekenverzorging thuis” las ik, dat in een ziekenkamer een rustig, effen behang sterk aan te bevelen is. Hetzelfde geldt eigenlijk voor het geheele huis, want waar je ook zit, opdringerige patronen in drukke kleuren doen veel te lawaaiig aan, om je daarbij op je gemak te kunnen voelen.

De geheel effen behangselen waren óf erg duur óf niet mooi van tint, maar onder effen wordt ook verstaan namaak-lambrizeering of andere patronen in twee nuances van één kleur, en weefsel-patronen, die aan „home-spun” doen denken. Van de laatste hebben wij een keurig behangetje uitgezocht. Het ziet er al echt gezellig uit, vooral als de goudbruin-gaderde albasten schaal-lamp een „intiem licht verspreidt”, zooals het in novelletjes heet.

Voor de keuken heb ik alle groote Amsterdamsche huishoudelijke winkels afgekuierd op zoek naar stoompannen. Onderwijl kocht ik den heelen verderen uitzet, waarvan ik nu alvast gebruik maak als ik me oefen in de „voedingskunst”. Nu ik mijn aandacht verdeel tusschen gestoomd en rauw voedsel, kan ik niet meer van koken spreken, daarom gebruik ik de vertaling van „Ernaeringskunst”, zooals ik het in Denemarken hoorde noemen.

Heel veel plezier heb ik al beleefd van mijn zeef-met-drie-bodems. („Dat lijkt me wel erg secuur,” zei mijn neef, die door mijn Amsterdamsche uitspraak „safe” had verstaan.) Het handige van die zeef is, dat je het tot puré te verwerken voedsel erdoor kunt draaien, wat veel minder vermoeiend gaat dan persen met een houten lepel. Ze hebben me al verweten, dat ik graag met draaiertjen omga, want ook mijn eierklopper

Hang uw ouderwetsche spiegel eens omgekeerd. Dat geeft een origineel effect en zoo'n oude spiegel past daardoor volkomen in een moderne kamer. 't Is maar een kwestie van even durven en even wennen!

heeft een tandrad, dat twee tegen elkaar in draaiende klutsers aan den gang brengt. Verder heb ik een amandelmolen, bedoeld om pindakaas te verkrijgen, maar ik gebruik hem ook om worteltjes, bloemkool e. d. te malen voor rauwvoedsel-schoteltjes.

Maar wat ik je eigenlijk vertellen wou, is de ervaring die ik op de stoompannenjacht heb opgedaan. Ik had een uitstekend systeem in werking gezien en er ook de zeer bevredigende resultaten van geproefd. Dus zoo'n stel wilde ik me aanschaffen, tenzij ik iets nog beters zou ontdekken.

Want stoomen wilde ik in ieder geval. Het leek me zoo prachtig, een toren van gevulde pannen op te bouwen, het gas aan te steken, dan als het water kookte de vlam lager te draaien en rustig aan ander werk te gaan. Tegen zessen het eten even afwerken en genieten van een heerlijk maal. Veel menschen hebben bezwaar tegen den „anderen” smaak van het gestoomde voedsel, maar de voorstanders, waaronder je mij gerust kunt rekenen, weten dat die smaak toe te schrijven is aan de eigenlijke kracht ervan: de vitaminen en de minerale zouten, die in hun oorspronkelijken, voor het lichaam juist zeer dienstigen vorm, in het voedsel zijn gebleven. Alle groenten, ook kool en aardappelen, kunnen zonder toevoeging van water, in hun eigen sap gaar stoomen.

Vroeger heb ik dat al eens, gewoon op gas toen nog, geprobeerd met kool. Ikzelf vond het heerlijk, den eigenlijken, pittigen smaak ervan te proeven, maar mijn huisgenooten klaagden over „branderig” en „niet gaar.” Natuurlijk is dat ook een kwestie van smaak. Een heeleboel huisvrouwen zullen na een eerste poging in die richting weer terugvallen in het oude beproefde kookboek-voorschrift: met ruim water afkoken. Ik kan me wel voorstellen, dat men hiertoe gekomen is, want de andere methode brengt veel meer roeren en erbij-blijven mee.

Als je tenminste geen stoompannen hebt!

Maar de „denkende huisvrouw” denkt ook in deze richting na. Ze bedenkt, dat schoonmaak en eten bereiden geen doel in zichzelf zijn, maar middel om het gezinsgeluk te verhoogen, of eigenlijk, om een gelukkig gezinsleven mogelijk te maken. Dat brengt mee, dat de huisgenooten niet méér last van het werk hebben dan hoog noodig is; dat alles, om het nu maar eens met het niet te vertalen woord te zeggen „efficiënt” moet worden ingericht. En ga nu maar eens na, wat het gewone koken 'n tijd en moeite in beslag neemt! Eerst voortdurend in de keuken blijven, terwijl je niets anders kunt doen dan af en toe eens roeren. Als je dan toch eventjes te lang bent weggebleven, smaakt het aangezette eten niet zoo lekker meer, je verliest een gedeelte van het kostelijk voedsel en na den maaltijd schuur je je arm lam op de pannebodems.

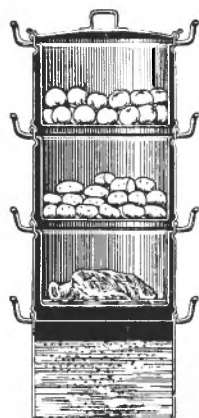
Drie redenen waren er dus, waarom ik stoompannen wou hebben: gezondheid, lekkernij en besparing van eten, tijd en werk.

Op mijn zwerftocht heb ik verscheidene systemen leeren kennen, waarvan het laatste mij het beste leek. En nu ik een stel van die „Sigg”-pannen gebruik, heb ik geen spijt van mijn voorkeur.

Ten eerste had je een stel pannen, zonder meer op elkaar gestapeld. Maar dat kan in het gebruik nooit voldoen. Alleen de aardappelen, die op een geperforeerden bodem één-hoog liggen, hebben dan kans, gaar te worden.

Het volgende systeem was 'n ietsje, zij 't dan ook niet veel, beter. Er liep een stoombuis uit de onderste pan langs de andere. Om het eten gaar te krijgen, kon door middel van kleppen de stoom *erin* geleid worden.

Maar het mooie van stoomkoken is juist, dat er *geen* water toegevoegd hoeft te worden en zoo verwatert de smaak toch. Verder moest het eten

+ N° 43597 +
De heele toren.

warm blijven met dichte kleppen, dus zoo, dat er alleen een buis met stoom aan één kant langs de pannen liep.

De derde methode leek op deze, maar nu ging de stoom in een gesloten buis door het eten heen. De bezwaren hiervan vond ik, dat de verwarming nog zeer eenzijdig was en het schoonmaken van de pannen lastig.

Dan kwam het systeem van de huls, die op de onderste pan, de waterpan, stond en de stapel kookpannen dus aan alle kanten met stoom omringd hield. Boven in de huls was een opening, met een los dekseltje gesloten, zoodat de damp niet al te gemakkelijk kon ontsnappen.

Deze „stoommantel” om alle pannen heen leek me een heele vooruitgang. Daarom heb ik getwijfeld, of ik dezen zou nemen, of dien anderen, waarvan ik het goede resultaat al had geproefd. Daar kon de stoom er van boven niet uit, maar het gecondenseerde water liep terug in een ring om de onderste pan heen en werd dan in een lekbakje opgevangen.

Maar het slot van de onderneming was de ontdekking van een stel pannen, dat me toch nog beter beviel en bovendien goedkoper was dan het vorige. Het heet „Siggstobraster” en wordt door dezelfde fabriek gemaakt als die cake-bakpannen, waarbij je geen oven noodig hebt.

Hierbij heeft iedere bovenpan een eigen stuk van de huls, waar hij met een geperforeerden ring in hangt; verder een eigen deksel en hengsel, zoodat je desgewenscht met meerdere pannen tegelijk ook gewoon op 't gas kunt koken. De stukken huls passen op elkaar en op de onderpan. Bovenop ligt een deksel, dat dus ook op de onderpan past. Dat sluit natuurlijk niet hermetisch, maar als er niet te veel kracht achter wordt gezet, ontsnapt er heel weinig stoom.

Aangenomen dat een huls beter is dan andere methoden, zijn er nog de volgende voordeelen:

1. Het afnemen van de stoommantel neemt niet zooveel ruimte in beslag en brengt geen gevaar van omgooien mee.

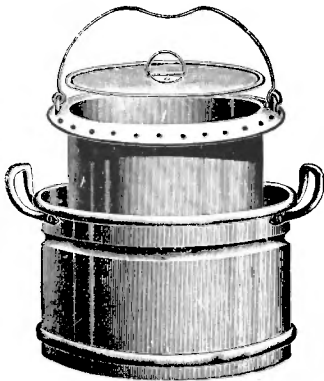
2. Om in één van de pannen te kijken, zet je die boven. De andere staan dan niet zo lang maar open en bloot, maar de stoom blijft er omheen.

3. Als minder pannen gebruikt worden, is de stapel niet noodeloos hoog en de stoomcirculatie doeltreffender.

4. De stoom komt in de onderpan terug, waarin, met een rooster, aardappelen, soep of visch kunnen koken. Alleen kook ik de aardappelen liever droog in een van de bovenpannen, dat houdt de smaak er nog beter in. Wel zet ik onderin graag een schaalje rijst of havermost op het omgekeerde rooster. Vleesch moet natuurlijk eerst voorbraden en dan raadt men aan, het

op rooster, boven de jus, in een van de bovenpannen te laten gaar worden. Het sap blijft dan in het vleesch, want dat is door het braden dichtgeschroeid.

5. Tusschen de pannen is nog een open ruimte. De stoom gaat dus om iedere pan afzonderlijk aan alle kanten heen. De dekseltjes had ik daarom graag eenigszins bol gehad, zoodat het gecondenseerde water er weer af zou loopen. In plaats daarvan blijft het er juist op liggen, doordat ze een opstaanden rand hebben. Je moet dan oppassen, het water bij het openen niet in het eten te laten loopen, want juist het koken zonder toevoeging van water maakt het eten des te lekkerder. Het beste is, een doekje bij de hand te hebben en het deksel even op te „dweilen”. Aan de plat omvallende handvatsels van de deksels, die met een pannelap niet te pakken zijn, heb ik houten kraaltjes vastgemaakt.

Eén afdeeling (pan en huls).

Ik heb nu al eenigen tijd met dezen „Siggstobraster” gewerkt en we zijn het er over eens, dat het eten heerlijk pittig smaakt. Er hangt nu niet zoo'n kooklucht door het huis en ik heb 's middags tijd om allerlei andere dingen te doen. In één woord: we zijn verrukt van den nieuwen aankoop.

En daarom: ieder die nog pannen moet kopen, raad ik aan, te gaan naar Alink in de Leidsestraat te Amsterdam en daar te vragen naar een „Siggstobraster”. Onderdehand ben ik bezig, verschillende rauwvoedsel-schoteltes te probeeren, want dat is per slot nog een stap verder naar het behoud van vitamines en minerale zouten, van gezondmakende kracht en lekkeren smaak. De volgende gerechten heb ik den liefhebbers al met succes voorgezet.

Een ons *spinazie* fijngesneden of gehakt; een klein *bloemkooltje* geraspt of gemalen, op drie bloempjes na; aangemaakt met: 1 geklutst ei, 4 slalepels olie, sap van $\frac{1}{2}$ kleine of $\frac{1}{4}$ groote citroen; opgemaakt met de losse bloempjes en *radijsjes*.

Een ons *spinazie* a.b., maar zonder bloemkool; opgemaakt met 2 steeltjes *prei* gesneden en *radijsjes*.

Deze twee slaatjes samen voor twee personen, genuttigd met bruin brood. Verder als dessert:

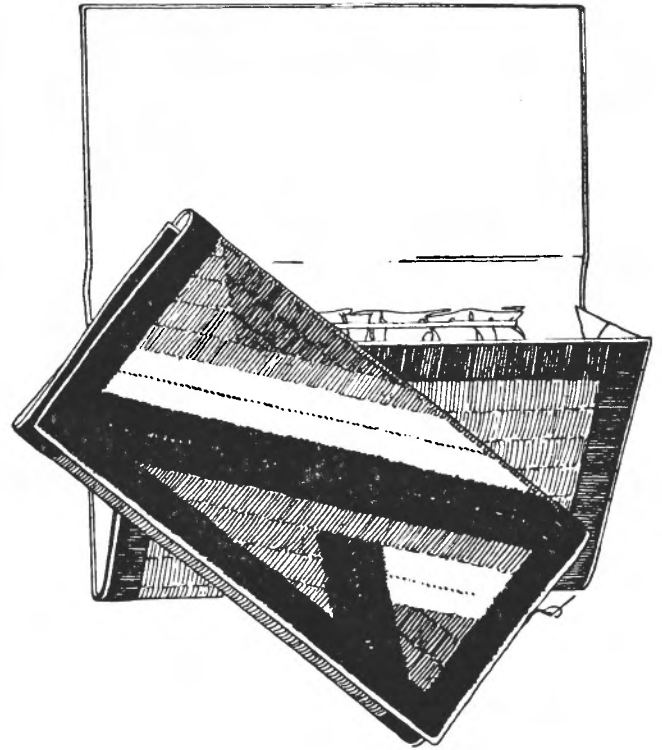
Sun-Maid rozijnen, minstens een etmaal weken

in ananassap; de schijven ananas hiermee overgieten. Ook heel lekker in Meiwijn als bowl, maar eigenlijk zijn de consequente rauw-etters ook geheel-onthouders! In ananas-limonade zal het ook best smaken.

Zoo'n gerecht met gedroogde vruchten geldt ook als rauw en is heel geschikt voor een tijd van het jaar, dat het versche fruit schaarsch of duur is.

Later zal ik nog wel eens meer groenten- en vruchtenslaatjes noemen, want de beweging ligt me zeer na aan 't hart!

HERMIEN MANGER.

Taschje, op gaas gewerkt.

Dit taschje is gemakkelijk met wol, raffia of zijdebast op gaas te werken. Het bestaat uit drie stukken, waarvan twee alleen in de effen ondergrond met een donkeren rand gewerkt worden.

De bovenklep vertoont een patroon dat, behalve de ondergrond en de kleur van de donkere rand, nog twee kleuren vraagt.

De teekening toont achter het taschje open, van de voering is nog een apart zakje gemaakt voor zakspiegeltje en kammetje, en vóór het taschje gesloten, het patroon van de voorklep is hiervan gemakkelijk na te werken.

Het Juli-Kamp.

EEN zomierzonnedag; stralend van blijde zonneschijn.

Haastig gehos van hollende menschen, sissende seinen van luie locomotieven, zenuwachtig gezeur van beleefde buffetjongens..... dat was het begin van de reis naar Hellendoorn.

Hellendoorn!! wat al prettige herinneringen komen bij me op en verdringen elkaar, als ik aan die vroolijke, zonnige week terugdenk; aan onze aardige leidsters en aan de eveneens aardige meisjes.

Maar laat ik bij 't begin beginnen. Eerst de reis! Tot Assen was 't eventjes saai, maar toen ik daar uit 't raampje keek en met 't laatste nummer van onze „Jonge Vrouw”, ons herkenningsteeken, zwaaide, kwam er al een aardig meisje op me af. Kennis maken was 't werk van een oogenblik. Even later babbelden we al honderd uit over alles wat ons te wachten stond.

In Zwolle hadden we een uurtje tijd en gingen we zoolang de „stad in”.

Op 't station terug, zagen we es rond of er nog niet meer kampgenootjes waren komen opdagen, maar de reizigers, die haastig met koffers sjouwden, leken niet veel op kampeersters, totdat eindelijk op 't laatste nippertje nog een meisje kwam aanzeulen met koffer en rugzak. Ik wapende me weer met m'n „Jonge Vrouw” en ja hoor, 't dikkertje steeg bij ons in, en was even gauw al mee aan 't redeneeren.

Vanuit de trein genoten we al van prachtig uitzicht op heide, heuvels en bosschen en meteen van ijsbonbons en hopjes, die we opdiepten uit onze fasschen. 't Was maar een klein eindje naar Nijverdal, waar we uitstapten en hartelijk door twee onzer leidsters ontvangen werden.

In 't Hellendoornsche kamp aangekomen, werden we begroet door meerdere meisjes die ons al voor waren. Ze droegen allemaal „naambordjes” op de borst, zoodat je kon zien, wie je voor had. Ieder nieuw aangekomene werd van zulk een nuttig ding voorzien en dan werd je bed aangewezen, het plekje waar je eigendomsrecht had gedurende de heele week.

't Eerste werk was koffers uitpakken. Gezellig kwamen een paar meisjes bij me zitten en meehelpen, onderwijl op- en aanmerkingen makend over allerlei.

Na ons wat opgefrischt te hebben, gingen we aan de met bloemen versierde en van groote stapels boterhammen voorziene tafels. Allen lieten het zich na de reis blijkbaar goed smaken, want de broodschalen moesten telkens bijgevuld worden.

De avond ging verder voorbij met nader kennismaken en de naaste omtrek verkennen. Daarna werd de avondthee genoten en dan gingen we naar bed.

'n Vermakelijke boel was dat! Zoo'n rij bedden met meisjes, om naar te kijken als je zelf gauw klaar was en de anderen nog rondhaspelden.

Allerlei projectielen vlogen er dan rond als lekkerbekken, bonbons enz. enz.... ieder kreeg ruim haar deel.

Als je een eenigszins rusteloze buurvrouw had was je ongelukkig, want dan ging je vroolijk mee op en neer, wat je aan zeeziekte deed denken. Maar alles went, want na die eerste nacht hebben we dunkt me alle verdere nachten heerlijk slapend doorgebracht.

Toen 'k die eerste morgen wakker werd vond 'k alles toch wel even vreemd. Een Zondagmorgen thuis is zoo heel anders, maar toen hier en daar gestalten oprezen en slaperige stemmen „Goeie morgen” riepen en m'n rechter buurvrouw met breed armgezwaai zich uittrekte en ik een pats in m'n gezicht kreeg, had ik geen tijd meer om daaraan te denken en vond 'k de toestand bijzonder grappig.

Na het ontbijt gingen we in Nijverdal naar de kerk. Welk een rustige Zondagmorgen was het.

We fietsten tusschen meerdere Hellendoornsche kerkgangers. Stijf gekleede boertjes; en boerinnen met wijde rokken aan en mutsen op.

Om twaalf uur weer thuis kregen we koffie met een lekkerbek.

Echt huiselijk, die morgenkoffie!

's Middags werd een wandeling ondernomen.

Wat al leuke weggetjes zijn we toen langs ge-

De Regge.

Foto Rie Schoenmaker.

komen en allemaal zongen we van harte mee, toen we zoo'n heerlijk rustplekje hadden gevonden aan de Regge:

Holland, mijn Holland!
Ik vind je zoo mooi!

Daar zijn we trouwens wel van overtuigd in die heerlijke week als we 't al niet wisten.

Hoe schitterend mooi was soms het uitzicht vanaf de heuvels over de omliggende dorpen, de golvende korenvelden en donker daarbij afstekende bosschen.

Wat hebben we genoten als we spelletjes deden in de hei en vroolijk achter elkaar aanhielden.

O, ik voelde me die week zoo opgewekt, zoo blij en alle groote en kleine zorgen leken zoo ver weg.

Wat hadden we een prettige omgang met onze leidsters die zoo heerlijk overal aan meededen en met de meisjes allemaal.

De avondwandeling die we maakten is om nooit te vergdeten.

Blank lichtte de maan over de heuvels en stil luisterden we naar de zachte geluiden in het bosch.

Niets dan onze voetstappen over de dennenaalden en soms het opfladderen van een vogel, opgeschrikt door het ongewone van menschenstemmen, zoo laat nog.

Ik zou niet weten wat het mooiste was van die heele blijde week.

De Eelerberg met het leuke vijvertje, waar we zoo heerlijk konden pootjebaden, of de frissche morgentocht naar de Lemelerberg waar we zoo'n ruim uitzicht hadden, vanaf het hoogste punt,

Mevrouw Westerbrink in 't kamp.

Foto Cor Jansen.

over de huisjes en menschjes, ver beneden ons.

En hoe eenig was het baden in de Regge, waar we bij de erge warmte dubbel van genoten!

Maar ook heerlijk gezellig waren de avonden als we voor ons kamp thee dronken en interessante gesprekken hielden of samen zongen.

Hoe rustig vertrouwend klonk het:

Houd Gij mijn handen beide,
Met kracht omvat.

Wees Gij mijn vast Geleide
Op 't smalle pad.

Alleen kan ik niet verder
Geen enk'le schree.

Neem trouwe Zieleherder,
Mij arme mee.

Welk een tevreden, aangename stemming heerschte er altijd.

Soms kalm opgewekt, dan uitbundig vroolijk.

Er is nog veel, veel meer te vertellen van 't Hellendoornsch Juli-kamp; van het bezoek dat we ontvingen van Mevr. Westerbrink—Wirtz en van den Heer Keuning; van de reciteerwedstrijd en van de laatste schitterende tocht naar de Holterberg, maar ik vrees dat ik te uitvoerig word.

Al te gauw kwam de laatste avond, die we met een geweldige fuif besloten. 'k Heb zeker nooit meer gelachen dan die avond, of liever, die nacht.

Eerst de optocht voorbij 't bed van de jarige Annie, die „als-maar-door" gefeliciteerd werd en bonbons tracteerde.

En onder gejuich werden de leidsters in de kring gehaald en op de schouders van de stevigsten onder

Laag water in 't vijvertje.

Foto Claas van Dijk

*Hellendoornsch
vrouwtje*

Foto Roos Hey

ons, rondgedragen, buiten in de frissche zomernacht.

Ik denk dat de inwoners van Hellendoorn toen zeker blij waren dat we de volgende dag weggingen want ons Indianengekrijsch is zeker tot 't dorp doorgedrongen.

Het was een wilde bende, die 'toen in de maneschijn ronddansde, maar 't was zoo leuk, es echt vrij te zijn en bovendien, de week moest toch een „waardig” slot hebben.

De volgende morgen kwam het afscheid en vertrok de een na de ander. 'k Vond 't wel erg naar, te moeten denken, dat 'k nu van al die leuke meisjes, misschien maar een enkele ooit weer zal zien.

Maar de prettige herinnering blijft en ik zal zeker Hellendoorn nooit vergeten!

TINY.

Onze Kampweek.

O jongens, wat een weekje was dat!
Om alles goed te vertellen, dat gaat me niet glad.

'k Probeer het daarom eens op rijm
En gebruik net als Co, dan maar eens wat lijm,

Als ik het goede woord niet kan vinden,

Om de regels aan elkander te binden,

En vang eerst met de leidsters aan.
Als ik van hun aan 't vertellen moet gaan,

Aan 't zwemmen.

Foto Claas van Dijk.

Ben ik voorloopig nog niet klaar.
En wat ik vertel, 't is heusch alles waar!
Mevr. Robbé, die met Juffr. v. Mill de
hoofdleiding had,
Kon 's avonds maar niet slapen gaan,
Voor de laatste de oogen had dicht gedaan.
Ze kwam 's avonds nog laat eens loeken
Om die lastposten op te zoeken,
Die om half twee nog niet sliepen
En de grootste onzin aan elkander riepen.
Een zachte vermaning klonk er dan:
Ach, meisjes, wees nu toch eens stil!
't Is zoo vervelend voor degeen, die slapen wil. —
Ja, dan eindelijk draaiden we ons om, en alles
sliep,
Totdat de wekker ons voor een nieuwe
feestdag riep.
Juffr. v. Mill, die arme stakker,
Sliiep 's avonds 't eerst, maar werd 's morgens
't laatste wakker.

Ons Doesje kon slapen als een roos,
Maar ook in 't pretmaken was ze een bolleboos
En wie bij haar aan tafel zaten,
Kunnen met mij medepraten.
Ze keek eerst eens rond, of we 't ons allen
goed lieten smaken
Zonder vooreerst haar eigen boterham aan te
raken
En met 't papeten, 't viel niet mee,
Moest het op, al was 't een portie voor twee,
Zelf hield ze erg veel van aangebrande pap
En ging dien middag met geen hongerige maag
op stap.
Ze riep: wie lust nog, maar toen alles zweeg,
At ze zoowaar met Rie de heele pappan leeg.
Juffr. Bergmans was ook een schat van een mensch.
Wie kwam er niet bij haar met een verzoek of
wensch,
En aangezien ze verpleegster was

Op de Holterberg.

Foto Rie Borst.

Kwam ons dat allen goed van pas:
 Alle verbrande armen werden bepoeierd en
 verbonden.
 Het waren gelukkig geen groote wonden;
 Juffr. v. Mill had nog een wond aan haar teen,
 Die onder de goede verzorging als sneeuw voor
 de zon verdween.
 Ook hebben de niet-zwemsters zwemles gekregen
 En in een boei fijn op het water gedreven.
 Eens ging ze op stap met mooie kousen aan,
 Maar o wee, wat heeft ze toch gedaan!
 Toen we terugkeerden, 't is geen abuis,
 Kwam ze zonder kousen thuis.
 En nu ga ik wat van juffr. Schoenmaker
 vertellen:
 Met haar hadden we ook heel wat te stellen.
 's Morgens vroeg spookte ze rond en maakte
 ons wakker,
 Maar vergat het theewater, die arme stakker.
 De ontbijtcorvée dacht: O, alles is klaar.
 Maar och arme, niets was minder waar.
 Toen we uit ons bedje kropen,
 En voorzichtig langs het hokje slopen,
 Lag ze zoowaar weer fijn te maffen.
 Eigenlijk hadden we haar met een natte spons
 moeten straffen.
 Ook is het gebeurd, 'k weet niet hoe het ging,
 Dat haar broek en hempje bij ons over de
 balken hing.
 En zoo kan ik nog heel wat vertellen,
 Hoe we het met die vier moesten stellen.
 Maar voor alles, de leiding was puik!
 Daar waren we allen diep van doordrongen
 En hebben het in geestdriftige liederen bezongen.
 Maar nu begin ik gauw met de rest,
 Van hun weet ik nog maar al te best,
 Wat voor grappen en stoutheden ze hebben
 misdreven:
 'k Heb alles gezien, ook al hebben zij
 't verzwegen.

Met Janka maak ik een begin.
 En als ik nu zoo eens verzin,
 Wat zij in dat weekje alzo deed,
 Is er iets, wat ik nooit vergeet!
 We hadden met Janka kookcorvée
 En raadt nu toch eens, wat ze dee:
 Van de twee pannen met aardappels kookte er een;
 We begrepen niets, toen ze juist met die andere
 pan verdween.

Ze dacht wel, wat zijn ze nog glad en hard,
 Maar goot ze toen toch maar vast af.
 Meer vertel ik van haar niet;
 't Doet haar misschien te veel verdriet.
 Alleen nog dit, 't komt juist van pas,
 Dat de zoutpot dien middag veel in handen was.
 O ja, dit moeten ook allen nog weten
 En ik zou het warempeltjes bijna vergeten,
 Dat onze Janka, dat kleine ding,
 Met de 2e prijs van de reciteerwedstrijd
 strijken ging.

En nu Annie uit Arnhem, die stoute rakker,
 Hield ons 's avonds allemaal wakker,
 Als we eenmaal in ons bedje lagen.
 Wat we dan niet allemaal zagen!
 Met een waschblik op 't hoofd — 't stond
 keurig en net —

Danste ze de polka-mazurka in bed.
 Ook moest ze heel laat nog even vertellen,
 Dat precies om twaalf uur haar neusje ging
 vervellen.

Maar Pietje, uit haar eerste slaapje wakker
 gemaakt,

Werd toen heusch boos en riep:
 Annie, schei je nou uit met dat gezeur!
 Als je niet ophoudt, dáár is de deur!
 Maar een ander riep gauw, wat er gebeur,
 Dan staat ons Pietje buiten de deur.
 En Annie zei: wees maar zoet, m'n hartje,
 Wie mij nog hoort, krijgt van mij een kwartje.

Ploegers op de Lemelerberg.

Foto Roos Hey.

Onze Martha was een snoes voorwaar:
 Steeds stond ze voor een ieder klaar,
 Een verzoek werd haar niet voor niets gedaan,
 Ze deed haar name eere aan!
 Marietje Borst was een stoute meid,
 Zij deed niets dan ondeugendheid.
 Een steentje door Claas in haar halsje gedaan,
 Kwam dit grapje haar duur te staan:
 Een hand vol dennennaalden in haar hals werd
 haar deel —
 Volgens mij was het heusch veel te veel.
 Het prikte en stak den geheelen weg door,
 Zoodat ik er bijna m'n geduld bij verloor.
 Marie en Rie Schoenmaker konden het samen
 best vinden
 En werden dan ook een paar dikke vrienden;
 't Afscheid viel hun dubbel zwaar,
 Marie pinkte zelfs een traantje weg, 't is
 heusch waar.
 Onze Nel had in bruin worden zoo'n zin
 En smeerde haar armen met zout water in,
 Maar kon daarna verroeren geen vin.
 Och, wat een pijnlijke geschiedenis was dat,
 Maar gelukkig kwam juffr. Bergmans er aan
 te pas,
 Zoodat na een paar dagen 't ergste genezen
 was;
 En wat een pret we met onze Roos hebben
 gehad!
 Als ik alles vertelde, dan werd 't heel wat.

Op de laatste avond heeft Annie haar een
 ovatie gebracht
 En kwam met een roos op haar afgestapt
 En allen zongen wij met kracht:

Roosje, roosje, roosje rood,
 Roosje op de heide.

De leuke dingen, die ze beleefde, 't is echt,
 Heeft ze met haar kiektoestel vastgelegd
 Haar kieken zullen — 't zal haar wel lijken —
 Vast in „de Jonge Vrouw” gauw prijken.
 Co was op een avond haar nachtpon kwijt
 En hoe ze ook zocht, 't is heusch een feit,
 Ze kon het ding nergens vinden,
 Al zochten ook al haar vriendinnen.
 In haar laken zat gelukkig een flink gaatje,
 Waar net haar hoofd door henen kon
 En ze heeft, ik denk, ze heeft het geleerd,
 Het netjes om zich heen gedrapeerd,
 Maar waar ze op leek, 't had veel van een
 spook,
 Dat naast me onder de dekens dook.
 In 't speechen was Co een reuze kraan:
 Wat heeft ze 't die laatste ochtend keurig
 gedaan.
 't Is jammer, dat niet allen 't hooren konden,
 Hoe fijn de leidsters 't ook zelfs vonden.
 Maar ze heeft beloofd, ze wil met fatsoen
 Het voor die anderen 't volgend jaar nog eens
 overdoen. CLAASJE.

Modekrabbels

van Nos.

De geometrische figuren, die een japonnetje soms versieren, worden dikwijls in een bijpassende sjaal herhaald.

(Zie fig. 1).

Sjaal van crêpe de chine. Met een breede rand van dezelfde stof is de hoed gegarneerd.

(Zie fig. 2).

Soms wordt op kraag en manchetten van de mantel, en op de hoed als garnering de stof van de daaronder gedragen japon (bv. bedrukte crêpe de chine) gebruikt.

(Zie fig. 3).

Onderlinge Correspondentie.

Aan mijn kampkinderen,

Hallo, aansluiting met Aug. kamp 2? Lenny, Tiny, Nanny, Willy, Aly, Lies, Mies, enz. Hallo, goed gearriveerd? En onze leidsters? We zeggen allen nogmaals:.... We danken U! En ook de Redactie der J. V., die ons zoo heerlijk in de gelegenheid heeft gesteld van Hellendoorn's drevén te genieten.

Zeg jongens, hoe ging 't met „den kweekgrond”? Nog in toepassing gebracht?

En Tiny, ken je nog: a, wa, zwa? O, wat heb ik jullie gemist en vooral dat „gema”; dagen lang heb ik het nog hooren zeggen. Heusch jongens, Ma had heimwee naar jullie allen. 't Was ook zoo'n heerlijke week, onvergetelijk hé.

Nu lieverds, ik moet eindigen, hoort Ma nu spoedig wat van jullie? Dag allemaal.

KAMPMA.

Beste O. C.ers,

Eindelijk willen wij 't ook maar eens wagen om in O. C. te schrijven. We vinden dit zoo'n erg leuk hoekje. We weten niet veel te vertellen, alleen dat we maar heel gewone meisjes zijn, zonder beroep, en we hopen vlijtige huisjuffen te worden. We houden veel van lezen; zeg hoe vinden jullie „Zijn Doorluchtigheidje”? Kennen jullie „Christelijke Kunst” ook? We zouden graag eens weten of het mooi is, wat voor verzen het zijn, en of er ook bij zijn die voorgedragen kunnen worden. Die voordracht uit het Jan. nummer van „Het Koord” hebben wij laatst op een bruiloft gedaan, 't werd heel leuk gevonden, alleen wat kort. We houden ons voor zooiets wel aanbevolen, weten jullie misschien ook geschikte voordrachtbundels? Graag zouden we hier eens wat op hooren.

Nu eerst allemaal hartelijk gegroet van twee Groningsche lezeressen, TETS en SIBBEL.

Beste O. C.ers,

Nog nooit heb ik in O. C. geschreven, maar nu wil

Correspondentie van de Redactie.

Onze Kampen.

De kampen behooren weer tot het verleden. Van het Juli-kamp wordt in dit nummer verslag gegeven; voor het volgende nummer hopen we over de beide Augustus-kampen een verslag op te nemen. We ontvingen veel mooie foto's van het Juli-kamp, en ook nog een paar verslagen behalve degene die geplaatst zijn. De uitslag van de wedstrijden zal bekend gemaakt worden, als de foto's en verslagen van alle kampen binnengekomen zijn.

In het Augustus-kamp ontstond een kampkrant, die misschien behalve voor de kampeersters, ook wel voor anderen waarde heeft. Willen zij, die popelen van verlangen om hem in zijn geheel te zien, nog even geduld hebben? 't Zal hun dan misschien niet tegenvallen.

We ontvangen veel brieven van kampeersters, die ons danken voor wat ze in Hellendoorn genoten. We

ik het toch eens doen, er is natuurlijk eigen belang bij, ik heb n.l. aan de Dordtsche O.C.ers een vriendelijk verzoek, ik woon hier \pm 3 maanden en had graag een vriendin maar heb er tot nu toe geen, is er nu van jullie soms een die ook eenzaam is, dan houd ik me aanbevolen, en die wil dan zeker wel aan De Redactie m'n adres vragen.

Met vr. groeten voor al mijn bekenden van

WILLY B. te D.

Beste Coera,

Bij het doorlezen der vragen vond ik de jouwe.

Mijn gedachte is hierover, dat het tuinwerk wel terdege bij de huishouding behoort. Als je het in huis graag netjes in orde wilt hebben, behoort het in den tuin ook netjes te zijn. Dat kan een meisje, zooals wij, best doen.

Met vr. gr.

Gf.

Beste Joop.

Jouw vraag heb ik ook gelezen, en ook de antwoorden, die je in het Juli-nummer hebt gekregen. Ik had je graag eerder een antwoord gegeven, inplaats van je zoo lang te laten wachten, doch dat ging dit keer niet.

Ik vind het niets gedaan voor een meisje, om geheel alleen naar Indië te gaan, vooral niet als je er geen vrienden of kennissen hebt.

Als je in de huishouding wilt gaan, moet je afwachten bij wie je terecht komt.

Gaat een onderwijzeres naar Indië, dan komt zij dadelijk terecht in een omgeving waar zij thuis behoort, en in kennis met menschen, waarmede ze omgang kan zoeken. Dit is in jouw geval zoo niet.

Ook zou ik het niet doen, als ik in jouw plaats was, vooral niet, omdat je ouders er op tegen zijn.

Met vr. gr.

Gf.

Naschrift van de Redactie.

Gé moet wel bedenken, dat wie zich richt tot het door J. M. in een vorig nummer gegeven adres, niet zonder steun of leiding naar Indië gaat.

kunnen die niet alle persoonlijk beantwoorden, maar willen wel hier van onzen kant alle deelnemers hartelijk danken voor hun medewerking tot den goeden geest in de kampen. Jullie prettige vrolijkheid heeft de kampen ook tot een groot genoegen gemaakt voor de leidsters en voor de Redactie.

Abonnementsgelden.

Wij geven onzen abonnées gaarne gelegenheid, ons de abonnementsgelden voor de eerste helft van den twaalfden jaargang (1 October 1929 tot 1 April 1930) per postgiro (rek. no. 20246) of per postwissel over te maken. Na 26 September a.s. zende men niets meer. Daardoor zou onze administratie zeer worden bemoeilijkt, omdat dan de kwitanties verzonden worden. Wie, ter besparing van dispositiekosten, dus het abonnementsgeld zenden wil, doe dit voor den 26sten a.s.

Mooie dingen

om haar kamer mee op te fleuren is iets dat ieder meisje en iedere vrouw graag heeft. Wij wisten dat, en wilden onze lezeressen eens in staat stellen, kunstvoorwerpen in haar bezit te krijgen, zonder dat het haar iets kost. Lees maar eens in de prospectus, die bij dit nummer gevoegd wordt. Een groote verscheidenheid van mooie dingen, van de beste en meest bekende fabrieken afkomstig, zijn er beschikbaar gesteld. Ieder zal daarbij zeker iets vinden naar haar smaak en passend in haar omgeving.

Is 't niet prettig, uit zooveel mooie voorwerpen een cadeautje te mogen uitzoeken? Ge moogt het een-, twee-, tienmaal doen, dat hangt heelemaal van uzelf af. Want het winnen van een abonnee voor „De Jonge Vrouw” is waarlijk geen heksentoe. Een van onze abonnees bracht binnen 't jaar zes andere aan, en kreeg dan ook een heel mooie premie als belooning. Anderen zijn al aan hun *tiende* toe in korten tijd.

Hoe ze dat aanleggen? Heel eenvoudig.

De eenige reden waarom velen nog niet op „De Jonge Vrouw” geabonneerd zijn, is dat ze het tijdschrift nog niet of niet voldoende kennen. Het was altijd goed, maar 't is nog veel verbeterd en gegroeid de laatste jaren. Laat het hun eens goed zien, en hen er eens rustig van kennis nemen. Laat ze dan den abonnementsprijs eens vergelijken met dien van andere tijdschriften, en vooral ook met al 't geen er hun voor wordt geboden. Dan *hebt* ge ze al gewonnen.

Doe dat in uw familie, onder uw kennissen, en op de school of in de inrichting waar ge werkt. Bedenk dat het iets van groot en

dringend belang is, dat we een Christelijk meisjestijdschrift in ons land hebben, dat sterk staat en zich kan doen gelden. Daar kan zoo heel veel goed mee gedaan, en zoo veel kwaad mee voorkomen worden!

Wie liever, als van ouds, een boek ontvangt, kan steeds nog een boek tot een waarde van f 1.— kiezen of een keuze doen uit het onderstaande lijstje:

Fritz Reuter, Zijn Doorluchtigheidje.
H. Beecher Stowe, Menschen van Oldtown.
H. Beecher Stowe, De bruiloft van Oldtown.
H. Beecher Stowe, De Parel van het Eiland.
Elisabeth Franke, Het Groote Stille Licht.
Kagemni, Ehud.
P. Keuning, Kinderen in Verstand en in Boosheid.
P. Keuning, De kracht van hunne kracht.
Phil. Lansbergh, Sannie van Sterkfontein.
L. Penning, Noodweer.
C. Quandt, De liefde van Johs. Knade.
P. Keuning, Christelijke Kunst.
Een Prachtband voor „De Jonge Vrouw”.

Voor *twee* nieuwe abonnees kan men een dubbele keuze doen uit het bovenstaande of een boek tot een waarde van f 2.— of een van de volgende boeken kiezen:

P. Keuning, Een Gast van Levi.
L. Loor—Goedhart, Wasdom.
J. M. Westerbrink—Wirtz, Toen het leven ernst werd.

Nieuwe abonnees geve men op aan de *Administratie van „De Jonge Vrouw” te Baarn*.

Nu zullen dus voor den nieuwen jaargang de abonnees weer binnenstroomen. 't Is mooi werk

voor iedereen

Al een paar druppels

Maggi's Aroma zijn voldoende om flauwe soepen, sausen enz. verrassend te verbeteren. Bovendien wekt Maggi's Aroma den eelust en de spijsvertering op, en wordt daarom door vele doktoren aanbevolen.

Maggi's Aroma

Aluminium STOOMKOKERS „SIGGSTOBRASTER”

GEBRS. ALINK

Leidschestr. elf, Nieuwendijk 13-16
AMSTERDAM.

FIRMA J. H. VAN ANDEL
30 WILLEMSPARKWEG — AMSTERDAM

Huishoudelijke Artikelen
Huishoudelijke Electr. Apparaten

HOOR.....

talooze stemmen zingen door den tijd!

De stemmen van de dichters, de zieners, die levend in het heden, UW heden, de eeuwige boodschap verkonden uit het hart van onzen eigen tijd; — de stemmen van Christendichters, vervuld van dezen wensch:

Konden mijn woorden zijn
luidende klokken, die met de geduchte
daavring der stemmen de verre gehuchten
roepen tot rouw of tot jubelend oogstfestijn.

Doe mij Uw klokken zijn,
roer met Uw heilige handen de touwen
lui in het hart van mijn leven den trouwen,
willigen klepel bij stormen en zonnenschijn.

(JO SPIERENBURG).

Luistert naar de rijke, bewogen zangen van de Christendichters uit onzen tijd.
EEN KEUR HUNNER GEDICHTEN bevat

CHRISTELIJKE KUNST

Verzameld en ingeleid door P. KEUNING. Vierde, geheel omgewerkte druk.

UITGAVE

BOSCH & KEUNING

BAARN

Prijs in prachtband f 1.90
slechts

Te bestellen bij
KONING'S BOEKHANDEL
BAARN — POSTGIRO NO. 52999

